Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1921-1922

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

ATTENDE AARGANG

FRA DEN 2. JULI 1921 TIL DEN 24. JUNI 1922

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1922

ÅRBØGER

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

ÅTTENDE ÅRGANG

FRA DEN 2. JULI 1921 TIL DEN 24. JUNI 1922

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

BOGTRYKKERI AF CARL P. NIELSEN

TRYKT I P. K. BOGTRYKS FORTRYKSSTED (C. PETERSEN)

1922

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark 139. Do. (Rettelser) 156. Forbundene, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund 85.

Arbejdsanvisning.

Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. 209. Repræsentation i Henhold til den ny Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m .m. 245.

Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasserne.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde 109. Arbejdsløshedslovgivningen 133. Arbejdsløshedsloven forlænget 181. Arbejdsløsheden i Maj (1921) 4, Juli og August 84, September 131, Oktober 171, November 200, December 234, Januar (1922) 298, Februar 308, Marts 327, April 350. Bekendtgørelse af Regler for Ydelse af Ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse 280. Industrikrisen 5. Den økonomiske Krise 33, 149. Landskonference af Arbejdsløse 35. Protest-Demonstration til Rigsdagen (Arbejdsgiverf. sagsøger De samv. Fagforb.) 157. Rettelse vedr. Demonstrationen 148. Protestdemonstrationen i Provinserne 159.

Arbejdslønnen.

Arbejdslønnen i Industrien, Jannuar Kvartal 1921 79, April Kvartal 141, September Maaned 225, Oktober Kvartal 387. De samvirkende Fagforbunds Lønstatistik December 1920 41, 49, 57. Arbejdslønnen i Smede- og Maskinarbejderfaget 89.

Arbejdstiden.

I. Danmark.

Opsigelse af Arbejdstids-Overenskomsten af 17. Maj 1919 125, 197, 205. Konstituerende Møde i Udvalget angaaende Arbejdstiden 393.

II. Udlandet.

Otte-Timers Dagen i Tyskland 243.

Bedriftsraad.

Bedriftsraad 36.

Forligsinstitutionen.

Revision af Loven om en Forligsmand i Arbejdsstridigheder 109. Forligsmændenes Beretning til Indenrigsrigsministeren om Lockouten i Foraaret 1922 379.

Generalforsamlinger, Kongresser m. m.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde den 26.—27. September 41, 85, 101; ekstraordinært 12.—13. December 181, 189, 207. Ordinær Generalforsamling 30. Maj—1. Juni 292, 329, 351, 363; ekstraordinær 6.—7. Februar 249, 13—14. Marts 286, 7. April 309. Bødkerforbundet 67. Dansk Funktionærforbund 21. Ilusassistenternes Forbund 21. Kvindeligt Arbejderforbund 93. Landarbejderforbundet 110. Dansk Rebslageriarbejderforbund 75. Socialdemokratiets Jubilæums-Kongres 27. Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderforbundet 68. Dansk Tekstilarbejderforbund 75.

II. Skandinavien.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, Repræsentantskabsmøde 29.—31. August 83.

III. Udlandet.

Den faglige Landsorganisation i Czekoslovakiet 269.

IV. Internationale.

International Fagforeningskongres i Rom den 20.—26. April 172, 297, 329, 339, 345, 375. 6te internationale Buntmagerkonference 217. International Hattearbejderkongres 211.

Grænsestridigheder.

Bogbindere kontra Tobaksarbejdere (Kendelse i Sag Nr. 20) 23. Kedel- og Maskinpassere kontra Bageri- og Konditoriarbejdere (Sag Nr. 19) 162. Kedel- og Maskinpassere kontra Smede- og Maskinarbejdere paa Arb. Dampmølle i Skive (Sag Nr. 22) 263; do. do. paa Nykøbing F. Vandværk (Sag Nr. 24) 265.

Import.

Danmarks Indførsel fra Tyskland i første Halvaar 1921 187.

Internationalt.

I. Internationalt Fagforeningsforbund.

Det internationale Fagforeningsforbund og den truende Krigsfare 185. Medlemsantallet 174. Den internationale Fagforeningsbevægelses Enhed 298.

II. Internationale faglige Sekretariater.

Medlemstallet i 1921 100. Rettelse til do. 124.

Kontorets Meddelelser.

Indbetaling af Administrationsbidraget 124, 322. Salg af Den faste Voldgiftsrets Kendelser 284, 292, 362.

Lovgivning.

Forslag til Lov om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk og lignende Virksomheder beskæftigede Arbejdere 207. Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. 209. Arbejdsløshedslovgivningen 133. Arbejdsløshedsloven forlænget 181. Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder 201.

Lærlingeforhold.

Lærlingenes Organisationsforhold 138.

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Augustreguleringen og Minimallønningerne (Artikel om Den faste Voldgiftsrets Afgørelse) 165. Arbejdsgiverforeningen opsiger Lønoverenskomsterne og Overenskomsten om 8-Timers Dagen 125.

Lockouten, Foraaret 1922.

Lockoutvarsler: af 18. Januar 235. Svarskrivelse paa Lockoutvarslet af 18. Januar 236. Do. af 25. Januar 238. Svar paa Lockoutvarslet af 25. Januar 241. 1. Varsel overfor Fag, hvis Overenskomster udløber 1. Marts 268. 2det Varsel af 11. Marts 291. 2det Varsel af 18. Marts overfor Fag, hvis Overenskomster udløber 1. April 295. 1ste Varsel overfor Fag, hvis Overenskomster udløber 1. Maj 319.

Lockoutvarsel mod de udenforstaaende Fag 262.

Lockouten erklæret 259. De Lockoutedes Antal 274. Paaligning af Bidrag til de Lockoutede 309. Ophævede eller udsatte Lockouter 306. Arbejdsgiverforeningens Svar paa Henstillingen om at lade Organisationerne træde i Forhandling 293. Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne 27.—29. Marts 299.

Forligsmændenes Opfordring af 28. Januar om Genoptagelse af Partsforhandlinger 242. Forhandlinger hos Forligsmændene den 15. Februar 268; do. den 4. Marts 279.

Forligsmændenes Henstilling af 3. Februar 253; do. af 9. Marts 285. Forliget af 4. April 315; do. Valg af Medlemmer til Nævnene i Henhold til 336; do. Arbejdsgiverforeningens Paastand om Brud paa 317, 335.

Generalstrejke, Spørgsmaal om 273; do. Udtalelse af Arbejdernes Fællesorganisation i Helsingør 321. Sympatistrejke, af Dansk Arbejdsmandsforbund 300.

Arbejdsmænd:

København: Fabrikarbejdere hos Petersen & Albeck 46. Jord- og Betonarbejdere hos Murermester Emil P. Hansen 170; hos A/S Nyholm & Co. 171; hos Petersen og Arvid Holm 124. Kul- og Koksafbærere hos A/S Det danske Kulkompagni 272. Kuske hos Københavns Vognmænd 129. Oliemøllere paa A/S Dansk Soyakagefabrik 16. Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdere i Farveindustrien 173. Sukkerhusarbejdere paa A/S De danske Sukkerfabrikkers Raffinaderi Phønix 173. Nævnskendelse ang. Teglværksindustriens Overenskomst 16.

Provinserne: Havnekonflikten i Provinserne 70. Aalborg: Havnearbejdere 258. Aarhus: Terrazzoarbejdere hos Fabrikant H. J. Jørgensen 195; Vognmandskuskene 32. Birkerød: Murarbejdsmændene 16. Frederikshavn: Havnearbejdere 37. Frederikssund: Havnearbejdere hos Axel B. Lange 283. Haderslev: Havnearbejdere 36. Kallundborg: Havnearbejdere 37. Koge: Gummiarbejdere hos A/S Dansk Afvulkaniseringsfabrik 171. Kragelund: Arbejdsmænd paa A/S Kragelunds Teglværk 248. Næstved: Kuske hos Vognmændene 25. Nørresundby: Havnearbejdere 196. Odense: Arbejdsmænd hos A/S Hagen & Sievertsen 129; Havnearbejdere 248. Randers: hos Dansk Kartoffeleksport 37; Støberiarbejdere paa H. Th. Buchtrups Maskinfabrik 216 Rungsted: Arbejdsmænd hos Entreprenørfirmaet N. C. Monberg 88. Skagen: Ar-

bejdsmænd ved A/S Skagensbanen 195. Skive: Havnearbejdere 37. Skelskør: Havnearbejdere 37. Thisted: Havnearbejdere 37. Vanskeligheder ved Arbejdets Genoptagelse efter Lockouten 392.

Bagere: København hos A/S Engelsk-Dansk Bisquitfabrik 278. Do. Rettelse 386. Kompagniskabsforholdet hos 3 Firmaer 378.

Billedskærere: Nævnsmødet i Billedskærerfaget 26.

Bogbindere: København: paa Emulsionspapirfabrikken »Merkur« 32. Provinsen: i Aalborg paa A/S Adolph Holsts Æskefabrik 2; Svendborg hos A/S Peter Meyer 89.

Brolæggere: i Aarhus hos Entreprenorforeningen 46.

Formere: i Randers paa H. Th. Buchtrups Maskinfabrik 216.

Gartnere: i Helsingør hos Anlægsgartnerne 46.

Glasslibere: paa A/S Kastrup Glasværk 25. København: Glasslibere hos Eduard Hansen 130; hos H. Pens og F. Larsen 173.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere: København: hos G. Baentsch 207; hos P. Frigast 4; paa Metalvarefabrikken »Victoria« 47; paa Københavns Skefabrik 108. Fredericia: paa A/S C. M. Cohrs Sølvvarefabrik 195. Slagelse: paa A/S Danske Guldsmedes Sølvvarefabrik 195.

Hatte- og Buntmagere: Buntmagere i København 2.

Kedel- og Maskinpassere: paa Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri 17.

Keramikere: paa A/S Den kgl. Porcelænsfabrik og Fajancefabrikken Aluminia 258.

Kvindelige Arbejdere: i Fredericia hos A/S Ernst Voss 174.

Landarbejdere: hos Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug 216, 320. Spørgsmaal om Strejkendes Genantagelse 17.

Litografer: 2-Holds Drift i Litografaget 130; hos Dansk litografisk Principalforening 208; hele Landet 224; paa Reproduktionsanstalterne 392.

Privatbanefunktionærer: ved A/S Fakse Kalkbrud 155.

Skibstømrere: Spørgsmaal om Arbejdstiden, Overarbejde m. m. 70. Procenttillæg for Bolværks- og Vandbygningsarbejde 70. Beregning af Overarbejdsprocenterne 70. I Rudkøbing og Svendborg: Udbetaling af Kalfatrepenge 70.

Skræddere: Arbejderne i Beklædningsindustrien 391. Syersker paa K. Madsens Fabrik i Horsens 56.

Smede- og Maskinarbejdere: paa A/S Løgstør Motor- og Maskinfabrik 196; hos Ingeniør Niels Nielsen ved Næstved—Ringstedbanen 196.

Snedkere: Nævnsafgørelse i Snedkerfaget 130; paa københavnske Skibsværfter 196; hos Severin og Andreas Jensen 196; hos Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre og hos Lauget, Opmandskendelse 13. Hele Landet 393.

SoigneringS-, Toilet- og Sanitetsarbejdere: Overenskomstforholdene i Provinserne 10.

Tekstilarbejdere: Nævnsafgørelse i Tekstilfaget 1; Nævnskendelse 230; paa A/S Valby Tekstil- og Trikotagefabrik 174.

Tobaksarbejdere: i København hos Chr. Krogh 25; hos Vald. Eliasen 272

Træindustriarbejdere: Nævnsafgørelse og Opmandskendelse 8.

Typografer: i København v. d D. g-bladene 292, 300, 320; paa D. F. D S.s Amerikabaade 208; Lockout-Varsel mod københavnske Typografer 233; hos Bogtrykker Harald Jensen 258.

II. Udlandet.

England: Kulgrubekonflikten 26.

Sverrig: Omfattende Overenskomstopsigelser 156.

Majdemonstration.

Cirkulære angaaende Deltagelse i Majdemonstrationen 305. Resolutionen 331.

Møder.

Moder i Fællesorganisationerne om De samvirkende Fagforbund 132, 274. En Indbydelse fra de udenforstaaende Organisationer om Droftelse af den faglige Situation 111.

Nødhjælpsarbejde.

Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde 61, 87.

Oplysningsbureau.

Oplysningsbureau for Erhvervene 17.

Prisniveauet.

Prisniveauet for Juli 1921 54; Januar 1922 254. Statistisk Departement undersøger Husholdningsregnskaberne 184. Forandringen i Næringsmidlernes Pris i de forskellige Lande 18. Leveomkostninger og Arbejdslønnen i Sverrig 132.

Udlandet.

Finland: Fagbevægelsen 40.

England: Lønreduktioner 94.

Norge: Arbejdernes faglige Landsorganisaitons Stilling til Voldgiftsloven 284. Den norske Lovgivning om tvungen Voldgift 343.

Rusland: Hungersnøden 63, 69, 163, 172, 224, 328.

Schweiz: Beretning om de schweiziske Fagforeninger i 1920 19.

Tyskland: Overenskomst mellem tyske og danske Arbejderrepræsentanter om Arbejderspørgsmaal, Opholdstilladeise, Understøttelse til Arbejdsløse m. m. 39.

Voldgift.

Den faste Voldgiftsret.

Rettens Præsidium 184. Valg af Dommere og Suppleanter for 1922 og 1923 145.

Kendelser.

Augustreguleringsfradraget og Minimallønningerne (Sag Nr. 519) 161. Augustreguleringens Fradrag af 18 Øre pr. Time ved Overarbejdsbetaling (Sag Nr. 498) 127. Overenskomsten af 4 April 1922 (Sag Nr. 573) 382. Efterslæt fra Protest-Demonstrationen til Rigsdagen (Sag Nr. 533) 203.

Arbejdsmænd: Arbejdsmænd og Chaufører hos Chr. Jeppesen, Kbhvn. (Sag Nr. 522) 179. Arbejdsmænd hos Astrup-Storarden Sogneraad (Sag Nr. 532) 220. Belysningsarbejdere hos Glostrup Kommune (Sag Nr. 570) 349. Arbejdsmænd hos Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger (Sag Nr. 557) 306; hos Smaamestrene i Byggefagene paa Landet (Sag Nr. 516) 199; hos Entreprenør N. C. Monberg, Havnearbejde i Rungsted (Sag Nr. 485) 117. Havnearbejdere i forskellige Provinsbyer (Sag Nr. 476) 71; i Aalborg ved Losning af »Fenja« (Sag Nr. 550) 278 Et Winchmands-Spørgsmaal i Horsens Havn (Sag Nr. 504) 151. Betjening af Spillene ved Skibes Losning (Sag Nr. 529) 218. Havnearbejdere i Køge (Sag Nr. 467) 47; i Vejle ved Losning af S/S »Iris« (Sag Nr. 556) 282. Arbejdsmænd ved Kallundborg Importkompagni (Sag Nr. 565) 334. Jord- og Betonarbejdere hos Christiani & Nielsen (Sag Nr. 527) 214; ved Dobbeltsporet paa Strækningen Hellerup—Klampenborg (Sag Nr. 501/502) 160; hos Terrazzo- og Linotolfabrikant Munck Christensen (Sag Nr. 571) 386. Kuske i Aalborg (Sag Nr. 569) 337; ved Dagrenovationsarbejde i København (Sag Nr. 521) 178. Kuske og Chaufører i København (Sag Nr. 561/562) 331. Kokes- og Saltværksarbejdere paa A/S Christiansholms Fabrikker (Sag Nr. 455); paa Margarinefabrikken »Godthaab« (Sag Nr. 491) 170. Arbejdsmænd og Garvere paa Nordisk Læderfabrik (Sag Nr. 494) 146; ved Nødhjælpsarbejde for Sct. Jørgensbjerg Sogneraad (Sag Nr. 482) 93; paa A/S Dansk Soyakagefabrik(Sag Nr. 525) 182. Støberiarbejdsmænd i Odense (Sag Nr. 510) 175. Arbejdsmænd ved A/S Skagensbanen(Sag Nr. 548) 304; paaTeglværkerne (Sag Nr. 508) 152; hos Teglværksejer Charles Hegelund (Sag Nr. 537) 221. Terrazzoarbejdere hos Fabrikant H. J. Jørgensen i Aarhus (Sag Nr. 539) 266. Transportarbejdere ved Københavns Havn (Sag Nr. 472) 65 Arbejdsmænd paa Fugdal Torvefabrik (Sag Nr. 541) 271. Arbejdsmænd og Landarbejdere kontra Skanderborg Amtsraads Vejudvalg (Sag Nr. 554) 302.

Bogbindere: Arbejdsanvisningen (Sag Nr. 509) 153; hos O. Fuhrmann, Odense (Sag Nr. 512) 176.

Ejendomsfunktionærerne: hos B. G. Schioldan (Sag Nr. 459) 23.

Elektrikere: hos A/S Burmeister & Wain (Sag Nr. 481) 166; Spørgsmaal om Boycotting (Sag Nr. 468) 38; hos Instillatorfirmaet Due-Petersen & Kryger (Sag Nr. 465) 31; i Odense (Sag Nr. 477) 66.

Gartnere: Et Formandsspørgsmaal hos Handelsgartner C. H. Kock (Sag Nr. 555) 322.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere: hos Benedict Møller (Sag Nr. 540) 271; paa J. Ernst's Sølvvarefabrik (Sag Nr. 536) 220.

Keramikere: paa Fabrikken Norden (Sag Nr. 511) 176.

Korkskærere: Dyrtidsordningen (Sag Nr. 517) 177.

Kvindelige Arbejdere: Unge Kvinder paa Fyns Konservesfabrik og N. V. Blumensaadts Fabrikker i Odense (Sag Nr. 474) 66.

Landarbejdere: hos Forpagter P. D. la Cour (Sag Nr. 530) 199; hos Bestyrer Christens m. fl., Bredshave (Sag Nr. 560) 334; hos Ensted Sogneraad pr. Aabenraa (Sag Nr. 546) 272; Forstaaelse af fastansatte Arbejdere (Sag Nr. 545) 277; Faste Landarbejderes Husleje (Sag Nr. 513) 176; i Grevskabet Lindenborgs Skovdistrikt (Sag Nr. 563) 334; paa Mullerupgaard og Nebbegaard (Sag Nr. 479) 97; hos Forpagter Ollendorff (Sag Nr. 531) 219; Overenskomstens Opsigelsesfrist (Sag Nr. 559) 323; hos Godsejer Pontoppidan (Sag Nr. 568) 349; nos Greve Danneskjold-Samsøe, Visborggaard (Sag Nr. 488) 114; hos Godsejer Schou (Sag Nr. 538) 257; hos Forpagter Sonne m. fl. (Sag Nr. 535) 221; hos Forpagter Steenberg, Estvadgaard (Sag Nr. 483) 198; hos Lind, Gersdorffslund (Sag Nr. 572) 394.

Litografer: hos A/S Kruckow-Waldorff (Sag Nr. 528) 184.

Læder- og Skindarbejdere: Garvere og Arbejdsmænd paa Nordisk Læderfabrik (Sag Nr. 494) 146.

Malere: Augustreguleringen (Sag Nr. 492) 114 Malersvend Dalgaard i Nykøbing M., Brud paa Overenskomsten (Sag Nr. 473) 107.

Murarbejdsmænd: hos Jorgensen & Plenge (Sag Nr. 464) 22; hos Murermester Schumacher (Sag Nr. 457) 11; hos Københavns Murer- og Stenhuggerlaug (Sag Nr. 506) 175.

Murere: hos Landmestrene (Sag Nr. 469) 39; i Provinsen og Augustreguleringen (Sag Nr. 497) 137; Fagets Opmaalingsmænd som Medlemmer af Mæglings- og Voldgiftsretten (Sag Nr. 524) 183.

Skibsværftsarbejdere: hos A/S Burmeister & Wain (Sag Nr. 487) 159; i Jern- og Metalindustrien (Sag Nr. 547) 257.

Slagteriarbejdere: i Randers (Sag Nr. 567) 336.

Smede- og Maskinarbejdere: hos A/S Burmeister & Wain (Sag Nr. 542) 276; hos Skrivemaskinimportøren (Sag Nr. 458) 11.

Snedkere: Augustreguleringen (Sag Nr. 534) 269; paa de københavnske Skibsværfter (Sag Nr. 503) 174.

SoigneringS-, Toilet- og Sanitetsarbejdere: Barbermestrenes Kompagniskaber (Sag Nr. 514) 233; hos Barberlauget i København angaaende Opmandskendelse (Sag Nr. 544) 282.

Stenarbejdere: hos Firmaet Maag, Møller og Krog (Sag Nr. 461) 20.

Tekstilarbejdere: Fagets Særoverenskomster (Sag Nr. 489) 146; hos A/S Th. Wittrup, Vejle (Sag Nr. 495) 121.

Træindustriarbejdere: hos L. A. Andersen (Sag Nr. 500) 160; hos Snedkermestrene i Jylland og paa Fyn (Sag Nr. 575) 377.

Typograferne: hos Carl Aller (Sag Nr. 470) 112; Strid om Dyrtidstillægets Tilbagetagelse (Sag Nr. 490) 167; Lockout-Varslet overfor Typografforbundet (Sag Nr. 564) 325.

Tømrere: i Københavns Amt (Sag Nr. 471) 98.

Undermejerister: paa Landbomejeriet i Fredericia (Sag Nr. 526) 213; ved Ringsted Mælkeforsyning (Sag Nr. 523) 213.

*

Tvungen Voldgift: Forslag om tvungen Voldgift 301.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ✻ KØBENHAVN DEN 2. JULI 1921 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1921.

Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1921.

Forretningsudvalget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Nævnsafgørelse i Tekstilfaget.

Ved de Forhandlinger, der efter Lockoutens Afslutning har været ført mellem Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund, har det ikke været muligt at opnaa Enighed paa et enkelt Punkt, nemlig om Forholdene paa Tekstilfabrikerne i Kolding, hvilket Fabrikanterne under Forhandlingerne havde sikret sig, at der kunde forhandles særskilt om.

Da Enighed ikke kunde opnaaes, skulde Sagen i Henhold til Forligsmandsforslaget af 23. Marts afgøres af et Nævn. Dette afholdt et Møde den 17. Juni; men da det heller ikke lykkedes at finde en Ordning her, har Opmanden, Forligsmandens Stedfortræder, Hr. Kontorchef Dalhoff. afsagt følgende

Opmandskendelse
vedrørende
Forholdene indenfor Tekstilindustrien.

I det af Forligsmanden den 23. Marts 1921 stillede Mæglingsforslag, der for Tekstilindustriens Vedkommende er akcepteret af saavel Arbejdsgiverne som Arbejderne, hedder det i Punkt II. B. 1. §. vedrørende Tekstilfaget: »Om de under Forhandlingerne hos Forligsmanden rejste Spørgsmaal angaaende

1) Tillidsmandsinstitutionen,

2) Særlige Forhold paa visse Fabrikker kan der optages Forhandling mellem Parterne. Forsaavidt Enighed ikke opnaas, træffes Afgørelse med bindende Virkning af et Nævn, sammensat som under A. anført.«

Der har derefter mellem Parterne været ført forskellige Forhandlinger, under hvilke der ikke har kunnet opnaas Enighed vedrørende det under 2 nævnte Spørgsmaal, hvorfor Dansk Arbejdsgiverforening har begæret dette Spørgsmaal forelagt det omhandlede Nævn.

Til dette har derefter været valgt følgende: af Dansk Arbejdsgiverforening: Fabrikant Madsen, — af Tekstilfabrikantforeningen: Fabrikant Sebbelov, — af De samvirkende Fagforbund: Sekretær Hans Jacobsen, af Dansk Tekstilarbejderforbund: Forretningsfører Chr. Nielsen, medens Forligsmandens Stedfortræder, Kontorchef Dalhoff, har været Formand og Opmand.

Til Behandling for Nævnet foreligger i nærværende Sag Spørgsmaalet om Timelønsforholdene for Arbejderne hos Brdr. Volkert i Kolding samt hos 4 andre Virksomheder i Kolding, nemlig S. Winckler, Chr. Mikkelsen, Sydjydsk Trikotage- og Konfektionsfabrik samt Beirholms Væveri. Forsaavidt angaar Brdr. Volkert er der mellem Parterne Enighed om, at Arbejderne i Juni Maaned 1919 etablerede en ulovlig Arbejdsstandsning, om hvilken der derefter forhandledes mellem Organisationerne og Hovedorganisationerne, imellem hvilke sidste der opnaaedes Enighed om, at Arbejdet

skulde genoptages paa de gamle Betingelser. Brdr. Volkert tilstod imidlertid uden Tilladelse fra Tekstilfabrikantforeningen Arbejderne et Tillæg til Timelønnen, hvilket Tillæg for de mandlige Arbejdere udgjorde 22 Øre pr. Time. Ved Overenskomstforhandlingerne i 1920 opnaaede Tekstilfabrikantforeningen, at 7 Øre af dette Tillæg fremtidig bortfaldt, saaledes at der nu ydes de mandlige Arbejdere hos Brdr. Volkert et Beløb af 15 Øre pr. Time udover den almindeligt gældende Timeløn. Under Hensyn til, at dette Forhold efter Tekstilfabrikantforeningens Mening maa anses for urimeligt, ligesom det har haft og har en uheldig Indflydelse paa Lønniveauet paa de andre Tekstilfabrikker i Kolding, ønsker Foreningen, at Tillægget nu skal bortfalde helt. Forbundet er enigt i, at det nævnte Forhold er mindre heldigt, og har erklæret sig villigt til, for i nogen Grad at raade Bod paa det, at indgaa paa, at 5 Øre af Tillægget bortfalder.

For de andre foran nævnte Fabrikkers Vedkommende hævdes det af Tekstilfabrikantforeningen, at ogsaa disses Timeløn ligger højere — fra 13 til 15 Øre pr. Time — end den almindeligt gældende, og at dette er urimeligt, hvorfor Timelønningerne her — omend maaske ikke paa en Gang — maa bringes ned paa det almindelige Niveau. Af Forbundet hævdes det imidlertid, at der om dette Forhold, der vel har været berørt under Samtaler mellem Parterne, ikke har været ført egentlige Forhandlinger.

Under Hensyn hertil er Nævnet enedes om, at dette sidste Spørgsmaal ikke for Tiden vil kunne optages til Behandling af Nævnet, men maa henvises til Forhandling mellem Parterne.

Forsaavidt angaar Timelønnen hos Brdr. Volkert har der derimod ikke indenfor Nævnet kunnet opnaas Enighed, og det vil derfor være at afgøre ved Opmandskendelse.

Der maa formentlig gives Tekstilfabrikantforeningen Medhold i, at det omhandlede Forhold er uheldigt og egnet til at skabe Vanskeligheder, hvorfor det maa anses for ønskeligt at komme bort fra det. For imidlertid at gennemføre Reduktionen af Timelønnen saa lempeligt som muligt — navnlig i Betragtning af, at den nu afsluttede Overenskomst allerede har medført Reduktion i Arbejdslønningerne, og at August-Reguleringen muligvis vil medføre yderligere Reduktion — vil Spørgsmaalet være at afgøre saaledes, at de hos Brdr. Volkert nu gældende Timelønninger, til hvilke der ydes det foran nævnte 15 Øres Tillæg, reduceres med 7 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den førstkommende Lønningsuge og med yderligere 8 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den første Lønningsuge efter den 1. Januar 1922.

København, den 24. Juni 1921.
sign. *J. Dalhoff.*

Bogbinderforbundet og A/S Adolph Holsts Æskefabrik i Aalborg,

Angaaende Akkordpriserne paa A/S Adolph Holsts Æskefabrik i Aalborg og Bogbinderforbundet var der opstaaet Uenighed. Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Juni hvor man enedes om følgende:

»Der optages straks Forhandling mellem Centalforeningen af Bogbindermestre i Provinserne og Bogbinderforbundet i Danmark om Revision af Akkordpriserne for A/S Adolph Holsts Æskefabrik i Henhold til Overenskomstens § 16.

De ny Akkordpriser træder i Kraft efterhaanden som Enighed opnaas.

Ved Fastsættelse af Akkorpriserne includeres alle nuværende Dyrtidstillæg.

Da der ikke er Enighed om Grundlaget for Udregningen af Akkordsatserne i § 16, enedes man om at lade en faglig Voldgiftsret afgøre dette Spørgsmaal.«

Bundtmagerne i København.

Paa Grund af de særlige Forhold der havde udviklet sig i Bundtmagerfagets Lønningsvilkaar, navnlig i Løbet af det sidste Par Aar var Bundtmagerne holdt udenfor den generelle Ordning for Fornyelsen af en stor Del Fags Overenskomster der endelig kom i Stand den 20. April d. A.

En Fremstilling af denne Sag vil formentlig have Interesse, men af

Hensyn til Bladets Plads vil vi dog nøjes med at gøre Rede for hvad der er sket for de to væsenligste Grupper af Arbejdere indenfor Faget, nemlig Svende og Syersker der har været beskæftiget i Faget over 2 Aar.

Faget har altid haft sin Overenskomst med Buntmagerlauget baseret paa Minimallønsprincipet, og ved Forhandlingerne i 1919 fastsattes denne til 90 Kr. ugentlig for Svende og 48 Kr. ugentlig for Syersker. Disse Lønninger var en meget betydelig Forhøjelse af de tidligere gældende og havde den Virkning, at det derefter viste sig umuligt for en eneste af Arbejderne at hæve sin personlige Løn. Men paa Grund af Højkonjunktur i Faget lykkedes det paa et Tidspunkt at faa et personligt Tillæg af 10 Kr. ugentlig til hver af samtlige paagældende Arbejdere.

Ved Forhandlingerne i Sommeren 1920 fortsatte man med den samme imod Minimallønsprincipet stridende Trafik, idet man enedes om at alle de mandlige Arbejdere fik et Tillæg af 5 Kr. ugentlig og alle de kvindelige at 2 Kr. ugentlig. Herved naaede man til Lønninger af 105 Kr. ugentlig for Svende og 60 Kr. ugentlig for Syersker.

Endvidere enedes man om at hvis den i Forliget af 5. Apil 1920 fastsatte Augustregulering ikke kom til at andrage mindst 10 % af de fastsatte Minimalløninger skulde der ydes dette Tillæg Da dette jo ikke blev Tilfælde for Svendenes Vedkommende fik disse et Tillæg af 9 Kr. ugentlig (10 % af Kr. 90.00) og kom derved paa 114 Kr. ugentlig, medens Syerskerne fik de 13 Øre pr. Time, eller Kr. 6.24 pr. Uge, og deres Løn blev Kr. 66,24 pr. Uge.

Det var disse Forhold der var Aarsagen til at Arbejdsgiverne krævede at komme udenfor den generelle Ordning af 20 April, og ønskede en fri Forhandling og derigennem søge at komme tilbage til Minimallønsprincipets Praktisering.

Overenskomstens Udløb var den 1. Juli og nogen Tid før var der Forhandling i Gang mellem Parterne. Her fremsatte og fastholdt Arbejdsgiverne Krav om at nu skulde alle givne personlige Tillæg siden 1919 og Augustreguleringen 1920 falde bort, saaledes at de i 1919 fastsatte Minimallønninger 90 Kr. og 48 Kr. for henholdsvis Svende og Syersker, igen skulde blive de gældende, og ligeledes skulde Augustreguleringen, som i den generelle Ordning af 20. April d. A. indføres i den nye Overenskomst.

Da disse Krav jo vilde medføre en Nedgang i Lønningerne straks af 24 Kr. ugentlig for Svende og Kr. 18.24 for Syersker kunde Arbejderne ikke indgaa herpaa og Forhandlingerne bristede og overgaves til Hovedorganisationerne.

Der afholdtes saa et Fællesmøde den 16 Juni og til at begynde med fastholdt Arbejdsgiverne, støttet af en meget ringe Beskæftigelsesgrad i Faget for Tiden, deres urimelige Krav. Men inden Forhandlingerne sluttede, lykkedes det dog at faa Arbejdsgivernes Repræsentanter til at indse, at selv om det fra vor Side ikke bestredes, at det der var sket i de sidste Aar, var en Tilsidesættelse af Minimallønsprincipet, hvilket begge Parter var indeforstaaende med at vilde vende tilbage til, saa var det ugørligt at foretage Tilbagetoget paa en Gang, og man enedes sluttelig om Vilkaarene for Overenskomstens Fornyelse paa følgende Vilkaar.

Minimallønen forbliver uforandret, altsaa henholdsvis 90 Kr. og 48 Kr. for Svende og Syersker, men der ydes samtlige betræffende Arbejdere et personligt ugentlig Tillæg af 10 Kr.

Endvidere enedes man om en Augustregulering af 2 Øre for hver 3 Point som i den generelle Ordning, men med den Tilføjelse at en eventuel Nedgang dog ikke maatte andrage over 5 Kr. ugentlig.

Med alle foreliggende Omstændigheder tagne i Betragtning, den skete Negligering af Minimallønsprincipet, den højere Augustregulering i 1920, de nuværende daarlige Arbejdsforhold i Faget og andet, som vi ikke nærmere skal komme ind paa, maa det siges, at Bundtmagerfagets Arbejdere slap helskindede over deres Overens-

komstfornyelse, selv om Lønreduktionerne andrager mere end de 13 Øre pr. Time som de fleste andre Arbejdere slap med.

Overenskomsten vedtoges paa Fællesmøde den 16 Juni kun under Forbehold af Sanktion af de paagældende Organisationer og Svarene skulde afgives senest d. 23. Juni Kl. 12 Middag og Resultatet blev at begge Parter vedtog Forslaget.

Guld- Sølv- og Elektropletarb. hos P. Frigast.

I Anledning af en Uoverensstemmelse om Tidspunktet for en ny Akkordprislistes Ikrafttræden hos Firmaet P. Frigast afholdes et Fællesmøde den 7. Juni.

Man enedes om at den ny Priskurant der afsluttedes den 27. Maj skulde træde i Kraft fra og med den Lønningsuge for hvilken Lønnen udbetaltes den 27. Maj,

Arbejdsløsheden i Maj 1921.

Hosstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Maj Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger, og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der dels er tilvejebragt gennem Fagforbundene, dels meddelt af Arbejdsanvisningsdirektoratet.

Maj 1921.	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		6. Maj	13. Maj	20. Maj	27. Maj
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	12601	37,8	35,6	36,1	34,9
Anden Industri..	65133	24,3	22,8	22,7	22,5
Handel	10850	6,9	6,5	6,8	6,6
Arbejdsmænd ...	31279	17,8	16,5	16,3	15,8
Ialt...	119863	22,4	21,1	21,0	20,6
Provinserne:					
Bygningsindustri	21423	28,1	25,0	24,6	23,9
Anden Industri..	59964	23,7	21,2	20,6	20,1
Handel	12427	4,7	4,5	4,9	4,7
Arbejdsmænd ...	85170	18,5	16,7	16,1	15,3
Ialt...	178984	20,5	18,4	17,8	17,2
Hele Landet...	298847	21,2	19,4	19,1	18,6

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920	...	13,2 pCt.
Februar	—	—	...	9,6 —
Marts	—	—	...	6,7 —
April	—	—	...	3,5 —
Maj	—	—	...	2,8 —
Juni	—	—	...	2,1 —
Juli	—	—	...	2,1 —
August	—	—	...	2,4 pCt.
September	—	—	...	2,7 —
Oktober	—	—	...	3,6 —
November	—	—	...	6,1 —
December	—	—	...	15,1 —
Januar	—	1921	...	19,7 —
Februar	—	—	...	23,2 —
Marts	—	—	...	23,6 —
April	—	—	...	21,7 —
Maj	—	—	...	18,6 —

Siden Midten af Marts Maaned har Arbejdsløsheden været aftagende, men denne Nedgang er kun ringe i Forhold til den i Foraarsmaanederne sædvanlige. Arbejdsløshedsprocenten ligger endnu betydelig højere end almindeligt paa denne Aarstid; den var ved Slutningen af Maj Maaned 1921 18,6, medens Procenten for samme Maaned i Aarene 1910—20 laa omkring pCt. 6 og selv under Blokaden i 1918 ikke naaede over 13 pCt.

Indenfor Byggefagene har Nedgangen været størst i Provinserne; her gik i Marts Maaned ca. $^2/_3$ af samtlige Byggearbejdere ledige, medens nu kun $^1/_4$ er arbejdsløse. I Hovedstaden har siden Januar Maaned 35—45 pCt. af Arbejderne i disse Fag været uden Beskæftigelse. Ledigheden er dog stadig abnorm stor overalt i Landet; under normale Forhold er kun 3—5 pCt. af Bygningsindustriens Arbejdere arbejdsløse i Maj Maaned. I de øvrig Industrier har Nedgangen været ubetydelig; Procenten er her kun aftaget fra ca. 26 til 21. I Maj Maaned i Aarene 1910—20 laa Arbejdsløshedsprocenten i disse Fag omkirng 4, dog naaede den i 1918 op paa 16,3 pCt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juli 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 * KØBENHAVN DEN 9. JULI 1921 * 18 AARGANG

Industrikrisen.

Uagtet vi befinder os i Midten af Sommeren, paa den Tid, hvor alle, som kan og vil arbejde, plejer at have Beskæftigelse, er Forholdet desværre saaledes, at mange Virksomheder helt eller delvis har indstillet Virksomheden, og Følgen heraf er blevet, at omtrent 60.000 Arbejdere fremdeles er uden Beskæftigelse. Masser af Henvendelser er fra mange Sider rettet til Regeringen om at træffe Foranstaltninger til Imødegaaelse af Krisen, men noget effektivt Middel er ikke blevet foretaget.

I forskellige Byer har Arbejdernes Fællesorganisationer holdt Møder om Spørgsmaalet og vedtaget Resolutioner, der i skarpe Vendinger vender sig imod Regeringen for dens Passivitet, og det henstilles til De samvirkende Fagforbund at foranstalte Protestmøder en bestemt Dag mod den *elendige Holdning*, Regeringen indtager overfor den økonnomiske Krise.

Fællesorganisationen i Aalborg har vedtaget at rette en Henvendelse til Regeringen og Rigsdagen, hvori der rettes en kraftig Opfordring om:

at sætte Kraft paa Udførelsen af bevilgede Statsarbejder og at stille Midler til Raadighed for Kommunerne til Fremme af Arbejder til Afhjælpning af Arbejdsløsheden, samt til Opnaaelse af samme Formaal snarest at faa nye offentlige Arbejder paabegyndt;

at forcere Udstykningen af Præstegaardsjorder og de fra Lensgodserne frigjorte Arealer, samt, saa snart Rigsdagen atter træder sammen, at forelægge og vedtage en Lov, der giver Statsmagten Ret til Ekspropriation af Jord til Udstykning, hvor Begæret efter Jord gør det ønskeligt;

at forelægge og vedtage en Lov, der giver Kommunerne Ret til at udskrive en kommunal Formueskat, samt at ændre Reglerne for den kommunale Indkomstskat, saaledes at den lignes efter en lovfæstet stærkt stigende Skala.

Til denne Beslutning har Fællesorganisationen i Aarhus og i flere andre Byer sluttet sig.

Arbejdernes Fællesorganisation i København afholdt Møde den 29. Juni, hvortil Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger havde givet talrigt Møde. Folketingsmand, Redaktør Hauge holdt ved den Lejlighed et meget belærende Foredrag om den økonomiske Krise og dens Aarsager, og Mødet vedtog derefter en saalydende Beslutning:

»Repræsentanter for 130.000 københavnske Fagforeningsmedlemmer, forsamlede i Arbejdernes Fællesorganisation den 29. Juni, udtaler følgende:

Den herskende Arbejdsløshed, der endog atter synes at være i Stigning, er en saa alvorlig Trusel mod hele Arbejderklassen, at vi ikke vedblivende kan se denne Tilstand, uden med største Alvor at henlede Landets ansvarlige Regering paa Forholdet.

Vi tiltræder den offentlige Udtalelse, angaaende Krisen, der fremsattes af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse i Maj Maaned, og vi tiltræder de Udtalelser og Anvisninger, som Socialdemokratiets Rigsdagsmænd i Løbet af Vinteren har fremsat i Rigsdagen. Vi beklager, at Regering og Rigsdag ganske uvirksomt har ladet Krisen udvikle sig, saaledes at en Katastrofe formodentlig

nu er uundgaaelig, og i vore arbejdsløse Kammeraters Navn kræver vi effektive Foranstaltninger til Afhjælpning af Arbejdsløsheden iværksatte.

Der kan skaffes mere Beskæftigelse ved offentlige Arbejder end hidtil, mange Arbejder er planlagte, og vi maa forlange, at Udførelsen fremskyndes nu, hvor Trangen er til Stede.

Der kunde ogsaa skaffes Beskæftigelse for mange af de fra Landet indvandrede Arbejdere, hvis Staten ved Ekspropriation skaffede og udbød Jord til Husmandsbrug paa rimelige Betingelser, og vi opfordrer Regeringen til snarest at foretage de fornødne Skridt.

Men naturligvis er disse Anvisninger ikke tilstrækkelige. De mange Tusinde Arbejdere er kastet ud i Arbejdsløsheden paa Grund af den Spekulation i fremmede Varer, som under Regeringens Beskyttelse har fundet Sted, med det Resultat at betydende Industrier er helt eller delvis standsede og vil være det, saa længe der ikke ved særlige Midler raades Bod paa de beklagelige Forhold.

Vi nævner bl. a.:

at der formentlig med Statens Støtte kunnde oparbejdes Markeder visse Steder i Udlandet for de Varepartier, der er indførte paa Spekulation og nu virker som Hindringer for den danske Industri;

at Reguleringen af Importen under Hensyn til andre Landes Valuta er paakrævet;

at Afskaffelse af Told paa Raastoffer og Halvfabrikata kan forbedre Forholdene i visse Industrier;

at en Begrænsning af Handelsavancen og en betryggende Kontrol med Produktion og Omsætning er fornødne Foranstaltninger under det haarde Tryk, som de økonomiske Forhold udøver paa Befolkningen.

Vi opfordrer Regeringen til ufortøvet at skride til Handling. Tilstanden er katastrofeagtig, Tusinder af vore Medlemmer har været uden Beskæftigelse i mange Maanender, og alle har Udsigt til fortsat Arbejdsløshed. En uhyggelig Demoralisation er uafvendelig, Opløsningen af en Mængde gode Hjem vil følge Krisen, og uberegnelige Ulykker bliver Resultatet af Uvirksomhed overfor denne Samfundsfare.

Hvis der intet sker meget hurtigt, som bringer Bedring i Forholdene, bliver det et tungt Ansvar for de ansvarlige.«

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, som flere Gange har beskæftiget sig med den økonomiske Krise, vedtog paa sit Møde den 4. ds. at rette en fornyet Henvendelse til Regeringen. Torsdag den 7. ds. henvendte en Deputation, bestaaende af Lyngsie, J. A. Hansen og Carl F. Madsen, sig til Regeringens Chef, Hr. Neergaard, og overrakte ham en Skrivelse. Denne, der oplæstes for Statsministeren af Carl F. Madsen, har følgende Ordlyd:

Til Regeringen.

Efter at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har faaet tilstillet en Række Udtalelser, angaaende den økonomiske Krise, vedtagne af Møder i Arbejdernes Fællesorganisation i København og andre Byer i Landet, har Forretningsudvalget paany beskæftiget sig med Sagen og besluttet atter at rette følgende Henvendelse til Regeringen.

Allerede i Midten af December Maaned f. A. henvendte vi os til Formændene for de fire politiske Partier og overrakte disse en Skrivelse (Bilag 1), hvori vi pegede paa visse Forhold, som virkede ganske ødelæggende paa flere Industrifag og derfor vilde bringe disse Fags Arbejdere ud i en Arbejdsløshed, som der var al mulig Grund til at befrygte vilde blive konstant, saafremt der ikke fra Statens Side blev truffet Foranstaltninger derimod. Gennem de Konferencer, der senere er ført mellem Statsministeren og det af Regeringen nedsatte industrielle Udvalg, er Regeringen blevet bekendt med den ovenfor nævnte Henvendelse, og vi maa udtale vor Beklagelse over, at de deri paapegede Foranstaltninger ikke er blevet iværksatte.

Den økonomiske Krise, med en Arbejdsløshed af hidtil ukendt Omfang, har faaet Lov at forløbe, saaledes at store Lidelser er paaført Tusinder af Arbejderhjem, og vi befinder os nu, i Sommerens bedste Tid i en Situation

som aldrig før, med ca. 60.000 Arbejdsløse, ved sidste Opgørelse endda med Stigning i Antallet.

Vi maa imødese en Vinter med stærk Vækst i Arbejdsløsheden, og da Tusindvis af de paagældende Arbejdere har været uden Beskæftigelse i mange Maaneder, vil vi ikke undlade at paapege den Fare, som denne Tilstand indeholder. Det er en Selvfølge, at Hjemmene forarmes, at Demoralisation følger lang Tids Arbejdsløshed, og at megen Ulykke kan paaføres Befolkningen ved at lade denne unaturlige Tilstand vedvare.

Paa 280.000 Medlemmers Vegne opfordrer vi da paany Regeringen til at skride ind, for, hvis det endnu er muligt, at begrænse Ulykkerne, som Krisen og Spekulationer har paaført vort Land. Vi hennviser til vedlagte, af Arbejdernes Fællesorganisation i København vedtagne Udtalelse (Bilag 2), som vi kan tiltræde, og til de i vor Henvendelse af 14. December f. A. fremsatte Henstillinger, og vi opfordrer alvorligt Regeringen til nu at skride til effektive Foranstaltninger, inden det fuldstændige Sammenbrud er en Kendsgerning.

Arbejderklassen kan ikke i Stilhed staa som Tilskuere til den frygtelige Samfundstilstand, der jo gaar ud over Arbejderne i højere Grad end andre, og vi kan og vil ikke roligt finde os i, at Tusinder og atter Tusinder af Arbejderhjem ødelægges. Hjælp og Lindring er fornøden, og den eneste virkningsfulde Hjælp er Arbejde. Efter den lange Periode, som Krisen har varet, er det efter vor Mening Regeringens Pligt at træffe Foranstaltninger, der gør det muligt at skaffe de Arbejdsløse Beskæftigelse, og sker det ikke meget snart, kan uberegnelige Ulykker for Samfundet blive Følgen, Ulykker, som vi fralægger os Ansvaret for.

For Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i København.

Carl F. Madsen.

/ Hans Jacobsen.

I Tilslutning hertil oplæste Carl F. Madsen de to Bilag, Henvendelserne af 14. December 1920 og af 29. Juni 1921, og understregede, at Følgerne af den Sult og Nød, som i en saa lang Periode har hærget og stadig hærger Titusinder af Landets Arbejderhjem, bliver uoverskuelige, hvis der ikke skrides effektivt ind. Hvis Regeringen fastholder sin passive Holdning, maa vi fralægge os ethvert Ansvar.

J. A. Hansen bebrejdede Regeringen, at den intet Hensyn havde taget til Valutakommissionens Flertalsindstilling, efter hvilken det vilde have været muligt at forbedre den danske Handelsbalance med 300 Millioner Kr., dels ved en Importregulering, dels ved Indskrænkninger i Hjemmeforbuget til Fordel for Eksporten.

Lyngsie udtalte: Regeringen forsikrer stadig, at den har gjort meget for at lindre Krisen. Vi bestrider ikke, at der er gjort noget, men Kendsgerningerne viser, at der langtfra er gjort nok.

Den foreliggende Situation og den Forværring, der afgjort er ved at udvikle sig, kræver mere end Løfter. Den kræver Handling, og saaledes som Situationen ligger, vil det ikke være forsvarligt af Regeringen stadig at skyde sig ind under, at Krisen er international.

Statsminister Neergaard gav ligesom ved tidligere Lejligheder et i Formen meget velvilligt Svar. Han erklærede, at de skete Henvendelser er modtagne af Regeringen med alt andet end Ligegyldighed, og han lovede, at hele Sagen skulde blive Genstand for den alvorligste Overvejelse.

Det var jo muligt, at de foretagne Foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, men han vilde dog gøre opmærksom paa, at meget allerede var gjort. Saaledes har Regeringen ofret 30 Mill. Kr. paa Arbejders Iværksættelse, og Handelsministeriet arbejder stadig ihærdigt med Undersøgelse af Forholdene. Sagen vilde iøvrigt blive oversendt til Handelsministeriet.

Dette Svar fra Hr. Neergaard behøver ikke nogen lang Kommentar. Løftet om den alvorligste Overvejelse lyder i og for sig pænt, men forudsat at det ikke betyder mere end alle de forud afgivne Løfter i samme Retning, er Resultatet af den saa vægtigt motiverede Henvendelse saare mistrøstigt. Og hvad angaar Forsikringen om, at der alle-

rede er gjort meget, belyses den udmærket af Lyngsies Forhaandsudtalelse: Kendsgerningerne viser, at der langtfra er gjort nok. En aaben og klar Erkendelse af dette og derpaa en uforløvet Kursændring af Regeringens Politik i hele denne Sag er det eneste, der nu kan redde, hvad der endnu reddes kan.

Lønbevægelser og Konflikter.

Nævnsafgørelse og Opmandskendelse vedrørende Overenskomsten mellem Træindustriarbejderforbundet og Træindustriens Fabrikantforeninger.

I Henhold til Bestemmelserne i Forligsmandens Forslag af 23. Marts d. A. Punkt II, A, 3. sidste Stykke, har begge forannævnte Organisationer fremført Krav om Ændringer, som formentes at ligge indenfor den i omtalte Stykke i Forligsmandsforslaget givne Ramme, nemlig vedrørende »Bestemmelser, som maa anses for forældede eller som bevislig er blevet benyttede imod deres oprindelige Hensigt«. Da der ikke under disse Forhandlinger opnaaedes Enighed om de rejste Spørgsmaal, indankedes disse for det i Punkt II, A, sidste Stykke, omhandlede Nævn.

Til dette har været valgt følgende:

Af Dansk Arbejdsgiverforening: Fabrikant E. F. Jacob. Af De samvirkende Fagforbund: Sekretær Hans Jacobsen. Af Træindustriens Fabrikantforeninger Direktør Rytt-Hansen og af Træindustriarbejderforbundet: Forretningsfører V. S. Petersen.

Som Formand og Opmand har undertegnede, Statens Forligsmand, fungeret.

De for Nævnet rejste Spørgsmaal har været følgende:

A. Fabrikantforeningerne har ønsket efternævnte Ændringer og Tilføjelser i Overenskomsten:

1. § 1, 1. Stykke, affattes saaledes:
   »Den normale Arbejdstid er 8 Timer daglig. For Kobenhavns Vedkommende skal den normale daglige Arbejdstid ligge mellem Kl. 7 Morgen og Kl. 4½ Em., for Provinsernes Vedkommende mellem Kl. 7 Morgen og Kl. 5 Em.«
2. § 1, 2. og 3. Stykke, affattes saaledes:
   »Ved Bestemmelsen af, hvorledes den normale Arbejdstid lægges mellem de nævnte Grænser, skal Arbejderne høres. De kan rejse Paatale efter Regler for Behandling af faglig Strid over en Mangel paa en Hensyntagen, der ikke er tilstrækkelig begrundet i Virksomhedens Tarv. Det bemærkes, at det i Almindelighed vil være i Virksomhedernes Tarv at fordele Træindustriarbejderforbundets Medlemmers Arbejdstid i Overensstemmelse med den iøvrigt paa Virksomheden gældende sædvanlige Arbejdstidsfordeling.«
3. § 2, 3. sidste Stykke, affattes saaledes:
   »Overarbejde ydes af Arbejderne i det Omfang, Virksomhedens Tarv udkræver.«
4. I § 12, 1. Stykke, ændres Ordene: »Arbejderne har Ret, men ikke Pligt til« til: »Arbejderne maa ikke modsætte sig«.
5. § 13, der lyder saaledes: »Arbejdsgiverne maa ikke benytte denne Overenskomst til at nedsætte nogen af de bestaaende Timelønninger«, udgaar.

B. Træindustriarbejderforbundet har ønsket følgende Spørgsmaal behandlede:

1. At en Virksomhed i København, der staar under Østifternes Fabrikantforening, overføres til den kobenhavnske Forening.
2. At Særbetalinger for Søn- og Helligdagsarbejde regnes fra Kl. 2 i Stedet for Kl. 4.
3. At Overenskomstens Udløbstid ændres fra 1. Februar til 1. April.
4. At der gives Forbundets Medlemmer en aarlig Ferie paa 14 Dage med fuld Løn.

Om Punkterne A, 1 og 5 opnaaedes Enighed i Nævnet, saaledes at

a. § 1, 1. Stykke, ændres som af Fabrikatforeningerne ønsket (se foran),

b. § 13 udgaar i nyt Optryk af Overenskomsten.

De under Punkterne B, 2 og 4 nævnte Spørgsmaal blev af Træindustriarbejderforbundet taget tilbage under Forhandlingerne.

De øvrige forannævnte 5 Spørgsmaal henvistes til Opmandskendelse, hvorfor følgende bemærkes:

Ad Punkt A, 2.

Arbejdsgiverne har motiveret det fremsatte Forslag med, at det maa anses for nødvendigt for en Virksomhed, hvori beskæftiges Arbejdere af forskellige Fag, at kunne gennemføre en ensartet Arbejdstidsfordeling, hvilket efter Arbejdsgivernes Opfattelse vil være forbundet med Vanskeligheder uden direkte Holdepunkt i Overenskomsten.

Arbejderne har heroverfor bemærket, at Bestemmelsen i sin nuværende Affattelse tillader en Hensyntagen til Virksomhedens Tarv paa det nævnte Omraade, hvorfor den ønskede Tilføjelse er overflødig, og man har henvist til, at Arbejdsgiverne kunde benytte den sædvanlige Vej gennem faglig Mægling og Voldgift i Tilfælde af en urimelig Optræden fra Arbejdernes Side i Spørgsmaal om Ensartethed i den daglige Arbejdstids Fordeling. I den forløbne Tid har midlertid ingen Klager været fremfort overfor Forbundet i Henseende til Uvillighed fra Arbejdernes Side.

Det maa synes naturligt at opfatte den nuværende Bestemmelse saaledes, at der ved Bedømmelsen af, hvad der hører med til »Virksomhedens Tarv«, ogsaa tages Hensyn til, om der er Overensstemmelse i den ved Virksomheden gennemforte Arbejdstidsfordeling. Og da der ikke er fort noget Bevis for, at man ved Benyttelsen af de overenskomstmæssig anviste Midler ikke vilde være i Stand til at naa det af Arbejdsgiverne tilsigtede Resultat ved Hjælp af den nugældende Affattelse af den omhandlede Paragraf, skønnes den ønskede Tilføjelse ikke at være paakrævet.

Ad Punkt A, 3.

Arbejdsgiverne har som Støtte for det her fremforte Krav gjort gældende, at Overenskomstens nugældende Bestemmelse om Overarbejde, efter hvilket dette kun maa finde Sted a) i meget paatrængende Tilfælde, b) efter fælles Overenskomst mellem Arbejdsgiver og c) i højst 16 Timer pr. Maaned, maa anses for forældet, efter at man fra en 10 Timers Arbejdsdag er gaaet over til den nuværende Arbejdstid paa 8 Timer daglig. Man har i denne Forbindelse bl. a. anført, at der af Hovedorganisationerne i Overenskomsten af 17. Maj 1919 blev fastsat følgende Vilkaar for Overgang til 8 Timersarbejdsdagen: »at der ikke fra Arbejderens Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedernes Tarv er nødvendigt.« Efter Arbejdsgivernes Mening er det ikke i Overensstemmelse med denne Vedtagelse, at man stadig fra Arbejdernes Side fastholder en Overarbejdsregel som den, der for Tiden findes i Overenskomsten med Træindustriarbejderforbundet. Endvidere er anført, at der i de fleste andre Fag er en langt mere udvidet Adgang til at faa Overarbejde udført, idet der i Almindelighed ikke er anden Begrænsning af Arbejdsgivernes Ret til at forlange Overarbejde end dels den forhøjede Betaling for saadant Arbejde, dels Arbejderorganisationernes Adgang til Paatale af Misbrug i Henhold til Mæglingsreglerne. Og endelig har Arbejdsgiverne — til Belysning af, hvor nødvendigt det maa anses for at være at faa en Ændring i de nugældende Regler — nævnt et Eksempel fra en bestemt Virksomhed (Oscar Peschardts Skæreri i Kastrup), hvor en Bestilling til Eksport medførte Ønsket om at faa udført ca. 2 Timers Overarbejde daglig af paagældende Specialarbejdere, hvilket imidlertid stødte paa en Række Hindringer, for hvilke der i Nævnet er gjort nærmere Rede.

Arbejdernes Repræsentanter har overfor det fremforte Krav om en Ændring i Overarbejdspengereglerne hævdet, at det ikke kan betragtes som paakrævet for Tiden, hvor Arbejdsløsheden er saa stor ogsaa blandt Træindustriarbejderne, at faa en udvidet Adgang til at forlange Overarbejde udført og at Arbejderne let kan komme til at opfatte dette og andre Krav som et Udtryk for, at man i Organisationens for-

modede Svaghedstilstand vil benytte Lejligheden til at gennemføre Ændringer, som ikke er paakrævede for Tiden, men ønskelige under andre Forhold. I øvrigt hævder Forbundets Repræsentanter, at man ikke uden videre kan paastaa, at en Indskrænkning af den normale Arbejdstid maa medføre *udvidet* Adgang til Overarbejde. Og den foran citerede Udtalelse i Forliget af 17. Maj 1919 vil ikke kunne opfattes som en Indrømmelse i saa Henseende; alle særlige Overenskomsters Overarbejdspengeregler maa betragtes som uafhængige af Hovedorganisationernes forannævnte Fællesudtalelse.

Det maa ved Bedømmelsen af dette Punkt erindres, at Forligsmandsforslaegt af 23. Marts d. A., som allerede foran anført, kun giver Adgang til at faa ændret Bestemmelser, som maa anses for forældede eller som bevislig er blevet benyttede mod deres oprindelige Hensigt. Da der ikke foreligger Paastand om, at de nuværende Overarbejdspengeregler er benyttede imod deres oprindelige Hensigt, er der altsaa udelukkende Tale om, hvorvidt de maa anses for forældede. Dette Spørgsmaal maa ses i Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse Overgangen til 8 Timers Arbejdsdagen maa tillægges paa Adgangen til at faa Overarbejde udført, derunder hvilken Rækkevidde den foran citerede Bestemmelse i Forliget af 17. Maj 1919 maa antages at have. Men i saa Henseende er det i samme Forlig nedsatte Nævn paa 11 Medlemmer afæsket en Kendelse, men denne er endnu ikke afsagt. Det maa derfor anses som betænkeligt *paa nærværende Tidspunkt* at afgive Opmandskendelse i det forelagte Spørgsmaal.

Ad Punkt A, 4.

Arbejdsgiverne har som Motivering for den her forlangte Ændring anført, at der er vist chikanøs Optræden fra enkelte Arbejderes Side, naar det drejede sig om at medvirke ved Lærlinges Uddannelse. Man har det Indtryk, at der foreligger en kollektiv Beslutning eller et organisatorisk Paabud om ikke at yde en saadan Medvirkning.

Arbejdernes Repræsentanter har her overfor hævdet, at der ubetinget ikke foreligger noget som helst fra Forbundets Side, der kan tydes som en Opfordring til Arbejderne om at nægte deres Medvirkning ved Lærlingeuddannelsen. Og Klager over Vrangvilje, udvist af Organisationens Medlemmer, er ingensinde fremført overfor Forbundet. Paa Grund af det store Faremoment, som dette Fags Arbejde rummer, maa man imidlertid modsætte sig, at der bliver en overenskomstmæssig hjemlet Pligt at yde saadan Medvirkning.

Det kan utvivlsomt ikke siges, at de Bestemmelser, som her ønskes ændrede, maa anses for forældede; der ses nemlig ikke at være ændret noget i de Forhold, som paa dette Omraade maa tages i Betragtning.

Spørgsmaalet er da, om Bestemmelserne er benyttede imod deres oprindelige Hensigt. Herfor er der i hvert Fald ikke ført Bevis under Forhandlingerne i Nævnet; der kan derfor med det begrænsede Mandat, som Nævnet har, ikke ydes Støtte til, at den krævede Ændring gennemføres.

Ad Punkt B, 1 og Punkt B, 3.

Det synes ubetinget ikke muligt at fortolke Forligsmandsforslaget af 23. Marts d. A. saaledes, at de her rejste Spørgsmaal kan nyde Fremme i nærværende Nævn.

København, den 2. Juli 1921.

K. H. Kofoed.

Barbererne i Provinserne.

Ved de sidste Forhandlinger om en Ordning af Overenskomstforholdene i Provinserne syntes der at kunne øjnes en Mulighed for Opnaaelse af Enighed mellem Parterne, men da selve Tidspunktet, det var i November f. A., maaske var noget uheldigt, er der igen fornylig gjort et Forsøg, idet der afholdtes et Fællesmøde den 23. Juni.

Dettes Forløb viste imidlertid, at Mestrenes Stilling til Spørgsmaalet angaaende de kooperative Barberstuer havde udviklet sig til at blive endnu mere uantageligt for Forbundet end ved sidste Møde, og til selve Overenskomstens Bestemmelser og Lønninger havde Arbejdsgivernes Tilbud ogsaa udviklet sig i den forkerte Retning, hvorfor Forhandlingerne endte paa samme Maade som tidligere, fuldstændig resultatløse.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 457.
Murarbejdsmændene hos Murmester Schumacher.

Udskrift af Den faste Votdgiftsrets Kendelse af 8. Juni 1921 i Sag Nr. 457: Murarbejdsmændenes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Murerlaugs og dette igen paa Murermester Schumachers Vegne.

Murermester Schumacher har for Kabelfabrikken paa Fabrikvej opført en Nybygning og foretaget forskellige Reparationer paa Fabrikkens ældre Bygninger, Arbejdet med Nybygningen paabegyndtes i 1920 og fuldførtes i Begyndelsen af April d. A. Reparationsarbejdet ophørte omkring 1. Februar d. A., men i Slutningen af Februar fremkom der nyt Reparationsarbejde.

Indtil Begyndelsen af Februar havde Murermester Schumacker benyttet nogle af de ved Arbejdet paa Nybygningen beskæftigede Murarbejdsmænd ved Udførelsen af Reparationer. Der var Enighed mellem Parterne om, at Arbejdet paa Nybygningen skulde betales med en Timeløn af 2 Kr. 33 Øre, men naar Arbejdsmændene anvendtes ved Reparationsarbejde, vilde Murermester Schumacher kun betale dem en Timeløn af 2 Kr. Arbejdsmændene forlangte Spørgsmaalet om Berettigelsen heraf afgjort ved faglig Voldgift, og den 12. Februar afsagde den derefter nedsatte Voldgiftsret en Kendelse, hvori det hed:

»Murermester Schumacher skal betale de Murarbejdsmænd, der er benyttet ved Byggeforetagendet paa Kabelfabrikken en Timeløn af 2 Kr. 33 Øre, ogsaa naar disse har arbejdet ved Reparationsarbejde paa Fabrikkens ældre Bygninger.«

Da der i Slutningen af Februar fremkom nyt Reparationsarbejde, henvendte Murermester Schumacher sig til Centralarbejdsanvisnings-Kontoret for at faa anvist ny Arbejdskraft. Kontoret anviste ham to Arbejdsmænd, der tidligere havde været beskæftiget ved Arbejdet paa Nybygningen. Disse tiltraadte Arbejdet den 3. Marts. Murermester Schumacher tilkendegav dem straks, at han kun vilde aflønne dem med 2 Kr. i Timen.

Under denne Sag har Murarbejdsmændenes Fagforening nu gjort gældende, at Murermester Sahumacher har overtraadt den faglige Voldgiftsrets Kendelse ved at nægte at betale de paagældende Arbejdere mere end 2 Kr. i Timen.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Den faglige Voldgiftskendelse ses efter sin Ordlyd kun at angaa det Reparationsarbejde, der var bragt til Afslutning, før Kendelsen blev afsagt. Kendelsens Resultat kan derfor ikke faa Betydning for det senere fremkomne Reparationsarbejde, medmindre dette maa betragtes som en Fortsættelse af det tidligere udførte. Mod de Indklagedes bestemte Benægtelse har Klagerne endnu ikke ført Bevis for, at der skulde være en Sammenhæng mellem det tidligere udførte og det senere fremkomne Reparationsarbejde. Herefter vil de Indklagede være at frifinde, men Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes at burde betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.

Sag Nr. 458.
Smede- og Maskinarbejdere hos Skrivemaskineimportørerne.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Juni 1921 i Sag Nr. 458: De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og denne igen for Foreningen af Skrivemaskineimportører i Danmark paa Firmaerne Alfred Fischer & Co., Underwood og Monarch's Vegne.

Under denne Sag gør De samvir-

kende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne gældende, at Firmaerne Fischer & Co., Underwood og Monarch, der gennem Foreningen af Skrivemaskineimportører i Danmark er organiserede under Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien, ved at forlange, at nogle Mekanikere — een for hvert Firma — skal staa udenfor Fagorganisationen, har handlet i Strid med Septemberforligets Pkt. 5 og i Strid med en indenfor Faget gældende Overenskomst af Februar 1919, hvori det hedder:

»Medens Arbejderorganisationerne anerkender, at de fastlønnede Formænd, som ikke deltager i Akkorderne, i deres Egenskab af Arbejdsgivernes Repræsentanter paa Værkstedet ikke bør tilhøre Arbejdernes Fagorganisationer, vil Arbejdsgivernes Organisationer paa deres Side ikke tillade, at der skabes Formandsstillinger væsentligst for at kunne fordre, at de paagældende udmelder sig af Fagorganisationerne.«

De Indklagede procederer til Frifindelse.

De nævnte Firmaer importerer og forhandler Skrivemaskiner og foretager Reparationer af Skrivemaskiner. Foruden de som Værkførere ansatte Mekanikere, om hvis Stilling der er Spørgsmaal under denne Sag, beskæftiger Firmaerne paa deres Reparationsværksteder nogle enkelte Mekanikere. Firmaet Fischer & Co., der har Værksted i Baghuset, Kontor og Butik i Forhuset, beskæftiger for Tiden 2 saadanne. Firmaerne Underwood og Monarch, der har Værksted, Kontor og Butik under samme Lejlighed, beskæftiger for Tiden henholdsvis 2 og og 1 Mekaniker foruden de af dem ansatte Værkførere. Firmaerne Ficher & Co. og Monarch beskæftiger desuden henholdsvis 4 og 2 Smørere, hvis Arbejde bestaar i at gaa rundt hos Kunderne for at efterse Maskinerne.

Den af Firmaet Underwood ansatte Værkfører er bosat i Firmaets Ejendom, hvor han fungerer som Portner, ligesom det paahviler ham at holde Ejendommen og den dertil hørende Gaard i Orden.

Alle tre Værkførere er fastlønnede. De angives at have Ret til at antage og afskedige Arbejdere, og de optræder selvstændigt overfor Firmaernes Kunder. Den hos Monarch ansatte Værkfører har i flere Aar staaet udenfor Fagorganisationen, de to andre har først udmeldt sig umiddelbart forud for den Lockout, der den 18. Marts d. A. iværksattes indenfor Jern- og Metalindustrien. Udmeldelserne hævdes af de Indklagede at være sket uden Paavirkning fra Virksomhedernes Side. Man har vel for ca. 1 Aar siden foreholdt de paagældende, at de ikke burde staa som Medlemmer af Fagorganisation, men senere har man ikke rørt ved Spørgsmaalet.

De Indklagede henviser særligt til, at Indehaverne at de paagældende Firmaer kun har købmandsmæssig Uddannelse, saaledes at de ikke har den fornødne faglige Indsigt til selv at kunne føre Tilsyn med Udførelsen af Reparationerne. For saa vidt angaar Firmaet Fischer & Co. vil der imidlertid ikke kunne tages Hensyn hertil, da det er oplyst, at Firmaet beskæftiger en Prokurist, der er faglært Mekaniker. Og for de to andre Virksomheders Vedkommende findes Mangelen paa Fagkundskab hos Virksomhedens Indehavere efter Omstændighederne ikke tilstrækkeligt at kunne begrunde en Ret til at kræve Lederne af de forholdsvis lidet omfattende Reparationsværksteder, der er Tale om, holdt udenfor Fagorganisationen.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

Det er uberettiget at forlange, at de under Sagen omhandlede Mekanikere skal staa uden for Fagorganisationen.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ❋ KØBENHAVN DEN 16. JULI 1921 ❋ 18 AARGANG

Lønbevægelser og Konflikter.

Opmandskendelse angaaende Krav om Ændringer i den mellem Snedkerforbundet i Danmark og Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre samt Snedkerlaugets Møbelsnedker-Afdeling bestaaende Overenskomst.

I Henhold til Bestemmelsen i Overenskomsten af 19. April d. A. mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om, at der efter Anmodning af en af Parterne kan optages Forhandling om Ændringer af saadanne Bestemmelser i de i Henhold til nævnte Overenskomst fornyede Overenskomster, saa maa anses for forældede, eller som bevislig er blevet benyttet imod deres oprindelige Hensigt, uden at der dog heraf maa følge nogen Ændring i vedkommende Fags Lønniveau, er der af Snedkerlaugets Møbelsnedker-Afdeling fremsat Krav om følgende Ændringer i Overenskomsten for de københavnske Møbelsnedker- og Stolemagerværksteder:

Punkt 1: I Regulativ Side 4 tilføjes et nyt Stykke 7 saalydende:

Organisationerne er enige om, at Haandpriskuranten ikke kan benyttes til Fastsættelse af Priser paa Fabrikkerne. Der oprettes et Prisudvalg for Specialfabrikker for Egetræs og Hvide-Møbler. Udvalgets Opgave er at fastsætte Priser paa alt Arbejde, hvorom Enighed ikke kan opnaas paa Værkstederne. Udvalget fastsætter Prisen under Hensyntagen til alle foreliggende Momenter, deriblandt Arbejdets Tilrettelæggelse. Naar en af Parterne forlanger det, skal en Besigtigelse finde Sted paa Arbejdspladsen, og dersom Forholdene muliggør det, kan Prisen fastsættes paa Stedet. — Virksomhedens Mester og en paa Værkstedet arbejdende Svend skal være nærværende, give alle Oplysninger og deltage i Udvalgets Forhandling, men har ingen Indflydelse paa Prisernes endelige Fastsættelse.

Der nedsættes et Udvalg til at fremskaffe visse Numre af de nugældende Værkstedspriser til Benyttelse for Prisudvalget som Grundlag ved Fastsættelsen af nye Priser paa Møbelfabrikkerne. Opstaar der Tvivl om fremtidige Værkstedspriser, kan disse indankes for Prisudvalget.

Punkt 2: Protokollerede Bemærkninger til § 1, Stykke e, ændres til:

Naar det er kommet til en af Organisationernes Kundskab, at et Arbejde skal udføres for en Pris, der formentlig er under Priskurantens Priser eller de Priser, der kan udledes deraf, skal Spørgsmaalet herom inden 5 Dage efter Arbejdets Paabegyndelse indankes for det faglige Prisudvalg. Modparten skal straks underrettes herom.

Punkt 3: § 2 affattes saaledes:

Paa alt Arbejde udenfor Prislisten og udenfor de gældende faste Værkstedspriser er Svenden sin Timeløn garanteret, forsaavidt Fagets Prisudvalg eller Voldgiftsretten ikke har fastsat nogen Akkordpris.

Gennemsnitsfortjenesten beregnes efter Arbejder, udført efter Priskuranten eller efter bestaaende faste Værkstedspriser.

De protokollerede Bemærkninger til § 2 er bortfaldet.

Punkt 4: Side 12, § 4, 2. Stykke, ændres saaledes:

Afvigelser fra fornævnte Udbetaling maa ikke finde Sted, med mindre det præsterede Arbejde ikke dækker Ud-

betalingen. Tvivlstilfælde henvises til Mægling eller Voldgift.

Punkt 5: Side 20, sidste Stykke, bliver saalydende:

De saaledes fastsatte Priser maa selvfølgelig ikke være mindre end den i Priskuranten for lignende Arbejde anførte Pris, ligesom Snedkerlauget har Ret til at indanke nugældende Værkstedspriser for det faglige Prisudvalg. Kravet herom skal rejses inden 5 Dage efter Arbejdets Paabegyndelse.

Da Forhandlingerne angaaende de saaledes fremsatte Krav endte uden Resultat, vil Sagen i Henhold til Overenskomsten af 19. April være at afgøre med bindende Virkning af et Nævn.

Til Medlemmer af dette Nævn er af Arbejdsgiverforeningen valgt Hr. Snedkermester Jens Jensen, Aarhus, af De samvirkende Fagforbund Hr. Sekretær Hans Jacobsen, af Snedkerlauget Hr. Snedkermester Bloch-Jørgensen og af Snedkerforbundet Hr. Forretningsfører Martin Petersen. Efter Nævnets Anmodning er Kontorchef Dalhoff anmodet om at indtræde i Nævnet som dettes Formand og Opmand. Nævnet har afholdt Møde om Sagen den 28. Juni.

Overfor de af Mestrene fremsatte Krav er det af Svendene indrømmet, at Overenskomsten med Hensyn til Fastsættelsen af Priser for Møbelfabrikker og Specialvirksomheder (Punkt 1) er forældet, idet Haandpriskuranten ikke er noget rimeligt Grundlag for Fastsættelse af disse Priser; men de kan derimod ikke indrømme, at den nødvendige Tilføjelse til Overenskomsten kan have den af Mestrene foreslaaede Form, ligesom de med Hensyn til de øvrige Krav (Punkt 2—5) hævder, at de ikke kan henføres til Bestemmelser, der er forældede eller benyttede imod deres Hensigt, og bestrider, at de ikke vil medføre nogen Ændring i Fagets Lønniveau.

Da der ikke er opnaaet Enighed mellem Parterne er Sagen blevet afgjort ved Kendelse af Opmanden.

Med Hensyn til Punkt 1), om hvilken Bestemmelse der i Realiteten er Enighed mellem Parterne, har Svendene indvendt, at Bestemmelsen om Besigtigelse paa Arbejdspladsen giver for vid Adgang hertil og vil besværliggøre Prisudvalgets Arbejde. Mestrene har erklæret sig villige til at lade Bestemmelsen udgaa. Visse redaktionelle Ændringer i andet Stykke er Mestrene ligeledes indgaaede paa, men de har ikke kunnet indgaa paa at lade Ordet »fremtidige« udgaa, som af Svendene krævet.

Da en Bestemmelse om, at kun fremtidige Værkstedspriser skulde kunne indankes for Prisudvalget, er en Afvigelse fra Overenskomstens almindelige Regler, og da det ikke synes tilstrækkeligt begrundet, at der for Møbelfabrikkerne skal gælde en saadan Særregel, affattes Bestemmelsen i Overensstemmelse hermed.

Der tilføjes herefter i Overenskomstens Bestemmelser for Møbelfabrikker og Specialistvirksomheder (Side 4) som Punkt 7:

> Organisationerne er enige om, at Haandpriskuranten ikke kan benyttes til Fastsættelse af Priser paa Fabrikkerne. Der oprettes et Prisudvalg for Specialfabrikker for Egetræs- og Hvide-Møbler. Udvalgets Opgave er at fastsætte Priser for alt Arbejde, hvorom Enighed ikke kan opnaas paa Værkstederne. Udvalget fastsætter Prisen under Hensyntagen til alle foreliggende Momenter, deriblandt Arbejdets Tilrettelæggelse. Virksomhedens Mester og en paa Værkstedet arbejdende Svend skal være nærværende, give alle Oplysninger og deltage i Udvalgets Forhandling, men har ingen Indflydelse paa Prisernes endelige Fastsættelse. Opstaar der Tvivl om Værkstedspriser, kan disse indankes for Prisudvalget. Opnaas der her ikke Enighed, afgøres Sagen efter de sædvanlige overenskomstmæssige Regler.
>
> Organisationerne er enige om at nedsætte et Udvalg til at fremskaffe visse Numre af de nugældende Værkstedspriser til Benyttelse for Prisudvalget som Grundlag ved Fastsættelsen af nye Priser paa Møbelfabrikker.

Med Hensyn til Punkt 2) hævdes det

af Mestrene, at den paagældende Bestemmelse, der er fastsat i 1906, efter tidligere at have været meget lidt anvendt, i 1919—20 er benyttet i flere Tilfælde og har været til Gene for Mestrene, fordi Fristen for Spørgsmaalenes Indankning for faglig Voldgift er urimelig lang, ligesom det er urimeligt, at disse Spørgsmaal ikke kan henvises til eventuel Afgørelse af Prisudvalget, men straks skal gaa til Voldgift.

Svendene er ikke uenige med Mestrene i disse Betragtninger, men kan ikke tiltræde Mestrenes ændrede Affattelse af Bestemmelsen, idet Fristen for Indankning her er sat for kort.

Mestrenes Krav om en ændret Affattelse af Bestemmelsen synes ikke at være uberettiget, idet den ikke svarer til andre Bestemmelser af lignende Art i Overenskomsten. Den ændres derfor saaledes at efter »afgjort« tilføjes:

»ved at henvise det til Prisudvalget og iøvrigt —«.

Sidste Punktum ændres til:

»Sagen maa dog henvises til Prisudvalget saa hurtigt som muligt og senest ved Arbejdets Fuldforelse.«

Med Hensyn til Punkt 3) er det fra Mestrene fremført, at da Prislisterne siden den paagældende Bestemmelses (§ 2, 1. og 2. Stykke) Optagelse i Overenskomsten, er blevet stadig mere omfattende, har Bestemmelsen ikke længer samme Betydning, som den oprindelig har haft og kan derfor betragtes som forældet; desuden virker den som en Hindring for at aftale løse Akkorder, hvorfor dennes Forandring som foreslaaet snarest vil give Anledning til, at der bliver mere Akkordarbejde end nu.

Den foreslaaede Forandring af § 2 er, selv om den maaske kan siges ikke at ville forringe Fagets Lønniveau, ikke tilstrækkelig motiveret, idet der ikke indenfor Faget har fundet en saadan Udvikling Sted, at Bestemmelserne i § 2 nu kan kaldes forældede; Udvidelsen af Prislisterne siden Bestemmelsernes Tilblivelse i 1906 er foregaaet gradvis, og der er ikke siden Overenskomstens Fornyelse i 1919 foregaaet særlige Forandringer i den her omhandlede Retning. Den garanterede Gennemsnitsfortjeneste er derhos et for Møbelsnedkerfaget saa ejendommeligt Forhold, at en Ændring paa et enkelt Punkt kræver mere almindelige Forhandlinger derom, end der denne Gang har været Lejlighed til. Bestemmelserne i § 2 bør derfor forblive uforandrede.

For Punkt 4's Vedkommende hævdes det af Mestrene, at den nugældende Bestemmelse er blevet misbrugt, men da der ikke er oplyst noget Tilfælde af Misbrug siden 1918, altsaa for ca. 3 Aar siden, synes der ikke at være tilstrækkelig Anledning til at foretage en Ændring af den paagældende Bestemmelse. Bestemmelserne i § 4 bør derfor forblive uforandrede.

Angaaende Punkt 5) er det af Mestrene gjort gældende, at Forholdene har medført, at den for specielle Virksomheder gældende Bestemmelse, at ingen nugældende Værkstedspris nedsættes paa Basis af Priskuranten, nu maa betragtes som forældet, idet der i Krigsperioden forskellige Steder er indført en Del høje Værkstedspriser; disse, hævdes det, maa Mestrene have samme Adgang til at faa nedsatte, som Svendene nu har Adgang til at faa Værkstedspriser regulerede opefter.

Rent bortset fra, at den nugældende Bestemmelse vilde faa en ganske anden Karakter, end den nu har, og at der ikke er ført noget Bevis for, at den nu virker forældet, kunde en Ændring som den, der er krævet, ikke undgaa at trykke Lønniveauet for det specielle Prisomraade, der her er Tale om. De nugældende Bestemmelser bør derfor forblive uforandrede.

Kendelse.

1) Til Overenskomstens særlige Regler for Møbelfabrikker og Specialvirksomheder tilføjes et nyt Punkt 7 (jfr. foran).

2) Protokollerede Bemærkninger til § 1, Stykke e, ændres (jfr. foran).

3) § 2, § 4 (2. Stykke) og Overenskomsten vedrørende de Værksteder, paa hvilke Priskuranten paa Grund af Arbejdets Forskelligartethed ikke kan komme til Anvendelse, forbliver uforandrede.

4) Sagens Omkostninger, Kr. 200, paalægges Snedkerlaugets Møbelsnedkerafdeling og Snedkerforbundet i Danmark med Kr. 100 til hver.

København, i Juni 1921.

J. Dalhoff.

Nævnsafgørelse vedrørende Overenskomsten af 15. April 1921 mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund.

I en under 15. April 1921 afsluttet Overenskomst mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund hedder det bl. a.:

»Med Hensyn til . . . . Arbejdstidens Fordeling . . . . ordnes disse Spørgsmaal som foreslaaet i Forligsmandens Mæglingsforslag af 23. Marts 1921.« Den Bestemmelse i dette Mæglingsforslag, hvortil der herved sigtes, er saalydende: »Om Arbejdstidens Fordeling paa de forskellige Aarstider optages lokal Forhandling.« I Henhold hertil har der derefter forskellige Steder været ført lokale Forhandlinger, under hvilke det fra Arbejdsgivernes Side har været søgt opnaaet, at Arbejdstiden i Sommermaanederne blev fasat til over 8 Timer daglig mod i et lige saa langt Tidsrum paa en anden Aarstid kun at være under 8 Timer daglig, saaledes at Gennemsnittet af den daglige Arbejdstid indenfor et Aar blev 8 Timer.

Dansk Arbejdsmandsforbund har imidlertid modsat sig dette, idet det har henholdt sig til den mellem Hovedorganisationerne under 17. Maj 1919 indgaaede Overenskomst vedrørende Arbejdstiden.

Teglværksforeningen af 1893 har derefter igennem Dansk Arbejdsgiverforening begært dette Spørgsmaal afgjort af det i fornævnte Mæglingsforslag under II a omhandlede Nævn. Til dette har derefter været valgt følgende:

Af Dansk Arbejdsgiverforening: Fabrikant E. F. Jacob, af Teglværksforeningen af 1893: Direktør L. Laursen, af De samvirkende Fagforbund: Sekretær Vilh. Nygaard, af Dansk Arbejdsmandforbund: Sekretær Drejer, medens Forligsmandens Stedfortræder, Kontorchef Dalhoff, var været Formand og Opmand.

Da imidlertid Nævnet er enigt om, at Parterne ikke er overenskomstmæssigt forpligtet til at lade dette Spørgsmaal afgøre af Nævnet, idet den i Mæglingsforslaget af 23. Marts 1921 under B. 3. d. indeholdte Bestemmelse ikke omfatter den foran citerede under Mæglingsforslagets Punkt B. 3. c. fastsatte Bestemmelse, og *da* der ikke fra Repræsentanten for De samvirkende Fagforbund har kunnet opnaas Tilslutning til, at Spørgsmaalet afgøres af Nævnet, er man enedes om at udtale, at Spørgsmaalet ikke vil kunne afgøres af Nævnet.

København, den 24. Juni 1921.

P. N. V.

sign. *J. Dalhoff.*

Oliemøllerne paa A/S Dansk Soyakagefabrik.

Oliemøllernes Afdeling har klaget over, at A/S Dansk Soyakagefabrik den 10. Maj har paabegyndt Driften i Selskabets Hærdningsanlæg ved Raffinering af Olie, men at Selskabet, i Stedet for at antage Afdelingens Medlemmer, har ladet Arbejdet udføre af sine Funktionære.

Sagen blev behandlet paa et Fællesmøde den 30. Maj, hvor man enedes om at ordne Sagen paa følgende Maade:

»I Anledning af den af Oliemøllernes Fagforening rejste Klage over at A/S Dansk Soyakagefabrik har ladet visse Arbejder udføre ved Hjælp af sine Funktionærer i Stedet for dertil at antage Arbejdere, udtaler Aktieselskabet, at man ikke ved det nævnte Forhold — som udelukkende skyldes den eksisterende Driftsinskrænkning — paa nogen Maade har tilsigtet nogen fjendtlig Handling mod Oliemøllernes Fagforening. Aktieselskabets tekniske Direktør erklærer derhos, at, han, saafremt det ved Fabriken oplagrede Kokusfedt skal omdestileres, vil tage under velvillig Overvejelse at antage Arbejdere hertil.«

Murarbejdsmændene i Birkerød.

Dansk Arbejdsmandsforbund har klaget over, at Murermestrene i Birkerød har nægtet at overholde en med Centralforeningen af Murermestre i

Jylland og Østifterne afsluttet Overenskomst, hvori det bl. a. hedder:

»Endvidere ydes der til de imellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomster et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 25 % til Arbejdernes nuværende Akkordfortjeneste.«

Ved et Fællesmøde den 3. Maj behandledes Sagen. Da det ikke var muligt at naa til en endelig Ordning, henvistes Sagen til Forhandling mellem Parterne. Denne Forhandling har ført til følgende Ordning:

»Der fastsættes et Tillæg for Mur-, Beton- og Kloakarbejde og alt Ledningsarbejde paa ialt 82 % og for Jordarbejde med 108 %, suppleret med Overenskomsten af 25/9 19 mellem Hovedorganisationerne, saaledes at det samlede Tillæg herefter bliver for Mur-, Beton- og Kloakarbejde og alt Ledningsarbejde 127,5 % og for Jordarbejde 160 %, alt med tilbagevirkende Kraft til 22. December 1920.«

Kedelpassere paa A/S. Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 24. Maj Klage over, at Arbejdsmændene og Kedel- og Maskinpasserne havde iværksat en ulovlig Blokade overfor A/S Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeris Kraner. Der fandt i den Anledning et Møde Sted den 31. Maj mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, under hvilket det oplystes, at Selskabet havde afskediget et af Kedelpasserforbundets Medlemmer, som havde været i Selskabets Tjeneste i 20 Aar, fordi han under Lockouten mod Arbejdsmændene havde nægtet at betjene en Kran, som ellers blev betjent af en Arbejdsmand. Som Følge deraf havde de øvrige Arbejdere stillet sig solidarisk med den afskedigede Arbejder og blokeret Kranerne.

Sagen blev ordnet paa den Maade, at Blokaden skulde hæves og den vedkommende Arbejder genantages.

Landarbejderforbundets Spørgsmaal om de Strejkendes Genantagelse.

Paa Foranledning af en Klage fra Landarbejderforbundet over, at ca. 150 af Forbundets Medlemmer ikke er genantagne efter Strejkens Afslutning, afholdtes Fællesmøde den 29. Juni. Mødet sluttede med følgende Aftale:

I Anledning af en Række Klager, som Landarbejderforbundet, hvis Enighed mellem Parterne ikke kunde opnaas, ønskede forelagt Den faste Voldgiftsret, enedes man om, at der, forinden Sagens Indbringelse for Voldgiftsretten, skulde foretages en nøjagtig Gennemgang af hvert enkelt af de foreliggende Tilfælde mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet.

For saa vidt det under disse Forhandlinger maatte vise sig ønskeligt, at der i nogle Tilfælde optages Mægling, skal saadan snarest mulig finde Sted.

Saavel Arbejdsgivernes som Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig i enhver Henseende deres principielle Stilling til de foreliggende Stridsspørgsmaal.

Oplysningsbureau for Erhvervene.

Under Udenrigsministeriet er der ved Lov af 6. Maj d. A. oprettet en særlig Afdeling under Navn af »Oplysningsbureauet for Erhvervene«. Til Fremme af Bureauets Virksomhed er nedsat et Raad, bestaaende af Chefen for Oplysningsbureauet, Repræsentanter for de vigtigste Erhverv og for Arbejdsgiver- og Arbejderinteresser samt én Repræsentant for Handels- og én for Landbrugsministeriet.

Raadet bestaar af følgende Medlemmer:

Handelsministeriet: Kontorchef *P. Herschend.*

Landbrugsministeriet: Kontorchef *V. Helsted.*

Dansk Arbejdsgiverforening: Murermester *A. Andersen,* Ingeniør *Otto Meyer.*

Dansk Fiskeriforening: Direktør *J. Chr. Pedersen,* Fisker *Axel Henriksen.*

De samvirkende danske Husmandsforeninger: Folketingsmand *Niels Frederiksen,* Landstingsmand *Mads Jensen.*

De samvirkende Fagforbund: Sekre-

tær *Vilhelm Nygaard*, Forretningsfører *Vill. P. Arup.*

Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk: Snedkermester *Rud. Rasmussen*, Sølvsmed *Evald Nielsen.*

Fællesrepræsentationen for dansk Skibsfart: Generalkonsul *Johan Hansen*, Konsul *C. P. Lund.*

Grosserer-Societetets Komité: Grosserer *Axel Schmidt*, Direktør *H. P. Hjerl-Hansen.*

Industriraadet: Direktør *H. P. Prior*, Direktør, Kaptajn *F. H. J. Rambusch.*

Landbrugsraadet: Direktør *Anders Nielsen*, Direktør *L. Broberg.*

Provinshandelskammeret: Konsul *Christian Cloos*, Købmand, Landstingsmand *Axel P. Lange.*

Raadet afholdt konstituerende Møde den 23. Juni i Rigsdagsfløjen paa Kristiansborg.

Efter en Velkomsttale af Udenrigsminister *Harald Scavenius* konstituerede Mødet sig under Ledelse af Aldersformanden, Direktør *F. H. J. Rambusch.*

Til Arbejdsudvalg valgtes:

For Handelen: Direktør *H. P. Hjerl-Hansen.*

For Industrien: Direktør *F. H. J. Rambusch.*

For Landbruget: Direktør *Anders Nielsen.*

For Skibsfarten: Generalkonsul *Johan Hansen.*

For Fiskeriet: Direktør *J. Chr. Pedersen.*

For Arbejdsgiverinteresser: Ingeniør *Otto Meyer.*

For Arbejderinteresser: Sekretær *Vilh. Nygaard.*

Raadet vil som en af sine første Opgaver have at udpege Chefen for Oplysningsbureauet, i hvilken Anledning det vedtoges at indrykke en Bekendtgørelse i »Statstidende« om, at dem, der maatte ønske at komme i Betragtning ved Besættelsen af Posten, maa indsende Ansøgning til Udenrigsministeriet.

Raadet vedtog at overdrage Arbejdsudvalget at udarbejde Forslag til Forretningsorden for Raadet.

Saasnart Chefen for Bureauet er udnævnt, vil Raadet tage fat paa sin egentlige Opgave at skaffe Oplysninger om Eksportmuligheder for danske Varer. Det er at haabe, at Udenrigsministeriet ved Besættelsen af Posterne som Repræsentanter for Danmark i Udlandet vil lade Hensynet til Erhvervenes Interesser være i første Række. Det er ikke Diplomaterne i tidligere Tiders Opfattelse, vi har Brug for, men Folk, der har Indsigt og Forstaaelse af vort Erhvervsliv, og som ved at staa i stadig Forbindelse med Oplysningsbureauet og dette igen med Erhvervene kan skabe Basis for, at enhver Mulighed for Afsætning af danske Varer i Udlandet udnyttes.

Forandringer i Næringsmidlernes Priser i de forskellige Lande.

Det britiske Arbejdsministerium har offentliggjort Maaneds-Oversigter over Detailprisernes Svingninger, som siden Krigens Begyndelse er forekommet i de fleste Stater i Europa saavel som i De forenede Stater i Amerika og nogle britiske Kolonier. Af den sidste af disse Oversigter har vi fra Midten af 1920 og i Begyndelsen af 1921 udtaget nedenstaaende Angivelser af Prisforskellen.

I Sammenligning med Juli 1914 androg Prisforhøjelsen:

	Juli 1920 %	Juli 1921 %	
Storbritannien og Irland	158	132	(April)
Frankrig: Paris	273	228	»
Frankrig andre Byer	288	329	(1. Kvartal)
Belgien	359	334	(Marts)
Holland (Amsterdam)	117	99	»
Danmark	162	176	(Januar)
Finland	882	1007	(Februar)
Sverrig	197	148	(April)
Norge	219	208	(Februar)
Tyskland*)	?	794	(April)
Italien: Rom	218	332	»
do. Milano	345	498	»
do. Florentz	313	421	»
De foren. Stater	115	49	»
Kanada	127	78	(Marts)
Sydafrika	97	60	»
Australien	94	81	»
Ny Zeeland	67	69	(April)

*) Inklusive Husleje, Brændsel og Belysning.

Bortset fra Tyskland, var der i Danmark, Finland og Italien indtil det løbende Aars angivne Maaneder endnu ikke indtraadt nogen Prisnedsættelse, og i Frankrig herskede der, med Undtagelse af Paris, stadig Prisforhøjelse.

Den betydeligste Prisnedsættelse fandt Sted i Amerika i De forenede Stater.

De svejtsiske Fagforeninger i 1920.

Forretningsudvalget for de schweiziske samvirkende Fagforbund offentliggør i »Gewerkschaftlischen Rundschau« (Nr. 2 og 3) en Beretning over Virksomheden i 1920, som i Betragtning af Tidsforholdene har været meget omfangsrig.

I Beretningsaaret virkeliggjordes Bygningsarbejdernes Sammensmeltning. Forskellige andre Forbund traadte ligeledes i Forhandling angaaende Sammenslutning. Dog er et afsluttende Resultat ikke naaet endnu.

Forskellige Grænsestridigheder blev afsluttede i Aarets Løb. Endvidere lykkedes det at vinde flere Organisationer for Tilslutning til Fagforbundet.

Ogsaa paa Arbejderbeskyttelsens Omraade udvikledes en livlig Virksomhed. Revisionen af Ulykkesforsikring blev overdraget til Forretningsudvalget og til Amtet for Socialforsikring samt til Ulykkesforsikringsanstaltens Forvaltningsraad.

Propaganda for Loven om Ordning af Arbejdsforhold var desværre resultatløs.

Lovforslag fra det nationaløkonomiske Departement angaaende Erklæring om Forpligtelse overfor fælles Overenskomster, Minimallønninger for Hjemmearbejde og Udvidelse af Mæglingsregler blev behandlet første Gang og blev sendt tilbage til det nationaløkonomiske Departement.

Mangelen paa Arbejdsløshedsforsorg gjorde sig saa stærkt bemærket, at en Revision af Anordningen maatte tilstræbes. Regeringen er blevet tilskyndet til forskellige Forandringer, der ogsaa allerede tildels er blevet indførte.

Statsunderstøttelsen til Arbejdsløshedskasserne blev igen fastsat til 33⅓ pCt. Endvidere er der en Lov angaaende Arbejdsløshedsforsikring under Forberedelse.

Arbejdsgivernes Modstand i Industrien mod 48 Timers Ugen er blevet skærpet. Et Udslag af Stemningen blandt Arbejdsgiverne var Udelukkelsen af Bygningsarbejderne, der angik 50 Byer. Trods Fagforbundenes store finansielle Hjælp maatte Kampen afbrydes, uden at en Forstaaelse med Hensyn til Arbejdstiden blev opnaaet.

Loven om Arbejdstiden i Trafikinstitutioner blev vedtaget med stort Flertal.

Fuldbyrdelsen af Fabriksloven blev stadig skænket stor Opmærksomhed.

Boligspørgsmaalet kunde heller ikke løses i Beretningsaaret. For at naa saa praktiske Forslag som muligt nedsatte Fagforbundene og Partiet en Kommission, hvis Forslag blev forelagt Organisationerne.

Kravet om international Arbejderbeskyttelse blev ogsaa skænket Opmærksomhed.

Forretningsudvalget understøttede kraftigt Bestræbelesrne for et Oplysningsudvalg. Virksomheden blev udvidet ved Indførelse af Vandrebiblioteker

Socialiseringsbestræbelserne blev ved Offentliggørelse i Pressen og ved Foredrag bragt ivrigt frem.

Om Fagforbundskongressen, som fandt Sted fra den 15. til den 17. Oktober i Neuenburg, beretter Protokollen udførligt.

I »Internationaler Gewerkschaftsbund«s Bestyrelsesmøde og i den internationale Fagforbundskongres i London deltog Forbundskomitéen ligeledes.

*

Aarsregnskabet for 1920 afsluttedes noget mindre gunstigt end forrige Aar.

Indtægterne udgør som følgende:

Kassebeholdning 30.534,22 Francs, Bidrag fra Forbundene 102.268,40 Fr., Tilbagebetalinger, Forskud og Laan 3510,55 Fr., Tryksager 6940,85 Fr., samlet Indtægt 143.254,02 Fr.

Udgiften andrager:

Til fælles Formaal 31.576,05 Fr., Bidrag til »Intern. Gewerkschaftsbund« 5565,70 Fr., Bidrag til Udvalget for Arbejderoplysning, til Arbejdskammeret og til Arbejdersekretariatet 9810,23 Fr., Lønninger 35.115 Fr., almindelige Administrationsomkostninger 20.539,26 Fr., Forskud 8673,73 Fr., Laan til det tyske Bjergarbejderforbund 9500 Fr., samlede Udgifter: 120.779,97 Fr. Kassebeholdningen ved Aarets Afslutning androg 22.474,05 Fr.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 455.

Koks- og Saltværksarbejderne paa A/S Christiansholms Fabrikker.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 245—247.

Aar 1921 den 10. Juni Kl. 4,02 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 455:

Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Koks- og Saltværksarbejdernes Afdelings Vegne.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Arbejdsgiverforeningen Overretssagfører C. Ekman, Kontorchef Schrøder i Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer, hvorunder »Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn« hører, og Bestyrer Jørgensen for A/S Christiansholms Fabriker.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Forretningsfører i Dansk Arbejdsmandsforbund Axel Olsen og Formand for Koks- og Saltværksarbejdernes Afdeling Fr. Hansen.

Der fremlagdes Klage af 13. Maj 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 17. Maj 1921.

Sagen drøftedes med Parterne og forligtes derefter saaledes:

Der nedsættes en faglig Voldgiftsret, bestaaende af 3 Repræsentanter for hver af Parterne, idet Bødkerne ogsaa skal repræsenteres inden for Voldgiftsretten. Opmanden vælges af Voldgiftsmændene eller i Mangel af Enighed af Den faste Voldgiftsrets Formand.

Voldgiftsretten vil have at afgøre:

1. Spørgsmaalet om Lovligheden af, at Arbejdsmændene har nægtet at udføre det paagældende Arbejde,
2. Spørgsmaalet om, hvorvidt det paagældende Arbejde er Bødker- eller Arbejdsmandsarbejde,
3. Spørgsmaalet om, efter hvilke overenskomstmæssige Bestemmelser Arbejdet vil være at aflønne, for saa vidt det findes at falde ind under den bestaaende Overenskomst mellem Christiansholms Fabriker og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Klagerne tog derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,35 Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 461.

Stenarbejdere hos Firmaet Maag, Møller og Krog.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. Side 244—245.

Aar 1921 den 10. Juni Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 461:

Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Stenindustriarbejderforbunds og dette igen paa Stenhuggersvendenes Fagforenings Vegne.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

For Klagerne mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening C. Plum, Formand for Stenhuggermesterforeningen Stenhuggermester Krestensen og Stenhuggermester Krog for Firmaet Maag, Müller og Krog.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Dansk Stenindustriarbejderforbund Janus Ipsen og Hovedbestyrelsesmedlemmerne Ejnar Brandt og Oluf Larsen.

Der fremlagdes Klage af 26. Maj 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 4. Juni 1921.

Sagen drøftedes med Parterne. Det oplystes, at det paagældende Arbejde i alt væsentligt allerede var udført af andre Arbejdere. Sagen forligtes herefter saaledes, at Stenindustriarbejderforbundet indgik paa til Børnenes Kontor at betale et Beløb af 100 Kr. Kvittering for Beløbets Modtagelse lovede de Indklagede at tilstille Rettens Sekretær.

Klagerne tog derpaa Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4 Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ❋ KØBENHAVN DEN 23. JULI 1921 ❋ 18 AARGANG

Kongresser.

Dansk Funktionærforbunds 5. Kongres.

I Dagene 28. Juni til 1. Juli afholdt Dansk Funktionærforbund sin 5. Kongres. Møderne fandt Sted i Lokalerne Strandvej 20, Kobenhavn. Foruden Delegerede og Hovedledelse var der efter Indbydelse Gæster til Stede fra De samvirkende Fagforbund (Vilh. Nygaard) og det svenske Broderforbund (L. Rafelson og O. Claessoon).

Kongressen aabnedes af Forretningsfører Fr. M. Hagengaard, hvorefter Fr. E. Mayne fremsagde en stemningsfuld Prolog og Forbundets Sangkor afsang nogle vellykkede Sange.

Paa Indstilling af et nedsat Mandatudvalg godkendtes samtlige Mandater. Efter at Kongressen havde konstitueret sig og valgt en Række Udvalg til nærmere at behandle nogle af de paa Dagsordenen opførte Sager, aflagde Forretningsfører Hagengaard en udførlig Beretning om Virksomheden. Perioden er karakteriseret ved en stærk Fremgang. I 1917 havde Forbundet 12 Afdelinger og 285 Medlemmer mod nu 24 Afdelinger og 800 Medlemmer.

Siden sidste Kongres er afsluttet 54 Overenskomster, og Forbundet omfatter nu følgende Brancher: Forsikrings-Inkasso, Sygekasse-, Inspektør- og Bankfunktionærer. Der er ansat fast Forretningsfører og en halvtbeskæftiget Kasserer, ligesom Forbundet har faaet fast Kontor. Det er delvis lykkedes at genoprette de af Krigen afbrudte internationale Forbindelser.

Kassereren fremlagde derefter det reviderede Regnskab.

Efter en Diskussion om Beretning og Regnskab godkendtes begge.

Saavel fra Forretningsudvalget som fra Afdelingerne forelaa Forslag til forskellige Lovændringer. Efter en Generaldebat henvistes de alle til et Udvalg, hvis Ordfører, P. M. Andersen, paa et senere Møde kunde meddele, at man var naaet til Enighed paa saa godt som alle Punkter. Samtlige Udvalgets Forslag vedtoges.

Det vedtoges at skærpe Blokaden overfor Symaskine-Firmaet Singer.

Vedrørende »Fritidsfolkene« vedtoges med 18 St. mod 15 følgende: Alle, som arbejder ved Tegning af Forsikringer og ved Inkassation, skal være Medlemmer af Forbundet.

Der vedtoges en midlertidig Ordning vedrørende Provinsens Sygekassefunktionærers Indtrædelse i Forbundet.

Efter at Kongressen havde fastsat Kontingent, Lønninger og Diæter, skred man til Valg af Ledelse.

Som Forretningsfører valgtes Fr. M. Hagengaard og som Kasserer Vald. Plinius. Til Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes P. V. Jørgensen, P. M. Andersen, Chr. Hastoft, Alf. Assentorp og N. P. Clausen.

Til Hovedbestyrelse valgtes: Lars Petersen, Silkeborg, Vilh. Jensen, Aarhus, Abrahamsen, Horsens, H. Jensen, Odense, P. Knudsen, Taastrup, og V. Rasmussen, Falster.

Som Revisorer valgtes Fr. E. Mayne og Alfred Jensen.

Husassistenterner Forbunds Kongres.

Kongressen afholdtes 15.—16. Juli i Foredragssalen »Rosengaarden« i Kobenhavn. I Kongressen deltog 28 Delegerede.

Før Kongressen tog fat paa Dagsordenen havde Gæsterne Lejlighed til at udtale de smukkeste Ønsker for Forbundet. Fra De samvirkende Fagforbund mødte Sekretær Nygaard, fra Landarbejderforbundet Redaktør Marinus Olsen og fra Socialdemokratisk Forbund Caroline Jensen.

Kongressen konstituerede sig med Frida Langwagen, København, og Christine Rasmussen, Nykøbing F., som Dirigenter. Som Sekretærer valgtes Fru Laura Eggers, København, og Frk. Anna Flyvbjerg, Aalborg.

Frk. Marie Christensen aflagde derpaa Beretning om Forbundets Virksomhed i de 3 Aar, der er gaaet, siden der sidst afholdtes Kongres. Der er drevet en omfattende Agitation. Der har været afholdt 208 Agitationsmøder. Forbundet har desuden afholdt 2 vellykkede Protestmøder.

Marie Christensen redegjorde fremdeles udførligt for 4 Retssager, som Forbundet har ført med Held.

Ved Forhandlinger om Arbejdsforholdene med 26 forskellige Institutioner har Forbundet opnaaet at faa oprettet fordelagtige Overenskomster med 16.

Beretningen og Regnskabet blev enstemmig vedtaget.

Andre Spørgsmaal. Formandinden indledede en Forhandling om Standens Arbejdsvilkaar. Og med Marie Christensens Indledning som Grundlag udspandt der sig en interessant Forhandling. I Debatten deltog Laura Eggers, Hansine Sandberg og Signe Agerby, København, samt Karen Nødholm, Nakskov, Christine Rasmussen, Nykøbing F., Anna Flyvbjerg, Aalborg, og Anna Kaae, København.

Frk. Marie Christensen gav fremdeles nogle instruktive Oplysninger om Fremtidens Arbejde og Agitation. I Debatten om dette vigtige Spørgsmaal deltog bl. a. Emma Christensen, Maribo, Frida Langwagen, Hansine Sandbjerg, Laura Eggers og Anna Kaae, København. Desuden fremkom Redaktør Marinus Olsen herunder med nogle interessante Udtalelser, der var betegnende for de to Søskendebevægelsers gensidige Bestræbelser, da navnlig for en tidssvarende Løsning af det stadig brændende Spørgsmaal: Tyendeloven.

Endnu førtes nogen Debat om Forbundets Medlemsblad: »Husassistenten«.

Desværre stillede økonomiske Grunde sig hindrende i Vejen for at lade det udkomme hver 14. Dag.

Der foretoges forskellige Lovændringer. Blandt andet besluttedes det at udvide Samarbejdet mellem Afdelingerne ved at lade afholde Aarsmøder. Som Mødested for det første Aarsmøde valgtes Nykøbing, Falster.

Dagsordenens afsluttende Punkt var *Valg* af Hovedbestyrelse. Til Formandinde valgtes Marie Christensen, til Hovedkassererske Laura Eggers. Repræsentanter: Frida Langwagen, København, samt fra Provinsen Anna Flyvbjerg, Aalborg, Maritta Lauritzen, Horsens, Christine Rasmussen, Nykøbing F., og Anna Nødholm, Nakskov.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 464.
Murarbejdsmændene hos Jørgensen & Plenge.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. Juni 1921 i Sag Nr. 464: Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Mur- og Stenhuggerlavs Vegne mod Murarbejdsmændenes Fagforening.

Muremestrene Jørgensen & Plenge, der siden 1918 har haft det nye Garnisonssygehus under Opførelse, meddelte den 15. April d. A. de ved dette Arbejde beskæftigede Murarbejdsmænd, at de fra og med den 22. April vilde nedsætte Timelønnen fra 2 Kr. 70 Øre til 2 Kr. 20 Øre. Arbejdsmændene protesterede herimod, og paa Foranledning af Murarbejdsmændenes Fagforening afholdes der Mæglingsmøde om Spørgsmaalet. Det lykkedes ikke at komme til Enighed. Fagforeningen forlangte derefter Spørgsmaalet afgjort ved faglig Voldgift, men det vilde Mestrene ikke gaa med til.

Ved Skrivelser af 25. Maj og 9. Juni varslede Murarbejdsmændenes Fagforening nu Strejke overfor Firmaet Jørgensen & Plenge fra og med den

17. Juni. Den saaledes varslede Strejke er ogsaa iværksat.

Under denne Sag paastaar Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Mur- og Stenhuggerlavs Vegne Strejken kendt ulovlig, og Murarbejdsmændenes Fagforening ikendt Bod for at have iværksat den. De Indklagede procederer til Frifindelse og paastaar Mur- og Sterhuggerlavet ikendt Bod for Overtrædelse af Fagets Voldgiftsregler.

De Indklagede har ikke hævdet — hvad de heller ikke med Rette kunde hævde — at Fagets Voldgiftsret skulde have Kompetance til at fastslaa, hvad der skal betales i Timeløn paa de enkelte Arbejdspladser. De hævder derimod, at der i sin Tid mellem Firmaet og Arbejderne er truffet Aftale om, at Timelønnen 2 Kr. 70 Øre ikke skulde blive nedsat, saa længe Arbejdet med Opførelsen af den paagældende Bygning stod paa, og de ønsker denne Paastand prøvet ved Fagets Voldgiftsret. Efter det oplyste kan det dog ikke antages, at en saadan Aftale er truffet. Da derhos Omstændigheder, svarende til de i Den faste Voldgiftsrets Kendelser i Sagerne Nr. 422 og 440 omtalte, maa antages at medføre, at den af Mestrene foretagne Nedsættelse af Timelønnen ikke kan berettige Fagforeningen til at iværksætte en Aktion, findes den af de Indklagede iværksatte Strejke at være ulovlig, og de Indklagede findes at burde betale Københavns Mur- og Stenhuggerlav en Bod af 200 Kr.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede derhos at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

De Indklagede bør til Københavns Mur- og Stenhuggerlav betale en Bod af 200 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr. 459.
Ejendomsfunktionærerne
ktr. B. G. Schioldann.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 238—239.

Aar 1921 den 2. Juni Kl. $11^1/_2$ Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 459:

Ejendomsfunktionærernes Organisation mod Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Louises Stiftelse ved dens Administrator Murermester B. G. Schioldann.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

For Klagerne mødte Formand for Ejendomsfunktionærernes Organisation Portner L. J. Woldemar og dens Kasserer Portner N. J. Nielsen.

For de Indklagede mødte Murermester B. G. Schioldann.

Der fremlagdes Klage af 18. Maj 1921 og udateret Skrivelse fra Klagerne med Afskrift af Skrivelse af 31. Marts 1921 fra Murermester Schioldann samt Tilsvar af 27. s. M.

Sagen drøftedes med Parterne og forligtes derefter saaledes, at Hr. Schioldann indgik paa at betale 48 Kr. til Klagerne, medens disse forpligtede sig til at hæve den iværksatte Blokade. De 48 Kr. betaltes kontant i Retten.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 11,50 Fm.

L. J. Woldemar, *B. G. Schioldann.*
Formand.

K. Sindballe.
/ E. Steincke.

Grænseudvalget.

Kendelse i Sag Nr. 20: Bogbinderforbundet i Danmark mod Tobaksarbejderforbundet i Danmark.

Under 20. September 1920 tilskrev Bogbinderforbundet De samvirkende Fagforbund og meddelte, at dette Forbunds Kongres i 1914 havde vedtaget at organisere alle Brancher, der havde Tilknytning til Bogbinderforbundet, herunder Æskearbejderne, og samtidig gjordes det gældende, at man i 1916 havde organiseret de første Æskearbejdere og oprettet Overenskomst for dem, medens disse Arbejdere tidligere havde staaet dels som Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund, dels som Medlemmer af Tobaksarbejderforbundet. Sidstnævnte Forbund hævder imidlertid Retten til at have de Arbejdere, der beskæftiges paa Tobaksfabrikkerne, og kræver, at Bogbinderforbundets Medlemmer, som kommer i Arbejde

der, skal lade sig overføre, hvilket Bogbinderforbundets Medlemmer modsætter sig. Iøvrigt anføres det, at de fleste Indehavere eller Ledere af Æskefabrikker er Bogbindere, og at der endnu findes fælles Bogbinderier og Æskefabrikker.

De samvirkende Fagforbund anmodede derefter Tobaksarbejderforbundet om en Udtalelse om Sagen, og en saadan foreligger under 11. Oktober 1920, hvori dette Forbund paa væsentlige Punkter bestrider det af Bogbinderforbundet anførte. Først henviser Tobaksarbejderforbundet til, at dette før 1914 havde tilrettelagt sine Forbundslove saaledes, at der kunde optages alle, der var beskæftigede i og ved Tobaksfabrikation, og at de saaledes ogsaa optog saadanne, som fremstillede Æsker til Cigarer, Cigaretter, Røgtobak og Snus. Endvidere henvistes til, at sidstnævnte Forbund allerede i 1912 organiserede Æskearbejderne hos C. V. Obel i Aalborg og traf Aftale om disse Arbejderes Løn. Endvidere anfører Tobaksarbejderforbundet vedrørende Ph. U. Strengberg, hvor Bogbinderforbundet har forlangt Æskearbejderne overflyttet, og hvorom Sagen særlig drejer sig, at Æskearbejderne hos dette Firma allerede i 1913 blev optagne som Medlemmer af Tobaksarbejderforbundet og fik sine Arbejdsforhold overenskomstmæssigt ordnede.

Endelig anfører Tobaksarbejderforbundet, at de nævnte Overenskomster saavel for Aalborgs som Københavns Vedkommende gentagne Gange er fornyede.

For Nykøbing Falsters Vedkommende er der for de hos Firmaet E. Nobel, dersteds, beskæftigede Æskearbejdere under 16. Februar 1919 indgaaet en Overenskomst mellem Bogbinderforbundet og Tobaksarbejderforbundet, tiltraadt af de to Forbunds respektive Afdelinger i nævnte By. Denne Overenskomst har følgende Ordlyd:

1) Medlemmer af Bogbinderforbundet kan ikke anvises Arbejde hos Firmaet E. Nobel paa Æskefabrikken, saa længe Tobaksarbejderforbundet har ledige Medlemmer i Nykøbing F. Afdeling.
2) Medlemmer af Bogbinderforbundet, der hidtil har været beskæftiget ved Akkordarbejde paa Æskefabrikken, kan ikke anvises Arbejde paa Cigaretæskefabrikken.
3) Medlemmer af Tobaksarbejderforbundet kan ikke anvises til Arbejde paa E. Nobels Æskefabrik, saa længe Bogbinderforbundet har ledige Medlemmer i Nykøbing F. Afdeling.
4) Det Medlem af Tobaksarbejderforbundet, der paabegynder Arbejde ved Arbejde, for hvilket Tobaksarbejderforbundet har truffet Aftale om Arbejdsløn, skal straks indtræde i Tobaksarbejderforbundet.
5) Medlemmer af Tobaksarbejderforbundet, der paabegynder Arbejde, for hvilket Bogbinderforbundet har truffet Aftale om Arbejdsløn, skal straks indtræde i Bogbinderforbundet.

Det er under Sagen gjort gældende navnlig fra Tobaksarbejderforbundets Side, at denne Overenskomst ikke længere er tilfredsstillende, navnlig fordi f. Eks. Arbejdere, der den ene Dag eller en Del deraf beskæftiges ved Æskefabrikation, den anden Dag eller Del deraf sættes til f. Eks. at pakke Cigaretter. Fra Tobaksarbejderforbundets Side paastaas det iøvrigt, at det er Arbejdsgiverne, der i sin Tid foranledigede, at en Del Æskearbejdere gik over til Bogbinderforbundet, og at disse Arbejdere selv skal være misfornøjede med den eksisterende Ordning.

Her maa Grænseudvalget imidlertid udtale, at den mellem de 2 Forbund under 16. Februar 1919 trufne Overenskomst fortsat er gældende, indtil den med et passende Varsel er opsagt fra en af Parterne, og indtil der i alt Fald er gjort Forsøg paa at træffe Aftale om en anden Ordning.

Hvad nu Forholdet hos Firmaet Obel i Aalborg angaar, da har Bogbinderforbundet under Sagen indtaget det Standpunkt, at de heromhandlede Æskearbejdere i alt Fald indtil videre burde blive staaende i Tobaksarbejderforbundet, og Grænseudvalget finder derfor ingen Anledning til at forandre noget heri.

Tilbage bliver der Forholdet hos Firmaet Ph. U. Strengberg i København. Her har Bogbinderforbundet hen-

vist til, at det i København har ca. 700 Medlemmer, som beskæftiges ved Æskearbejde, medens der kun er ca. 100 saadanne beskæftigede i Tobaksfabrikkerne. Efter Omstændighederne maa Grænseudvalget imidlertid anse det for godtgjort, at det her som i Nykøbing F. og Aalborg vil være overordentlig vanskeligt at drage en skarp Grænse mellem dem, der beskæftiges med Æskefabrikation, og dem, der beskæftiges ved Pakning, og det maa endvidere anføres, at dem, der beskæftiges ved Klistring af Cigarkasser, skønt dette Arbejde jo egentlig heller ikke er Tobaksarbejde, dog alle er Medlemmer af Tobaksarbejderforbundet. Grænseudvalget maa derfor udtale som sin Mening, da Tobaksarbejderne er organiserede som Industriforbund med det for Øje saavidt muligt at optage alle, der beskæftiges paa Cigar- og Tobaksfabrikker, at de Arbejdere, hvorom det drejer sig, rettelig hører hjemme i dette Forbund, og Udvalget støtter sit Standpunkt blandt andet derpaa, at der ikke under Sagen er paavist noget om, at de heromhandlede Arbejdere selv ønsker en anden Ordning.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuske hos Vognmænd i Næstved.

Nogle Medlemmer af Næstved Vognmandsforening har fra 1. Februar 1921 fradraget de maanedslønnede Kuske — hvis Løn paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Oktober 1920 blev fastsat til Kr. 156,67 — fra 6 Kr. til 31 Kr. pr. Maaned.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 16. Juni, hvor der opnaaedes Enighed om, at Vognmændene ikke havde været berettiget til at foretage noget Afdrag før den 30. April d. A. og da kun 9 Kr. 57 Øre. Det for meget fradragne skal efterbetales.

Det i Arbejdsgiverforeningen afsluttede Forlig lyder saaledes:

»Der tilkommer maanedslønnede Kuske hos Næstved Vognmandsforening den i Overenskomsten af 20. Oktober 1920 nævnte Maanedsløn 156 Kr. 67 Øre til og med Fredag d. 29. April d. A. Fra og med d. 30. April d. A. er Maanedslønnen 147 Kr. 10 Øre.«

Tobaksarbejderne hos Chr. Krogh.

I Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Tobaksarbejderforbundet og Firmaet Chr. Krogh, Viborg, afholdtes et Fællesmøde den 2. Juni.

Mødet resulterede i, at Repræsentanterne for Hovedorganisationerne, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien og Tobaksarbejderforbundet enedes om følgende Udtalelse:

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark udtaler sin Beklagelse over A/S Chr. Kroghs Fremgangsmaade i denne Sag ved Indsendelse af Arbejde til Bedømmelse, og man forstaar, at dette har foranlediget Forbundet til at paatale Sagen.

Man erkender naturligvis, at Arbejderne ikke er pligtige til at udføre Arbejde under de overenskomstmæssige Priser, og at den nøje Overholdelse af disse er i begge de modstaaende Parters Interesse.

Sammenslutningen henstiller til Firmaet ved Antagelse af Arbejdere indenfor paagældende Branche fortrinsvis at genantage de afskedigede Arbejdere.

Glasarbejderne og A/S Kastrup Glasværk.

Den 28. Juli modtog vi en Skrivelse fra Dansk Glasarbejderforbund, hvori det meddeltes, at Forhandlingerne mellem Parterne om Fornyelsen af Overenskomsten, der var udløbet den 1. April, var strandet, og at Firmaet, der ikke er Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, i Henhold til Overenskomsten havde varslet Lockout til Ikrafttræden den 5. Juli ved Arbejdstidens Ophør. Vi satte Forligsmanden ind i Sagen, og denne indkaldte Parterne til et Møde i Forligsinstitutionens Lokaler den 6. Juli, efter at have skaffet sig Tilsagn om, at Lockouten ikke iværksattes forinden Forhandlingerne var tilendebragt.

Mødet endte med, at Forligsmanden stillede et Mæglingsforslag, som Parterne skulde afgive Svar paa Mandag den 11. Juli, og begge Parter, Arbej-

derne efter en foretagen Afstemning, tiltraadte Forslaget, hvorefter Lockouten aflystes.

Det, Striden navnlig drejede sig om, var § 3 i Overenskomsten, der tilsiger Arbejderne Bolig og Brændselsgodtgørelse 3 Maaneder efter deres Afskedigelse.

Spørgsmaalet ordnedes paa den Maade, at forsaavidt den afskedigede Arbejder genantages indenfor et Tidsrum af 12 Maaneder, skal der ydes ham 1 Maaneds Bolig og Brændselsgodtgørelse. Parterne var i Forvejen enige om en Reduktion af 13 Øre pr. Time og den almindelige Augustregulering, men ved Forligsmandsforslaget udsattes Ikrafttrædelsen af de 13 Øres Bortfald til fra og med den forste Lønningsuge, der udløber efter 1. August.

Nævnsmøde i Billedskærerfaget.

I et Møde den 10. Juni 1921 i et Nævn med Forligsmanden som Formand og Opmand vedrørende Overenskomstforholdene for Billedskærerlauget i København, Dansk Provins-Billedskærerforening og Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre paa den ene Side og Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet i Danmark paa den anden Side enedes Parterne om følgende:

1. Overenskomstens § 1, 1ste Stykke, affattes saaledes: Som Grundlag for Arbejdet i Faget fastsættes en Minimalløn af 1,60 Kr. pr. Time. Samtidig fastslaas, at der kan aftales personlige Timelønninger, liggende fra 1,60 Kr. og opefter uden yderligere Tillæg. — De personlige Lønninger paavirkes ikke af Minimallønnens Forhøjelse.
2. I Forretningsordenen for Voldgiftsretten § 6 ændres Ordet »faglig« til »saglig«.

Yderligere Krav om Ændringer i Overenskomsten frafaldes.

Udlandet.

Den eng. Kulgrubekonflikt bilagt.

Fra London meddeltes det officielt den 28. Juni at Lønstriden vedrørende Kulgruberne er bilagt. I Følge den trufne Overenskomst skulde Lønreduktionerne udgøre 2 shillings til Juli, 2 schillings og 6 pence til August og 3 schillings til September. Aaret 1914's Minimallønstandard plus 20 pCt. er lagt til Grund for den nye Løntarif. Denne er for øvrigt baseret paa, at Arbejderne faar Andel i Udbyttet, i Følge hvilket 83 pCt. af Udbyttet skal tilfalde Arbejderne og 17 pCt. Grubeejerne.

Dette System skal begynde at virke efter September Maaneds Udgang. Overenskomsten skal gælde til den 30. September 1922 med tre Maaneders gensidig Opsigelsesfrist.

Under Juli, August og September, d. v. s. under Provisorieperioden, skal der udbetales Statssubsidier i den Hensigt at forebygge større Lønreduktioner end dem, hvorom Parterne er enige. Parlamentet kan med Hensyn hertil bevilge et Tilskud paa 10 Mill. Pd.

Til Opsættelse af Regler for Systemet, vedrørende Arbejdernes Andel i Udbyttet, nedsattes en ensartet sammensat Kommission. Grubearbejderne havde som bekendt krævet en national Løn- og Udbyttefond og en national Kommission. Derimod vilde Grubeejerne have Sagen ordnet distriktsvis, og at der blot skulde udnævnes Distriktskommissioner, Resultatet blev ogsaa paa dette Punkt et Kompromis. I Følge dette skal nemlig baade Distriktskommission og en Nationalkommission træde i Virksomhed.

Premierminister Lloyd George har betegnet Planen som »et stort men meget lovende Eksperiment«, som betyder et Samarbejde mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i en Udstrækning, hvortil man hidtil ikke har set noget Sidestykke. Udbytte-Systemet har til Hensigt at anspore Arbejderne til at forøge Produktionen, men Produktionsforøgelsen kommer med Hensyn til Andel i Gevinsten ikke til at gælde for hele Landet, men kun for hvert Distrikt for sig. Derved turde det imidlertid komme til at virke ulige og uretfærdigt. Mulighederne for Udbytte er nemlig meget uensartede i de forskellige Distrikter, og det var derfor, at Grubearbejderne oprindelig krævede en national Løn- og Udbyttefond.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ✻ KØBENHAVN DEN 30. JULI 1921 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1921.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler bør sørge for, at Skemaet ud, fyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1921.

Forretningsudvalget.

Socialdemokratiets Jubilæums-Kongres.

I Forbindelse med Socialdemokratiets 50 Aars Jubilæum blev der den 23. Juli afholdt en Jubilæums Kongres i Rigsdagens Fællessal. Der var mødt 300 Repræsentanter for alle Grene af Arbejderbevægelsen samt Repræsentanter for Socialdemokratiet i en Række Lande. Til Stede var saaledes fra *England:* Henderson, Mac Donald, Gillies, *Belgien:* de Brouckere, van Roosbroeck, *Holland:* Troelstra, *Tyskland:* Wels, *Tjeko-Slovakiet:* Anton Nemec, *Georgien:* Tscheize, *Den russiske Soc.-Dem.:* Olberg, *Finland:* Wiik, *Island:* P. Gudmundsson, *Sverige:* Hj. Branting, Albin Hansson, *Norge:* Puntervold, (Estland Martua).

Kongressen aabnedes Kl. 10 af Partiets Formand, Th. Stauning, og som Dirigenter valgtes Borgmester Ludvig Hansen, Nyborg, og Landstingsmand C. C. Andersen.

Staunings Aabningstale.

Kongressen har en ekstraordinær Karakter, fordi den under samme Tag samler Repræsentanter for alle Forgreninger af den danske Arbejderbevægelse: Fagbevægelse, politisk Organisation, Kooperation og Presse. Det er med dyb Glæde, at jeg hilser denne Kongres Velkommen som Udtryk for det danske Socialdemokrati, der i lykkeligere Grad end noget andet Lands Arbejderparti har formaaet at holde Splid og Tvedragt ude.

Jeg var ikke født i 1871, men gennem Aartiers Arbejde i Partiets Tjeneste har jeg lært at elske dets Historie. Jeg føler det som en Lykke at kunne være den, der byder Velkommen paa denne Højtidsdag.

Jeg byder vore udenlandske Gæster Velkommen og retter en særlig Hilsen til *Louis Pios Enke,* som rejste den lange Vej for at være blandt os i Dag sammen med sin Datter. (Forsamlingen rejste sig).

Dernæst en Velkomst til de to Veteraner, Murer *Tode* og Snedker *A. P. Berg* og i øvrigt en Hilsen til alle fra nær og fjern.

Gennem hele Partiets Historie har det i udpræget Grad lagt Vægten paa Realiteter, saadan som allerede Louis Pio fremholdt det. Gennem Højnelsen af de materielle Kaar naaede vi ogsaa frem til kulturel Højnelse og banede Vejen for Socialismens Fremgang. Vor Evne til at krydse gennem de svundne Aars Vanskeligheder borger for, at vi ogsaa vil formaa at virkeliggøre Socialismen gennem de kommende Aars store Opgaver. *Ligeret* er fuldt gennemført, og Kvinderne og Tyendet er blevet ligeberettigede Samfundsborgere, gennem en opofrende Kamp, som krævede mange Martyrer, faldt Inkvisitionens System for den store Retsreform, der er opnaaet en fuldkommen Omkalfatring af Statens *Skattesystem,* saa at Byrderne mere og mere er lagt paa de rette Skuldre, og paa det *sociale Omraade* ser vi Hundreder af Foranstaltninger, skabt ved vort Arbejde: Forsorg for Børn og for de Gamle, Ulyk-

kesforsikring, Arbejdsløshedshjælp osv. Og *vore Krav vokser*. Det var vor Lykke, at Socialdemokratiet grundlagdes af nøgterne Mænd, saa at vi kan forøge vore Krav i samme Grad, som vor Styrke vokser. Bag os har vi en Periode, der vil pege langt ud over vor Levetid. Vi har skabt en Antimilitarisme, som aldrig kan kues. (Hør!) Vi vil Fred og Afrustning, vi vil samle alle Samfundets Evner om den økonomiske og kulturelle Udvikling. Socialismen er ikke længere noget Fata morgana, det er en Virkelighed, som føles nær og kommer os desto nærmere, jo mere vi formaar at bevare den Enighed, der hidtil var vor Stolthed og vor Styrke. (Hør!)

Her er I forsamlede som Repræsentanter for alle Grene af vor Bevægelse, og I er næsten alle blandt de yngre Kræfter. I skal fuldføre Bygningen.

»Vi ser den i Aanden,
den hæver sig frit
paa Piller af Malm og
med Mur af Granit.«

Leve Socialdemokratiets Fremtid! (Stormende Hurraraab. Stauning leve! Hurra!).

Partisekretæren oplæser en engelsk, en fransk og en tysk Oversættelse af *Staunings* Tale.

Telegrafiske Hilsener.

Stauning oplæste de indløbne Telegrammer: Estlands Socialdemokrati hilste os i hjertelige Ord, det polske Socialdemokrati betegner vort Parti som det smukkeste i Verden, *Scheidemann* og *Kautsky* hyldede vort Parti. Fra Indlandet var en uhyre Mængde Telegrammer indløbne. Vi nævner en smuk Hilsen fra *From-Petersen* paa Tømrer-Kongressens Vegne.

En Gave fra de københavnske Partifæller.

Redaktør *H. P. Sørensen* overrakte en Pengegave, som er tilvejebragt af de københavnske Vælgerforeninger. Gaven var ledsaget af en smuk Adresse, som *H. P. Sørensen* under levende Bifald oplæste.

De samvirkende Fagforbunds Hilsen.

Carl F. Madsen tog Ordet i sin Egenskab af Formand for De samvirkende Fagforbund. Et enigt Socialdemokrati har betydet saa uhyre meget ogsaa for den faglige Kamp, at vi føler Trang til at vise Partiet en Erkendtlighed. Forretningsudvalget har købt en Radering, der forestiller 3 Heste, som slæber en Egestamme fra Skoven. Det er den faglige, kooperative og politiske Bevægelse, som her symboliseres gennem Kræfternes samdrægtige Anvendelse. Modtag vor Tak og lad os raabe et Leve for det danske Socialdemokrati! (Stærke Hurraraab og langvarigt Bifald).

Pressens Hyldest til Partiet.

Redaktør *Borgbjerg* traadte frem som Ordfører for den samlede socialdemokratiske Presse. Socialismen begyndte i Danmark som overalt med det skrevne Ord, og det var i Danmark vor Lykke, at vi saa tidligt fik en udbredt Presse, thi hvor svært vilde det ikke have været nu at skabe den. Vi har som Pressens Mænd intet større Ønske end at være *Tjenere* for den Arbejderstand, som af Trældom vikler sig ud til Herre over de Værdier, som Arbejdet skaber.

De Unge takker.

Paa de unge Socialdemokraters Vegne talte *Chr. Christiansen*, Aarhus, (for Forbundet) og *Carl Larsen*, København. De unges begejstrede Følelser havde fundet Udtryk i to Adresser, hvori det bl. a. hed:

For Fortidens Gerning vi takker de Gamle,
til Fremtidens Kampe de Unge vi samle.

De to unge Talere hilstes med kraftigt Bifald.

Universitetets Rektor hædrer vort Parti.

Borgerrepræsentant, Dr. med *Meisling*, fremtraadte som Ordfører for en Kreds af Akademikere, der med Universitetets Rektor, *Otto Jespersen*, i Spidsen havde samlet sig om en Adresse, der udtrykker en hjertelig Tak, fordi Socialdemokratiet gennem Aarene var Aandsfrihedens mest trofaste Fanevagt. Adressen blev modtaget med Begejstring.

Gæsterne taler.

Forventningsfuld Stilhed breder sig over Salen, da *Hendersons* Navn nævnes. Saa bryder en Bifaldsstorm løs, og nu taler Formanden for det genrejste 2. Internationale. Hendersons Tale blev holdt med mægtig Kraft. Jeg er begejstret over den danske Arbejderbevægelses enige Styrke. Jeg træder frem som Formand for Internationale for af hele min Sjæl at tilraabe Verdens Arbejdere: I maa *samle* Eder. Kapitalismen er udmarvet, men ikke knust. Splitter I Eder, da triumferer Militarismen og Udbytningen; samler I Eder om Socialdemokratiets faste Principer, da er Arbejderklassens Sejr nær. (Jublende Hurraraab. Forsamlingen istemte »Internationale«).

Under fornyet Bifald træder *Otto Wells* frem: Danske Klassefæller! I har overtaget den fremste Plads i Internationale ved de Bestræbelser i den frygtelige Tid, der udfoldedes af Partifæller som *Borgbjerg, Stauning* og *Nina Bang.* Og ved Eders Kærlighed mod vore lidende Børn fik i Magten over vore Hjerter ogsaa i Fremtiden. Tyskland ligger paa Operationsbordet. Vor Undergang kan betyde Ødelæggelsen af hele Europas Økonomi. Derfor maa »Internationale« arbejde som aldrig før efter det Forbillede, som I har givet paa virkelig *radikal* Politik, ikke i Ord, men i *Handling.* (Tordnende Bifald).

Saa sluttes Rækken af udenlandske Talere med *Hjalmar Branting,* der taknemlig erkender, at Danmark var Nordens socialistiske Foregangsland. Han mindes gribende svundne Dages Samvær og danske Kampfæller og udtaler Haabet om, at Sveriges og Danmarks Arbejdere fremdeles maa følges. En Storm af Begejstring slog ham i Møde.

Stauning takkede i smukke og dybtfølte Ord for de varme Venskabsforsikringer og udbragte et Leve for »Internationale«.

Der blev derefter holdt en Frokostpavse og aflagt et Besøg paa Raadhuset, hvorefter Kongressen igen tog fat paa sit Arbejde og vedtog under stormende Begejstring følgende Opraab:

Til det arbejdende Folk!

Et Delegeretmøde, bestaaende af Repræsentanter for alle Dele af den socialdemokratiske Arbejderbevægelse, politiske, faglige og kooperative Organisationer, repræsenterende over $^1/_2$ Million danske Borgere, samlet i Anledning af det socialdemokratiske Partis 50-Aars Jubilæum, hilser den arbejdende Befolkning med Tak, fordi den trofast igennem et halvt Aarhundrede fylkede sig under Socialdemokratiets Faner og bidrog til den stadige Vækst i vor Presse og Organisation.

De første Socialdemokrater, der lagde Grunden til det store Kulturarbejde, som siden er udført i Arbejderbefolkningen, lønnedes med Fængsel og økonomisk Forfølgelse. Retsløs og usikker var Arbejdernes Stilling, indtil den socialdemokratiske Presse og Organisation var bygget op, og stor Tak skyldes derfor de Banebrydere, der ofrede alt for at naa det betydningsfulde Maal.

Fra at være en forfulgt og ringeagtet Klasse i Samfundet har Arbejderne ved egen Kraft banet sig Vej frem til Anerkendelse og Borgerret. Ved Udnyttelse af de Midler, der stod til Raadighed, voksede Arbejdernes Indflydelse paa Samfundsstyrelsen, og nu staar Socialdemokratiet med den politiske Flertalsmagt i Landets Hovedstad, som i talrige Kommuner ude over Landet.

Fra Valg til Valg er vort Partis Styrke forøget, det lille Parti er blevet et af Landets største, det Parti, der nu raader over en Tredjedel af Stemmerne ved Folketingsvalget og besatte omtrent en Tredjedel af Pladserne i Rigsdagen.

Politisk og økonomisk staar de danske Arbejdere organiserede og derigennem skolede til Løsningen af de verdenshistoriske Opgaver, som paahviler det arbejdende Folk. Udviklingen gaar stadig i den af Socialdemokratiet anviste Retning, og Tiden nærmer sig, da det arbejdende Folk, som det er dets Ret, tager Styret i det danske Samfund for at føre dette fra Kapitalisme til Socialisme.

Det danske Socialdemokrati stillede sig fra den første Tid og staar fremdeles paa Klassekampens Grund, med Blik for den Virkelighed, som den moderne Kapitalisme har skabt ved Spaltning af Samfundet i Udbyttere og Udbyttede. Vort Parti afviser, som den moderne Socialismes Grundlæggere, alle hel- eller halvanarkistiske Tendenser og

staar urokkeligt paa Demokratiets Grund. Vi ønsker at vinde Folkets Flertal for Socialismens ædle Tanker og tror kun paa deres Virkeliggørelse i Kraft af dette Flertal.

Naar vi kaster Blikket paa Verdenssituationen, som den har udviklet sig under og efter Verdenskrigen — Kapitalismens og Imperialismens Forbrydelse mod Menneskeheden — viser det sig blændende klart, at den kapitalistiske Samfundshusholdning er i Strid med den store Befolknings Interesser. Det Kaos, der er opstaaet som Resultat af Krigstidens Spekulation, i vort Land som i andre Lande, er til ubodelig Skade for Arbejderklassen som for andre Borgere, hvis Liv er viet samfundsnyttig Gerning. Kun et lille, storkapitalistisk og storagrarisk Mindretal høster Udbytte af Krigen og høster Udbytte under den nuværende Forvirring og Ødelæggelse.

Herimod stiller Socialdemokratiet sit Krav om planmæssig Udnyttelse af Produktionsmidler og Kræfter, om samfundsmæssig Kontrol med Produktion og Omsætning, om den Socialisering af Samfundets Produktion, som er den eneste effektive Vej bort fra Anarki, Udbytning, Arbejdsløshed og rystende Sammenbrud.

Løsningen af disse Opgaver sker under Indflydelse af Udviklingens Lov, men Udviklingen kan hæmmes eller fremskyndes, og det ligger i Arbejderbefolkningens egen Haand at fremskynde Udviklingen ved fortsat Sammenhold og kraftig Deltagelse i det politiske og organisatoriske Arbejde.

Og netop under den herskende Krise, som har paaført den danske Arbejderbefolkning og dem, der er ligestillede med denne, saa store Lidelser, maa alle Arbejdere staa samlede bag Socialdemokratiets Krav til Samfundet. Med en utrolig Ligegyldighed og Hensynsløshed har de politiske Magthavere i vort Land betragtet Ødelæggelsen af Industri og Erhvervsmuligheder. Delegeretmødet slutter sig til de af Socialdemokratiets Repræsentanter i Rigsdagen og til de af Partiets Hovedbestyrelse og De samvirkende Fagforbund fremsatte Planer til Modvirkning af Krisen og Arbejdsløsheden, og Delegeretmødet protesterer paa det skarpeste imod den ensidigt agrariske, industrifjendtlige Politik, som føres af det nuværende Ministerium.

Med Agtpaagivenhed maa Arbejderklassen følge Udviklingen af de politiske Forhold, og den maa være forberedt paa en alvorlig Styrkeprøve i den Valgkamp, som — med eller mod Regeringens Ønske — utvivlsomt er forestaaende.

Socialdemokratiets Jubilæums-Delegeretmøde udtaler Forvisningen om Tilstedeværelsen af en stærkt udviklet Solidaritetsfølelse blandt Arbejderne i de Kampe, som skal udkæmpes mod reaktionære Magter og i det Arbejde, som skal udføres for at virkeliggøre Socialismen.

Fortsat Organisation, fortsat Oplysningsvirksomhed, fortsat Sammenhold er Midlerne, hvorved vi skal sejre, og Arbejderbevægelsens Repræsentanter opfordrer herved de danske Arbejdere til at slutte sig fast og inderligt om det socialdemokratiske Parti og til at føre det frem til Sejr.

Leve Socialdemokratiet i Danmark!
Leve den internationale Socialisme!

Efter korte Udtalelser af nogle Delegerede sluttede Kongressen med begejstrede Leveraab for det danske Socialdemokrati og for Internationale og med Afsyngelsen af flere af vore kendte Arbejdersange.

Jubilæumsfesten blev i København fejret Søndag den 24. Juli med en mægtig Procession gennem Gaderne, sikkert den største, der endnu er set i København, og ved en større Folkefest i Fælledparken, i hvilken deltog over 100.000 Personer.

Paa Festpladsen var der arrangeret forskellige Forlystelser, der blev bl. a. fra en mægtig Tribune af et Arbejdersangkor paa 500 Mand sunget en Kantate af A. C. Meyer. Solopartierne udførtes af Operasanger Peter Cornelius. Sangen lød prægtigt fra det udmærket sammensungne Mandskor.

Efter Kantatens Afsyngelse blev der fra fire Talerstole talt af en Række kendte Mænd fra Ind- og Udlandet.

Da Mørket faldt paa var hele den store Festplads prægtigt oplyst med elektriske Buelamper og af mange tusinde kulørte Lamper. Dagen afsluttedes med et stort og flot Fyrværkeri.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 465.
Elektrikere hos Installationsfirmaet Due-Petersen & Kryger.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 13. Juli 1921 i Sag Nr. 465: Dansk Elektrikerforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Installatørfirmaet Due-Petersen & Krygers Vegne.

Den 7. Maj 1921 vedtog Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Dansk Elektrikerforbund et Tillæg til Overenskomsten indenfor Jern- og Metalindustrien, hvilket Tillæg i Overensstemmelse med, hvad der paa et Møde mellem Parterne i Arbejdsgiverforeningen den 11. Juni 1921 er fastslaaet, var at forstaa saaledes, at der i Tilfælde, hvor Grundlønnen plus Akkordafsavnstillægget plus Dyrtidstillægget plus Augustreguleringens 13 Øre ialt udgjorde 203 Øre, fradroges 23 Øre, medens der i Tilfælde, hvor disse Lønningsdele ialt udgjorde mere end 203 Øre kun fradroges 13 Øre. Ved Vedtagelsen af 7. Maj-Tillægget bragtes tillige en løbende Lockout til Afslutning, og Arbejdet genoptoges den 9. Maj.

Installatørfirmaet Due-Petersen & Kryger i Svendborg beskæftigede ved Arbejdets Genoptagelse ialt 8 Elektrikere, nemlig 5, der hidtil havde haft en Timeløn af 203 Øre, 2 (Chr. Lauersen, der var Forbundets Tillidsmand i Svendborg, og Mygind), der hidtil havde haft en Timeløn af 210 Øre, og 1 (Skovgaard), der hidtil havde haft en Timeløn af 228 Øre. Ved første Afregning efter Arbejdets Genoptagelse fradrog Firmaet for Skovgaards Vedkommende 23 Øre pr. Time, men da han protesterede, efterbetaltes der ham de 10 Øre pr. Time, og han arbejder vedvarende for Firmaet med en Timeløn af 215 Øre. Hvad derimod Lauersen og Mygind angaar, meddelte Firmaet den 12. Maj disse, at man ikke vedblivende kunde betale dem 197 Øre (ɔ: 210 ÷ 13), men kun 187 Øre og ellers ikke havde Brug for dem. Mygind, der paa Grund af sine Forhold ikke turde udsætte sig for en Afskedigelse, gik ind paa denne Nedsættelse, medens Lauersen vægrede sig derved, hvorfor han den 18. Maj maatte ophøre med Arbejdet, efter at der for Tiden fra den 9. til den 18. Maj var afregnet med ham efter en Timeløn af 197 Øre. Der er ikke antaget nogen anden Elektriker i hans Sted, idet Firmaet ikke har haft tilstrækkeligt Arbejde til mere end 7 Mand.

Elektrikerforbundet har nu indklaget Arbejdsgiverforeningen paa Sammenslutningens og Firmaets Vegne, idet Forbundet gør gældende, at Firmaets Adfærd er et Brud paa Overenskomsten af 7. Maj og paastaar Firmaet kendt pligtigt at genantage Lauersen og de Indklagede paalagt Bod og Erstatning.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de til Støtte for, at Firmaets Handlemaade har været berettiget, henviser til den almindelige Overenskomst indenfor Jern- og Metalindustrien, Afsnit D, § 1, 2. Stk., hvor det hedder:

»Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra Fagorganisationens eller dens Medlemmers Side.« hvilken Bestemmelse maa ses i Sammenhæng med, at der i Faget kendes en Minimalløn (denne er senest fastsat ved en Overenskomst af 15. Maj 1920 til 90 Øre).

Det maa nu vel erkendes, at Princippet i den citerede Lønreguleringsbestemmelse er blevet noget begrænset ved de i de senere Aar stedfundne *generelle* Lønændringer (først en Række Dyrtidstillæg og nu Fradrag); men Retten tør dog ikke statuere, at Overenskomsten af 7. Maj 1921 er saaledes at forstaa, at Lønreguleringsbestemmelsen derved er sat ud af Kraft for de Elektrikere, der genoptog Arbejdet den 9. Maj, saa længe de forblev i deres daværende Pladser.

Fra de Indklagedes Side har man bestemt hævdet ikke at være gaaet med til saaledes i stor Udstrækning at sætte Lønreguleringsbestemmelsen ud af Kraft, medens man fra Klagernes Side kun paa en meget ubestemt Maade har hævdet det modsatte Standpunkt, og hertil kommer, at der maa gaas ud fra, at Elektrikerne ikke har betragtet Over-

enskomsterne om generelle Dyrtidstillæg som afskærende individuelle Krav om Lønforhøjelse i Henhold til den citerede Paragraf.

Derimod er det givet, at en *kollektiv* Aktion til Fremtvingelse af større eller mindre Fradrag end ved 7. Maj-Overenskomsten bestemt vilde være i Strid med denne, og Spørgsmaalet er da, om Firmaets Handlemaade har haft Karakter af en saadan.

I saa Henseende skal bemærkes, at det i hvert Fald tager sig uheldigt ud, at Firmaet faa Dage efter Vedtagelsen af en Overenskomst, der hjemler et mindre Fradrag for Arbejdere med en Timeløn af over 203 Øre, og et større Fradrag for dem, der har en Timeløn af 203 Øre, overfor samtlige de 3 Arbejdere, der har en Timeløn af over 203 Øre, hævder, at ogsaa disse skal finde sig i det større Fradrag, og selv om man ved den endelige Bedømmelse maa tage i Betragtning, at Firmaet ikke har fastholdt dette Standpunkt overfor Skovgaard, maa dog Firmaets Tilkendegivelse overfor Lauersen og Mygind, særlig i Betragtning af, at hele Arbejdsstaben kun udgjorde 8 Mand, siges i nogen Grad at have et kollektivt Præg. Paa den anden Side lader det sig ikke nægte, at Firmaet havde haft Ret til at afskedige Lauersen under Henvisning til, at der ikke var mere Arbejde til ham, idet Firmaet efter det foreliggende maa antages i Virkeligheden ikke at have haft nødvendig Brug for ham.

Under disse Omstændigheder finder Retten at burde indskrænke sig til at erklære Firmaets Handlemaade uberettiget, men finder ikke tilstrækkelig Anledning til at idømme Bod eller andet udover at paalægge de Indklagede Sagens Omkostninger.

Kendelse.

Firmaet Due-Petersen & Krygers ovenomtalte Tilkendegivelse overfor Elektrikerne Lauersen og Mygind har været uberettiget.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmarks Vegne med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Vognmandskuskene i Aarhus.

I Overenskomsten mellem Kuskenes Fagforening i Aarhus og Aarhus Vognmandsforening findes en Bestemmelse om, at ugelønnede Kuske er berettigede til 3 Dages Sommerferie.

Denne Bestemmelse nægter Medlemmerne af Aarhus Vognmandsforening at efterkomme under Paaberaabelse af, at Overenskomsten ikke er godkendt af Dansk Arbejdsgiverforening.

Sagen behandledes i et Fællesmøde den 5. Juli. Mødet endte med, at Arbejdsgiverforeningens Repræsentant erklærede paa Arbejdsgiverforeningens Vegne at have henstillet til Aarhus Vognmandsforening at efterkomme Overenskomsten mellem Vognmandsforeningen og Kuskenes Fagforening, men da den paagældende Overenskomst ikke var godkendt af Arbejdsgiverforeningen, vilde man ikke gaa ind paa at give noget skriftligt fra sig.

Hovedorganisationerne enedes endvidere om, at dersom Henstillingen ikke tages til Følge, da at betragte Fællesmødet som det forberedende Møde inden Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Bogbinderforbundet og Emulsionspapirfabrikken „Merkur".

Efter at Forbundet har ført resultatløse Forhandlinger med Emulsionspapirfabriken »Merkur« om en ny Overenskomst, har Firmaet indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen. Fra Forbundets Side var varslet Strejke til den 5. Juli, hvilken Strejke, efter Opfordring fra Arbejdsgiverforeningen, udsattes til efter den 6. Juli, paa hvilken Dag der afholdtes Fællesmøde.

Paa Fællesmødet enedes man om at forny Overenskomsten til 1. Marts 1922 med følgende Tilføjelse:

»Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1921 udarbejdede Pristal foretages en Regulering af Uge- og Akkordlønningerne, saaledes at for hver 3 Points, som Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1921, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske med 2 Øre pr. Time. Denne Regulering regnes fra og med den 15. August d. A.«

F.E.BORDING KØBENHAVN.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

Arbejdsskemaer i Juli Maaned 1921

Bemærk! Naar nogen Arbejdsløs eller nogen nære Arbejdsdage ikke anføres, bedes man sætte et Tydeligt 0. Hvor-imod Tal kan anføres, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der talt paa for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller følgende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Mellemliggende arbejdes)? Dage om Ugen?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle Understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvortil de staar som Afdeling, eller hvorpaa Skemaet af Forbundet i Byen sendt d. 8. August 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De sammenes Fagforbund, Nørrebrogade 19, København, K.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ✻ KØBENHAVN DEN 6. AUGUST 1921 ✻ 18 AARGANG

Den økonomiske Krise.

Paa et den 29. Juli afholdt Fællesmøde mellem Forretningsudvalgene for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund behandledes Spørgsmaalet om Betimeligheden af en fornyet Henvendelse til Regeringen i Anledning af den foreliggende økonomiske Krise, og det besluttedes at lade Th. Stauning og Carl F. Madsen overbringe Statsministeren det paa Jubilæums-Kongressen vedtagne Opraab: »Til det arbejdende Folk« (se »Arbejderen« Nr. 5, Side 20), ledsaget af en saalydende Skrivelse:

Til

Regeringen.

Ved et Delegeretmøde for Arbejderbevægelsens faglige, politiske og kooperative Organisationer, afholdt den 23. Juli d. A., er vedtaget en Udtalelse, som herved fremsenndes til det ærede Ministerium med særlig Henvisning til det Afsnit, der angaar den forhaandenværende økonomiske Krise.

Ledelserne for De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund har besluttet at overbringe denne Vedtagelse samt at udtale følgende til Oplysning:

Det maa anses for i højeste Grad demoraliserende, at der ikke skaffes Beskæftigelse til de Tusinder af Arbejdsløse, som ved Krisen er kastet ud af Fabrikkerne. Ikke blot for de enkelte arbejdsløse Personer, men for Tusinder af Hjem og Børn har den herskende Tilstand en nedbrydende og opløsende Virkning. Mange af de nuværende Arbejdsløse har en Arbejdsløshed paa 6—9—12 Maaneder bag sig, og saadanne Forhold maa virke ødelæggende.

Under disse Forhold kan de nuværende Understøttelser ikke anses som tilstrækkelige, og navnlig gælder det, at unge Arbejdere, der i nogle Tilfælde ikke modtager Tillæg til den obligatoriske Understøttelse, er meget vanskeligt stillede. Man kan ikke anvise de paagældende Arbejde, hverken her eller i Udlandet, men saa maa man ogsaa paa anden Maade, end det sker nu, sikre disse det fornødne til Livets Ophold. Videre maa vi kræve, at der fra Staten ydes de, der rammes haardest, de langtvarigt arbejdsløse, passende Tilskud til Klæder, Fodtøj m. v., efter visse Maaneders Arbejdsløshed, thi hvis det ikke sker, er Katastrofen forestaaende for Tusinder af Hjem.

Arbejdsløshedskasserne har, for at opretholde Driften, udskrevet meget store Ekstrabidrag fra de arbejdende Medlemmer, men disse kan ikke med Rimelighed paalægges saadanne Byrder i ubegrænset Tid, samtidig med at Arbejdslønningerne er væsentligt nedsatte.

Vi maa meget alvorligt foreholde Ministeriet den alvorlige Situation, og saafremt dette ikke vil gribe til de før anviste Midler, der muligvis kunde bringe Produktionen i Gang, maa Statsmyndighederne nu iværksætte en videre gaaende Hjælpevirksomhed end hidtil, bl. a. paa de foran nævnte Omraader, samt ved kraftigere Ophjælpning af Arbejdsløshedskasserne.

Vi anser Arbejders Iværksættelse for det bedste Hjælpemiddel og fastholder de givne Anvisninger, som efter vor Mening kunde formilde Krisen i væsentlig Grad.

Det er Organisationernes Haab, at de her fremsatte Henstillinger maa blive tilstrækkeligt paaagtede ved Udarbejdelsen af Lovforslag o. l., og vi maa alvorligt bede Ministeriet om ikke

fortsat at lade Tingene udvikle sig videre i faretruende Retning.

Arbejderorganisationerne kan ikke roligt se paa Arbejdsløshedens Omfang og Nødens Vækst uden at skride til Foranstaltninger, der muligvis kan hidføre en Ændring i Forholdene. Vi afholder os fra paa det nuværende Tidspunkt nærmere at uddybe de Muligheder, der tegner sig for Samfundet, vi overvejer Skridt, som kan iværksættes, hvis der fremdeles vises Ligegyldighed overfor de Arbejdsløse, og vi fralægger os ethvert Ansvar overfor Samfundet for de Følger, der kan opstaa som Resultat af den herskende Nødstilstand, saafremt intet Hensyn tages til de alvorlige Henstillinger, der nu og tidligere er fremsat fra vor Side.

For De samvirkende Fagforbund
Carl F. Madsen.

For Socialdemokratisk Forbund
Th. Stauning.

Henvendelsen fandt Sted Onsdag den 3. August, og Statsministerens Svar gik ud paa, at Regeringen jo var midt i en omfattende Undersøgelse, som snart vilde være afsluttet. Først da var Grundlaget for Drøftelsen tilvejebragt(!!). Det var bekendt, at Regeringen ikke kunde indlade sig paa Importregulering, navnlig af Hensyn til de mulige Følger for vor Eksport, hvorimod Regeringen udfoldede Bestræbelser for at fremme Eksporten af de oplagrede Varer. Med Hensyn til Igangsættelsen af Arbejde var der gjort overordentlig meget(!), og det løb svært op(!!).

Vore Repræsentanter bemærkede hertil, at den mest effektive Foranstaltning netop vilde være Regulering af Importen, og at det derfor var i høj Grad uheldsvangert, at Regeringen netop afviste denne Udvej saa stærkt. Gennem Forhandlinger havde de Vished for, at der udmærket kan opnaas en Ordning med Tyskland, hvorved baade Import og Eksport indgik i en gensidig Udligning af Valutaen, og det maatte være muligt for Regeringen, dersom den vilde overvinde sin Ulyst til Handling, ogsaa til anden Side at regulere Forholdene. De paapegede en Række offentlige Arbejder, der forlængst kunde have været sat i Gang, og fremhævede herunder navnlig den københavnske Ringbane og Dobbeltsporene ved Klampenborg.

Statsministeren svarede, at det ikke var muligt at fremme offentlige Arbejder i større Omfang, da man manglede Ingeniører og andre ledende Kræfter(!!).

Vore Repræsentanter bestred denne Paastand under Henvisning til, at det staar Staten frit for at gøre Brug af de tekniske Kræfter, der er bleven ledige ved de private Virksomheders Standsning. De tilføjede, at for Samfundets Skyld er det absolut nødvendigt, at der nu skrides til Handling, i alt Fald maa Staten sørge for tilstrækkelig Understøttelse baade til unge og ældre Arbejdere, som uforskyldt rammes af Arbejdsløsheden. De maatte fralægge sig ethvert Ansvar for Følgerne af Regeringens fortsatte Forsømmelser paa dette Omraade.

Statsministeren gentog, at han ikke var i Stand til at give Tilsagn i den ønskede Retning, men opfordrede Stauning og Madsen til at gentage deres Henvendelse til den nye Indenrigsminister. Denne Henvendelse fandt Sted den 4. August. Indenrigsministeren syntes dog ikke at have nogen klar Forstaaelse af Krisens Omfang og Virkninger og stillede sig nærmest paa Statsministerens Standpunkt. Af nyt fremkom den Tanke, at Arbejdsgiverne burde være med til at opretholde Arbejdsløshedskasserne, og at Arbejderne burde forlige sig med Tanken om at arbejde for stærkt reducerede Lønninger, naar Staten eller Kommunerne iværksatte Nødhjælpsarbejde, en Tanke som baade Stauning og Madsen naturligvis maatte tage bestemt Afstand fra.

Den nærmeste Tid vil nu vise, om vore gentagne Opfordringer til Regerinien om *Beskyttelse for Industrien, Igangsættelse af Arbejder* og *økonomisk Hjælp til Arbejdsløse*, navnlig til saadanne, som har gaaet længe arbejdsløse, samt til de unge Arbejdere, vil blive taget til Følge, eller om Arbejderne gennem Nød og Sult skal tvinges til at bringe andre Midler i Anvendelse.

Landskonference af Arbejdsløse.

Fra de Arbejdsløses Organisation i Randers er der tilsendt De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund Meddelelse om, at Danmarks arbejdsløse, organiserede Arbejdere i Dagene den 5., 6. og 7. August samles til en Landskonference i København samt Indbydelse til at lade sig repræsentere paa Konferencen.

Paa Dagsordenen findes bl. a. følgende Spørgsmaal:

Den økonomiske Krise.
Vore Krav til Stat og Kommune.
De Arbejdsløse og Fagbevægelsen.
Bedriftsraadsbevægelsen.
Højskole for Arbejdsløse.
Organisering af de Arbejdsløse.

Man ønskede, at De samvirkende Fagforbunds Repræsentant skulde indlede Spørgsmaalet: De Arbejdsløse og Fagbevægelsen, og Repræsentanten for Socialdemokratisk Forbund skulde indlede Spørgsmaalet: Den økonomiske Krise.

Da det er en kendt Sag, at baade De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund hidtil har indtaget det Standpunkt, at de Arbejdsløses Interesser kun kan varetages paa naturlig og forsvarlig Maade af de faglige og politiske Organisationer, og at man som Følge deraf ikke har kunnet godkende Oprettelsen af særlige Organisationer af Arbejdsløse, maatte de Arbejdsløses Organisation vel ogsaa have været paa det rene med, at Indbydelsen ikke vilde blive modtaget, men det er maaske heller ikke saa meget det, det kommer an paa, som paa at skabe en Lejlighed for vore hjemlige Kommunister til at optræde som de Arbejdsløses sande Venner og til at stemple det socialdemokratiske Parti som Forrædere imod de Arbejdsløse.

Kommunisterne mangler Tilhængere til deres kommunistiske Bevægelse og til deres Presse, som underholdes for russiske Penge, og saa maa der laves Agitationsnumre.

Ledelserne for vore Organisationer lader sig imidlertid ikke lede deraf, men følger den Retning, som de anser for bedst egnet til at føre til Maalet, og bruger de Midler, som maa antages at ville bringe de Arbejdsløse den kraftigste Hjælp. Planer i den Retning er under Overvejelse og vil blive bragt til Udførelse, naar Tidspunktet er inde.

Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund har vedtaget at give følgende Svar paa Indbydelsen:

Hr. Edvard Petersen,
Nørre Boulevard 27, Randers.

Der er i disse Dage udsendt Indbydelse fra »De Arbejdsløses Organisation« i Randers til et Delegeretmøde i København i August.

I den Anledning bemærkes, at Arbejdsløshedskasserne har paalagt de arbejdende Medlemmer meget betydelige Byrder for at tilvejebringe Midler til Understøttelse, ligesom Spørgsmaalet om Arbejdsløshedens Bekæmpelse uafbrudt har været Genstand for Socialdemokratiets og Fagorganisationernes Opmærksomhed. Senest er der ved Jubilæums-Delegeretmødet den 23. Juli taget en Beslutning, der giver Anledning til en Henvendelse til Statsmyndighederne, og man søger fra Organisationernes Side fremdeles at finde praktiske Midler imod den herskende Krise og dens Virkninger.

Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund, som nu har behandlet Sagen, anser det for mest formaalstjenligt, at det saaledes forlængst paabegyndte Arbejde fortsættes, og man kan ikke erkende, at de Arbejdsløse har noget andet ansvarligt Organ end Fagforeningerne og de til disse knyttede Arbejdsløshedskasser. Det maa være disse Organisationer, der varetager saavel de Arbejdendes som de Arbejdsløses Interesser, og det kan kun virke splittende og skadende for Arbejdet, naar andre, overfor den samlede Arbejderklasse uansvarlige Personer eller Institutioner begynder at optræde.

Ledelserne for de faglige og politiske Organisationer overvejer, som anført, Planer, som mulig bør iværksættes, men disse kan ikke føres frem i Møder, hvis Sammensætning er ret tilfældig, de maa behandles af de ansvarlige Organisationer og føres ud i Livet af disse.

Under Henvisning til disse Synspunkter beslutter Forretningsudvalgene, at man ikke kan deltage i det nævnte Delegeretmøde, der foranstaltes paa

Initiativ af en Forening i Randers, og Arbejderorganisationernes Ledelser maa paa Forhaand fralægge sig Ansvar for dette Mødes Virksomhed.

Kobenhavn, den 29. Juli 1921.

For De samvirkende Fagforbund
Carl F. Madsen.

For Socialdemokratisk Forbund
Th. Stauning.

Bedriftsraad.

Under 20. Juni d. A. har vi sendt Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I Skrivelse af 23. December f. A. gav vi det ærede Forretningsudvalg Meddelelse om, hvem vi havde valgt til Medlemmer af det Udvalg, som i Henhold til Aftale paa Fællesmødet den 20. December skulde deltage i de fortsatte Forhandlinger angaaende Bedriftsraad m. m., og vi anmodede samtidig det ærede Forretningsudvalg om at foreslaa Dag og Tid for et Mødes Afholdelse. Idet vi erkender, at Tiden efter Nytaar og indtil den seneste Tid har været stærkt optaget af Overenskomstforhandlinger, og at dette kan have været en gyldig Grund for, at Fællesudvalget ikke har været samlet til Drøftelse af ovennævnte Spørgsmaal, maa vi nu pege paa, at denne Grund ikke længere er til Stede, og vi maa derfor henstille, at de Forhandlinger, der skal føres, snarest maa blive optaget.

Da der fra vor Side intet er til Hinder for, at dette kan ske naar som helst, tillader vi os at anmode det ærede Forretningsudvalg om at udtale sig om, hvornaar det vil være Dansk Arbejdsgiverforenings Repræsentanter i Fællesudvalget muligt at optage Forhandlingerne.

Forventende det ærede Forretningsudvalgs Svar snarest belejligt

P. F. V.
Alfr. Christiansen.
/ Hans Jacobsen.

Som Svar herpaa modtog vi under 2. Juli d. A. følgende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved anerkender vi Modtagelsen af Deres ærede Skrivelse af 20. Juni, hvori De henstiller, at Forhandlingerne angaaende Bedriftsraad m. m. paany optages i det Udvalg, som i Henhold til Aftale paa Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen den 26. December skulde deltage i de fortsatte Forhandlinger angaaende disse Spørgsmaal.

I Anledning heraf skal vi meddele, at vort Forretningsudvalg har erklæret sig rede til at genoptage de nævnte Forhandlinger, men vi beklager, at det er os umuligt i Øjeblikket at foreslaa Berammelse af et Møde, da de fleste af de af vore Medlemmer, som skulde deltage i Mødet i indeværende Maaned, vil være forhindret deri paa Grund af Bortrejse.

P. F. V.
Einar Jørgensen.
/ Ørsted.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne i Hadesrlev.

Som Følge af nogle Uoverensstemmelser om Løn- og Arbejdsvilkaarene mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne ved Haderslev Havn varslede og iværksatte Arbejdsgiverforeningen Lockout overfor Arbejderne ved Haderslev Havn fra og med den 9. Juli.

Medens Lockouten løb traadte Parterne sammen og opnaaede Enighed om Arbejdsbetingelserne, dog under Forbehold af Hovedorganisationernes Godkendelse, og man enedes samtidig om at genoptage Arbejdet i den Tro, at der ikke fra Hovedorganisationernes Side vilde opstaa Vanskeligheder, men her havde man regnet uden Vært, nemlig Arbejdsgiverforeningen, som nægtede at godkende Overenskomsten og tvang Arbejdsgiverne til atter at iværksætte Lockouten.

Mod denne Handling, som i Raahed gaar over alle Grænser og som jo ogsaa nok senere skal give Bagslag, har Dansk Arbejdsmandsforbund vedtaget en kraftig Protest. Den 27. Juli blev der om Sagen afholdt et Fællesmøde mellem Hoverorganisationerne og Parterne, under hvilket der fra Forbundets Side blev fremsat Krav om, at Lockouten skulde hæves og at Arbejdsgiverne skulde vedstaa den Aftale, som

de var indgaaet. Dette Krav nægtede Arbejdsgiverforeningen at indgaa paa, og Mødet endte derfor uden Resultat.

Dansk Arbejdsmandsforbund er naturligvis ikke tilsinds at finde sig i dette, og Forbundet har derfor den 29. Juli foretaget et meget kraftigt Modtræk, idet det har afgivet et 1. Varsel om Strejke.

Varslet har følgende Ordlyd:

Dansk Arbejdsgiverforening,

V. Voldgade 113, B.

Da Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark har dikteret Genoptagelse af Lockouten mod vore Medlemmer i Haderslev Havn, uden at der for denne nye Lockout er givet det fornødne Varsel, og da samme Sammenslutning iøvrigt i en Række Tilfælde har præsteret et Diktat om ulovlige og urimelige Lønreduktioner overfor vore Medlemmer, i Tilfælde hvor der eksisterer endnu løbende og i enhver Henseende gældende Overenskomster, og da en Forhandling i den ærede Arbejdsgiverforening i Onsdags ikke gav andet Resultat end, at Sammenslutningen fastholdt sin ulovlige, brydske og ganske urimelige Optræden, tillader vi os herved at meddele, at vi ser os nødsaget til at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmerne af Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, saaledes at der ikke af Dansk Arbejdsmands Forbunds Medlemmer udføres noget Arbejde, Transport, Losning, Ladning eller andet forefaldende, til Gavn direkte eller indirekte for Sammenslutningens Medlemmer.

P. F. V.

Lyngsie.

/ Niels Hansen.

Dette Strejkevarsel er meget omfattende og vil ramme praktisk talt alt Havnearbejde i de danske Provinsbyer.

Arbejdsmændene ved Havnen i Frederikshavn, Kalundborg, Skive, Skelskør og Thisted.

Ved Mødet den 27. Juli om Konflikten i Haderslev Havn behandledes tillige en Række Klager fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Arbejdsgiverne ved Havnen i de ovenfor nævnte Byer i Strid med de bestaaende Overenskomster havde foretaget Lønreduktioner.

Arbejdsgiverforeningens Repræsentant gjorde gældende, at de foretagne Reduktioner var iværksatte efter Aftale med en Repræsentant for Forbundet, imod at der blev sikret Arbejderne ved Losningen af Det forenede Dampskibsselskabs Skibe en mindste Løn svarende til 4 Timers Arbejde.

At en saadan Aftale er truffet blev bestridt af Forbundets Repræsentanter, og de krævede Overenskomsten opretholdt uforandret.

Da Arbejdsgiverforeningen fastholdt sin Opfattelse af Sagen og endog krævede, at Lønreduktionerne skulde omfatte andre Arbejdsgivere i de paagældende Byer, forløb Forhandlingerne uden Resultat.

Arbejdsmændene hos „Dansk Kartoffelexport" i Randers.

Til Behandling paa ovennævnte Møde forelaa ogsaa Klage fra Forbundet over, at »Dansk Kartoffeleksport« havde nedsat den overenskomstmæssige Timeløn fra 188 Øre til 150 Øre samt krævet Reducering af Akkordpriserne, og dette paa Trods af, at den med nævnte Firma oprettede Overenskomst ikke er opsagt af nogen af Parterne.

Arbejdsgiverne hævdede, at da der ingen Opsigelsesfrist er knyttet til Overenskomsten, var man ikke pligtig til at opsige denne. Denne mærkelige Paastand blev imødegaaet fra Arbejdernes Side, som bl. a. henviste til Septemberforliget, hvori det er fastslaaet, at Opsigelsesfristen for Overenskomster angaaende Priskuranter og øvrige Arbejdsforhold fastsættes til mindst 3 Maaneder, Mødet om denne Sag endte ligesom alle de øvrige uden Resultat. Der er herefter indbragt Klage til Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 468.

Elektrikere i København (Spørgsmaal om Boycotting).

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. August 1921 i Sag Nr. 468: Dansk Elektrikerforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark.

Dansk Elektrikerforbund har indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmarks Vegne, idet Forbundet gør gældende, at dets Medlem C. Jarlfred, der medio Januar 1920 blev afskediget fra A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, København, siden da maa antages at have været Genstand for en ulovlig Boykotting fra de Indklagedes Side. Til Støtte herfor har Klagerne henvist til, *at* Jarlfred, naar han har søgt Arbejde hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, stedse er blevet afvist med den Besked, at man ikke havde Brug for ham, medens Firmaer udenfor Arbejdsgiverforeningen godt har kunnet beskæftige ham, idet han siden Januar 1920 har arbejdet for 3 saadanne, samt til, *at* han, der den 13. November 1920 opnaaede Ansættelse hos det indenfor Arbejdsgiverforeningen staaende Firma Viggo Jensen, Nørrevoldgade 80, den 11. Januar 1921 blev afskediget med den Motivering, at der ikke var Arbejde nok, medens den virkelige Grund efter Klagernes Formening var den, at Firmaet i Slutningen af December 1920 havde modtaget en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen med Opfordring til at afskedige Jarlfred, idet det i Skrivelsen urigtigt var anført, at Jarlfred paa to tidligere Arbejdspladser (Graucob & Co. og A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker) havde stiftet Uro. Klagerne har derfor paastaaet de Inndklagede kendt uberettigede til at boykotte Jarlfred og idømt Bod og Erstatning.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse. De benægter bestemt at have boykottet Jarlfred, ligesom de bestemt benægter, at der fra Arbejdsgiverforeningen er sendt nogen Opfordring til Firmaet Viggo Jensen om at afskedige Jarlfred. De anfører, at det, der formentlig har givet Anledning til Paastanden om en saadan Skrivelses Eksistens, er, at der fra Industrifagenes Oplysningsbureau i Overensstemmelse med, hvad der er sædvanligt, den 28. December 1920 er sendt Firmaet en udfyldt Blanket, hvori det oplyses, paa hvilke Steder og i hvilke Tidsrum Jarlfred har haft Arbejde i Tiden siden August 1919, samt for 3 af de dér opførte 5 Arbejdspladsers Vedkommende tillige oplyses, af hvilken Grund Jarlfred ophørte at arbejde dér, nemlig henholdsvis fordi han havde »lavet Uro paa Arbejdspladsen«, fordi der forelaa »Uoverensstemmelse med Lønfordring«, og fordi han »udførte for lidt Arbejde«.

Der er under Sagen afhørt en Del Vidner, men der er intet fremkommet til Støtte for, at Sagen forholder sig anderledes end af de Indklagede hævdet, og det kan derfor ikke antages, at Jarlfred har været boykottet.

Med Hensyn til det benyttede Oplysningssystem skal bemærkes, at der ikke foreligger saa fyldige Oplysninger desangaaende under Sagen, at Retten kan have nogen sikker Mening om, hvorledes dets Virkemaade og Virkninger i det store og hele er; men Retten er dog klar over, at et System af denne Art i sig selv rummer en ikke ringe Fare for Misbrug. Imidlertid maa der i det foreliggende Tilfælde efter de afgivne Vidneforklaringer gaas ud fra, at Grunden til Jarlfreds Afskedigelse ikke er at søge i Modtagelsen af den omtalte Oplysningsblanket, men derimod i, at Firmaet paa det paagældende Tidspunkt maatte indskrænke Antallet af sine Arbejdere, hvis Antal i Tiden fra den 5. Januar til den 17. Februar 1921 blev reduceret fra 10 til 6.

Herefter vil de Indklagede være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge Klagerne.

Kendelse.

De Indklagede, Arbejdsgiverforeningen paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indennfor Jern- og Metalindustrien i Danmarks Vegne, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Elektrikerforbund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kr.

Sag Nr. 469.

Murerne hos Landmestrene.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 252—253.

Aar 1921 den 22. Juli Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 469:

Murerforbundet i Danmark mod Hovedorganisationen for Mesterforeningerne i Byggefagene paa Landet i Danmark.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg ledede Mødet.

For Klagerne mødte Formand for Murerforbundet i Danmark, Kr. Petersen, Næstformand i Forbundet M. Madsen og Hovedkasserer Jens Jensen.

For de Indklagede mødte Formand for Hovedorganisationen for Mesterforeningerne i Byggefagene paa Landet i Danmark, Murermester H. Ehlers, Næstformanden Murermester J. Andersen og Formand for Mesterforeningen i Aabenraa Amt, Tømrermester Jacobsen, Bolderslev.

Der fremlagdes Klage af 11. Juli 1921 og Tilsvar af 19. Juli 1921.

Sagen blev drøftet med Parterne.

Hr. Ehlers erklærede sluttelig, at det af Klagerne krævede Beløb, 1435 Kr. 38 Øre, skal blive betalt ved hans Foranstaltning til Murerforbundet senest den 28. ds.

Forbundets Formand erklærede, at saa snart Pengene er betalt, tages Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. $3^3/_4$ Em.

E. Tybjerg.

/E. Steincke.

Overenskomst mellem tyske og danske Arbejderrepræsentanter om Arbejderspørgsmaal, Opholdstilladelse, Understøttelse til arbejdsløse m. m.

Paa et Fællesmøde mellem danske og tyske Arbejderrepræsentanter i København den 20. og 21. Juni 1921 opnaaedes Enighed om følgende:

Den af den økonomiske Krise fremkaldte Arbejdsløshed foranlediger Repræsentanterne for de danske og tyske Arbejderorganisationer til at forelægge deres Regeringer følgende Forslag, der skal gælde, indtil der indtræder normale Forhold.

Tyskland og Danmark tilstaar gensidigt først og fremmest alle Arbejdere og Funktionærer, som før 1. Juli 1919 havde Arbejde i en af de to Stater, ved indtrædende Arbejdsløshed de samme fulde Rettigheder, der tilkommer deres egne arbejdsløse Undersaatter.

Ved Afskedigelse af Arbejdere og Funktionærer, der er tilflyttede efter 1. Juli 1919, skal der i videst muligt Omfang tages Hensyn til Vedkommendes Familieforhold.

Ved Afskedigelse skal der overholdes en Opsigelsesfrist paa mindst 2 Uger, forsaavidt der ikke af Loven er foreskrevet eller der ikke er aftalt andre Opsigelsesvilkaar.

Det bør tilstræbes, at der ved Nyansættelse af fremmede Arbejdere indføres 2 Ugers Opsigelsesfrist. Beslutter Arbejderne eller Funktionærerne sig efter Opsigelsens Forkyndelse til at vende tilbage til deres Hjemland, skal der straks udbetales dem Lønning for Resten af Opsigelsestiden. Ved Tilbagerejse til deres Hjemland faar de Afskedigede fri Befordring til Grænsen for sig selv saavel som for deres Familie og Ejendele.

Efter Opsigelsesfristens Udløb tilkommer der den Afskedigede endnu i 2 Uger fulde Rettigheder som arbejdsløs. Beslutter han sig til at forlade Landet, før disse 2 Uger er udløbne, udbetales Arbejdsløshedsunderstøttelsen for Resten af Tiden ham straks. Har den Arbejdsløse efter Udløbet af de to Uger ikke fundet ny Beskæftigelse, skal han vende tilbage til sit Hjemland.

De i Skibsbygningsindustrien ansatte Arbejderes og Funktionærers Familier skal saa vidt muligt beholde de til Arbejdet knyttede Boliger, indtil det er Arbejderen muligt at skaffe sin Familie Husly i sin Hjemstad. Bekostningsspørgsmaalet ved vedkommende Families Underhold ordnes af de to Stater.

*

For at beskytte Arbejdere og Funktionærer mod økonomisk Skade og sætte en Stopper for, at Lønningerne trykkes, vedtager Hovedorganisationerne for Tysklands og Danmarks Arbejdere og Funktionærer under Gensidighed:

Arbejdere og Funktionærer, der agter at tage Arbejde i Tyskland eller i Danmark, skal med Hensyn til Lønning

og Arbejdsvilkaar under alle Omstændigheder holde sig til de i vedkommende Fag gældende Tarifoverenskomster.

Før deres Indrejse i den fremmede Stat skal Arbejderne og Funktionærerne lade Rigtigheden af de aftalte Lønninger og Arbejdsvilkaar bekræfte hos de kompetente Forbundsfunktionærer i deres Hjemland.

Arbejdere og Funktionærer, der overtræder disse Bestemmelser, kan der nægtes Optagelse i det gensidige Forbund.

Repræsentanterne for de danske og tyske Arbejdere kræver af deres Regeringer — med endelig Ophævelse for Øje — en Lettelse af Indrejse- og Opholdstilladelse, saavel som en Nedsættelse af Pasomkostningerne for de to Staters Undersaatter.

For at lette Grænsetrafikken mellem den saakaldte 1. og 2. Zone, foreslaas det at udvide Gyldighedsomraadet for de saakaldte Grænsepas til hele 1. og 2. Zone. Foruden Forældre, Børn og Søskende skal ogsaa Besvogrede kunne faa Grænsepas paa de mellem de to Regeringer aftalte Betingelser.

Grundejere, hvis Ejendom gennemskæres af Grænsen, skal der tilstaas uhindret direkte Passage mellem de forskellige Dele af deres Ejendom.

Arbejdere, Funktionærer og Næringsdrivende, der allerede ved 1. Zones Overgang til Danmark havde deres Beskæftigelse i den ene Zone og boede i den anden, skal ogsaa fremdeles ved Udstedelse af Grænsekort sættes i Stand til uhindret at kunne fortsætte deres Erhverv paa det gamle Arbejdssted.

*

De danske og tyske Arbejderrepræsentanter erklærer overensstemmende, at de vedblivende principielt staar paa Bernerresolutionens Grund. I Henhold til denne Resolution skal der tilstaas de nationale Mindretal i de to Stater samme nationale Rettigheder. Repræsentanterne forpligter sig gensidigt til at udarbejde grundlæggende Forslag i Spørgsmaalet om Mindretalsrettighederne og forelægge disse i et senere Møde.

Fagforeningsbevægelsen i Finland.

Saavel den faglige som den politiske Bevægelse i Finland blev som Følge af Borgerkrigen i 1918 fuldstændig knust. Tiden siden den Dag — 1. Februar 1919 — da Politiets Segl blev fjernet fra Landsorganisationens Dør i Helsingfors, har derfor først og fremmest været anvendt til Genopbyggelse af det ødelagte, og denne Genopbyggelse er foregaaet med et Resultat, som vidner godt om den finske Arbejderklasses Energi. Allerede i Løbet af 1919 genvandt Organisationen næsten den Størrelse, den havde under de normale Forhold. Efter de seneste Opgivelser, fra April 1921, tæller Landsorganisationen 24 Forbund med 971 Afdelinger og 56,980 Medlemmer. Disse Tal er efter finske Forhold ret gode, særlig naar man tager den sidste Tids store Arbejdsløshed i Betragtning, idet denne har gjort det muligt for Arbejdsgiverne i stor Udstrækning at foretage Lønreduktioner af 10—20 pCt.

I de senere Aar er der arbejdet paa at gøre Organisationsformerne mere smidige, nemlig ved at omdanne Fagforbundene til Industriforbund. Ved Afstemning indenfor Savværks-, Transport- samt Fabriks- og Grovarbejderforbundene har der vist sig en stærk Majoritet for en Sammenslutning af disse 3 Forbund. Det er derimod ikke lykkedes at opnaa den nødvendige Majoritet for Oprettelse af et Bygningsarbejderforbund. Desuden har de lokale Organisationer faaet større Betydning; Afdelingerne paa samme Sted indordnes under deres respektive Forbund, men har desuden Ret til i Fællesskab at danne et saakaldet Pladsraad, som ordner alle de stedlige Afdelingers Virksomhed og samarbejder direkte med Landsorganisationen. Med Hensyn til Taktiken er der under Indflydelse fra kommunistisk Side fremstaaet en Skærpelse. Men Ledelsen, som er i Hænderne paa den radikale Fløj indser meget vel, at der under de nuværende Forhold ikke kan være Tale om at gaa aggressivt til Værks. Der forekommer ganske vist Tvistigheder mellem Socialdemokrater og Kommunister, men de ansvarsfulde indser dog, at Landsorganisationen er den vigtigste Magtfaktor, som den finske Arbejderklasse besidder, og at Landsorganisationen ikke maa splittes.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 13. AUGUST 1921 ❋ 18 AARGANG

Repræsentantskabsmøde.

Det ordinære Repræsentantskabsmøde afholdes *Mandag den 26. og Tirsdag den 27. September d. A.* i Forsamlingsbygningen, Enghavevej, København, og aabnes den første Dag *Kl. 10 Formiddag.*

Dagsordenen er foreløbig fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskab.
3. De samvirkende Fagforbunds fremtidige Stilling under Lønbevægelser.
4. Den økonomiske Krise.
5. 8-Timersarbejdsdagen.
6. 25-Aarsdagen for De samvirkende Fagforbunds Oprettelse.

I Følge Repræsentantskabets Forretningsorden har Medlemmer Ret til at stille Forslag til Dagsorden. Saadanne Forslag skal dog være fremsat overfor Forretningsudvalget mindst 8 Dage før Repræsentantskabsmødets Afholdelse. Eventuelle Forslag maa derfor være indsendt senest den 18. September d. A.

De samvirkende Fagforbunds Lønstatistik.

I.

Under de Forhandlinger, der er ført med Arbejdsgiverforeningen vedrørende Fagenes Lønforhold, har det stadig været følt som en stor Mangel, at en Række af Arbejdernes Organisationer ingen Lønstatistik havde for deres Medlemmers Vedkommende, saa meget mere som Arbejdsgiverne mødte frem med en Lønstatistik, opgjort pr. Kvartal og bearbejdet af Statistisk Departement, hvorved denne Statistik fik et vist autoritativt Præg. I Erkendelsen heraf henvendte Forretningsudvalget sig i Efteraaret 1920 til Statistisk Departement og spurgte, om Departementet vilde være villig til at bearbejde et lønstatistisk Materiale, fremskaffet af De samvirkende Fagforbunds tilsluttede Organisationer. Departementet erklærede sig villig hertil, saafremt det skønnede, at det indkomne Materiale var af et saadant Omfang, at en Bearbejdelse kunde give et nogenlunde Billede af Lønforholdene indenfor det paagældende Fag. Efter nærmere Forhandling med Departementet udarbejdedes der herefter Statistik-Skemaer, i hvilke der krævedes oplyst, hvorledes Lønforholdene var for de enkelte Medlemmer i to bestemte Uger i December Maaned. Henimod 30 Forbund rekvirerede Skemaer og udsendte disse til deres Medlemmer. Det indkomne Materiale overgaves til Statistisk Departement, som henimod Udgangen af Marts Maaned meddelte, at den foreløbige Bearbejdelse var tilendebragt, og at Resultatet heraf var, at de af Arbejderne give Oplysninger om Lønningerne i alt væsentligt faldt sammen med de af Arbejdsgiverne givne.

I »Statistiske Efterretninger« Nr. 17 d. A. foreligger Resultatet, hvoraf vi fremsætter følgende:

Som det var at vente, har en Del af det indsamlede Materiale ikke vist sig brugbart til statistisk Behandling. Indsamling af lønstatistiske Oplysninger er erfaringsmæssigt altid forbundet med Vanskeligheder, og denne Indsamling maatte derfor betragtes som et Forsøg, der ikke kunde ventes at give brugbare Resultater i alle Tilfælde.

Navnlig har det i adskillige Tilfælde vist sig, at det indsamlede Materiale ikke var tilstrækkelig omfattende til at give et Billede af Fagets Lønningsfor-

hold. Fra Dansk Arbejdsmandsforbund er saaledes modtaget 3—4000 Lønoplysninger. Dette i sig selv ret store Antal omfatter dog kun en lille Del af Forbundets Medlemstal (ca. 90.000), og ved den Deling i Brancher og lokale Grupper, som er foretaget under Bearbejdelsen, har det vist sig, at Antallet for de enkelte Grupper og Brancher blev saa lille, at der ikke lod sig udregne tilstrækkelig sikre Gennemsnitstal. Ligeledes har det modtagne Materiale for Brolæggere, Skorstensfejere samt Toilet- og Soigneringsarbejdere (Barberer og Frisører) været af saa ringe Omfang, at det ikke kunde danne Grundlag for sikre Beregninger. For Skibstømrernes Vedkommende var Oplysningerne i og for sig ret talrige, men for en betydelig Dels Vedkommende viste det sig umuligt at konstatere den virkelig fortjente Løn i de to omhandlede Uger, idet Akkordoverskud ikke var medregnet i den udbetalte Løn.

Ved Behandlingen af Statistiken for de Fag„ hvor man ansaa det foreliggende Materiale for nogenlunde tilfredsstillende med Hensyn til Omfang, har man lagt Vægt paa ikke alene at finde summariske Gennemsnitstal for Fagets Lønforhold som Helhed, men tillige at foretage Branchedelinger, hvor dette var muligt, og navnlig har man lagt Vægt paa at konstatere Forskellen i Løn indenfor det enkelte Fag ved Deling af Arbejderne efter Lønnens Størrelse. Ligeledes har man søgt at konstatere Lønforholdene for de forskellige Aldersgrupper indenfor Fagene.

Med Hensyn til de sidstnævnte Forhold foreligger der ikke fra de senere Aar nogen tilsvarende Undersøgelse, og for saa vidt har den her foretagne Statistik altsaa sin særlige Betydning. Med Hensyn til de summariske Gennemsnitslønninger for de enkelte Faggrupper har man derimod et Sammenligningsgrundlag i den Statistik, som er udarbejdet paa Grundlag af Materiale fra Arbejdsgiverne for Oktober Kvartal 1920 (jfr. Statistiske Efterretninger Nr. 10, 1921). I det store og hele maa det siges, at der hersker god Overensstemmelse mellem de Resultater, som er fremkommet ved de to Undersøgelser. Saadan Overensstemmelse har ogsaa vist sig ved Stikprøver, der er foretaget ved Sammenligning enkeltvis af Lønopgivelser for Arbejdere, som har været inddraget under begge Undersøgelser.

En absolut nøjagtig Overensstemmelse for den gennemsnitlige Timeløn i et Fag kunde man dog ikke vente ved de to Undersøgelser. Da ingen af disse omfatter samtlige Arbejdere i de enkelte Fag, vil alene det, at nogle Arbejdere kan være inddraget under den ene, men ikke under den anden Undersøgelse, kunne medføre Forskel i Gennemsnitsfortjenesten. Navnlig gør dette sig gældende, hvor Lønnen paa Grund af fremherskende Akkordarbejde eller af andre Aarsager er meget forskellig for de enkelte Arbejdere i Faget.

Nogen Forskel i de beregnede Gennemsnitslønninger ved de to Undersøgelser har ogsaa kunnet fremkomme derved, at de ikke helt omfatter samme Tidsrum. Arbejdsgivernes Materiale omfatter hele Oktober Kvartal, medens Fagforeningernes Materiale er begrænset til to Uger i Slutningen af Kvartalet. Navnlig for akkordlønnede Arbejdere kan der have været en Forskel i Fortjenesten paa de forskellige Tidspunkter i Kvartalet, og den almindelige Depression i Erhvervslivet, som begyndte at gøre sig stærkt gældende i Slutningen af Kvartalet, kan antages i adskillige Fag at have virket trykkende for den reelle Akkordfortjeneste, selv om Akkordsatserne stadig er de samme. For Fag med forholdsvis faa Arbejdere kan et Tidsrum paa to Uger ogsaa være noget for kort til at give et paalideligt Billede af Lønforholdene; i større Fag vil det store Antal Oplysninger bedre give Grundlag for en Udligning af de Tilfældigheder, som altid knytter sig til Oplysninger for et kort Tidsrum.

I det følgende vil der blive redegjort for Resultaterne for de enkelte Fag, som omfattes af nærværende Undersøgelse. Denne supplerer som Helhed Statistiken fra Arbejdsgivernes Materiale, dels ved at gaa dybere ind paa de enkelte Branchers og de enkelte Arbejderes Lønforhold og dels ved at omfatte enkelte Fag, som ikke er inddraget under den hidtil offentliggjorte Lønstatistik. Som typiske Resultater for samtlige i Undersøgelsen indbefattede Fag kan nævnes, at der i hvert Fag

findes betydelig Forskel i Fortjenesten for de enkelte Arbejdere, samt at Bevægelsen i Fortjenesten for de forskellige Aldersgrupper er præget af stor Regelmæssighed for samtlige Fag.

Foruden de i det følgende omtalte Fag er der indsamlet et lønstatistisk Materiale, som Departementet har paataget sig at bearbejde, for Smede- og Maskinarbejdere. Bearbejdelsen af det herfra foreliggende meget omfattende Materiale er endnu ikke tilendebragt; men det vil i Løbet af kort Tid kunne offentliggøres. Ligeledes vil der senere fremkomme en Lønstatistik for Landarbejdere og Tyende ved Landbrug efter Oplysninger dels fra Landarbejderforbundet, dels fra Landboforeningerne.

Sukkervare- og Chokoladearbejdere.

Fra Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejder-Forbundet er indsendt Oplysninger om Lønforholdene for ialt 221 Arbejdere. Heraf er 29 faglærte Mænd, 24 ufaglærte Mænd og 168 Kvinder.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste for disse Arbejdergrupper fremgaar af følgende Oversigt:

	Københavns	Provinsen
Faglærte Mænd	230 Ø.	197 Ø.
Ufaglærte Mænd	200 —	177 —
Kvinder	124 —	119 —

Disse Lønninger er lidt lavere end efter Arbejdsgivernes Materiale, dog er der for Kvindernes Vedkommende omtrent Overensstemmelse. Det foreliggende Materiale er dog ret spinkelt, idet det kun omfatter ca. en Sjettedel af Forbundets Medlemstal.

For Kvinderne var Timefortjenesten for de enkelte Arbejdere spredt paa følgende Maade:

Kvinder	Antal Arbejdere	
Timefortjeneste:	Københavns	Provinsen
Under 100 Ø.	9	1
100—119 —	46	38
120—139 —	41	5
140—159 —	13	5
160—179 —	5	2
180—199 —	2	1
Ialt	116	52

For faglærte Mænd i Kobenhavn laa Timefortjenesten mellem 190 og 250 Øre og i Provinsen mellem 165 og 230 Øre. For ufaglærte Mænd laa Timefortjenesten i København mellem 170 og 245 Øre, i Provinsen mellem 160 og 190 Øre.

Ca. Halvdelen af de Kvinder, der haves Oplysning om, arbejdede i Akkord, derimod arbejdede kun faa af Mændene i Akkord.

Cigar- og Tobaksarbejdere.

Tobaksarbejderforbundet har fremskaffet Oplysninger om Lønforholdene for ialt 3206 Arbejdere, deraf fra Kø-

	Københ.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
Mænd:				
Faglærte (Akkord)		Øre		Øre
Haandarbejdere	437	188	238	197
Cigarsorterere	90	204	74	211
Formarbejdere	41	158	382	179
Overrullere	44	140	38	165
Cigarillosmagere	»	»	6	195
Ialt	612	185	738	187
Ufaglærte (Timel.)	6	175	53	173
Kvinder:				
Faglærte (Akkord)				
Formarbejdere	60	154	7	136
Haandarbejdere	25	180	7	187
Vikkelmagere	139	183	»	»
Maskin-Cigarillos-Vikkelmagere	7	178	31	160
Maskin-Vikkelmagere	7	142	»	»
Cigarillosmagere	85	156	87	148
Overrullere	39	126	»	»
Cigarillossorterere	13	133	18	141
Cigarillos-Overrull.	»	»	48	160
Sorterere	»	»	5	178
Ialt	375	163	203	153
Ufaglærte				
Klistrersker	32	147	57	128
Stiftersker	23	113	5	114
Hjælpearbejd. (Gulvpiger)	31	108	72	106
Cigaretarbejdere	59	136	6	113
Æskearbejdere	5	117	30	114
Tilberedere Dæksmg.	147	144	137	130
Tilberedere Strippere	315	119	222	107
Røgtobaksarbejdere	»	»	27	130
Karduserere	»	»	43	120
Cigarillospakkere	»	»	8	105
Ialt	612	127	607	116

benhavn 618 Mænd og 987 Kvinder og fra Provinsen 791 Mænd og 810 Kvinder.

I foranstaaende tabellariske Oversigt er anført Antallet af Arbejdere, Mænd og Kvinder, beskæftigede i de forskellige Brancher indenfor Faget, samt den gennemsnitlige Timefortjeneste for hver Branches Arbejdere i de to Uger, Undersøgelsen omfattede.

Akkordarbejdet er fremherskende indenfor Tobaksfaget. Alle de faglærte Mænd og Kvinder arbejder i Akkord, og af de ufaglærte Kvinder er de to store Grupper, Dæksmagere og Strippere, ligeledes Akkordarbejdere. Der er ikke nogen typisk Forskel mellem Fortjenesten i København og Provinsen; for visse Grupper, særlig de faglærte Mænd, har den gennemsnitlige Fortjeneste for de enkelte Brancher i Provinsen været noget højere end i København.

En Sammenligning mellem de her beregnede Gennemsnitslønninger og Resultaterne af Statistiken paa Grundlag af Arbejdsgivernes Materiale lader sig ikke umiddelbart foretage, da det sidste Materiale ikke har nogen Branchedeling, men Hovedresultaterne synes at stemme temmelig godt overens. Dog er Timefortjenesten for mandlige Cigararbejdere lidt lavere i nærværende Undersøgelse. En Forklaring herpaa kan søges i, at de stærkt trykkede For-

Timefortjeneste:	Faglærte Mænd			
	Haandarbejde	Cigarsorterere	Formarb.	Overrullere
Under 100 Øre	2	»	7	2
100—119 —	17	3	17	14
120—139 —	53	9	50	20
140—159 —	100	10	64	18
160—179 —	121	23	112	11
180—199 —	118	33	64	8
200—219 —	102	26	50	5
220—239 —	68	27	33	2
240—259 —	51	12	14	1
260—279 —	18	7	9	»
280—299 —	14	7	1	1
300—319 —	7	6	1	»
320 Øre og derover	4	1	1	»
Ialt...	675	164	423	82

Timefortjeneste:	Faglærte Kvinder					
	Haandarbejdere	Cigarillosmagere	Formarbejdere	Overrullere	Vikkelmagere	Cigarillos-overrullere
Under 80 Øre	»	3	»	»	»	»
80— 99 —	»	4	»	8	1	»
100—119 —	»	16	6	12	7	5
120—139 —	»	40	24	11	17	9
140—159 —	10	47	13	5	25	12
160—179 —	7	32	10	3	15	11
180—199 —	8	24	11	1	24	5
200—219 —	2	4	3	»	18	3
220—239 —	4	1	»	1	20	3
240—259 —	1	1	»	»	6	»
260—279 —	»	»	»	»	4	»
280 Øre og derover	»	»	»	»	2	»
Ialt...	32	172	67	41	139	48

Timefortjeneste:	Ufaglærte Kvinder					
	Klistrersk.	Stiftersker	Gulvpiger	Cigaretarb.	Dæksmagere	Strippere
Under 80 Øre	1	»	»	»	2	49
80— 99 —	7	»	13	4	23	119
100—119 —	27	23	85	21	50	166
120—139 —	16	4	5	16	73	114
140—159 —	19	1	»	12	89	61
160—179 —	13	»	»	9	23	22
180—199 —	5	»	»	1	17	3
200—219 —	1	»	»	2	5	3
220 Øre og derover	»	»	»	»	2	»
Ialt...	89	28	103	65	284	537

hold i Tobaksfaget i Slutningen af Aaret 1920, da denne Undersøgelse foretoges, har haft en Tendens til at trykke Lønningerne i dette overvejende Akkordfag.

I ovenstaaende Oversigter er for de tre Grupper: faglærte Mænd, faglærte og ufaglærte Kvinder, foretaget en Fordeling af Arbejderne efter Timefortjenestens Størrelse (nogle Brancher med kun faa Lønoplysninger er dog udeladte.

De tre Tabeloversigter giver et interessant Billede af, hvor forskellig Fortjenesten er for Arbejdere i samme Branche, hvad der naturligvis er en Følge af det overvejende Akkordarbej-

de. I de faa Brancher, hvor Timeløn er almindelig, f. Eks. for Stiftersker og Gulvpiger, ligger Fortjenesten derimod for de fleste Arbejdere nær ved Gennemsnittet.

Med Hensyn til Arbejdernes Alder har Materialets Oplysninger været ret ufuldkomne for flere Grupper. Nedenfor gengives en Beregning af den gennemsnitlige Timefortjeneste for Aldersklasserne i de to Hovedgrupper af mandlige Arbejdere: Haandarbejdere og Formarbejdere.

Mænd	Kbhvn.		Provinsen			
	Haandarb.		Haandark.		Formarb.	
Alder	Antal Arb.	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arb.	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arb.	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre		Øre
Under 20 Aar ..	9	166	5	172	16	168
20—25 — ..	59	187	28	197	60	175
25—30 — ..	67	194	24	196	59	186
30—40 — ..	123	200	93	204	119	177
40—50 — ..	83	190	30	192	48	169
50—60 — ..	44	171	13	154	19	152
60 Aar og derover	25	154	3	174	7	126
Ialt ...	410	188	196	195	328	174

For en Del Arbejdere i disse Brancher mangler Oplysninger om Alder, og Antallet af Arbejdere er derfor noget mindre i denne Tabel end i de foregaaende. Det synes at fremgaa af Tallene, at Arbejderne tidlig, i Alderen 20—25 Aar, opnaar Gennemsnitsfortjenesten, og der er ikke synderlig Stigning i Lønnen for de følgende Aldersklasser. For Arbejdere over 50 Aar viser Tallene noget lavere Løn end Gennemsnittet.

Handskemagere.

Fra Handskemagerforbundet foreligger Oplysninger om 91 Arbejdere, deraf 57 Mænd (48 i Kobenhavn og 9 i Provinsen) og 34 Kvinder (29 i Kobenhavn og 5 i Provinsen).

Den gennemsnitlige Timefortjeneste var for Mændene saavel i Kobenhavn som i Provinsen 154 Øre. For Kvinderne var Gennemsnitsfortjenesten i Kobenhavn 92 Øre og i Provinsen 91 Øre. For dette Fag foreligger ingen Lønstatistik fra Arbejdsgiverne.

Timefortjenesten for Mænd og Kvinder spreder sig, som det ses af følgende Tabel:

Timefortjeneste:	Mænd		Kvinder	
	Kbhv.	Prov.	Kbhv.	Prov.
Under 60 Øre.....	»	»	5	»
60— 79 —	3	»	6	2
80— 99 —	1	1	7	1
100—119 —	7	»	7	2
120—139 —	8	1	1	»
140—159 —	8	5	2	»
160—179 —	4	»	1	»
180—199 —	7	1	»	»
200 Øre og derover.	10	1	»	»
Ialt...	48	9	29	5

Som Tallene viser, er Arbejderne ret stærkt spredt over de forskellige Grupper af Timefortjeneste. Dette staar i Forbindelse med, at der overvejende arbejdes i Akkord i dette Fag.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste for Mændene i forskellige Aldersgrupper fremgaar af nedenstaaende Tabel, der omfatter Kobenhavn og Provinsen under et.

Alder:	Antal Arb.	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre
Under 30 Aar	2	152
30—40 —	5	187
40—50 —	15	179
50—60 —	7	166
60 Aar og derover ...	28	132
Ialt...	57	154

Faget omfatter mest ældre Arbejdere. Den højeste Timefortjeneste synes at opnaas omkring 40-Aars Alderen.

Hatte- og Buntmagere.

Dansk Hatte- og Buntmagerforbund har indsamlet Oplysninger om Lønforholdene for 628 Arbejdere, deraf 161 Mænd og 467 Kvinder. Den gennemsnitlige Timefortjeneste ses af følgende Oversigt:

Løntallene fra Arbejdsgivernes statistiske Materiale afviger noget fra disse Tal og ligger for enkelte Grupper op imod 20 Øre højere pr. Time. Gennemgaaende omfatter det her behandlede

	Københ.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Buntmagere	74	226	4	196
Hattemagere	55	247	28	217
Kvinder	383	132	84	107

Materiale betydeligt flere Arbejdere end Arbejdsgivernes, men det naar dog ikke op til at omfatte Halvdelen af Fagets Arbejdere, og de to Undersøgelser vil derfor i nogen Grad omhandle forskellige Arbejdere.

I følgende Tabel er Arbejderne fordelt paa de forskellige Longrupper.

Tallene viser en betydelig Forskel i Fortjenesten for de enkelte Arbejdere. Kvinderne i de lavere Longrupper er oftest meget unge og maa derfor betragtes som Elever.

Timefortjeneste:	Buntmagere	Hattemagere		Kvinder	
	Kbh.	Kbh.	Prov.	Kbh.	Prov.
Under 60 Øre..	»	»	»	2	3
60— 79 — ..	»	»	»	23	15
80— 99 — ..	»	»	»	27	10
100—119 — ..	»	»	»	76	29
120—139 — ..	2	»	»	141	19
140—159 — ..	5	1	4	59	8
160—179 — ..	1	3	1	24	»
180—199 — ..	3	4	5	14	»
200—219 — ..	9	5	8	11	»
220—239 — ..	37	11	1	6	»
240—259 — ..	13	9	4	»	»
260—279 — ..	2	10	4	»	»
280—299 — ..	2	8	1	»	»
300 Øre og derover	»	4	»	»	»
Ialt...	74	55	28	383	84

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos Firmaet Petersen & Albeck.

Foranlediget ved en af Firmaet Petersen & Albeck foretagen Afskedigelse af en Arbejder blev der den 16. Juli iværksat en uvarslet Arbejdsstandsning, omfattende 11 Arbejdsmænd. Arbejdsgiveren paa sin Side hævdede, at det var en Strejke, medens Arbejderne ligesaa bestemt fastholdt, at Arbejdsstandsningen var en Lockout.

Om denne Konflikt afholdtes der et Fællesmøde den 30. Juli, hvor man enedes om følgende:

Perterne beklager den hos Firmaet den 16. Juli omhandlede Arbejdsstandsning, og det indskærpes, at Forhandlinger Arbejdsforholdene vedrørende fremtidig vil være at fore af een Repræsentant for Arbejderne og Firmaets Repræsentant.

Arbejdet genoptages den 1. August af samtlige 11 Arbejdere, som har deltaget i Arbejdsstansdningen, og Forbundet forbeholder sig at rejse Spørgsmaalet om det berettigede eller uberettigede i Afskedigelsen af Albert Jacobsen i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid.

Anlægsgartnerne i Helsingør.

Mellem Dansk Gartnerforbunds Helsingør Afdeling og en stedlig Anlægsgartnerforening, der er Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, har der været ført nogle Forhandlinger, der resulterede i Enighed om en Overenskomst, men denne nægtedes Sanktion af Arbejdsgiverforeningen, hvilket var en Betingelse for dens Ikrafttræden.

I denne Anledning afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Juli, men dette endte uden at der opnaaedes Enighed, idet Arbejdsgiverne bestemt krævede en daglig Arbejdstid af 9 Timer, hvilket Arbejdernes Repræsentanter modsatte sig. Ved de lokale Forhandlinger var der opnaaet Enighed om 8 Timersdagen, og denne er ogsaa gennemført i samtlige Overenskomster, som Dansk Gartnerforbund har med Foreninger af Anlægsgartnere, men disse staar ikke tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening.

Brolæggerne i Aarhus.

Den 8. Juli afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af, at Entreprenørforeningen i Aarhus havde forlangt nedsat et Nævn til Afgørelse af en paastaaet forældet Bestemmelse i den i Henhold til Overenskomsten af 19. April fornyede Overenskomst mellem Entre-

prenørforeningen og Brolæggernes Forbund. Forbundet havde paastaaet, at Arbejdsgiverne ikke havde fremsat Kravet om Forhandling herom indenfor den i Overenskomsten fastsatte Frist af 14 Dage, og da Arbejdsgiverne paa Fællesmødet ikke kunde føre noget Bevis herfor, resulterede Fællesmødet i, at vi nægtede at vælge Medlemmer til det omhandlede Nævn. Arbejdsgiverne mente, at de kunde fremskaffe Beviser for, at Kravet er rejst rettidigt og vil, hvis dette lykkes, føre Sagen videre eventuelt ved Klage til Den faste Voldgiftsret.

Guld- Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og Metalvarefabr. „Victoria".

Efter at der den 29. April d. A. var oprettet ny Overenskomst mellem Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget i København og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, blev der i Henhold til den afsluttede Overenskomst optaget lokal Forhandling med Metalvarefabrikken »Victoria« om Revision af denne Virksomheds opsagte Værkstedspriskurant.

Denne Forhandling forløb resultatløs, hvorefter Sagen behandledes paa Mæglings- og Timandsmøder, ligeledes uden Resultat. Efter Timandsmødet reducerede Fabrikken samtlige Akkordpriser med 10 pCt., idet man hævdede, at man nu var frigjort for den hidtil gældende Priskurant. Herimod protesterede Forbundet og begærede Klage indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Imidlertid blev der den 20. Juli afholdt et Fællesmøde under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, og man naaede her til Enighed om Lønforholdene for de paagældende Arbejdere. Den nye Værkstedspriskurant træder i Kraft straks, dog saaledes at der for allerede paabegyndte — ikke afsluttede — Akkorder afregnes i Henhold til den nye Priskurant. Denne kan opsiges med 1 Maaneds Varsel, dog tidligst 1. Oktober d. A.

Den ved Revisionen foretagne Reduktion af Lønnen andrager ca. 8 pCt.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 467.
Havnearbejdere i Køge.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. August 1921 i Sag Nr. 467: Dansk Arbejdsgiverforening mod Arbejdsmændenes Fagforening for Køge om Omegn.

Dansk Arbejdsgiverforening har paa Køge Arbejdsgiverforenings Vegne gjort gjældende, at Arbejdsmændenes Fagforening for Køge om Omegn den 21. Marts 1921 ved Trusel om øjeblikkelig Arbejdsstandsning har gennemtvunget et Krav om, at man ved Losning af S/S »Hulda Mærsk« skulde antage en Winchmand (d. v. s. Mand ved Spillet) fra Land og derved har paaført vedkommende Ladningsmodtager en Ekstraudgift af 273 Kr. 30 Øre, hvilket Beløb er betalt under Protest.

I en mellem Køge Arbejdsgiverforening og Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn den 30. Januar 1920 sluttet Overenskomst hedder det:

»Arbejdsgiveren er pligtig til i Forening med en Repræsentant for Havnearbejderne at forlange og søge gennemført, at Winchmænd ansættes af dertil kyndige Folk blandt Havnearbejderne. Saafremt Skibet bestemt nægter at indgaa herpaa og skulde ansætte en uøvet eller beruset Mand til et Spil, eller Sprogvanskeligheder skulde være Hindring for tilfredsstillende Samarbejde mellem Winchmanden og Lossearbejderne, har disse Ret til at standse Arbejdet og forlange, at der antages paalidelig Winchmand fra Land.«

Medens det nu fra Fagforeningens Side er hævdet, at det ved Losningen af »Hulda Mærsk« rejste Krav var i Overensstemmelse med den anførte Bestemmelse, og at man fra Arbejdsgiverens Side ikke har overholdt Bestemmelsen, har man fra Klagernes Side hævdet det modsatte. Og da det i Overenskomsten af 30. Januar 1920 endvidere er bestemt, at »Uoverensstemmelser behandles efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, som vedtoges den 17. August 1908,« ønskede man fra Arbejdsgiversiden den foreliggende

Uoverensstemmelse behandlet efter disse Regler.

Paa et i Arbejdsgiverforeningen den 11. April afholdt Møde angaaende Sagen vedtog Parterne at betragte dette Møde som Mæglingsmøde; men først den 7. Maj tilskrev Arbejdsgiverforeningen Fagforeningen med Krav om Etableringen af en faglig Voldgift til Sagens Afgørelse. Som Grund til denne Forsinkelse har Arbejdsgiverforeningen angivet, at man under Hensyn til det paa Mødet den 11. April fremkomne ønskede at indhente nærmere Oplysninger om, hvorledes Kaptajnen i Virkeligheden havde stillet sig overfor det rejste Krav om Winchmand fra Land. Fagforeningen svarede den 10. Maj herpaa, at den maatte protestere mod, at Sagen efter at have ligget stille en Maaned optoges paany og iøvrigt maatte henvise til, at Sagen ifølge Reglerne for faglig Strid efter Mæglingsmødet skulde overgives til Behandling af Organisationere. Et Møde af disse fandt ogsaa Sted den 18. Maj, men her protesterede Fagforeningen paany mod at lade Sagen gaa til Voldgift, idet Arbejdsgiverne havde oversiddet Fristerne i Prg. 4 i Regler for Behandling af faglig Strid, hvorefter Forhandlingerne mellem Organisationerne skal tage deres Begyndelse i Provinserne indenfor en Frist af 5 Hverdage efter Henvisningen. Man hævdede fra Fagforeningens Side, at Sagen maatte anses som bortfaldet ved, at denne Frist ikke var overholdt, medens man fra Arbejdsgivernes Side hævdede, at disse Fristbestemmelser i Almindelighed ikke kræves nøje overholdt af Parterne, og at de maatte antages indsat i den *klagende* Parts Interesse, saaledes at denne kunde modsætte sig det, hvis Modparten vilde forsøge at trække Sagen i Langdrag, hvorimod Fristernes Oversiddelse ikke kunde medføre Sagens Bortfald. Enighed naaedes ikke, og den 1. Juni tilskrev Fagforeningen Køge Arbejdsgiverforening, at man ønskede Spørgsmaalet afgjort af det i en Overenskomst af 2. Maj 1921 omhandlede Arbejdsmandsnævn. Dette erklærede man imidlertid fra Arbejdsgivernes Side for at være udelukket. Et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 4. Juli førte heller ikke til noget Resultat, og Klagerne har nu under nærværende Sag paastaaet Fagforeningens Vægring ved at lade den ovenomtalte Strid afgøre ved faglig Voldgift kendt uberettiget som stridende baade mod den gældende Overenskomst og mod den paa Mødet i Arbejdsgiverforeningen den 11. April trufne Aftale, hvorhos Klagerne har paastaaet de Indklagede paalagt Bod.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse.

Retten maa nu vel mene, at de i Normen indeholdte Fristbestemmelser tilsigter *i begge Parters Interesse* at virke til, at Stridigheder hurtigst muligt bringes til Afslutning, og at derfor *hver af Parterne* maa kunne modsætte sig, at Fristerne uden tilstrækkelig Grund oversiddes. Men paa den anden Side maa det staa Parterne frit for at enes om at frafalde disse Fristbestemmelser, og der kan ikke bortses fra, at Erfaringen viser, at Parterne i Praksis i stort Omfang stiltiende enes om ikke at kræve Fristerne overholdt. Under disse Omstændigheder kan Retten, *da* Klagerne i det foreliggende Tilfælde dog har haft nogen Grund til Udsættelsen, *da* Fristoverskridelsen, henset til den gængse Praksis ikke er særlig stor, og *da* de Indklagede ikke udtrykkelig har tilkendegivet Klagerne, at man her lagde Vægt paa Fristernes Overholdelse, ikke anse Klagernes Ret til at faa det paagældende Spørgsmaal frem for en faglig Voldgift for bortfaldet. Til at paalægge nogen Bod ses der ikke at være Grund, og Sagens Omkostninger findes rettest at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Klagernes Ret til at faa det ovenomtalte Spørgsmaal om Winchmand fra Land ved »Hulda Mærsk«s Losning den 21. Marts 1921 afgjort ved faglig Voldgift kan ikke anses bortfaldet.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne, Dansk Arbejdsgiverforening paa Køge Arbejdsgiverforenings Vegne med 150 Kr. og de Indklage, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn, med 150 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION. Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❋ KØBENHAVN DEN 20. AUGUST 1921 ❋ 18 AARGANG

De samvirkende Fagforbunds Lønstatistik.

II.

Drejere.

Drejerforbundet har indsamlet Oplysninger om Lønforholdene for 248 Trædrejere, 86 fra København og 162 fra Provinsen.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste for disse Arbejdere var i København 235 Øre og i Provinsen 195 Øre. Efter Arbejdsgivernes Materiale, der dog kun omfatter ca. halvt saa mange Arbejdere, var Fortjenesten i København 228 Øre og i Provinsen 202 Øre pr. Time, altsaa nogle Øre lavere i København og nogle Øre højere i Provinsen.

Af de københavnske Arbejdere lønnedes ca. Halvdelen efter Akkord, i Provinsen var tre Fjerdedele af Arbejderne akkordlønnede. Dette medfører, som det ses af nedenstaaende Tal, en ret stærk Spredning af Arbejderne over de forskellige Løngrupper.

Timefortjeneste:	Antal Arbejdere Kbh.	Prov.
Under 140 Øre	»	7
140—159 —	2	9
160—179 —	7	39
180—199 —	8	44
200—219 —	12	34
220—239 —	15	19
240—259 —	23	4
260—279 —	9	5
280—299 —	4	1
300 Øre og derover	6	»
Ialt...	86	162

I København varierede Fortjenesten fra 150 til ca. 300 Øre pr. Time, i Provinsen fra 130 til 280 Øre pr. Time.

I nedenstaaende Tabel er Gennemsnitstimelønnen beregnet for forskellige Aldersgrupper.

Arbejderne i Alderen mellem 25 og 40 Aar har haft den højeste Gennemsnitsfortjeneste, medens Lønnen er lavere baade for de yngre og de ældre Aldersgrupper.

Alder:	Københ. Antal Arbejdere	Københ. Gennemsnitlig Timefortj.	Provins. Antal Arbejdere	Provins. Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar	1	213	4	185
20—25 Aar	5	206	14	182
25—30 —	15	244	17	207
30—40 —	24	248	58	203
40—50 —	23	232	45	191
50—60 —	16	225	19	184
60 Aar og derover	2	210	5	166
Ialt...	86	235	162	195

Kurvemagere.

Fra Kurvemagerforbundet foreligger Oplysninger fra 140 Arbejdere, 123 Mænd og 17 Kvinder. Af Mændene var 105 i København og 18 i Provinsen. Af Kvinderne var 15 i København og 2 i Provinsen. Samtlige 20 Arbejdere fra Provinsen arbejdede i Aarhus.

Gennemsnitstimefortjenesten er for Mænd opgjort til 193 Øre i København og 206 Øre i Provinsen. For Kvinderne var Gennemsnitstimefortjenesten 109 Øre i København og 108 Øre i Provinsen. Den paa Grundlag af Arbejdsgivernes Oplysninger udarbejdede Lønstatistik for Oktober Kvartal 1920 udviste en gennemsnitlig Timefortjeneste af 222 Øre for Kurvemagersvende i København og 245 Øre for Kurvemagersvende i Provinsen, altsaa for København 29 Øre og for Provinsen 39 Øre højere end

den her fundne gennemsnitlige Timefortjeneste. Arbejdsgivernes Oplysninger omfattede dog kun 52 Kurvemagersvende, 42 i København og 10 i Provinsen, og derved kan Differencen forklares.

Arbejdernes Fordeling efter Timefortjeneste ses af nedenstaaende Oversigt:

Timefortjeneste:	Mænd		Kvinder	
	Kbhv.	Prov.	Kbhv.	Prov.
Under 100 Øre.....	5	1	2	»
100—119 —	7	1	10	2
120—139 —	7	1	3	»
140—159 —	11	1	»	»
160—179 —	11	4	»	»
180—199 —	14	1	»	»
200—219 —	15	2	»	»
220—239 —	12	2	»	»
240—259 —	12	»	»	»
260—279 —	9	1	»	»
280 Øre og derover	2	4	»	»
Ialt...	105	18	15	2

Materialet viser en ret stærk Spredning for Mændene i de forskellige Timelønsgrupper. I København findes 50 pCt. mellem 180 og 260 Øres, og i Provinsen 50 pCt. mellem 160 og 240 Øres Timefortjeneste.

Alder:	Københ.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	12	169	2	163
20—25 Aar.....	28	187	8	215
25—30 —	9	215	5	222
30—40 —	19	207	2	196
40—50 —	21	200	1	162
50—60 —	6	217	»	»
60 Aar og derover ..	10	156	»	»
Ialt...	105	193	18	206

I foranstaaende Tabel er Mændenes gennemsnitlige Timefortjeneste beregnet for forskellige Aldersklasser.

Timefortjenesten synes at naa sit Højdepunkt omkring 30 Aars Alderen, hvorfra den falder, først svagt, senere brat, naar Arbejderne naar 60 Aar. Den Ejendommelighed, at den gennemsnitlige Timeløn for samtlige Arbejdere er højere i Provinsen (Aarhus) end i København, viser sig kun at gælde for Arbejdere mellem 20—30 Aar. For de øvrige Aldersgrupper er Lønnen højest i København.

Forgyldere.

Fra Forgylderforbundet foreligger Oplysninger om Lønnen for 157 Arbejdere, deraf 62 i København og 95 i Provinsen. Alle disse Arbejdere var faglærte Mænd.

Den gennemsnitlige Timelønsfortjeneste var 222 Øre i København og 198 Øre i Provinsen. Den paa Grundlag af Arbejdsgivernes Oplysninger udarbejdede Lønstatistik for Oktober Kvartal 1920 viste en Gennemsnitstimeløn paa 256 Øre og 211 Øre, henholdsvis for København og Provinsen. Disse Tal ligger saaledes henholdsvis 34 og 13 Øre højere pr. Time. Arbejdsgivernes Oplysninger omfatter dog kun 32 Arbejdere i København og 35 i Provinsen, altsaa under Halvdelen af det Antal, som omfattes af denne Statistik.

Efter Timefortjeneste fordeler Arbejderne sig paa følgende Maade:

Timefortjeneste:	Kbhvn.	Prov.
Under 160 Øre	1	3
160—179 —	1	17
180—199 —	5	31
200—219 —	34	29
220—239 —	6	8
240—259 —	10	6
260—279 —	1	1
280 Øre og derover..	4	»
Ialt...	62	95

I København er den mest typiske Løn 200—220 Øre pr. Time; over Halvdelen af Arbejderne har denne Fortjeneste. I Provinsen har omtrent to Tredjedele af Arbejderne mellem 180—220 Øre pr. Time.

I følgende Oversigt er den gennemsnitlige Timefortjeneste beregnet efter Aldersgrupper for Arbejderne:

Tallene viser et større Antal yngre Arbejdere i Provinsen end i København. Lønnen ligger noget højere for Arbejdere i Alderen 25 til 50 Aar end for Arbejdere under og over disse Al-

Alder:	Københ. Antal Arbejdere	Københ. Gennemsnitlig Timefortj.	Provins. Antal Arbejdere	Provins. Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	3	187	4	185
20—25 Aar.....	3	216	15	191
25—30 —	11	221	19	204
30—40 —	19	229	39	200
40—50 —	16	230	13	192
50—60 —	9	210	5	193
60 Aar og derover ..	1	188	»	»
Ialt...	62	222	95	198

dersgrænser, men Forskellen for de forskellige Aldersklassers Timefortjeneste er ikke særlig stor i dette Fag.

Glarmestre.

Fra Glarmestersvendenes Forbund er indsendt Oplysninger om Lønnen for 159 Arbejdere, 54 fra Københavnog 105 fra Provinsen.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste udgjorde i Københavnen 210 Øre og i Provinsen 176 Øre. De tilsvarende Tal fra Statistiken paa Grundlag af Arbejdsgiverforeningens Materiale for Oktober Kvartal 1920 var 219 Øre i Københavnog 176 Øre i Provinsen.

Samtlige 105 Arbejdere i Provinsen var lønnet med Timeløn, og Timelønnen laa for de fleste Arbejdere netop ved Gennemsnittet, 176 Øre. I Københavnarbejdede en Del af Arbejderne i Akkord, og Lønnen varierede noget mere her, fra 180 til 240 Øre pr. Time.

I nedenstaaende Tabel er beregnet

Alder:	Københ Antal Arbejdere	Københ Gennemsnitlig Timefortj.	Provins. Antal Arbejdere	Provins. Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	2	188	14	170
20—25 Aar.....	14	197	35	175
25—30 —	11	215	20	177
30—40 —	18	221	30	178
40—50 —	5	205	6	179
50—60 —	3	213	»	»
60 Aar og derover ..	1	200	»	»
Ialt...	54	210	105	176

den gennemsnitlige Timefortjeneste for Arbejderne i de forskellige Aldersgrupper.

I Københavnligger Lønnen for Aldersgrupperne under 25 Aar en Del lavere end de andre Aldersgruppers Fortjeneste. I Provinsen synes kun de ganske unge Arbejdere at have en Løn, der ligger under Gennemsnitsfortjenesten.

Læder- og Skindarbejdere.

Læder- og Skindarbejder-Forbundet har indsamlet Oplysninger om 366 Arbejdere- deraf 336 Mænd (122 i Københavnog 214 i Provinsen) og 30 Kvinder (13 i Københavnog 17 i Provinsen). Ved Bearbejdelsen af Materialet har det ikke været muligt at sondre mellem faglærte og ufaglærte Mænd.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste var for Mænd i København258 Øre og i Provinsen 214 Øre, for Kvinder i København167 Øre og i Provinsen 120 Øre. I den paa Grundlag af Arbejdsgivernes Oplysninger bearbejdede Statistik var Timefortjenesten for faglærte Mænd i København279 Øre og i Provinsen 243 Øre; for ufaglærte Arbejdere 223 Øre i Københavnog 205 Øre i Provinsen; for Kvinderne 168 Øre i Københavnog 122 Øre i Provinsen. For Kvindernes Vedkommende viser begge Opgørelser omtrent samme Timefortjeneste, medens Mændenes Timefortjenester ikke direkte kan sammenlignes paa Grund af Vanskeligheder ved at sondre mellem faglærte og ufaglærte Arbejdere.

Akkordarbejde er ret hyppigt, idet over Halvdelen af Arbejderne i Københavnhavde Akkord, i Provinsen omtrent Halvdelen.

Glasarbejdere.

Fra Dansk Glasarbejderforbund er der indsendt Oplysninger om Lønforhold for 450 Glasmagere. Heraf var 217 Arbejdere fra Hovedstaden (indbefattet Kastrup og Hellerup Glasværker) og 233 fra Provinsen. Materialet omfatter praktisk talt alle i Arbejde værende Arbejdere paa Undersøgelsens Tidspunkt.

I følgende Oversigt er meddelt den gennemsnitlige Timeløn for Arbejderne i de forskellige Brancher i Faget, med

særlig Deling efter Arbejdsstedet (de enkelte Glasværker).

	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre
Flaskemagere (Akkord).		
Kastrup Glasværk	35	252
Hellerup —	63	249
Frederiksberg Glasværk ...	55	249
Aarhus Glasværk	54	250
Aalborg —	31	249
Ialt...	238	250
Glasslibere (Akkord).		
Kastrup Glasværk	8	271
Holmegaard Glasværk	25	204
Odense Glasværk: Sprængslibere.....	18	296
Odense Glasværk: Finslibere	12	258
Ialt...	63	249
Hvidglasmagere (Akkord).		
Kastrup Glasværk.....	23	250
Holmegaard Glasværk	28	214
Odense Glasværk	34	262
Aalborg —	18	276
Ialt...	103	249
Facetslibere (Timeløn).		
København	33	220
Provinsen.....	13	208
Ialt...	46	217

Den gennemsnitlige Fortjeneste for Flaskemagere, Glasslibere og Hvidglasmagere ligger meget nær ved hinanden, og for Flaskemagere er der heller ingen nævneværdig Forskel paa de forskellige Glasværker. For Glasslibere og Hvidglasmagere viser der sig nogen Lønforskel efter Arbejdsstedet, og navnlig er Fortjenesten paa Holmegaard Glasværk noget lavere end paa de øvrige Værker. Af Lønningerne for Slibere paa Odense Glasværk ses det, at Sprængslibere (den grovere Slibning) har en noget højere Fortjeneste end Finslibere.

Alle Arbejderne i Glasmagerfaget arbejder i Akkord undtagen Facetsliberne i de særlige Glassliberier. Den gennemsnitlige Fortjeneste for disse Arbejdere ligger noget lavere end for de øvrige Glasmagere.

En Sammenligning mellem de her fundne Lønresultater og Resultaterne fra Arbejdsgivernes lønstatistiske Materiale lader sig ikke foretage, da dette sidste Materiale kun omfatter et mindre Antal Glasslibere, 26 i København og 37 i Provinsen. Fortjenesten for disse var henholdsvis 219 og 212 Øre i Timen.

Undersøger man for de to største Branchegrupper (Flaskemagere og Hvidglasmagere), hvorledes Arbejderne er fordelt paa de forskellige Løngrupper, faar man følgende Resultat:

Timefortjeneste:	Flaskemagere	Hvidglasmagere
Under 200 Øre.....	2	4
200—219 —	2	17
220—239 —	40	9
240—259 —	154	25
260—279 —	37	42
280 Øre og derover	3	6
Ialt...	238	103

Disse Tal viser, at der for Flaskemagere, trods den ensartede Gennemsnitsløn paa de forskellige Værker, dog er en Del Forskel i Fortjenesten for de enkelte Arbejdere, og Forskellen er endnu stærkere for Hvidglasmagere.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste for de enkelte Aldersgrupper ses af nedenstaaende Tabel:

Alder:	Flaskemagere		Hvidglasmagere	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	2	235	»	»
20—25 Aar.....	8	243	1	196
25—30 --	24	250	12	243
30—40 —	69	250	56	253
40—50 —	77	255	22	246
50—60 —	37	244	9	246
60 Aar og derover ..	21	243	3	249
Ialt...	238	250	103	249

Fortjenesten er stigende med Alderen op til 25—30 Aar; derefter synes den at være nogenlunde ens, og der spores kun ringe Nedgang i Lønnen for de ældre Arbejdere.

Keramikere.

Fra Keramisk Forbund foreligger der Oplysninger om et betydeligt Antal

af Fagets Arbejdere, ialt 1120, deraf 931 fra København og 189 fra Provinsen.

Den gennemsnitlige Timeløn for de forskellige Hovedbrancher inden for Faget og for Mænd og Kvinder fremgaar af følgende Tabel, der tillige oplyser Antallet af Arbejdere i hver enkelt Gruppe.

	Kbhvn.		Provinsen	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
Mænd		Øre		Øre
Malere	59	225	»	»
Drejere	138	241	42	170
Ikke faglærte Arb.	196	187	66	181
Pottemagere	»	»	52	180
Kvinder				
Malere	416	150	29	129
Drejere	19	178	»	»
Ikke faglærte Arb.	103	129	»	»

For Mændenes Vedkommende ligger Fortjenesten i København højest for Drejere. I Provinsen er Lønnen gennemgaaende betydeligt lavere end i København, men Arbejdet er ogsaa væsentligst af anden Art. For Pottemagere i de egentlige Lervarefabrikker er Timefortjenesten gennemsnitlig 180 Øre. For de 42 Drejere, som her er særlig udskilt, er Fortjenesten mindre, nemlig 170 Øre pr. Time; dette forklares ved, at de fleste af disse Drejere er beskæftiget paa Bornholm, hvor Lønforholdene ligger lavere end i andre Dele af Landet.

Den største Gruppe af kvindelige Arbejdere er Malere i København. Gennemsnitlig tjener disse Arbejdere 150 Øre i Timen. For de kvindelige Drejere er Lønnen ca. 30 Øre højere pr. Time.

En direkte Sammenligning mellem de her fundne Gennemsnitsresultater og Resultaterne fra Arbejdsgivernes Materiale er vanskelig, da dette Materiale ikke deler Lønoplysningerne efter Brancher. Som Helhed synes der dog at være ret nøje Overensstemmelse.

I nedenstaaende Oversigter er foretaget en Gruppering af Arbejderne efter Timefortjenestens Størrelse.

Tallene viser saavel for Hovedstaden som Provinsen er meget stærk Spredning af Arbejderne over de forskellige Longrupper, og navnlig er dette karakteristisk for den store Gruppe af kvindelige Malere i København. Den stærke Spredning staar i Forbindelse med, at Akkordarbejde er det overvejende for Malere og iøvrigt for alle faglærte Grupper, navnlig i København. I Provinsen er Akkordarbejde noget mindre almindeligt.

	Mænd			Kvinder	
København	Malere	Drejere	Ikke fagl. Arbejdere	Malere	Ikke fagl. Arbejdere
Under 80 Øre	»	»	»	21	»
80— 99 —	»	»	»	51	3
100—119 —	»	»	»	69	27
120—139 —	3	»	»	70	56
140—159 —	»	»	»	58	12
160—179 —	6	»	89	36	5
180—199 —	9	12	65	26	»
200—219 —	8	24	33	23	»
220—239 —	5	29	7	14	»
240—259 —	16	35	2	37	»
260—279 —	8	30	»	11	»
280 Øre og derover	4	8	»	»	»
Ialt...	59	138	196	416	103

	Mænd		Kvinder	
Provinsen	Drejere	Ikke fagl. Arbejdere	Pottemagere	Malere
Under 100 Øre	»	»	»	10
100—119 —	5	»	»	7
120—139 —	6	»	»	3
140—159 —	9	17	13	1
160—179 —	3	13	24	2
180—199 —	8	23	5	4
200—219 —	2	11	4	2
220—239 —	7	2	3	»
240 Øre og derover	2	»	3	»
Ialt...	42	66	52	29

Den gennemsnitlige Timeløns Variation efter Arbejdernes Alder fremgaar af følgende Tabeller, der dog kun omfatter de større Arbejdergrupper i København.

Navnlig for de faglærte Gruppers Vedkommende, Malere og Drejere, viser Gennemsnitslønnen sig stigende fra de unge Aar til 30—50-Aars Alderen og derefter atter aftagende. Mest karakteristisk er dette for de kvindelige Malere.

Mænd	Malere		Drejere		Ikke fagl. Arb.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre		Øre
Under 20 Aar.	»	»	2	235	4	177
20—25 Aar....	7	168	28	235	25	190
25—30 —	7	251	24	244	29	181
30—40 —	15	238	30	244	52	189
40—50 —	18	239	28	247	47	187
50—60 —	8	215	20	240	24	192
60 Aar og derover.....	4	206	6	213	15	179
Ialt...	59	225	138	241	196	187

Kvinder	Malere		Ikke fagl. Arbejdere	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar...	97	104	10	123
20—25 Aar.....	89	136	24	131
25—30 —	52	160	18	128
30—40 —	97	183	25	130
40—50 —	56	187	18	124
50—60 —	18	162	6	129
60 Aar og derover	7	151	2	148
Ialt...	416	150	103	129

Prisniveauet.

Med ca. et halvt Aars Mellemrum har Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretaget Beregninger over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget. Den sidste Beregning foretoges i Januar 1921, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 4, 1921. Beregningerne er nu ført op til Juli 1921, og der skal i det følgende redegøres dels for de almindelige Principper, der er anvendt ved Beregningerne, dels for selve Beregningernes Resultat.

Grundprincippet i de foretagne Beregninger har været, at man er gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og derefter har beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med Statistiken over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa gennemsnitlig 5 Personer og med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kroner.

Ved Lov om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 blev der fastsat bestemte Regler for Beregningen af Prisniveauets Bevægelser til Brug ved Fastsættelse af Dyrtidstillæg for Statens Tjenestemænd. Beregningen skal omfatte Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig, altsaa Hovedposterne i et almindeligt Husholdningsbudget. Efter Lovens § 90 skal de ved Udgifternes Beregning anvendte Varepriser tages som et Gennemsnit af de to Sæt Kvartalspriser, som indsamles i hvert Halvaar. For det Pristal, der nu fastsættes, er det saaledes de i April og Juli 1921 indsamlede Kvartalspriser, der skal anvendes, og det er altsaa Gennemsnittet af Prisniveauet paa disse to Tidspunkter, der faar Udtryk i de nu foretagne Beregningers Resultater.

Dyrtidstillæget til Tjenestemænd skal efter Loven beregnes paa Grundlag af Gennemsnitspriser for Hovedstaden, Provinsbyerne og mindst 100 Landkommuner med større bymæssige Bebyggelser, og der er herved skabt et saa bredt prisstatistisk Grundlag for Beregningerne som praktisk muligt.

Da Beregningen til Brug ved Fastsættelse af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg iøvrigt skal foregaa efter de samme Principper som Departementets tidligere Beregninger, er Resultatet deraf indgaaet i Beregningerne for det samlede Husholdningsbudget, og for de Poster, som ikke indgaar under de nævnte Hovedposter, er der foretaget en særskilt Beregning.

Omstaaende tabellariske Oversigt indeholder Tal for Udgifternes Størrelse i det anvendte Normalbudget, der i 1914 var paa 2000 Kr., efter de til de forskellige Tidspunkter foretagne Beregninger over Prisstigningens Indflydelse. Ved Beregningen i Juli Maaned

1921 var Udgifterne paa et saadant Budget 4743 Kr. Efter Beregningerne i Januar 1921 var Udgifterne 5289 Kr., og der har saaledes været en Nedgang paa omtrent 550 Kr. paa det samlede Aarsbudget.

Udgifterne i et Husholdningsbudget for en Arbejderfamilie, beregnet efter Priserne ved hver af de foretagne Undersøgelser.

Fødevarer:	Juli 1914 Kr.	Juli 1915 Kr.	Juli 1916 Kr.	Juli 1917 Kr.	Juli 1918 Kr.	Juli 1919 Kr.	Jan. 1920 Kr.	Juli 1920 Kr.	Jan. 1921 Kr.	Juli 1921 Kr.
Flæsk, Kød og Paalæg	234	328	420	370	483	569	704	684	758	648
Mælk, Ost og Æg	290	377	424	496	499	612	424	358	437	299
Margarine, Smør og Fedt							345	349	364	264
Fisk, fersk og salt	30	30	38	42	42	60	52	50	56	51
Brød	153	199	194	284	264	269	314	317	384	391
Mel, Gryn og lign.	33	56	59	80	82	85	107	116	126	101
Kartofler, Grønsager, Frugt	54	65	65	82	120	143	122	183	147	163
Sukker, Urtekram, Øl m. v.	156	164	186	226	287	277	319	351	353	325
Tilsammen...	950	1219	1386	1580	1777	2015	2387	2408	2625	2242
Klæder, Fodtøj. Vask	270	297	432	513	702	837	899	959	789	669
Bolig	285	285	292	300	307	322	342	371	371	403
Brændsel og Belysning	100	130	175	220	275	292	392	563	578	401
Skatter, Kontingenter o. lign.	210	210	210	210	210	340	375	476	512	632
Andre Udgifter	185	185	223	271	364	415	443	457	414	396
Tilsammen...	1050	1107	1332	1514	1858	2206	2451	2826	2664	2501
Ialt...	2000	2326	2718	3094	3635	4221	4838	5234	5289	4743

Udgiftsstigning, beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914 (Udgiften i Juli 1914 = 100):

	Juli 1914	Juli 1915	Juli 1916	Juli 1917	Juli 1918	Jan. 1919	Jan. 1920	Juli 1920	Jan. 1921	Juli 1921
Fødevarer	100	128	146	166	187	186	251	253	276	236
Klæder, Fodtøj, Vask	100	110	160	190	260	300	333	355	292	248
Bolig	100	100	102	105	108	111	120	130	130	141
Brændsel og Belysning	100	130	175	220	275	268	392	563	578	401
Skatter, Kontingenter o. lign.	100	100	100	100	100	129	179	227	244	301
Andre Udgifter	100	100	121	146	197	198	239	247	224	214
Ialt...	100	116	136	155	182	190	242	262	264	237

Oversigten indeholder tillige Tal for den procentvise Prisstigning for de enkelte Varegrupper, idet hver enkelt Udgiftspost efter Priserne i Juli 1914 er sat lig 100, og Udgiftstallene til de forskellige Tidspunkter er sat i Forhold hertil.

Herefter har Stigningen siden Juli 1914 været: for Fødevarer 136 pCt., for Klæder, Fodtøj og Vask 148 pCt., for Bolig 41 pCt., for Brændsel og Belysning 301 pCt., for Skatter, Kontingenter o. s. v. 201 pCt., for andre Udgifter 114 pCt., og den samlede Stigning for hele Budgettet udgør 137 pCt. Siden Januar 1921 er Indekstallet for Prisstigningen (Pristallet) faldet med 27 Points. Efter de mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer sluttede Overenskomster skal Timelønnen for Arbejdere nedsættes med 2 Øre for hver 3 Points, Pristallet falder. Denne Nedsættelse, der som Regel træder i Kraft allerede med indeværende Uge, vil altsaa andrage 18 Øre pr. Time. I visse Fag har der dog fundet et »Forskud paa Lønnedsættelsen« Sted, eller der gælder andre særlige Regler.

For den Del af det samlede Budget, der indgaar i Beregningerne af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg (Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig), d. v. s. alle Udgiftsposterne i det omhandlede Husholdningsbudget undtagen de to sidste (Skatter, Kontingenter o. s. v. og Andre Udgifter), var Udgiften i Juli 1919 3466 Kr. Ved Beregningerne i Januar 1920 steg Udgiften til 4020 Kr., i Juli 1920 til 4302 Kr., og i Januar 1921 til 4363 Kr. Ved den nu foretagne Beregning er Udgiften gaaet ned til 3716 Kr. Dette giver til Beregning af Dyrtidstillæget en Stigning fra Juli 1919 paa 7,2 pCt. Ved den sidst foretagne Beregning i Januar 1921 var Stigningen omtrent 26 pCt. Denne

Nedgang medfører en Nedsættelse af Dyrtidstillægget for Tjenestemændene paa 6 Gange 54 Kr. eller 324 Kr. aarlig, idet Tillægget forandres med 54 Kr. for hver fulde 3 pCt., Udgiftstallet ændres i Forhold til Udgiftstallet i Juli 1919. Nedsættelsen træder i Kraft fra 1. Oktober.

Med Hensyn til Prisbevægelsen indenfor de enkelte Varegrupper og Udgiftsposter siden Januar 1921 skal gøres følgende Bemærkninger:

For Fødevaregruppen som Helhed har der været en Nedgang i Udgiften paa ca. 380 Kr. Denne Nedgang falder paa alle de enkelte Undergrupper af Fødevarer med Undtagelse af Grupperne Brød og Kartofler, Grønsager og Frugt. Paa disse to Grupper har der været Udgiftsstigning; Rugbrød og Sigtebrød er blevet dyrere, og de højere Sommerpriser paa Grønsager har bragt Udgiftstallet op for vedkommende Gruppe.

Prisbevægelsen for Klæder, Fodtøj og Vask er for de Varer, for hvilke der ikke haves direkte Prisoplysninger, beregnet paa Grundlag af Oplysninger, som Departementet har modtaget fra forskellige Organisationer og en Del større Handels- og Produktionsfirmaer med særlig Sagkundskab paa disse Omraader. Det bemærkes, at der er lagt Vægt paa at faa Oplysninger ikke alene fra Hovedstaden, men ogsaa fra det øvrige Land. For Manufakturvarer har de indsamlede Oplysninger vist, at der er foregaaet et Prisfald siden Januar Maaned. For Fodtøj viser Beregningerne nogen Nedgang, stærkere for nye Varer end for Reparationer, og Udgifterne til Vask er ligeledes blevet lavere, væsentlig paa Grund af Nedgang i Sæbe- og Sodapriser.

Udgiften til Bolig er beregnet paa Grundlag af Oplysningerne fra Huslejestatistiken i Slutningen af 1920 for Hovedstaden, Provinsbyerne og et betydeligt Antal Landkommuner. Huslejestigningen har været noget større i Provinsbyerne og Landdistrikterne end i Hovedstaden. Som Gennemsnit er regnet med en Stigning fra 1916 paa 38 pCt., hvad der giver en samlet Stigning i Huslejeudgiften fra 1914 paa 41 pCt.

For Brændsel og Belysning er Udgifterne gaaet ned fra 578 Kr. til 401 Kr. Nedgangen skyldes væsentligst Prisfald paa Kul og Koks, men nogen Nedgang har der ogsaa været for Gas og Petroleum.

Udgifterne til Skatter, Kontingenter o. s. v. er steget i Forhold til den i Januar foretagne Beregning, idet Skatteudgiften for indeværende Finansaar beregnes efter den højere Indtægt i 1920, medens det Skattebeløb, som er indgaaet i de to foregaaende Beregninger, hvilede paa Indtægten i 1919.

Den sidste Gruppe, Andre Udgifter, rummer en Række forskellige Poster, bl. a. Vedligeholdelse af Inventar m. m., Tobak, Fortæring udenfor Hjemmet, Aviser m. m. Som Helhed viser Beregningerne lidt Nedgang i Udgiften. I Gennemsnit er der regnet med en Prisstigning fra 1914 paa 114 pCt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Syersker paa K. Madsens Fabrik i Horsens.

Dansk Skrædderforbund har en Overenskomst for Syerskerne paa ovennævnte Fabriks Konfektionsafdeling, der udløb den 1. Januar 1921. Firmaet var ikke Medlem af Arbejdsgiverforeningen den Gang, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed om Overenskomstens Forlængelse. Imidlertid indmeldte Firmaet sig i Tekstilfabrikantforeningen, og da Lockouten sluttede, forlangte Firmaet, at der i Lighed med hvad der skete for Firmaets øvrige kvindelige Arbejdere skulde foretages en Lønnedsættelse fra 1. Juni af 10 pCt. og senere den sædvanlige Augustregulering.

Dansk Skrædderforbund nægtede at forny Overenskomsten paa disse Vilkaar, og der afholdtes da et Fællesmøde den 3. August, og her opnaaedes Enighed om at forny Overenskomsten til 1. Februar 1922. Lønningerne nedsættes med 5 pCt., og Augustreguleringen indførtes.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ✻ KØBENHAVN DEN 27. AUGUST 1921 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1921. Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1921.

Forretningsudvalget.

De samvirkende Fagforbunds Lønstatistik.

III.

Børsteindustriarbejdere.

Fra Børsteindustriarbejderforbundet foreligger Oplysninger om 235 Arbejdere, nemlig 166 Mænd (68 i København og 98 i Provinsen) og 69 Kvinder (38 i København og 31 i Provinsen).

Den gennemsnitlige Timefortjeneste var for Mændene i København 187 Øre, i Provinsen 171 Øre, for Kvinder i København 122 Øre og i Provinsen 106 Øre. Ifølge den paa Grundlag af Arbejdsgivernes Oplysninger bearbejdede Statistik for Oktober Kvartal 1920, der omfattede 85 Svende i København og 111 i Provinsen, var Gennemsnitstimefortjenesten for Børstenbindersvende i København 209 Øre og i Provinsen 172 Øre. For Provinsens Vedkommende er der saaledes nøje Overensstemmelse mellem de to Undersøgelsers Resultater, men for København er der nogen Forskel, der dog kan forklares ved det forskellige Antal Arbejdere, som Undersøgelserne omfatter, og Akkordarbejdets Fremhersken i Faget.

Timefortjenesten spreder sig, som det ses af foranstaaende Tabel, ret stærkt.

Grunden til den stærke Spredning paa de forskellige Longrupper ligger især i, at Akkordarbejde er stærkt udbredt i Faget. Af Mændene arbejdede i København 54 og i Provinsen 71 paa Akkord, af Kvinderne 24 i København og 21 i Provinsen.

I nedenstaaende Tabel er den gennemsnitlige Timefortjeneste beregnet for forskellige Aldersklasser af mandlige Arbejdere.

Timefortjeneste:	Mænd		Kvinder	
	Kbhv.	Prov.	Kbhv.	Prov.
Under 80 Øre.....	»	3	1	3
80— 99 —	»	2	3	9
100—119 —	4	7	14	11
120—139 —	9	13	13	6
140—159 —	4	19	4	2
160—179 —	17	13	2	»
180—199 —	9	17	1	»
200—219 —	7	11	»	»
220—239 —	7	7	»	»
240—259 —	7	3	»	»
260—279 —	1	1	»	»
280 Øre og derover	3	2	»	»
Ialt...	68	98	38	31

Mænd	Kbhvn.		Provins.	
Alder:	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	2	165	11	120
20—25 Aar.....	9	192	20	162
25—30 —	4	192	15	186
30—40 —	17	195	26	190
40—50 —	20	208	19	181
50—60 —	10	154	5	155
60 Aar og derover ..	6	134	2	146
Ialt...	68	187	98	171

Der synes at være beskæftiget flest yngre Arbejdere i Provinsen. Maksimumsfortjenesten pr. Time opnaar Arbejderne i Provinsen i 30—40 Aars Alderen, i København lidt senere. Timefortjenesten falder stærkt for Arbejdere over 50 Aar.

Elektrikere.

Der foreligger Oplysninger fra Dansk Elektrikerforbund om 653 Arbejdere, deraf 201 fra København og 452 fra Provinsen.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste for disse Arbejdere var i København 220 Øre, i Provinsen 204 Øre. Efter et noget større Materiale fra Arbejdsgiverne for hele Oktober Kvartal 1920 var Timefortjenesten 234 Øre og 226 Øre, henholdsvis i København og Provinsen. Forskellen kan bl. a. skyldes, at forholdsvis faa af de Arbejdere, som Forbundet har faaet Oplysninger fra, beskæftiges ved Akkordarbejde paa Undersøgelsens Tidspunkt; af de 653 Arbejdere har kun ca. en Femtedel opgivet Akkordløn. For Arbejdere paa Timeløn var den gennemsnitlige Fortjeneste efter Arbejdsgivernes Materiale 219 Øre i København og 213 Øre i Provinsen, medens Akkordfortjenesten laa betydeligt højere.

I nedenstaaende Oversigt er Antallet af Arbejdere fordelt efter Størrelsen af den angivne Timefortjeneste.

Timefortjeneste:	Antal Arbejdere Kbh.	Prov.
Under 160 Øre	»	20
160—179 —	12	47
180—199 —	5	52
200—219 —	105	263
220—239 —	28	43
240—259 —	33	21
260—279 —	18	5
280 Øre og derover	»	»
Ialt	201	452

Saavel i København som i Provinsen findes et betydeligt Antal Arbejdere — over Halvdelen — i Gruppen 200—220 Øre pr. Time; København har kun faa Arbejdere under denne Løn, medens der i de lavere Longrupper findes ikke faa Provinsarbejdere.

For de forskellige Aldersgrupper varierede Lønnen, som det ses i følgende Tabel:

Alder:	København Antal Arbejdere	København Gennemsnitlig Timefortj.	Provins. Antal Arbejdere	Provins. Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Under 20 Aar	8	193	28	180
20-25 Aar	67	208	194	202
25—30 —	58	224	126	208
30—40 —	44	228	89	209
40—50 —	16	254	10	215
50—60 —	8	232	3	210
60 Aar og derover	»	»	2	198
Ialt	201	220	452	204

Tallene viser en Stigning i Lønnen fra de unge Aar til 50 Aars Alderen, medens Lønnen for de forholdsvis faa Arbejdere over 50 Aar atter bliver lavere.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere.

Der foreligger fra Fagforbundet Oplysninger om 403 Arbejdere, 317 Mænd og 86 Kvinder. Den gennemsnitlige Timefortjeneste for Mænd var 222 Øre i København og 181 Øre i Provinsen. For Kvinderne var Fortjenesten gennemsnitlig 137 Øre pr. Time i København og 90 Øre i Provinsen.

Timefortjeneste:	København. Mænd	København. Kvinder	Provinsen Mænd	Provinsen Kvinder
Under 80 Øre	»	»	»	17
80— 99 —	»	4	»	17
100—119 —	»	7	»	14
120—139 —	3	14	20	2
140—159 —	7	4	33	»
160—179 —	13	5	54	»
180—199 —	14	»	36	»
200—219 —	30	2	27	»
220—239 —	16	»	10	»
240—259 —	18	»	8	»
260—279 —	10	»	3	»
280—299 —	2	»	2	»
300—319 —	8	»	»	»
320 Øre og derover	3	»	»	»
Ialt	124	36	193	50

Det statistiske Materiale fra Arbejdsgiverne omfatter ikke Kvinder og for Mændenes Vedkommende kun Guldarbejdere og Sølvarbejdere. En direkte Sammenligning lader sig saaledes ikke foretage.

Omstaaende er givet en Oversigt over Arbejdernes Gruppering efter Fortjenestens Størrelse.

Tallene viser en betydelig Variation i Fortjenesten for de enkelte Arbejdere, hvad der tildels kan skyldes Akkordarbejde, men ogsaa de ret forskellige Arter af Beskæftigelse indenfor Faget. De 17 Kvinder i Provinsen med en Timeløn af ca. 80 Øre, er ganske unge kvindelige Arbejdere; holdes disse udenfor Gennemsnitsberegningen, bliver Timefortjenesten ca. 96 Øre.

Mænd	Københ.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
Alder:		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	9	159	21	150
20—25 Aar.....	29	198	66	174
25—30 —	19	235	43	195
30—40 —	38	243	39	191
40—50 —	18	229	17	182
50—60 —	10	224	6	191
60 Aar og derover ..	1	208	1	146
Ialt...	124	222	193	181

For de mandlige Arbejdere er i foranstaaende Tabel den gennemsnitlige Timefortjeneste beregnet efter Aldersgrupper.

Det viser sig, at et ret stort Tal af Arbejderne er under 25 Aar, og for disse er Lønnen en Del lavere end Gennemsnittet for alle Arbejdere. Ligeledes er Lønnen lavere for Arbejdere over 60 Aar.

Bogbindere.

Bogbinderforbundet har i alt indsamlet Oplysninger om Lønforhold for 1253 Arbejdere, deraf 354 faglærte Mænd, 36 ufaglærte Mænd og 863 Kvinder. For de faglærte Mænds Vedkommende var den aldeles overvejende Del beskæftiget i egentlige Bogbinderier, medens Kvinderne i større Udstrækning var beskæftiget dels i Bogbinderier, dels i Papirvare- og Æskefabrikker. Det har dog ikke været muligt at foretage særskilte Lønberegninger for Kvinderne efter Arbejdsstedets Art.

For de forskellige Arbejdergrupper indenfor Faget har Beregningerne af den gennemsnitlige Timefortjeneste givet følgende Resultater:

	Gennemsnitlig Timefortjeneste	
	København	Provinsen
Faglærte Mænd	260 Øre	191 Øre
Ufaglærte Mænd	185 —	175 —
Kvinder.....	130 —	101 —

Disse Tal viser ret god Overensstemmelse med Resultaterne af Lønstatistiken paa Grundlag af Arbejdsgivernes Materiale, der iøvrigt omfatter et væsentligt større Antal Arbejdere. Den gennemsnitlige Timeløn efter Arbejdsgivernes Materiale var for faglærte Mænd i Københavnen 258 Øre og i Provinsbyerne 193 Øre. For Kvinder (i Bogbinderier) var den gennemsnitlige Fortjeneste pr. Time 139 Øre i Københavnen og 106 Øre i Provinsbyerne.

I følgende Oversigt er foretaget en Fordeling af Arbejderne (faglærte Mænd og Kvinder) efter Størrelsen af den gennemsnitlige Timefortjeneste.

Timefortjeneste:	Faglærte Mænd		Kvinder	
	Kbhv.	Prov.	Kbhv.	Prov.
Under 60 Øre....	»	»	1	4
60— 79 —	»	»	24	25
80— 99 —	»	»	61	49
100—119 —	»	»	155	112
120—139 —	»	»	200	20
140—159 —	3	»	121	1
160—179 —	6	24	67	»
180—199 — ...	12	48	9	»
200—219 —	30	14	10	»
220—239 —	28	2	4	»
240—259 —	42	2	»	»
260—279 —	46	»	»	»
280—299 —	57	»	»	»
300—319 —	25	»	»	»
320 Øre og derover	15	»	»	»
Ialt...	264	90	652	211

For faglærte Mænds Vedkommende har de fleste Arbejdere i Københavnen en

Timefortjeneste mellem 240 og 300 Øre, i Provinsen samler Lønnen sig i Grupperne fra 160—200 Øre pr. Time. Kvindernes Løn ligger ret spredt, navnlig i Københavns. Den stærkere Spredning af Lønningerne i København end i Provinsen staar i Forbindelse med, at saavel Mænd som Kvinder langt hyppigere arbejder i Akkord i København end i Provinsen.

En Oversigt over Lønnens Størrelse i Forhold til Arbejdernes Alder gives i følgende Tabel:

Alder:	Faglærte Mænd				Kvinder			
	Kbhv.		Prov.		Kbhv.		Prov.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortjen.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortjen.	Antal Kvinder	Gennemsnitlig Timefortjen.	Antal Kvinder	Gennemsnitlig Timefortjen.
		Ø.		Ø.		Ø.		Ø.
Under 20 Aar	5	209	4	177	238	116	98	94
20—25 Aar...	40	245	23	187	181	138	72	104
25—30 — ...	49	266	23	191	92	143	19	111
30—40 — ...	82	269	22	193	76	141	14	115
40—50 — ...	51	270	14	198	37	129	8	113
50—60 — ...	26	254	3	186	24	129	»	»
60 Aar og derover.....	11	217	1	179	4	106	»	»
Ialt...	264	260	90	191	652	130	211	101

For Mændene ligger den højeste Timefortjeneste i Alderen 30—50 Aar, medens Maksimum af Fortjeneste for Kvindernes Vedkommende opnaas væsentligt tidligere; allerede ved 40 Aars Alderen bliver Fortjenesten lavere for Kvinderne.

Gartnere.

Fra Gartnerforbundet foreligger Oplysninger om 204 mandlige Arbejdere, deraf 58 i København og 146 i Provinsen. Hvor mange af disse der er faglærte eller ufaglærte, foreligger ikke oplyst, men den sidste Gartnertarif stiller faglærte og ufaglærte omtrent lige.

Gennemsnitsfortjenesten var for Mænd i København 187 Øre og i Provinsen 159 Øre. Timefortjenesten fordeler sig, som det ses af nedenstaaende Oversigt:

Timefortjeneste:	Antal Arbejdere	
	Københ.	Provinsen
Under 100 Øre.....	»	4
100—119 —	1	10
120—139 —	»	12
140—159 —	8	60
160—179 —	22	21
180—199 —	3	27
200—219 —	18	12
220—239 —	3	»
240 Ø. og derover.	3	»
Ialt...	58	146

I København havde ca. 80 pCt. af Mændene mellem 155 og 215 Øre og i Provinsen ca. 70 pCt. mellem 145 og 190 Øre. Anlægsgartnere havde gennemsnitlig en noget højere Løn end Planteskole- og Blomstergartnere. En Timefortjeneste paa ca. 215 Øre i København og paa ca. 190 Øre i Provinsen er typisk for Anlægsgartnere. Akkordarbejde findes kun undtagelsesvis for Gartneriarbejdere.

I følgende Tabel er Gennemsnitstimefortjenesten beregnet for forskellige Aldersgrupper:

Alder:	Københ.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Timefortjeneste	Antal Arbejdere	Timefortjeneste
		Øre		Øre
Under 20 Aar.....	»	»	4	174
20—25 Aar	11	175	45	152
25—30 —	18	184	36	162
30—40 —	10	199	25	157
40—50 —	8	198	16	166
50—60 —	8	198	14	167
60 Aar og derover ..	3	167	6	166
Ialt...	58	187	146	159

Den gennemsnitlige Timefortjeneste synes ikke her at være meget afhængig af Alderen.

Kvindelige Arbejdere i forskellige Virksomheder.

Kvindeligt Arbejderforbund har indsamlet Oplysninger om 1636 af sine

Medlemmer, deraf 987 fra København og 649 fra Provinsen. Disse Arbejdere beskæftiges i en Række vidt forskellige Virksomheder, og det fælles for dem er kun, at deres Løn-Overenskomster afsluttes gennem samme Organisation.

I nedenstaaende Oversigt over den gennemsnitlige Timefortjeneste har man samlet Arbejderne i Grupper efter Beskæftigelsens Art eller efter Arten af de Virksomheder, hvori de beskæftiges. En Del mindre Grupper er dog samlede under Betegnelsen »Andre Virksomheder«.

Kvindel. Arbejdere:	København.		Provins.	
	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortj.
		Øre		Øre
Metalindustrien	369	124	218	113
Kemiske Fabrikker (hovedsagelig Sæbefabrikker).....	72	111	65	107
Vaskerier	154	123	87	100
Tændstikfabrikker ..	46	120	»	»
Sukkerfabrikker	106	127	»	»
Margarinefabrikker .	»	»	72	112
Mejerier	»	»	127	119
Andre Virksomheder	143	123	80	112
Lagerarbejdere.....	97	125	»	»
Ialt...	987	123	649	112

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i de forskellige Grupper varierer fra 100 til ca. 130 Øre. Lønnen ligger noget højere i København end i Provinsen. En Sammenligning mellem de her fundne Gennemsnitslønninger og Lønningerne efter Arbejdsgivernes Materiale viser ret nøje Overensstemmelse paa de Punkter, hvor Sammenligning er mulig.

Timefortjeneste:	Antal Arbejdere	
	Københ.	Provinsen
Under 80 Øre.....	1	14
80— 99 —	64	125
100—119 —	478	350
120—139 —	271	114
140—159 —	128	39
160—179 —	21	6
180—199 —	17	1
200 Øre og derover .	7	»
Ialt...	987	649

Foranstaaende Oversigt viser de kvindelige Arbejderes Fordeling efter Timefortjenestens Størrelse for alle Grupper under et.

De to Løngrupper 100—119 Øre og 120—139 Øre omfatter over to Tredjedele af samtlige Kvinder, men iøvrigt findes der en Del Spredning baade i de lavere og i de højere Løngrupper. Denne Spredning gør sig ogsaa gældende, naar man undersøger Forholdet for Arbejderne i de enkelte Beskæftigelsesgrupper, særlig i saadanne Grupper, f. Eks. Metalindustrien, hvor der findes Akkordarbejde.

Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde til Afhjælpning af Arbejdsløsheden.

Krav om nye Lønreduktioner.

Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917 afholdt Møde den 18. ds. Forhandlingerne overværedes af Indenrigsminister Krag og Banedirektør Raben.

Arbejdsanvisningsdirektør Jensen-Sønderup, som motiverede Tanken om Iværksættelsen af Nødhjælps-Arbejde, udtalte, at den store Arbejdsløshed — ca. 56.000 Arbejdsledige — maa paaregnes at holde sig uforandret — maaske med en ringe Nedgang i Efteraarstiden — indtil den med November, December og Januar vil stige til mindst samme Højde som sidste Vinter — ca. 77.000 Ledige, og at det var hans Opfattelse, at der ikke vil kunne træffes saadanne Foranstaltninger fra det Offentliges Side til Støtte for Industrien og til Fremme af Byggevirksomheden, at noget større Antal Ledige vil kunne genantages i deres tidligere Arbejde indenfor disse Virksomheder.

Det store Antal Ledige — over 20.000

— som har været beskæftiget ved Bygnings- og dermed i Forbindelse staaende Arbejde, ved Handel, Transport, Landbrug o. l. Arbejde, vil ikke i nævneværdig Grad blive paavirket af den eventuelle Forbedring, der for enkelte industrielle Virksomheder mulig kan fremkomme ved Støtte fra det Offentlige; Forbedringen for disse vil først blive kendelig, naar der igen kommer en almindelig Opgang og Fremgang for Erhvervslivet.

Under Henvisning hertil henstillede Jensen-Sønderup til Arbejdsudvalget, at dette retter en Opfordring til Regeringens Prøvelse, om det ikke maatte være muligt allerede i Efteraaret og den kommende Vinter, i den Udstrækning Vejret tillader, at lade udføre Jordarbejde forskellige Steder i Landet ved de projekterede Jernbaneanlæg. Disse Arbejder maatte sættes i Gang som »Nødhjælpsarbejder« paa tilsvarende Maade, som der under Krigen blev iværksat Nødhjælpsarbejde — væsentlig Skovarbejde — i Sverige. Sagen maatte ordnes saaledes, *at ingen kunde oppebære Understøttelse uden fra det nærmeste Anvisningskontor at have Bevis for, at der ikke har kunnet skaffes den Paagældende passende Arbejde, og at Anvisningskontorerne havde Pligt til at anvise enhver Ledig, der maatte anses for egnet til at udføre Arbejde ved Baneanlægene, saadant Arbejde, uanset om Vedkommende tidligere havde været beskæftiget som Jord- eller Betonarbejder, Murarbejdsmand, Tømrer o. s. v.*

Betalingen skulde sættes noget lavere end den overenskomstmæssige, f. Eks. 55—60 Kr. ugentlig, for at de paagældende Arbejdere kunde være interesserede i at tage andet Arbejde, saasnart saadant kunde faas.

Nødhjælpsarbejde skulde ikke gives i Entreprise til private Entreprenører, det maatte ledes af Statsbanernes egne eller af Staten dertil antagne Ingeniører og saavidt muligt lægges i Nærheden af de Steder, hvor der er flest Arbejdsløse.

Jensen-Sønderup sluttede med at udtale, at han havde den Opfattelse, at man blandt Arbejderne kunde faa Tilslutning til Tanken om Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde paa de ovenfor omtalte Vilkaar.

Hvem der har bibragt Jensen-Sønderup den Opfattelse, at Arbejderne gerne slutter sig til hans Forslag, ved vi ikke; saavidt os bekendt har han ikke forhandlet med Repræsentanter for vore faglige Organisationer om Sagen, men det kan jo være, at det er Repræsentanterne for de Arbejdsløse, som var samlede til Landskonference, der har bibragt han Troen; de tiljublede jo Jensen-Sønderup, da han havde endt sit Foredrag om den her omhandlede Sag, og hvis det er rigtigt, har den nævnte Landskonference da altid et Resultat at henvise til.

Under Forhandlingerne i Arbejdsudvalget blev det oplyst, at der blandt de Arbejdsløse var mindst 20.000, som kunde anvendes til Nødsarbejdet, det var jo et stort Tal, men da der blev lyst efter, ved hvilket Arbejde de 20.000 kunde beskæftiges, blev man Svar skyldig. Direktør Raben fra Statsbanerne kunde saaledes kun anvise meget lidt Arbejde. I København skal der anlægges en dobbeltsporet Jernbane mellem Vigerslev og Nørrebro, og ved Jordarbejdet kan der beskæftiges ca. 100 Mand, ved Klampenborg 20 og ved Ringsted 40—50 Mand.

For Provinsernes Vedkommende blev nævnt nogle Arbejder ved Horsens, Aarhus og Randers, men der oplystes intet om, hvor mange Mand der kunde beskæftiges derved, og det Hele synes derfor at svare grumme lidt til sit Formaal: at imødegaa Arbejdsløsheden.

Saaledes som Sagen indtil nu ligger oplyst, ser det ud til, at det mere er Hensynet til Statskassen end til de Arbejdsledige, der ligger bag ved det fremsatte Forslag; thi meget af Statens Arbejde vil derved blive udført for en lavere Løn end den tarifmæssige og af fuldt ud kvalificerede Arbejdere. Nægter de at udføre Arbejdet, tages jo Understøttelsen fra dem.

Fra anden Side mener man derimod, at Nødhjælpsarbejdet vil blive langt dyrere for Staten, selv om det udføres for reducerede Lønninger, fordi det er en Forudsætning, at der til saadant Arbejde ogsaa skal anvendes Folk,

som ellers ikke er vant til at bruge Hakke, Skovl og Spade, og fordi Arbejderne, selv om der indtræder Regnvejrsdage, skal have Løn for hele Ugen.

Foreløbig stiller vi os i højeste Grad tvivlende overfor Muligheden af, at der ved Gennemførelsen af det omhandlede Forslag vil kunne skaffes Beskæftigelse til flere Arbejdere, end naar der betales Arbejderne tarifmæssig Løn, og vi maa i højeste Grad bebrejde Regeringen, at den ikke for lang Tid siden har sat Arbejdet i Gang de Steder, hvortil der haves Bevilling, og hvor der ingen tekniske Vanskeligheder er at overvinde.

Hele Sagen er nu henvist til nærmere Prøvelse i en Kommission, idet Arbejdsudvalgets Formand, Departementschef H. Vedel, har anmodet efternævnte om at ville indtræde i et Udvalg til under hans Forsæde at undersøge de nærmere Betingelser for Iværksættelse af Nødhjælpsarbejder:

Ingeniør Ejnar Jørgensen, Landstingsmand, Forstander H. Hauch, Landstingsmand Carl F. Madsen, Forretningsfører M. C. Lyngsie, Borgmester i København Anthon Andersen, Hospitalsforstander Oluf Jensen, Amtsraadsmedlem Gerud Jensen, Væth, Kammerherre, Statsskovdirektør H. v. Buchwald, Direktør ved Statsbanerne Th. Raben, Overingeniør H. Flensborg, Arbejdsanvisningsdirektør Jensen-Sønderup, Kontorchef i Indenrigsministeriet J. Bülow, Ekspeditionssekretær i Indenrigsministeriet R. Lassen, tillige Udvalgets Sekretær.

Hungersnøden i Rusland.

Hjælp vore nødstedte russiske Klassefæller.

Ledelsen for den faglige Internationale i Amsterdam indkaldte den 4. August telegrafisk til en international Konference for at tage Stilling til en Hjælpeaktion til Fordel for det nødlidende russiske Folk.

Konferencen fandt Sted i *Berlin den 13. og 14. August*, og foruden Medlemmerne af Bureauet (Thomas var forhindret) deltog Repræsentanter for Belgien, Tyskland, Frankrig, Danmark, Sverrig, Holland, Schweiz. Tchechoslovakiet, Letland og Luxemburg. Forfald var meldt af England, Italien, Spanien, Østrig, Polen og Ungarn. Italien og Østrig havde samtidig erklæret sig indforstaaet med Hjælpeaktionens Iværksættelse.

Danmarks Repræsentanter var Formanden Carl F. Madsen og Hans Jacobsen.

Efter en indgaaende Diskussion og efter at Repræsentanter for det russiske og georgiske Socialdemokrati havde givet udforlige Oplysninger, tog Konferencen enstemmig Beslutning om, at der straks skulde iværksættes en selvstændig og uafhængig Hjælpeaktion til Gunst for den sultende russiske Befolkning.

Beskaffenheden af Hjælpeaktionen saavel som Bestemmelse om, hvorledes Pengene skal anvendes, er fastsat i nedenstaaende Resolution, der ligeledes vedtoges enstemmig, og skal tjene som Rettesnor saavel for Bureauet som for Ledelsen for de tilsluttede Landsorganisationer.

Den vedtagne Resolution er saalydende:

Det internationale Fagforbunds (Sæde Amsterdam) Konference den 13. og 14. August i Berlin angaaende Hungersnøden i Rusland udtaler sin dybeste Medfølelse med det russiske og georgiske Folk, i Særdeleshed for den nødlidende Arbejderklasse i begge Landene.

Konferencen er vidende om de Udslag af Solidaritet, der allerede mange Steder har fundet Sted blandt de os tilsluttede Arbejdere.

Konferencen beslutter at samle, udvide og centralisere de i Gang værende Indsamlinger i Interesse af en hurtigere og virksommere Anvendelse, og bestemmer i dette Øjemed følgende:

1) Det paalægges det »Internationale Fagforbund«s Bureau straks at udsende et indtrængende Opraab til det internationale Proletariat.

2) De faglige Landsorganisationer har at samle og centralisere de af deres

tilsluttede Forbund og øvrige Organisationer fremskaffede Bidrag.

3) De af Landsorganisationerne centraliserede Fond bliver efter Anmodninger af det internationale Sekretrariat stillet til Raadighed for det internationale Bureau.

4) Det af det internationale Fagforbund centraliserede Fond skal saa vidt mulig anvendes til sanitær Hjælp og til Afsendelse af Levnedsmidler. Den første Ekspedition organiseres straks og afgaar til Rusland under »Internationalt Fagforbund«s Kontrol.

En Sum paa 1 Mill. Mark hertil stilles til Raadighed. De forskellige Landsorganisationer anmodes endvidere om at sende Forskud til dette Formaal.

Under Varetagelse af fuld Uafhængighed for Fagorganisationerne søges oprettet en Forbindelse med Røde Kors om tekniske og organisatoriske Spørgsmaal vedrørende Transporten.

Landsorganisationerne er yderligere forpligtede til at yde det størst mulige Tryk paa Regeringerne for at faa disse til at yde Hjælp snarest muligt.

Til Stadfæstelse af disse Beslutninger erklærer Konferencen, at den vedtagne Aktion gennem dens rent menneskelige Maal og i Betragtning af den verdensomspændende Solidaritet staar over alle politiske Meningsforskelligheder. Det er et proletarisk Værk, i hvilket Arbejdere af enhver Anskuelse maa deltage, trods de store Byrder der trykker Arbejderne i alle Lande.

*

Det i Punkt 1) nævnte Opraab har vi nu modtaget, og dette er saalydende:

Til Arbejdere i alle Lande.

Kammerater!

Foranlediget af den Ulykke, der har ramt det russiske Folk, henvender det Internationale Fagforbund sig til Eder med dette indtrængende Opraab. Int. Fagf., der repræsenterer Arbejderklassens internationale Magt, har Pligt til under saadanne forfærdende Tilstande at virkeliggøre Arbejdernes Internationale Solidaritet.

Paa det Raab om Hjælp, der lyder fra den russiske Arbejder og Bonde, maa Arbejderne i den øvrige Verden være de første til at svare.

Det Int. Fagf., som det naturlige Bindeled mellem Arbejderne i hele Verden, henvender sig derfor til alle Arbejdende, uden Hensyn til Parti- og Meningsforskel, i den Overbevisning at alle vil følge dette Raab om Hjælp.

Under fuld Vurdering af den os foreliggende Opgave undlader Int. Fagf. at undersøge de politiske Aarsager til de Ulykker, der har ramt Rusland. En uomgængelig Pligt byder os at stille os til Raadighed uopholdelig.

Men med Ord kan man ikke redde de af Hungersnød, Pest og Kolera truede mange Millioner af saavel Voksne som Børn. Her er Handling nødvendig.

Og til saadan Handling kalder Int. Fagf. paa Eder.

Enhvers rent menneskelige Pligt er her klart foreskrevet. Enhver maa bidrage sin Del i Kampen mod Ødelæggelsen af Mænd, Kvinder og Børn gennem den dræbende Sult.

Den enkeltes Anstrengelser i denne Kamp slaar ikke til; kun ved at slutte sig til Int. Fagf.s Anstrengelser kan man bidrage væsentligt til Nødens Afhjælpning.

Hvis Arbejderklassen i alle Lande overfor denne store Nødstilstand ikke gør deres fulde Pligt, ja mere end deres Pligt, saa er de ikke værdige til at udføre deres store Opgave: Arbejdets Frigørelse.

Arbejderklassens Magt beror paa den praktiske Anvendelse af Grundsætningen, gensidig Hjælp. Og aldrig var vor Pligt saa hellig og tvingende som i dette Tilfælde.

Ingen, Mand eller Kvinde, og ligegyldigt paa hvilket Omraade de virker, maa unddrage sig den Byrde, som det russiske Folks Lidelser betyder for hver Enkelt.

Det gælder om at handle hurtigt, enhver tabt Dag betyder yderligere Tusinder af ofrede Menneskeliv.

Int. Fagf., der er Sindbilledet paa Broderskabet mellem Folkene og det praktiske Udslag af det proletariske Valgsprog: »Arbejdere i alle Lande forener Eder«, opfordrer Eder til at redde det russiske Proletariat, der befinder sig i Livsfare.

Arbejdere i alle Lande. I vil ikke tøve, men straks og fuldt stille Eder til Raadighed med Hjælp.

Giv straks og regelmæssigt Eders Bidrag til Organisationen, der alene er berettiget til at modtage Midler til dette Formaal og lede dem videre til Int. Fagf. Af denne Organisation er allerede nu skabt Indretninger, der muliggør en virksom og vedvarende Understøttelsesaktion, og fra denne vil ogsaa fremkomme yderligere Meddelelser om Enkelthederne.

Arbejdskammerater, yd Eders bedste Hjælp for at denne Aktion kan faa det bedste Resultat for vore lidende russiske Brødre, og anmod Eders Kammerater, uden Hensyn til hvilken Retning de tilhører, om Medarbejde, saaledes at ingen kan komme til at unddrage sig sin Menneskepligt.

J. Johaux, Frankrig, 1. Næstformand.
C. Mertens, Belgien, 2. —
Edo Fimmen) Holland, Sekretærer.
J. Oudegeest)

*

Bureauet for det internationale socialistiske Parti har ligeledes udsendt et Opraab til alle Landes socialistiske Organisationer om at komme det ulykkelige russiske Folk til Hjælp.

I Henhold til ovenstaaende retter Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Forstaaelse med Hovedledelsen for Socialdemokratisk Forbund en indtrængende Opfordring til alle Organisationer om straks at iværksætte Indsamling og til at foretage de fornødne Skridt for at tilvejebringe det bedst mulige Resultat af Indsamlingen. Paa hvilken Maade denne skal foretages, overlades til de enkelte Organisationer selv at bestemme.

Men da Arrangementet ved Indsamlingen jo tager nogen Tid, og det gælder om at hjælpe hurtigt, anmoder vi Organisationerne, Forbundene og Afdelingerne om af deres Kasser at bevilge et Beløb og indsende dette snarest muligt.

Alle Bidragene samles af Forbundene og indbetales af disse til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, *E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49.*

De samvirkende Fagforbund i Danmark
Carl F. Madsen.

Socialdemokratisk Forbund
Th. Stauning.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 472

Transportarbejderne ved Københavns Havn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 261—262.

Aar 1921 den 5. August Kl. $3^1/_2$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 472:

Dansk Arbejdsgiverforening mod Dansk Transportarbejderforbund.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist, Assistent Nielsen for Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn og Medlemmerne af nævnte Forening Ingeniør Werner og Trælasthandler Preben Tommerup.

For de Indklagede mødte Assistent i Dansk Transportarbejderforbund Jørgensen, Bestyrelsesmedlem i Forbundet Halvorsen og Overretssagfører Arne Sundbo.

Der fremlagdes Klage af 25. Juli 1921 og Tilsvar af 2. August 1921.

Sagen drøftedes med Parterne.

Dansk Transportarbejderforbund erkender, at Arbejdet i den i Klagen ommeldte Anledning blev standset Kl. 3 til Arbejdstidens Slutning Kl. 4 Em., og Standsningen vedvarede næste Dag til Kl. 10 Fm.

Sagen forligtes derefter saaledes:

Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejdernes Krav paa Ladningens Levering paa Bukke ved Skibssiden, og at der skulde ydes dem Ekstrabetaling, har Hjemmel i Fagets Overenskomst eller Koutumer, undergives en faglig Voldgiftsrets-Afgørelse. Gaar Kendelsen ud paa, at Kravet savner Hjemmel, betaler Dansk Transportarbejderforbund til Dansk Arbejdsgiverforening i Anledning af den ulovlige Arbejdsstands-

ning i Bod 250 Kr., ligesom de 50 Kr. tilbagebetales.

Klagen blev herefter tilbagetaget.

Retten hævet Kl. 4,15 Em.

Poul Hansen.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 474
Unge Kvinder paa Fyens Konservesfabrik og N. N. Blumensaadts Fabrikker, Odense.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 269—271.

Aar 1921 den 13. August Kl. 2 Em. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 474:

De samvirkende Fagforbund paa kvindeligt Arbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa A/S Fyens Konservesfabrik og A/S N. N. Blumensaadts Fabrikers Vegne,

i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes i Gaar.

Til Stede som Dommere var Næstformand Landsdommer Poul Hansen og de Herrer Martin Olsen, Henriques, Levinsen, N. L. Petersen, Jessen og Cl. Olsen.

For Klagerne mødte Sekretær Alfred Christiansen i De samvirkende Fagforbund, Formand for Kvindeligt Arbejderforbund Fru Sophie Rasmussen, Formand for Forbundets Odense Afdeling Frøken Kirsten Hansen og Fabriksrepræsentanterne Frøken Erna Meyer og Frøken Marie Larsen.

For de Indklagede mødte Sekretær W. Elmquist i Dansk Arbejdsgiverforening, Direktør J. M. Jensen for A/S Fyens Konservesfabrik og Prokurist Nyvang for A/S N. N. Blumensaadts Fabriker.

Efter at Parterne havde udtalt sig, partsafhørtes Direktør J. M. Jensen, Frøken Marie Larsen og Fru Sophie Rasmussen, ligesom ogsaa Prokurist Nyvang afhørtes.

Parterne udtalte sig derefter paany, hvorefter Sagen optoges til Kendelse.

Da alle Rettens Medlemmer var enige om, at der burde henstilles til Parterne om mulig at forlige denne Sag, kaldtes Parterne ind og fik Meddelelse herom, hvorefter Sagen udsattes nogen Tid.

Nu mødtes Parterne paany og meddelte, at man var blevet enige om følgende

Forlig.

Med Hensyn til A/S Blumensaadts Fabriker optages snarest Forhandlinger mellem Parterne paa det Grundlag, at Aktieselskabet skal betale Arbejdersker under 18 Aar den Løn, der for Tiden faktisk betales saadanne i lignende Provinsvirksomheder under Arbejdsgiverforeningen.

Med Hensyn til A/S Fyens Konservesfabrik er alle Vedkommende enedes om, at der for Resten af Overenskomst-Perioden betales Arbejdersker mellem 14 og 16 Aar 32 Kr. ugentlig og Arbejdersker mellem 16 og 18 Aar 34 Kr. ugentlig, alt fra 1. August d. A. at regne.

Den i Forligsmandsforslaget af 23. Marts d. A. omhandlede Augustregulering finder ogsaa Anvendelse paa nærværende Lønninger.

Klagen blev herefter taget tilbage, dog med fornødent Forbehold om mulig fornyet Indbringelse for A/S Blumensaadts Vedkommende.

Retten hævet Kl. $4^1/_2$ Em.

Poul Hansen.

/ E. Steincke.

Forlig i Sag Nr. 477.
Elektrikerne i Odense.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 272—273.

Aar 1921 den 20. August Kl. 3 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 477: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark mod Dansk Elektrikerforbund og dettes Afdeling i Odense.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist, Direktør Charles Hansen for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Sekretær i Sammenslutningen Søren Christensen og for Firmaet Thomas B. Thrige Direktør for Firmaets Afdeling i København Hallin.

For de Indklagede mødte Formand for Dansk Elektrikerforbund Chr. J.

Petersen og Formand for Afdelingen i Odense Vald. Laursen, Odense.

Der fremlagdes Klage af 11. August 1921 og Tilsvar af 18. s. M.

Sagen drøftedes mellem Parterne. Efter Retsformandens Forslag forligtes Sagen saaledes:

Direktør Charles Hansen erklærer, at der med Hensyn til Firmaets, Thomas B. Thrige i Odenses Ønske om Larsens Antagelse ikke ligger nogetsomhelst systematisk i Retning af at udelukke Odense-Arbejdere.

Forbundet erklærer paa sin Side, at naar Arbejderorganisationen har lagt Hindringer i Vejen for Firmaets Ønske om at antage Larsen og dennes Ønske om at komme i Arbejde hos Firmaet, erkender Forbundet, at saadant i Princippet har været uberettiget, og der vil ikke herefter blive lagt nogen Hindring i Vejen med Hensyn til Larsens Antagelse.

Klagen var hermed tilbagetaget.

Retten hævet Kl. 3,55 Em.

Poul Hansen.

/ E. Steincke.

Kongresser.

Bødkerforbundets 13. Kongres.

I Dagene den 22. og 23. Juli afholdt Bødkerforbundet sin 13. ordinære Kongres i Forsamlingsbygningens Lokaler paa Enghavevej, København.

Foruden Afdelingernes 33 Delegerede samt Hovedbestyrelsens 10 Medlemmer var efter Indbydelse følgende Gæster til Stede: fra det tyske Forbund, Medlem af den tyske Rigsdag, A. Winkelmann, Bremen, for Sverrig: Nilsson, Stockholm, De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Kasserer Em. Svendsen.

Kongressen aabnedes af Forretningsføreren R. Rude, der bød saavel Gæstere som de Delegerede Velkommen, hvorefter man foretog Valg af Kongressens Funktionærer: Til Dirigenter valgtes Chr. Jørgensen, Aarhus, og Em. Svendsen, København, Sekretærer blev P. Christensen, København, Carl Nielsen, Aarhus, og Kjeldsen, Aalborg.

Beretning.

Forretningsfører Rude aflagde derefter Beretning om Virksomheden i de 3 sidst forløbne Aar, idet han særlig omtalte de store Vanskeligheder i Aaret 1919, hvor det trods den stadig stigende Dyrtid havde været meget besværligt at faa Arbejdsgiverne til at indrømme en rimelig Dækning for denne. Taleren henviste i øvrigt til den mere udførlige trykte Beretning og sluttede med en Omtale af den store Arbejdsløshed i Faget, der for Cementfabrikkernes Vedkommende næsten havde varet permanent de sidste 5 Aar.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretning og Regnskab enstemmigt.

Behandling af indkomne Forslag.

Kongressen gik derefter over til Behandling af de indkomne Forslag til Ændring af Lovene. Efter en Generaldebat henvistes disse Ændringsforslag til et Udvalg paa 7 Medlemmer. Udvalget, der senere aflagde Beretning, var, med Undtagelse af et Par mindre væsentlige Bestemmelser, enige om en samlet Indstilling, bl. a. ogsaa om en Forhøjelse af Kontingentet til 4 Kr. 25 Øre pr. Uge, hvoraf de 3 Kr. 05 Øre til Arbejdsløshedskassen. Udvalgets Forslag vedtoges.

Særlige Forslag.

Forslaget om Udmeldelse af Dansk Træarbejdersekretariat toges efter Opfordring tilbage. Silkeborg Afdeling havde foreslaaet Urafstemning om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Efter at Forslaget var motiveret, forkastedes det med alle Stemmer mod 1.

Københavns Afdeling havde stillet følgende Forslag, der enstemmigt vedtoges:

»Ved Afslutning af generelle Overenskomster mellem De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen skal de tilsluttede Organisationer bøje sig for den Vedtagelse, der træffes af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.«

Efter at Kongressen havde fastsat Lønninger og Diæter samt Tiden for

næste Kongres, foretog den Valg af Ledelse.

Valg af Forbundets Ledelse.

Til Forretningsfører valgtes R. Rude, til Viceforretningsfører Em. Svendsen, til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes P. Christensen, A. Sahlgren og N. Jespersen af København, for Provinserne valgtes Chr. Jørgensen, Aarhus, P. Christensen, Aalborg, Eriksen, Sønderborg, Berg Rasmussen, Odense, og P. Olsen, Korsør.

Kongressens Afslutning.

Em. Svendsen sluttede Kongressen med en Tak til Repræsentanterne for det tyske og svenske Broderforbund og til Borgmester Ant. Andersen, der nu efter mange Aars Arbejde i Forbundet udtraadte af Ledelsen.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbunds Jubilæumskongres.

I Dagene den 5., 6. og 7. August afholdt Forbundet Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarbus, ved hvilken Lejlighed man tillige fejrede 25 Aarsdagen for Forbundets Stiftelse.

Kongressen aabnedes Fredag Mormiddag Kl. 10 med, at Københavns Afdelings Sangkor afsang nogle smukke Sange, som var skrevet i Dagens Anledning.

Til Stede ved Aabningshøjtideligheden var foruden samtlige Landets Afdelings-Repræsentanter, Hovedkasserer for De samvirkende Fagforbund E. Svendsen, Formand for Bagernes Forbund Hr. Z. Friis og nogle Æresmedlemmer af Sukkervarearbejdernes Afdeling.

Forretningsfører P. Rasmussen, København, bød derefter samtlige Tilstedeværende Velkommen med Haabet om, at Kongressen maatte give et frugtbringende Resultat.

Efter Mandaternes Godkendelse valgtes til Ordstyrere Dropskoger Chr. Hansen, København, og Chokoladearbejder Jessen, Kolding. Som Sekretærer fungerede J. F. W. Røpke, Odense, og Alfr. Jensen, København.

Forinden man derefter tog fat paa Beretningen, udtalte P. Rasmussen nogle hjertelige Mindeord om Forbundets afdøde Formand D. J. Becher, hvortil Kongressen gav sin Tilslutning ved at rejse sig.

Efter at forskellige Forespørgsler var besvarede, godkendtes Beretning og Regnskab enstemmigt, og Kongressen gik til Behandling af Lovændringerne, herunder bl. a. et Forslag om Urafstemning. Efter en kort Diskussion fik Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at lade afholde Urafstemning, naar den fandt det fornødent. Et Forslag fra Randers Afdeling om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund blev efter en indgaaende Diskussion, hvori bl. a. Hovedkasserer E. Svendsen deltog, trukket tilbage af Forslagsstilleren. Med Hensyn til Diæter og Lønninger til Tillidsmændene vedtog man at lade disse gælde uforandret. Man gik derefter over til Valg af Forretningsfører, og den fungerende Forretningsfører, P. Rasmussen, blev valgt med Akklamation. Til Hovedbestyrelsen blev valgt Carl Dam, Ejner Jensen, Margrethe Christensen, Røpke, Th. Madsen og Chr. Petersen, til Suppleanter Bergstrøm og Nørregaard. Man vedtog at afholde næste Kongres i København. Til Slut havde Gæsterne Ordet for at takke for Samværet. Sekretæren oplæste Protokollen, som enstemmig godkendtes, hvorefter Kongressen hævedes.

Delegeretmødet i Arbejdsløshedskassen.

Formanden aabnede Mødet og gav en Oversigt over Kassens Virksomhed. Efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen. C. Dahl oplæste Regnskabet, som enstemmig godkendtes. Med Hensyn til Diæter og Lønninger samt Hovedledelse enedes man om samme Satser og samme Ledelse som Forbundet.

REDAKTØR CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i August Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING, KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ❋ KØBENHAVN DEN 3. SEPTEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Hjælpen til det nødlidende russiske Folk.

Paa »Internationalt Fagforeningsforbund«s Konference i Berlin den 13. og 14. August besluttedes det enstemmigt »at samle, udvide og centralisere de i Gang værende Indsamlinger i Interesse af en hurtigere og virksommere Anvendelse«.

Til denne store Opgave af international Solidaritet er ingen kaldet i samme Udstrækning som Amsterdam Internationale. Den forener i sine Rækker Fagorganisationer af enhver politisk Retning og Tilhængere af alle tre politiske Internationale. Trods de stadige og uafbrudte Angreb, der er blevet rettede imod den af Kommunisterne, tøvede den ikke et Øjeblik med at stille sig som Forsvarer for de Sultende i Rusland. At Amsterdam Internationale beviste i Gerningen at den ikke lod sig paavirke af de politiske Modsætninger, var en Garanti for Enheden i den russiske Hjælpeaktion.

Efter at Beslutningen var fattet, henvendte Udlandskomitéen for Arbejderhjælp til de Sultende i Rusland (Sekretær Münzenberg og en tysk Repræsentant) sig til Bestyrelsen for Internationalt Fagforeningsforbund, Jouhaux, Mertens, Oudegeest og Fimmen, med Anmodning om, at der oprettedes et Internationalt Centralsted til at lede Hjælpeaktionen. Dette maatte Bestyrelsen imidlertid afslaa. Den tagne Beslutning gik jo ud paa Enhed i Hjælpen. Denne Anskuelse fandt ogsaa Udtryk i alle Landes Presse. Den kommunistiske Internationales hidtidige Holdning var ogsaa gaaet i samme Retning, en direkte Opfordring fra dens Bestyrelse til enig Aktion.

Vor Varsomhed var ikke ubegrundet. Selv denne Lejlighed, hvor internationalt Kammeratskab skulde være Løsenet, misbruges til mere eller mindre skjulte Angreb paa Amsterdam Internationale. Det er en betænkelig Maade at befordre Enigheden i den russiske Hjælpeaktion paa, naar Udlandskomitéen nylig udbreder den Paastand, at »netop de mest politisk Interesserede, der som Regel ogsaa samtidig er de mest ivrige og virksomste organisatorisk, kun delvis omfattes af Internationalt Fagforeningsforbund«.

Men lige saa nedrig er den gemene Mistænkeliggørelse, som den kommunistiske Internationale Eksekutivkomité ikke viger tilbage for at udtale i en Skrivelse af 13. August til Kongressen for det forenede tyske Kommunistparti:

> »Spørgsmaalet om Hjælp til de hungrende Gouvernementer i Sovjet-Rusland er et af de vigtigste politiske Spørgsmaal. Kampagnen om dette Spørgsmaal begynder først nu og vil uden Tvivl antænde en politisk Kamp. Det internationale Socialdemokrati og de Uafhængige saavel som deres Beskyttere, Bourgeoisiet, kaster for hver Dag, der gaar, Masken mere og mere og viser den sande Aand i deres »Understøttelse«. Tysklands forenede kommunistiske Parti maa være i Stand til at stille sig i Spidsen for Bevægelsen og samle alle dem om sig, der er virksomme for at hjælpe Sovjet-Rusland.«

Denne Skrivelse er dateret samme Dag, som vi tog vor enstemmige Beslutning om at hjælpe Rusland. Da Udlandskomitéen for Ruslandshjælp handler i Forstaaelse med den kommunistiske Internationale, kaster det anførte maaske ogsaa et Strejflys over

Karakteren af den ønskede Enhed i Hjælpeaktionen.

At imødegaa Beskyldninger og Lognagtigheder i Øjeblikket tillader den store Opgave, vi har paataget os, ikke.

For at forebygge den truende Splittelse af den russiske Hjælpeaktion, opfordrer Internationalt Fagforeningsforbund i Overensstemmelse med sine allerede offentliggjorte Kundgørelser alle Arbejdere til at aflevere de til Lindring af Nøden i Rusland indsamlede Penge til den faglige Landsorganisation, saaledes at vore russiske Kammerater kan blive hjulpne paa den hurtigste og virksomste Maade.

Internationalt Fagforeningsforbund venter af alle Arbejdere, at de trods Sinovieffs uværdige Insinuationer vil gøre deres bedste for, at Ruslandshjælpen kan blive et Bevis for den proletariske Enighed. Intet bedre Svar kan gives den kommunistiske Internationale, end ved Offervillighed at beskæmme deres foragtelige Mistro.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnekonflikten i Provinsen.

I Skrivelse af 9. August har Dansk Arbejdsmandsforbund varslet Arbejdsstandsning fra og med den 17. August ved normal Arbejdstids Ophør overfor samtlige Medlemmer af Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark.

I Skrivelse af 13. August har Arbejdsgiverforeningen protesteret mod Varslets Gyldighed, og i den Anledning afholdtes et Fællesmøde den 16. August i Arbejdsgiverforeningens Lokaler.

Ved Fællesmødet enedes man om følgende:

Overenskomstforholdet ved Haderslev Havn tilbagevises til endelig Afgørelse af det ved Forliget af 25. April d. A. nedsatte Nævn, idet Organisationerne forinden har Adgang til at gøre sig bekendt med de lokale Forhold. Indtil Nævnets Afgørelse foreligger, erholder Arbejderne en à conto-Udbetaling af den almindelige Timeløn. Regulering finder Sted paa Grundlag af de af Nævnet fastsatte Takster.

Spørgsmaalene vedrørende Arbejdsmandsforligets Anvendelse, for saa vidt angaar Overenskomstforholdene for Stege, Skive, Skelskør og Kalundborg, henvises til fornyet Forhandling mellem Organisationerne. Hvis Enighed ikke opnaas, forelægges Spørgsmaalene det ved Arbejdsmandsforliget nedsatte Nævn til Afgørelse.

Den af D. F. D. S. iværksatte Lønreduktion i Frederikshavn frafaldes fra og med D. D.

*

Den af Dansk Arbejdsmandsforbund til Iværksættelse den 17. ds. ved normal Arbejdstids Ophør varslede Strejke aflyses.

Den af Dansk Arbejdsgiverforening iværksatte Lockout ved Haderslev Havn hæves fra og med den 18. ds.

Der optages mellem Hovedorganisationerne Forhandling om det i Arbejdsgiverforeningens Skrivelse af 13. ds. til Dansk Arbejdsmandsforbund omhandlede principielle Spørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Reglerne om Varsling af Sympatistrejker, og i Mangel af Enighed forelægges Spørgsmaalet Den faste Voldgiftsret til Afgørelse.

Dansk Skibstømrerforbund

har over for Arbejdsgiverforeningen rejst 4 Klagepunkter. Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 12. Juli, hvor man enedes om følgende:

»De 4 af De samvirkende Fagforbund indbragte Klagepunkter, nemlig:

1) Spørgsmaal om, af hvilket Beløb Overarbejdsprocenterne skal beregnes,
2) Spørgsmaalet om Udbetaling af Kalfatrepenge paa Værfterne ved Svendborgsund og Rudkøbing,
3) Spørgsmaal om Arbejdstidens Beliggenhed og
4) Spørgsmaalet om, af hvilket Beløb Procenttillæget for Bolværks- og Vandbygningsarbejde skal beregnes,

henvistes til Afgørelse ved Fagets Voldgiftsret, idet man samtidig var enige om at betragte Formaliteterne med Hensyn til Afholdelse af Mæglings- og Timandsmøde fyldestgjort ogsaa for det sidste Klagepunkts Vedkommende.«

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 476.
Havnearbejderne i forskellige Provinsbyer.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. August 1921 i Sag Nr. 476: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmarks Vegne.

I. Da det trods stedfundne Forhandlinger ikke var lykkedes at opnaa en tilfredsstillende Ordning af Overenskomstforholdene ved Haderslev Havn, blev der af Arbejdsgiverforeningen efter lovlige Varsler dekreteret Lockout overfor de ved Havnearbejdet beskæftigede Arbejdere fra 9. Juli 1921 at regne. Da Arbejdsgiverforeningen havde Formodning om, at Arbejdsmændenes Fagforening i Haderslev paa Grund af visse Kontingentrestancer var ekskluderet af Dansk Arbejdsmandsforbund, blev Lockoutvarslerne afgivet ikke alene til De samvirkende Fagforbund, men ogsaa direkte til Arbejdsmændenes Fagforening i Haderslev, som dog samtidig erfarede, at Varsel var afgivet til De samvirkende Fagforbund.

Mellem Arbejdsmændenes Fagforening og Foreningen af Arbejdsgivere ved Haderslev Havn, hvilken Forening er Medlem af Sammenslutningen af Havne- og Kobmandsorganisationer i Danmark, blev der herefter plejet Forhandlinger, som endte med en Vedtagelse af en Ordning, hvorefter der for Haderslev skulde gælde en Overenskomst lig den, der gælder for Aabenraa, og at Lockouten skulde hæves. Der blev i saa Henseende oprettet en skriftlig Udfærdigelse, som dog maa antages ikke at være bleven underskrevet.

Den 12. Juli fik Dansk Arbejdsgiverforening at vide, at Foreningen af Arbejdsgivere ved Haderslev Havn nævnte Dag havde ladet Havnearbejdet komme i Gang. Paa telegrafisk Foresporgsel fra Dansk Arbejdsgiverforenings Side med udtrykkelig Fremhævelse af, at den af Dansk Arbejdsgiverforening dekreterede Lockout kun kunde hæves af sidstnævnte, gav Foreningen af Arbejdsgivere følgende til Sammenslutningen rettede den 13. Juli daterede Svar:

»Hermed følger en Afskrift over den med Havnearbejderne i Haderslev afsluttede provisoriske Overenskomst, paa hvilken vi i Tirsdags Middag har genoptaget Arbejdet ved Havnen med Forbehold af, at denne Ordning anerkendes 1) af samtlige Medlemmer af vor Forening, 2) af Arbejdsgiverforeningen i København.

Vi beder Dem venligst foranledige, at Arbejdsgiverforeningen tager en omgaaende Beslutning og at samme meddeles os telegrafisk.

Imidlertid har vi meddelt Havnearbejderne, at Arbejdsgiverforeningen ikke anerkendte Lockoutens Ophævelse, og at Lockouten derfor maatte træde i Kraft igen, saa snart de paabegyndte Losninger var tilendebragt.«

Den 14. Juli telegraferede Dansk Arbejdsgiverforening:

»Arbejdsgiverforeningen og Sammenslutningen forkaster Overenskomsten. Lockouten opretholdes.«

I Brev af s. D. gav Dansk Arbejdsgiverforening en nærmere Forklaring af, hvorfor den ikke kunde tiltræde den lokalt afsluttede Overenskomst og tilføjede følgende:

»Vi bemærker af Deres Skrivelse, at den afbrudte Lockout paany vil blive iværksat, og vi forudsætter, at den meget snart atter vil være effektiv. Iøvrigt paapeger vi atter, at kun Dansk Arbejdsgiverforening kan tage Bestemmelse med Hensyn til Lockoutens Ophor eller de Betingelser, paa hvilke saadant Ophor kan ske.«

Efter De samvirkende Fagforbunds Fremstilling var Arbejdet i Gang — og Lockouten faktisk hævet — i ca. 8 Dage, og da det formenes, at denne Genetablering efter saadant Tidsrum uden nyt Varsel er i Strid med Septemberforliget, har De samvirkende Fagforbund under denne Sag paastaaet Lockouten kendt ulovlig og Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningens Vegne ikendt Bod.

Det er i saa Henseende nærmere anført, at, naar Overensstemmelse var naaet mellem de lokale Parter, var selve Grundlaget for Lockouten bortfaldet, og i al Fald maatte Arbejderne, der intet vil have vidst om, at Ordningen var truffet under Forbehold af

Sanktion fra Dansk Arbejdsgiverforenings Side, være berettigede til at betragte Lockouten som endelig bortfaldet, naar den lokale Arbejdsgiverforening lod sine Medlemmer tage dem i Arbejde igen. I denne Forbindelse er det fremhævet, at det tagne Forbehold maa være Arbejderne og deres Forening uvedkommende, og den af den lokale Arbejdsgiverforening mulig begaaede Fejl maa blive en Sag alene mellem denne og Sammenslutningen eller Dansk Arbejdsgiverforening, der eventuelt ved nye Varsler maa bringe Forholdet paa lovlig Grund.

Retten finder imidlertid at maatte give de Indklagede Medhold i, at der her kun foreligger en Suspension af Lockouten og ingen endelig Ophævelse. De lokale Foreningers Ledelser burde vide, at en af en Hovedorganisation dekreteret Arbejdsstandsning ikke kan endelig hæves af andre, og naar de lokale Foreninger har ladet Arbejdet genoptage i Tillid til det foreliggende, maa det være paa egen Risiko, saaledes at de, hvis Stilling maatte være blevet forringet ved Arbejdets midlertidige Optagelse og i nærværende Tilfælde Lockoutens Genopblussen paa Grund af den fra Dansk Arbejdsgiverforenings Side nægtede Sanktion, selv maa bære Skaden derved.

Lockouten maa altsaa, som af de Indklagede hævdet, anses lovlig eksisterende, og de Indklagede efter deres Paastand være at frifinde.

I Forbindelse med fornævnte Klagemaal har Klagerne besværet sig over, at Komumneraadet i Haderslev har besluttet at nægte offentlig Understøttelse til enhver arbejdsløs Arbejder, som nægter at tage Arbejde ved Haderslev Havn, og Klagerne har hævdet, at de Indklagede ulovlig har foranlediget denne Beslutning og derfor maa være pligtige at yde Dansk Arbejdsmandsforbund Erstatning for den Skade, som derved er tilføjet Forbundets Medlemmer.

Mod de Indklagedes Benægtelse er der imidlertid ikke godtgjort noget, som kan give Retten sikkert Grundlag for i nævnte Henseende at paalægge de Indklagede noget Ansvar, og de vil derfor være at frifinde.

II. I nærværende Sag er derhos fremsat Klager over forskellige Overenskomstbrud, som Sammenslutningen eller dens Underorganisationer skal have begaaet ved egenmægtig Reduktion af gældende Timeløn for Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer i forskellige Provinsbyer, saaledes Randers, Thisted, Frederikshavn og Skive, i hvilken Henseende Klagerne paastaar Sammenslutningen paalagt passende Bod, eventuelt paa vedkommende Underorganisations Vegne, og kendt pligtig at foranledige tilbagebetalt, hvad der overenskomststridigt maatte være fradraget.

De Indklagede procederer til Frifindelse og har paa deres Side for Frederikshavns Vedkommende nedlagt Paastand om, at Dansk Arbejdsmandsforbund idømmes Bod, fordi Havnearbejdsmændene i denne By, som det hævdes, med Sanktion af Forbundets Formand overfor den af Det forenede Dampskibs-Selskab foretagne Reduktion af Timeløn med 13 Øre Timen har vægret sig ved at arbejde for saadan lavere Løn og derved bevirket, at Reduktionen ikke kunde gennemføres i Frederikshavn.

Om de paagældende Forhold er følgende oplyst:

a) I *Randers* er den 11. November 1920 mellem Arbejdsmændenes Fagforening og bl. a. Jysk Andels Eksportforening indgaaet en Overenskomst om Kartoffel-Arbejde, hvorefter bl. a. Lagerarbejde betales med 1 Kr. 88 Øre pr. Time.

Eksportforeningen har nu ensidig reduceret denne Timeløn med 38 Øre for at komme ned paa samme Timeløn, som betales af »Foreningen af Arbejdsgivere i Randers«, hvis Overenskomst med Arbejderne er opsagt og derfor falder ind under Forligsmandsordningen af 25. April 1921, medens Klagerne hævder, at fornævnte Overenskomst af 11. November 1920 ikke er opsagt og altsaa ikke falder ind under Forligsmandsordningen.

De Indklagede hævder, at Overenskomsten af 11. November 1920 er rettidig opsagt, men da de ikke mod Klagernes Benægtelse har ført noget Bevis herfor, maa der gives Klagerne Medhold i, at Reduktionen er overenskomststridig, hvorefter alle de ulovlig

skete Fradrag vil være at efterbetale. Til Paalæggelse af Bod finder Retten ikke Forholdet egnet.

b) I *Thisted* er den 21. Maj 1919 mellem Arbejdsgiverforeningen sammesteds og Arbejdsmændenes Fagforening sammesteds indgaaet en, indtil Dato ikke opsagt, Overenskomst om Løn- og Arbejdsvilkaar.

I indeværende Aar førtes der Forhandling mellem de to lokale Foreninger bl. a. om Reduktion af Lønningerne med 13 Øre Timen fra 28. Maj 1921 at regne.

Efter Dansk Arbejdsmandsforbunds Fremstilling indlod Arbejdsmændenes Fagforening i Thisted sig kun paa saadan Forhandling, fordi Arbejdsgiverne havde angivet, at Forligsmandsordningen af 25. April angik ogsaa Overenskomster som den foreliggende, og under Paavirkning heraf indgik Fagforeningen paa en Ordning, der blev skriftlig formuleret i en vedtaget, men endnu ikke underskrevet Udfærdigelse. Da den imidlertid i Mellemtiden var kommet til Kundskab om Forligsmandsordningens rette Forstaaelse, klagede den til Dansk Arbejdsmandsforbund, der protesterede mod Reduktionen.

Der er overfor de Indklagedes Benægtelse ikke forelagt Retten noget Bevis for, at Fagforeningen i Thisted er indgaaet paa den nye Overenskomst paa Grund af urigtige Angivender fra Modpartens Side; og da det er uomtvistet, at der en Del Tid faktisk er arbejdet efter den med Tilsidesættelse af den ældre af 21. Maj 1919, og at der intet fandtes i den, hvorved dens Gyldighed betingedes af Dansk Arbejdsmandsforbunds Tiltrædelse, finder Retten paa det foreliggende ingen Hjemmel til at tilsidesætte den.

De Indklagede vil derfor paa dette Punkt være at frifinde.

c) I Forligsmandsordningen af 25. April 1921 er i Afsnit II bestemt:

»Overenskomsterne med Det forenede Dampskibs-Selskab for Arbejdere paa de Pladser, hvor de kun beskæftiges enkelte Timer om Dagen eller enkelte Dage om Ugen, ændres saaledes:

a. Mindstebetalingen beregnes for 4 Timer, medmindre der nu regnes med et større Timetal.

b. Iøvrigt gælder Bestemmelserne under I (Punkt a—d).«

Blandt de Overenskomstforhold mellem Det forenede Dampskibs-Selskab og Dansk Arbejdsmandsforbund, hvor Bestemmelsen om 4 Timers Mindstebetaling vilde faa Betydning, fordi der hidtil var ydet en lavere Mindstebetaling, var nogle uopsagte. For disses Vedkommende vilde derfor hverken Ændringen i Mindstebetalingen eller den ved Forliget fastslaaede Lønreduktion uden videre kunne bringes til Anvendelse uden udtrykkelig Aftale. Som Følge heraf og specielt med Henblik paa Forholdet i Frederikshavn, hvor Sagen netop laa som anført, afholdtes den 6. Juni 1921 et Møde mellem en Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningens Formand som Repræsentant for D. F. D. S.; endvidere var Kontorchefen i Sammenslutningen til Stede.

Fra D. F. D. S.s Side indtog man overfor de uopsagte Overenskomstforhold det Standpunkt, at *enten* maatte de uforandret løbe videre, *eller* ogsaa maatte man overalt fastslaa en Mindstebetaling beregnet for 4 Timer, men saa ogsaa gennemføre Lønreduktionen af 13 Øre pr. Time.

Da Sammenslutningen mente, at der paa Mødet var tilvejebragt Enighed om sidstnævnte Alternativ, tilskrev Sammenslutningens Formand paa D. F. D. S.s Vegne dette Selskabs Agent i Frederikshavn og de andre Havnebyer, hvor uopsagte Overenskomster forelaa, saaledes:

»Vi undlader ikke at meddele Dem, at vi i Gaar har haft en Konference med Dansk Arbejdsmandsforbund her i København og er enedes med nævnte Hovedorganisation om, at det Forlig, der opnaaedes ved Forligsmandens Forslag, og hvorved der blev truffet en speciel Ordning for D. F. D. S., skal forstaas saaledes, at Timelønnen overalt i danske Provinshavne, hvor D. F. D. S. sejler, skal betales med 150 Øre pr. Time inkl. Dyrtidstillæg imod, at der overalt skal betales for mindst 4 Timer pr. Anløb, uanset om Arbejdstiden kun er 1 à 2 Timer.«

Der blev derefter i de Havnebyer,

der omfattedes af fornævnte Skrivelse af 7. Juni 1921 af D. F. D. S. forholdt som angivet og altsaa ogsaa iværksat Lønreduktion med Hensyn til de 13 Øre. I Frederikshavn vægrede Arbejderne sig som ovennævnt, efter at Fagforeningen paa Forespørgsel til Dansk Arbejdsmandsforbund havde faaet Oplysning om Retsforholdets Stilling, og om at Forbundet ikke havde truffet saadan Aftale, som i D. F. D. S.s Brev af 7. Juni angivet. Om Forholdet i de andre Havne er der ikke forelagt Retten særlige Oplysninger. De Indklagede maa antages at hævde, at der ikke der var Modstand af Betydning.

Klagerne hævder, i Tilslutning til, hvad den Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund, der deltog i Mødet den 6. Juni 1921, her for Retten har forklaret, at det, man enedes om, var, at *hvis* Arbejderne trods gældende uopsagte Overenskomster maatte ønske at faa indført Reglen om Mindstebetaling af 4 Timer, maatte de tage ogsaa Reduktionen af de 13 Øre, og altsaa give Afkald paa Rettighederne efter de uopsagte Overenskomster. Derimod maatte, efter hvad Repræsentanten videre har forklaret, enhver forstaa, at der ikke var Spørgsmaal om, at han — eller Forbundet — kunde eller vilde *forpligte* Fagforeninger til at give Afkald paa Rettigheder, som de og deres Medlemmer havde ifølge gældende Overenskomster. Repræsentanten lovede dog efter sin Forklaring, hvis de paagældende skulde stille sig modvillige, at Forbundet overfor saadanne vilde bedst muligt anbefale den ensartede Ordning, og han erindrer, at der ganske rigtigt, som Sammenslutningens Formand har forklaret her for Retten, til Slutning var Tale om, at der skulde skrives til vedkommende Havnebyer, men det vil ikke være faldet Repræsentanten ind, at der kunde blive Tale om at skrive om en endelig Afgørelse, men kun om en Forhandling.

Om Udfaldet af Mødet den 6. Juni blev intet protokolleret endsige underskrevet af begge Parter, og Retten kan paa det foreliggende ikke anse det godtgjort, at der med Dansk Arbejdsmandsforbund er blevet truffet nogen endelig bindende Aftale, der kunde give Føje til Afsendelse af et Brev med Indhold som Brevet af 7. Juni 1921. Derimod vilde det have været berettiget at skrive, at der havde været ført Forhandlinger med Forbundet om at søge gennemført Ordningen efter Forligsmandsforslaget ogsaa i de i Brevet omhandlede Byer, og at Forbundet havde lovet bedst muligt at anbefale og støtte et saadant Forsøg.

Forsaavidt Klagerne nu hævder, at Afvigelsen fra de uopsagte Overenskomster ikke lovlig har kunnet ske, uden at der blev truffet endelig bindende Aftale mellem Organisationerne, maa der gives dem Medhold; og heraf vil det altsaa være en Følge, at Tilbageregulering ved D. F. D. S.s Foranstaltning bør ske med Hensyn til Lønnings- og Arbejdsforhold i de i Brevet omhandlede Byer i Overensstemmelse med de gamle uopsagte Overenskomsters Regler, medmindre naturligvis rette Vedkommende enes om en anden Ordning.

Det forefaldne maa antages at skyldes en Misforstaaelse, som D. F. D. S. efter det oplyste maa bære Ansvaret for, men da denne Misforstaaelses Virkninger sandsynligvis vilde være blevet afværget i Tide, hvis der ikke var tilstødt visse Omstændigheder, som ikke kan lægges D. F. D. S. til Last, samt da der derhos intet foreligger om, at Forbundet har, som af dets Repræsentant den 6. Juni lovet, positivt anbefalet den tilsigtede ensartede Ordnings Gennemførelse, findes der ikke Anledning til at paalægge nogen Bod.

Hvad sluttelig Modklagen angaar, vil der efter det ovenanførte samt da der ikke mod Dansk Arbejdsmandsforbunds Benægtelse er godtgjort med Hensyn til Frederikshavn at være foretaget noget fra Forbundets eller dets Formands Side, som kan paadrage Ansvar, ikke blive Spørgsmaal om at tage de Indklagedes Paastand til Følge.

Sagens Omkostninger vil være at betale af De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening hver med Halvdelen.

Kendelse.

Den under I. omhandlede Lockout er at anse som lovlig opretholdt.

Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark

bør paa Jysk Andels-Eksportforenings Vegne drage Omsorg for, at de under II. a. omhandlede ulovlig skete Fradrag efterbetales Dansk Arbejdsmandsforbund paa Vedkommendes Vegne og bør paa Det forenede Dampskibs-Selskabs Vegne drage Omsorg for, at der i de under II. c. omhandlede Byer sker Tilbageregulering med Hensyn til Lønnings- og Arbejdsforhold i Overensstemmelse med de gamle, uopsagte Overenskomster, forsaavidt ikke rette Vedkommende enes om en anden Ordning.

Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 500 Kr., betaler De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening hver med Halvdelen.

Kongresser.

Dansk Rebslageriarbejderforbunds Kongres.

Dansk Rebslageriarbejder-Forbund afholdt ordinær Kongres i København i Dagene 12.—13. August. Tilstede var 20 Repræsentanter fra 15 Afdelinger samt 6 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Forretningsfører Charles Andersen bød i hjertelige Ord de Tilstedeværende Velkommen og udtalte Haabet om en god og frugtbringende Forhandling paa Kongressen.

Til Dirigent valgtes N. Hansen, Thurø, og til Sekretær J. M. Søegaard, Vejle. Efter Indstilling af Udvalget til Prøvelse af Mandater blev samtlige Mandater godkendt.

Forretningsføreren aflagde derefter Beretning om Virksomheden, om hvilken iøvrigt var affattet en trykt Redegørelse, hvis forskellige Afsnit Forretningsføreren gennemgik. En lang Række af Talere havde derefter Ordet, hvorpaa Beretningen godkendtes enstemmigt.

Kassereren fremlagde det reviderede Regnskab, som ligeledes godkendtes enstemmigt.

Derefter behandledes en Række særlige Forslag. Ogsaa forskellige lokale Forhold fra enkelte Afdelinger blev drøftet af Kongressen.

Til Forretningsfører genvalgtes Charles Andersen, Horsens. Til Hovedbestyrelsen valgtes J. M. Søegaard, Vejle (Næstformand), N. Hansen, Thurø, M. Bredgaard, Randers, N. Rasmussen, København, Georg Andersen, Randers, og A. Brochmann, Viby (Jylland), de to sidste Nyvalg.

Som Revisorer valgtes N. Hansen, Odense, og Charles Nielsen, Viby.

Forretningsføreren tog under Kongressen Anledning til i en smuk Tale at takke Forbundets tidligere Leder, Jacb. Sørensen, Brønderslev, for hans store Arbejde for Rebslageriarbejderne. Sørensen, som nu er knyttet til den socialdemokratiske Presse, takkede for Anerkendelsen og udbragte et Leve for Forbundets nye Ledelse.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i Aarhus 1925.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Ogsaa her godkendtes Beretning og Regnskab enstemmigt, efter at en Del Forespørgsler var besvaret af Formand og Kasserer. Forskellige Forslag vedtoges, bl. a. en Kontingentforhøjelse af 20 Øre for Mænd og 10 Øre for Kvinder. Det overlodes Bestyrelsen at opkræve Ekstrakontingent i Overensstemmelse med Inspektoratets Krav.

Som Ledelse for Kassen og som Revisorer valgtes de samme, som var valgt paa Forbundets Kongres.

Kongressen og Delegeretmødet afsluttedes under kraftige Hurraraab for Dansk Rebslageriarbejderforbund.

Dansk Tekstilarbejderforbunds 16. Kongres.

aabnedes Mandag den 11. Juli i Arbejdernes Forsamlingsbygning, Enghavevej 40, København.

Forretningsfører Chr. Nielsen bød de Kongresdelegerede Velkommen. Han udtalte, at det er under meget vanskelige Forhold, at vi afholder denne Kongres. Indenfor Industrien gennemgaar man en Krise, som har bevirket, at omtrent Halvdelen af Medlemmerne befinder sig ude i en langvarig Arbejdsløshed. Og endnu i dette Øjeblik ses der ingen Tegn til en Bedring af dette Forhold. Omtalte ligeledes Lock-outen, hvor det viste sig, at Arbejdsgiverne ikke betænkte sig paa ved Hjælp af denne Arbejdsløshed at nedsætte Løn-

ningerne. Han sluttede med at byde de indbudte Gæster et særligt Velkommen.

De Delegerede afsang derpaa Socialisternes Marsch, hvorefter de indbudte Gæster fik Ordet.

Rødel, Tyskland. Jeg gaar ud fra, at vi ikke er en ren Arbejderorganisation, der kun tænker paa det daglige Brød, men at vi ogsaa er en politisk Organisation. Vi skal arbejde hen til at blive socialdemokratiske Organisationer. Arbejderne i Tyskland staar splittet i flere Partier, men selv om de tit er uenige, saa er de dog i Principet alle enige. Vi Tekstilarbejdere indtager nu en langt større Magtstilling, end vi gjorde før Krigen. Tekstilarbejderen var tidligere foragtet, han var Symbolet paa Armod. Nu er det noget andet.

Vi har forbedret vore Kaar ganske betydeligt baade fagligt og politisk. Vi har indført 46 Timers ugentlig Arbejdstid i Tyskland, idet der kun arbejdes 6 Timer om Lørdagen. Vi har i Øjeblikket ca. 17.000 Bedriftsraad, som er medbestemmende ved Afskedigelse og Antagelse af Arbejderne. Vor Organisation omfatter i Øjeblikket c. 570.000 Arbejdere, hvilket vil sige, c. 90 pCt. af alle Tekstilarbejdere.

Der tales saa meget om de tyske Kommunister, men jeg kan forsikre om, at den kommunistiske Del af de tyske Arbejdere er ganske forsvindende lille og ganske uden Betydning. Jeg haaber, at denne Kongres maa blive et Middel til yderligere Fremgang for de danske Tekstilarbejdere, og jeg kan meddele, at bag ved dette mit Ønske staar 570.000 tyske Tekstilarbejdere, fra hvem jeg skal overbringe Kongressen en Hilsen.

G. Janzen, Sverige, udtalte: Jeg skal overbringe Kongressen en Hilsen fra den internationale Sekretær; han ligger syg og har derfor ikke kunnet komme til Stede her. Ligeledes fra mit eget Forbund skal jeg bringe en Hilsen, og jeg takker samtidig for Indbydelsen til at overvære denne Kongres.

Vi har i Sverige de samme vanskelige Tilstande som her i Danmark. Der hersker i mange Hjem i Øjeblikket voldsom Nød. Man har henvendt sig til Stat og Kommune, men de har ingen Penge, siger de, men samtidig kaster man Masser af Penge ud til Militæret. Med Hensyn til Eksperimenter, der er foretaget andre Steder, skal jeg udtale, at jeg tror, at den gamle Socialisme er den rigtige.

Det har glædet mig at høre Kollega Rødel, Tyskland. Jeg vil dog sige, at de tyske Tekstilarbejdere maa presse deres Løn højere op endnu, ellers ender det med, at det bliver os, der bliver Pariaer. I Sverige har Arbejdsgiverne nedsat Lønnen, men de siger, at vi skal længere ned endnu. Den Tid, vi nu oplever i Sverige, har vi aldrig kendt Magen til, men vi maa haabe, at der inden længe maa oprinde lysere Tider for os. Vi skal alle arbejde hen imod det store Maal at komme til at leve som Mennesker, under menneskelige Kaar. Idet jeg endnu engang takker for Indbydelsen til denne Kongres, haaber jeg, at den maa bringe et godt og rigt Resultat for de danske Tekstilarbejdere.

Sekretær Jakobsen fra De samvirkende Fagforbund, der var indbudt som Gæst, takkede paa De samv. Fagforb.s Vegne for Indbydelsen til denne Kongres. Som allerede fremhævet af de andre Talere er det svære Tider i Øjeblikket. Vi lider under en kolossal Arbejdsløshed, specielt indenfor Tekstilarbejderne. Det er forstaaeligt, at der under saadanne Forhold kan ske Ting indenfor Arbejdernes Rækker, som ellers ikke vilde finde Sted. Vi har naaet Resultater, men det er ikke nok. Vi skal videre frem. Vi skal sammen med den internationale Arbejderbevægelse, som har Socialismen til Maal, arbejde for dettes Virkeliggørelse. Jeg vil udtale Ønsket om, at de Beslutninger, som bliver taget her, maa være af en saadan Natur, at de kommer til at virke til Gavn for saavel dette Fags som alle andre Arbejdere. Jeg ønsker det bedste Resultat. Til Lykke med Arbejdet.

Forbundets mangeaarige Forretningsfører, Æresmedlem J. J. Møller, var ligeledes indbudt som Gæst og udtalte følgende:

Jeg vil ogsaa sige Tak for den Indbydelse, som jeg har modtaget til at være til Stede her i Dag. Jeg staar nu ikke længere i Ledelsen for Forbundet, men derfor interesserer Virksomheden mig ikke mindre. Naar jeg tænker paa den første Kongres, vi afholdt, og saa ser, hvor mange Delegerede, der er mødt til denne Kongres, saa faar jeg et udmærket Billede af Forbundets Ud-

vikling. Der er mange Maader at komme frem paa, men jeg tror, at den Maade, som vi hidtil har benyttet, er den rigtige. Vi maa følge Udviklingen. Jeg vil slutte med at udtale Haabet om, at denne Kongres maa opnaa gode Resultater.

Formanden takkede for de faldne Udtalelser fra Gæsternes Side og udtalte i Tilslutning hertil, at Kongressen maatte faa et Forløb, som vilde blive til Gavn for Organisationen.

Kongressen fastsatte derefter Forretningsordenen, hvorefter der skulde arbejdes.

Det af Kongressen nedsatte Mandatudvalg afgav derefter Beretning. Tilstede paa Kongressen var 157 Delegerede, hvoraf 124 Mænd og 33 Kvinder, repræsenterende 45 Afdelinger med 10.273 Medlemmer. Endvidere var tilstede 17 Hovedbestyrelsesmedlemmer, af disse er 14 Mænd og 3 Kvinder, 1 Revisor, 1 Tolk og 4 Gæster samt 3 Kontrollører og 1 Stenograf. Samtlige Mandater godkendtes.

Derefter valgtes til Dirigenter Jean Jensen, København, og L. Petersen, Vejle.

Til Sekretærer valgtes Possementmager P. Jensen, København, og L. H. Lund, Esbjerg.

Udenfor Dagsordenen vedtoges det at sende Hovedkasserer Arnskov, som ligger syg paa Hospitalet, en Hilsen fra Kongressen og med Ønsket om en snarlig Helbredelse.

Et andet Forslag om at give en Referent fra »Arbejderbladet« Adgang til Kongressen kunde ikke tiltrædes.

Forretningsfører Chr. Nielsen aflagde derefter Beretning om den Virksomhed, Forbundet havde udfoldet siden den sidst afholdte Kongres i 1918. Idet han henviste til den trykte Beretning, gennemgik han de vigtigste Punkter i denne, og da navnlig alt, hvad der vedrørte Lønbevægelsen i Faget. I Særdeleshed omtalte han Revisionen af Akkordtarifferne i 1919, en Revision, der var saa omfattende, at Forhandlingen herom strakte sig over et Tidsrum af 3 Maaneder. Ligeledes omtalte han Dyrtids-Overenskomsten af 7. Oktober samme Aar.

Samtidig med disse Forhandlinger om selve Lønspørgsmaalet havde De samvirkende Fagforbund gennemført en Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen om Arbejdstiden, hvorved Tekstilarbejderne fik en Arbejdstidsforkortelse paa 6 Timer ugentlig. Omtalte derefter Overenskomstforhandlingerne i 1920 og paapegede her, hvorledes det var lykkedes gennem den bekendte Paaskesituation at bryde Arbejdsgivernes Modstand, hvorefter Arbejderne ikke alene fik en Lønforhøjelse, men ogsaa gennem den saakaldte Augustregulering blev sikret Dækning for en eventuel Dyrtidsstigning.

Forretningsføreren kom derefter ind paa den Lønforhandling, der havde givet Anledning til en Del Kritik fra Medlemmernes Side, nemlig Overenskomsten fra 1921. Han paaviste her, hvorledes Forbundet var stillet overfor Krav fra Arbejdsgivernes Side om en klækkelig Lønnedsættelse, samtidig med at vi stod med storste Delen af vore Medlemmer ude i Arbejdsløsheden. At dette ikke var uden Betydning for den Modstand, vi var i Stand til at yde, siger sig selv. Han gennemgik hele Forhandlingens Gang, lige fra dens Begyndelse og til Lockoutens Afslutning. Han motiverede og forsvarede Hovedbestyrelsens Stilling, ogsaa med Hensyn til Godkendelsen af Forligsmandens Forslag.

Forretningsfører Chr. Nielsen sluttede sin Beretning med nogle enkelte Bemærkninger til en Række andre Spørgsmaal, som Forbundet havde beskæftiget sig med i den forløbne Periode.

Der fortes nu en meget lang Diskussion, hvorunder en Række Talere kritiserede Ledelsens Stilling. Selv om en hel Del Spørgsmaal blev draget med ind i Debatten, saa samlede den fremsatte Kritik sig nærmest om to Ting, nemlig Maaden, hvorpaa den sidste Overenskomst blev afsluttet, samt et Tillidsmandsspørgsmaal.

En Resolution, stillet af Kolding Afdeling, gaaende ud paa at udtale en Misbilligelse af, at Hovedbestyrelsen ikke havde givet Medlemmerne Adgang til gennem Urafstemning at tage Stilling til Forligsmandens Forslag, blev vedtaget.

Derefter godkendte Kongressen Beretningen.

Regnskaberne.

De reviderede Regnskaber forelagdes og godkendtes.

Lovændringsforslag.

Efter at Sekretær Carl Larsen havde forelagt saavel de af Afdelingerne som Hovedbestyrelsen stillede Ændringer til Forbundslovene, vedtoges de nuværende Love med nogle enkelte redaktionelle Ændringer, med Undtagelse af Prg. 9, som fik følgende Tilføjelse: »Ingen Overenskomst kan underskrives af Prg. 9, som fik følgende Tilføjelse:

»Ingen Overenskomst kan underskrives af Forbundet, før de Medlemmer, Overenskomsten omfatter, ved en Urafstemning har godkendt den.«

Denne Tilføjelse vedtoges paa Trods af, at der fra Ledelsens Side klart og tydeligt blev gjort opmærksom paa, at saa længe De samvirkende Fagforbunds Love har den nuværende Affattelse, og vi gennem Forbundslovens Paragrafer 1 og 10 er undergivet disse, vil den ingen praktisk Betydning faa.

Efter at nogle enkelte særlige Forslag var behandlet, gik man over til at behandle Spørgsmaalet: Den kommende Lønbevægelse, som indlededes af Forretningsføreren. Efter at han havde fremsat sit Synspunkt, og ingen begærede Ordet, toges de faldne Udtalelser til Efterretning.

Derefter gik man over til Valg af Tillidsmænd.

Til Formand genvalgtes Chr. Nielsen og til Sekretærer Carl Larsen og Joh. Christensen. Som Hovedkasserer genvalgtes Arnskov. Revisorer blev G. Andersen og L. Johannesen.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes for København Th. Kuntze og O. Degenkolbe, Tekstilarbejdernes Fagforening, Fru Nielsine Hansen, Trikotagearbejdernes Fagforening, og Martin Jensen, Farveriarbejdernes Afdeling.

For Sjælland valgtes Fru Betzy Jensen, Helsingør, og N. P. Nielsen, Brede.

For Fyn N. Scheel, Odense.

For Jylland Frede Rasmussen, Silkeborg, L. H. Lund, Esbjerg, M. Bech, Randers, Frk. Oline Olsen, Aarhus, Sofus Jensen, Horsens, B. Bertelsen, Vejle.

Til Næstformand valgtes Carl Larsen.

Til Medlemmer af den internationale Komité valgtes Chr. Nielsen og Joh. Christensen.

Det vedtoges at afholde den næste Kongres i Vejle i Juli Maaned 1924.

Derefter havde de indbudte Gæster Ordet, hvorefter Forsamlingen staaende sang Internationale.

Dirigenten, Jean Jensen, takkede derefter de Delegerede for den saglige og kammeratlige Maade, Diskussionen var ført paa, og idet han udbragte et kraftigt besvaret Leve for Dansk Tekstilarbejderforbund, sluttede han Kongressen.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Formanden aflagde en udførlig Beretning om den Virksomhed, som Arbejdsløshedskassen havde udfoldet.

Efter nogen Diskussion vedtoges følgende Udtalelse i Anledning af Industrikrisen:

»I Anledning af den Krise, der hersker indenfor Tekstilindustrien, hvorved flere Tusind Tekstilarbejdere nu Maaned efter Maaned har gaaet ledige og derigennem været udsatte for Nød og Savn, udtaler Delegeretmødet, at dette fuldt ud tiltræder de af De samvirkende Fagforbund under 14. December f. A. og 7. Juli d. A. rettede Henvendelser til Regeringen om, at der snarest muligt foretages de mest virkningsfulde Foranstaltninger til Afhjælpning af Krisen for dermed at gøre det muligt atter at skaffe Arbejde. Delegeretmødet opfordrer Regeringen til ufortøvet at gribe ind f. Eks. ved — af Hensyn til andre Landes Valuta — at regulere Importen, da Tekstilarbejderne i overvejende Grad er kommet ud i denne Arbejdsløshed grundet paa den fejlslagne Spekulation i fremmede Varer; endvidere ved at indføre Kontrol med Produktionen og Begrænsning af Handelsavancen.«

Derefter godkendtes Beretningen.

Hovedkassereren gennemgik derpaa Arbejdsløshedskassens Regnskab. Dette godkendtes enstemmigt.

Delegeretmødet vedtog derpaa forskellige Vedtægtsændringer, der alle var i Overensstemmelse med Arbejdsløshedsinspektoratet.

Efter at have fastsat Lønninger og Administrationsbidrag foretoges Valg af Tillidsmænd, der blev de samme, som var valgt til Forbundet.

Næste Delegeretmøde afholdes i Vejle.

Da Dagsordenen hermed var udtømt sluttede Dirigenten Delegeretmødet.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❋ KØBENHAVN DEN 10. SEPTEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Arbejdslønnen i Industrien.

Januar Kvartal. 1921.

Efter det for Januar Kvartal 1921 foreliggende lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening er stillet til Raadighed for Det statistiske Departement, er udarbejdet omstaaende Tabel over Arbejdslønnen i en Række Fag, der tilsammen kan siges at repræsentere Industrien og Haandværket som Helhed. I Tabellen findes anført Antallet af de i de enkelte Fag beskæftigede Arbejdere i København og Provinsen ved Kvartalets Slutning og den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1921 og Oktober Kvartal 1920.

For Tabellens Gruppering af Fagene er den Industrigruppe og det Fag, som Arbejdsgiveren tilhører, lagt til Grund, og indenfor denne Gruppering har der dernæst fundet en Deling Sted efter Arbejdernes Fag eller Uddannelse og en Deling mellem mandlige og kvindelige Arbejdere. De i Tabellen anførte Beløb for Gennemsnitsfortjenesten pr. Time er beregnede efter den samlede Udbetaling, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord.

Lønstatistiken omfatter denne Gang 85.300 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Dette Tal er adskilligt lavere end Tallene for de nærmest foregaaende Kvartaler. For Oktober Kvartal 1920 omfattede Statistiken saaledes 107.000 Arbejdere, for Juli Kvartal 1920 113.800. Nedgangen, der gør sig gældende i næsten alle Fag og Arbejdergrupper, skyldes hovedsagelig den med den tiltagende økonomiske Depression fulgte Nedgang i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere — i saa Henseende kan fremhæves Nedgangen i de for Tobaks- og Tekstilfaget anførte Arbejdertal — og i visse Fag tillige almindelige Sæsonforhold, saaledes i Sukkerindustrien, Teglværksindustrien og i nogen Grad i de til Byggeindustrien knyttede Fag. Nyt tilkommen i Lønstatistiken er Bryggerifaget i København med ca. 3000 Arbejdere.

Til samlet Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles omstaaende Tabel. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det dog bemærkes, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Tabellens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at for 1920 og 1921 er Gruppen »Formænd« udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1921 i Hovedstaden 275 Øre, i Provinsen 216 Øre, i hele Landet 246 Øre i Oktober Kvartal. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelse af deres Lønninger i de samlede Gennemsnit kun betyder en Ændring paa Brøkdele af en Øre.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 15/3 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920	Ant. Arb. pr. 15/3 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kv. 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920
		Øre	Øre		Øre	Øre
Næringsmiddelindustrien.						
Bagerier, Svende	911	220	220	521	191	193
Møllere, —	60	213	212	210	190	186
Chokoladefabr., fagl. Arb.	58	234	248	23	210	211
— ufagl. Arb.	108	193	205	23	185	186
— Kvinder	540	132	129	96	118	116
Margarinefabr., ufagl. Arb.	40	174	173	463	174	173
— Kvinder	—	—	—	194	113	113
Slagterier, ufagl. Arb.	260	197	194	726	182	183
— Kvinder	15	115	113	106	111	109
Bryggerier, ufagl. Arb.	1903	202	—	—	—	—
— Kvinder	994	148	—	—	—	—
Spritfabrikker, ufagl. Arb.	45	187	187	299	187	187
— Kvinder	32	153	153	10	152	147
Sukkerfabr., ufagl. Arb.	469	213	207	1075	171	195
— Kvinder	172	128	129	47	103	116
Div. Fag, ufagl. Arb.	174	204	189	233	174	170
— Kvinder	124	130	131	223	121	114
Tobaksindustrien:						
Cigarfabr., Cigarmagere	599	197	198	413	207	198
— ufagl. Arb.	74	197	189	148	177	174
— Kvinder	1152	140	145	962	125	127
Tekstilindustrien:						
Tekstilfabr., Mænd	402	191	189	1121	177	183
— Kvinder	870	141	142	1324	128	131
Rebslagerier, Svende	10	176	178	30	182	183
— ufagl. Arb.	18	178	175	31	163	170
— Kvinder	72	118	120	82	111	105
Possementfaget, Svende	25	215	229	—	—	—
— Kvinder	23	129	124	—	—	—
Sejlmagersvende	20	271	271	27	208	223
Beklædningsiudustrien:						
Skræddersvende	298	221	223	81	203	207
Syersker	1008	127	128	210	110	112
Skomagersvende	99	205	220	17	174	178
Skotøjsarbejdere, Mænd	748	247	247	202	186	196
— Kvinder	643	151	148	50	112	130
Læderindustrien:						
Garverier, Svende	115	273	279	81	228	243
— ufagl. Arb.	127	222	223	175	201	205
Bygningsindustrien:						
Blikkenslagersvende	173	257	269	142	194	204
Bygningssnedkersvende *)	621	292	284	809	198	200
Glarmestersvende	109	213	219	66	176	176
Malersvende	1198	256	274	285	192	215
Murersvende	661	334	376	1354	206	218
Murarbejdsmænd	522	260	284	1038	181	189
Møllebyggere	18	265	261	26	194	208
Stukkatørsvende	42	259	278	—	—	—
Tømrersvende	486	361	371	1142	205	216
Arbmd. hos Tømrere	35	244	239	34	169	179
Linoleumspaalæggere	48	214	239	—	—	—
Isoleringsmontører	57	308	340	15	248	253

*) Herunder for Provinsen tillige andre Sedkersvende.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 15/3 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920	Ant. Arb. pr. 15/3 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920
		Øre	Øre		Øre	Øre
Træ- og Møbelindustrien:						
Bødkersvende	101	241	249	230	214	219
Børstenbindersvende	39	211	209	58	187	172
Billedskærersvende	9	241	230	16	211	222
Drejersvende	20	223	228	50	195	202
Forgyldere	26	244	256	19	214	211
Karetmagersvende	30	243	254	—	—	—
Kurvemagersvende	42	190	222	—	—	—
Møbelsnedkersvende	425	231	235	147	203	204
Maskinsnedkere	341	229	227	1010	187	187
Træindustriarbejdere, ufagl.	198	184	181	483	165	165
Træindustri, Kvinder	88	136	139	71	135	118
Pianoarbejdere	95	260	252	12	203	218
Piskearbejdere	—	—	—	38	182	194
Sadelmager- og Tapetserersvende	217	239	250	92	188	199
Ler-, Sten- & Glasindustrien:						
Jord- og Betonarbejdere	1146	276	284	1411	179	188
Andre Arbmd. ved Jordarb.	146	249	257	262	169	178
Brolæggersvende	51	347	322	34	231	213
Stenhuggerier, Svende	113	249	272	205	181	184
— ufagl. Arb.	65	199	203	123	163	167
Grus- og Skærvefabr., Arbmd.	—	—	—	169	180	188
Teglværker —	—	—	—	1035	177	181
Cementfabrikker —	—	—	—	807	180	185
Keram. Industri, fagl. Arb.	196	239	234	10	180	175
— ufagl. -	326	192	192	96	169	166
— Kvinder	584	156	146	11	104	112
Terrazzoarbejdere	29	227	231	—	—	—
Jern- o. a. Metalindustri:						
Blikkenslagersvende	134	246	259	77	217	219
Cicelører	17	258	260	—	—	—
Elektrikere	586	233	234	603	213	226
Formere	283	295	300	375	242	256
Guldarbejdere	109	223	220	25	184	182
Gørtlere	95	249	252	43	223	222
Kobbersmede	60	267	270	75	263	263
Malersvende	175	287	266	212	216	227
Metalslibere	120	247	251	64	195	204
Metaltrykkere	38	282	289	6	225	259
Skibstømrere	202	294	320	339	239	253
Smede- og Maskinarbejdere	5705	262	268	4887	224	232
Sølvvarearbejdere	37	224	251	35	192	218
Trærarbejdere	526	260	256	815	215	221
Div. fagl. Arbejdere	74	236	271	31	210	223
Arbejdsmænd	3593	210	212	3620	186	189
Kvinder	975	125	127	296	110	112
Kemisk Industri:						
Farversvende	27	223	199	10	207	207
Oliemøller, Arbmd.	345	189	196	575	203	200
Svovlsyrefabr.	75	205	201	812	189	183
Tændstikfabr., Arbmd.	80	209	209	—	—	—
— Kvinder	206	125	121	—	—	—
Forsk. Industrier, Arbm.	593	197	198	322	184	180
— Kvinder	736	126	125	378	115	113

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 31/12 1920	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920	Gennemsn. Timefortj. Juli Kvt. 1920	Ant. Arb. pr. 31/12 1920	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1920	Gennemsn. Timefortj. Juli Kvt. 1920
		Øre	Øre		Øre	Øre
Grafisk Industri:						
Papirfabrikker, Arbmd.	142	191	189	822	176	176
— Kvinder	24	125	125	279	119	117
Bogtrykkerier, m. v.:						
Typografer	1535	261	261	1138	230	226
Stentrykkere	124	249	250	74	219	217
Kemigrafer	85	235	230	—	—	—
Ufagl. Arb.	148	203	202	64	187	184
Kvinder	352	141	139	111	123	120
Litografiske Etabl., ufagl. Arb.	42	193	201	30	170	177
— Kvinder	54	140	140	32	109	111
Bogbinderier, Svende	282	254	258	118	191	193
— Kvinder	368	142	139	62	108	106
Papirvareindustri, ufagl. Arb.	43	194	183	—	—	—
— Kvinder	165	124	128	50	111	114
Æskefabrikker, Kvinder	159	131	128	115	116	119
Handel og Transport:						
Arbejdsmænd	954	177	181	1654	176	170
Havnearbejdere	337	286	290	516	293	258
Kvinder	166	115	112	46	113	108
		Kr. pr. Uge.			Kr. pr. Uge.	
Forskelligt:						
Formænd	661	137.29	138.16	606	107.82	106.32
Fyrbødere	316	101.12	101.00	680	93.94	94.42
Chauffører	510	94.59	96.05	239	85.86	85.90
Kuske	1486	93.35	93.51	1052	82.94	83 96

Af Tabellen fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under ét i Januar Kvartal 1921 var 200 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 236 Øre, for Arbejdsmænd 193 Øre og for Kvinder 131 Øre. For de i København beskæftigede 43.600 Arbejdere udgjorde Timefortjeneste 214 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 258 Øre, for Arbejdsmænd 209 Øre og for Kvinder 136 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistiken 41.700 Arbejdere, hvis Timefortjeneste var gennemsnitlig 186 Øre; for faglærte Arbejdere var Timefortjenesten i Provinsen 212 Øre, for Arbejdsmænd 182 Øre og for Kvinder 120 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 45 Øre pr. Time for faglærte Arbejdere, 27 Øre pr. Time for Arbejdsmænd og 16 Øre pr. Time for Kvinder, men det maa dog fremhæves, at disse sidste Tal for en Del er paavirkede af Forskellen med Hensyn til Arbejdertallets Fordeling paa de enkelte Grupper og Fag indenfor de to Omraader, Hovedstaden og Provinsen.

Sammenlignet med Lønningerne i forrige Kvartal viser Lønningerne for Januar Kvartal 1921 en gennemsnitlig Nedgang af 3 Øre pr. Time. Den stadig opadgaaende Linje, der hidtil og navnlig i Krigsaarene har karakteriseret Lønniveauet, er nu blevet brudt, og Oktober Kvartal 1920 danner dermed Højdepunktet for Arbejdslønningerne. Gennemsnitslønningerne for det første Kvartal i 1921 er meget nær de samme som Lønningerne i Juli Kvartal 1920. Den Nedgang, der har fundet Sted, er kun i meget ringe Grad en Følge af Ændringer i Overenskomster og Tariffer, idet saadanne, maaske med enkelte

	Ant. Arb. 15. Marts 1921	Gennemsn Timefort. Januar Kvartal 1921	Oktbr. Kvartal 1920	Juli Kvartal 1920	Aaret 1914
Københavns		Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere	18637	258	263	258	67,1
Ufagl. »	15024	209	214	213	47,5
Ialt Mænd..	33661	236	242	239	61,0
Kv. Arbejdere.	9916	136	136	134	32,3
Samtl. Arbejdr.	43577	213	216	214	54,4
Provinsen					
Fagl. Arbejdere	16476	212	218	210	54,8
Ufagl. »	20374	182	186	182	40,8
Ialt Mænd.	36850	195	200	195	48,2
Kv. Arbejdere.	4908	120	122	121	25,7
Samtl. Arbejdr.	41758	186	190	185	44,9
Hele Landet					
Fagl. Arbejdere	35113	236	242	235	61,3
Ufagl. »	35398	193	197	194	45,5
Ialt Mænd.	70511	215	219	215	55,0
Kv. Arbejdere .	14824	131	131	129	29,6
Samtl. Arbejdr.	85335	200	203	199	50,2

Undtagelser, først gennemførtes og traadte i Kraft i Løbet af April Kvartal. Naar Lønningerne ikke desto mindre i adskillige Fag — f. Eks. Byggefagene, Jernindustrien m. fl. — viser Nedgang allerede for Januar Kvartal, viser dette, at der paa andre Maader har fundet Nedsættelser Sted i Arbejdsfortjenesten f. Eks. ved Nedgang i personlige Lønninger eller Akkorder, ved at Tempoet for Akkordarbejdet har ændret sig, at Timelønsarbejde er anvendt i større Omfang eller lignende.

For de enkelte Fag og Grupper af Arbejdere fremgaar den gennemsnitlige Timefortjeneste af omstaaende Tabel, der udviser saavel Tallene for Januar Kvartal som Tallene for Oktober Kvartal. Med Hensyn til en Sammenligning med Fortjenesten i tidligere Kvartaler eller i Aaret 1914 skal man henvise til de Numre af Statistiske Efterretninger, i hvilke Tallene herfor har været meddelt (saaledes Aargang 1920 Nr. 11, 21 og 26 og Aargang 1921 Nr. 2 og 10).

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge.

Repræsentantskabsmøde 29.—31. August 1921.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge afholdt sit aarlige Repræsentantskabsmøde i Kristiania i Dagene 29.—31. August. Mødet, der talte 100 Repræsentanter — indbefattet Sekretariatets 13 Medlemmer — var imødeset med nogen større Interesse end almindelig, idet Spørgsmaalet om Afholdelse af ekstra Kongres forelaa, ligesom man maatte vente, at den i Sommer etablerede Storstrejke vilde blive debatteret. Endvidere forelaa Spørgsmaalet om Landsorganisationens Tilslutning til den faglige Internationale i Amsterdam eller i Moskva.

Den først behandlede Sag var Beretningen om Virksomheden i 1920. Virksomheden godkendtes enstemmig. Af Beretningen fremgik det, at Medlemsantallet i Landsorganisationen var 142.642 ved Udgangen af 1920. (Ved Udgangen af 1919 var Medlemsantallet 143.926).

Under Behandlingen af den faglige Situation og Storstrejken blev der fremsat et Forslag, som udtalte Mistillid til Landsorganisationens Formand og Næstformand i Anledning af den Protokol, som blev affattet hos Rigsmæglingsmanden forud for Storstrejkens Afblæsning. Dette Forslag forkastedes, idet der kun afgaves 12 Stemmer for det.

Videre besluttedes det at paaligne Medlemmerne et ekstra Kontingent til Landsorganisationen af 50 Øre pr. Uge for heltbetalende og 25 Øre for halvtbetalende i Tiden fra 10. September til Aarets Udgang. (Det ordinære Kontingent til Landsorganisationen er henholdsvis 60 og 30 Øre pr. Maaned).

Angaaende Indkaldelse af Kongres i 1922 var der fremsat flere Forslag, idet et Mindretal i Sekretariatet foreslog, at der indkaldes ordinær Kongres i Februar eller Marts 1922, et Flertal i Sekretariatet foreslog, at Kongres indkaldes i Efteraaret 1922, og endelig foreslog et andet Mindretal, at der rettes en Henstilling til 9-Mandskomitéen (valgt

paa Kongressen i 1920) om at fremlægge sin Udredning saa snart som mulig, og at det henstilles til Forbundene at holde sine Landsmøder i første Halvdel af 1922 til Behandling af Organisationsformerne. Som Tillæg til *denne* Mindretalsindstilling blev der i Repræsentantskabets Møde fremsat Forslag om, at den ordinære Kongres ikke indkaldes før i 1923.

Ved Afstemningen blev det sidstnævnte Forslag vedtaget. Første Del af Forslaget mod 27 Stemmer, anden Del (Tillægsforslaget) med betydeligt Flertal.

Dernæst behandledes Spørgsmaalet om Landsorganisationens Stilling til den faglige Internationale. Herunder var der fremsat to Forslag til Behandling.

Det første Forslag var saalydende:

»Spørgsmaalet om Landsorganisationens Udtræden af Amsterdam-Internationalen sendes Landsorganisationens Afdelinger til Udtalelse og forelægges næste Repræsentantskabsmøde til Behandling og Afgørelse i Henhold til Afdelingernes Udtalelser.«

Det andet Forslag var saalydende:

»Spørgsmaalet om Moskva-Amsterdam udstaar til den ordinære Kongres. I Mellemtiden opretholdes Medlemsskabet i Amsterdam-Internationalen med deraf følgende Repræsentation og Ydelser. Det paalægges Sekretariatet at skaffe til Veje en upartisk Udredning af de to Internationalers Organisationsforhold, samt hvilke Konsekvenser en Udmeldelse af Amsterdam-Internationalen vil have for Forbundenes internationale Forbindelser. Denne Udredning maa foreligge saa tidligt, at den kan behandles paa Forbundenes Landsmøder før Kongressen.«

Ved Afstemningen blev sidstnævnte Forslag vedtaget mod 22 Stemmer, som blev afgivet for Forslaget om, at Spørgsmaalet skulde sendes ud til Afdelingerne til Udtalelse og forelægges næste Repræsentantskabsmøde til Afgørelse.

Endelig vedtoges det at sende en Deputation til Regeringen og forelægge en motiveret Udtalelse angaaende Arbejdsløsheden med Krav om Iværksættelse af offentlige Arbejder og forøget Hjælp fra Staten til Arbejdsløshedskasserne.

Arbejdsløsheden i Juli og August 1921.

(Efter »statistiske Efterretninger«).

Juli 1921	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		8. Juli	15. Juli	22. Juli	30. Juli
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Hovedstaden:					
Bygningsindustri	12601	30,8	30,0	30,0	30,0
Anden Industri..	65133	22,7	22,3	22,3	22,2
Handel	10850	6,1	6,0	5,9	5,9
Arbejdsmænd ...	31279	14,6	14,6	14,4	14,7
Ialt...	119863	19,9	19,6	19,5	19,6
Provinserne:					
Bygningsindustri	21423	22,4	22,2	21,9	22,4
Anden Industri..	59964	18,0	18,2	18,5	18,8
Handel	12427	4,6	4,6	4,6	4,5
Arbejdsmænd ...	85170	12,1	12,3	11,0	11,5
Ialt...	178984	14,8	14,9	14,4	14,8
Hele Landet...	298847	16,8	16,8	16,5	16,7

August 1921	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		5. Aug.	12. Aug.	19. Aug.	26. Aug
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Hovedstaden:					
Bygningsindustri	12293	30,9	31,8	32,1	31,9
Anden Industri..	63210	22,9	22,9	23,1	23,3
Handel	11112	6,2	6,1	6,1	6,0
Arbejdsmænd ...	31290	14,8	15,4	15,4	15,4
Ialt...	117905	20,0	20,3	20,4	20,5
Provinserne:					
Bygningsindustri	20858	23,5	23,8	24,4	24,8
Anden Industri..	56761	20,3	20,4	20,6	20,2
Handel	9349	6,1	6,2	6,2	6,2
Arbejdsmænd ...	82170	11,6	11,8	11,2	10,6
Ialt...	169138	15,7	15,8	15,7	15,4
Hele Landet...	287043	17,5	17,7	17,6	17,7

Ovenstaaende Oversigter over Arbejdsløshedens Omfang i Juli og August Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der dels er tilvejebragt gennem Fagforbundene, dels meddelt af Arbejdsanvisningsdirektoratet.

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920	. . .	13,2 pCt.
Februar	—	—	. . .	9,6 —
Marts	—	—	. . .	6,7 —
April	—	—	. . .	3,5 —
Maj	—	—	. . .	2,8 —
Juni	—	—	. . .	2,1 —
Juli	—	—	. . .	2,1 —
August	—	—	. . .	2,4 —
September	—	—	. . .	2,7 —
Oktober	—	—	. . .	3,6 —
November	—	—	. . .	6,1 —
December	—	—	. . .	15,1 —
Januar	—	1921	. . .	19,7 —
Februar	—	—	. . .	23,2 —
Marts	—	—	. . .	23,6 —
April	—	—	. . .	21,7 —
Maj	—	—	. . .	18,6 —
Juni	—	—	. . .	16,8 —
Juli	—	—	. . .	16,7 —
August	—	—	. . .	17,7 —

Arbejdsløshedens Omfang har været omtrent uforandret gennem hele Juli Maaned; i sidste Uge har der dog været en Stigning, der fortsættes gennem August, indtil Ledigheden i sidste Uge af denne Maaned atter viser en svag Nedgang. Denne Bevægelse er fælles for Hovedstaden og Provinserne; den omtalte Nedgang i Slutningen af August Maaned har dog ikke vist sig i Hovedstaden, men fremtræder i Provinserne særlig stærkt blandt Arbejdsmændene.

En Sammenligning af Tallene for 1921 med de tilsvarende for foregaaende Aar viser, at den stærke Nedgang i Arbejdsløshedens Omfang, der sædvanlig finder Sted fra Februar til Maj Maaned, saa godt som udeblev i Aar. Siden Maj Maaned har Procenten stadig ligget i samme relative Højde som i Maj, d. v. s. godt 3 Gange saa højt som normalt og højere end i noget af Aarene 1910—20.

For Fabrikfagene har Nedgangen siden Marts Maaned været ubetydelig; for Byggefagene, hvis Ledighed var naaet meget højt op i Februar—April, var der en ret stor Nedgang fra April til Maj Maaned, medens der siden da ikke har været nogen nævneværdig Forbedring at spore. I alle Faggrupper og særlig indenfor Byggefagene er Forholdene noget bedre i Provinsen end i Hovedstaden.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Vi erindrer om, at De samvirkende Fagforbund afholder sit aarlige ordinære Repræsentantskabsmøde Mandag den 26. og Tirsdag den 27. September i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40.

Forslag, som ønskes behandlede paa Repræsentantskabsmødet, skal i Henhold til Loven være Forretningsudvalget i Hænde senest 8 Dage forinden Repræsentantskabsmødet. Den 19. September vil saaledes være den seneste Frist for Indsendelse af eventuelle Forslag.

Forretningsudvalget.

Adressefortegnelse

over

Forbundene, der er tilsluttede De samvirkende Fagforbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk. H. C. Andersensgade 14, St., K. Telf. 2140.

Dansk Kommunal-Arbejderforbund. Colbjørnsensgade 7, St., B. Telf. Vester 2735.

Kvindeligt Arbejderforbund. Blaagaardsgade 21, N. Telf. 5123.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Falkonerallé 122, St. Telf. Nora 3451.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund. C. Klüver, Rømersgade 22. Telf. 8005.

Bogbinderforbundet. Rosengaarden 12, K. Telf. Byen 4293, 10761.

Brolæggerforbund, Dansk. A.

Bjerregaard, Munkensvej 9, 3. Sal, L. Telf. Taga 1418 y.

Bødkerforbundet. Aabenraa 33, 1. Sal, K.

Børsteindustriarbejderforbundet i Danmark. V. B. Jørgensen, Ahornsgade 5 A, 1., N.

Drejerforbundet. M. Arnsfeldt, Solitudevej 5 A, 2. Sal, N. Telf. Nora 1275.

Forgylderforbundet. Aug. Torgersen, Arresøgade 27, 2. Sal, N.

Formerforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B. Telf. Byen 2125.

Funktionærforbund, Dansk. Fr. Hagengaard, Guldbergsgade 71, St., N. Telf. Nora 4539 x.

Gartnerforbund, Dansk. Todesgade 1, N. Telf. Nora 2720 x.

Glasarbejderforbund, Dansk. C. J. Olsen, Søvangs Allé 17, Kastrup. Telf. Kastrup 153.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. C. Schou, Rømersgade 22, 4. Sal o. G., K. Telf. Byen 605 y.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen, Vester Søgade 2, B. Telf. Byen 1002 y.

Handskemagerforbundet. Carl Johnsson, Ryesgade 43, 3. Sal.

Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk. Th. Sundby, Smedegade 19, St. Telf. Nora 3534 y.

Husassistenternes Forbund. Frk. Marie Christensen, Rosengaarden 14, K. Telf. 6774.

Jernbaneforbund, Dansk. Charles Petersen, Istedgade 30. Telf. 4482.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B.

Karetmagerforbund, Dansk. Thuresensgade 6, St., K. Telf. 1904 x og Godth. 479 y.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. Larsbjørnstræde 9, 2. Sal, K. Telf. Byen 1728 y.

Keramisk Forbund. Allégade 15. Telf. Godth. 14555 u.

Korkskærernes- og Sortererskernes Forbund. V. Nørregaard, Mysundegade 22, St. Telf. Roskilde 170.

Kurvemagerforbundet i Danmark. Hjalmar Schønstrøm, Birkegade 27 A, 1. Sal. N.

Landarbejderforbundet. Oskar Levinsen, Willemoesgade 54, Ø. Telf. 13,338.

Litografisk Forbund, Dansk. Larslejstræde 1. Telf. Byen 3575.

Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk. A. Thaarup, Holger Drachmannsvej 3, St. Telf. Godth. 360 y.

Malerforbundet. Rømersgade 24, 1. Sal, K. Telf. 10385.

Metaltrykkerforbund, Dansk. T. Clemensen, Drogdensgade 2, 2. Sal. Telf. Sundby 2249 v.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. N. J. Andersen, Prinsesse Charlottegade 30, 1. Sal, N. Telf. Nora 1383 y.

Papirindustriarbejderforbundet. Martin Olsen, Lisbjergbakken, Næstved. Telf. Næstved 856.

Dansk Plejerpersonales Forbund. E. P. Riishøj, Riis Skov St.

Privatbanefunktionærernes Forbund. N. Th. Brix, Nykjærvej, Aalborg.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Charles Andersen, Adelgade 18, Horsens.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Graabrødretorv 13. Telf. Byen 206.

Skibstømrerforbund, Dansk. G. Sigurdsen, Overgade 8, Svendborg.

Skorstensfejersvendenes Forbund. Olaf Broden, Grenaagade 10, 4. t. h., Ø. Telf. Øbro 3197 x.

Skotøjarbejderforbund, Dansk. Rømersgade 22, 2. Sal, K. Telf. Byen 607.

Skrædderforbund, Dansk. Hauserplads 14, 1. Sal, K. Telf. 10518.

Slagteriarbejderforbund, Dansk. »Axelborg« 30, 5. Sal, Axeltorv, B. Telf. Byen 4965.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. Vester Søgade 2, B. Telf. 5121, 8221.

Snedkerforbundet. Rømersgade 22, 4. Sal. Telf. 4215.

Soigneurings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, Dansk. Nansensgade 82. Telf. 11,518.

Stenindustriarbejderforbund, Dansk. Janus Ipsen, Vang pr. Hasle.

Stukkatørernes Forbund. Otto Jensen, Hjorth-Lorenzensgade 8, 2.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbund. Guldbergsgades Forl. 101, 3. Sal. Telf. Nora 789 y.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Julius Blomsgade 4, 2. Sal, L. Telf. Taga 1066.

Tobaksarbejderforbundet. Rømersgade 22, 3. Sal, K. Telf. Byen 606.

Træindustriarbejderforbundet »Axelborg«, Axeltorv, B. Telf. Byen 3250.

Typograf-Forbund, Dansk. Vestergade 5, B. Telf. 4331.

REDAKTØR CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ❋ KØBENHAVN DEN 17. SEPTEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Nødhjælpsarbejde.

I »Arbejderen« Nr. 9 omtalte vi et Møde, som havde fundet Sted i Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917, og paa hvilket der af daværende Arbejdsanvisningsdirektør Jensen-Sønderup blev forelagt et Forslag om Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde paa Grundlag af en Lønnedsættelse af 25 pCt. Vi oplyste, at Regeringen derefter havde ladet nedsætte en Kommission, som nærmere skal udrede den fremsatte Tanke.

Kommissionen traadte sammen til sit første Møde den 25. August. Til Behandling forelaa et Spørgeskema til samtlige Kommuner, hvori der søgtes Oplysning om, hvilke Arbejder der kunne iværksættes under Forudsætning af at Lønnen blev nedsat med 25 pCt. Dette Spørgsmaal gav Anledning til en meget indgaaende Diskussion. Vore Repræsentanter tog under denne afgjort Afstand fra Tanken om, at der ved Nødarbejder skulde betales en lavere Løn end den tarifmæssige, derimod kunde man tænke sig, at saadant Arbejde kunde udføres billigere end ellers derved, at Staten tilskyder det Beløb, der ellers vilde være medgaaet til Understøttelse af de paagældende Arbejdere, og bebudede at ville fremsætte Forslag i den Retning.

Der opnaaedes ikke Enighed om det principielle i Sagen, men derimod om en Affattelse af Skemaet; dette er senere udsendt til Kommunerne og Svar indkaldt til den 15. September.

Den 9. September var Kommissionen atter samlet til Møde, og her fremsatte Anth. Andersen, Lyngsie og Carl F. Madsen det Forslag, som de bebudede i Udvalgets første Møde.

Forslagets Hovedbestemmelse er den, at Kommunerne skal sættes i Stand til at faa Arbejdet udført 25 pCt. billigere end ellers. Men dette skal ikke ske ved Lønreduktioner, men derved, at Staten tilskyder det Beløb, der ellers vilde være medgaaet til Understøttelse af de paagældende Arbejdere.

Naar et Nødhjælpsarbejde sættes i Værk, dannes der et Fond. Kommer f. Eks. 20.000 Mand i Gang, dannes Fondet af det Beløb, som ellers vilde være medgaaet som Tilskud til disse 20.000 Mands Understøttelse. Dette Beløb fordeles mellem de Kommuner, som har sat Arbejde i Gang.

Uden at forringe den sparsomme Arbejdsfortjeneste opnaar man ved Forslaget at faa Arbejde for Understøttelsen og at faa beskæftiget et stort Antal Arbejdere, som ellers maatte gaa ledige.

Forslaget drager meget bestemte Grænser for, hvad der kan forstaas ved Nødhjælpsarbejde. Det skal være Arbejde, som kontrolleres af et Udvalg, hvori Arbejdere og Arbejdsgivere er ligeligt repræsenterede, det skal iværksættes af Staten, Kommunerne eller Sammenslutninger af samfundsmæssig Betydning; det skal være saadant Arbejde, som ellers ikke for Tiden kunde ventes sat i Gang, og som har til Hensigt at afhjælpe Arbejdsløsheden, og det maa ikke være af en saadan Beskaffenhed, at det paaforer private Virksomheder Konkurrence, ligesom det heller ikke maa tjene til Fordel for private Interesser.

Nødhjælpsarbejdet maa kun anvises til Arbejdsløse, og disse skal have Ret til at forlade det, saa snart de kan faa andet Arbejde. Det bestemmes, at Udbetaling af Understøttelse fra de anerkendte Arbejdsløshedskasser ikke skal være betinget af, at den paagældende

ikke kan faa Nødhjælpsarbejde, og det skal f. Eks. ikke kunne kræves af den, der vil nøjes med den Hjælp, han har sikret sig af sin Arbejdsløshedskasse, at han skal tage Nødhjælpsarbejde.

Lønningerne skal være tarifmæssige, og der bør være Adgang til Akkord.

Tilskudet af Nødhjælpsfondet skal kunne andrage indtil 25 pCt. af de direkte Udgifter til Arbejdsløn.

Forslaget giver Samfundet Anvisning paa at undgaa en stor Del af de vældige uproduktive Udgifter, som den store Arbejdsløshed medfører, og vil sætte Kommunerne i Stand til at overkomme meget betydelige Arbejder, som de nu maa lade ligge. Samtidig afværger Forslaget den grove Uretfærdighed, som det vilde være at lade Arbejderne bære Byrderne gennem Beskæring af den tarifmæssige Løn, der i Forvejen er saa stærkt reduceret.

Forslaget vandt imidlertid ikke Tilslutning hos Kommissionens øvrige Medlemmer, deres Standpunkt var, at det offentlige skulde spare Understøttelsen til de Arbejdsløse, og at Lønnen ved Nødhjælpsarbejde desuagtet skulde nedsættes med indtil 25 pCt.

Der var dog et Medlem, som udtalte nogen Betænkelighed ved at reducere Lønnen og fremsatte en Tanke om at dele Arbejdet mellem de Arbejdsløse saaledes, at de skiftevis fik 3 Dages Arbejde, og at der saa ingen Understøttelse blev udbetalt til disse. Tanken blev ikke nærmere prøvet, men den vil formentlig komme til Behandling paa det næste Møde, som finder Sted den 23. September. Paa dette Møde skal det ogsaa endelig afgøres, om der er Alvor i den megen Tale om Nødhjælpsarbejde, eller om det hele kun er Spilfægteri, som kun tager Sigte paa at pine Arbejdernes Løn ned. Viser det sig at være Tilfældet, og der er meget, der peger i den Retning, vil vore Medlemmer i Udvalget nøje overveje, hvilken Stilling de derefter bør indtage, og det bør alvorligt overvejes, hvad der af Organisationerne bør foretages for at gøre Regeringens Bestræbelser paa at bruge de Arbejdsløse som Lontrykkere, og gøre disse til viljeløse Slaver, virkningsløs.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd ved Rungsted Havn.

Ved et Arbejde ved Rungsted Havn, som Entreprenørfirmaet N. C. Monberg har i Entreprise, vilde Firmaet kun betale en Timeløn af 1,50, medens Timelønnen paa Egnen er 1,80.

Arbejdsmændene, 13 i Tallet, standsede saa Arbejdet den 26. Juli, hvorimod Arbejdsgiverforeningen protesterede og udstedte Boycottingsvarsel for de paagældende Arbejdere.

Den 9. August afholdtes et Fællesmøde om Sagen, og her enedes man om følgende:

Forbundet erkender, at Strejken har været ulovlig.

Arbejdet genoptages i fuld Udstrækning den 10. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse. Der optages straks efter Arbejdets Genoptagelse en faglig Forhandling mellem Parterne paa Stedet; hvis denne ikke fører til noget Resultat, fortsættes Forhandlingerne mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund. Forhandlingerne skal være tilendebragt inden Udgangen af næste Lønningsuge, og under Forudsætning af, at de fører til noget Resultat, faar dette tilbagevirkende Kraft fra Arbejdets Paabegyndelse.

Forudsat at Arbejdet roligt fortsættes frafalder Arbejdsgiverforeningen Klagen over den stedfundne Arbejdsstandsning.

Forhandlingerne førte ikke til Enighed, og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede derefter Strejke fra den 30. August.

Arbejdsgiverne paastod, at Strejken vilde være ulovlig, og der afholdtes nyt Fællesmøde herom den 27. August. Dette sluttede ligeledes, uden at der opnaaedes Enighed, og Arbejdsgiverne bebudede at ville indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret, da de paastod, at Strejken var varslet paa overenskomststridige Krav, medens Dansk Arbejdsmandsforbund hævder, at der ingen Overenskomst bestaar.

Bogbinderne hos A/S Peter Meyer i Svendborg.

Hos ovennævnte Firma skulde der laves 20.000 Lommebøger, til hvilke Bindene forfærdigedes af nogle Arbejdsløse som Hjemmearbejde.

Nogle af Bindene (500) blev betalt ved Afleveringen, dog kun med 5 Øre pr. Stk., men da der opstod Strid om Betalingens Størrelse, hævdede Firmaet pludselig, at det havde sluttet Akkord med to af Arbejderne om hele Partiet for en bestemt Pris, og til disse maatte man henvende sig. De Paagældende nægtede at have sluttet en saadan Aftale, og da et Mæglingsmøde, navnlig paa Grund af Fabrikantens ubeherskede Optræden, endte uden Resultat, varslede Forbundet Strejke til den 3. September. Samme Dag afholdtes et Fællesmøde om Sagen, hvor man enedes om følgende:

Aktieselskabet Peter Meyers Fabrikker betaler de af Arbejderne forarbejdede Bind, dog ikke udover et Antal af 4150 Stk. ialt, med 5,8 Øre pr. Stk. mod Aflevering i tilfredsstillende Stand og mod Tilbagelevering af alt udleveret resterende Materiale til et yderligere Antal Bind. Hvor der allerede er betalt som à Conto eller paa anden Maade fratrækkes dette Beløb.

Aktieselskabet fastholder dog, at der med de Herrer Jørgen Nielsen og Sandberg er truffet en Akkordaftale paa Kr. 3000,00 for Indbinding af 20.000 Lommebøger, og forbeholder sig Ret til Sagens videre Forfølgelse.

Den varslede Strejke aflyses.

Arbejdslønnen i Smede- og Maskinarbejderfaget.

I Statistiske Efterretninger Nr. 17, 1921, offentliggjordes Resultaterne af nogle lønstatistiske Undersøgelser for en Række forskellige Fag. Materialet hertil var indsamlet af Arbejdernes Organisationer i Slutningen af Aaret 1920, og Bearbejdelsen af Materialet var foretaget af Det statistiske Departement.

I Forbindelse med disse Undersøgelser modtog Departementet til Bearbejdelse et større lønstatistisk Materiale fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Dette Materiale var indsamlet fra Forbundets Medlemmer i November 1920 og omfattede Lønforholdene for de enkelte Medlemmer i en nærmere fastsat Uge i denne Maaned. Bearbejdelsen af dette Materiale er i Sommerens Løb tilendebragt, og i det følgende skal nærmere redegøres for Resultaterne samtidig med, at der — paa Grundlag af tidligere Lønstatistik fra Fagforbundet og Arbejdsgiverforeningen — gives en statistisk Oversigt over Lønforholdenes Udvikling i Smede- og Maskinfaget i indeværende Aarhundrede.

Undersøgelsen i November 1920 omfattede Oplysninger fra ialt 14.315 Arbejdere i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, deraf 6.678 Arbejdere i København og 7.637 i Provinsen. Forbundets samlede Antal af beskæftigede Medlemmer var da ca. 18.000.

	Antal Arbejdere	Gennemsnitlig Timefortjenst.
		Øre
København		
Statsbaneværksteder	407	253
Andre Statsværksteder	184	259
Orlogsværftet	657	262
Burmeister & Wain	956	254
Andre Skibsværfter	842	256
Kommunale Virksomheder	283	240
Større Fabrikker	933	265
Mindre Maskinfabrikker	442	261
Grovsmede	159	242
Klejnsmede	157	247
Industrielle Virksomheder m. eget Reparationsværksted	591	254
Transportselskaber	58	247
Forskellige Virksomheder	1009	257
Ialt	6678	257
Provinsen		
Statsbaneværksteder	616	230
Privatbaneværksteder	189	194
Helsingør Skibsværft	413	228
Andre Skibsværfter	1311	249
Større Fabrikker	1509	230
Mindre Fabrikker	1141	200
Smedeværksteder	446	187
Industrielle Virksomheder m. eget Reparationsværksted	811	214
Forskellige Virksomheder	1201	206
Ialt	7637	220
Hele Landet	14315	237

Den gennemsnitlige Timefortjeneste

er herefter for Arbejdere i København opgjort til 257 Øre, i Provinsen til 220 Øre og for hele Landet under ét til 237 Øre.

Disse summariske Tal dækker dog over ikke ringe Forskelle i de forskellige Brancher og Virksomheder indenfor Faget, saaledes som det nærmere fremgaar af foranstaaende Tabel, der giver særlige Tal for Antallet af Arbejdere og den gennemsnitlige Timeløn i en Række større Virksomheder og iøvrigt for Hovedgrupper af Virksomheder i Faget.

Den gennemsnitlige Forskel i Timefortjeneste for Arbejdere i København og Provinsen er 37 Øre. Sammenligner man de forskellige Arter af Virksomheder i København og Provinsen — for saa vidt det lader sig gøre —, viser det sig, at Forskellen mellem Hovedstads- og Provinslønninger er noget varierende, fra ca. 20 Øre til 50—60 Øre. Navnlig for mindre Fabrikker og Smedeværksteder er Forskellen stor, idet Lønnen for Arbejdere i disse Virksomheder i Provinsen ligger væsentligt under den gennemsnitlige Løn for samtlige Arbejdere i Provinsen.

Det foreliggende Materiale har muliggjort en Beregning af Arbejdernes gennemsnitlige Fortjeneste i de forskellige Aldersklasser. I Tabellen Side 91 er meddelt Resultaterne af disse Beregninger, idet der for hver Virksomhedsgruppe, henholdsvis for København og Provinsen, er anført Antallet af Arbejdere og den gennemsnitlige Timefortjeneste for hver Aldersklasse. Det maa bemærkes, at den stærke Deling har medført et temmelig lille Arbejdertal i enkelte Grupper og Aldersklasser, og Tilfældigheder vil her kunne gøre den beregnede Timefortjeneste noget usikker, da Akkordarbejde er overvejende i Faget, og Uge-Udbetalingen derfor kan variere. I det store og hele vil Resultaterne dog være tilforladelige.

Som Hovedlinje viser Tallene en jævn Stigning i Fortjenesten fra de unge Aar til 30 Aars Alderen. I Alderen 30—50 Aar holder Lønnen sig nogenlunde uforandret, og derefter begynder Nedgangen for de ældre Arbejdere.

I hosstaaende Sammendrag for alle Arbejdere i København og Provinsen under ét viser denne Bevægelse sig typisk, dels i Tallene for den faktiske Gennemsnitsfortjeneste og dels i Procenttallene for den enkelte Aldersklasse, sat i Forhold til Gennemsnitsfortjenesten for samtlige Aldersklasser.

Tallene i Oversigten viser tillige, at der med Hensyn til Afvigelserne fra Gennemsnitslønnen for de forskellige Aldersklasser er nogen Forskel mellem København og Provinsen. I København er Afvigelserne mindst. Dette gælder særlig for de ældre Arbejdere, som i København i væsentlig højere Grad end i Provinsen holder deres Løn i Nærheden af Gennemsnittet. Dette kan muligvis skyldes, at de ældre Arbejdere i København i større Udstrækning beskæftiges ved Arbejde, som kræver speciel faglig Uddannelse.

Til Belysning af Spørgsmaalet om Arbejdernes Alder og Løn har det sin Interesse at betragte Aldersfordelingen i København og Provinsen særskilt. I nedenstaaende Oversigt indeholdes saavel de absolutte Tal for Arbejdere i hver Aldersgruppe som den procentvise Fordeling af det samlede Arbejdertal.

Alder	København		Provins.	
	Gennemsnitlig Timefortjen.	pCt. af Gennemsnitsf. for samtlige Arb.	Gennemsnitlig Timefortjen.	pCt. af Gennemsnitsf. for samtlige Arb.
Under 20 Aar	220	85,6	187	85,0
20—25 Aar	245	95,3	210	95,5
25—30 —	260	101,2	224	101,8
30—40 —	262	101,9	231	105,0
40—50 —	263	102,3	228	103,6
50—60 —	261	101,6	217	98,6
60 Aar og derover	248	96,5	196	89,1
Ialt	257	100,0	220	100,0

Alder	København		Provinsen	
	Antal Arb.	pCt.	Antal Arb.	pCt.
Under 20 Aar	174	2,6	331	4,3
20—25 Aar	1457	21,8	1962	25,7
25—30 —	1291	19,3	1455	19,1
30—40 —	1869	28,0	2022	26,5
40—50 —	1086	16,3	1161	15,2
50—60 —	590	8,8	498	6,5
60 Aar og derover	211	3,2	208	2,7
Ialt	6678	100,0	7637	100,0

Det fremgaar af Tallene, at forholdsvis mange af de unge Arbejdere beskæftiges i Provinsen. I København var ca. 24 pCt. af Arbejderne under 25 Aar, i Provinsen 30 pCt. Aldersklasserne over 30 Aar er derimod forholdsvis talrigere i København. Da Lønnen for unge Arbejdere er lavere end den gennemsnitlige Løn, vil det større Antal unge Arbejdere i Provinsen trykke Gennemsnitslønnen noget ned, og en Del af den konstaterede Lønforskel

Gennemsnitlig Timefortjeneste for Smede og Maskinarbejdere.

	Under 20 Aar		20—25 Aar		25—30 Aar		30—40 Aar		40—50 Aar		50—60 Aar		60 Aar og derover		Ialt	
	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gn l. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.	Antal Arbejdere	Gnsl. Timefortj.
København		Øre		Øre		Øre		Øre		Øre		Øre		Øre		Øre
Statsbaneværksteder ...	3	219	30	236	79	252	122	254	104	257	50	257	19	256	407	253
Andre Statsværksteder.	1	254	15	236	35	294	62	266	28	260	37	266	6	259	184	259
Orlogsværftet	14	207	59	248	122	274	221	268	113	260	98	259	30	250	657	262
Burmeister & Wain	24	239	262	247	160	247	227	259	152	264	77	255	54	256	956	254
Andre Skibsværfter	30	230	229	245	165	255	247	271	107	255	49	262	15	252	842	256
Komm. Virksomheder .	»	»	29	230	41	235	125	239	60	250	21	244	7	247	283	240
Større Fabrikker	34	203	271	250	172	269	213	268	140	286	80	280	23	244	933	265
Mindre Maskinfabrikker	11	216	115	256	79	263	120	266	70	280	31	271	16	234	442	261
Grovsmede	3	194	44	244	30	243	36	249	24	266	17	249	5	195	159	242
Klejnsmede	11	194	40	220	35	242	38	291	20	234	11	273	2	250	157	247
Industrielle Virksomh. m. eget Rep. Værkst..	10	242	93	246	118	259	179	257	128	259	49	248	14	250	591	254
Transportselskaber	1	258	12	232	10	258	19	249	8	257	6	253	2	198	58	247
Forskellige Virksomh...	32	223	258	243	245	271	260	263	132	258	64	256	18	239	1009	257
Ialt...	174	220	1457	245	1291	260	1869	262	1086	263	590	261	211	248	6678	257
Provinsen																
Statsbaneværksteder ...	2	206	91	183	90	217	179	235	151	242	75	238	28	230	616	230
Privatbaneværksteder ..	4	183	25	185	45	193	51	196	46	195	13	197	5	188	189	194
Helsingør Skibsværft ..	27	231	131	234	69	231	63	230	50	235	43	219	30	197	413	228
Større Fabrikker.....	76	195	315	224	256	241	416	244	240	235	149	215	57	190	1509	230
Andre Skibsværfter	53	206	394	238	293	247	368	265	165	257	29	254	9	221	1311	249
Smedeværksteder	33	161	166	180	92	186	91	196	36	207	24	188	4	265	446	187
Industrielle Virksomh. m. eget Rep. Værkst..	17	191	138	212	142	211	261	218	164	216	63	221	26	200	811	214
Forskellige Virksomh...	49	171	392	195	232	221	296	219	159	216	45	197	28	170	1201	206
Mindre Fabrikker.....	70	168	310	192	236	208	297	208	150	209	57	199	21	172	4141	200
Ialt...	331	187	1962	210	1455	224	2022	231	1161	228	498	217	208	196	7637	220

mellem København og Provinsen skyldes saaledes Forskellen i Aldersfordelingen blandt Arbejderne.

De ovenfor refererede statistiske Resultater hviler, som nævnt, paa det af Smede- og Maskinarbejderforbundet i November 1920 indsamlede Materiale. I en længere Aarrække har dette Forbund paa lignende Maade indsamlet statistisk Lønmateriale. Resultatet af disse Undersøgelser er meddelt i Forbundets Beretninger.

Gennem »Jern- og Metalindustriens Sammenslutning« er der endvidere fra 1909 foretaget regelmæssige Indsamlinger af lønstatistisk Materiale for Arbejdere i denne Industri. Dette Materiale er bearbejdet af Arbejdsgiverorganisationen, og Resultaterne har siden 1918 været optaget i Statistiske Efterretninger i de kvartalsvise Oversigter over Arbejdslønnen.

Saavel fra Arbejdernes som Arbejdsgivernes Organisation er Resultaterne af de nævnte Undersøgelser stillet til Raadighed, og man har paa

Grundlag af Oplysninger fra disse Kilder søgt at sammenstille en Oversigt over Bevægelsen i Lønnen for Smede og Maskinarbejdere i indeværende Aarhundrede.

I denne Oversigt har man holdt Arbejdernes og Arbejdsgivernes Oplysninger hver for sig. Arbejdernes Statistik gaar længst tilbage i Tiden, idet den indeholder Oplysninger fra 1898, 1906 og 1908; derefter er Undersøgelsen foretaget hvert andet Aar indtil 1917

	Arbejdernes Statistik				Arbejdsgivernes Statistik			
	Gns. Timefortj.			Antal Arbejdere	Gns. Timefortj.			Antal Arbejdere
	Hovedstaden	Provinsen	Hele Landet		Hovedstaden	Provinsen	Hele Landet	
	Øre	Øre	Øre		Øre	Øre	Øre	
1898 (Novbr., resp. 4. Kvart.)	41	35	38	—	—	—	—	—
1906 — — — ..	48	42	45	5889	—	—	—	—
1908 — — — ..	51	46	48	6486	—	—	—	—
1909 — — — ..	52	45	48	6190	53	49	50	3687
1910 — — — ..	—	—	—	—	53	51	52	5121
1911 — — — ..	54	48	51	7550	56	53	54	6228
1912 — — — ..	—	—	—	—	58	54	56	7306
1913 — — — ..	58	51	54	8647	60	56	58	8500
1914 — — — ..	—	—	—	—	62	58	60	7629
1915 — — — ..	66	56	61	8740	70	63	66	9927
1916 — — — ..	—	—	—	—	87	74	81	11452
1917 — — — ..	88	70	79	9098	98	82	90	9130
1918 — — — ..	123	98	110	9277	123	103	114	9688
1919 — — — ..	210	178	193	10620	222	195	209	12820
1920 — — — ..	257	220	237	14461	268	232	251	12504
1921 Januar Kvartal	—	—	—	—	262	224	244	10592
1921 Maj—Juni.....	—	—	—	—	232	201	218	8912

og senere hvert Aar. Arbejdsgivernes Oplysninger gaar som nævnt tilbage til 1909. Hvor andet ikke er anført vedrører Tallene fra Arbejdsgivernes Materiale hvert Aars Oktober Kvartal. Arbejdernes Statistik er hvert Aar fra November Maaned.

I store Træk viser Tallene følgende Bevægelse i Lønnen: Omkring Aarhundredskiftet var den gennemsnitlige Timefortjeneste ca. 40 Øre; i Løbet af det første Tiaar af indeværende Aarhundrede steg Lønnen til ca. 50 Øre i Timen, og det næste Femaar bragte ligeledes en Stigning i Timelønnen paa en halv Snes Øre. Derefter følger Krigsperioden. Indtil 1918 steg Lønnen langsomt, men derefter bliver Stigningen stærkere, og Højdepunktet naas i Slutningen af 1920 med omkring 240 Øre i Timen. Fra Efteraaret 1920 til Januar Kvartal 1921 sporedes nogen Nedgang, dog udelukkende for Akkordfortjenesten, der i København gik ned fra 286 til 275 Øre, i Provinsen fra 257 til 246 Øre pr. Time, medens Timelønsfortjenesten var uforandret 239 Øre pr. Time i København og 199 Øre pr. Time i Provinsen. Nedgangen i Fortjenesten fortsattes stærkere i de følgende Maaneder som Følge af de i Foraaret 1921 indgaaede nye Overenskomster. Efter Arbejdsgiverforeningens Statistik var Nedgangen fra Oktober Kvartal 1920 til Maj—Juni 1921 36 Øre i Timen i København og 31 Øre i Timen i Provinsen. Den som Følge af dette Aars Augustregulering nu indtraadte yderligere Nedsættelse af Arbejdslønnen er ikke taget med i Beregningen.

Med Hensyn til Arbejdernes faktiske Dagfortjeneste maa det ved Betragtning af Timefortjenesten erindres, at Arbejdstiden omkring 1900 var 10 Timer daglig, men efterhaanden er blevet nedsat og fra Slutningen af 1919 begrænsedes til 8 Timer.

Tallene fra Arbejdernes og Arbejdsgivernes Statistik viser ikke fuld Overensstemmelse, hvor Oplysninger foreligger fra samme Aar. Arbejdsgivernes Tal ligger lidt højere end Arbejdernes. Bortset fra, at man ikke paa Forhaand kan vente fuld Overensstemmelse, naar

man paa Grundlag af forskelligt Materiale søger talmæssigt at belyse et Forhold som det foreliggende, maa det iøvrigt antages, at Arbejdernes Statistik som Hovedregel har flere Oplysninger fra Smaaværksteder med lavere betalt Arbejdskraft. Paa den anden Side maa Arbejdsgivernes Statistik antages i større Udstrækning end Arbejdernes at faa alle Lønydelser med (Smaatillæg for smudsigt Arbejde og lign.).

For Belysning af Bevægelsen i Lønnen er den nævnte Uoverensstemmelse uden Betydning, idet Bevægelsen i Tallene i Hovedtrækkene er ganske den samme.

Kongresser.

Kvindeligt Arbejderforbunds 8. Kongres.

Kvindeligt Arbejderforbund afholdt sin 8. ordinære Kongres i Dagene 28.—30. August i Forsamlingsbygningen, Jagtvej 69, København.

Kongressen talte 106 Afdelingsrepræsentanter og 17 Hovedbestyrelsesmedlemmer. Endvidere var som Gæster til Stede: For De samvirkende Fagforbund: Alfr. Christiansen, for Dansk Arbejdsmandsforbund: M. C. Lyngsie og I. P. Johannessen, for Kommunalt Arbejderforbund: Th. Thomsen og Fru Jørgensen og for Svensk Grov- og Fabrikarbeteraförbundet: Janne Jönsson.

Forretningsføreren, Fru Sofie Rasmussen, aflagde en udførlig Beretning for den forløbne Kongresperiode, hvoraf bl. a. fremgik, at Medlemsantallet i de tre Aar er steget fra 7801 til 12.249, og Antallet af Afdelinger er steget fra 37 til 68.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Det vedtoges at lovfæste en af Hovedbestyrelsen taget Beslutning om Ansættelse af en Sekretær.

Et af Aarhus Afdeling stillet Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund forkastedes med alle Stemmer mod ingen.

Under Behandlingen af Lovændringer vedtoges det bl. a. at forøge Hovedbestyrelsen med et Medlem, der skal have Bopæl i de sønderjyske Landsdele.

Et Forslag om at forhøje Kontingentet forkastedes, hvorimod det vedtoges at forhøje det særlige Kontingent til Strejkekassen fra 1 til 2 Kr. aarlig.

Til Forretningsfører genvalgtes Fru Sofie Rasmussen, til Hovedkasserer Fru Kirstine Haagensen, til Sekretær Fru Alvilda Andersen.

Næste Kongres afholdes i København i 1924.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 482.
Arbejdsmænd ved Nødsarbejde for Sct. Jørgensbjerg Sogneraad.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. September 1921 i Sag Nr. 482: De samvirkende Fagforbund mod St. Jørgensbjerg Sogneraad.

Den 10. Februar 1914 tilskrev St. Jørgensbjerg Sogneraad Arbejdsmændenes Forbund for Roskilde og Omegn saaledes:

»Ved nærværende undlader man ikke at meddele det ærede Forbund, at Sogneraadet i sit Møde den 9. ds. har vedtaget til enhver Tid at betale efter den Timeløn og de Akkordsatser, der er gældende mellem den stedlige Arbejdsgiverforening og Arbejdsmændenes Forbund for Roskilde og Omegn.

Det tilføjes, at man gerne imødeser et Par Eksemplarer af det ærede Forbunds Priskurant indsendt hertil.«

I Begyndelsen af Juni Maaned 1921 besluttede Sogneraadet, der ikke i de mellemliggende Aar har ladet udføre Jordarbejder af nogen Betydning, at lade foretage en Udgravning af Bjergbakkerne med det Formaal at skaffe saa mange Arbejdere som muligt Arbejde for en Tid, saaledes at ogsaa saadanne Arbejdere, der ikke specielt var vant til Jordarbejde, og som Følge deraf vanskelig kunde følge med i en Akkord, kunde faa Del i Arbejdet, der agtedes betalt med den gængse Timeløn 1 Kr. 50 Øre.

Forbundsafdelingen hævdede nu overfor Sogneraadet, at ifølge hvad der var gældende imellem den og den stedlige Arbejdsgiverforening kunde Ar-

bejdet kræves udført i Akkord, men tilføjede, at efter Arbejdets særlige Karakter vilde man kunne tiltræde, at det blev udført i Timeløn, naar der til denne lagdes et særligt Akkord-Afsavns Tillæg.

Sogneraadet fastholdt sit Standpunkt, og Forbundsafdelingen meddelte derefter, at dens Medlemmer vilde paabegynde Arbejdet, under Forudsætning af, at Sogneraadet var villigt til en Forhandling om Betalingsforholdene, saa snart Arbejdet var paabegyndt.

Sogneraadet meddelte i Skrivelse af 12. Juli 1921, at det havde vedtaget, at »Arbejdet maa udføres for den tilbudte Betaling af 1 Kr. 50 Øre pr. Time.« Det tilføjede en Bemærkning om, at saafremt Arbejdet ikke maatte være paabegyndt inden den 15. Juli, vilde det ikke blive sat i Værk.

Afdelingen, der bl. a. af Hensyn til Arbejdsløshedssituationen nødig saa, at Arbejdet ikke skulde finde Sted, gav da sine Medlemmer Besked om at udføre Arbejdet, idet man mente, at det stod Sogneraadet klart, at man, hvis Forhandling ikke skete og førte til et tilfredsstillende Resultat, vilde indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Under nærværende Sag har nu Klagerne nedlagt Paastand om, at Sogneraadet kendes pligtigt med tilbagevirkende Kraft fra Arbejdets Begyndelse at lade Arbejdet udføre i Akkord efter de Akkordsatser, der gælder ifølge Overenskomst mellem Roskilde Murermesterforening og Arbejdsmændenes Forbund for Roskilde og Omegn vedrørende Akkorder, henhørende under Murer- og Entreprenørarbejder.

Sogneraadet procederer til Frifindelse, bl. a. under Paaberaabelse af, at det i et og alt har holdt sig Aftalen af 10. Februar 1914 efterrettelig, idet Sogneraadet vil have forpligtet sig til at betale efter de dér nævnte Akkordsatser, *naar* Arbejde udføres i Akkord, men har Ret til selv at bestemme, *hvorvidt* det overhovedet vil lade Arbejdet udføre i Akkord eller i Timeløn, hvilket sidste Alternativ det i nærværende Tilfælde har valgt af den ovennævnte for Sognet vigtige Grund, at de mindre øvede Arbejdsløse ellers faktisk vilde blive udelukkede fra at deltage.

I de af Klagerne paaberaabte Overenskomster findes ingen Bestemmelse, hvorefter Parterne ensidig kan fordre Arbejde som det heromhandlede udført i Akkord, og selv om det forholder sig saaledes, at private Arbejdsgivere — som Klagerne paaberaaber sig — altid plejer paa Egnen at lade saadanne Arbejder, der kan udføres i Akkord, udføre paa denne Maade, kan dette ikke medføre nogen Forpligtelse for Sogneraadet i saa Henseende, og det saa meget mindre, som der ved det heromhandlede Arbejde skulde tages det ovennævnte Hensyn til Kommunens Tarv.

Som Følge heraf og uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad der iøvrigt foreligger i Sagen, vil Sogneraadet være at frifinde.

Efter Omstændighederne findes Sagens Omkostninger at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse.

St. Jørgensbjerg Sogneraad bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund og St. Jørgensbjerg Sogneraad hver med 100 Kr.

Lønreduktioner i England.

Indenfor den engelske *mekaniske Værkstedsindustri* har der været ført Forhandlinger angaaende et af Arbejdsgiverne fremstillet Krav om Lønreduktioner. Sagen har været Genstand for Afstemning indenfor Værkstedsarbejderforbundet med det Resultat, at Arbejdsgivernes Krav forkastedes med 257,532 Stemmer mod 125.014. Da dette Resultat blev bekendtgjort genoptoges Forhandlingerne. Ved disse lykkedes det at tilvejebringe en midlertidig Overenskomst, hvilken senere godkendtes af Arbejdernes Delegeretmøde. Denne Overenskomst skal nu henstilles til Arbejdernes Prøvelse gennem almindelig Afstemning.

Gasværksarbejderne, ca. 90.000, har akcepteret Lønnedgang af 4 shillings pr. Uge.

Indenfor *Uldtøjsindustrien* er Arbejderne gaaet med til en Reducering af 16 pCt. Arbejdsgiverne havde oprindelig begæret 22 pCt.

Overenskomsten indenfor denne Industri omfatter en Kvart Million Arbejdere.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ❋ KØBENHAVN DEN 24. SEPTEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1921. Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Oktober 1921.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 471
Tømrerne i Københavns Amt.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 10. August 1921 i Sag Nr. 471: Dansk Arbejdsgiverforening mod Dansk Tømrerforbund paa dets Københavns Amts 1. Afdelings Vegne.

Tømrermestrene P. Johansen, Søborg, .og Oscar Nielsen, Lyngby, har fra Slutningen af Juni Maaned 1921 hver for sig søgt Arbejdskraft til nyt Akkordarbejde. De har tilbudt at aflønne Svendene efter Københavns Priskurant af 1916 med et Tillæg til Priserne af 85 pCt., hvilket er i Overensstemmelse med den gældende Overenskomst af 11. Juni 1921, og med en Forskudsudbetaling af 1 Kr. 80 Øre. Da de af Mestrene tidligere beskæftigede Svende, der havde faaet en Forskudsudbetaling af 2 Kr. 25 Øre, nægtede at overtage det nye Arbejde paa de af Mestrene tilbudte nye Betingelser, har Mestrene rekvireret Arbejdskraft gennem Arbejdsanvisningskontoret, hvilket dog ikke har givet noget Resultat, idet de anviste Svende ligeledes nægtede at gaa i Arbejde. Tømrermester Johansen fik gennem Gladsakse Kommunes Hjælpekasse anvist 4 ledige Tømrersvende, som boede i Søborg, og som ogsaa erklærede sig villige til at gaa i Arbejde med en Forskudsudbetaling af 1 Kr. 80 Øre pr. Time. Da disse, som var Medlemmer af Hustømrernes faglige Afdeling i København, havde paabegyndt Arbejdet, fik de imidlertid Oplysning om, at andre Svende havde forlangt en Forskudsudbetaling af 2 Kr. 25 Øre pr Time, og stillede da det samme Krav. Da Mestrene ikke vilde gaa ind herpaa, nedlagde de Arbejdet.

Tømrermester Nielsen har i Begyndelsen af August, efter at nærværende Sag var indbragt her for Retten og forberedende Møde var afholdt, faaet de 2 Svende, han behøvede, mod at give en Forskudsudbetaling af 2 Kr. pr. Time, men Johansen har, skønt han maa antages senest at have tilbudt en Forskudsudbetaling af 1 Kr. 90 Øre eller 1 Kr. 95 Øre, ikke kunnet faa Svende.

Under Sagen har Dansk Arbejdsgiverforening indklaget Dansk Tømrerforbund paa dettes Københavns Amts 1. Afdelings Vegne og paastaaet den paagældende Arbejdsvægring kendt ulovlig samt Forbundet paa Afdelingens Vegne, subsidiært Afdelingen alene, idømt passende Bod, under Fremhævelse af, *at* samtlige Afdelingens Medlemmer, hvoraf adskillige er arbejdsløse, han vægret sig ved at tage Arbejde paa de ovennævnte Vilkaar, og *at* de ovenomtalte københavnske Arbejdere maa antages at være tvunget bort fra Arbejdet.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De bestrider, at der foreligger eller har foreligget Blokade fra Forbundets eller Afdelingens Side, og hævder, at Svendene har været berettigede

til at vægre sig som sket. De henviser herved til, at i Overenskomsten, der delvis er tilvejebragt ved Medvirkning af det i Forliget af 30. April 1921 Punkt 6 nedsatte Nævn, hvori Statens Forligsmand er Formand, findes en Bestemmelse, som — næst at fastsætte en Normalløn Kr. 1,75 og Kr. 1,80 for de fleste andre af Forbundets Afdelinger — for Københavns Amts 1. Afdeling (Gentofte, Lyngby og Søllerød Sogne) og Hørsholm Birk indeholder, at der »betales vedvarende samme Minimaltimeløn som i København«.

Ved disse Ord, der er indsatte paa Foranledning af Forligsmanden, skal være fastsat, at Forbundets Medlemmer paa denne Afdelings Omraade har Krav paa tilsvarende Timeløn som i København (angivet som gennemsnitlig 2 Kr. 50 Øre), hvilket da formenes at medføre, at Forskudsudbetalingen ved Akkord kan kræves med lignende Beløb.

I Overenskomsten findes ingen Bestemmelse om de heromspurgte Forskudsudbetalingers Størrelse, men det maa efter Proceduren antages, at i al Fald til 1919 har Størrelsen altid været den samme som Timelønnen, og det er sandsynligt, at den foreliggende Strid fra begge Sider i Virkeligheden har mere Hensyn til den fremtidige Timeløn for hele Afdelingsdistriktet end til Akkordforskudet hos de i denne Sag omhandlede enkelte Mestre.

Selv forudsat imidlertid, at Ligestilling med Hensyn til Akkordforskud og Timeløn stadig kunde anses gældende, kan den ovennævnte Bestemmelse om »vedvarende samme Minimaltimeløn som i København« ikke paaberaabes fra de Indklagedes Side som sket. Efter sin Ordlyd *behøver* denne Bestemmelse nemlig ikke at indeholde mere end, *at* der paa det paagældende Omraade stadig skal gælde *Minimal*løn i Modsætning til de foranomhandlede Omraader, hvor *Normal*løn gælder, og *at* denne *Minimal*løn skal være den samme som i København til enhver Tid (for Tiden 1 Kr. 45 Øre). Med dette snævrere Indhold hævder Klagerne netop, at Bestemmelsen er vedtaget, og de Indklagede har intet afgørende kunnet fremføre til Støtte for det af dem hævdede videre Omfang.

Retten kan herefter ikke statuere, at den tilbudte Forskudsudbetaling, der ligger betydelig over Minimallønnen, er stridende mod Fagets Overenskomst eller Kutyme.

Afdelingsformanden har for Medlemmerne refereret sin ovennævnte Forstaaelse af den af Forligsmanden indsatte Bestemmelse, og iøvrigt har han efter sin Forklaring sagt til Medlemmerne, at »de maatte selv om det«, og at »det var ukorrekt at nægte«, men derudover er der hverken fra Afdelingens eller Forbundets Side foretaget noget for at faa Arbejdet i Gang, skønt Afdelingen har været bekendt med Forholdene hele Tiden, og Forbundet fra ca. medio Juli. Paa den anden Side er der ingen Understøttelse ydet Svendene fra Organisationerne, og der er intet bevist om positive Vedtagelser eller Møder af Svendene i det paagældende Tidsrum udover en Afdelings-Skovtur.

Naar nu henses til, at der alene i Københavns Amt har været mindst 34 arbejdsløse Tømrersvende, og at det endnu efter mere end en Maaneds Forløb har været umuligt for Johansen at faa de 4 Svende, han behøvede, samt at de 4 københavnske Svende som ovennævnt straks nedlagde det paabegyndte Arbejde, findes det passerede ikke at kunne forklares paa anden Maade, end at der foreligger en Blokade, som — hvis den ikke indirekte er støttet af Afdelingens Ledelse — i al Fald skyldes en Afdelingens Medlemmer beherskende Opinion, for hvilken Afdelingen som saadan og tildels Forbundet maa bære Ansvaret.

De Indklagede vil herefter være at anse med en Dansk Arbejdsgiverforening tilfaldende Bod, som vil være at udrede af Forbundet paa Afdelingens Vegne. Naar Retten efter Omstændighederne finder at burde sætte denne Bod til et saa ringe Beløb som 200 Kr., skønt det maa betegnes som i høj Grad graverende, at de faa Byggeforetagender, der for Tiden sættes i Gang, skal hæmmes i saa lang Tid paa Grund af Tvistigheder om Størrelsen af saadanne foreløbige Udbetalinger, er det

dels, fordi saavel Ledelse som Medlemmer aabenbart har opfattet den Fortolkning af Minimallønsbestemmelsen, som ovenfor er omtalt, som Forligsmandens Fortolkning, og med en vis Grund er gaaet ud fra, at Københavns Amt m. m. her som i andre Henseender skulde stilles ens med Hovedstaden, *dels* fordi den kollektive Vægring noget undskyldes ved Svendenes Indtryk af Fælleshandling fra Mestrenes Side i Retning af Forskudsudbetalingens Nedsættelse over hele Distriktet med Henblik paa senere tilsvarende Fællesnedsættelse af Timeløn.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale.

Kendelse.

Dansk Tømrerforbund, paa dets Københavns Amts 1. Afdelings Vegne, bør til Dansk Arbejdsgiverforening betale i Bod 200 Kr. og betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Sag Nr. 479.
Landarbejderne paa Mullerupgaard og Nebbegaard.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. August 1921 i Sag Nr. 479: Landarbejderforbundet mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs Vegne og denne igen paa Ejeren af Mullerupgaards Vegne og paa Ejeren af Nebbegaard Skibsreder Christies Vegne.

Den 7. Maj 1920 er der afsluttet »Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet angaaende Løn- og Arbejdsforhold for de hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer beskæftigede Medlemmer af Landarbejderforbundet«.

I Overenskomstens Prg. 16 hedder det:

»I samme Maade, som Landarbejderforbundets Medlemmer er forpligtede til hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen at arbejde for de i nærværende Overenskomst fastsatte Lønninger, er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen forpligtet til under ingen som helst Form at aflønne sine organiserede Arbejdere ringere end i denne Overenskomst fastsat. . . .«

Med Hensyn til Lønninger sondres der bl. a. mellem »Faste Landbrugsarbejdere«, hvorom i Prg. 18 er bestemt:

»Ved fastantagne Arbejdere forstaas saadanne, der ved personlig Aftale med Arbejdsgiveren paa en bestemt Arbejdsplads er sikret stadigt Arbejde med en gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder. Dette Forhold er ikke betinget af, at Arbejderen bebor en Lejlighed tilhørende Arbejdsgiveren. Et saadant, fast Arbejdsforholds Indgaaelse skal ske ifølge en af Organisationen godkendt Kontraktformular, eller ved andet fuldgyldigt Bevis . . . .«

og »Løsarbejderne«, hvorom det i Prg. 35 hedder:

»Ved Løsarbejdere forstaas saadanne, som ikke i Henhold til Prg. 18 er sikret stadigt Arbejde med en gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder.«

I. Ejeren af Mullerupgaard, Proprietær Petersen, beskæftigede i Forsommeren 1920 — foruden de i Mullerupgaards Huse boende faste Arbejdere — en Del Arbejdere, der var Medlemmer af Landarbejderforbundet og lønnedes med den lavere Aflønning, der gælder for Fastarbejdere i Modsætning til Løsarbejdere.

Den 6. August 1920 krævede disse Arbejdere deres Stilling klargjort, idet de i Forening forlangte, at Proprietær Petersen enten skulde oprette skriftlige Kontrakter med dem — jfr. Prg. 18 — eller lønne dem som Løsarbejdere.

Propietær Petersen valgte det sidste Alternativ og betalte fra 6. August til 8. Oktober overenskomstmæssig Løsarbejderløn.

Den 8. Oktober fik Arbejderne imidlertid Meddelelse om, at fra denne Dag vilde de atter blive lønnede med den for faste Arbejdere gældende Aflønning og samtidig tilkendegaves det dem, at de frit kunde ophøre med Arbejdet, naar som helst de vilde, ligesom Arbejdsgiveren frit vilde kunne afskedige dem uden Varsel.

Da en af de paagældende Arbejdere protesterede og gjorde opmærksom paa, at ved den Aflønning kunde Arbejderne kun opsiges med 3 Maaneders Varsel, blev han afskediget uden Varsel, og i Slutningen af November 1920 blev

yderligere 4 af Arbejderne afskedigede uden Varsel . Landarbejderforbundets lokale Afdelings Protest mod Afskedigelsens Lovlighed forblev resultatløs, og hele Sagen blev derefter i Efteraaret 1920 indberettet til Landarbejderforbundets Hovedledelse, der først paa dette Tidspunkt fik Kendskab til ovennævnte Begivenheder og Forhold.

Idet Forbundet herefter klagede til Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug, af hvilken Forening Propietær Petersen var Medlem, fremholdt Forbundet, at *enten* var Afskedigelserne overenskomststridige, *eller* ogsaa var de paagældende Arbejdere blevet aflønnet for lavt saavel i Tiden fra 7. Maj 1920 til 6. August s. A. som i Tiden efter 8. Oktober s. A.

Arbejdsgiverforeningen, Proprietær Petersen og senere Dansk Arbejdsgiverforening, der imidlertid var blevet indblandet i Sagen, tog det Standpunkt, at Arbejderne var og hele Tiden havde været Løsarbejdere, og Landarbejderforbundet krævede da i Konsekvens heraf, at Efterbetaling af Forskellen mellem Fastarbejder-Aflønning og Løsarbejder-Aflønning skulde ydes i Forhold til hver af Arbejdernes Tjenestetid saavel for Tidsrummet 7. Maj —6. August som for Tidsrummet fra 8. Oktober og fremefter.

Da dette Krav ikke ved de første Forhandlinger kunde opnaas anerkendt, har Landarbejderforbundet under denne Sag ved at indklage Dansk Arbejdsgiverforening paa Vedkommendes Vegne paastaaet Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og dennes fornævnte Medlem dømt til at efterbetale Landarbejderforbundets paagældende Medlemmer et Beløb af ialt 1355 Kr. 65 Øre, nemlig — ifølge en under Domsforhandlingen fremlagt specificeret Opgørelse, mod hvis Enkeltheder ingen Indsigelse er fremsat — for Tiden *før* 6. August 1920: 534 Kr. 62 Øre og for Tiden *efter* 8. Oktober 1920: 821 Kr. 03 Øre, hvorhos Forbundet har paastaaet Modparten idømt Bod for bevidst og systematisk Overenskomstbrud.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

De bestrider ikke, at de paagældende Arbejdere virkelig var Medlemmer af Landarbejderforbundet, eller at de er blevet lønnet paa ringere Vilkaar, end Overenskomsten hjemler for saadanne Medlemmer, men de gør gældende, *dels* at Proprietær Petersen ikke har vidst, at de Vedkommende var Medlemmer af Forbundet, hvad Arbejderne ikke, som det formenes at være deres Pligt, har gjort ham opmærksom paa, *dels* at Arbejderne selv er gaaet ind paa Vilkaarene og derfor har afskaaret baade sig selv og deres Organisation fra senere at kræve Efterbetaling støttet til et Medlemsforhold, som Vedkommende har fortiet.

Foreløbig bemærkes, *at* Proprietær Petersen, før nærværende Sag er foretaget i Retten, er afgaaet ved Døden, *at* hans Broder har givet Møde og forklaret, at Enken hensidder i uskiftet Bo, og *at* Organisationerne under Sagen er enedes om, at hvis Bod skulde blive paalagt, bliver den at paalægge Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug paa den nuværende Ejer af Mullerupgaards Vegne.

Yderligere bemærkes, at de Mænd, som i de Tidsrum, der her kommer i Betragtning, har været Forvaltere paa Mullerupgaard, ikke har været afhørt under Sagen, idet Parterne ikke har set sig i Stand til rettidig at opgive deres Adresser eller foranledige deres Møde ved Domsforhandlingen.

Forsaavidt det gøres gældende, at Proprietær Petersen i det hele har været uvidende om, at vedkommende Arbejdere stod som Medlemmer af Landarbejderforbundet, maa dette Anbringendes Rigtighed forekomme Retten lidet sandsynligt. Det er oplyst, at Proprietær Petersen, eller hans Arbejdsledere, gentagne Gange i Løbet af de sidste Aar har brevvekslet med Landarbejderforbundet om Sager vedrørende Arbejdsforholdene paa Gaarden, og at den allerstørste Del af Landarbejderne paa vedkommende Egn er Medlemmer af Forbundet, i alt Fald de, der arbejder paa saa store Gaarde som Mullerupgaard.

Efter Arbejdernes Optræden den 6. August 1920 havde Propietær Petersen, der, som det af Sagens Omstændigheder fremgaar, kendte Overenskomstens Sondring mellem Fastarbejderes og

Løsarbejderes Lønningsmaade og indgik paa fra 6. August at lønne dem med den højere Løsarbejderløn, i alt Fald saadan Anledning til at tro, at Arbejderne stod i Organisationen, at det maa have Formodningen imod sig, at han den 8. Oktober var uvidende om, at det var Medlemmer af Landarbejderforbundet, han havde med at gøre.

Men selv forudsat, at baade han og hans Arbejdsledere virkelig paa noget af Tidspunkterne var uvidende om Medlemsforholdet, kan saadan Uvidenhed i nærværende Tilfælde ikke paaberaabes som Frifindelsesgrund af de Indklagede, eftersom det maa blive Arbejdsgiverens egen Risiko, naar han trods den Anledning, som Overenskomstens Prg. 16 og de ovenfor omtalte faktiske Omstændigheder gav ham, ganske har undladt at søge Oplysning om de Arbejderes Medlemsforhold, som han beskæftigede paa Vilkaar, der er overenskomststridige i Tilfælde af, at Vedkommende virkelig viser sig at være Medlem. Propietær Petersen har efter Rettens Mening i alt Fald haft Pligt til at spørge de Paagældende, hvad han, som det er uomtvistet, ikke har gjort; og paa den anden Side er det end ikke forsøgt hævdet, at nogen af Arbejderne er fremkommet med positivt vildledende Udtalelser angaaende Medlemsforholdet.

Som Følge heraf maa det statueres, at den af Proprietær Petersen efter 8. Oktober 1920 etablerede Ordning har været overenskomststridig, og idet der straks er protesteret fra Arbejdernes Side, vil Forbundets Krav om Efterbetaling af de 821 Kr. 03 Øre være at give Medhold.

Hvad angaar Tiden indtil 6. August 1920 maa det efter det anførte ligeledes statueres, at Ordningen har været overenskomststridig, men Spørgsmaalet bliver her, om Arbejdernes egen Indgaaelse paa Vilkaarene kan, som af de Indklagede hævdet, fritage disse for Ansvar og navnlig afskære Forbundet fra at kræve den nu fordrede Efterbetaling af de 534 Kr. 62 Øre.

Retten maa i saa Henseende finde det klart, at Arbejdsgiveren ikke kan fritages for et eventuelt Bodansvar derved, at Arbejderne lader sig underbetale. Den Forseelse, som Arbejderne derved gør sig skyldig i, er en Forseelse overfor deres egen Organisation og — i alt Fald direkte — ikke en Forseelse overfor Arbejdsgiveren eller hans Organisation.

Arbejdernes Undladelse af Paatale overfor Arbejdsgiveren ses dernæst ejheller i Princippet at kunne afskære Forbundet fra at kræve Efterbetaling af Lønningsforskellen, ihvorvel saadan direkte Paatale i Overenskomstens Prg. 42 er paabudt med Hensyn til, hvad der kan komme ind under »Uoverensstemmelser paa Arbejdspladsen«.

Hvis Arbejderen uden Ophold klager over Underbetalingsforholdet *til sin egen Organisation*, og denne uden ugrundet Forsinkelse griber ind, er Forholdet klart. Hvis derimod længere Tid hengaar. uden at Spørgsmaalet bringesl frem, kan modgaaende Hensyn gøre sig gældende, saaledes f. Eks. manglende Kontrol fra Fagorganisationens Side.

I nærværende Tilfælde har Forbundet hævdet, at Arbejderne først omkring den 6. August 1920 blev klare paa, at Forholdet var overenskomststridigt; men da Retten maa gaa ud fra, at den lokale Forbunds-Afdeling, der ikke tør antages at have været uvidende om Arbejdernes Rettigheder ifølge Overenskomsten, har haft i alt Fald saa megen Kendskab til Forholdet, at den har haft Anledning til at faa det undersøgt og eventuelt paatalt, og Forbundets Hovedledelse som ovennævnt først i Efteraaret 1920 har faaet Meddelelse, finder Retten det betænkeligt at tage Efterbetalingspaastanden for Tiden 7. Maj til 6. August 1920 til Følge.

Derimod vil der for det fra Indklagedes Side i det hele udviste overenskomststridige Forhold være at paalægge en Forbundet tilfaldende Bod, der findes at kunne fastsættes til 1000 Kr.

II. Hos Ejeren af Nebbegaard, Skibsreder Christie, var et Medlem af Landarbejderforbundet, Karl Jensen, i Arbejde til overenskomstmæssig Løn, men blev opsagt til Fratrædelse 1. Marts 1921, hvorefter Arbejdsgiveren og Arbejderen fortsatte Arbejdsforholdet,

saaledes at Lønnen blev 1 Kr. mindre pr. Dag, end Overenskomsten giver Arbejderen Krav paa.

Forbundet paastaar i den Anledning de indklagede Foreninger paa Christies Vegne tilpligtet at betale det Beløb, stort 60 Kr., som udgør Underbetalingsdifferencen, samt Vedkommende idømt passende Bod.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Christie ikke vil have været klar over, at Karl Jensen var Medlem af Forbundet, hvorhos de har fremsat tilsvarende Indsigelser som i Forholdet ovenfor ad I.

Skibsreder Christie har ikke personlig givet Møde her for Retten, og der foreligger intet som helst til Støtte for, at han skulde have været uvidende om, at Karl Jensen, som han hidtil havde lønnet efter Forbundsoverenskomsten, var Medlem af Forbundet. Noget Spørgsmaal i saa Henseende har Christie ikke rettet til Karl Jensen, som paa sin Side ikke paastaas at være fremkommet med vildledende Oplysninger. Der foreligger intet om en manglende Kontrol fra Forbundsafdelingens Side, idet Forholdet fra Afdelingen er indberettet til Forbundet rettidig, paa Foranledning af Karl Jensen. I Overensstemmelse med, hvad der ovenfor er udtalt af Retten under Punkt I. vil Forbundets Paastand paa nærværende Punkt i sin Helhed være at tage til Følge, saaledes at Boden, der bliver at paalægge Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug paa Skibsreder Christies Vegne og bør tilfalde Landarbejderforbundet, bestemmes til 50 Kr.

Sagens Omkostninger ad I. og II. vil Dansk Arbejdsgiverforening have at betale med 400 Kr.

Kendelse.

Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug bør til Landarbejderforbundet betale:

Paa den nuværende Ejer af Mullerupgaards Vegne 821 Kr. 03 Øre, samt i Bod 1000 Kr. og

Paa Skibsreder Christie, Nebbegaards, Vegne 60 Kr. samt i Bod 50 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiverforening med 400 Kr.

De internationale faglige Sekretariater i Aaret 1921.

Medlemsantallet i de internationale faglige Sekretariater, der staar paa »Internationalt Fagforeningsforbund«s Standpunkt, var i Aaret 1921 følgende:

Metalarbejdere	4.600.000
Transportarbejdere	2.713.403
Bjergarbejdere	2.614.215
Fabriksarbejdere	2.409.300
Landarbejdere	2.097.033
Tekstilarbejdere	1.604.000
Privatfunktionærer	843.000
Bygningsarbejdere	804.194
Træarbejdere	800.000
Skræddere	590.500
Post-, Telegraf- og Telefonfunktionærer	522.250
Offentlige Virksomheder	473.142
Læderarbejdere[1])	343.507
Levneds- og Nydelsesmidler	306.300
Bogbindere	261.203
Restaurations- og Hotelpersonale	245.950
Stenarbejdere	162.050
Bogtrykkere	160.000
Tobaksarbejdere	152.300
Glasarbejdere	147.500
Tømrere	92.462
Malere	83.333
Hattemagere	46.859
Litografer	40.698
Diamantarbejdere	24.500
Barberer og Frisører	18.500
Buntmagere	14.588
Pottemagere[2])	12.126
	22.182.913

[1]) Dette Tal er det samlede Tal af det indtil for kort Tid siden bestaaende faglige Sekretariat for Sko- og Læderarbejdere, Garvere og Skoarbejdere og Sadelmagere, der paa deres Kongres i Wien den 9. August vedtog at grundlægge en fælles Internationale.

[2]) Dette Tal omfatter kun enkelte Lande, nemlig Tyskland, Danmark og Sverrig. Over Medlemstallet i de øvrige Lande kan endnu intet bestemt anføres.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i September Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Oktober 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen

F.E.BORDING KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloheden i September Maaned 1921.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen takle Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der i alt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligenede Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes ? Dage om Ugen)?	
6. Hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Relsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til der Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne sige som Afdeling, saafremt Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. October 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49, Kbhvn. K.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 * KØBENHAVN DEN 1. OKTOBER 1921 * 18. AARGANG

Repræsentantskabsmødet
den 26. og 27. September 1921.

De samvirkende Fagforbunds ordinære aarlige Repræsentantskabsmøde afholdtes i Dagene 26. og 27. September d. A. i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40. Til Stede var 316 Repræsentanter.

Dagsordenen var følgende:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Aarsregnskabet.
3. De samvirkende Fagforbunds fremtidige Stilling under Lønbevægelser.
4. Paaligning af Strejkebidrag.
5. Den økonomiske Krise.
6. 8-Timersdagen.
7. Arbejdsløshedslovgivningen.
8. 25-Aarsdagen for De samvirkende Fagforbunds Oprettelse.

Til Dirigenter valgtes: J. A. Hansen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og Vilh. Nygaard, Sekretær i De samvirkende Fagforbund.

Den førstnævnte overtog Dirigentpladsen for Formiddagsmødet og udtrykte i en kort Tale Ønsket om et godt Resultat af Repræsentantskabsmødet, hvis Dagsorden omfatter saa mange vigtige Sager.

Formanden, Carl F. Madsen, fik derefter Ordet til Dagsordenens

Punkt 1: Beretning om Virksomheden.

I et udmærket tilrettelagt Foredrag, der paahørtes med megen Opmærksomhed, gjorde Formanden Rede for Arbejdet.

Han udtalte bl. a.:

Den aarlige Opgørelse af Medlemstallet indenfor De samvirkende Fagforbund viser, at der den 31. December 1920 var 279.255 Medlemmer mod 277.392 det foregaaende Aar paa det tilsvarende Tidspunkt. Der har saaledes i Aarets Løb været en Fremgang paa 1863 Medlemmer.

Som rimeligt er, har altsaa de sidste Aars mægtige Vækst været efterfulgt af et Aar, hvor Medlemstallet nærmest er stagneret. Mange havde ventet nogen Tilbagegang, men denne har altsaa ikke fundet Sted. Naar der har været en Fremgang paa 1863 Medlemmer, maa det dog bemærkes, at Dansk Plejerpersonales Forbund er indtraadt med 505 Medlemmer.

Nogle af vore Forbund har haft Tilbagegang i Medlemstal, hvilket vel væsentlig skyldes Standsning af visse krigsindustrielle Virksomheder. En enkelt større Overflytning har fundet Sted, nemlig nogle Tusind Skovarbejdere fra Landarbejderforbundet til Dansk Arbejdsmandsforbund, med det Formaal at faa Skovarbejderne samlet i et Forbund.

Ialt er 25 Forbund gaaet tilbage med tilsammen 10.564 Medlemmer, medens 26 Forbund er gaaet frem med 11.992 Medlemmer, hvortil kommer Dansk Plejerpersonales Forbund med 505 Medlemmer.

I Aarets Løb er udmeldt Dansk Elektrikerforbund, Glarmestersvendenes Forbund og Dansk Slagteriarbejderforbund med tilsammen 122 Afdelinger og 6625 Medlemmer.

Det maa i denne Forbindelse siges, at Tiden ikke skulde synes at være til at skilles, men langt snarere til yderligere Samling i Arbejderklassen. Ser man paa de faglige Resultater, da er de Organisationer, der staar udenfor Samvirksomheden, da heller ikke naaet videre end vi. Disse har tværtimod stadig været i den Stilling at maatte ind-

ordne sig under de samme Løn- og Arbejdsvilkaar, som De samvirkende Fagforbund har tilvejebragt.

Arbejdsløsheden.

Efter en nærmere Redegørelse for den lange Række Møder, der er afholdt i Forretningsudvalget, Arbejdsgiverforeningen, hos Forligsmanden, i Den faste Voldgiftsret og omkring i Fællesorganisationerne, kom Formanden ind paa Arbejdsløshedens uhyggelige Stigning, der belyses af følgende Tal for hele Landet:

December	1920:	47.443 Arbejdsløse.
Februar	1921:	75.225 —
April	1921:	67.281 —
August	1921:	54.253 —

I August, altsaa i Sommerens bedste Tid, er Tallet frygteligt, og desværre er der jo mest Udsigt til, at Situationen i Vinter bliver endnu værre.

I December rettede vi fra De samvirkende Fagforbunds Side en Henvendelse til Regering og Rigsdag, overfor hvem vi paapegede Nødvendigheden af at gribe ind med Foranstaltninger til Arbejdsløshedens Bekæmpelse. Gentagne Gange senere har vi fornyet vor Henvendelse, der er blevet støttet af Københavns Kommunalbestyrelse og Købstadforeningen, men Regeringen har kun vist Sagen ringe Interesse.

Naar den nu taler om »Nødhjælpsarbejder«, synes den kun at have til Hensigt at hjælpe Arbejdsgiverne i deres Bestræbelser for at faa indført Lønreduktioner.

Indsamlingen til Østrig

til nødlidende Børn dér og i visse Dele af Tyskland blev foretaget efter Opfordring af det internationale Sekretariat i Amsterdam og har her i Landet givet det smukke Resultat: 373.733 Kr., for hvilke Penge der er sendt. Varer af Sted. Ogsaa Indsamlingen til det nødlidende Rusland har givet et smukt Resultat.

Bedriftsraad m. m.

I Oktober i Fjor vedtog vor Generalforsamling at forlange en Forhandling med Arbejdsgiverne angaaende de tre vigtige Spørgsmaal om Bedriftsraad, Septemberforliget og Ferie. Arbejdsgiverne trak Forhandlingerne i Langdrag. Under den store Lønkonflikt gled de tre Spørgsmaal ganske naturligt noget i Baggrunden. Senere har Arbejdsgiverne lovet os Svar paa vore Henstillinger, naar Sagen har været forelagt for deres Generalforsamling i denne Maaned.

Lønbevægelsen.

Den 25. Oktober i Fjor besluttede De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab at udtale, at det vilde være fuldt berettiget at kræve Dækning for de skete og kommende Prisstigninger, samt at man vilde møde ethvert Forsøg paa at fravriste Arbejderne tilkæmpede Goder med al den Modstand, Arbejderne er i Besiddelse af.

Arbejdsgiverne krævede i samme Periode meget store Lønreduktioner, og da man henviste til, at saadanne var i fuld Gang i Sverrig, afholdtes der en Konference mellem Forretningsudvalgene for de faglige Landsorganisationer i Danmark, Norge og Sverrig.

Lønreduktioner i de tre nordiske Lande.

I Sverrig viser Statistiken, at man har maattet gaa med til en gennemsnitlig Reduktion paa 17 pCt., samtidig med at Pristallet er gaaet ned med 16 Procent. Ogsaa i Norge er sket store Reduktioner. Saaledes har Sømænd og Søfyrbødere maattet modtage en Reduktion paa 17 Procent.

Her i Landet var Arbejdernes Timefortjeneste paa det højeste i Oktober Kvartal 1920. Siden den Tid er den gaaet ned med 31 + 3 Øre.

Til Belysning af Nedgangens Fordeling tjener følgende Tabel:

	Timefortj. i Okt. Kvartal 1920		pCt. Nedgang
København:			
Faglærte Arbejdere	263	Øre	12,9
Ufaglærte Arbejdere	214	»	15,9
Ialt Mænd	242	»	14,0
Kvindelige Arbejdere	136	»	25,0
Samtlige Arbejdere	216	»	15,7
Provinsen:			
Faglærte Arbejdere	218	»	15,6
Ufaglærte Arbejdere	186	»	18,3
Ialt Mænd	200	»	17,0
Kvindelige Arbejdere	122	»	27,9
Samtlige Arbejdere	190	»	17,9

Et Husholdningsbudget, som i 1914 var 2000 Kr., viser sig ifølge Statistisk Departements Pristal til Januar 1921 at være steget til 5289 Kr., men var til Juli 1921 gaaet ned til 4743 Kr. Nedgangen fra Januar til Juli 1921 var saaledes 546 Kr. paa det samlede Budget eller 10,3 Procent af de 5289 Kr.

De store Reduktioner, der maatte vedtages, rammer jo de kvindelige Arbejdere her i Landet meget haardt.

Formanden kom nu ind paa en udførlig Omtale af

Konfliktsituationen i Foraaret.

Vi undgik ikke Reduktionerne, men kom dog ud af Kampen med ordnede Løn- og Arbejdsvilkaar.

Imidlertid formede Situationen sig saadan, at det nu bliver nødvendigt at drøfte Spørgsmaalet om De samvirkende Fagforbunds Stilling og Bemyndigelse i kommende Situationer af lignende Art i Fremtiden. Dette er jo en Sag, vi skal behandle som et særligt Punkt paa Dagsordenen.

For Tiden er Fremtidsudsigterne ikke gode. Arbejdsløsheden vil vel desværre nok stige yderligere. Vore Organisationer har god Grund til at have deres Opmærksomhed henvendt paa den kommende Tid, da vi fagligt og politisk har Brug for alt vort Sammenhold og al vor Energi. Kun gennem ubrydeligt Sammenhold kan Arbejderklassen modstaa de Storme, der venter den.

Beretningen godkendtes enstemmigt og uden nogen Diskussion.

Punkt 2: Regnskabet.

Kasserer E. Svendsen forelagde nu De samvirkende Fagforbunds Regnskab for Aaret 1920. Det balancerer med 709.255 Kr. Indsamlingen til Østrig og Tyskland har indbragt 373.100 Kr., hvortil kommer forskellige Levnedsmidler og Klæder, samt de nødlidende tyske og østrigske Børns Ophold her i Landet.

Endelig forelagde Kassereren Regnskab for Ejendommen Frederiksborggade 41 og Vendersgade 26, som De samvirkende Fagforbund købte i 1919, men som man endnu ikke har kunnet faa indrettet til Kontorer.

Ogsaa Regnskabet godkendtes enstemmigt og uden Diskussion.

En Tak fra Tyskland.

I Tilknytning til Omtalen af Indsamlingen til Tyskland og Østrig bragte Folketingsmand Th. Stauning, der netop var vendt hjem fra det tyske Socialdemokratis Kongres, en Tak for de danske Arbejderes Godhed mod de nødlidende tyske Børn. Baade Partidagen som saadan, dens Ledere og enkelte Medlemmer har givet Udtryk for Taknemmelighed, og Otto Wels havde Ret, da han sagde, at ingen Erobrer med større Held er trængt ind i Tyskland end Danmark, da det tog sig af de tyske Børn. Overalt i Tyskland er Beviset herfor strømmet mig i Møde.

— Man gik derpaa over til Dagsordenens

Punkt 3: De samvirkende Fagforbunds Stilling i Lønbevægelsen.

Denne Sag indlededes af Formanden og affødte en lang Diskussion, hvori deltog: Arnold Nielsen fra Formerforbundet, Villiam P. Arup, Skrædderforbundet, Axel Olsen, Dansk Arbejdsmandsforbund, Sekretær Vilh. Nygaard, Fru Anna Johansen, Skræddderforbundet, Folketingsmand Stauning, Martin Petersen, Snedkerforbundet, J. A. Hansen, Smedeforbundet, H. M. Christensen, Barberforbundet, Chr. Jensen, Tobaksarbejderforbundet, Bygningssnedker Carl Rasmussen, Carl Larsen, Tekstilarbejderforbundet, Skotøjsarbejder P. Nielsen, Typograf Jul. Schrøder, Tobaksarbejder Hans Hansen og Typograf Martin Petersen, Aarhus.

Debatten sluttede med Valg af et 9 Mands Udvalg, der skal drøfte De samvirkende Fagforbunds fremtidige Stilling under Lønbevægelser og saa vidt muligt afgive Betænkning og Forslag inden 1. Januar 1922.

Udvalget fik følgende Sammensætning: Julius Schrøder (Typografforbundet), A. Johansen (Smedeforbundet), Chr. Jensen (Tobaksarbejderforbundet), Oskar Levinsen (Landarbejderforbundet), P. Nielsen (Skotøjsarbejderforbundet), Carl Larsen (Tekstilarbejderforbundet), Martin Petersen (Snedkerforbundet), Arnold Nielsen (Formerforbundet) og Lyngsie (Dansk Arbejdsmandsforbund).

Suppleant blev G. Schou (Guld-,

Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund).

Punkt 4: Paaligning af Strejkebidrag.

Kasserer E. Svendsen redegjorde for Indtægter og Udgifter under Foraarets store Lønbevægelse. For at klare vore Forpligtelser maa vi udskrive 5 Bidrag à 50 Øre for heltbetalende og 25 Øre for halvtbetalende. Efter nogen Diskussion herom vedtoges det at lade udskrive de forannævnte Bidrag.

Punkt 5: Den økonomiske Krise.

Th. Stauning: Krisen, vi befinder os i, er ikke mindst en Følge af Fredsslutningen, der paalagde Tyskland saa store Byrder. Vore hjemlige Købmænds fejlslagne Spekulationer i Varer og Valuta har ogsaa bidraget stærkt hertil. Den tidligere Regering vilde have været med til at dulme Virkningerne heraf, men den nye Regering er ganske uvillig hertil. Alle Reguleringsbestemmelser ophørte og har bragt os der, hvor vi nu er. Vi er ude af Stand til at konkurrere med Tyskland paa Grund af Valutaen. Det samme gælder flere Lande. Tyskerne maa producere for at opfylde sine Forpligtelser, til stor Gene for alle Lande. Vor Regering ser kun paa Landbrugets Interesse og er interesseret i Arbejdsløhed for at faa Arbejdslønnen ned. Det konservative Parti har svigtet Byinteresserne. Vi har kritiseret denne Optræden og vist andre Veje og bl. a. krævet Valg, selv om det maaske ikke er ønskeligt at vi fik Regeringen i Hænde ved Hjælp af de Konservative. Taleren gav en Skildring af Arbejdsløshedens Udvikling og mente, at Udsigterne var for, at denne bliver endnu større. Arbejdsløshedskasserne har maattet laane af Staten, saavel de arbejdende Medlemmer som Kommunerne er haardt spændte for. Vi maa kræve Foranstaltninger herimod og faa Fabrikkerne i Gang; det er det eneste, der virkelig kan hjælpe. Dette maa ske ved Statens Foranstaltning og er af langt større Virkning end det foreslaaende Nødsarbejde. Indenrigsminister Kragh vil have dette udført for en lavere Betaling, hvilket vore Repræsentanter i den nedsatte Kommission har modarbejdet kraftigt, og der er stillet et Forslag fra disse, der lader Staten stille Midler til Raadighed for Kommunerne til Arbejdets Udførelse til tarifmæssige Lønninger. Kommissionens Flertal har intet Hensyn taget hertil, og et reaktionært Forslag skal sikkert søges gennemført i Rigsdagen.

Der er iøvrigt slet ikke Tale om virkelige Nødsarbejder, men almindelige Vej- og Baneanlæg, som alligevel skulde udføres. I Sverrig var det særlig Skovarbejde, der blev sat i Værk; det var vist uheldigt, at de svenske Fagorganisationer gik med til en lavere Betaling, men dette kan ikke være bestemmende for os.

Arbejdsanvisningsdirektør Jensen-Sønderup har talt om, at 20 Tusinde kunde sættes i Arbejde, men dette er ikke Tilfældet. Hele denne Sag er anlagt paa at bane Vej for nye Lønnedslag. Det var dyrt for os, at vi mistede Indflydelsen paa Regeringen, hvilket vi selv bidrog meget til ved vor Splittelse. Regeringen gør store Bestillinger i Udlandet, der kunde give Arbejde til mange, men Regeringen foretrækker det billigere tyske Arbejde. Ogsaa private Selskaber gør det samme. Vi maa protestere imod alt dette, og vi har formet en Udtalelse herom, som vi beder Forsamlingen stemme for. Denne er saalydende:

»De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab slutter sig til de Henvendelser angaaende Arbejdsløsheden og den økonomiske Krise, som er sket til Regeringen fra det socialdemokratiske Parti og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Forsamlingen protesterer mod den Politik, der siden Sommeren 1920 er ført af den nuværende Regering, og hvis Resultat er blevet det nu herskende Anarki i Erhvervslivet, med Arbejdsløshedens Byrder hvilende paa Samfundet og naturligvis i første Linje paa Arbejderklassen.

Man gentager sin Beklagelse over, at den i 1920 forberedte Valuta- og Importregulering blev standset, og hævder atter, at det er Samfundets Pligt at værne om det Erhvervsliv og de Arbejdere, som Samfundet tidligere har knyttet til Byerne. Endskønt Katastrofen sikkert nu er alt for langt fremskredet, maa man fremdeles paapege de Midler, der afpasset efter de enkelte Industriers Forhold formentlig burde bringes i Anvendelse: Regulering af Importen under Hensyn til andre Landes Valuta, Afskaffelsen af Told paa Raastof-

fer og Halvfabrikata, Begrænsning af Handelsavancen, betryggende Kontrol med Produktion og Omsætning, Statsstøtte til Eksportvirksomhed og endelig Genoprettelse af Industriens Produktion om fornødent ved Statens Overtagelse af Fabrikkerne eller med Støtte fra Staten.

Man henleder endvidere Opmærksomheden paa den Utilbørlighed, at Staten lader store Arbejder udføre i Udlandet, naar alle Betingelser for Arbejdets Udførelse her i Landet er til Stede.

Det er Produktion og Arbejde, der er det eneste virkningsfulde Middel overfor Arbejdsløsheden, og det er Samfundets Pligt at afværge den Demoralisation, som vil brede sig, naar Arbejdsløsheden, i et saa vældigt Omfang som det er Tilfældet, opretholdes Maaned efter Maaned.

Regeringen har, efter mere end et Aars Betænkningstid, begyndt at tale om Planlæggelse af Nødhjælpsarbejder til nedsat Betaling. Forsamlingen protesterer paa det skarpeste imod disse Planer.

Der er ikke fremkommet nogen Plan for virkelige, ekstraordinære Arbejder. Der er stillet visse Jernbane-, Vej- eller Byggearbejder i Udsigt, men disse er ganske ordinære Arbejder, som kun i meget ringe Udstrækning vil afhjælpe Arbejdsløsheden, og hele Nødhjælps-Planen synes saaledes kun at være Blaar i Øjnene paa Befolkningen.

Repræsentantskabet kan absolut ikke bifalde, at saakaldte Nødhjælpsarbejder iværksættes til reduceret Arbejdsløn. Der er ikke mindste Begrundelse herfor, det er et ondsindet Forsøg paa, til Fordel for private Arbejdsgivere, at paavirke Lønniveauet i nedadgaaende Retning og et Forsøg paa at aflaste Staten for Udgifterne til de Arbejdsløse, medens hele Byrden lægges over paa Arbejderne.

Forsamlingen bifalder det Standpunkt, som Forretningsudvalget har indtaget, og det Forslag, som Arbejderklassens Repræsentanter i Nødhjælpsarbejde-Kommissionen har fremsat, og opfordrer Rigsdagsgruppen og andre der har Indflydelse paa Sagens Gang, til med alle Midler at modvirke de nævnte Planer og til af al Kraft at kræve positive Foranstaltninger til Igangsættelse af Arbejder og da navnlig til Genoptagelse af de standsede Virksomheder, hvorved Arbejdsløsheden kan hæves og Købeevnen forøges.

Det paalægges Forretningsudvalget fortsat at følge Krisens Udvikling og Arbejdet med de nævnte Nødhjælpsarbejder og at planlægge de Skridt, som paa hvert Tidspunkt maatte være fornødne for at varetage Arbejdernes Interesser.«

Punkt 6: 8-Timersdagen.

Formanden indledede og udtalte bl. a.: Af det forrige Ministerium blev der nedsat en saakaldt Arbejdstidskommission med den Opgave at udarbejde et Lovforslag om Arbejdstidens Længde. Arbejdsgivernes Repræsentanter i denne Kommission indtog imidlertid det Standpunkt at modvirke 8-Timersdagens Lovfæstelse. Paa Arbejds-Konferencen i Washington vedtoges det, at 8-Timersdagen burde gennemføres, og vi haabede da, at Arbejdsgiverne vilde slutte sig til Forslaget, men dette blev ikke Tilfældet, idet de dannede et Mindretal, der har udtalt sig mod Lovforslaget, medens et Flertal af Arbejder- og Regeringsrepræsentanter foreslaar 8-Timersdagen indenfor Industri, Haandværk og lign. gennemført ved Lov.

Forslaget har været forelagt Folketinget, men uden Anbefaling fra Regeringens Side og er begravet i et Udvalg. Vi maa protestere imod denne Fremgangsmaade, og Taleren stillede paa Forretningsudvalgets Vegne en saalydende Resolution:

»Repræsentantskabet udtaler, at det fuldtud kan slutte sig til Arbejdstidskommissionens Betænkning og Forslaget til Lov om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk og lignende beskæftigede Arbejdere, saaledes som det er foreslaaet af Flertallet.

Derimod nedlægger Repræsentantskabet en alvorlig Protest imod de af Mindretallet i Kommissionen fremsatte Bemærkninger, og navnlig maa det protestere mod Bemærkningen om, at »Kravet om Indførelse af en Arbejdsdag for alle paa 8 Timer er en ren og skær Agitationsformel, hvis Berettigelse aldrig er bleven bevist«.

En Arbejdsdag paa 8 Timer er for Arbejderne et kulturelt Gode af uvurderlig Betydning, bl. a. til længst mulig Bevarelse af Arbejdskraften. Den levner Arbejderne Tid til at pleje deres aandelige Interesser, muliggør Samliv med Familien, Deltagelse i det offentlige Liv, og paa mange andre Omraader har 8-Timers-Arbejdsdagen Betydning for Arbejderne.

Verden over er 8 Timers Dagen gennemført i praktisk talt alle Kulturlade, og selv i Danmark er den anerkendt endog af Dansk Arbejdsgiverforening ved den Overenskomst, som denne Organisation har afsluttet med De samvirkende Fagforbund om 8-Timers-Dagens Indførelse i dansk Haandværk og Industri. Det er da kun rimeligt og i bedste Konsekvens med den hidtidige Udvikling paa den sociale Lovgivnings Omraade, at 8-Timers-Dagen nu bliver lovfæstet.

Repræsentantskabet retter derfor en indtrængende Opfordring til Regering og Rigsdag om at søge det af Kommissionen fremsatte Forslag til Lov om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk o. lign. Virksomheder beskæftigede Arbejdere ophøjet til Lov.

Saafremt Regeringen ikke følger denne Opfordring, anmodes Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe om at bringe det nævnte Lovforslag frem for Rigsdagen.«

Der udspandt sig en kort Diskussion, hvorefter Resolutionen enstemmig vedtoges.

Punkt 7: Arbejdsløshedslovgivningen.

Alfr. Christiansen indledede og erindrede om, at der i den nugældende ordinære Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser findes en Bestemmelse om, at der skal forelægges den i Oktober 1921 sammentrædende Rigsdag Forslag til Revision af Loven.

I Henhold hertil har Indenrigsministeriet udarbejdet et Lovforslag. Dette indskrænker sig dog ikke til en Revision af Loven om Arbejdsløshedskasser, men medtager ogsaa Loven om offentlig Arbejdsanvisning samt et Afsnit om Oprettelse af et Fond til Anvendelse under ekstraordinær Arbejdsløshed.

Taleren gjorde først opmærksom paa, at Forslaget forudsætter, at Tilsynet saavel med Arbejdsløshedskasser som med Arbejdsanvisningskontorerne henlægges til en enkelt Person, der skal benævnes Arbejdsdirektøren, hvorfor de to Love er slaaet sammen til en Lov i Forbindelse med Afsnittet om en Krisefond.

Gjorde derefter udførligt Rede for Lovforslagets Enkeltheder og paaviste herunder, hvilke Forringelser for Arbejderne dette betød, set i Forhold til den nuværende Lovgivning. En af de værste Bestemmelser var den, at det ikke skulde anses som fyldestgørende Grund til at forlade et Arbejde eller vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at den Løn, der bødes Arbejderen, laa under det, han sædvanlig tjente, naar Lønnen dog ikke laa under den overenskomstmæssig fastsatte Minimalløn i Faget.

Afsnittet om ekstraordinær Arbejdsløshed forudsætter, at Fondens Midler, der skal tilvejebringes ved Bidrag fra Staten, Arbejdsgiverne og Arbejdsløshedskasserne, skal kunne anvendes som Tilskud til Udførelsen af Nødhjælpsarbejder, og det bestemmes, at Betingelsen for at kunne erholde Arbejdsløshedsunderstøttelse af Fonden er, at vedkommende Arbejdsløse ikke kan faa Beskæftigelse ved Nødhjælpsarbejdet. Lønvilkaarene for saadant Arbejde skal fastsættes saaledes, at det paa den ene Side bliver fordelagtigt for de Arbejdsløse at faa Beskæftigelse ved disse Arbejder fremfor at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse og paa den anden Side stadig bliver af Interesse for de paagældende at søge Beskæftigelse ved andet Arbejde. Meningen med denne Bestemmelse er tydelig nok den, at Lønnen for Nødhjælpsarbejder skal ligge under den almindelige Løn.

Spørgsmaalet vedrørende den ekstraordinære Arbejdsløshed kan indankes for et Nævn, som foruden af Arbejdsdirektøren bestaar af 4 Rigsdagsmedlemmer, 4 Arbejdsgivere, 2 Repræsentanter for Kommunerne samt 1 Repræsentant for Arbejdsløshedskasserne.

Taleren bad Repræsentanterne være agtpaagivende, naar dette Lovforslag kom frem til Behandling i Rigsdagen, og udtalte, at vi maa yde al mulig Modstand mod dets Gennemførelse. Han forelagde paa Forretningsudvalgets Vegne følgende Forslag til Resolution:

»Repræsentantskabet protesterer mod det Lovforslag angaaende Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedskasser og Nødhjælpsarbejder, som er bebudet af Indenrigsministeren, og hvis Indhold han har refereret ved et Møde i Sogneraadsforeningen.

Som Repræsentanter for de organiserede Arbejdere maa man kræve:

at den gældende Lov om Arbejdsløshedskasser ikke forringes for Arbejderne,

at Loven ikke affattes saaledes, at man ved Hjælp af Understøttelsen kan tvinge Arbejdslønnen ned,

at Arbejdsgiverne *ikke*, hverken direkte eller indirekte igennem Arbejdsanvisningen faar Indflydelse paa Arbejdsløshedskassernes Virksomhed,

at den offentlige Arbejdsanvisning fremdeles holdes adskilt fra Arbejdsløshedskasserne,

at et eventuelt Krisefond henlægges under Arbejdsløshedsnævnet,

at bestemte Regler om dets Anvendelse gives i Loven,

at enhver Lovgivning om Nødhjælpsarbejder holdes uden for den her omhandlede Lov,

at Nødhjælpsarbejder iværksættes uden

Nedsættelse af den gældende tarifmæssige Arbejdsløn.

Idet Mødet fremsætter disse Hovedkrav, opfordres Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe til at virke for disses Opfyldelse og til med alle Midler at modsætte sig en Lovgivning som den af Indenrigsministeren bebudede.

Iøvrigt slutter Repræsentantskabsmødet sig til den Henvendelse til Regering og Rigsdag, som vedtoges paa Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde den 24. September.«

Efter en kort Bemærkning af Bager J. P. Nielsen, der bl. a. udtalte, at Stillingen eventuelt kunde blive den, at Arbejdsløshedskasserne maatte opgive Statsanerkendelsen, blev Resolutionen sat under Afstemning, hvilken gav til Resultat, at den enstemmig tiltraadtes.

Punkt 8: 25-Aarsdagen for De samvirkende Fagforbunds Oprettelse.

Formanden anmodede om Bemyndigelse for Forretningsudvalget til den Tid at foretage, hvad man maatte finde Anledning til at foretage, bl. a. Udarbejdelse af et Festskrift.

Bemyndigelse blev givet.

Hermed var Dagsordenen afsluttet, og Dirigenten hævede Mødet.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 473

Malersvend Dalgaard i Nykøbing M. Brud paa Overenskomsten.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 10. August 1921 i Sag Nr. 473: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Malerforbundet i Danmarks og dettes Afdeling i Nykøbing paa Mors' Vegne.

I den gældende Overenskomst mellem Malerforbundet i Danmark og Fællesforeningen af Danmarks Malermestre findes i Prg. 10 bl. a. følgende Bestemmelse:

»Svendene maa ikke arbejde for egen Regning, medens de er i Arbejde hos en Mester, og i intet Tilfælde udføre Arbejdet for lavere Pris end de her omhandlede Prislister fastsætter.

Tillægger Svenden Materiale, skal Prisen forhøjes med Tillæget for dette samt Omkostninger m. m. og som Salær 15 pCt. af forannævnte.«

Ved en Licitation i Viborg den 25. Februar 1921 over Malerarbejdet paa Flade nye Præstegaard paa Mors blev der af en Malersvend ved Navn Chr. Dalgaard, Medlem af Afdelingen i Nykøbing Mors, givet et Tilbud, stort 2000 Kr., der var saa lavt, at det maatte formenes at komme i Strid med den nævnte Bestemmelse.

Morsø Malerlaug, der er Medlem af Fællesforeningen — og dermed af Dansk Arbejdsgiverforening — paaklagede den 2. Marts 1921 i anbefalet Skrivelse Sagen overfor Afdelingen i Nykøbing, uden at denne besvarede Skrivelsen. Lauget henvendte sig da den 31. Marts til Fællesforeningen, som ved Skrivelse af 1. April klagede til Malerforbundet. Dette tilskrev under 2. s. M. Afdelingen, at hvis Prg. 10 var overtraadt, maatte Dalgaard frafalde eller ændre sit Tilbud, og hvis der var Tvivl om Rigtigheden af de fra Mesterforeningen angivne Tal, maatte Afdelingen sammen med Mesterforeningen undersøge hele Forholdet og give Dalgaard Paalæg i Henhold til Resultatet af Undersøgelsen.

I Skrivelse af 15. s. M. meddelte Afdelingen Forbundet, at den ikke havde fundet Anledning til at undersøge Dalgaards Tilbud, da Arbejdet endnu ikke var ham overdraget. Afdelingen tilføjede, at den den 14. s. M. havde valgt ny Formand.

Den 18. s. M. tilskrev derefter Forbundet den nye Formand, at, forsaavidt Mesterforeningen anmoder Afdelingen om i Fællesskab at undersøge Tilbudet, kan Afdelingen ikke afslaa dette.

Imidlertid havde Morsø Malerlaug gentagne Gange søgt Forhandling om Sagen med Afdelingen, som stadig undslog sig med den Motivering, at der ingen Grund var til Forhandling, før det viste sig, at Dalgaard fik Arbejdet overdraget. Tilsidst blev der dog aftalt et Møde til Afholdelse den 16. Maj, men den 14. s. M. meddelte Afdelingsformanden Lauget, at der nu ingen Grund var til at holde Mødet, da Dalgaard, der virkelig havde faaet Arbejdet, havde udmeldt sig af Afdelingen pr. 1. April.

Da Malerforbundet derefter modtog en den 24. Maj dateret Skrivelse fra

Fællesforeningen om Sagen, hvormed fulgte Afdelingens Erkendelse af, at Dalgaards Tilbud var lavere end tilladeligt efter Prg. 10, paalagde Forbundet i Skrivelse af 25. s. M. Afdelingen at betyde Dalgaard, at, hvis han nægtede at frasige sig Arbejdet, vilde han være at udslette som Medlem af Afdelingen, Forbundet og Arbejdsløshedskassen og vilde derefter kun kunne genoptages i Afdelingen med Forbundsledelsens Billigelse.

Den 26. Maj meddelte Afdelingen derefter Forbundet, at Dalgaard selv havde udmeldt sig »nogen Tid før hans Sag blev undersøgt«, men først da Sagen derefter kom frem til Forhandling mellem Hovedorganisationerne, og Malerforbundet i den Anledning kom i fornyet Brevveksling med Afdelingen, vil Forbundet have erfaret, at Udmeldelsen var sket allerede pr. 1. April.

Under denne Sag har nu Dansk Arbejdsgiverforening under Henvisning til, at Dalgaard har overtraadt Prg. 10 ved selve Tilbudets Afgivelse den 25. Februar, og at Forbundet er ubetinget ansvarligt for dette Overenskomstbrud, navnlig ogsaa uden Hensyn til, at Dalgaard senere har udmeldt sig, inden Tilbudet blev akcepteret, paastaaet Forbundet paa Afdelingen i Nykøbing paa Mors' Vegne, subsidiært Afdelingen alene, idømt passende Bod for det begaaede Overenskomstbrud, hvorved Klagerne har fremført, at Mestrene paa Mors har lidt et Tab, stort 500 Kr., ved at være gaaet Glip af det paagældende Arbejde.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Forsaavidt de i saa Henseende gør gældende, at Prg. 10's Udtryk: »*udføre* Arbejdet for lavere Pris — —« udelukker, at Overtrædelse kan foreligge blot ved, at Svenden giver Tilbud til lavere Pris o. s. v., kan der ikke gives dem Medhold, og Dalgaards personlige Ansvar for Tilbudet er derfor klart nok — jfr. iøvrigt herved Voldgiftsretslovens Prg. 4 C.

Derimod maa der gives dem Medhold i, at den Stilling, som Forbundet efter det ovenanførte har indtaget til Sagen, paa intet Punkt indeholder noget, der kan paadrage det Ansvar, og Forbundet vil derfor være at frifinde. I denne Forbindelse skal iøvrigt tilføjes, at Forbundet under den mundtlige Forhandling her for Retten har anført, at hvis Dalgaard havde rekvireret Medlemmer af Forbundet som Svendehjælp ved Præstegaards-Arbejdet, vilde saadan Hjælp ikke være blevet ydet ham, saalænge han ikke respekterede Prisbestemmelserne.

Hvad Afdelingen angaar, maa det bebrejdes den, at den ikke straks den 2. Marts tog Sagen op til Undersøgelse og Behandling, samt at den i det hele taget har trukket Sagen i Langdrag. Da dette imidlertid tør formodes til en vis Grad at skyldes Afdelingens fejlagtige Opfattelse af, at en virkelig Overtrædelse fra Dalgaards Side først forelaa, naar hans Tilbud blev akcepteret, finder Retten at kunne undlade at paalægge Afdelingen Bod for dens nævnte Forhold. Derimod vil Afdelingen have at betale nærværende Sags Omkostninger med 300 Kr.

Kendelse.

De Indklagede bør for Dansk Arbejdsgiverforenings Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Malerforbundets Afdeling i Nykøbing paa Mors med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Elektropletarbejderne hos A/S. Københavns Skefabrik.

For en Tid siden foretoges nogle Indskrænkninger af Arbejdsstyrken paa A/S Københavns Skefabrik. For en Afdelings (Presseriets) Vedkommende androg Afskedigelsen 50 pCt., og da de Afskedigede kort Tid efter delvis erstattedes med andre billigere Arbejdere, saa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund heri en kollektiv Affolkning for at fremtvinge lavere Lønninger.

Da afholdte Mæglings- og Timandsmøder ikke førte til noget Resultat, sendte Forbundet Varsel om Strejke overfor Firmaet fra den 10. September. Arbejdsgiverne protesterede imod Strejkens Lovlighed og bebudede Klage til Den faste Voldgiftsret.

Der afholdtes da et Fællesmøde den 8. September, og her lykkedes det at opnaa en for Forbundet tilfredsstillende Ordning, hvorefter Strejken aflystes, og det bebudede Sagsanlæg bortfaldt.

F.E. BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ❋ KØBENHAVN DEN 8. OKTOBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Revision af Loven om en Forligsmand i Arbejdsstridigheder.

I Loven om Udnævnelse af en Forligsmand i Arbejdsstridigheder er det bestemt, at Loven gælder til 1. April 1922, samt at der senest ved Begyndelsen af den sidste Rigsdagssamling forinden Lovens Udløb af Indenrigsministeren skal fremsættes Forslag om dens Fornyelse eller Revision.

Indenrigsministeriet lod under 7. Juli d. A. spørge Den faste Voldgiftsret om, hvorvidt der vilde være Grund til at foreslaa Ændringer i Loven, og denne Forespørgsel har Retten ladet gaa videre til Erklæring hos de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg med Anmodning om Svar til den 22. Juli.

Vort Forretningsudvalgs Svar gik ud paa, at man ikke indenfor den korte Frist, der var givet, saa sig i Stand til med Sikkerhed at udtale sig om, der er Grund til at foreslaa Ændringer i Loven eller ikke, men da det var en Kendsgerning, at Forligsmanden, navnlig i indeværende Aar under den mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne tilspidsede faglige Situation, meget ofte har haft store Vanskeligheder at overvinde, og da der er megen Sandsynlighed for, at Vanskelighederne ikke bliver mindre under de kommende Lønforhandlinger, henstilledes det til Indenrigsministeren at lade Sagen nærmere prøve i et Fællesudvalg af Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Denne Henstilling har Indenrigsministeren taget til Følge og derefter anmodet Hovedorganisationerne om at vælge Repræsentanter til Fællesudvalget.

De samvirkende Fagforbund har som sine Repræsentanter valgt følgende Medlemmer af Forretningsudvalget:

J. A. Hansen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund,
M. C. Lyngsie, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund,
Martin Petersen, Formand for Snedkerforbundet,
Vilh. Nygaard, Sekretær i De samvirkende Fagforbund, og
Formanden *Carl F. Madsen*.

Arbejdsgiverforeningen har valgt følgende:

Næstformanden, Ingenior *Ejnar Jørgensen*,
Direktor *Hj. Madsen*,
Ingenior *Otto Meyer*,
Baron *Reedtz-Thott* og
Murermester *A. Andersen*, Nyborg.

Statens Forligsmand, Raadsformand *Koefoed*, og hans Stedfortræder, Kontorchef *J. Dalhoff*, bliver ogsaa Medlemmer af Kommissionen.

Som Formand er udnævnt Formanden for Den faste Voldgiftsret, Hr. Højesteretsdommer *E. Tybjerg*.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Resolution om Arbejdsløshedslovgivningen.

Arbejdsløshedsinspektøren afholdt Lørdag den 24. September sit aarlige Møde med de anerkendte Arbejdsløshedskassers Tillidsmænd. Efter at Inspektørens Beretning var taget til Efterretning, førtes en kort Diskussion om det af Indenrigsministeriet udarbejdede Forslag til Lov om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedsforsikring m. m., og Nævnets Arbejdsløshedskasserepræsen-

tanter fremsatte en Resolution, der vedtoges enstemmig.

Resolutionens Ordlyd er følgende:

Til Regering og Rigsdag.

De anerkendte Arbejdsløshedskassers Aarsmøde den 24. September 1921 udtaler, vedrørende den ekstraordinære Arbejdsløshed:

at det er paakrævet nødvendigt, at Stat og Kommune i størst mulig Omfang, og hurtigst muligt, iværksætter Arbejder for offentlig Regning, og at Staten ved andre hensigtsmæssige Foranstaltninger yder sin Medvirkning til, at de forskellige industrielle Virksomheder atter kan optage deres normale Drift;

at Staten fortsat bør stille Midler til Raadighed for Kasserne til Opfyldelse af deres vedtægtsmæssige Forpligtelser, og paa saa lempelige Vilkaar, at Kassernes Medlemmer vil være i Stand til at bære de dermed forbundne økonomiske Byrder;

at den midlertidige Lov om Tilskud fra Stat og Kommune til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse bør forlænges og ændres derhen, at der fastsættes ensartede Regler for Understøttelsens Ydelse og Størrelse for Arbejdsløshedskassemedlemmer.

Vedrørende den ordinære Arbejdsløshedslovgivning udtaler Mødet:

at det maa anse det for ønskeligt, at den nuværende Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser forlænges indtil videre, og at en Revision af Loven udsættes, indtil der foreligger nogenlunde normale Beskæftigelsesforhold indenfor det Omraade, som Kasserne omfatter.

Samtidig udtaler Aarsmødet, i Anledning af de i Dagspressen fremkomne Antydninger om Indholdet af et af Indenrigsministeriet udarbejdet Forslag til Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser, Arbejdsanvisning m. m., at man — Pressemeddelelsernes Rigtighed forudsat — meget energisk maa protestere mod de i Lovforslaget indeholdte Principer om Sammensmeltning af Tilsynet med Arbejdsløshedskasser og Arbejdsanvisning samt de foreslaaede Vilkaar for Understøttelsens Ydelse og Reglerne, hvorefter Kommunernes Tilskud til Kasserne skal gives.

Kongresser.

Landarbejderforbundet i Danmark.

afholdt sin 5. Kongres i Dagene den 11.—14. September. Kongressen afholdtes i den store Sal i »Folkets Hus« paa Enghavevej og talte ca. 310 Delegerede fra alle Dele af Landet.

Hertil kommer et usædvanlig stort Antal Gæster, idet der var fremmødt saadanne fra England (3), Tyskland, Holland og Sverrig (2). Her fra Landet var mødt Gæster fra Socialdemokratisk Forbund, Den socialdemokratiske Presse, Dansk Arbejdsmandsforbund, Husassistenternes Forbund og De samvirkende Fagforbund, hvis Repræsentant var Hans Jacobsen.

Skotlands, Østrigs og Ungarns Landarbejderforbund var ogsaa indbudte, men var forhindrede og havde i Stedet sendt telegrafiske Hilsner. Digteren Johan Skjoldborg var ligeledes inviteret, men var forhindret paa Grund af Sygdom. Digteren sendte Kongressen en hjertelig Hilsen, som Kongressen vedtog at besvare med en telegrafisk Genhilsen.

Forretningsfører O. Levinsen aabnede Kongressen med en smuk Velkomsttale til saavel Gæsterne som de Delegerede, hvorefter man gik over til at vælge Dirigenter, hvortil valgtes Axel Hansen og Marius Olsen. Ligeledes valgtes 4 Sekretærer.

Herefter fik de indbudte Gæster Ordet, der alle i hjertelige Ord udtalte deres Glæde over at være komne til Stede og deres bedste Ønsker for Kongressens Arbejde.

Før de egentlige Forhandlinger paabegyndtes, behandledes et Forslag om at give en Referent for »Arbejderbladet« Adgang. Forslaget forkastedes med alle Stemmer imod 12.

I et 2 Timer langt Foredrag aflagde Forretningsføreren Beretning om Virksomheden i Tiden fra 1. Januar 1919 til 1. Juli 1921 og kom derunder ind paa en udførlig Redegørelse for den i Sommer førte Strejke.

Hovedkassereren gav derefter en supplerende Beretning om Regnskabet for samme Periode, og efter en kort Diskussion godkendtes saavel Beretningen som Regnskabet enstemmigt.

Man tog derefter fat paa Lovændringerne.

Mandag Aften afholdtes et Møde,

hvor der taltes af Th. Stauning, V. R. Smith, England, og Fritz Faas, Tyskland. Alle Talerne, af hvilke de to sidste oversattes af P. Hedebol, modtoges med stærkt Bifald.

Tirsdag Morgen fortsattes med Behandling af Lovene, og der nedsattes efter den første Generaldebat et Udvalg paa 22 Medlemmer, der skulde komme med en Indstilling.

I Eftermiddagsmødet drøftedes et af flere Afdelinger stillet Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Forslaget forkastedes med alle Stemmer mod 44.

Tirsdag afholdtes ogsaa et Aftenmøde, idet man holdt Kongres i »Landarbejdernes Sygehjælpekasse«.

Onsdag tog man fat paa Lovændringerne og gjorde denne Sag færdig, hvorefter et Forslag om at opsige en med Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomst vedrørende Grænseforhold affødte nogen Diskussion, men ved Afstemningen forkastedes Forslaget med stor Majoritet.

Under Lovenes Behandling blev det vedtaget at ansætte en Sekretær mindre, end der var hidtil, ligesom det vedtoges at ophæve det Forhold, at Socialdemokratisk Forbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund hver valgte et Medlem af Hovedbestyrelsen, hvilket var foreslaaet af de nævnte Organisationer.

Ved disse Ændringer skete der Ændringer i Hovedledelsens Sammensætning, bl. a. blev Forretningsudvalget paa 5 Medlemmer, hvortil følgende valgtes: Forretningsfører Oscar Levinsen, Hovedkasserer Lorents Petersen, Sekretær Axel Hansen, Redaktør Marius Olsen og Forretningsfører for Arbejdsløshedskassen Sofus Westergaard.

12 Hovedbestyrelsesmedlemmer i Provinserne udpegedes paa Seperatmøder af de forskellige Landsdele.

Det vedtoges sluttelig at afholde næste Kongres i København.

Inden Kongressens Slutning rettede Oscar Levinsen en Tak for den Bistand, der var ydet Landarbejderforbundet i de 6 Aar af Socialdemokratisk Forbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund, og en særlig Tak til P. Hedebol, der i de 6 Aar som De samvirkende Fagforbunds Repræsentant har haft Sæde i Landarbejderforbundets Forretningsudvalg.

Efter at Hans Jacobsen paa de indenlandske og Albin Hansson, Sverrig, paa de udenlandske Gæsters Vegne havde takket for Samværet, sluttedes Kongressen med Afsyngelsen af »Internationale«.

En Indbydelse som blev afslaaet.

Den 8. September afholdtes et Møde af Repræsentanter for nogle udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer, og fra dette Mødes Dirigent modtog vi den 9. September en paa Mødet vedtagen Resolution, hvori Ledelsen af De samvirkende Fagforbund indbydes til et Møde med Repræsentanter for de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer for at drøfte den foreliggende Situation og for at opnaa et fælles Standpunkt i Spørgsmaalet om at faa Produktionen i Gang. Svaret skulde sendes til Formanden for Murarbejdsmændenes Fagforening V. Bærentzen.

Vi ønskede først at faa at vide, hvilke Organisationer det var, der ønskede at komme i Forbindelse med os, og henvendte os desangaaende til Hr. Bærentzen, og fra denne modtog vi saa nogle Dage senere nedenstaaende Navne paa de Organisationer, der var repræsenteret paa Mødet den 8. September:

Dansk Transportarbejderforbund,
Skibsværftsarbejdernes Forbund i Danmark,
Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark, Afdeling I,
Murersvendenes Fagforening,
Murarbejdsmændenes Fagforening,
Motorpasserforeningen af 1919,
Søfyrbødernes Forbund i Danmark,
Sømændenes Forbund i Danmark,
Københavns Metalarbejderforbund,
Kedelrensernes Forbund,
Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn,
Arbejdsmændenes Fagforening for Nakskov,
Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne,
Byggefagenes Centralorganisation i Aabenraa og

Byggefagenes Centralorganisation i Hadersley.

Anmodningen blev derefter forelagt vort Forretningsudvalg, der vedtog at afslaa Indbydelsen, og der afsendtes derefter følgende Svarskrivelse:

Hr. V. Bærentzen,
Formand for Murarbejdsmændenes Fagforening i København.

Efter modtagen Skrivelse af 9. ds., bilagt med en, den 8. ds. paa et Møde af 15 saakaldte uafhængige Organisationers Repræsentanter vedtagen Resolution, kan vi meddele, at vort Forretningsudvalg paa et Møde den 21. ds. har behandlet Sagen.

Skrivelsen og Resolutionen gaar jo i Korthed ud paa at faa et Møde i Stand mellem vort Forretningsudvalg og »Repræsentanter for de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer til fælles Drøftelse af den Situation, som de organiserede Arbejdere for Tiden befinder sig i, og for eventuel Opnaaelse af et fælles Standpunkt i det ene, alt overskyggende Spørgsmaal, at faa Produktionen i Gang.«

Vi vil gerne erindre om, at vi allerede for lang Tid siden, og flere Gange paa forskellig Maade har forsøgt at faa foretaget Foranstaltninger til Opnaaelse af dette Formaal, og paa vort forestaaende Repræsentantskabsmøde kommer denne Sag ogsaa til Behandling.

Til selve Deres Anmodning til os om at deltage i et Møde »med Repræsentanter for de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer« maa vi efter at have faaet Fortegnelsen over, hvilke Organisationer De repræsenterer, bestride Deres Kompetence til at agere paa de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationers Vegne, da denne Fortegnelse viser, at de der opførte Organisationer for langt det største Antals Vedkommende er saadanne, der har skilt sig ud fra dem, de først og fremmest skulde samarbejde med, nemlig de respektive Forbund.

Med Organisationer af denne Beskaffenhed, der i H. t. vore Love ikke kan optages i De samvirkende Fagforbund som selvstændige Organisationer, mener vi det ikke formaalstjenligt at træde i Forhandling, men opfordrer dem til at søge opnaaet det Samarbejde med os, som de foregiver at ønske, ved at tilslutte dem deres respektive Forbund, og i de Tilfælde, disse ikke staar tilsluttede De samvirkende Fagforbund, da at virke herfor.

Ingen ønsker mere end vi et enigt Samarbejde, der er dobbelt nødvendigt og paakrævet i de nuværende vanskelige Tider, men et saadant kan ikke etableres mellem os og Organisationer, der har sprængt alle organisatoriske Rammer før indbyrdes Samarbejde, og derved vist at savne de mest elementære Begreber om Samarbejdets første Betingelser.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Hans Jacobsen.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 470.
Typografer hos Carl Aller.
Bogtrykkerforeningens Kontrol med Lønningernes Højde.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. August 1921 i Sag Nr. 470: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Bogtrykkerforenings Vegne.

I en endnu gældende Overenskomst af 4. Marts 1908 mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund hedder det:

»Da man imellem Organisationerne er enig om en Minimalløn, ordnes Lønnen for de dygtigere Arbejdere i det enkelte Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og Arbejderen uden Indblanding fra andres eller fra Fagorganisationernes Side. Organisationerne er enige om, at i Tilfælde, hvor Misforhold paa dette Omraade som Helhed taget skønnes at være til Stede, og efter at der forud har været ført Forhandlinger derom mellem Principalen og Arbejderne, har begge Organisationer Paataleret ligeoverfor hinanden gennem følgende Instanser.«

De samvirkende Fagforbund har nu paa Dansk Typograf-Forbunds Vegne indklaget Arbejdsgiverforeningen paa Københavns Bogtrykkerforenings Vegne og paastaaet denne sidste paalagt Bod

for Overtrædelse af det første Led i den ovengengivne Vedtagelse. Klagerne gør nemlig gældende, at Bogtrykkerforeningen stadig blander sig i Antagelsesvilkaarene for den enkelte Arbejder hos den enkelte Arbejdsgiver og systematisk sætter sig imod, at der ydes en Arbejder højere Løn, end Bogtrykkerforeningen ønsker, at der skal gives. Til Bevis for Rigtigheden heraf har Klagrne særlig henvist til, at da Firmaet Carl Aller i Begyndelsen af Juni d. A. havde antaget en Trykker Christiansen i en Ferieplads ved en af Rotationspresserne, blev Firmaet forhindret i at betale ham den Ugeløn af 120 Kr. 24 Øre, som det ellers altid har betalt sine Trykkere ved Rotationsmaskinerne, hvad enten de var i fast Plads eller i Ferieplads, derved, at Firmaet fra Bogtrykkerforeningen fik Besked om, at han ikke burde lønnes med en højere Løn end højst 116 Kr. 75 Øre, hvilket var den Løn, han havde haft i sin forrige Plads.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de har benægtet, at der fra Bogtrykkerforeningens Side er truffet nogen Bestemmelse om at indvirke paa Lønnen i nedadgaaende Retning eller overhovedet har fundet nogen Indblanding Sted i Strid med Overenskomsten. Hvad særlig Tilfældet »Christiansen« angaar, har de Indklagede benægtet, at der er sket andet, end hvad der altid sker, siden det ved en Generalforsamlingsbeslutning af 31. Oktober 1918 er gjort Medlemmerne til Pligt at henvende sig til Foreningen, inden de antager Arbejdskraft, nemlig at man fra Foreningens Kontor telefonisk har givet Firmaet de Oplysninger, man sad inde med angaaende Christiansen, derunder hvilken Løn han havde haft paa sin sidste Arbejdsplads.

Under Sagen er der afhørt forskellige Personer, der som ansatte enten hos Carl Aller eller i Bogtrykkerforeningen har haft med disse Forhold at gøre, og medens der nu hverken ved Vidneforslen eller ved Proceduren iøvrigt er fremkommet noget, der strider mod de Indklagedes Paastand om, at der ikke indenfor Bogtrykkerforeningens Ledelse er truffet Bestemmelser i Strid med Overenskomsten af 4. Marts 1908, er det paa den anden Side gennem Vidneforslen oplyst, *dels* at det benyttede Oplysningssystem er af en lignende, ikke ufarlig Art som i Rettens Kendelse af Dags Dato i Sag Nr. 468 for Elektrikerforbundets Vedkommende omtalt, *dels* at de paa Foreningens Kontor ansatte Damer, hvis Opgave det bl. a. er at besvare Medlemmernes Henvendelser, ikke nøjes med at referere de af Foreningen tilvejebragte Oplysninger om vedkommende Arbejder, men ogsaa indlader sig i Drøftelser om, hvad der kan anses som en rimelig Løn for den Paagældende og derunder giver Raad og Vejledning, *dels* endelig, at den Faktor hos Carl Aller, der havde med Christiansens Ansættelse at gøre, synes at have opfattet den ham overbragte Telefonbesked derhen, at Foreningen ikke ønskede, at Christiansen skulde have en højere Løn end den, han havde haft paa sin forrige Arbejdsplads.

Bogtrykkerforeningens Formand har under Proceduren i Anledning af de afgivne Vidneforklaringer udtalt, at han ikke har givet Foreningens Personale anden Instruks med Hensyn til Besvarelsen af disse Henvendelser end en almindelig Besked om at meddele de foreliggende Oplysninger og en almindelig holdt Tilladelse til at ledsage dem med Raad og Vejledning.

Retten kan nu ikke finde det rigtigt, at Bogtrykkerforeningens Ledelse ved Praktiseringen af dette Oplysningssystem ikke har udøvet større Kontrol, end Tilfældet synes at have været, og Retten maa navnlig finde det urigtigt, at Ledelsen i Stedet for — som det er dens Pligt efter Overenskomsten af 4. Marts 1908 — udtrykkelig at instruere Prsonalet om *ikke* at give Raad og Vejledning med Hensyn til Lønansættelser, for hvilke Overenskomstens Regel gælder, har givet Personalet en almindelig Bemyndigelse til at give Raad og Vejledning. Ved disse Raad og Vejledninger fra Kontorets Side maa der antages at have fundet en overenskomststridig »Indblanding« Sted, og for denne Indblanding maa Bogtrykkerforeningen efter det anførte bære Ansvaret. Den herfor forskyldte Bod findes at burde sættes til 500 Kr. Endvidere vil de Indklagede have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Kendelse.

Københavns Bogtrykkerforening bør

til Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Dansk Typograf-Forbunds Vegne, betale en Bod af 500 Kr. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Bogtrykkerforenings Vegne, med 300 Kr.

Sag Nr. 488.

Landarbejderne hos Greve Danneskjold-Samsøe, Visborggaard.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 295—296.

Aar 1921 den 23. September Kl. 4½ afholdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 488: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Greve Danneskjold-Samsøe, Visborggaard pr. Skelund.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær ved De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard og Forretningsfører for Dansk Arbejdsmandsforbund C. Drejer og for og med Indklagede, Greve Danneskjold-Samsøe, Landsretssagfører P. C. Tillisch og som litis denuntiatus Dansk Arbejdsgiverforening ved Sekretær W. Elmquist.

Der fremlagdes Klage af 3. September 1921 med 3 Bilag og Tilsvar af 13. September 1921 med 1 Bilag.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Sagen forligtes saaledes:

Greve Danneskjold-Samsøe erklærer at anse sig bunden til Overenskomst af 21. Juni 1919 sammen med Opmandskendelse af 18. Maj 1921 vedrørende Skovbrugsarbejdere (Arbejdsmandsnævnet) indtil Udgangen af April Maaned 1922 samt at betale for Tiden fra 1. Juli 1921.

Hr. Nygaard bemærker paa De samvirkende Fagforbunds Vegne, at Greve Danneskjold-Samsøe i enhver Henseende er lost fra ovennævnte Overenskomst ved ovennævnte Tidspunkt uden yderligere Varsel af nogen Art. Hvad angaar de hos Greven arbejdende Medlemmer af Landarbejderforbundet (ikke Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbund) maa Hr. Nygaard derimod henvise Greve Danneskjold-Samsøe til eventuel Forhandling med Landarbejderforbundet.

Herefter toges Klagen tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Sag Nr. 492.

Augustreguleringen i Malerfaget.

Mellem Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet blev der den 17. Juni 1920 afsluttet en Overenskomst, hvori bl. a. bestemtes i *Prg. 4*, at Normaltimelønnen var 1 Kr. 70 Øre med et Tillæg af 5 Øre, der var at regne som Forskud paa Augustreguleringen 1920, i *Prg. 7*, at Udbetalingen paa alt Akkordarbejde var 1 Kr. 55 Øre i Timen, og i *Prg. 14*, at: Den ved Forliget af 5. April d. A. hjemlede August-Regulering omregnes for Akkordernes Vedkommende til 1 pCt. for hver 3 Points. Overenskomsten var gældende, indtil den blev opsagt af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel til Ophør 1. Marts 1921 eller et senere Aars 1. Marts.

Den 21. August 1920 udsendtes i Malerlaugets Medlemsblad en Meddelelse angaaende Augustreguleringen 1920, der hvilede paa »Paaskeforliget« af 5. April 1920.

Det fastsloges, at der allerede betales 5 Øre pr. Time til Normaltimeløn og Udbetaling paa Akkorderne (skønt Prg. 7 som ovennævnt brugte Udtrykket 1 Kr. 55 Øre og ikke 1 Kr. 50 Øre plus 5 Øre i Forskud) og angaves til Efterretning, at

Udbetalingen bliver altsaa herefter 155 plus 8, ialt 163 Øre.

Normaltimeløn bliver altsaa herefter 175 plus 8, ialt 183 Øre.

Og 1 pCt. for hver 3 Points af 20 Points er 7 pCt., som skal gives til Akkordsatserne.

Under 26. April 1921 afsluttedes der dernæst mellem Fællesforeningen og Malerforbundet paa Grundlag af det af Forligsmanden under 23. Marts 1921 fremsatte Mæglingsforslag til en Overenskomstordning mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening en Overenskomst, hvorved den ovennævnte mellem Parterne under 17. Juni 1920 indgaaede Overenskomst med tilhørende Prislister fornyedes paa et Aar til den 1. Marts 1922, dog at der fastsattes den Ændring, at »alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsættes fra og med indeværende Lønningsuge med 13 Øre pr. Time, ligesom der bestemtes følgende:

Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1921 ud-

arbejdede Pristal foretages en Regulering af Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger, saaledes at for hver 3 Points, som Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1921, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske med 2 Øre pr. Time. Denne Regulering regnes fra og med den første Lønningsuge, der udløber efter Mandag den 15. August. — — —

For saa vidt ingen af Parterne inden 14 Dage fra Dato fremsætter Krav om Forhandling efter foranstaaende Regler, betragtes den hidtidige Overenskomst som gældende uden andre Ændringer end de ovenfor nævnte.«

Der opstod straks Uenighed mellem Parterne om, hvorledes der med Hensyn til Nedsættelsen med de 13 Øre »med indeværende Lønningsuge« skulde forholdes, forsaavidt angik Akkordudbetalingen, der i Overenskomstens Prg. 7 er fastsat til 1 Kr. 55 Øre, medens ovennævnte Meddelelse fra Malerlauget havde sat den op til 1 Kr. 63 Øre. Fællesforeningen vilde nedsætte den 1 Kr. 63 Øre med 13 Øre til 1 Kr. 50 Øre, bl. a. under Henvisning til, at der i Faget ifølge Kutyme altid havde bestaaet et vist Forhold mellem Størrelsen af Timeløn og Størrelsen af Akkordudbetalinger.

Malerforbundet hævdede derimod, at der var ingen Forbindelse mellem Timeløn og Akkordudbetaling. Det havde intet imod, at de 8 Øre, hvormed de 1 Kr. 55 Øre af Malerlauget — som man formente uden Forpligtelse — var sat op som Følge af Augustreguleringen 1920, bortfaldt, men fastholdt, at under de 1 Kr. 55 Øre, der var positivt fastsat i Prg. 7 uden Henblik paa Augustreguleringens eventuelle Provenu, kunde Akkordudbetalingen ikke fordres nedsat.

Ved Opmandskendelse, afsagt indenfor det til Tvistens Afgørelse etablerede Nævn, hvor Statens Forligsmand var Opmand, blev det under 23. Maj 1921 fastslaaet, at kun Nedsættelse med 8 Øre var berettiget.

Da senere den Augustregulering fremkom, hvortil der sigtedes i Fornyelsesoverenskomsten af 26. April 1921, og som viste sig at betyde en Nedgang paa 27 Points, udsendtes der af Fællesforeningen uden Forhandling med Forbundet et Cirkulære af tilsvarende vejledende Art som Meddelelsen af 21. August 1920. Heri hedder det, at Betalingen vil være

»Overtids- og Helligdags-Tillæg	62	Øre	pr.	Time
Natarbejde	97	»	»	»
Pinsedag og Grundlovsdag	122	»	»	»
Normaltimelønnen ..	152	»	»	»
Udbetalingen	137	»	»	»

Ifølge Prislistens almindelige Bestemmelser Punkt 14 skal Augustreguleringen omregnes med 1 pCt. for hver 3 Points, og dette betyder, at indgivne Svenderegninger fradrages 9 pCt.«

Under denne Sag har nu De samvirkende Fagforbund paa Malerforbundets Vegne gjort Indsigelse imod, at Fællesforeningen ved dette Cirkulære ensidig paalægger sine Medlemmer at fradrage de paagældende 18 Øre pr. Time af Akkordudbetaling og Overtidstillæg samt ligeledes ensidig omsætter for Akkordarbejdets Vedkommende de 18 Øre pr. Time til 9 pCt. Fradrag af samtlige Akkordprislister.

Medens Spørgsmaalet om Fradrag for Overtidstillægget er henskudt til Afgørelse under en anden Sag, har Klagerne under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at Fællesforeningen kendes pligtig at paalægge sine Medlemmer, i Overensstemmelse med den fornyede Overenskomst af 17. Juni 1920, fremtidig at udbetale Akkordudbetalingen med 155 Øre pr. Time, samt at Akkordfortjenesten fradrages 18 Øre pr. Time, indtil Parterne er enige om et Procentfradrag. Yderligere har Forbundet paastaaet Fællesforeningen ikendt en passende Bod for dens egenmægtige Optræden med Tilsidesættelse af alle Forhandlingsregler.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Med Hensyn til Akkordudbetalingen henviser Klagerne til, at den er en Forskudsudbetaling paa Akkordfortjeneste og senere fradrages, naar denne udbetales, hvorfor den ikke kan henføres under de Lønninger, der berøres af »Augustregulering«. Den er udtrykkelig i Prg. 7 fastsat til 1 Kr. 55 Øre og kan derfor ikke ændres før 1. Marts 1922.

De Indklagede hævder derimod, at det altid indenfor Faget har været Kutyme, at der var et passende Forhold mellem Akkordudbetalingen og Timelønnen og tillige mellem Akkordfortjenesten og Akkordudbetalingen. Ved

fortsat Nedgang i Arbejdsfortjenesten kunde man ellers staa overfor det Tilfælde, at Akkordudbetalingen vilde komme til at overstige Akkordfortjenesten, og det Princip, at Akkordudbetalingen bør følge Bevægelserne for Timelønnen, hvilket man under de opadgaaende Tider uden Indvending har fulgt, bør paa tilsvarende Maade følges nu, da Lønningerne gaar nedad.

Den ommeldte Kutyme mener de Indklagede at have faaet bekræftet gennem fornævnte Opmandskendelse, og de har yderligere henvist til, at hvis Akkordudbetalingen, som af Forbundet krævet, skulde blive staaende paa 1 Kr. 55 Øre, medens Timelønnen er gaaet ned til 1 Kr. 52 Øre, vilde selve Timelønsreglerne dermed være gjort illusoriske.

Retten maa antage, at ifølge den ovenfor gengivne Bestemmelse i Fornyelsesdokumentet af 26. April 1921: »Forsaavidt ingen af Parterne inden 14 Dage fra Dato fremsætter Krav . . . . . betragtes den hidtidige Overenskomst som gældende uden . . . . . Ændringer . . . . .«, vilde det ligge nær at opfatte Sagen saaledes, at da Fællesforeningen har undladt at faa den udtrykkelige Sats 1 Kr. 55 Øre i Prg. 7 ændret, maa den gælde som af Klagerne hævdet. Naar Retten imidlertid ikke mener paa dette Punkt at kunne lægge afgørende Vægt paa dette Ræsonnement, er det, fordi Forbundet ved at akceptere de 1 Kr. 55 Øres Forhøjelse til 1 Kr. 63 Øre ved Augustreguleringen 1920 uden Bemærkning har givet Fællesforeningen rimelig Grund til at tro, at det var enig i, at Akkordudbetalingens Størrelse paavirkedes af Augustreguleringen. Under disse Omstændigheder findes Forbundet, der maa antages efter den udsendte Meddelelse af 21. August 1920 at have været paa det rene med, at Fællesforeningen læste Tallet i Prg. 7: 1 Kr. 55 Øre som lig med 1 Kr. 50 Øre plus 05 Øre, at have mindst ligesaa stort Ansvar for, at dette Punkt ikke er blevet tilstrækkelig klaret før 26. April 1921, som Fællesforeningen; og da det er indlysende, at i Tvivlstilfælde maa de af Klagerne fremførte praktiske Konsekvenser af, at de 1 Kr. 55 Øre opretholdes uforandret, veje betydelig til, mener Retten paa dette Punkt af Sagen at burde give de Indklagede Medhold, hvorfor de forsaavidt vil være at frifinde.

Med Hensyn til Omsætningen af Nedsættelsen med de 18 Øre pr. Time til Nedsættelse med 9 pCt. af Akkordprislisterne støtter de Indklagede sig paa den ovennævnte Omregningsbestemmelse i Prg. 14, 3. Stk., som de, skønt den kun taler om »den ved Forliget af 5. April 1920 hjemlede Augustregulering«, formener stadig maa have Gyldighed, da Overenskomsten er fornyet til 1. Marts 1922, saa at Fællesforeningen uden Forhandling med Forbundet har kunnet fastsætte Omregningen som sket.

Det maa jo imidlertid erindres, at Fornyelsen ved Dokumentet af 26. April 1921 og Overenskomsten af 17. Juni 1920 kun er sket *med det Indhold, denne havde*, og da der som nævnt i Teksten *kun* var vedtaget en Omregning i Procenter for den i sin Tid ved Paaskeforliget hjemlede Augustregulering, og det ikke mod Forbundets Benægtelse er bestyrket, at det har frafaldet Medvirkning ved Procentomregningen i større Omfang end i Prg. 14, 3. Stk.s Udtryk nøjagtig angivet, skønnes det at maatte være paa Fællesforeningens egen Risiko, at den ikke inden ovennævnte 14 Dage har betinget sig den ensidige Omregningsret efter bestemte Procenter i længere Tid end erkendt, hvorved iøvrigt bemærkes, at det ikke er sikkert, at 9 pCt. svarer til 18 Øres Nedsættelsen.

Paa dette Punkt af Sagen vil der herefter være at give Klagerne Medhold, saaledes at Fællesforeningen kendes pligtig at foretage det 18 Øres Fradrag pr. Time i Akkordfortjenesten, indtil den og Forbundet enes om en Omsætning til Procentfradrag.

Sagens Omkostninger findes Parterne at burde betale med Halvdelen hver.

Kendelse.

Fællesforeningen af Danmarks Malermestre er pligtig at foretage det ovennævnte Fradrag med 18 Øre pr. Time i Akkordfortjenesten, indtil den og Forbundet enes om en Omsætning til Procentfradrag.

Iøvrigt bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger 300 Kr. betales med Halvdelen af hver af Parterne.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 * KØBENHAVN DEN 15. OKTOBER 1921 * 18 AARGANG

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 485.
Arbejdsmænd ved et Havnearbejde i Rungsted. — Entreprenørfirmaet N. C. Monberg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. September 1921 i Sag Nr. 485: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Arbejdsmændenes Fagforening for Hørsholm og Omegns Vegne.

I indeværende Sommer paabegyndte Firmaet N. C. Monberg, der er Medlem af Entreprenørforeningen, et Havnearbejde ved Rungsted. Da det viste sig, at de til dette Arbejde engagerede Medlemmer af Arbejdsmændenes Fagforening for Hørsholm og Omegn agtedes lønnede med 1 Kr. 50 Øre pr. Time, erklærede Arbejderne, at de ikke vilde arbejde for ringere Timeløn, end de stedlige Murermestre betalte, nemlig 30 Øre mere, jfr. en Skrivelse af 14. November 1919 fra Murermesterforeningen for Hørsholm til Fagforeningen, Dansk Arbejdsmandsforbunds Hørsholm Afdeling, saalydende:

»Efter at have forhandlet med Bestyrelsen for Centralforeningen af Murermestre i Nordsjælland har vi i Dag faaet Tilladelse til at imødekomme Dem i Deres Forlangende og betale samme Timeløn for Daglønsarbejde, som Søllerød Murermesterforening er indgaaet paa, altsaa Kr. 1,80.«

Da Kravet om de 30 Øre ikke blev efterkommet, idet Entreprenørforeningen mente, at Arbejdsmændene var overenskomstmæssig forpligtede til at udføre Havnearbejdet for 1 Kr. 50, blev Arbejdet standset uden Varsel den 26. Juli 1921 Kl. 1 Eftermiddag, og denne Strejke vedblev, indtil Arbejdet den 10. August s. A. kom i Gang igen paa Grundlag af følgende paa et Fællesmøde den 9. s. M. vedtagne:

»Forbundet erkender, at Strejken har været ulovlig.

Arbejdet genoptages i fuld Udstrækning den 10. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse. Der optages straks efter Arbejdets Genoptagelse en faglig Forhandling mellem Parterne paa Stedet; hvis denne ikke fører til noget Resultat, fortsættes Forhandlingerne mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmansdforbund. Forhandlingerne skal være tilendebragt inden Udgangen af næste Lønningsuge, og under Forudsætning af, at de fører til noget Resultat, faar dette tilbagevirkende Kraft fra Arbejdets Paabegyndelse.

Forudsat, at Arbejdet roligt fortsættes, frafalder Arbejdsgiverforeningen Klagen over den stedfundne Arbejdsstandsning.«

Da Forhandlingerne imidlertid ikke førte til noget Resultat med Hensyn til Lønningsspørgsmaalet, varslede Dansk Arbejdsmandsforbund under 15. s. M. Arbejdsstandsning »hos og overfor enhver Arbejdsgiver i Hørsholm og Omegn, der maatte skride til andre Lønreduktioner end de ved sidste Pristal fremkomne 18 Øre pr. Time.«

Dansk Arbejdsgiverforening protesterede under 19. s. M. mod Strejkevarslets Lovlighed, »forsaavidt det er ment som varslende Strejke overfor de Medlemmer af Entreprenørforeningen, der vil betale efter den med Dansk Arbejdsmandsforbund afsluttede »Landsoverenskomst om Timeløn for Jord- og Betonarbejde i Provinsen«.«

2. Strejkevarsel afgaves den 22. s. M., og Arbejdsstandsning indtraadte i Henhold hertil paany den 30. s. M.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening paastaaet de af Dansk Arbejdsmandsforbund afgivne Strejkevarsler kendt ugyldige og de Indklagede anset med Bod, der vil kunne tjene som Erstatning for ethvert Tab, der gennem den fra den 26. Juli til 10. August løbende uvarslede Arbejdsstandsning og gennem den til Tirsdag den 30. August varslede nye Arbejdsstandsning paaføres Foreningens Medlemmer. Det fremhæves som en skærpende Omstændighed, at Forbundet har nægtet at udsætte den nye Arbejdsstandsning, indtil Spørgsmaalet om dens Lovlighed var paakendt af Den faste Voldgiftsret.

De Indklagede procederer til Frifindelse, hvorhos de har fremsat en Modklage, som nedenfor vil blive nærmere omtalt.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand fremfører de Indklagede følgende:

De bestrider, at der nogensinde er afsluttet nogen Landsoverenskomst mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund være sig om Timeløn eller noget andet udover Dyrtidstillæg, og hævder, at Forbundet derfor, da alle Forsøg paa ad Forhandlingsvejen at faa Tvisten ordnet viste sig forgæves, har været berettiget til at varsle Strejke som sket med Iagttagelse af Septemberforligets Regler.

Hvad den den 26. Juli iværksatte uvarslede Standsning angaar, hævder de, at den, hvis Ulovlighed de erkender, ikke kan paadrage Forbundet Ansvar efter det paa Fællesmødet den 9. August passerede, idet Forbundet netop i Overensstemmelse med det den vedtagne har foranlediget Arbejdet genoptaget og fortsat, saalænge der var Haab om, at Forhandlingerne kunde føre til et Resultat.

Medens Klagerne erkender, at der trods Forhandlinger igennem adskillige Aar ikke har kunnet opnaas Enighed om en Landsoverenskomst vedrørende Arbejdstid, Overarbejdsbetingelser og andre Arbejdsforhold, og at Forhandlinger om Landsoverenskomst vedrørende Timeløn ogsaa tidligere har vist sig forgæves, hævder de, at Landsoverenskomst i 1919 er afsluttet angaaende Timeløn, og til Bevis for Rigtigheden heraf har de paaberaabt sig følgende Vedtagelse:

»Ved et Fællesmøde den 25. September 1919 i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Centralforeningen for Murermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund enedes man om følgende ekstraordinære Dyrtidstillæg til den afsluttede Overenskomst af 23. Februar 1919:

Der ydes et ekstraordinært Dyrtidstillæg til den afsluttede Overenskomst, saaledes at Timelønnen inkl. det nye Dyrtidstillæg bliver Kr. 1,40 pr. Time.

Endvidere ydes der til de mellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund bestaaende Overenskomster et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 25 pCt. til Arbejdernes nuværende Akkordfortjeneste.«

Ved et senere paa samme Dag afholdt Fællesmøde mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Entreprenørforeningerne i København og Provinserne og Dansk Arbejdsmandsforbund angaaende Ydelsen af et ekstraordinært Dyrtidstillæg til de af disse Entreprenørforeningers Medlemmer i Provinsen beskæftigede Arbejdsmænd enedes man om følgende:

»Den mellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund D. D. trufne Ordning bliver for Timelønnens Vedkommende ogsaa gældende for Entreprenørforeningerne med tilbagevirkende Kraft fra 13. September.«

Ved denne Overenskomst vil Entreprenørforeningen have tilsigtet at opnaa og formener at have opnaaet en Overenskomst ikke alene om Dyrtidstillæg, men tillige om, hvilken Løn Entreprenørerne i Provinserne skulde betale, nemlig 1 Kr. 40 Øre Timen, ved senere Dyrtidsregulering hævet til 1 Kr. 50 Øre i Timen, og nu efter Augustreguleringens Fradrag af 18 Øre = 1 Kr. 32 Øre, hvilken Overenskomst netop vilde være overensstemmende

med, hvad der faktisk har fundet Sted i mange Aar, nemlig at Timelønnen for Entreprenørarbejde, hvor andet ikke er aftalt, er fastsat paa Grundlag af den mellem Centralforeningerne for Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund aftalte Timelon.

Til Støtte for, at Entreprenørforeningens Opfattelse af Vedtagelsen af 25. September 1919 ogsaa har været Dansk Arbejdsmandsforbunds, har Klagerne henvist til forskellige senere Brevvekslinger og Enkeltvedtagelser mellem Entreprenørforeningen og Forbundet, derunder særlig en Del under Sagen fremlagte Dokumenter, hvori der ogsaa fra Forbundets Side benyttes Udtryk, der formenes at være uforenelige med det af de Indklagede hævdede Standpunkt.

I det fremlagte, der i det væsentlige angaar Enkeltkonflikter rundt om i Landet, benyttes Udtryk som »De Regler, som gælder for Provinserne mellem Entreprenørforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund«, »den Timelon, der ellers er fastsat som gældende mellem den ærede Entreprenørforening og Dansk Arbejdsmandsforbund«, »et Tillæg til den normale Timelon«, »indgik vore Medlemmer paa at paabegynde Arbejdet til den tarifmæssige Betaling for almindeligt Entreprenørarbejde«, »Ved Arbejdet paa Kaj-Muren forhøjes den overenskomstmæssige Timelon med et Tillæg af 20 Øre«, »efter den normale Timelon 1 Kr. 50 Øre«, »betales den til enhver Tid gældende Timelon«.

Endvidere ses det af det fremlagte, at Forbundet i en Skrivelse dateret den 26. Maj 1921, underskrevet af Formanden, paatalen overfor Entreprenørforeningen, at et Entreprenørfirma ved Arbejde paa Baneanlægget i Næstved—Ringsted *under*betaler vedkommende Jordarbejde, hvor for Entreprenørforeningen opfordres til at give Firmaet »Paalæg om uopholdelig at betale den samme Timelon, som andre Arbejdsgivere i den omhandlede Branche er pligtige at betale, nemlig 1 Kr. 50 Øre«.

Yderligere ses der den 14. Juli 1921 mellem Entreprenørforeningen og Forbundet at være vedtaget en Aftale vedrørende de i Sønderjylland hos Entreprenørforeningens Medlemmer beskæftigede Arbejdere, som er Medlemmer af Forbundet, hvori det hedder:

»Alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsættes fra og med indeværende Lønningsuge med 13 Øre pr. Time i Lighed med, hvad der har fundet Sted i den øvrige Del af Provinsen.

Timelønnen nedsættes saaledes fra 1 Kr. 63 Øre til 1 Kr. 50 Øre.«

Angaaende de saaledes paaberaabte Udtryk m. m. har Forbundets Formand under Domsforhandlingerne afgivet Forklaring. Herunder har han *dels* fremhævet, at adskillige af Dokumenterne er konciperede af Entreprenørforeningen, naar den mente under en vedtagelsen af 25. September 1919 har paavirket Udtryksmaaden, uden at dette er bleven tilstrækkelig paaagtet fra Forbundets Side, *dels* søgt at paavise for visse Udtryks Vedkommende, at de læst i Sammenhæng med vedkommende Dokuments øvrige Indhold saalangt fra er i Strid med de Indklagedes Standpunkt her under Sagen, at snarere en Støtte for nævnte Standpunkt kan udledes deraf, *dels* endelig i al Almindelighed fremhævet, at de allerfleste Udtryk, selv om de er unøjagtige i Forhold til den virkelig foreliggende Situation, lader sig forklare derudfra, at Entreprenørarbejde rundt om i Provinserne, naar det er af normal Beskaffenhed, faktisk er blevet betalt med den Timelon, som var vedtaget ved Overenskomst mellem Centralforeningen for Murermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund, i Almindelighed hidtil 1 Kr. 50 Øre.

Som Sagen saaledes foreligger, maa Retten finde det betænkeligt mod de Indklagedes Benægtelse at anse det bevist, at Vedtagelsen af 25. September 1919 er andet og mere end en Dyrtidstillæg-Ordning.

Under Hensyn til de mange forgæves Forsøg paa at enes om en Landsoverenskomst maatte Entreprenørforeningen, hvis Opfattelse af Dyrtids-Forhandling, der fandt Sted alene med Dyrtidstillæg som Formaal, at have opnaaet bindende Overenskomst med

Forbundet om Timeløn for hele Landet, have al Anledning til at sørge for, at saadan Overenskomst i sin Udfærdigelse fremtraadte klar og utvetydig.

Dette er ikke sket. Selv bortset fra, at Dokumentet end ikke nævner Størrelsen af den Timeløn, der skal gælde, eller den Periode, for hvilken den skal gælde, er der Uklarhed derved, at Vedtagelsen mellem Forbundet og Murermestrenes Centralforening for Jylland og Østifterne angaar Dyrtidstillæg straks baade til Timeløn og Akkordfortjeneste, medens Vedtagelsen mellem Forbundet og Entreprenørforeningen kun angaar Dyrtidstillæg straks til Timelønnen, saa at Nævnelsen af Ordet: »Timelønnen« i sidstnævnte Vedtagelse har tilstrækkelig Forklaring ved Modsætningen til Akkordfortjeneste, og altsaa ikke kan anføres til Støtte for, at Vedtagelsen gælder en bindende Overenskomst om Timelønnen som saadan, i Modsætning til Dyrtidstillæg.

De af Klagerne paaberaabte Brevvekslinger og Enkeltafgørelsers Udtryk kan Retten under disse Omstændigheder ikke tillægge nogen afgørende Betydning, særlig fordi Forskellen mellem en overenskomstmæssig fastsat Timeløn og en sædvanlig betalt Timeløn let udviskes, hvor der ikke er aktuel Strid fremme i saa Henseende.

Da der dernæst mangler Grundlag for at kunne statuere, at der igennem selve det Faktum, at Timebetaling er krævet og ydet efter Overenskomst mellem Centralforeningen og Forbundet, er skabt et saadant Forhold mellem Entreprenørforeningen og Forbundet paa Timelønsomraadet, at det kan sættes i Klasse med en Overenskomst, re den behørig varslede Strejke pr. 30. August ikke overenskomststridig og altsaa lovlig, hvorfor de Indklagede forsaavidt vil være at frifinde.

Med Hensyn til den uvarslede Strejke, der varede fra 26. Juli til 10. August, og hvis Ulovlighed er erkendt, kan der ikke gives de Indklagede Medhold i, at Vedtagelsen den 9. August har betaget Klagerne Ret til at gøre Ansvar gældende. Den fastsatte Betingelse: at Arbejdet »roligt skulde fortsættes«, er kun opfyldt i alt Fald indtil 30. August, medens der burde være forholdt saaledes, at ingen ny Strejke var traadt i Kraft, før Spørgsmaalet om saadan Strejkes Lovlighed var indbragt for Den faste Voldgiftsret efter Forbundets Modtagelse af Arbejdsgiverforeningens Protestskrivelse af 19. August.

For denne Strejkes Iværksættelse uden Varsel findes efter det oplyste Arbejdsmændenes Fagforening for Hørsholm og Omegn at have Ansvaret og for dette Brud paa Septemberforliget i og for sig at være skyldig til Bod, men i Betragtning af de særlige Forhold med den ovennævnte Skrivelse af 14. November 1919, og under Hensyn til, at vedkommende den 10. August atter gik i Arbejde, finder Retten at kunne undlade at paalægge saadan Bod.

*

Som ovennævnt har de Indklagede under Sagen fremsat en Modklage. Den er rettet mod Entreprenørforeningen paa dennes Medlem Murermester Alex. Hansens Vegne og drejer sig om følgende:

Alex. Hansen er Medlem af Murermesterforeningen for Hørsholm og Omegn og som saadan undergivet den gældende Overenskomst mellem nævnte Forening og Arbejdsmændenes Fagforening for Hørsholm, hvori bl. a. findes Fastsættelse af Timeløn og Priser for Jord- og Betonarbejde, derunder Kloakarbejder. I Henhold til den ovennævnte Skrivelse af 14. November 1919 har han hidtil betalt 30 Øre Overpris til Timelønnen. I August Maaned 1921 antog han Medlemmer af Fagforeningen til det ham i Entreprise overdragne Kloakledningsarbejde i Birkerød Sogn og betalte dem i Begyndelsen — i alt Fald i 3 Dage — 1 Kr. 80 Øre i Timeløn. Derefter betalte han imidlertid 48 Øre mindre pr. Time, idet han afdrog — foruden de ved Augustreguleringen hjemlede 18 Øre — de 30 Øres Overpris. Dette Fradrag foretog han paa Foranledning af Entreprenørforeningen, af hvilken Forening han som nævnt tillige er Medlem, og som formener, at han i denne Egenskab kun er forpligtet til at betale i Timeløn 1 Kr. 50 (= 18 Øre) bl. a. i Henhold til den Opfattelse,

som ovenfor er udviklet om Landsoverenskomsten om Timeløn, og idet den lokale Murermesterpris ifølge Skrivelsen af 14. November 1919 formenes at være Entreprenørforeningen og dens Medlemmer uvedkommende.

De Indklagede paastaar ifølge Modklagen Alex. Hansen kendt pligtig at respektere vedkommende Overenskomst og efterbetale de 30 Øre pr. Time, som han uretmæssig har fradraget, samt Entreprenørforeningen, som den, der har anstiftet Alex. Hansen til at bryde den ham lovlig paahvilende Overenskomstpligt, idømt Bod for dette Forhold.

De Modindklagede paastaar Frifindelse.

Den Alex. Hansen paahvilende Forpligtelse som Medlem af den lokale Murermesterforening til at betale de 30 Øre Overpris, er ikke bragt til Ophør ved, at han tillige er Medlem af Entreprenørforeningen, og ej heller ved, at der, som det anføres, af Dansk Arbejdsgiverforening i 1920 er idømt Murermesterforeningen en Bod, fordi den har forpligtet sig ved Skrivelse af 14. November 1919. Naar han da til Kloakarbejdet engagerer Medlemmer af den Fagforening, med hvilken Murermesterforeningen har ovennævnte Overenskomst, uden endog blot at tilkendegive, at der agtes ydet ringere Timebetaling, end Overenskomsten hjemler, samt derefter paabegynder Betaling efter Overenskomsten plus Skrivelsen af 14. November 1919, maa han allerede af den Grund være uberettiget til at fradrage i Arbejdernes Løn mere end de 18 Øre efter Augustreguleringen.

Skønt nævnte Forpligtelse og den deraf følgende Efterbetaling paahviler ham i hans Egenskab af Medlem af *Murermesterforeningen*, mener Retten, bl. a. fordi han selv har givet Møde her for Retten, under *nærværende* Sag at kunne give Dom for, at Alex. Hansen bør efterbetale Fagforeningen paa Arbejdernes Vegne de 30 Øre pr. Time, som Alex. Hansen har fradraget dem.

Hvad endelig Entreprenørforeningen angaar, maa det efter ovenfor anførte statueres, at dens Paavirkning af Alex. Hansen til ikke at betale højere Timeløn end den, som Entreprenørforeningen ansaa fastslaaet ved den ovennævnte Landsoverenskomst om Timeløn, har været uberettiget. Da denne Paavirkning imidlertid aabenbart har været dikteret af den Misforstaaelse, at Alex. Hansens Forhold var analogt med Entreprenør Monbergs Forhold, og tør antages ikke at vilde være sket, hvis Entreprenørforeningen havde haft den rette Opfattelse af Timebetalingsstillingen i Provinserne, specielt i Hørsholm, vil det efter Omstændighederne kunne undlades at paalægge Foreningen Bod.

Sagens Omkostninger findes efter Sagens Beskaffenhed at burde betales med Halvdelen af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund.

Kendelse.

I Hovedsagen bør de Indklagede for Dansk Arbejdsgiverforenings Tiltale fri at være.

Murermester og Entreprenør Alex. Hansen af Hørsholm bør til Arbejdsmændenes Fagforening for Hørsholm og Omegn paa vedkommende Arbejderes Vegne efterbetale de ovennævnte 30 Øre pr. Time.

Sagens Omkostninger, 400 Kr., betaler Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund hver med Halvdelen.

Sag Nr. 495.

Tekstilarbejderne hos
A/S Th. Wittrup, Vejle.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. September 1921 i Sag Nr. 495: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds og dettes Vejle-Afdelings Vegne.

A/S Th. Wittrups Uldvare- og Tæppefabrik i Grejsdalen, Vejle, maatte paa Grund af Mangel paa Ordrer helt standse Driften i Januar Maaned 1921, og Fabrikken laa herefter stille indtil Slutningen af Maj Maaned. Paa dette Tidspunkt optog den ca. $^1/_3$ af den normale Drift og genantog en Del af de tidligere beskæftigede Arbejdere, idet Fabrikken herved som Regel vil have genantaget i første Række Familieforsorgere og de Arbejdere, som er bo-

siddende i den derværende Kommune, men af forskellige Grunde undlod at genantage bl. a. den tidligere Tillidsmand for Arbejderne, Væver Ludvig Petersen.

Da Fabrikken i August 1921 fik fuldt op af Ordrer til hurtig Levering, og som Følge heraf besluttede straks at udvide Driften, mærkede den Vanskeligheder ved at faa tilstrækkelig Arbejdskraft. Tre Arbejdere fra Vejleegnen og en Del Arbejdere fra forskellige andre Egne af Jylland, der dels var anvist af den offentlige Arbejdsanvisning, dels pr. Brev havde faaet tilbudt Arbejde paa Fabrikken, ønskede ikke at paatage sig saadant. En Arbejderske fra Vejleegnen arbejdede nogle Dage, men tog derefter tilbage til et Sted, hvor kun tidligere havde arbejdet. En Arbejder og hans Hustru, der efter Anvisning kom fra Horsens, mødte den 9. September paa Arbejdsstedet, forsynede med deres Arbejdstøj, men umiddelbart forinden, de skulde ind, blev de saaledes tiltalt af en af Fabrikkens Vævere, at de med deres Arbejdstøj læsset paa Væverens Cykle og ledsaget af ham paany gik bort fra Fabrikken.

Imidlertid var de tidligere Arbejdere i alt væsentlig blevet genantaget, dog stadig med Undtagelse af Ludvig Petersen og nogle andre, der horte hjemme omkring Vejle. Fabrikken vægrede sig bestemt ved at antage Ludvig Petersen, som ganske vist tidligere havde arbejdet dér ca. 5 Aar og i de 4 Aar været Tillidsmand, men som Aktieselskabets Direktør ikke vilde have ind paany, da Direktøren ikke synes om hans Optræden og mente, at han satte Splid mellem Ledelsen og Arbejderne.

Fabrikken fik den Opfattelse, at den stedlige Afdeling af Tekstilarbejderforbundet arbejdede paa at tvinge Fabrikken til at antage alle de tidligere Arbejdere, navnlig Ludvig Petersen, og derfor forbød de Folk, som Fabrikken ønskede at antage, at komme i Arbejde. Denne Opfattelse anser Fabrikken bestyrket ved en Telefonsamtale, som Fabrikskontoret havde med Forbundsafdelingens Kontor, idet en dér ansat — som det senere er oplyst en Mand, der er Kassereren behjælpelig med hans Arbejde — fremkom med Udtalelser om, at Afdelingen ikke vilde anerkende Fabrikkens Ret til at antage de Folk, man havde Lyst til.

Fabrikken havde da indgivet Klage over Forholdene til Tekstilfabrikantforeningen, som lod Klagen gaa videre til Dansk Arbejdsgiverforening, hvorfra der skete Henvendelse til De samvirkende Fagforbund. Imidlertid havde Tekstilarbejderforbundet ogsaa klaget til Tekstilfabrikantforeningen over, at Fabrikken havde villet benytte Standsningen til at skaffe sig af med enkelte af de tidligere Arbejdere, deriblandt Ludvig Petersen, hvorfor Forbundet krævede Mægling i Henhold til Reglerne for Behandling af faglig Strid.

Der afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. August d. A., hvor Forbundets Repræsentant erklærede, at der ikke forelaa nogensomhelst Blokade overfor Fabrikken, og besværede sig over, at Tekstilfabrikantforeningen ikke havde imødekommet Begæringen om Mægling paa Spørgsmaalet om Ludvig Petersens Genantagelse.

Som Resultat af Mødet afholdtes der saa den 3. September d. A. Mægling om sidstnævnte Spørgsmaal mellem Fabrikantforeningen og Forbundets Afdeling i Vejle, men da saavel Mæglingsmødet som et den 9. s. M. afholdt Fællesmøde mellem Fabrikantforeningen og Forbundet forblev resultatløst, forlangte Forbundet i Skrivelse af 10. s. M. Sagen forelagt en faglig Voldgiftsret efter Normens Regler, idet man ønskede prøvet, om Prg. 2 i den gældende Hovedoverenskomst, der indeholder Reglerne om Beskyttelse mod vilkaarlig Afskedigelse af Tillidsmænd i Faget trods Standsningen afgav Hjemmel for at erklære Fabrikkens Stilling overfor Ludvig Petersen for overenskomststridig og kræve hans Genantagelse.

I Skrivelse af 12. s. M. gav Fabrikantforeningen et Svar, hvori det bl. a. hedder: »Da Foreningens principale Standpunkt i Sagen er det, at denne Sag ikke vedrører Hovedoverenskomstens Prg. 2 og i det hele taget ikke drejer sig om Fortolkning af nogen Bestemmelse i de mellem vore Organisationer afsluttede Overenskomster, kan vi ikke erklære os villige til at lade det nævnte

Krav afgøre ved faglig Voldgift. Som anført under de mundtlige Forhandlinger om Sagen betragter vi denne som et Indgreb i den i Septemberforliget for Arbejdsgiveren hjemlede fri Ret til at antage de Arbejdere, han har Brug for, og vi mener derfor ikke, at en Sag som den foreliggende falder ind under den faglige Voldgiftsrets Omraade.«

Da Fabrikken stadig mener ved hemmelig Virksomhed fra Forbundsafdelingens Side at blive hindret i fri Antagelse af *ny* Arbejdskraft, og det endog er hændt Fabrikkens Direktør ved telefonisk Henvendelse den 14. September til det offentlige Arbejdsanvisningskontor i Horsens om at faa anvist brugelig Arbejdskraft, at faa det Svar, at saalænge Kontoret ikke fik meddelt Grunden til, at Fabrikken ikke vilde bruge de dygtige Folk, der gik ledige i Vejle, kunde ingen Anvisning ske til den Fabrik fra nævnte Kontor, har Dansk Arbejdsgiverforening under nærværende Sag indklaget De samvirkende Fagforbund paa Tekstilarbejderforbundets Vegne og har paastaaet de Indklagede idømt Bod af passende Størrelse, idet Arbejdsgiverforeningen har fremhævet, at den maa anse det bevist, at der faktisk er iværksat en ulovlig Blokade overfor Fabrikken, og da denne som uvarslet er i Strid med Septemberforliget og tillige i sin Motivering et Forsøg paa at bryde Forligets Bestemmelse i Punkt 4 om Arbejdsgiverens Ret til at antage den efter hans Skøn passende Arbejdskraft, er der begaaet et Overenskomstbrud, som har paafort Fabrikken Tab, under Domsforhandlingen opgjort til 29.000 Kr.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De benægter, at der har foreligget nogen Blokade eller andet ulovligt Forhold fra Fagledelsens Side. De fremhæver, at i Tiden efter den 20. August d. A. er uhindret 4 nye Arbejdersker og en Arbejder traadt i Arbejde — foruden 7 af de ældre Arbejdere — Fabrikken har sine egne uheldige Dispositioner at takke for de mulige Vanskeligheder. Grunden til, at Arbejdere fra andre Byer er udeblevne eller ret hurtig gaaet fra Fabrikken, formenes at maatte søges i saadanne Aarsager som Bolignød og Lejeforhold, ligesom Arbejderne ikke forstaar, at det er rigtigt, at Firmaet hensynløst søger at faa andre Byers Arbejdsløse til Vejle, naar der i denne By gaar arbejdsløse bosiddende Arbejdere, som tidligere har været beskæftiget ved dette Arbejde, og paa hvem der ikke har været noget at klage.

De Indklagede har derhos fremsat en Modklage, hvori de nedlægger Paastand om, at det paalægges Fabrikken at genantage Tillidsmanden Ludvig Petersen, subsidiært at Spørgsmaalet om hans Genantagelse henvises til faglig Voldgiftsret.

Klagerne paastaar i denne Henseende Frifindelse. De henviser til Fabrikantforeningens i Skrivelse af 12. September 1921 udtrykte Standpunkt, idet de fremhæver, at der ikke er foretaget nogen særlig Afskedigelse af Tillidsmand, og Hovedoverenskomstens Prg. 2 handler ikke om Genantagelse, idet Bestemmelsen lyder saaledes:

»Selvfølgelig har en Fabrikant Ret til at afskedige en Tillidsmand som enhver anden Arbejder, men samtidig maa det efter hele Forholdets Natur staa Fabrikanten klart, at han ikke bør foretage et saadant Skridt uden at have tvingende Grunde dertil.«

Hvad Hovedanklagen angaar finder Retten efter den hele foreliggende Situation og de Indklagedes egen Procedure at maatte gaa ud fra, at der fra visse Arbejderes Side er udfoldet Agitation — og muligvis stærkere og ulovligere Indgreb i visse Tilfælde — for at bevæge nyantagne Arbejdere til ikke at indlade sig paa at arbejde i Fabrikken, før alle de ældre Arbejdere fra før Standsningen var antaget, i alt Fald Ludvig Petersen.

Drimod savnes der i Sagen tilstrækkelig Støtte for, at der i den Anledning kan paalægges de Indklagede Ansvar. Klagerne har ej engang forsøgt at hævde, at der har foreligget Vedtagelser og deslige af blokadeagtig Karakter eller positiv Indgriben fra Fagforeningens Side, og der foreligger ikke tilstrækkeligt til, at Ansvar mod Forbundet eller dets Vejle-Afdeling kan gøres gældende paa Grundlaget: ulovlig Passivitet.

Som Følge deraf vil de Indklagede være at frifinde.

Hvad Modklagen angaar, skal Retten bemærke, at ifølge Norm for Regler for Behandling af faglig Strid Prg. 5 har hver af de to kontraherende Organisationer Krav paa at faa forelagt en faglig Voldgiftsret enhver Strid, der angaar Forstaaelsen af en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst.

Skønt Retten herefter i nærværende Tilfælde maa være af den Mening, at Tekstilfabrikantforeningen ikke i Princippet har haft Befojelse til som sket at modsætte sig faglig Voldgift om, hvorvidt Overenskomstens Prg. 2 var brudt eller omgaaet med Hensyn til Tillidsmandens Stilling, finder man dog ikke, som Sagen foreligger, at burde tage Forbundets Paastand om Henvisning til faglig Voldgift til Følge, idet Retten allerede paa Grund af nærværende Sags Oplysninger maa anse det som givet, at Forbundet ikke kan faa Medhold i noget Krav om Ludvig Petersens Genantagelse. Det lange Tidsrum, hvori Fabrikken har været fuldstændig standset, paa Grund af manglende Beskæftigelse, og hvorved Ludvig Petersens Tillidsmandshverv er ophørt, maa stille Fabriksledelsen frit med Hensyn til, hvem den vilde antage som Arbejdere, da Driften genoptoges.

Som Følge heraf vil ingen af Forbundets Paastande i Modklagen kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes hver af Parterne at burde betale med Halvdelen.

Kendelse.

Klagerne og de Indklagede bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 500 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejdere hos Ph. Petersen og Arvid Holm.

Ved et Stykke Arbejde ved Hellerup—Klampenborg Banen, Parcel c., antog ovennævnte Entreprenører nogle københavnske Arbejdere. Ved første Lønudbetaling fik disse mindre i Løn, end der betales for samme Arbejde i København, hvorfor de forlod Arbejdet, der ligger udenfor Dansk Arbejdsmandsforbunds Omraade. Arbejdsgiverne opfattede det skete som en uvarslet Arbejdsstandsning, og der afholdtes saa et Fællesmøde den 16. September. Dette sluttede uden Resultat, og Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Sagen for den faste Volgdiftsret.

Rettelse.

I »Arbejderen« Nr. 13 bragte vi en Fortegnelse over Medlemsantallene i de forskellige internationale faglige Sekretariater, som vi havde faaet meddelt fra det internationale Fagforbund i Amsterdam.

Vi har nu modtaget Meddelelse om at der var en Fejl i Fortegnelsen idet Metalarbejdersekretariatet var opført med 4,600,000, medens det rette Tal er 3,500,000.

Sammentællingstallet bliver altsaa 21,082,913.

Meddelelse fra Kassereren.

I Henhold til Lovens § 18 skal Administrationsbidraget indbetales forud 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen, inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaned.

Ved nærværende tillader jeg mig at anmode de Organisationer, som endnu ikke har indbetalt ovennævnte Bidrag for 2den Halvdel af Aaret 1921, om inden denne Maaneds Udgang at indsende Beløbet til Undertegnede.

— Det halvaarlige Administrationsbidrag er 30 Øre for heltbetalende og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Den 15. Oktober 1921.

E. Svendsen,
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ❋ KØBENHAVN DEN 22. OKTOBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Fra Arbejdskøbernes Lejr.

Arbejdsgiverforeningen beslutter at opsige Lønoverenskomsterne og Overenskomsten om 8-Timersdagen.

Dansk Arbejdsgiverforening har afholdt ordinær Generalforsamling den 12. og 13. Oktober, og som det var at vente, blev der taget en Række Beslutninger, der er af den allerstørste Interesse for Arbejderne.

Formanden, Hr. Bogtrykker Langkjær, indledede med en af sine sædvanlige giftige Taler om Arbejderne og deres Organisationer. Han rettede først et voldsomt Angreb paa Lovgivningen om Arbejdsløshedsunderstøttelse og Arbejdsanvisning. Arbejdsløshedskasserne var efter hans Formening blevet et Vaaben for Arbejderne i den faglige Bevægelse. Saaledes som Kasserne administreredes, smeltede de sammen med Fagforeningen, medens de burde have virket i intim Tilknytning til Arbejdsanvisningen.

Arbejdsløshedsunderstøttelsen har forvrænget de naturligste Forestillinger, et Menneske kan have. Arbejdet bliver ikke en Velsignelse, men en Straf. Arbejdet søger man ikke, og gør man det, saa er man en Forbryder mod det Kammeratskab, der er indgaaet for at sikre Arbejderne som den eneste priviligerede Klasse i Landet.

Som det nu var, kunde ikke engang den virkelystne Arbejder holde sig klar af de uheldige Elementer, og han glædede sig over, at Regeringen nu skred ind imod det Onde, at flere og flere Arbejdere bliver Ofre for den Tankegang, at Arbejdet skulde man snyde sig fra, og at Samfundet skulde man snylte paa.

I Modsætning til Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter i Nødhjælpskommissionen og til mange andre Arbejdsgivere, erklærede Langkjær sig som Tilhænger af Tanken om Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde til reducerede Lønninger, og rettede kraftige Angreb imod Socialdemokraternes Modstand derimod.

Det fremgaar med al ønskelig Tydelighed, at Langkjær er fuldkommen enig med Indholdet af det reaktionære Forslag om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshed og Nødhjælpsarbejde, som Regeringen har ladet udarbejde. Det forbavser egentlig ikke; thi de, der har lidt Kendskab til Langkjærs tidligere Forsøg paa at knægte Arbejderne, snart paa det ene og snart paa det andet Omraade, tager næppe Fejl, naar de gætter paa, at Langkjær ikke har været uden Indflydelse paa de Tanker, der er nedlagt i det ovenfor nævnte Forslag. Langkjær synes kun at have et eneste Formaal, det nemlig at faa ødelagt de Institutioner, som Arbejderne har opbygget, og faa Foden paa Arbejdernes Nakke.

Situationerne skifter imidlertid hurtigt i vore Dage, og der er meget der tyder paa en snarlig Forskydning af de politiske Magtforhold, og den Dag, denne indtræder, bliver Langkjærs reaktionære Korthus blæst omkuld. Generalforsamlingen gav imidlertid de fremsatte Tanker Tilknytning i følgende Udtalelser:

Generalforsamlingen udtaler:
at den forventer, at den af Regeringen bebudede Revision af Lovgivningen vedrørende Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsunderstøttelse i stærkt forøget Grad vil fortsætte den Udrensning af forfejlede og moralsk nedbrydende Bestemmelser og Fortolkninger, som Loven af Januar 1920 vedrørende Arbejdsløshedsunderstøttelse kun i nogen Grad indledede.

Generalforsamlingen forudsætter,

at der herigennem vil blive tilvejebragt en saa stærk Forbindelse som mulig i administrativ Henseende mellem Arbejdsanvisningens og Arbejdsløshedsunderstøttelsens Organer,

at der vil blive gennemført fuldstændig paritetiske Styrelsesformer i den statslige og kommunale Administrering af Arbejdsanvisning,

at de offentlige Midler — Statens og Kommunernes, altsaa de skatteydende Borgeres Midler — som stilles til Raadighed som Arbejdsløshedsunderstøttelse, kun vil komme de uforskyldt Arbejdsløse tilgode, saaledes at alle professionelt og permanent arbejdsløse Personer udelukkes fra at nyde godt af disse Midler, og

at der skabes Garanti for den frie Bevægelighed og naturlige Omflytning af den forhaandenværende Arbejdskraft.

I Anledning af de fremsatte Planer om Oprettelse af et Fond til Imødegaaelse af *ekstraordinær* Arbejdsløshed henleder Generalforsamlingen Opmærksomheden paa de store Byrder, som fra Tid til anden er paalagt Arbejdsgiverne som saadanne til sociale Foranstaltninger. Generalforsamlingen maa derfor protestere imod, at der uden absolut tvingende Grunde paalægges Arbejdsgiverne yderligere Udgifter til sociale Formaal.

Langkjær gjorde derefter Rede for den kommende Lønsituation og oplyste, at Hovedbestyrelsen i sit Møde den 13. September havde vedtaget at tilkendegive for alle Organisationer under Arbejdsgiverforeningen, at de nuværende Overenskomstforhold maa bringes til Ophør, og at Arbejdsgiverforeningen havde paabegyndt en Undersøgelse af, hvilke Ændringer i Overenskomsterne de enkelte Fag saavel som Arbejdsgiverforeningen maa kræve. Minimallønsprincippets Anvendelighed skal underkastes en nøje Prøvelse. En generel Ordning af de kommende Overenskomstforhold kunde man vanskelig tænke sig, fordi den vilde udelukke, at de enkelte Fag kunde gøre sig saa stærkt gældende, som deres Interesser krævede.

Fagene maa nu have Luft; de maa have Frihed til ved Forhandling med Arbejderne at naa saa vidt, at de kan hævde sig i Konkurrencen. 8-Timers-Dagen var ogsaa paa Tale, og Diskussionen om dette Spørgsmaal sluttede med Vedtagelse af følgende Resolution:

Generalforsamlingen udtaler, at Overenskomsten af 17. Maj 1919 med De samvirkende Fagforbund og derefter med de udenforstaaende Organisationer om Indførelse af 8 Timers Arbejdsdagen maa betragtes som en Affødning af hele den Udvikling, som Krigssituationen havde skabt. Arbejdsgiverforeningen følte sig ingenlunde overbevist om Reformens Formaalstjenlighed eller sociale Rimelighed, men under det Tryk, som Forholdene lagde paa Arbejdsgiverne, vilde Arbejdsgiverforeningen ikke modsætte sig et Forsøg med Gennemførelsen af 8 Timers Arbejdsdagen.

I den Tid, der er gaaet, siden Overenskomsten er traadt i Kraft, har alvorlige Ulemper ved dens Gennemførelse gjort sig gældende navnlig derved, at den fuldkommen generelle Form, som Overenskomsten har, ikke tillader den fornødne Tilpasning efter det praktiske Livs Tarv. De danske Arbejdere har tilmed vist sig uvillige til ad frivillig Vej at bøde paa Ulemperne ved Ordningen, idet de f. Eks. har stillet sig ganske uforstaaende overfor de Krav med Hensyn til Overarbejde og Betaling herfor, som Arbejdsgiverne har været nødt til at fremsætte for at bøde paa de værste Ulemper af den skarpe Gennemførelse af 8 Timers Arbejdsdagen. Følgen heraf er blevet, at Forholdene i Danmark er mere bundne, end de endog er i de enkelte Lande, hvor 8 Timers Arbejdsdagen er gennemført ved Lov, idet selve disse Love tillader en Række Undtagelser og Dispensationer, hvilket Overenskomsten af 17. Maj 1919 ikke gør.

I Henhold til disse Betragtninger maa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling hævde, at 8 Timers Dagen og den Nedsættelse af Arbejdsydelsen, som fulgte dermed, har svækket Danmarks Konkurrenceevne og har bidraget stærkt til at forøge det Tryk, der i dette Øjeblik hviler paa dansk Erhvervsliv. Generalforsamlingen opfordrer derfor Hovedbestyrelsen til at foretage de Skridt, der maatte være nødvendige for at stille de Fag, som nødsages til at træffe en anden Ordning med Hensyn til Arbejdstiden, frit i deres Forhandlinger med Arbejderorganisationerne, eventuelt — hvis dette maate være fornødent — ved en Opsigelse af Overenskomsten af 17. Maj 1919.

Generalforsamlingen anser dette for at være saa meget mere nødvendigt, som De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab ved den under 27. September vedtagne Resolution søger at bibringe Offentligheden og Regeringsmyndighederne den Forestilling, at Lovfæstelsen af 8 Timers Dagen er en naturlig Følge af den med Arbejdsgiverne indgaaede frivillige Overenskomst.

Hvad det er for alvorlige Ulemper, 8-Timers-Dagen har foraarsaget, staar os ikke klart. Overenskomsten holder jo ikke kategorisk paa 8-Timers-Dagen; gennem Overarbejde er der jo Adgang til længere Arbejdstid, naar der betales den overenskomstmæssige Løn derfor, men det er nok der, Skoen trykker.

Klagen over, at Forholdene i Danmark er mere bundne end i Lande, hvor 8-Timers-Dagen er gennemført ved Lov, kan vi komme let over, ved at man her i Landet gennemfører tilsvarende Love som i andre Lande.

Paastanden om, at 8-Timers-Dagen har svækket Danmarks Konkurrence, er urigtig; thi i de Lande, med hvilke vi konkurrerer, er 8-Timers-Dagen, i Henhold til Beslutning paa Konferencen i Washington, gennemført ved Lov. Men hvilken blodig Ironi ligger der ikke i at tale om en Forlængelse af Arbejdstiden paa et Tidspunkt, hvor Samfundet ikke har Beskæftigelse til 60.000 Arbejdere, der baade kan og vil arbejde.

Arbejdsgiverforeningen har imidlertid nu lagt Kortene paa Bordet, og vi ved nu, hvad der forestaar, og maa indrette os derefter. Vel er Tiderne vanskelige for Arbejderne, men naar det kommer an paa at værge Hjemmet mod røverisk Overfald, vil Arbejderne trods alt rejse sig til Modstand.

Hadet imod Arbejderne er hvidglødende hos de besiddende Klasser, det mærkes overalt, og Arbejderne har derfor kun sig selv at stole paa under kommende Stridigheder, og det gør vi rettest i at regne med. Vore Organisationer bør derfor i Tide ruste sig til den Kamp, som efter de Krav, Arbejdsgiverforeningen har besluttet at fremsætte overfor Arbejderne, synes at være under Opsejling.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 498.

Augustreguleringens Fradrag af 18 Øre pr. Time ved Overarbejdsbetaling.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. Oktober 1921 i Sag Nr. 498: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening.

Den 5. April 1920 afsluttedes der i Henhold til et af Statens Forligsmand stillet Forslag en generel Overenskomst mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening (Paaskeforliget), hvorefter de i 1920 udløbende Overenskomster paa visse Vilkaar skulde fornyes paa et Aar fra deres Udløbstid. Et af Vilkaarene var, at der i August 1920 skulde finde en Dyrtidsregulering Sted. Herom hed det i Forligets Punkt 3:

»Saafremt Det statistiske Departements Prisstatistik pr. 1. August 1920 viser en Stigning af Dyrtidsprocenten i Forhold til Prisstatistikken pr. 1. Februar 1920, gives der til den Tid de bestaaende Lønninger (Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger) et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. Time pr. 3 Points, som Dyrtidsstigningen andrager.«

Det saaledes bestemte Dyrtidstillæg kom til at andrage 13 Øre pr. Time. Der opstod Strid om, hvilken Indflydelse Tillægget vilde have paa Beregningen af Løn for Overarbejde. De samvirkende Fagforbund holdt paa, at der ved Beregningen af Overarbejdsbetalingen maatte tages Hensyn til, at den normale Timeløn var forhøjet med 13 Øre, saaledes at man f. Eks. i Fag, hvor Overarbejde betales med normal Timeløn med et Tillæg af 50 eller 100 pCt., maatte komme til en Forhøjelse af Overtidsbetalingen med indtil 26 Øre pr. Time. Dansk Arbejdsgiverforening hævdede derimod, at den citerede Bestemmelse i Paaskeforliget maatte forstaas saaledes, at Dyrtidstillægget var et Tillæg pr. præsteret Arbejdstime, saaledes at der heller ikke for Overarbejde kunde kræves et større Tillæg end 13 Øre pr. Time. Dansk Arbejdsgiverforenings Standpunkt blev det sejrende, idet De samvirkende Fagforbund opgav at søge deres Krav gennemført.

I Foraaret 1921 stillede Statens Forligsmand paany Forslag til en generel Overenskomst mellem Hovedorganisationerne om Fornyelse paa visse Vilkaar af de i 1921 udløbende Overenskomster paa et Aar fra deres Udløbstid.

Det af Forligsmanden stillede Forslag blev vedtaget af Dansk Arbejdsgiverforening og med et enkelt Forbe-

hold af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, hvor dog en betydelig Minoritet stemte imod. Imidlertid rejstes der indenfor Fagforbundene Protest mod, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling skulde være kompetent til at træffe en Afgørelse med bindende Virkning for de enkelte Forbund. De samvirkende Fagforbund meddelte herefter Dansk Arbejdsgiverforening, at Forsøget paa at gennemføre en generel Ordning maatte betragtes som strandet, men at en Række Fagforbund var villige til at akceptere det foreliggende Forligsmandsforslag, hvorfor man anbefalede, at Organisationerne i de paagældende Fag sluttede Overenskomst med hinanden paa det foreliggende Grundlag. Herefter blev der i Slutningen af April i en Række Fag sluttet Overenskomster, der bl. a. indeholdt følgende Bestemmelser:

»a) Alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsættes fra og med indeværende Lønningsuge med 13 Øre pr. Time.

b) Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1921 udarbejdede Pristal foretages en Regulering af Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger, saaledes at for hver 3 Points, som Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1921, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske med 2 Øre pr. Time. Denne Regulering regnes fra og med den første Lønningsuge, der udløber efter Mandag den 15. August.«

Bestemmelsen under Punkt a) gennemførtes paa den Maade, at Fradraget paa de 13 Øre, der ikke var motiveret ved nogen konstateret Nedgang i Dyrtid, betragtedes som et Fradrag pr. præsteret Arbejdstime, altsaa i Overensstemmelse med den Maade, hvorpaa Augustreguleringen var blevet gennemført i 1920.

Statistisk Departements i August 1921 offentliggjorte Pristal viste en Nedgang fra Februar paa 27 Points. I Henhold til Bestemmelsen under Punkt b) skulde Lønningerne i de paagældende Fag herefter reduceres med 18 Øre pr. Time. Ved Gennemførelsen af dette Fradrag har Arbejdsgiverne i nogle af Fagene ment at kunne reducere Overarbejdsbetalingen med mere end 18 Øre pr. Time, idet de f. Eks., hvor Overarbejde lønnes med normal Timeløn plus et Procenttillæg, har ment at kunne nøjes med at udregne Procenttillægget af den ved Augustreguleringen reducerede, normale Timeløn. Heroverfor har De samvirkende Fagforbund gjort gældende, at Augustfradraget i 1921 maa gennemføres paa tilsvarende Maade som Tillægget i 1920, altsaa som et Fradrag pr. præsteret Arbejdstime.

Den saaledes foreliggende Strid er under denne Sag af De samvirkende Fagforbund indbragt til Afgørelse af Den faste Voldgiftsret.

De Indklagede procederer principalt til Sagens Afvisning, subsidiært til Frifindelse. De gør gældende, at det er umuligt at afgøre det rejste Spørgsmaal generelt for alle de paagældende Fag. Afgørelsen maa bero paa Indholdet af de faglige Overenskomsters Regler om Beregning af Overtidsbetaling, og disse Regler er forskellige i de forskellige Fag. Indenfor Jern- og Metalindustrien beregner man Overarbejdstillægget som visse Procent af en saakaldet »ansat« Timeløn, der ikke inkluderer forskellige Løntillæg, Arbejderne efterhaanden har opnaaet. For dette Fags Vedkommende er de Indklagede derfor enige i, at Fradraget af de 18 Øre maa ske som et Fradrag pr. præsteret Arbejdstime. Ogsaa hvor de 18 Øre kan fradrages i et Dyrtidstillæg, der ydes pr. præsteret Arbejdstime, kan de Indklagede godkende Klagernes Standpunkt. Hvor derimod Overarbejdstillægget beregnes som 50 eller 100 pCt. af den samlede Timeløn, mener de Indklagede sig berettiget til ved Procentberegningen at drage Konsekvensen af, at Timelønnen ved Reguleringen er formindsket med 18 Øre. Naar Forholdene saaledes ligger forskelligt i de forskellige Fag, mener de Indklagede, at det maa tilkomme de faglige Voldgiftsretter at afgøre den foreliggende Strid, saa meget mere som der ikke foreligger nogen generel Overenskomst mellem Hovedorganisationerne, men kun en Række faglige Overenskomster.

Da det drejer sig om Fortolkning af en Bestemmelse, der er optaget i en

hel Række faglige Overenskomster efter at være formuleret under forudgaaende Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne, findes det ikke naturligt at henvise det foreliggende Spørgsmaal til Afgørelse ved de faglige Voldgiftsretter. Spørgsmaalet bliver herefter, om Bestemmelsen maa antages at gaa ud paa, at Augustfradraget i alle Fag skal gennemføres som et Fradrag pr. præsteret Arbejdstime, uanset hvorledes Fagets Bestemmelser om Beregning af Overarbejdstillæg er. Dette Spørgsmaal findes at maatte besvares bekræftende. Paaskeforligets Bestemmelse om Augustregulering gennemførtes som nævnt paa den Maade, at der gaves et Tillæg af 13 Øre for hver præsteret Arbejdstime. De Indklagede har nu ganske vist henvist til, at Bestemmelsen under Punkt b) i Overenskomsten af April 1921 er formuleret paa en anden Maade end Paaskeforligets Bestemmelse om Augustregulering, idet denne taler om Dyrtidstillæg, medens hin taler om en Forhøjelse eller Nedsættelse af Lønningerne. Herpaa vil dog ikke kunne lægges Vægt. Det har ikke under Forhandlingerne været paa Tale, at man skulde fravige de i 1920 fulgte Regler for Gennemførelse af en Augustregulering, for saa vidt angaar det her omhandlede Spørgsmaal. Herefter maatte Arbejderne være berettigede til at gaa ud fra, at Bestemmelsen i Overenskomsterne af April 1921 kun derved afveg fra Paaskeforligets Bestemmelse, at den ikke alene aabnede Mulighed for et Augusttillæg, men ogsaa for et Augustfradrag, men at den iøvrigt nøje svarer til Paaskeforligets Bestemmelse og derfor ogsaa maatte fortolkes, saaledes som Parterne i hvert Fald i Realiteten var enedes om at fortolke den tidligere Bestemmelse.

En enkelt Reservation findes at maatte tages. Klagerne har gjort gældende, at Augusttillægget i 1920 overalt er gennemført som et Tillæg pr. præsteret Arbejdstime. De Indklagede har ikke bestemt benægtet dette, men de har erklæret ikke at være sikre paa, om der ikke kan være et eller andet Fag, hvor Gennemførelsen er sket paa anden Maade. Skulde saadanne Fag findes, vil den i det foregaaende fremførte Argumentation ikke holde Stik for deres Vedkommende, og de maa derfor holdes udenfor denne Kendelses Rækkevidde.

Sagens Omkostninger fastsættes til 300 Kr., der betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Den under Sagen omhandlede Bestemmelse i Overenskomsterne af April 1921 hjemler kun Arbejdsgiverne Ret til at fradrage 18 Øre pr. præsteret Arbejdstime, for saa vidt Augusttillægget i 1920 i det paagældende Fag er gennemført som et Tillæg af 13 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Hagen & Sievertsen, Odense.
En Formandssag

En af ovennævnte Firmas Arbejdere (C. Bang) fik for en Tid siden en Ansættelse, som Firmaet betragtede som mere betroet, og Arbejderen meldte sig ud af Fagforeningen. Arbejdsmændenes Fagforening reagerede herimod, da den ikke kunde anerkende, at Vedkommende var Formand i Septemberforligets Forstand, og vilde have dette konstateret ved Den faste Voldgiftsret.

Fællesmødet før Sagens Indbringelse fandt Sted den 23. September, og her gik Sagen i Orden, idet man enedes om følgende:

Direktør Møller (A/S Hagen & Sievertsen) erkender, at han, som Forholdene ligger, intet Krav har paa, at den Mand, som beklæder den i Sagen omhandlede Stilling, skal staa udenfor Dansk Arbejdsmandsforbund, ligesom han frafalder Ønsket herom.

Med denne Ordning lover Direktør Møller at gøre den omhandlede Hr. C. Bang bekendt.

Kuske hos Københavns Vognmandsforening.

Københavns Vognmandsforening har foretaget Afdragene af de 13 Øre i April og de 18 Øre efter Augustreguleringen paa en for Kuskenes Fællesforbund utilfredsstillende Maade overfor de daglønnede Kuske og Kuskene ved

Dagrenovationen, der er akkordlønnede.

Lokal Mægling er endt uden Resultat, og det samme skete med et den 24. September afholdt Fællesmøde, hvorfor Arbejderne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Glassliberne hos Eduard Hansen.

I Glasslibernes Overenskomst findes en Bestemmelse om, at alle Antagelser af Arbejdere skal ske gennem Fagets Anvisningskontor.

I Løbet af et Par Maaneder omgik ovennævnte Firma denne Bestemmelse to Gange, og Fagforeningen tilskrev da Eduard Hansen, at man i Gentagelsestilfælde vilde klage til hans Organisation. Herover blev denne fornærmet og klagede til sin Organisation, og der kom saa et Mæglingsmøde i Stand, og her stillede Mestrene sig paa det Standpunkt, at Eduard Hansens Fremgangsmaade var lovlig, og at Glasslibernes Fagforening skulde give ham en Undskyldning for den tilsendte Skrivelse.

Dette nægtede Forbundet selvfølgelig og var nu nødt til at forfølge Sagen og valgte at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret. Dette blev dog ikke nødvendigt, da Arbejdsgiverne paa et Fællesmøde den 29. September fuldstændig frafaldt deres Krav om Undskyldning og indrømmede, at Eduard Hansen ikke havde overholdt Overenskomsten, hvilket alle er forpligtede til.

2-Holdsdrift i Litograffaget.

I Litograffagets Overenskomst findes ingen Bestemmelser vedrørende 2-Holdsdrift, men man har dog tolereret forskellige Steder, at 2-Holdsdrift har fundet Sted, naar der ikke af den Grund fandt Afskedigelser Sted.

Hos A/S Kruckow-Waldorff indførtes for nogen Tid siden 2-Holdsdrift ved en bestemt Maskine, men da dette havde Afskedigelser til Følge, nægtede Forbundet at lade denne Maskine arbejde mere end 8 Timer daglig. Der fandt et Mæglingsmøde Sted, hvor Forbundet tilbød at optage almindelig Forhandling om 2-Holdsdrift i Faget, men dette nægtede Principalforeningen at gaa med til førend ved Overenskomstens Udløb og forlangte, at Tilfældet hos A/S Kruckow-Waldorff skulde afgøres ved faglig Voldgift. Dette nægtede Litografforbundet at underkaste sig, og Principalerne vilde saa forsøge at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Der afholdtes derefter et Fællesmøde den 3. Oktober, og her enedes man om følgende:

2-Holdsdriften hos A/S Kruckow-Waldorff genoptages fra Tirsdag den 4. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Der optages snarest muligt almindelige Forhandlinger mellem Dansk litografisk Principalforening og Dansk litografisk Forbund om Betingelserne for 2-Holdsdrift i Faget. Disse Forhandlinger skal være tilendebragt senest den 20. Oktober.

Skulde det ikke lykkes under disse Forhandlinger at opnaa en Overenskomst, betragtes det i Dag afholdte Møde som det forberedende Møde inden Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret, for hvilken Sagen vil være at indbringe snarest efter, at der foreligger Meddelelse fra en af Parterne om, at Enighed ikke er opnaaet.

Nævnsafgørelse i Snedkerfaget.

I Overenskomsten mellem Foreningen af Pianofabrikanter og Pianofortearbejdernes Fagforening findes en Bestemmelse af følgende Ordlyd:

»Det er en Aftale, at der fra Fagforeningens Side og Stemmernes Side ikke lægges Hindringer i Vejen for, at Stemmere eller Stemmeelever, der ikke staar som Medlem af Fagforeningen, udfører Stemmearbejde paa Fabrikker og Magasiner, naar Fabrikken aflønner de paagældende i Henhold til nærværende Overenskomst. Fabrikanterne vil for deres Vedkommende ikke stille Krav af organisatorisk Art til de Stemmere og Stemmeelever, de beskæftiger.«

Denne Overenskomst er i sin Tid sluttet med to Pianostemmerorganisationer (hvoraf den ene stod som Klub under Pianofortearbejdernes Fagforening), der var omtrent lige store, men som nu begge har opløst sig og dannet en ny Forening.

I Henhold til Overenskomsten af 20. April 1921, der tiltraadtes af Snedkerforbundet, og hvorefter der kunde kræves Forhandlinger om forældede Be-

stemmelser, forlangte Snedkerforbundet denne Bestemmelse slettet, da man mente, den var forældet paa Grund af de forandrede Organisationsforhold for Stemmere og Stemmeelever.

Pianofabrikanterne hævdede derimod principielt, at hele Overenskomsten var bortfaldet, da de to Foreninger, den i sin Tid var afsluttet med, ikke mere eksisterede, og supcidiært, at den omstridte Bestemmelse ikke var forældet, da Forholdene i Realiteten var de samme som den Gang, Stemmere udenfor Pianofortearbejdernes Fagforening og Stemmere i Fagforeningen.

Da Enighed ikke kunde opnaas, nedsattes et Nævn, hvis Medlemmer var Fabrikant Hjalmar Madsen, Pianofabrikant Søren Jensen, Forretningsfører Martin Petersen og Sekretær Hans Jacobsen. Som Formand og Opmand valgtes Forligsmandens Stedfortræder, Kontorchef J. Dalhoff.

Nævnet afholdt Møde den 30. September, men kom ikke til Enighed, hvorefter Opmanden den 3. Oktober har afsagt følgende Kendelse:

Overenskomsten af 5. December 1919 er ved Forliget af 20. April 1921 fornyet som gældende mellem Dansk Pianofabrikant-Forening og Pianofortearbejdernes Fagforening paa Forligets almindelige Betingelser. Overenskomstens § 8, 2. og 3. Stykke kan ikke betragtes som forældede eller som benyttede imod deres oprindelige Hensigt.

Sagens Omkostninger, ialt Kr. 150, paalægges hver af Parterne Dansk Pianofabrikant-Forening og Pianofortearbejdernes Fagforening med Kr. 75 til hver.

Arbejdsløsheden i September 1921.

Nedenstaaende Oversigter over Arbejdsløshedens Omfang i September Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der dels er tilvejebragt gennem Fagforbundene, dels meddelt af Arbejdsanvisningsdirektoratet.

	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet				
		2. Sept.	9. Sept.	16. Sept.	23. Sept.	30. Sept
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygningsindust.	12293	31,0	30,9	30,0	30,5	29,6
Anden Industri.	63210	23,0	23,0	23,4	23,4	22,6
Handel.....	11112	6,3	6,6	6,5	6,6	6,4
Arbejdsmænd...	31290	15,9	16,3	16,3	16,3	16,4
Ialt...	117905	20,4	20,5	20,6	20,7	20,1
Provinserne:						
Bygningsindust.	20858	24,5	24,0	23,8	23,2	23,0
Anden Industri.	56761	19,9	19,2	18,7	18,4	18,1
Handel.....	9349	6,2	6,4	6,4	6,4	6,3
Arbejdsmænd...	82170	11,6	11,6	11,6	11,7	11,4
Ialt...	169138	15,7	15,4	15,2	15.1	14,3
Hele Landet...	287043	17,6	17,5	17,4	17,4	16,6

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920 . . .	13,2 pCt.
Februar	—	— . . .	9,6 —
Marts	—	— . . .	6,7 —
April	—	— . . .	3,5 —
Maj	—	— . . .	2,8 —
Juni	—	— . . .	2,1 —
Juli	—	— . . .	2,1 —
August	—	— . . .	2,4 —
September	—	— . . .	2,7 —
Oktober	—	— . . .	3,6 —
November	—	— . . .	6,1 —
December	—	— . . .	15,1 —
Januar	—	1921 . . .	19,7 —
Februar	—	— . . .	23,2 —
Marts	—	— . . .	23,6 —
April	—	— . . .	21,7 —
Maj	—	— . . .	18,6 —
Juni	—	— . . .	16,8 —
Juli	—	— . . .	16,7 —
August	—	— . . .	17,7 —
Septbr.	—	— . . .	16,6 —

Arbejdsløshedens Omfang har været omtrent uforandret gennem de fire sidste Maaneder: Juni—September, dog med smaa Variationer fra Uge til Uge. Den sidste Uge af September viste saaledes en Nedgang i de Arbejdsløses Tal paa 1000 à 1200 i Forhold til de nærmest foregaaende Uger. Antallet ligger dog stadig omkring 50.000. I Hovedstaden har Procenten af Arbejdsløse gennem de sidste Maaneder været 20 à 21, i Provinsen omkring 15.

Leveomkostninger og Arbejdslønnen i Sverrig.

En Redegørelse fra Sagkyndige.

Sagkyndige for Oplysningsvirksomheden i økonomiske og sociale Spørgsmaal har tilstillet Pressen følgende Redegørelse for Leveomkostningerne og Arbejdslønnen.

Stræbendet efter at tilpasse den svenske Industris Produktionsomkostninger efter den forandrede økonomiske Stilling har bevirket, at Arbejdslønnen i de fleste Virksomheder under indeværende Aar er betydelig reduceret. Det kan under saadanne Forhold være af Interesse at søge at finde et Svar paa Spørgsmaalet, hvor stærkt er det gennemsnitlige Lønniveau blevet sænket, og hvorvidt er Lønsænkningen gaaet længere ned end Sænkningen af Leveomkostningerne. Ifølge Socialstyrelsens Leveomkostningsindex er denne dalet fra Højdepunktet 281 den 1. Oktober 1920 til 236 den 1. Juli i Aar, hvilket betyder en Sænkning fra Toppunktet paa 16 pCt.

Desværre eksisterer der ikke nogen løbende almindelig Lønstatistik, som kan give os Svar paa Spørgsmaalet. Den eneste fremkommelige Vej er at søge Tilvejebringelse af en Sammenstilling af tilgængelige Opgivelser vedrørende Lønnedsættelsen indenfor de vigtigste Industrier. Samtlige i det følgende angivne Lønnedsættelser er taget for indeværende Aar, hvorfor de tilsammen giver et Billede af Lønniveauets Sænkning siden Aaret 1920, det Aar, hvor Lønningerne laa højest.

For Papirindustriens 10.000 Arbejdere er Lønningerne gaaet ned med 20 à 30 pCt., for Snedkervirksomheder og Møbelfabrikker med 6500 Arbejdere er Nedgangen 25 pCt., for Tekstilindustriens 23.000 Arbejdere med 20 pCt., for henved 1200 Grubearbejdere med 20 à 25 pCt., for 5000 Sømænd, Fyrbødere og Maskinister med 20 pCt., for Træmasseindustriens Arbejdere, der beløber sig til et Antal mellem 18 og 19.000, er Nedgangen 15 pCt., og for Savværksindustriens 24.000 Arbejdere ligeledes med 15 pCt. For 7400 Arbejdere, beskæftigede ved Kalk- og Teglbrud, er Lønnen gaaet ned med 12—20 pCt., for 4500 Tobaksarbejdere med 14—15 pCt., for ca. 7000 kommunale Arbejdere med 15 pCt., for 6900 Sukkerfabriksarbejdere med 11—13 pCt., for 5000 Arbejdere ved Roedyrkning med 13—17 pCt. Mindre Lønnedsættelser rammer 6000 Trykkeriarbejdere, for hvilke Lønreduktionerne er omkring 10 pCt., og 4600 Skræddere, hvis Løn er reduceret med 5 pCt. Denne sidste Kategori af Arbejdere venter ved nye gældende Overenskomster afgjort Nedsættelser. De her anførte Tal, til hvilke maa lægges et Antal fra mindre betydende Industrigrene, giver et Tal paa 17 pCt., som omtrentlig staar i Forhold til den gennemsnitlige Lønnedsættelse indenfor de anførte Industrigrene, for hvilke det samlede Arbejdertal omtrent kan angives til 125.000.

Indenfor Jern- og Staalværksindustrien vides det, at Lønningerne for omtrent 3000 Arbejdere er reduceret med 30 à 40 pCt., men paa den anden Side gælder det om Værkstedsindustriens 54.000 Arbejdere, at Lønnedsættelserne for dem i Almindelighed ligger omkring de 17 pCt. Det Procenttal, som man skulde opnaa, selv om disse Grupper af Industriarbejdere kunde indbefattes i Beregningerne vedrørende den gennemsnitlige Lønnedsættelse, skulde derfor antagelig ikke afvige meget fra 17 pCt.

Møderne i Fællesorganisationerne om De samvirkende Fagforbund.

I sit Møde den 19. Oktober har Forretningsudvalget vedtaget at genoptage Møderne i Fællesorganisationerne, der planlagdes i Fjor, men som det paa Grund af forskellige Forhold ikke lykkedes at gennemføre i alle Fællesorganisationerne.

Til de Fællesorganisationer, der har ønsket Møde afholdt, men ikke fik det i Fjor, vil der nu snarest gørligt blive tilsendt Meddelelse om, hvornaar Mødet afholdes, og hvem der bliver Indleder fra De samvirkende Fagforbunds Side.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ❋ KØBENHAVN DEN 29. OKTOBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1921. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1921.

Forretningsudvalget.

Arbejdsløshedslovgivningen.

Forelagte Lovforslag og Protester herimod.

Siden den reaktionære Agrarregering kom til Magten i April Maaned i Fjor, har Arbejderne paa mange Omraader faaet at føle, hvad det vil sige ikke at have nogen Indflydelse paa en Regering. Den Ligegyldighed, ja ligefremme Fjendtlighed, som Regeringen nærer overfor Bybefolkningen og Arbejderne, har allerede givet sig mange Udslag.

At disse fjendtlige Følelser ogsaa vilde blive bestemmende, naar vi naaede dertil, at Loven om de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser skulde revideres, kunde man forudse, og medens Forberedelserne hertil er sket, har vi da ogsaa været vidende om, i hvilken Retning Regeringens Ønsker gik.

I de Institutioner, der administrerer de gældende Love, Arbejdsløshedsnævnet og Tilsynsraadet for den offentlige Arbejdsanvisning, i hvilke vi har Repræsentanter, har disse gjort alt, hvad der kunde gøres for at modvirke Regeringens Planer, og det samme har været Tilfældet for de Repræsentanters Vedkommende, vi har haft i den nedsatte Kommission om Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde.

Fra vore større repræsentative Forsamlinger, De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab og Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde, er der, som tidligere meddelt i »Arbejderen« ligeledes protesteret, og det samme gælder for en Del lokale Fællesorganisationers Vedkommende, bl. a. Københavns.

Disse Protester er alle overbragte Regeringen, men denne føler sig stærk nok til at undlade at tage Hensyn hertil og har nu forelagt Lovforslag, der er af en saa reaktionær og skadelig Beskaffenhed, at de, hvis de gennemføres i den forelagte Skikkelse, vil virke ganske ødelæggende, ikke alene for Arbejdsløshedskasserne, men ogsaa for vore faglige Organisationer.

Pladsen her tillader ikke at gaa stærkt i Enkeltheder, men vi skal dog nævne visse Hovedpunkter.

Det Selvstyre, der hidtil har været i Arbejdsløshedskasserne, udviskes ved det forelagte Lovforslag, idet Arbejdsløshedskasserne og Arbejdsanvisningen for Fremtiden skal ledes under Et af en Direktør med to Kontorchefer.

I Loven om Arbejdsanvisningen indføres en Bestemmelse, hvorefter det bliver Pligt for Arbejdsgiverne i alle Tilfælde at anmelde, naar et Arbejdsforhold afbrydes, og meddele om den paagældende Arbejder selv har forladt Arbejdet. Hvilke uheldige Konsekvenser en saadan Bestemmelse har, behøver ikke at paavises nærmere.

I Arbejdløshedskasseloven fastsættes nogle Regler for Medlemmernes Kontingent, der ikke alene skal være stort nok til at dække Kassernes Part i den vedtægtsmæssige Understøttelse, men ogsaa være stort nok til at kunne danne en passende Reserve, som skal

indskydes i det foreslaaede Nødhjælpsfond.

Kommunernes Tilskud foreslaas ogsaa ydet paa en anden Maade end hidtil og paa en saadan Maade, at Byrden, navnlig i Tider med stor Arbejdsløshed, væltes over paa de Kommuner, der har en stor Arbejderbefolkning. Det er nemlig foreslaaet, at Kommunernes Tilskud i Fremtiden skal udredes i Forhold til den udbetalte Understøttelse, medens det som bekendt hidtil har været i Forhold til Medlemmernes Kontingentydelse.

I samme Afsnit af Lovforslaget er indført den Bestemmelse, at en Arbejder, der nægter at tage Arbejde til den i sit Fag gældende Minimalløn, ikke kan faa Understøttelse. Hermed ydes der Arbejdsgiverne en Støtte til at udnytte Arbejdsløsheden til at trykke Lønningerne.

Den ovenfor nævnte foreslaaede Nødhjælpsfonds Midler tilvejebringes ved, at Kasserne indskyder de saakaldte Krisefond, de nu har, og de skal fremtidig kvartalsvis indbetale 5 pCt. af Kontingentet. Staten indskyder straks 7 Millioner Kroner og fremtidig en Trediedel af Fondets Udgifter det foregaaende Aar. Arbejdsgiverne skal yde gennemsnitlig 10 Kroner aarlig pr. Arbejder; her er dog indsat saadanne Regler, at Landbrugets Arbejdsgivere bliver fritagne herfor.

Fondens Midler skal anvendes til Understøttelser, Tilskud til Igangsættelse af Nødhjælpsarbejder og Kursus for Arbejdsløse. Understøttelserne udbetales af Hjælpekasserne og maa ikke overstige den vedtægtsmæssige plus et Tillæg pr. Barn til Forsørgere. Understøttelse maa ikke udbetales til Arbejdere, der nægter at besøge de oprettede Kursus eller nægter at tage Arbejde ved Nødhjælpsarbejde.

Denne Fonds Bestyrelse foreslaas saaledes, at den kommer til at bestaa af 4 Arbejdsgivere, 4 Rigsdagsmænd, 2 af Ministeren valgte kommunale Repræsentanter og 1 — een — Repræsentant for Arbejdsløshedskasserne.

Som man ser en Række højst reaktionære Bestemmelser, og hertil kommer saa som det sidste Led i Kæden selve Forslaget om Iværksættelse af Nødhjælpsarbejder. Her har Regeringen selvfølgelig valgt det mest reaktionære af de tre Forslag, den nedsatte Kommission har stillet, nemlig det Jensen-Sønderup'ske, der gaar ud paa, at Nødhjælpsarbejde skal udføres for en lavere Betaling, end der er fastsat i Overenskomsterne herfor mellem vore og Arbejdsgivernes Organisationer.

Imod hele dette nedrige Angreb imod Arbejderne maa disse rejse en energisk Protest, og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har straks reageret ved at afsende følgende Skrivelse:

Til

Regering og Rigsdag.

Efter at Indenrigsministeren under 21. Oktober d. A. har fremsat Forslag til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. i Folketinget, maa De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg herved, paa vore 280.000 fagligt organiserede Medlemmers Vegne, protestere imod dette Lovforslags Karakter.

Den Sammenblanding af Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsunderstøttelse, som her forsøges, hvorved bl. a. søges opnaaet, at Arbejdsgiverne faar en ganske urimelig Indflydelse paa Understøttelsesomraadet, vil virke nedbrydende for begge de Institutioner, der igennem Aarene har løst betydelige Samfundsopgaver, og det Tvangssystem, som søges lovfæstet overfor Arbejderne, er ganske uantageligt.

Den foreslaaede Ret til Iværksættelse af Nødarbejder til reduceret Betaling er desuden et saa alvorligt Slag imod Arbejderorganisationerne og disses Medlemmer, hvis Formaal kun kan være at virke opløsende overfor de, igennem mere end én Menneskealder, paa Organisationernes Arbejde byggede Tarifer og Aftaler, — hvorved Arbejdets Værdi er bestemt. Disse Bestemmelser maa til det sidste mødes med afgjort Protest fra alle Arbejderes Side.

Vi opfordrer Rigsdagen til at undlade Gennemførelsen af det nævnte Lovforslag og Ministeriet til at optage Forhandlingerne paa et andet, sagligt og neutralt Grundlag.

For De samvirkende Fagforbunds
Forretningsudvalg
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

Endvidere er der udsendt et Cirkulære til samtlige Fællesorganisationer i Provinserne, hvori disse opfordres til at protestere imod de fremsatte Lovforslag, enten ved at foranstalte Demonstrationer af de Arbejdsløse eller Møder om Aftenen af saavel Arbejdende som Arbejdsløse og der vedtage en Protest og indsende til Regeringen.

Arbejdernes Fællesorganisation i København har ogsaa iværksat en Demonstration af de Arbejdsløse i København. Denne fandt Sted den 26. Oktober. De Arbejdsløse i et Antal af ca. 50.000 samledes under Musik og Faner paa Grønttorvet og marscherede herfra til Rigsdagen. Ankommen til Ridebanen traadte Formanden for De samvirkende Fagforbund, Carl F. Madsen, frem og bød den mægtige Forsamling Velkommen og bragte denne en Tak for Deltagelse i Demonstrationen.

Vore gentagne Henvendelser til Regeringen har hidtil været uden Resultat trods det, at vi har været oppe paa en Arbejdsløshed omfattende 80.000 Arbejdere, og endnu har vi en Stab af 60.000 Arbejdere, som gaar uden Beskæftigelse, ja mange har endog været uden Arbejde baade halve og hele Aar.

Gentagne Gange har vi henvendt os til Regeringen og Rigsdagen om at sætte Arbejde i Gang, men noget effektivt til Imødegaaelse af Krisen er ikke foretaget.

Jo, Regeringen har dog for nogen Tid siden nedsat en Kommission til at undersøge Muligheden af Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde, og der foreligger nu en Betænkning, som indeholder Forslag om, at der ved Nødhjælpsarbejde kan betales 25 pCt. under de gældende Løntariffer, og hvis Arbejderne nægter at tage imod saadant Arbejde, mister de øjeblikkelig deres Understøttelse.

Forslaget løser imidlertid slet ikke Arbejdsløshedsspørgsmaalet, idet der, efter hvad der er oplyst, ved det saakaldte Nødhjælpsarbejde i bedste Fald i et halvt Aar kun kan beskæftiges 5 à 6000 Arbejdere.

Vi har paa rette Tid og Sted protesteret imod dette Forsøg paa Løntrykkeriet og imod, at man sætter hæderlige Arbejdere i Klasse med Straffefanger, samt imod Forsøget paa at bryde de bestaaende Overenskomster.

Det af Regeringen i Folketinget forelagte Forslag til Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedskasser kan kun opfattes som et Slag imod Arbejderne, en Klasselov, hvorved man søger at hæmme Arbejderne i deres Fremskridt og sætte disse under Arbejdsgivernes Formynderskab.

Vi er imidlertid frie Borgere i dette Land, og vi vil sætte alt ind paa ogsaa i Fremtiden at være frie Borgere og lader os ikke behandle som Slaver.

De samvirkende Fagforbund har anmodet Rigsdagen om at afværge Forslagets Gennemførelse i den foreliggende Form og i Stedet søge gennemført et Forslag, der gør det muligt at komme de Arbejdsløse til Hjælp og særlig dem, som har været længe uden Beskæftigelse, samt de unge Arbejdsløse.

Vor Tilstedeværelse her i Dag er ogsaa en kraftig Protest imod Regeringens Uvirksomhed med Hensyn til at gennemføre Foranstaltninger for at faa Arbejde i Gang.

Fra forskellige Sider har man paa haanende Maade udtalt, at det maatte drages i Tvivl, om hvorvidt det Standpunkt, som Arbejderpartiets Repræsentanter i de forskellige Institutioner har indtaget, falder sammen med Arbejdernes Ønsker.

Jensen-Sønderup mener endog, at de Arbejdsløse gerne vil arbejde efter Lønninger, der ligger 25 pCt. under Tariffen, og han føler sig endog som Repræsentant for Arbejderne.

Det maa nu blive denne Forsamling, som skal afgøre, om deres Repræsentanter har handlet rigtig i at modsætte sig Indholdet af det omhandlede Lovforslag og Tanken om Nødhjælpsarbejde til nedsatte Lønninger.

Saafremt Forsamlingen billiger vort Standpunkt, vil jeg anmode den om at stemme for følgende Resolution:

Til

Regeringen og Rigsdagens Partier.

Antallet af Arbejdsløse har nu i et Aar været imellem 40.000 og 80.000, og i Aarets bedste Arbejdstid, hele Sommeren igennem, har imellem 50.0000 og 60.000 voksne organiserede Arbejdere været uden Beskæftigelse. — At denne Tilstand er uudholdelig for Arbejderklassen er en Selvfølge, men den er ogsaa uholdbar for Samfundet.

Et Antal af 50.000 Arbejdsløse beslutter derfor at henvende sig til Regeringen og Rigsdagens Partier med Opfordring til ufortøvet at gribe ind overfor den herskende Krisetilstand. Hvis den fornødne Vilje er til Stede, kan en væsentlig Del af Produktionen sættes i Gang, naar de Midler, som gentagne Gange er anviste af de danske Fagforeninger og af det socialdemokratiske Parti, bringes i Anvendelse.

Dernæst kan adskillige offentlige Arbejder utvivlsomt fremmes og Arbejdsløsheden derved indskrænkes, men vi maa bestemt protestere imod Planerne om at bruge de Arbejdsløse som Løntrykkere overfor de Arbejdende.

Vi ønsker Arbejde, og vi anraaber Regeringen og Rigsdagen om at skaffe os dette, med Sikkerhed for at vi derved kan forsørge os selv og vore Familier.

Det nu forelagte Lovforslag, som omhandler Arbejdsløsheden, løser intet i den Krise, som er til Stede, og det yder langt fra de Arbejdsløse den Ret, der tilkommer disse, men maa opfattes som et Forsøg paa at tvinge hele Arbejderklassen i Knæ, paa at opløse Organisationerne og at tildele Arbejdsgiverne en Indflydelse paa Arbejdernes Anliggender, som ikke tilkommer disse.

De Arbejdsløse tiltræder derfor den Protest, som allerede er fremsat af de faglige Organisationer, og opfordrer Rigsdagen til at afværge dette Lovforslags Gennemførelse.

Saafremt man fremdeles vægrer sig ved at skride til Foranstaltninger, der kan sætte Arbejdet i Gang, maa vi endelig kræve en mere forstaaende Omsorg for de Arbejdsløse, end der er ydet i det sidste Aar, og navnlig maa en retfærdigere Behandling af de langvarigt Arbejdsløse og af de unge Arbejdere anses for paakrævet til Afværgelse af den Demoralisation og Hjemmenes Opløsning, som nu skrider frem.

Vi gentager som det første og vigtigste i Arbejderklassens og i hele Samfundets Interesse:

Skaf os Arbejde!

Denne Henvendelse fra de Arbejdsløse tiltrædes af Arbejdernes Fællesorganisation i København, omfattende 130.000 Medlemmer, og forebringes ved et af denne Organisation valgt Udvalg.

København, den 26. Oktober 1921.

For Arbejdernes Fællesorganisation i København

Carl F. Madsen.

/Johs Hansen.

Et Hav af Hænder raktes med Lynets Hastighed i Vejret. Resolutionen var enstemmig vedtaget.

En Deputation bestaaende af følgende: Formand Carl F. Madsen, Kasserer E. Svendsen, Sekretær Johs. Hansen, Bygningssnedker Carl Rasmussen, Tobaksarbejder Chr. Jensen og Lager- og Pakhusarbejder Robert Nielsen begav sig straks ind i Rigsdagen og havde først Foretræde for Indenrigsminister Kragh.

Carl F. Madsen forelagde Resolutionen i en udførlig og alvorligt indtrængende Tale, hvori han pegede paa den vældige Demonstration som Bevis for, at han talte paa Arbejderklassens Vegne, og at Arbejderklassen stod enig og fast i Modstanden mod de reaktionære Principper i Forslaget.

Indenrigsministeren erklærede, at Regeringen ingenlunde var blind for de Ulykker, som Krisen fører med sig. Han takkede, fordi Arbejdernes Henvendelse gav Udtryk for Forhandlingsvilje, og han ønskede at fremhæve, at man i den nuværende Krise først og fremmest maatte undgaa at uddybe Kløfterne i Samfundet. — Ministeren erklærede sig iøvrigt villig til Forhandling med Socialdemokratiet om Forslagets Indhold.

Flere af Delegationens Medlemmer deltog i Ordskiftet.

Carl F. Madsen takkede Ministeren for hans Tilsagn om imødekommende Forhandling.

Deputationen blev derefter modtaget af Partiformændene og Ordførerne i Arbejdsløshedssagen, nemlig Formændene Brorson (V.), Pitzner (H.), Zahle (R.) og Stauning (S.) samt Ordførerne Lillelund (V.), Sven (H.), Dahlsgaard (R.). og I. P. Nielsen (S.).

Ogsaa her fandt en længere Forhandling Sted, og foruden Carl F. Madsen havde her Svendsen, Carl Rasmussen og Chr. Jensen Ordet.

Carl F. Madsen gentog den alvorlige Henstilling, som han havde frem-

sat overfor Ministeren. Han tilføjede, at de Jordarbejder, som Regeringen havde opstillet paa sin Liste over Nødarbejder, næppe vilde give Beskæftigelse til mere end 5—6000 Mand og derfor var en Draabe i Havet overfor den store Arbejdsløshed. Tilbage var alle de egentlige Industriarbejdere, og derfor maatte der Foranstaltninger til for at ophjælpe Produktionen. Til alle dem, som fremdeles maatte døje Arbejdsløshedens Byrder, maatte der ydes forsvarlig Hjælp. D'Hrr. har nu set den Harme, som de foreslaaede Nødhjælpsprincipper har vakt i Arbejderklassen. 18 Kommuner har udtalt sig imod det, og i Kommissionen har kun 5 Medlemmer støttet det, medens 7 var imod. Reelt drejer det sig for Staten næppe om mere end 5—6000 Mand, hvis Løn man vil reducere, og en Fastholden derved kan af Arbejderne kun opfattes som et principielt Skridt til at støtte Lønreduktioner paa det øvrige Arbejdsmarked. Regeringen har erklæret, at dette ikke var Hensigten. Men i saa Fald maa d'Hrr. kunne opgive dette Krav overfor den berettigede Uro og Harme, som dets Fremsættelse har vakt.

Venstres Formand, Hr. Brorson, erklærede, at *intet* af Forslagets Bestemmelser — *heller ikke Kravet om nedsat Løn,* som han udtrykkelig nævnede — var noget *Ultimatum.* Hans Parti vilde være villig til Forhandling paa alle Punkter.

Da Deputationen kom tilbage, meddelte Carl F. Madsen Forsamlingen, at Ministeren havde bedt ham sige, at hans Forslag ikke var noget Ultimatum. Ministeren var villig til Forhandling og til at tage Hensyn til Ønsker fra Arbejdernes Side.

— Lad os nu se, om han vil opfylde disse Løfter. I Dag naar vi ikke videre. Men vi har vist, at vi ikke lader os rokke, og i Tillid til, at vore Krav gennemføres, retter jeg en Tak til de københavnske Arbejdere. (Stormende Hurraraab.)

Th. Stauning sluttede, hilst af Jubel, Mødet, idet han bl. a. udtalte en Tak for den vældige og værdige Demonstration. De Undtagelseslove, man søger at rette mod os i en Kriseperiode, vil prelle af mod vort ubrødelige Sammenhold. (Hør!) I Dag har Danmarks Arbejder som én Mand stillet sig bag deres Repræsentanter paa Tinge, og det vil give dem forøget Styrke til at modstaa Trykket fra Magthaverne.

Vor Demonstration i Dag har givet Overklassen noget at tænke paa. Men den giver ogsaa os selv noget at tænke paa, thi den overtyder os om, at vi nu er modne til selv at overtage Landets Styrelse. Et Leve for Arbejdernes sociale Frigørelse. (Endelost Bifald, Hurraraab, Fanfare.)

— — —

Saaledes sluttede denne Dag, begunstiget af Sol og dybblaa Himmel. Langsomt tømtes Slotsgaarden, der i sin nye Skikkelse var blevet Skueplads for den første historiske Begivenhed. For nogle Timer havde Kristiansborg været Folkets Eje. Snart vil den Tid komme, da Borgen er det for bestandig.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 497.

Murerne i Provinsen og Augustreguleringen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober 1921 i Sag Nr. 497: Murerforbundet i Danmark mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningerne for Murermestre i Jylland og Østifternes Vegne.

Den 25. April d. A. afsluttedes der mellem Murerforbundet i Danmark og Centralforeningerne for Murermestre i Jylland og Østifterne en Overenskomst, hvori det bl. a. hedder:

»De i denne Overenskomst fastsatte Timelønninger reguleres i Henhold til Statistisk Departements Pristal af 1. August 1921 saaledes, at for hver 3 Points, Pristallet ændres, tillægges eller fradrages 2 Øre pr. Time. For Akkorderne tillægges eller fradrages henholdsvis $1^1/_2$ pCt. for hver 3 Points, Dyrtidstallet ændres. Denne Regulering regnes fra og med den første Lønningsuge, der udløber efter Mandag den 15. August.«

Statistisk Departements Pristal viste en Nedgang af 27 Points. Herefter skulde Timelønningerne reduceres med 18 Øre, og for Akkordernes Vedkom-

mende skulde der fradrages 13½ pCt. Ifølge Overenskomsten var samtlige Akkordpriser sammensat af en Grundpris og et Procenttillæg, saaledes for Murerarbejde i Jylland Grundprisen plus 112 pCt., hvoraf 35 pCt. skulde anses som Dyrtidstillæg. Forbundet gjorde nu gældende, at den citerede Bestemmelse maatte forstaas saaledes, at Procenttallet skulde reduceres med 13½, saaledes at f. Eks. Murerarbejde i Jylland fremtidig skulde aflønnes med Grundpris plus 98½ pCt. Mestrene hævdede derimod, at den samlede Akkordløn skulde reduceres med 13½ pCt.

Under denne af Murerforbundet anlagte Sag er den saaledes opstaaede Strid nu indbragt til Paakendelse af Den faste Voldgiftsret.

Under de Forhandlinger, der førte til Overenskomsten af 25. April, blev der fra Mestrenes Side fremsat et Forslag til Overenskomst, hvori det angaaende den kommende Augustregulering hed:

»De i denne Overenskomst fastsatte Dyrtidstillæg til Timeløn og Priskurant reguleres i Henhold til Statistisk Departements Pristal af 1. August 1921, saaledes at for hver 3 Points, Pristallet falder, fradrages 2 Øre pr. Time og 1½ pCt. paa Dyrtidstillæget til Priskuranten.«

Det af Mestrene fremsatte Forslag blev under Forhandlingerne ændret paa forskellige Punkter, men med Hensyn til Størrelsen af Augustreguleringsfradraget blev der ikke af nogen af Parterne rejst Spørgsmaal om en Ændring i Mestrenes Forslag. Herefter findes Klagerne at have være berettigede til at opfatte den citerede Bestemmelse i den endelige Overenskomst, der maa antages at være konciperet af Arbejdsgiverne, som en Omredaktion af Mestrenes oprindelige Forslag, der ikke tilsigtede at indføre nogen reel Ændring med Hensyn til Størrelsen af Fradraget, og der vil som Følge heraf være at give Klagerne Medhold under denne Sag.

Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes Parterne at burde betale med Halvdelen hver.

Kendelse.

Augustreguleringens 13½ pCt. vil være at fradrage i de i Akkordpriserne indeholdte Procenttal.

Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.

Lærlingenes Organisationsforhold.

Paa Larlingenes Landsforbunds Kongres, der afholdtes i Paasken i Vejle, vedtoges en Beslutning om, at man vilde søge at opnaa en bedre Form for Organiseringen af Lærlingene paa den Maade, at disse kunde optages i de bestaaende Fagforbund i særskilte Afdelinger og faa deres Interesser varetagne igennem Forbundene.

Man vedtog til Opnaaelse af dette Formaal at søge indkaldt til en faglig Konference, hvortil hvert Forbund skulde sende to eller tre Repræsentanter, der saa sammen med Repræsentanter fra Lærlingenes Landsforbund skulde træffe de nødvendige Beslutninger til Sagens Realisation. Om hvorvidt Lærlingenes Landsforbund vedvarende skulde bestaa, skulde der senere tages Stilling til.

Lærlingenes Landsforbund henvendte sig derefter i en Skrivelse til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg med Anmodning om, at dette vilde foranledige den ønskede Fagkonference sammenkaldt.

Forretningsudvalget behandlede Sagen paa den Maade, at der først fandt en mundtlig Konference Sted mellem Repræsentanter for de to Organisationers Forretningsudvalg for at faa Spørgsmaalet saa godt belyst som muligt.

Herefter forelagdes Anmodningen igen Forretningsudvalget, der besluttede at forelægge denne for et Formandsmøde.

Dette afholdtes Mandag den 17. Oktober paa Enghavevej 40, og her var foruden Formændene for Forbundene to Repræsentanter for Lærlingenes Landsforbund til Stede, nemlig Formanden Helge Petersen og Sekretæren G. Hessner.

Formanden for De samvirkende Fagforbund aabnede Mødet og redegjorde for dettes Hensigt, hvorefter Helge Petersen gav en detailleret Frem-

stilling af det, Lærlingenes Kongres havde vedtaget.

Efter at der var ført en indgaaende Diskussion, vedtoges det ikke for Tiden at indkalde nogen Fagkonference, hvilket Lærlingenes Repræsentanter erklærede sig indforstaaede med, men derimod vedtoges det at vælge et Udvalg paa 5 Medlemmer, der sammen med et lignende Udvalg fra Lærlingenes Landsforbund skulde behandle hele Lærlingespørgsmaalet, herunder ogsaa de fremtidige Organisationsforhold.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes følgende: Skotøjsarbejder I. Larsen, Tobaksarbejder Chr. Jensen, A. Flodin, Keramisk Forbund, Arnold Nielsen, Formerforbundet, og Andreas Hansen, Snedkerforbundet.

Saasnart Lærlingene faar deres Udvalgsmedlemmer valgte, og vi faar Meddelelse herom, vil vi foranledige, at Udvalget træder sammen og paabegynder sit Arbejde.

Adressefortegnelse

over

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark.

Aabenraa: Hans Hinrichsen, Vestergade 14.

Aalborg: Murer A. Axelsen, Priorsgade 4, 1.

Aarhus: Bernt Jensen, Falstersgade 31.

Aars: Tømrer Simeon Jensen.

Assens: Laur. Petersen, Ramsherred 47.

Assens pr. Mariager: Kristian Mortensen.

Bogense: Snedker Andreas Hansen, Torvet.

Borup: Sliber Hans Hansen.

Braband: Edvard Eriksen, Parcelvej 10.

Bronderslev: Niels Chr. Nielsen, Vestergade 29.

Ebeltoft: A. Kruse.

Esbjerg: Typograf L. Eickhardt, Nørregade 108, 2.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. S. Nielsen, Adelgade.

Faxe: Hans P. Nielsen, »Buen«, Stubberup.

Faxe Ladeplads: Emil Jørgensen, Bølgesang pr. Faxe Ladeplads.

Fredericia: Snedker Frantz Hansen, Dronningensgade 92.

Frederikshavn: William Schmidt, Nørrehus.

Frederikssund: Murer J. Wolter, Oppesundsvej.

Frederiksværk: Arbejdsmand L. P. Larsen.

Glostrup-Taastrup og Omegn: H. Ejlersen, Social-Demokratens Eksp.

Grenaa: Forretter Zacho Børresen, Grønland 32.

Græsted-Maarum og Omegn: C. Hass, Saltrup kr. Græsted.

Haarlev og Omegn: Husmand Niels Olsen, Humlingsøje pr. Vallø.

Hadsten: M. Christensen, Vinterslev pr. Hadsten.

Hadsund: Postbud N. Christensen.

Haderslev: Maskinarbejder Peter Morsensen, Lindedal 34.

Hammel: Redaktør N. A. Fagerlund

Haslev: Olaf Arler, »Birkely«, Nygade.

Havdrup og Omegn: H. Poulsen.

Helsingør: V. Johansen, Stengade 37.

Herning: K. Simesen, Th. Nielsensgade 2.

Hillerød: Maskinarbejder C. V. Carlsen, Margrethevej 14.

Hinnerup: Lærer A. Grønbæk.

Hjerm: Joh. Christensen.

Hjørring: Typograf Hans Fr. Bjorn, Fredensgade 1.

Hobro: Henry Jensen, Sdr. Allé.

Holbæk: Murersvend Kr. Rasmussen, Fuglesvej 19.

Holbæk Amts 2den Valgkreds: Nauta, Kildehusene pr. Nykøbing Sj.

Holeby: Maler Ad. Jørgensen.

Holstebro: Cigararbejder Anton Andersen.

Hornslet: Tømrer Chr. M. Andreasen.

Horsens: Skatteopkræver M. Jonassen, Kjeldsensgade 18.

Horsholm: F. Nielsen, Nordsjællands Social-Demokrat.

Kalundborg: Murer A. Thyme, St. Jørgensbjerg.

Kerteminde: Chr. F. Mogensen, Syndergade 56.

Kolding: Snedker Chr. Sørensen, Anna Collinsvej 24.

Kolind (Ryomgaard): Søren S. Jensen, Kaarupskov pr. Ryomgaard.

Korinth: Savsk. Vilh. Andersen.

Korsør: K. Christiansen Engvej 6.

København: Carl F. Madsen, Kompagnistræde 14, K.

Køge: Hans Chr. Hansen, Østre Sandmarksvej 11.

Langaa: Former C. Rasmussen.

Lemvig: O. V. Høft, Østerbrog. 27.

Lyngby: Vilh. Nielsen, Aastrædet 10

Løgstør: Savskærer Lars Larsen, Bredgade.

Maribo: H. P. Hansen, Refshalevej 8.

Marstal: J. Geil, Toldbodgade 31.

Middelfart: Maskinpasser Anders Nielsen, Skovgade 8.

Mørke: Portør H. Rasmussen.

Nakskov: Fattiginspektør Nielsen, Rødbyvej 10, 1.

Nyborg: Kristoffer Hvidtfeldt, Vestervoldgade 3.

Nykøbing Falster: Kellner E. Nicolaisen, Frisegade 16.

Nykøbing Mors: M. C. Andersen, Vejermøllehøj.

Nykøbing Sjælland: Chr. Sørensen, Ahlgade 39.

Næstved: Snedker Carl Hansen, Lille Fredensvej 1.

Nørre Aaby: Støber Johannes Johansen, Byllerup pr. Nr. Aaby St.

Nørresundby: Carl Jensen.

Odder: Knud Nielsen, Rosensg. 9.

Odense: Maskinarbejder J. Vilh. Werner, St. Glasvej 43.

Præstø: Maler Grandahl, Skibbinge, Hestehave pr. Præstø.

Randers: S. Simonsen, Viborgvej 18.

Ribe: Tømrersvend Chr. Christensen, Vestergade 291.

Ringe: Tømrersvend Jens Olsen, Jernbanegade.

Ringkøbing: M. B. Mogensen, Smedegade 11.

Ringsted: Murer K. Knudsen, Søndergade 25.

Roskilde: Pottemager Fr. Poulsen, Skovbogade 37.

Rudkøbing: Assistent Marius Larsen.

Rødby: Skrædder P. Petersen.

Rønne: Andr. Nielsen, Paradisg. 10.

Sakskøbing: Otto Petersen, Social-Demokraten.

Silkeborg: F. Mikkelsen, Svendsgade.

Sindal: Manfr. Nielsen, Danegade.

Skagen: F. Rasmussen, Konditoriet.

Skanderborg: Nicolaj Reher, Borgergade 23.

Skelskør: Vilh. Christensen, Adelgade 35.

Skive: Snedker Chr. Nielsen, Grønnegade 20.

Skjern: Snedker Ankjær Jensen, Voldgade 21.

Slagelse: Johs. Madsen, Bredegade 62.

Soro: Former Jacob Larsen, Torvet 38.

Stege: Kommuneassistent Henrik Hansen, Dybbrostræde 24.

Storeheddinge: Snedker Chr. Jensen, Rødvigvej.

Struer: Chr. Hansen, Rosenvænget.

Stubbekøbing: Snedker Joh. Andersen, Vester Frihedsvej 3.

Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, Vestergade 33.

Sæby: A. Nielsen, Vestergade 7.

Søllerød Sogn: Entreprenør F. Hübenbecker, Holte.

Sønderborg: Arbejdsmand J. Philipsen, Bjerggade 7.

Tarm: Arbejdsmand Antonius Caspersen.

Thisted: Arbejdsmand Chr. Iversen, Kastet 25.

Thureby og Omegn: Landpostbud Hans G. Jensen, Thureby St.

Trustrup og Omegn: Alfred Hvitved, Trustrup pr. Trustrup St.

Tønder: Peter Bahnsen, Markgade.

Tørring: Konduktør T. K. Petersen.

Udbyneder og Raaby: K. N. Kilberg, Havndal Station.

Varde: Skrædder J. Olesen-Nielsen.

Vejen: Murer K. Knudsen, Bryggersgade 9.

Vejle: Stephan Boesen, Social-Demokraten.

Viborg: Drejer W. Bergstrøm, Fredensgade 4.

Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

Vraa: K. J. Christiansen, Vraa Station.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Oktober Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsstedet i Oktober Maaned 1921.

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
Mistet af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der talt paaset tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdssted i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dages er der udbetalt Understøttelse (alle Understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Helsende Maanedens Løb:	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende deres Skema til det Forbund, hvorpå de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8 November 1921.

Eventuelle Forandringer i dette Spørgsmaal bedes meget snarest derefter Skemaet direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrebrogade 137, København K.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ❋ KØBENHAVN DEN 5. NOVEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Arbejdslønnen i Industrien.

April Kvartal 1921.

(Efter Statistiske Efterretninger)

Efter det for April Kvartal 1921 foreliggende lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening er stillet til Raadighed for Det statistiske Departement, er udarbejdet omstaaende Tabel over Arbejdslønnen i en Række Fag, der tilsammen kan siges at repræsentere Industrien og Haandværket som Helhed. I Tabellen findes anført Antallet af de i de enkelte Fag beskæftigede Arbejdere i København og Provinsen ved Kvartalets Slutning og den gennemsnitlige Timefortjeneste i April Kvartal og Januar Kvartal 1921.

For Tabellens Gruppering af Fagene er den Industrigruppe og det Fag, som Arbejdsgiveren tilhører, lagt til Grund, og indenfor denne Gruppering har der dernæst fundet en Deling Sted efter Arbejdernes Fag eller Uddannelse og en Deling mellem mandlige og kvindelige Arbejdere. De i Tabellen anførte Beløb for Gennemsnitsfortjenesten pr. Time er beregnede efter den samlede Udbetaling, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller Akkord.

Lønstatistiken omfatter denne Gang 87.300 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen; i Januar Kvartal omfattede Statistikken 85.300 Arbejdere. Disse Tal er adskilligt lavere end Tallene for de nærmest foregaaende Kvartaler. For Oktober Kvartal 1920 omfattede Statistikken saaledes 107.000 Arbejdere, for Juli Kvartal 1920 113.800. Nedgangen, der gør sig gældende i næsten alle Fag og Arbejdergrupper, skyldes hovedsagelig den med den tiltagende økonomiske Depression fulgte Nedgang i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere — i saa Henseende kan fremhæves Nedgangen i de for Tobaks- og Tekstilfaget anførte Arbejdertal. Fra Januar til April Kvartal har Nedgangen fortsat sig i adskillige Fag, men paa den anden Side er Arbejdertallet steget som Følge af almindelige Sæsonforhold i Byggefagene og i Teglværksindustrien. Til Bryggerifaget i København, der første Gang er optaget i Statistikken i forrige Kvartal, er nu føjet Bryggerifaget i Provinsen med 10—1100 Arbejdere. Det samlede Arbejdertal er herved blevet noget større i April, end det var i Januar Kvartal.

Til samlet Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles omstaaende Tabel. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det dog bemærkes, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Tabellens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at for 1920 og 1921 er Gruppen »Formænd« udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i April Kvartal 1921 i Hovedstaden 270 Øre, i Provinsen 212 Øre, i hele Landet 241 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelse af deres

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Næringsmiddelindustrien:						
Bagerier, Svende	828	218	220	508	195	191
Møllere, —	47	215	213	187	181	190
Chokoladefabr., fagl. Arb.	63	219	234	29	204	210
— ufagl. Arb.	105	179	193	24	171	185
— Kvinder	503	120	132	105	108	118
Margarinefabr., ufagl. Arb.	50	166	174	476	161	174
— Kvinder	—	—	—	191	99	113
Slagterier, ufagl. Arb.	273	196	197	761	180	182
— Kvinder	17	111	115	102	103	111
Bryggerier, ufagl. Arb.	2178	200	202	529	161	—
— Kvinder	1301	151	148	549	142	—
Spritfabrikker, ufagl. Arb.	44	188	187	290	186	187
— Kvinder	28	154	153	13	155	152
Sukkerfabr., ufagl. Arb.	445	212	213	1192	175	171
— Kvinder	165	123	128	52	107	103
Div. Fag, ufagl. Arb.	173	199	204	248	162	174
— Kvinder	139	123	130	273	111	121
Tobaksindustrien:						
Cigarfabr., Cigarmagere	709	191	197	606	198	207
— ufagl. Arb.	80	193	197	155	170	177
— Kvinder	1416	133	140	1183	116	125
Tekstilindustrien:						
Tekstilfabr., Mænd	271	178	191	1214	168	177
— Kvinder	770	129	141	1659	116	128
Rebslagerier, Svende	10	162	176	28	171	182
— ufagl. Arb.	18	160	178	47	161	163
— Kvinder	79	106	118	58	97	111
Possementfaget, Svende	19	222	215	—	—	—
— Kvinder	22	126	129	—	—	—
Sejlmagersvende	11	281	271	25	196	208
Beklædningsindustrien:						
Skræddersvende	312	212	221	58	190	203
Syersker	1004	121	127	233	101	110
Skomagersvende	108	205	205	23	165	174
Skotøjsarbejdere, Mænd	552	212	247	131	178	186
— Kvinder	451	125	151	54	102	112
Læderindustrien:						
Garverier, Svende	70	219	273	103	204	228
— ufagl. Arb.	87	187	222	183	182	201
Bygningsindustrien:						
Blikkenslagersvende	201	252	257	155	191	194
Bygningssnedkersvende*)	564	266	292	916	187	198
Glarmestersvende	96	204	213	60	166	176
Malersvende	1271	223	256	483	186	192
Murersvende	906	309	334	1799	189	206
Murarbejdsmænd	765	241	260	1369	167	181
Møllebyggere	13	271	265	8	200	194
Stukkatørsvende	38	246	259	—	—	—
Tømrersvende	697	308	361	1457	192	205
Arbmd. hos Tømrere	38	207	244	61	168	169
Linoleumspaalæggere	53	215	214	—	—	—
Isoleringsmontører	42	319	308	13	275	248

*) Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Træ- og Møbelindustrien:						
Bødkersvende	135	230	241	305	198	214
Børstenbindersvende	33	216	211	35	184	187
Billedskærersvende	7	237	241	15	202	211
Drejersvende	15	201	223	62	185	195
Forgyldere	20	246	244	15	208	214
Karetmagersvende	36	227	243	7	177	—
Kurvemagersvende	20	200	190	—	—	—
Møbelsnedkersvende	369	223	231	112	182	203
Maskinsnedkere	287	212	229	1010	171	187
Træindustriarbejdere, ufagl.	191	170	184	495	151	165
Træindustri, Kvinder	95	128	136	74	104	135
Pianoarbejdere	56	241	260	10	190	203
Piskearbejdere	—	—	—	35	184	182
Sadelmager- og Tapetserersvende	213	234	239	144	195	188
Ler-, Sten- & Glasindustrien:						
Jord- og Betonarbejdere	1520	268	276	2216	167	179
Andre Arbmd. ved Jordarb.	148	249	249	28	193	169
Brolæggersvende	48	329	347	35	275	231
Stenhuggerier, Svende	119	257	249	170	181	181
— ufagl. Arb.	51	188	199	111	157	163
Grus- og Skærvefabr., Arbmd.	—	—	—	122	171	180
Teglværker —	—	—	—	2193	164	177
Cementfabrikker —	—	—	—	840	172	180
Keram. Industri, fagl. Arb	186	223	239	46	176	180
— ufagl. -	242	185	192	76	154	169
— Kvinder	464	150	156	17	93	104
Terrazzoarbejdere	24	219	227	—	—	—
Jern- o. a. Metalindustri:						
Blikkenslagersvende	161	231	246	86	199	217
Cicelører	12	225	258	—	—	—
Elektrikere	509	210	233	497	199	213
Formere	290	267	295	343	215	242
Guldarbejdere	72	218	223	25	193	184
Gørtlere	70	220	249	35	206	223
Kobbersmede	64	240	267	61	227	263
Malersvende	203	217	287	209	203	216
Metalslibere	87	227	247	60	183	195
Metaltrykkere	43	242	282	10	212	225
Skibstømrere	195	264	294	278	197	239
Smede- og Maskinarbejdere	4905	233	262	4313	201	224
Trærarbejdere	507	232	260	775	189	215
Div. fagl. Arbejdere	58	226	236	32	208	210
Arbejdsmænd	3210	189	210	2792	167	186
Kvinder	1020	103	125	277	93	110
Kemisk Industri:						
Farversvende	26	197	223	6	186	207
Oliemøller, Arbmd.	245	176	189	520	189	203
Svovlsyrefabr.	59	193	205	206	183	189
Tændstikfabr., Arbmd.	85	205	209	—	—	—
— Kvinder	199	114	125	—	—	—
Forsk. Industrier, Arbm.	678	183	197	425	169	184
— Kvinder	779	110	126	318	105	115

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 26/6 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Januar Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Grafisk Industri:						
Papirfabrikker, Arbmd.	141	175	191	736	163	176
— Kvinder	24	107	125	257	108	119
Bogtrykkerier m. v.:						
Typografer	1513	260	261	1061	231	230
Stentrykkere	135	246	249	80	213	219
Kemigrafer	88	233	235	—	—	—
Ufagl. Arb.	163	202	203	51	192	187
Kvinder	321	141	141	105	122	123
Litografiske Etabl., ufagl. Arb.	34	194	193	14	163	170
— Kvinder	58	140	140	36	109	109
Bogbinderier, Svende	261	245	254	109	186	191
— Kvinder	356	130	142	49	102	108
Papirvareindustri, ufagl. Arb.	35	181	194	—	—	—
— Kvinder	158	117	124	45	106	111
Æskefabrikker, Kvinder	135	116	131	108	108	116
Handel og Transport:						
Lager- og Transportarbeidere	928	175	177	1425	173	176
Havnearbejdere	271	264	286	249	267	293
Kvinder	66	107	115	58	107	113
Forskelligt:		Kr. pr. Uge.			Kr. pr. Uge.	
Formænd	659	125.72	137.29	690	98.70	107.82
Fyrbødere	319	93.64	101.12	798	87.22	93.94
Chauffører	493	89.79	94.59	261	80.59	85.86
Kuske	1503	86.97	93.35	1135	77.94	82.94

Lønninger i de samlede Gennemsnits kun betyder en Ændring paa Brøkdele af en Øre.

Af Tabellen fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under eet i April Kvartal 1921 var 186 Øre. For Faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 218 Øre, for Arbejdsmænd 184 Øre og for Kvinder 122 Øre. For de i København beskæftigede 42.700 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 200 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 239 Øre, for Arbejdsmænd 202 Øre og for Kvinder 127 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistikken 44.600 Arbejdere, hvis Timefortjeneste var gennemsnitlig 172 Øre; for faglærte Arbejdere var Timefortjenesten i Provinsen 196 Øre, for Arbejdsmænd 170 Øre og for Kvinder 113 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 43 Øre pr. Time for faglærte Arbejdere, 32 Øre pr. Time for Arbejdsmænd og 14 Øre pr. Time for Kvinder, men det maa dog fremhæves, at disse sidste Tal paavirkes af Forskellen med Hensyn til Arbejdertallets Fordeling paa de enkelte Grupper og Fag indenfor de to Omraader, Hovedstaden og Provinsen.

Sammenlignet med Lønningerne i forrige Kvartal viser Lønningerne for April Kvartal 1921 en gennemsnitlig Nedgang af 14 Øre pr. Time. Størst er Nedgangen for de faglærte Arbejdere, nemlig 19 Øre i København og 16 Øre i Provinsen. For ufaglærte Arbejdere er Lønnen gaaet ned med henholdsvis 7 Øre og 12 Øre; for kvindelige Arbejdere med henholdsvis 9 og 7 Øre. Lønniveauet naaede sit Højdepunkt i Oktober Kvartal 1920. Januar Kvartal 1921 viste en Nedgang, og denne Nedgang har fortsat sig i et stærkere Tempo i April Kvartal, efterhaanden som de mange nye Overenskomster, der traadte

	Ant. Arb. 26. Juni 1921	Gennemsn Timefort. April Kvartal 1921	Januar Kvartal 1921	Oktbr. Kvartal 1920	Aaret 1914
København		Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere	17608	239	258	263	67,1
Ufagl. »	15141	202	209	214	47,5
Ialt Mænd..	32749	222	236	242	61,0
Kv. Arbejdere.	9985	127	136	136	32,3
Samtl. Arbejdr.	42734	200	213	216	54,4
Provinsen					
Fagl. Arbejdere	16863	196	212	218	54,8
Ufagl. »	21600	170	182	186	40,8
Ialt Mænd.	38463	182	195	200	48,2
Kv. Arbejdere.	6129	113	120	122	25,7
Samtl. Arbejdr	44592	172	186	190	44,9
Hele Landet					
Fagl. Arbejdere	34471	218	236	242	61,3
Ufagl. »	36741	184	193	197	45,5
Ialt Mænd.	71212	200	215	219	55,0
Kv. Arbejdere .	16114	122	131	131	29,6
Samtl. Arbejdr.	87326	186	200	203	50,2

i Kraft i dette Kvartal, medførte Nedsættelser af de tarifmæssige Betalinger. I adskillige Fag var denne Nedsættelse 13 Øre pr. Time, i nogle Fag mere i andre mindre, og Nedsættelserne indtraadte til forskellige Tidspunkter indenfor Kvartalet; men det samlede Resultat er blevet 14 Øre pr. Time i Nedgang for Gennemsnitsfortjenesten fra Januar til April Kvartal.

For de enkelte Fag og Grupper af Arbejdere fremgaar den gennemsnitlige Timefortjeneste af omstaaende Tabel, der udviser saavel Tallene for April Kvartal som Tallene for Januar Kvartal. Med Hensyn til en Sammenligning med Fortjenesten i tidligere Kvartaler eller i Aaret 1914 skal man henvise til de Numre af Statistiske Efterretninger, i hvilke Tallene herfor har været meddelt (saaledes Aargang 1920 Nr. 11, 21 og 26 og Aargang 1921 Nr. 2, 10 og 19). Ved en Sammenligning mellem den gsntl. Fortjeneste i de to sidste Kvartaler vil det ses, at Lønbevægelsen har været ret forskellig inden for de forskellige Fag eller Industrier. Medens f. Eks. Jernindustrien, Skotøjs- og Læderindustrien og Byggefagene i København (Snedkere, Malere, Murere, Tømrere) viser en Nedgang, der ligger ret betydeligt over Gennemsnittet, har der ingen eller saa godt som ingen Nedgang været i Bogtryk-, Bageri- og Bryggerifaget eller i Slagterifaget og Sukkerindustrien. Enkelte Smaafag har endog haft Opgang i Fortjenesten.

I en Del Fag er den tarifmæssige Lønnedsættelse indtraadt saa sent i Kvartalet eller efter dettes Udgang, saaledes at den først bliver mærkbar i Lønstatistikken for Juli Kvartal, hvor tillige Virkningen af Augustreguleringen vil give sig Udslag; ved denne nedsattes Lønnen i næsten alle Fag med 18 Øre pr. Time. En særlig Oversigt over Lønnedgangen henholdsvis i Timeløns- og Akkordarbejde vil blive meddelt i et senere Nr.

Den faste Voldgiftsret.

Valg af Dommere og Suppleanter for Aarene 1922 og 1923.

De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening har begge for Aarene 1922 og 1923 genvalgt deres hidtidige Dommere og Suppleanter i Den faste Voldgiftsret.

Disse er:

Valgte af De samvirkende Fagforbund

Dommere:

Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *I. A. Hansen,*

Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund *M. C. Lyngsie,*

Overretssagfører *Oscar Johansen.*

Suppleanter:

Viceskattedirektør, cand. jur. *V. Buhl,*

Overretssagfører *L. Jessen,*

Formand for Formerforbundet *Arnold Nielsen,*

Formand for Landarbejderforbundet *Oscar Levinsen,*

Hovedkasserer for Bageri- og Konditoriarbejderforbundet *I. P. Nielsen,*

Kommunalrevisor *Martin Olsen,*

Formand for Snedkerforbundet *Martin Petersen,*

Sekretær i Dansk Arbejdsmandsforbund *Chr. Sørensen.*

Valgte af Dansk Arbejdsgiverforening

Dommere:

Ingeniør *Einar Jørgensen,*

Højesteretssagfører *C. B. Henriques*,
Ingeniør *Otto Meyer*.

Suppleanter:

Ingeniør *R. G. Andersen*,
Kontorchef *Hjalmar V. Elmquist*,
Oldermand *Claus J. Olsen*,
Revisor *N. L. Petersen*,
Baron *Otto Reedtz-Thott*,
Ingeniør *K. Schøller*,
Grosserer *Hans H. Styhr*,
Højesteretssagfører *Esbern Trolle*.

*

Sag Nr. 489.

Textilarbejdernes Særoverenskomster

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 290—291.

Aar 1921 den 16. September behandlede Retten i forberedende Møde Sag Nr. 489: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Textilarbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Textilfabrikantforeningens Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte for De samvirkende Fagforbund Sekretær Alfr. Christiansen og for Textilarbejderforbundet Næstformand Carl Larsen og Repræsentant Th. Kuntze.

For Indklagede mødte Hr. C. Ekman for Dansk Arbejdsgiverforening, samt for Textilfabrikantforeningen Kontorchef B. Christensen og Fabrikant H. Sebbelow, Formand for Textilfabrikantforeningen.

Der fremlagdes Klage af 5. d. M. med 2 Bilag og Tilsvar af 13. d. M.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Der forsøgtes derefter en Forhandling, idet det viste sig, at der tilsyneladende ikke er Parterne noget væsentlig *økonomisk* imellem.

Hr. Ekman erklærede, at han vil anse det for nyttigt, om Sagen ikke procederedes i de første 8 Dage. Hr. Christiansen erklærer, at Klagerne ikke har noget imod en saadan Udsættelse, der mulig kan føre til Forlig.

Sagen udsattes.

Retten hævet.

Poul Hansen.

/ E. Müller,
kst.

— — —

Efter at Forligsforsøg mellem Parterne var forløbet uden Resultat, kom Sagen til Behandling ved et nyt forberedende Møde, hvor man, efter Rettens Henstilling, enedes om at lade Sagen afgøre af et Nævn.

Klagen toges derefter tilbage.

Sag Nr. 494.

Arbejdsmænd og Garvere paa Nordisk Læderfabrik (Salomonsens Produktforretning)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. Oktober 1921 i Sag Nr. 494: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa dets københavnske Afdeling for Garveri-, Hud- og Skindarbejdernes Vegne.

Den 18. Juni 1921 klagede Foreningen af danske Læderfabrikanter til Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Arbejdsmændene paa Virksomheden i Salomonsens Produktforretning , der drives paa Lyngbyvejen 170 her i Byen, sammen med »Nordisk Læderfabrik«, skulde have hindret 2 Garversvende fra at gaa i Arbejde i Produktforretningens Hude- og Skindlager ud fra den Betragtning, at dette Arbejde skulde være forbeholdt Arbejdsmændene. Den 30. Juli gav Forbundet et Svar, hvori der bl. a. protesteredes mod, at Virksomheden, som den formentes at have til Hensigt, afskedigede Arbejdsmændene i Produktforretningen og tog Garversvende i Stedet.

Under Forhandlinger, som derefter blev indledede mellem Fabrikantforeningen og Forbundet viste det sig, at Virksomheden, da Garveriet en Tid delvis havde staaet stille, og man ønskede at beholde de der ellers arbejdende Svende indenfor Virksomhedens Rammer saa længe som muligt, bl. a. fordi de efter deres Uddannelse ansaas vel egnede til Arbejdet ogsaa i Produktforretningen, havde tilbudt Svendene Arbejde der, hvor man paa det Tidspunkt havde Brug for flere Folk.

Imidlertid havde Forbundet i Skrivelse af 19. August 1921 til Dansk Arbejdsgiverforening beklaget sig over, at der var rettet saadanne Henvendelser til Garversvendene, som havde indvilget i at overtage det paagældende Arbejde, og Forbundet gav i Skrivelsen i den Anledning Strejkevarsel om »Ar-

bejdsstandsning hos og overfor Firmaet Solomonsens Produktforretning«, mod hvilket Varsels Lovlighed Dansk Arbejdsgiverforening i Skrivelse af 26. August protesterede.

I en ligeledes 26. August dateret Skrivelse gav Forbundet imidlertid saalydende 2. Varsel:

»I Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 19. ds. skal vi herved tillade os at meddele, at vor kompetente Forsamling nu har vedtaget, at der dels i Anledning af det i vor ovennævnte Skrivelse refererede Forhold, og dels i Anledning af, at det omhandlede Firma ikke overholder Overenskomsten med Produkthandlerne vedrørende Betalingen for Overarbejde samt Bestemmelsen om, at Folk, der har arbejdet 5 Uger paa en Arbejdsplads, skal overgaa til at være ugelønnede, hvilken Overenskomsts Bestemmelser Firmaet er indgaaet paa at respektere, etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Firmaet Salomonsens Produkthandel, Lyngbyvej, fra og med Fredag den 2. September d. A. ved normal Arbejdstids Ophør, indtil der maatte opnaas Enighed om en for os og vore vedrørende Medlemmer tilfredsstillende Ordning.«

Under de Forhandlinger, der førtes mellem Læderfabrikantforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund lykkedes det at faa Arbejdsstandsningens Iværksættelse udsat til den 9. September, men da yderligere Forhandlinger strandede — som det maa antages, bl. a. fordi Forbundet holdt paa, at Virksomhedens Indehaver, Salomonsen, skulde medvirke til, at de Garversvende, der udførte Arbejdet i Produktforretningen, skulde indmeldes under Dansk Arbejdsmandsforbund, — traadte Strejken i Kraft den nævnte Dag og vedvarer endnu trods de Forsøg, der er gjort for at faa Striden bilagt.

Under denne Sag paastaar Klagerne, Dansk Arbejdsgiverforening, Strejken kendt ulovlig som stridende saavel mod Fagets Overenskomst som Septemberforligets Prg. 4 og Dansk Arbejdsmandsforbund paa dets københavnske Afdeling for Garveri-, Hud- og Skindarbejdernes Vegne anset med passende Bod, hvorved de fremhæver, at Strejken har medført megen Uro omkring Arbejdsstedet — hvor Garversvendene stadig har fortsat Arbejdet i Produktforretningen — baade ved Sammenstimlen og ved urigtige og upassende Strejkemeddelelser, forsynede med Afdelingens Bestyrelses Underskrift, og bl. a. indeholdende grove og ubeføjede Udtalelser om Garversvendene.

De Indklagede procederer til Frifindelse under Paaberaabelse af, at Strejken er lovlig. De hævder, at den gældende Landsoverenskomst mellem Medlemmer af Foreningen af danske Læderfabrikanter og Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, dateret 29. April 1919, hvori foruden Lønsatser, findes en Række almindelige Bestemmelser, saaledes ogsaa Vedtagelse af Normens Regler for Behandling af faglig Strid, vel er gældende for Nordisk Læderfabrik, men ikke for Produktforretningen, der angives fagretslig set ikke at have nogen Forbindelse med Læderfabrikken. For Produktforretningen, som alene rammes af Strejken, angives at gælde en anden Overenskomst, som binder Indehaveren, Salomonsen, til de i 2. Strejkevarsel nævnte Bestemmelser om Overarbejde og Ugeløn, men netop ikke indeholder nogen Bestemmelse om faglige Uoverensstemmelsers Behandling ved Mægling og Voldgift. Yderligere hævder de, at der ved Produktforretningens Arbejde kun bør anvendes Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, og at Arbejdsgiverne, naar som her Garversvende anvendes, har Pligt til at medvirke til at faa disse omflyttet til eller dog indmeldt i nævnte Forbund.

Retten maa gaa ud fra, at den ovennævnte Landsoverenskomst er gældende for hele Salomonsens Virksomhed paa Lyngbyvej 170 — Læderfabrik som Produktforretning — og alle de Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, som beskæftiges der. Hvad de Indklagede anfører om en særlig Overenskomst for Produktforretningen maa antages at referere sig til følgende:

Ved et Møde den 14. Juni 1920 mellem Garveri-, Hud- og Skindarbejdernes Forbund og Foreningen af danske Læderfabrikanter og Nordisk Læderfabrik, Levin & Salomonsen, enedes man om, »at Lønforholdene for de i Firmaets Hudeforretning beskæftigede Arbejdere ordnes i Overensstemmelse med de Lønforhold, der nu er gældende

i lignende Virksomheder under Arbejdsgiverforeningen«, og i Skrivelse af 15. s. M. undertegnet »Levin & Salomonsen«, rettet til Formanden for Hud- og Skindarbejdernes Forbund udtales derhos:

»I Tilslutning til Overenskomst af 14. ds. angaaende Lønforholdene for de i vor Hudeforretning beskæftigede Arbejdere, meddeler vi, at vi, saafremt den Løn, der betales i de under Arbejdsgiverforeningen staaende Hudeforretninger er lavere end i andre lignende Virksomheder, er villig til at give de i vor Hudeforretning beskæftigede Arbejdere et personligt Tillæg for Resten af indeværende Overenskomstperiode, der bringer dem op paa den i Branchen almindeligt gældende Løn.«

Denne »i Branchen almindeligt gældende Løn« skal antagelig efter de Indklagedes Mening sigte til, hvad der er udtalt i en den 3. Juli 1920 dateret Skrivelse til Afdelingen, underskrevet »S. N. Meyer« og udfærdiget paa Papir mærket »Garverforeningen i Danmark, Produkthandler-Gruppen«, i hvilken Skrivelse det hedder:

»Mellem Garveri-, Hud- og Skindarbejdernes Forbund paa den ene Side og Produkthandler-Gruppen under Garverforeningen i Danmark paa den anden Side er i Dag truffet følgende Overenskomst:

Der fastsættes for Arbejdere en Ugeløn af 93 Kr. For Timeløn 195 Øre. For Overarbejde 240 Øre pr. Time.

Denne Overenskomst har tilbagevirkende Kraft til 1. Maj d. A.

Arbejdsfolk, som uafbrudt har haft Arbejde hos et Firma i 6 Uger, overgaar derefter som fast lønnede.

Iøvirgt bemærkes, at der til August d. A. vil finde en Lønregulering Sted. Den foretagne Forhøjelse er som tidligere at betragte som Dyrtidstillæg.«

Denne sidste Overenskomst, der maa antages alene at angaa Produktforretninger udenfor Arbejdsgiverforeningen, har Salomonsen bestemt benægtet at være indgaaet paa for sin Virksomheds Vedkommende, og de Indklagede har ikke heroverfor ført Bevis for det modsatte. I alt Fald foreligger der ikke lovligt Grundlag for en Strejke som af de Indklagede paaberaabt, idet en mulig Ikke-Overholdelse fra Virksomhedens Side af Aftalen bliver at paatale efter samme Regler som vedtaget i Landsoverenskomsten, der er underskrevet af Dansk Arbejdsmandsforbund og gælder dettes Medlemmer, og den etablerede Strejke maa herefter anses overenskomststridig.

Hvad derhos angaar de Indklagedes Fordring om, at Arbejdet i Produktforretningen skal være forbeholdt Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, maa Retten anse den som ubefojet.

Forholdene maa efter de under Sagen afgivne Forklaringer antages i adskillige Aar at have været saaledes, at Arbejdsmænd arbejdede i Garveri og Fabrik jævnsides med Garversvende, ligesom det — omvendt — skal være sket, at Garversvende ogsaa tidligere er anvendt i Produktforretningen; men under alle Omstændigheder maa det anses uberettiget ved kollektiv Tvang at søge Arbejdsgiveren indblandet i Tvistigheder af denne Art.

Den etablerede Strejke findes herefter ogsaa stridende mod Septemberforligets Prg. 4.

Som Følge af det anførte vil efter Klagernes Paastand Strejken være at erklære ulovlig og Dansk Arbejdsmandsforbund paa dets københavnske Afdeling for Garveri-, Hud- og Skindarbejderes Vegne være at anse med en Dansk Arbejdsgiverforening tilfaldende Bod, hvis Størrelse dog under Hensyn til de noget uklare Overenskomstforhold findes at kunne begrænses til 1000 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede derhos have at betale med 300 Kr.

Rettelse.

I den Resolution, som vedtoges af den demonstrerende Forsamling paa Ridebanen ved Kristiansborg, og som findes gengivet i »Arbejderen« Nr. 18, Side 136 øverste Linje, staar: »Et Antal af 50.000 Arbejdsløse«; der skulde have staaet: »Et Antal af 50.000 *Arbejdende* og Arbejdsløse« o. s. v.

I Begyndelsen af 5te Stk. samme Side staar: »De Arbejdsløse tiltræder«; der skulde have staaet: »*Forsamlingen* tiltræder« o. s. v.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ❋ KØBENHAVN DEN 12. NOVEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Den økonomiske Krise.

Som bekendt er der gentagne Gange rettet Henvendelser til Regeringen angaaende den Krise, som Haandværk og Industri gennem lang Tid har lidt under, og vi har krævet af Regeringen, at den skulde gribe ind paa en saadan Maade, at denne Krises Virkninger mildnedes.

Disse Henvendelser har Regeringen hidtil intet Hensyn taget til, og vort Forretningsudvalg har da igen beskæftiget sig med denne Sag. Herunder er det bl. a. andet gjort gældende, at det vil være muligt at beskæftige et meget stort Antal Arbejdere i Industrien, saafremt Viljen herfor er til Stede, og at Industrien kan opnaa den nødvendige Støtte fra Statens Side, dels ved at det offentlige i størst mulig Udstrækning benytter dansk Arbejde, dels ved at der forfærdiges Artikler, for hvilke der først paa et senere Tidspunkt vil være Anvendelse.

Vi formener, at det vilde kunne styrke vor Stilling under eventuelle fremtidige Henvendelser til Regeringen, denne Sag vedrørende, om vi positivt kan fastslaa, paa hvilke Omraader det kan paavises, at det er muligt at sætte Arbejde i Gang, eller hvor udenlandsk Arbejde foretrækkes for dansk, og rettede derfor en Opfordring til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund om at meddele vort Forretningsudvalg, indenfor hvilke Brancher der var en Mulighed for at faa Arbejde sat i Gang.

Paa Basis af de indkomme Oplysninger har vi under 9. November tilsendt Indenrigsministeriet, Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917, Rigsdagens Industriudvalg og den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe en saalydende Henvendelse:

Under de Drøftelser, som stadig har fundet Sted indenfor De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg angaaende den herskende store Arbejdsløshed og Midlerne til at bekæmpe den, har man været klar over, at det vilde virke fremmende for Bestræbelserne for Arbejdsløshedens Bekæmpelse, om man, naar Krav om Igangsættelse af Arbejder er fremsat, da ogsaa kunde pege paa, hvor og i hvilken Udstrækning Mulighed for saadanne Arbejder findes; idet en saadan Paavisning utvivlsomt maa give Kravene større Vægt.

Ud fra denne Betragtning har vi anmodet de Organisationer, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund, om, at de vilde søge at paavise, hvor der er Mulighed for Arbejders Igangsættelse indenfor deres faglige Omraade, samt meddele os de Tilfælde, hvor udenlandsk Arbejde foretrækkes for dansk.

Det ligger i Sagens Natur, at Besvarelserne ikke udtømmende kan oplyse Emnet; men alligevel formener vi, at der i Besvarelserne foreligger saa mange positive Anvisninger til Formindskelse af den herskende Arbejdsløshed, at man ikke bør lade disse være uænsede, og vi tillader os derfor i det efterfølgende at give et kort Resume af de Oplysninger, vi har modtaget:

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund skriver bl. a., at Statsbanerne fornylig skal have købt 8 Kæmpelokomotiver i Borsigfabrikkerne i Tezel ved Berlin. Et saa mægtigt Indkøb forekommer os uforsvarligt, selv om Staten tjener paa den lave tyske Valuta, naar det samtidigt betyder, at A/S Frichs Lokomotivfabrik i Aarhus bliver mere eller mindre ledig, skønt den nu er ind-

rettet paa at kunne præstere hele vort Forbrug af Lokomotiver. Her staar alting klart, og Statsbanerne kan bare gøre sine Bestillinger og forlange, at der sættes Fart paa, saa vil der i Løbet af kort Tid være Arbejde for adskillige Hundrede Arbejdere — Smede og Maskinarbejdere, Formere, Arbejdsmænd o. s. v.

Der maa ogsaa kunne gøres Bestillinger hos Vaggonfabrikken »Scandia« i Randers, som kunde sætte denne Virksomhed i Stand til at tage et betydeligt Antal Arbejdsløse i Arbejde.

Store Broarbejder, som Lillebæltsbroen, Storstrømsbroen og Broen over Limfjorden, maa ogsaa kunne fremmes.

Bygning af nye Færger og Reparation af det nuværende Færgemateriel maa kunne sysselsætte mange Arbejdere og maa eventuelt kunne udføres paa Orlogsværftet.

Her vil der ogsaa kunne beskæftiges mange Arbejdere ved Udførelse af Materiel til Brug for Fyrvæsenet, Redningsvæsenet, Lodsvæsenet og Telegrafvæsenet.

Paa Orlogsværftet tiltrænges i høj Grad Bygning af Lokaler for et Snedkerværksted og et Marketenderi.

Firmaet Brdr. Henze, Bragesgade, har tidligere udført en stor Del Arbejde til Staten, saasom Lasker, Bolte, Møttriker, Nagler og lignende. Denne Virksomhed ligger omtrent stille. Efter Firmaets Udsagn som Følge af Konkurrencen fra Tyskland.

Den danske Kabelfabrik paa Frederiksholm er helt lukket. Efter hvad der meddeles, fordi der her i Landet nu bruges engelske Kabler.

Automobiler til Brug for Postvæsenet kan fremstilles fuldt tilfredsstillende her i Landet, men købes alligevel i Tyskland.

Endelig vil man paa danske Fabrikker, bl. a. paa Krigsministeriets Værksteder, være i Stand til at levere alt Materiel til Brug for Telefon- og Telegrafvæsenet.

For Statsbanerne er der for lang Tid siden projekteret et nyt Malerværksted. Dette Arbejde er der intet gjort for at fremme.

Dansk Formerforbund skriver: En Del Kommuner her i Landet undser sig ikke ved at købe Støbegods i Udlandet (Tyskland), ligesom de Arbejdsgivere, til hvem Arbejdet er bortliciteret, anvender billigt tysk Støbegods. Formentlig vilde et Paabud om at benytte dansk Arbejde ikke være urimeligt.

Med Hensyn til Arbejder, der af Statsbanerne, Privatbanerne, Sporvejsselskaberne o. a. kunde udføres nu til senere Anvendelse, nævnes bl. a. Bremseklodser, ligesom Kommunerne kunde lade udføre Kloakgods til senere Anvendelse.

Dansk Stenindustriarbejderforbund bemærker bl. a., at danske Mestre opkøber Gravmonumenter i Tyskland til Levering og Salg her i Landet.

Angaaende Bygningsarbejde peger man paa større Arbejder ved Politigaarden i København, Statsskoler i Randers og Viborg, hvor Arbejdet for længst er bortliciteret, men alligevel ligger det hele stille for de to sidste Arbejders Vedkommende. En af de Mestre, der har givet Tilbud paa Arbejdet, udtaler, at Sagen ligger i det paagældende Ministerium.

Endelig peger Forbundet paa, at Staten og Kommunerne er store Aftagere af Brosten og Skærver, der for den alt overvejende Dels Vedkommende leveres fra Sverrig. Særlig henledes Opmærksomheden paa Chaussebrosten, hvoraf der er et stort Forbrug til Landevejes Istandsættelse. Forbundet maa insistere paa: At de paabegyndte Arbejder ved Politigaarden fremskyndes. At det udliciterede Arbejde til Statsskolerne i Viborg og Randers paabegyndes snarest, og at Gade- og Vejmaterialier som Skærver og Brosten bliver dansk Materiale, bearbejdet af dansk Arbejdskraft.

En Række af Fag, som Pianofortearbejdere, Glasarbejdere, Børstearbejdere, Korkskærere, Rejsetøjs- og Portefeuillearbejdere m. fl., peger paa den store Indførsel, der sker fra Tyskland af de Artikler, ved hvis Fremstilling de ellers har været beskæftigede.

Endelig klages stærkt over, at danske Rhederier for at spare Penge lader Skibsreparationer udføre i Udlandet, hvad der i høj Grad bidrager til, at Arbejdsløsheden vedblivende er saa stor, som den paaviselig er.

Sluttelig vil vi meget indtrængende

anmode om, at alle Faktorer, som maatte have Indflydelse paa, at de givne Anvisninger sker Fyldest, maa blive gjort bekendt med det ovenfor anførte, og at de vil bidrage deres til, at der skaffes Beskæftigelse til det størst mulige Antal Arbejdsløse.

Paa Forretningsudvalgets Vegne
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 504.
Et Winchmand-Spørgsmaal i Horsens Havn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober 1921 i Sag Nr. 504: Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens.

I Overenskomst af 21. Marts 1919 mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens og Havnearbejdernes Fagforening i Horsens hedder det i Prg. 22:

»Ladningsmodtageren er pligtig til i Forening med en Repræsentant for Havnearbejderne at forlange og søge gennemført, at Winchmænd ansættes af dertil kyndige Mænd blandt Havnearbejderne, og drage Omsorg for Betaling af disse, som skal være i Overensstemmelse med, hvad paagældende Hold tjener. Saafremt Skibet bestemt nægter at indgaa herpaa, og skulde ansætte en uøvet eller beruset Mand til et Spil, eller Sprogvanskelighed skulde være Hindring for tilfredsstillende Samarbejde mellem Winchmanden og Lossearbejderne, har disse Ret til at standse Arbejdet og forlange, at der antages paalidelig Winchmand fra Land.«

Den 20. September d. A. ankom S/S »Elisabeth Mærsk« til Horsens Havn med en Partladning Bomuldsfrøkager. Losningen blev af Ladningsmodtageren overdraget til Stevedore Søren Andersen. Denne forsøgte sammen med Formanden for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens at faa stedlige Havnearbejdere antaget som Winchmænd, men fra Skibets Side holdt man bestemt paa, at Skibets egne Folk skulde betjene Spillene. Herefter vægrede Arbejderne sig ved at losse Skibet, og senere Forhandlinger mellem Organisationerne, hvorunder Arbejdsgiverne bl. a. tilbød at betale under Protest, hvad blandt Havnearbejderne udtagne Winchmænd kunde tjene ved Losningen, førte ikke til noget Resultat.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening nu paa Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens' Vegne paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Havnearbejdernes Fagforening i Horsens' Vegne idømt Bod i Anledning af det passerede.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De henviser til, at det i de ca. $2^1/_2$ Aar, der er forløbet, siden Overenskomsten blev afsluttet, aldrig er sket, at et Skib har vægret sig ved at antage Winchmænd fra Land. De gør endvidere gældende, at der samtidig med Overenskomstens Afslutning blev truffet en mundtlig Aftale om, at der altid skulde anvendes Winchmænd, udtagne blandt Havnearbejderne. Mod Klagernes Benægtelse har de Indklagede imidlertid ikke ført noget Bevis for, at en saadan Aftale skulde være truffet. Og Overenskomstens Bestemmelser for det Tilfælde, at et Skib bestemt skulde holde paa at ville anvende sine egne Folk som Winchmænd, kan ikke være traadt ud af Kraft, fordi det ikke før i det foreliggende Tilfælde er sket, at et Skib har indtaget et saadant Standpunkt. Da der derhos intet foreligger om, at de Folk, Skibet agtede at anvende, skulde være ukvalificerede til at udføre Arbejdet, findes den stedfundne Arbejdsvægring at have været ulovlig som stridende mod Septemberforligets Pkt. 2 og mod Fagets Overenskomst, der indeholder Regler for Behandling af faglig Strid.

Efter Omstændighederne findes der i Anledning af det passerede at burde idømmes Dansk Arbejdsmandsforbund paa Havnearbejdernes Fagforening i Horsens Vegne en Bod paa 1000 Kr. Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund bør paa Havnearbejdernes Fagforening i

Horsens Vegne til Klagerne betale en Bod paa 1000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr: 508

Arbejdstiden paa Teglværkerne.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. Oktober 1921 i Sag Nr. 508: Dansk Arbejdsgiverforening paa Teglværksforeningen af 1893's Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne.

Sidste Foraar førtes der, tildels under Ledelse af Statens Forligsmand, Forhandlinger mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund om Fornyelse paa et Aar af Fagets Overenskomst, der udløb den 1. Februar d. A. Under Forhandlingerne stillede Arbejdsgiverne Krav om, at Arbejdstiden en Del af Aaret skulde kunne være mere end 8 Timer pr. Dag, naar der blot paa andre Tider af Aaret skete en saadan Afkortning af Arbejdsdagen, at den gennemsnitlige Arbejdstid ikke blev mere end 8 Timer. Kravet, der mødte Modstand fra Arbejdernes Side, præciseredes af Arbejdsgiverne i følgende Forslag:

»Den normale Arbejdstid er gennemsnitlig 8 Timer daglig. Arbejdstidens Længde og Fordeling paa de forskellige Aarstider fastsættes for hvert enkelt Værk ved lokal Forhandling.«

Den 23. Marts fremsatte Forligsmanden et Mæglingsforslag, hvori det bl. a. hed:

»Om Arbejdstidens Fordeling paa de forskellige Aarstider optages lokal Forhandling.«

Den 15. April enedes Repræsentanter for de nævnte Organisationer om under Forbehold af Organisationernes Godkendelse at forny den udløbne Overenskomst paa et Aar, bl. a. paa følgende Vilkaar:

»Med Hensyn til Augustregulering, Arbejdstidens Fordeling og de øvrige under Forhandlingerne hos Forligsmanden rejste Spørgsmaal ordnes disse Spørgsmaal som foreslaaet i dennes Mæglingsforslag af 23. Marts 1921.«

Endelig den 25. April blev der mellem De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsmandsforbund truffet en Overenskomst, der bl. a. indeholdt den Bestemmelse, at »Overenskomsten med Teglværksforeningen af 1893 fornyes paa de Vilkaar, hvorom der den 15. April d. A. opnaaedes Enighed mellem Parterne«, kun at der skulde foretages visse Ændringer i de den 15. April aftalte Lønsatser.

Der opstod straks Uenighed mellem Parterne om Betydningen af, at der skulde kunne forhandles lokalt om Arbejdstidens Fordeling paa de forskellige Aarstider. Teglværksforeningen af 1893 holdt paa, at den paagældende Bestemmelse i den trufne Overenskomst maatte betyde, at det Krav, Foreningen med Hensyn til dette Punkt havde rejst under Forhandlingerne, var ført igennem. Dansk Arbejdsmandsforbund stillede sig paa det Standpunkt, at der vel kunde forhandles lokalt om Placeringen indenfor Døgnets Timer af den 8-Timers Arbejdsdag, eventuelt tillige om Indførelse af Toholdsdrift, men at der ikke kunde blive Tale om Forlængelse af den daglige Arbejdstid udover 8 Timer. I Overensstemmelse hermed instruerede Forbundet i et Cirkulære af 6. Maj sine Medlemmer om, at de ikke maatte gaa ind paa noget saadant.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening nu paa Teglværksforeningen af 1893's Vegne paastaaet Dansk Arbejdsmandsforbund idømt Bod for ved Udsendelsen af det nævnte Cirkulære at have brudt den indgaaede Overenskomst.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De hævder, at de ikke har tænkt sig, at det af Forligsmanden stillede Mæglingsforslag kunde forstaas paa den af Klagerne angivne Maade. De gør endvidere gældende, at Dansk Arbejdsmandsforbund ikke vilde have været berettiget til at gaa ind paa en Ordning, der gjrde Brud paa 8-Timers Dagens Princip, idet noget saadant vilde være i Strid med den mellem Hovedorganisationerne trufne Overenskomst om Arbejdstiden af 17. Maj 1919.

Den sidstnævnte Indsigelse findes ikke befojet, da den endelige Overenskomst af 25. April er underskrevet af Hovedorganisationerne. Og hvad Fortolkningen af det af Forligsmanden

stillede Mæglingsforslag angaar, findes der at maatte gives Klagerne Medhold. Den omstridte Bestemmelse kunde ikke af nogen af Parterne antages at tage Sigte paa Forhandlinger om Arbejdstidens Placering indenfor Døgnets Timer, thi herom havde der ingen Uenighed været under Forhandlingerne. Ikke heller kunde Bestemmelsen antages at tage Sigte paa Indførelse af Toholdsdrift, thi under Forhandlingerne var det tilkendegivet Arbejderne, at Arbejdsgiverne ikke med de eksisterende Tørreanlæg vilde være i Stand til at etablere Toholdsdrift. Men herefter kunde Arbejdsgiverne kun opfatte den omstridte Passus i Forligsmandens Forslag som en forkortet Redaktion af det af dem under Forhandlingerne stillede Forslag. Og Arbejderne kunde ikke være berettiget til at forstaa Forslaget paa anden Maade, idet Bestemmelsen med en anden Forstaaelse maatte blive uden praktisk Betydning.

Efter Omstændighederne vil der kunne ses bort fra Paalæggelse af Bod, men Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse.

I Henhold til den under Sagen omhandlede Overenskomst kan der forhandles lokalt om en Forlængelse af Arbejdstiden paa visse Tider af Aaret mod en saadan Forkortelse paa andre Tider, at den gennemsnitlige Arbejdstid ikke kommer til at overskride 8 Timer.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

* * *

Det er uforstaaelig, at Retten er kommen til det Resultat, at der i Teglværksindustrien kan forhandles lokalt om en Forlængelse af Arbejdstiden paa visse Tider af Aaret mod en saadan Forkortelse paa andre Tider, at den gennemsnitlige Arbejdstid ikke kommer til at overskride 8 Timer.

Uforstaaelig, fordi Retten, saaledes som det ogsaa fremhæves i Præmisserne, er bekendt med den Forskel, der findes i Ordlyden mellem Teglværksforeningens Krav og det af Forligsmanden stillede Forslag, ligesom Retten er bekendt med, at Overenskomsten af 17. Maj 1919 mellem Hovedorganisationerne fastsætter, at den normale Arbejdstid skal være 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig. Her nævnes intet om, at det er tilstrækkeligt, naar den gennemsnitlige Arbejdstid Aaret rundt ikke kommer til at overskride 8 Timer; det er derimod en Kendsgerning, at De samvirkende Fagforbund har afvist Forslag i saa Henseende.

Men Retten har talt, og der kan altsaa forhandles lokalt om dette Spørgsmaal indenfor Teglværksindustrien, men ingen Ret kan tvinge Arbejderne til at gøre Indrømmelser paa dette Punkt.

Vi gaar derfor ud fra, at Teglværksforeningen vel har vundet en formel Ret, men vi tvivler stærkt paa, at den har opnaaet noget reelt.

Sag Nr. 509.
Bogbindernes Arbejdsanvisning.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 21. Oktober 1921 i Sag Nr. 509: Dansk Arbejdsgiverforening for Bogbinderlauget i København mod De samvirkende Fagforbund for Bogbinderforbundet i Danmark og dette igen for dets københavnske Afdeling.

Under denne Sag paastaar Klagerne Bogbinderforbundet idømt Bod paa egne og dets københavnske Afdelings Vegne for at have overtraadt saavel Septemberforliget som den gældende faglige Overenskomst.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

1. Klagerne hævder, at Bogbinderforbundet modsætter sig, at Mestrene faar de Svende i Arbejde, som de ønsker at beskæftige, idet man fra Forbundets Side søger at tiltage sig Bestemmelsesretten over, hvem der skal i Arbejde. A/S C. F. Haastrup & Co. ønskede saaledes at antage en Svend ved Navn K. Eckberg og henvendte sig til ham desangaaende. Han var ogsaa villig til at tage Arbejde hos Firmaet, men det lykkedes ikke at faa Arbejdsforholdet etableret, fordi det stødte paa Modstand fra Fagforeningens Side. Ligeledes forsøgte Firmaet Nicolaj Johansens Protokolfabrik forgæves at faa en Svend ved Navn Niels Jensen i Arbejde, skønt Manden selv var villig, og man var blevet enig med ham om Lønnen. Og da Firmaet N. C. Rom havde

truffet Aftale med Firmaet Carl Petersens Enke om, at to Jomfruer, der hidtil havde arbejdet hos sidstnævnte Firma, men som man ikke mere havde Brug for der, skulde overføres til førstnævnte Firma, nægtede man fra Fagforeningens Side at udstede Arbejdskort til de paagældende, skønt de selv var gaaet ind paa det trufne Arrangement. I denne Forbindelse anfører Klagerne endvidere, at Forbundet har sendt Provinsens Arbejdsgivere et Cirkulære om, at de angaaende Arbejdskraft bør henvende sig til Forbundets Anvisningskontorer eller til Centralarbejdsanvisningskontorerne, idet Medlemmerne i Henhold til Forbundets Regulativ for Arbejdsanvisning kun kunde tage Arbejde, der var anvist gennem de nævnte Kontorer, saaledes at »direkte Henvendelse til vore Medlemmer vil . . . . være unyttig og tidsspildende, og eventuelle Skrivelser desangaaende vil forblive ubesvarede . . .«

De Indklagede anfører, at de vel under den herskende Arbejdsløshed har søgt at sætte Arbejdsanvisningen i System, saaledes at deres Medlemmer saavidt muligt kan komme i Arbejde efter Tur, men at de ikke nægter de Arbejdsgivere, der rekvirerer bestemte Arbejdere, at faa hvem de ønsker. De har ganske vist nægtet at udstede Arbejdskort til K. Eckberg og Niels Jensen, men dette skyldtes udelukkende, at de paagældende havde forset sig mod Forbundets Love ved at tage Arbejde uden i Forvejen at henvende sig paa Fagforeningens Kontor. Og med Hensyn til de to Jomfruer, der var Tale om at overflytte fra Firmaet Carl Petersens Enke til Firmaet N. C. Rom, var Forholdet det, at de paagældende havde troet sig pligtige til at lade sig »laane ud«, men at de slet ikke ønskede at arbejde hos Firmaet N. C. Rom, da man paa Fagforeningens Kontor havde oplyst dem om, at de ikke havde nogen saadan Pligt.

Efter det oplyste maa det antages, at de Arbejdsgivere, der har rekvireret bestemte Arbejdere, i det overvejende Antal Tilfælde har faaet, hvem de ønskede, men i de af Klagerne særligt fremdragne Tilfælde findes de Indklagede at have krænket Arbejdsgivernes ved Septemberforligets Punkt 4 hjemlede Ret til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft. Hvorvidt K. Eckberg og Niels Jensen havde forsyndet sig mod Forbundets Love, ligger det udenfor denne Rets Opgave at bedømme, men selv om de havde, kunde Fagforeningen ikke være berettiget til at nægte at udstede Arbejdskort til de paagældende, hvorved man faktisk forhindrede dem i at komme i Arbejde, da der herigennem skete et Indgreb i Arbejdsgiverens Ret. Hvad de to Jomfruer angaar, har Fagforeningen vel været berettiget til at oplyse dem om, at de ikke var pligtige til at lade sig »laane ud«, men det maa antages, at de paagældende har faaet det Indtryk, at de begik en ukollegial Handling ved at gaa med til det mellem de to Firmaer trufne Arrangement, og det kan ikke antages, at Fagforeningen, saaledes som det havde været dens Pligt, paa tilstrækkelig tydelig Maade havde gjort dem opmærksom paa, at det stod dem frit for at gaa i Arbejde hos Firmaet N. C. Rom, hvis de selv ønskede det.

I denne Sammenhæng skal endnu bemærkes, at Forbundet ikke kan være berettiget til at forbyde sine Medlemmer at træde i Forhandling med Arbejdsgivere, der maatte henvende sig til dem angaaende Arbejde.

2. Klagerne gør gældende, at Forbundet forbyder sine Medlemmer at udføre Overarbejde, og henviser i denne Sammenhæng til følgende Opslag i »Bogbinderiarbejderen« for 15. September 1921:

»Til Medlemmerne af Københavns Afdeling.

Da der for Tiden er mange Kolleger ledige, skal vi henstille til Medlemmerne ikke at paatage sig Overarbejde, men meddele Arbejdsgiveren, at han bør tage de ledige Arbejdere først.

At der arbejdes over paa Tider, hvor der ingen ledige Hænder er, er der ikke noget at sige til; men Overarbejdet bør indskrænkes til det mindst muligt og kun i paakrævet Tilfælde.

Systematisk Overarbejde befordrer Arbejdsløsheden, hvorfor dette, saavel som Overarbejde, naar der er ledige, paa det stærkeste maa fordømmes. Medlemmerne bør i alle Tilfælde, forinden Overarbejde loves, henvende sig til Afd.s Bestyrelser.

Bestyrelsen.«

De Indklagede henviser til, at der hver Uge finder Overarbejde Sted i de Virksomheder, hvor sligt er nødvendigt, men hævder, at de under den herskende Arbejdsløshed maa være berettigede til at modsætte sig unødvendigt Overarbejde.

Nærmere Oplysninger om de praktiske Virkninger af Forbundets Holdning foreligger ikke.

Den gældende faglige Overenskomst fastsætter Takster for Betaling af Overarbejde, men indeholder iøvrigt ingen særlige Regler om dette Spørgsmaal. Herefter findes det at maatte statueres, at en Offentliggørelse som den ovenfor citerede, der maa være vel egnet til at faa Arbejderne til uberettiget at nægte at udføre Overarbejde, betegner et Brud paa Fagets Overenskomst.

Klagerne henviser endvidere til, at den københavnske Fagforening paa en Generalforsamling har vedtaget, at dens Medlemmer ikke paa nogen Arbejdsplads maa arbejde paa indskrænket Drift.

De Indklagede gør gældende, at denne Generalforsamlingsbeslutning aldrig er bleven effektiv, men at Arbejde paa indskrænket Drift finder Sted i flere Virksomheder. Dette sidste har Klagerne benægtet, men nærmere Oplysninger foreligger ikke.

Den omtalte Generalforsamlingsbeslutning findes at være i Strid med Septemberforligets Punkt 4.

3. Klagerne gør endelig gældende, at Fagforeningen paa uberettiget Maade blander sig i Spørgsmaalet om, hvilken Løn den enkelte Arbejder skal have, hvorved bemærkes, at Minimallønssystemet er gældende indenfor Faget. Firmaet N. C. Rom havde engageret en Svend ved Navn P. Jensen, der oprindelig forlangte 1 Kr. 82 Øre i Timen, men som gik ind paa at arbejde for 1 Kr. 60 Øre i Timen. Svenden udeblev imidlertid fra sit Arbejde. Han opgav selv Sygdom som Aarsag hertil, men Klagerne mener, at det i Virkeligheden var Fagforeningen, der stod bag ved. Samme Firma har ført Forhandlinger med en Svend ved Navn A. Larsen. Man tilbød ham 1 Kr. 60 Øre i Timen, men han erklærede, at Fagforeningen forbød ham at arbejde under 1 Kr. 69 Øre. Ligeledes erklærede en Svend ved Navn Ejnar Petersen, der tidligere havde været beskæftiget i Firmaet Nicolaj Johansens Protokolfabrik for en ugentlig Løn af 135 Kr., og som man, da han efter et Par Maaneders Arbejdsløshed ønskede Genantagelse, tilbød 2 Kr. i Timen, at han ikke maatte arbejde saa billigt for Fagforeningen. Endelig har forskellige hos Firmaet H. B. Lynges Enke beskæftigede Jomfruer forladt deres Pladser paa Grund af Utilfredshed med Lønforholdene, og Klagerne mener, at det ogsaa her er Fagforeningen, der staar bag ved.

Minimallønnen i Faget er 1 Kr. 47 Øre i Timen.

Som det f. Eks. er udtalt i Rettens Kendelse i Sag Nr. 87, maa det vel staa en Fagforenings Bestyrelse frit for at vejlede den enkelte Arbejder med Hensyn til, hvad han passende kan forlange i Løn, men det maa samtidig være Bestyrelsens Pligt at drage Omsorg for, at vedkommende Arbejder ikke faar den Opfattelse, at han ikke skulde være frit stillet, naar han blot holder sig indenfor Tariffens Rammer. Denne Pligt maa antages at være tilsidesat i Tilfældet Ejnar Petersen, thi denne Svend maa antages at have faaet den Opfattelse, at man fra Fagforeningens Side var imod, at han gik med til den betydelige Lønnedsættelse, der for hans Vedkommende var Tale om. I andre Tilfælde er der derimod ikke mod de Indklagedes Benægtelse ført tilstrækkeligt Bevis for, at der foreligger en uberettiget Indblading fra Fagforeningens Side.

I Henhold til det anførte findes det at burde paalægges Bogbinderforbundet in solidum med dets københavnske Afdeling at betale en Bod paa 500 Kr., der vil være at tillægge Klagerne.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse.

Bogbinderforbundet i Danmark og dets københavnske Afdeling bør in solidum betale en Bod paa 500 Kr. til Klagerne.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Privatbanefunktionærerne ved A/S Faxe Kalkbrud.

A/S Faxe Kalkbrud ejer en Jernbane, for hvis Funktionærer der be-

staar en Overenskomst med Privatbanefunktionærernes Forbund.

Overenskomsten var opsagt til den 15. August, og da nogle lokale Forhandlinger endte uden Resultat afholdtes et Fællesmøde den 8. August, og her opnaaedes Enighed om at forny Overenskomsten til den 1. Juli 1922. Augustreguleringens 13 Øre fra 1920 bortfaldt, og der indførtes en ny Augustregulering, som i de øvrige Fag, men dog med den Forskel, at denne ikke skal træde i Kraft før fra den 1. Oktober d. A .

Sverrige.

Omfattende Overenskomstopsigelser.

Ved det kommende Aarsskifte vil der finde en omfattende Overenskomstbevægelse Sted, idet Overenskomsterne indenfor de fleste af de svenske Industrier udløber paa dette Tidspunkt og er nu opsagte.

Det er givet, at de nye Overenskomster vil komme til at indeholde anseelige Lønreduktioner i alle Fag.

Det svenske »Aftonbladet« har henvendt sig til Arbejdsgiverforeningen for at faa mere detaillerede Oplysninger om, hvilke Brancher der vil blive berørte af de foretagne Opsigelser. Antallet af Arbejdere er ikke for dem, som for Tiden har Beskæftigelse indenfor de respektive Industrier, men Tallene gælder for den Stab af Arbejdere, der var i Arbejde ved forrige Aarsskifte.

Der er opsagt Overenskomster for følgende: Tændstikindustrien 8000, Supherphosfatindustrien 1200, Metalværkerne i Västeraas 1400, Finspongs Metalværk 400, Kulgruberne i Skaane 4400, Gødningsmaterialeindustrien i Skaane 300 og de kemisk-tekniske Fabrikker i Stockholm 400. Alle disse Overenskomster udløber den 31. December og er alle opsagte.

Endvidere er Overenskomsten for Bogbinderfaget, som under normale Forhold beskæftiger 3700 Arbejdere, opsagt til Ophør ved Aarets Udløb.

Overenskomsten med det svenske Træindustriforbund udløb allerede den 1. August og omfattede 5000 Arbejdere. I denne Industri er der paa flere Steder Konflikt. I Jernbruget arbejdes siden 1. Januar uden Overenskomst. Under normale Forhold beskæftiges der indenfor denne Industri 33.000 Mand. Ogsaa for Jerngrubernes Vedkommende er Overenskomsten opsagt. Flertallet af de Overenskomster, som er oprettede gennem »Almindelig Arbejdsgiverforening i Malmø«, udløber ved Aarskiftet og er opsagte. Antallet af Arbejdere, der omfattes af disse Overenskomster, opgøres til 3000. Endvidere er alle Overenskomster med Sverriges Konfektionsindustriforbund, omfattende 4200 Arbejdere, opsagte. Landsoverenskomsten indenfor Tekstilindustrien udløber af sig selv den 31. December, altsaa uden at den behøves at opsiges, og omfatter 26.000 Mand.

Yderligeer udløber følgende Overenskomster: Stockholms Handels-Arbejdsgiverforbund 1200, Papirmasseindustrien 17.700, Sverriges Skotøjsfabrikantforening 7000, Nordlands Stuvereforbund 1000, Vinduesglasværkerne 800, Garveriforeningen 2000, Byggematerialeforbundet 7100, Bryggerierne i Gøteborg og Falun 800, Sydsverriges Stuverforbund 3400, Litografiske Trykkerier 1000, Mellemsverriges Grubeforbund 3500, Sverriges Værkstedsforening 56.700, Elektriske Installationsindustri 2100, Rørledningsfirmaerne i hele Landet 1500, Trollhættens elektriske Arbejdsgiverforening 800 samt Chokolade- og Bolschefabrikkerne 2800.

Desuden udløber ved Nytaar Overenskomsten indenfor Savværksindustrien, der beskæftiger 27.000 Mand, og noget senere udløber Overenskomsten med Papirfabrikkerne og Sukkerfabrikkerne.

Alt i alt berøres ca. 200.000 Arbejdere af de Overenskomster, som udløber omkring det kommende Aarsskifte.

Rettelse.

I Adressefortegnelsen over Arbejdernes lokale Fællesorganisationer staar:

F a a b o r g: Bryggeriarbejder N. S. Nielsen, Adelgade; skal være: *Jacob Hansen, Grønnegade 21.*

S t r u e r: Chr. Hansen, Rosenvænget; skal være: *H. V. Lysgaard, Jyllandsgade 29.*

R i n g s t e d: Murer K. Knudsen, Søndergade 25; skal være: *Arbejdsmand Anton Nielsen, Næstvedvej 19.*

V r a a: K. I. Kristiansen, Vraa Station; skal være *Arbejdsmand Helfred Nielsen.*

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 * KØBENHAVN DEN 19. NOVEMBER 1921 * 18 AARGANG

Protest-Demonstrationen til Rigsdagen.

Arbejdsgiverforeningen vil sagsøge De samvirkende Fagforbund til Erstatning for Tab ved Arbejdsstandsninger.

I Tilslutning til de Arbejdsløses Protest-Demonstration til Rigsdagen den 26. Oktober, der som bekendt var planlagt og iværksat af Forretningsudvalget for »Arbejdernes Fællesorganisation i København«, var der nogle arbejdende Medlemmer, som følte Trang til at gøre Fællesskab med deres arbejdsløse Kammerater og forlod derfor deres Arbejde den halve Dag.

Noget større Antal er her dog ikke Tale om; det drejer sig kun om ca. 2000 Arbejdere paa nogle Virksomheder i København. Naar det erindres, at De samvirkende Fagforbund har ca. 280.000 Medlemmer, saa er Antallet saa ringe, at man skulde mene, at der ikke var Grund til at gøre Opbævelser derover.

Arbejdsgiverforeningen er imidlertid af en anden Mening og forbinder en bestemt Hensigt dermed. Med »Argus Øje« vaager den over alt, hvad Arbejderne foretager sig, den mindste Ting blæses op til noget stort, alt i den Hensigt at lægge Arbejderne for Had og for at vanskeliggøre Organisationernes Bevægelsesfrihed. Arbejdsgiverforeningen synes ikke at sky noget Middel for at naa sit Maal: at svække vore Organisationers Aktionsevne og trykke Arbejderne ned i den rene Elendighed. Forsøget paa at faa De samvirkende Fagforbund dømt, fordi Arbejderne tog fri nogle Timer den 26. Oktober, er et Led i disse Bestræbelser; thi en Tilkendegivelse af Den faste Voldgiftsret af, at Deltagerne i en af Arbejderpartiet foranstaltet Demonstration, kan henføres under Begrebet Strejke og derfor er stridende imod bestaaende faglige Overenskomster og Septemberforliget, vil jo betyde, at der dermed er fastslaaet en ny Opfattelse af Begrebet Strejke, idet det hidtil kun har været Arbejdsstandsninger, der var fremkaldt som Følge af Stridigheder mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne om Løn- og Arbejdsvilkaar, som kom ind under Begrebet Strejke eller Lockout.

Men vi har den største Tillid til, at Arbejdsgiverforeningens Forsøg paa at baste og binde Arbejderne paa dette Omraade, vil mislykkes.

Arbejdsgiverforeningen har i en Skrivelse af 2. November til De samvirkende Fagforbund meddelt, at den agter at sagsøge Forretningsudvalget til Erstatning for det Tab, der er forvoldt dens Medlemmer ved den Arbejdsstandsning, der den 26. Oktober om Eftermiddagen blev foretaget af nogle fagorganiserede Arbejdere.

Skrivelsen er saalydende:

> Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.
>
> Som det sikkert vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har den under Forretningsudvalgets Auspicier den 26. f. M. afholdte Protest-Demonstration foraarsaget vore Medlemmer et meget betydeligt Tab, idet derved mange Tusinde Arbejdstimer er gaaet tabt.
>
> Fra Jernindustriens Sammenslutning har vi Meddelelse om, at samtlige Arbejdere hos A/S Burmeister & Wain med Undtagelse af Kedel- og Maskinpassere i Centralen er udeblevet den 26. Oktober, til Trods for at Aktieselskabet overfor Tillidsmændenes Fællesklub har nedlagt en skarp Protest og tilkendegivet, at man betragtede et saadant Skridt som Overenskomstbrud og ulovlig Strejke, hvorfor man ad voldgiftsretlig Vej

vilde kræve Erstatning for den Skade, Arbejdsnedlæggelsen paaførte Aktieselskabet. Paa Aktieselskabets Maskinfabrik nægtede samtlige Hovedfag at arbejde efter Hvilet Kl. 11½ Fm. Strejken omfattede samtlige Fag i Dagholdet, undtagen Kedelpassere, Kuske og Chaufførere, nemlig Smede- og Maskinarbejdere, Kedelsmede, Kobbersmede, Formere, Modelsnedkere, Arbejdsmænd og Elektrikere. Kedelsmedene mødte overhovedet ikke paa Arbejdet nævnte Dag, og Formerne afholdt om Morgenen i Arbejdstiden trods Mesterens Protest et Klubmøde paa ½ Time for at vedtage Strejken om Eftermiddagen.

A/S »Vølund« indberetter ligeledes, at samtlige Arbejdere nævnte Dag udeblev fra Arbejdet.

Hos A/S »Union« meddelte Sliberne Kl. 9 Form., at de agtede at gaa Kl. 11, og iværksatte dette trods Aktieselskabets Protest. Hos A/S Carl Lunds Fabrikker forlod samtlige Arbejdere Arbejdet Kl. 12 Middag.

A/S Københavns Flydedok og Skibsværft indberetter, at 434 Mand paa Nordre Værft og 232 Mand paa Søndre Værft — heriblandt dog nogle, der ikke staar organiseret under De samvirkende Fagforbund — efter Meddelelse Dagen i Forvejen, dels ikke mødte paa Arbejdet, dels udeblev efter den halve Arbejdstids Forløb.

A/S Otto Mønsted har ligeledes indberettet, at en stor Del af Arbejderne, hovedsagelig de Arbejdere, for hvis Vedkommende Aktieselskabet er Medlem af Foreningen af industrielle Reparationsværksteder, har deltaget i den ulovlige Arbejdsstandsning.

Gennem Industrifagene har vi modtaget Indberetning om, at der har været ulovlige Arbejdsstandsninger hos A/S Københavns Mørtelværker (Kalk- og Teglværksforeningen af 1893), Firmaet Jacob Holm & Sønner (Foreningen af danske Rebslagerier) og A/S Gormsgades Maskinsnedkeri (Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn).

Foreningen af Guldlistefabrikanter og Barokforgyldere i Danmark har endvidere meddelt os, at samtlige hos Foreningens Medlemmer beskæftigede Arbejdere paa nær en enkelt Undtagelse har standset Arbejdet efter derom paa en Generalforsamling den 24. Oktober vedtagen Beslutning.

Denne Beslutning findes bekendtgjort af Fagforeningens Bestyrelse i »Arbejder-Bladet« for den 25. f. M., hvor en lignende Bekendtgørelse fra Sadelmagernes Fagforening er offentliggjort.

Da vi paa vore Medlemmers Vegne agter at sagsøge det ærede Forretningsudvalg til Erstatning for det Tab, der ved Standsningen er forvoldt vore Medlemmer, tillader vi os herved at opfordre til, at der mellem vore Kontorer træffes Aftale om det til Sagens Indbringelse fornødne Møde.

Dansk Arbejdsgiverforening.
(sign.) Sophus Agerholm.
/ (sign.) Carl Plum.

De samvirkende Fagforbunds Svarskrivelse af 10. November til Arbejdsgiverforeningen er saalydende:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 2. ds. fremføres den Paastand, at der under vort Forretningsudvalgs »Auspicier« den 26. f. M. afholdtes en Protest-Demonstration, som har foraarsaget Arbejdsgiverforeningens Medlemmer et meget betydeligt Tab, og at Arbejdsgiverforeningen i den Anledning agter at sagsøge De samvirkende Fagforbund til Erstatning for det Tab, der ved Standsningen er forvoldt de vedkommende Medlemmer.

Saaledes foranlediget skal vi meddele, at vort Forretningsudvalg er i højeste Grad forbavset over den rejste Klage; thi Arbejdsgiverforeningen kan dog ikke være uvidende om, at Protest-Demonstrationen til Rigsdagen ikke er planlagt og iværksat af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, men af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København, og at Demonstrationstoget ikke skulde omfatte arbejdende Medlemmer, men kun arbejdsløse, hvilket jo tydeligt fremgaar af Fællesorganisationens Opraab i »Social-Demokraten« den 24. Oktober, hvori der opfordres til *»at iværksætte en Protest-*

Demonstration af Arbejdsløse til Rigsdagen«.

Da De samvirkende Fagforbund saaledes ingen Lod eller Andel har i Demonstrationstoget til Rigsdagen, maa vi tilbagevise Paastanden om, at Demonstrationen er iværksat under vort Forretningsudvalgs »Auspicier«, og imod, at De samvirkende Fagforbund drages til Ansvar for den Skade, de vedkommende Arbejdsgivere, som paastaaet, skal have lidt ved Demonstrationen.

At Demonstrationstoget til Rigsdagen var arrangeret som en Demonstration af Arbejdsløse alene, og at der ingen Misforstaaelse har været herom, fremgaar iøvrigt af det ringe Antal arbejdende Medlemmer, som deltog i Demonstrationen.

Det hele, det drejer sig om, er ca. 2000 Medlemmer tilhørende De samvirkende Fagforbund. Men vi forstaar meget vel den Harme, der er til Stede hos samtlige Arbejdere over, at der, trods mange Henvendelser fra Industriraadet, De samvirkende Fagforbund m. fl. til Regeringen, ikke gøres noget effektivt for at modvirke den økonomiske Krise, som paa en saa følelig Maade, som Tilfældet er, rammer Arbejderne, ogsaa de, der har Beskæftigelse, og over de Forsøg, der gøres paa at undergrave de af Arbejderne oprettede Arbejdsløshedskasser og de bestaaende Lønaftaler, og derfor har følt Trang til at gaa sammen med deres arbejdsløse Kammerater til Protest imod de herskende Tilstande. Da samtlige Arbejdere mødte igen paa Arbejdet den næste Dag ved Arbejdstidens Begyndelse, vil det forsømte hurtig kunne oprettes, og da deres Udeblivelse fra Arbejdet den 26. f. M. ikke kan opfattes som en Demonstration eller Strejke overfor de paagældende Virksomheder, burde Sagen efter vor Formening ikke været rejst, og vi henstiller derfor til Arbejdsgiverforeningen at tage Klagen tilbage.

Skulde vor Henstilling imod vor Forventning ikke blive taget til Følge, er vi villige til at deltage i det foreslaaede Fællesmøde mellem vore Forretningsudvalg.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

* * *

Protest Demonstrationen i Provinserne.

Overalt i Landets Provinsbyer har Arbejdernes Fællesorganisationer ogsaa afholdt Protestmøder i Anledning af den økonomiske Krise og mod Regeringens Forslag om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedskasser og Nødhjælpsarbejder. Møderne har overalt været godt besøgt, og Protest-Resolutionen er overalt enstemmigt vedtaget.

Der foreligger Oplysninger fra 48 Fællesorganisationer, som har foranstaltet Demonstrationsmøder, hvori der deltog 29.665 Medlemmer. Desuden har 10 Fællesorganisationer foranstaltet Demonstrationsmøder, men vi mangler Oplysning om Antallet af Deltagere.

En Del Fællesorganisationer har sendt de vedtagne Resolutioner direkte til Regeringen, men 28 Byer, omfattende 14.460 Arbejdere, har sendt Resolutionen til De samvirkende Fagforbund, hvorfra den er sendt videre til Indenrigsministeren.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 487.
Skibsværftsarbejderne hos A/S Burmeister & Wain
(Klagen tilbagetaget).

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 284—285.

Aar 1921 den 12. September Kl. 4 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag. Nr. 487: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien mod Skibsværftsarbejdernes Forbund.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Fuldmægtig C. Plum i Arbejdsgiverforeningen, Sekretær i Jern- og Metalindustriens Sammenslutning Vald. Jensen og Ingeniør Gundestrup for A/S Burmeister & Wain.

For de Indklagede mødte Forretningsfører for Skibsværftsarbejdernes Forbund M. Nielsen og Repræsentanterne i Forbundet A. Schiønning og M. Andersen.

Der fremlagdes Klage af 2. Septem-

ber 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 8. s. M.

Sagen forligtes saaledes:

Parterne er enige om, at det paaklagede Forhold har været ulovligt, og at det indklagede Forbund i den Anledning betaler 200 Kr. til »Friskolebørnenes Feriekoloni«.

Kvittering for, at Betalingen er sket, tilstilles inden 14 Dage Den faste Voldgiftsrets Sekretær.

Sagen er hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. $4^1/_4$ Em.

Poul Hansen.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 500
Træindustriarbejderne hos Firmaet L. A Andersen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsborg A. 5. Side 5—6.

Aar 1921 den 8. Oktober Kl. $1^1/_2$ Em. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 500: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets Vegne og omvendt; i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes i Gaar.

Som Dommere fungerede Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe og de Herrer Chr. Sørensen, Elmquist, Levinsen, N. L. Petersen, Buhl og Jørgensen.

For Klagerne mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening C. Plum, Formand for Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn, Fabrikant Rytt-Hansen, Næstformanden Fabrikant Victor Rasmussen og Fabrikant L. Andersen samt Foreningens Sekretær Overretssagfører Klahn.

For de Indklagede: Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Træindustriarbejderforbundet V. S. Petersen og Sekretær i Forbundet J. Jensen.

Efter at Parterne gentagne Gange havde haft Ordet, optoges Sagen til Kendelse.

Efter Voteringen reassumeredes Sagen, og efter Rettens Henstilling forligtes den saaledes, at Firmaet L. A. Andersen genantager de paagældende Arbejdere til den tidligere betalte Løn, men at der mellem Organisationerne optages Mægling efter de derom gældende Regler angaaende de paagældende Arbejderes fremtidige Løn.

Begge Parter trak derefter de af dem indgivne Klager tilbage.

Retten hævet Kl. 3,25 Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 501 og 502.
Jord- og Betonarbejdere ved Dobbeltsporet paa Strækningen Hellerup-Klampenborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelser af 5. Oktober 1921 i Sagerne Nr. 501 og 502: Dansk Arbejdsgiverforening paa Entreprenørforeningens Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne og mod Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne.

Den 15. August d. A. paabegyndte Firmaet Ph. Petersen & Arvid Holm et større Jordarbejde ved Dobbeltsporet Hellerup—Klampenborg. Arbejdet udførtes hovedsagelig af københavnske Arbejdere, der var Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening. Mellem disse Arbejdere og Firmaet opstod der imidlertid Strid om Arbejdets Aflønning, idet Firmaet kun vilde betale 1 Kr. 42 Øre i Timen, medens Arbejderne efter Samraad med Fagforeningen krævede 1 Kr. 71 Øre i Timen. Dette førte til, at de paagældende Arbejdere — 14 i Tallet — iværksatte Arbejdsstandsning uden Varsel fra og med den 27. August. Et Par Arbejdere, der stod udenfor Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, men hvoraf den ene var Medlem af Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne, og som var beskæftigede paa særlig Maade, nemlig med at fjerne Træstubbe fra Terrænet, fortsatte Arbejdet de nærmest følgende Dage, men fra og med den 30. August nedlagde ogsaa disse Arbejdere Arbejdet. Firmaet har derefter gennem Arbejdsanvisningskontoret i Charlottenlund rekvireret ny Arbejdskraft, men de anviste Folk har ikke villet gaa i Arbejde.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening nu paa Entreprenørforeningens Vegne paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne samt Arbejdsmæn-

denes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne idømt Bod i Anledning af det passerede.

De indklagede Forbund procederer til Frifindelse.

De samvirkende Fagforbund henviser til, at den paagældende Arbejdsplads ligger udenfor det organisationsmæssige Omraade for Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, idet den mellem denne Fagforening og Entreprenørforeningen gældende Overenskomst kun omfatter København, Frederiksberg og Amager. Det maa imidlertid antages, at der saavel i det foreliggende Tilfælde som i tidligere Tilfælde af lignende Art har været Enighed om, at Arbejdet skulde aflønnes efter den paagældende Overenskomst, idet Striden mellem Parterne kun har drejet sig om, hvad Arbejderne paa Grundlag af Overenskomsten i Forbindelse med Kutyme, der efter Fagforeningens Anbringende skal have udviklet sig i Faget, kan kræve betalt.

Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne, der udtrykkeligt har tiltraadt den omtalte Overenskomst, gør gældende, at det ikke har lagt Hindringer i Vejen for Tilgang af Arbejdskraft til den paagældende Arbejdsplads.

Spørgsmaalet om, hvilken Løn Arbejderne kan kræve, findes efter Omstændighederne at burde henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift. Uanset, om det af Arbejderne rejste Lønkrav maatte være berettiget eller ej, findes den etablerede Arbejdsstandsning imidlertid at være ulovlig som stridende mod Septemberforligets Pkt. 2 og mod den omtalte faglige Overenskomst, der indeholder Regler for Behandling af faglig Strid, hvilke Regler Arbejderne burde have forlangt bragt i Anvendelse i Stedet for at søge at tage sig selv til Rette. De indklagede Fagorganisationer maa derhos antages at have forsømt deres Pligt til at modvirke Arbejdsstandsningens Iværksættelse. For saa vidt angaar Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne vil der dog efter Omstændighederne kunne ses bort fra Paalæggelse af Bod, men Jord- og Betonarbejdernes Fagforening findes at burde betale en Bod paa 300 Kr., der tilfalder Klagerne paa Firmaet Ph. Petersen & Arvid Holms Vegne.

Sagens Omkostninger fastsættes til 300 Kr., der betales med 200 Kr. af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og 100 Kr. af Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne.

Kendelse.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening bør til Klagerne paa Firmaet Ph. Petersen & Arvid Holms Vegne betale en Bod paa 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Jord- og Betonarbejdernes Fagforening med 200 Kr. og Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne med 100 Kr.

Sag Nr. 519.
Augustreguleringsfradraget og Minimallønningerne.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 3. November 1921 i Sag Nr. 519: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening.

Sidste Foraar blev der i en Række Fag truffet Aftale om Fornyelse af de gamle Overenskomster paa et Aar fra deres Udløbstid, bl. a. paa følgende Vilkaar:

»a) Alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsættes fra og med indeværende Lønningsuge med 13 Øre pr. Time.

b) Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement i August 1921 udarbejdede Pristal foretages en Regulering af Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger, saaledes at for hver 3 Points, som Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i Februar 1921, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske med 2 Øre pr. Time. Denne Regulering regnes fra og med den første Lønningsuge, der udløber efter Mandag den 15. August.«

Statistisk Departements i August udarbejdede Pristal var 27 Points lavere end Pristallet i Februar. Lønningerne skulde herefter formindskes med 18 Øre pr. Time. For de minimallønnede Fags Vedkommende opstod der imidlertid Strid om, hvorvidt Arbejdsgiverne kunde fradrage 18 Øre i samtlige personlige Lønninger, uanset om man derved kom ned under den i den

fornyede Overenskomst fastsatte Minimalløn. De samvirkende Fagforbund holdt paa, at dette ikke kunde være berettiget, da der ikke i noget Fag var truffet Aftale om en Nedsættelse af selve Minimallønnen. Dansk Arbejdsgiverforening stillede sig derimod paa det Standpunkt, at samtlige Minimallønsatser i Kraft af Augustreguleringen var formindsket med 18 Øre.

Den saaledes foreliggende Strid er nu af De samvirkende Fagforbund indbragt til Paakendelse af Den faste Voldgiftsret.

Den foreliggende Augustreguleringsbestemmelse findes at maatte forstaas saaledes, at Arbejdsgiverne i alle Tilfælde kunde reducere de i August bestaaende personlige Lønninger med et til Faldet i Pristallet svarende Beløb, uanset om den enkelte Arbejder derved kom ned under den Løn, der hidtil havde været hans Fags Minimalløn. Deraf følger imidlertid ikke med Nødvendighed, at der er sket en almindelig Reduktion af Minimallønningerne i de paagældende Fag. Om eller i hvilket Omfang dette maa antages at være sket, vil ikke kunne afgøres under denne Sag, idet Retten efter det foreliggende ikke tør gaa ud fra, at det vil være muligt at give et for alle Tilfælde gældende Svar paa dette Spørgsmaal.

Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes at burde betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Den under Sagen omhandlede Augustreguleringsbestemmelse giver Arbejdsgiverne Ret til at reducere samtlige Arbejderes Lønninger med 18 Øre pr. Time, uanset om den enkelte Arbejder derved maatte komme ned under, hvad der hidtil havde været Fagets Minimalløn.

Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.

Grænseudvalgets Kendelse i Sag Nr. 19.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund kontra Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund.

I Sommeren 1920 klagede Kedel- og Maskinpasserforbundet til De samvirkende Fagforbund over, at Medlemmer af Bager- og Konditorforbundet sattes til Arbejde ved Kedelpasning og Ovnfyring, et Arbejde, som Kedelpasserforbundet mener maatte tilkomme dets Medlemmer.

Anledningen til Klagen fra Kedelpasserforbundet synes at være den, at man paa Rugbrødsfabrikkerne gaar over til elektrisk Drift, hvorved de tidligere store Kedel- og Maskinanlæg afskaffes, og i Stedet for anskaffes der mindre Kedler til at forsyne Bagerierne med den nødvendige Varme og Damp.

Den 11. Juni 1920 henviste De samvirkende Fagforbund Sagen til Behandling i Grænseudvalget, men af forskellige Grunde kom Sagen først til Behandling for Udvalget paa et Møde den 17. Januar 1921, hvor Sagen endte med et Forlig, som i Grænseudvalgets Protokol udtrykkes saaledes,

»at Spørgsmaalet reducerede sig til Forholdet hos Rubow, hvor en Kedelpasser og en Bager skiftevis besørger Fyringen. Bagerforbundets Repræsentanter erklærede ikke at have noget imod, at det fremtidig bliver 2 Kedelpassere. Parterne praktiserer selv denne Ordning. Sagen betragtes hermed som forligt.«

Nogen Tid efter, at Sagen saaledes var behandlet og forligt for Grænseudvalget, optoges der en Forhandling mellem Bagerforbundet og Kedelpasserforbundet med det Formaal at udføre Forliget i Praksis, men ved denne Lejlighed lykkedes det ikke at opnaa Enighed mellem de to Forbunds Repræsentanter. I Skrivelse af 24. Oktober fra Bagerforbundet til De samvirkende Fagforbund har Bagerforbundet karakteriseret Uenigheden saaledes:

»Kedel- og Maskinpasserne kræver nemlig, at saafremt der sker Afskedigelser paa Fyrpladsen af de nu arbejdende Bagersvende, og Ledelsen for Fabrikken da antager en i Bageriet arbejdende Svend til Fyring, saa maatte vi ikke sende en Bagersvend i Arbejde, idet Pladsen ved Fyringen skulde besættes af Kedel- og Maskinpassernes Fagforening.«

Kedelpasserforbundet har nu paany ved Skrivelse af 14. Oktober til De samvirkende Fagforbund begæret Sagen optaget til Behandling i Udvalget til

Afgørelse af Grænsestridigheder, idet man anfører, at det, der er Uenighed om, er følgende:

1) Hvorvidt de Arbejdere, der besørger Ovnfyringen, bør tilhøre Kedel- og Maskinpassernes Organisation eller Bagernes.

2) Hvorvidt de paagældende Pladser ved Ledighed kan besættes med andre end Medlemmer af den Organisation, som den foregaaende Arbejder tilhørte.

Grænseudvalget har derefter haft Sagen til fornyet Behandling ved et Møde den 3. November, hvor begge Parter var repræsenteret, og hvor Sagens Behandling sluttede med, at begge Organisationers Repræsentanter var enige om nu at ønske Grænseudvalgets Udtalelse om, hvad der maa anses for Ret i denne Sag, og Udvalget, som derefter har optaget Sagen til Afgørelse, skal med Hensyn til Kedelpassernes Spørgsmaal 1) henvise til det ovenfor nævnte Forlig, som maa forstaas derhen, at Ovnfyringen, som i overvejende Grad udføres af Bagersvende, nærmest maa siges at tilkomme disse. Hvor derimod enkelte Bagersvende ved Siden af Ovnfyringen sættes til at forrette Kedelpassertjeneste, saaledes at denne Tjeneste sammen med Ovnfyringen kommer til at udgøre det væsentligste af Bagersvendenes Arbejde, bør han overføres til Kedelpasserforbundet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilken Organisations Medlemmer der i Tilfælde af Pladsledighed kan anvises til dette Arbejde, da maa Grænseudvalget gaa ud fra, dels at ingen af de her omhandlede Organisationer kan siges at være fuldt Herre over dette, men Udvalget mener, at der meget vel kan anvises saavel kvalificerede Bagere som Kedelpassere til saadanne Pladser, men af Hensyn til det foran anførte, at der har været Enighed mellem Organisationerne, selv om Overførelsen af de 3 Bagere i Hejmdalsgade, maa det samtidigt betragtes som afgjort, at hvis der anvises en Bagersvend eller anden kvalificeret Arbejder, saa bør han i lignende Tilfælde som det i Hejmdalsgade straks overføres til Kedelpasserforbundet.

Hungersnøden i Rusland.

I »Arbejderen« Nr. 9 (27. August 1921) har vi redegjort for den af det internationale Fagforeningsforbund i Amsterdam iværksatte Indsamling til Afhjælpning af den forfærdelige Hungersnød i Rusland, og at der angaaende denne Hjælpeaktion havde været afholdt et Møde i Berlin mellem Repræsentanter for de fleste faglige Landsorganisationer i Evropa.

Vi meddelte tillige, at der under Varetagelse af fuld Uafhængighed for Fagorganisationerne søgtes oprettet en Forbindelse med »Røde Kors« om tekniske og organisatoriske Spørgsmaal vedrørende Transporten af de for de indsamlede Beløb indkøbte Varer.

Vi har nu fra det internationale Fagforeningsforbund modtaget Meddelelse om, at den russiske Sowjet-Regering har givet sin Tilslutning til, at det internationale Fagforeningsforbund opretter et Centralkontor i selve Rusland, nemlig i Petrograd, og der er herom oprettet følgende

OVERENSKOMST
mellem Kommissionen til Bekæmpelse af Hungersnøden ved Allrussiske Central-Executiv-Komité (i det efterfølgende kaldet Kommissionen) og Internationaler Gewerkschaftsbund (i det efterfølgende kaldet I. G. B.).

§ 1. I Overensstemmelse med den Ret, som Ruslands socialistiske Føderation Sowjet-Republik har indrømmet I. G. B., opretter dette sidste en Repræsentation i Rusland for at levere Levnedsmidler, Medikamenter og Klædningsstykker til den nødlidende russiske Befolkning.

§ 2. Til Virkeliggørelse af de nævnte Opgaver grundlægger I. G. B. i Petrograd et Centralkontor under Ledelse af sine særlige befuldmægtigede Repræsentanter.

§ 3. De til Rusland indrejsende Medarbejdere fra I. G. B. erholder Opholdsmærke efter de i R. S. F. S. R. almindelig gældende Forskrifter. I Rusland faar de Person-Legitimation af saavel Folkekommissariatet for Udenrigsanliggender som af Kommissionen.

§ 4. Den russiske Sowjet-Regering

yder I. G. B.s Medarbejdere ved deres Virksomhed i Rusland den samme Beskyttelse og de samme personlige Rettigheder, som der ydes Medlemmer af andre i Rusland virkende Hjælpeorganisationer (A. R. A., Tyske Røde Kors, Nansen-Hjælpen).

§ 5. De af I. G. B. til Rusland sendte Levnedsmidler, Medikamenter og Brugsgenstande indføres told- og vederlagsfrit og skal gratis og fortrinsvis indlades, befordres og udlades paa alle Sowjet-Regeringens Jernbaner, Vand- og andre Færdselsveje. I. G. B.s Personale har under Udøvelsen af deres Hjælpevirksomhed ligeledes Ret til fortrinsvis Benyttelse af alle Befordrings- og Forbindelsesmidler. Listerne over de afsendte Genstande bliver før Indladningen til Rusland tilsendt Kommissionen ved den udenlandske Repræsentation.

§ 6. I. G. B.s Medarbejdere i Rusland afholder sig fra enhver politisk Virksomhed og skal undgaa enhver Indblanding i Ruslands indre Forhold.

§ 7. I. G. B. har ved Udøvelsen af sit Hjælpearbejde Ret til gratis Benyttelse af Post- og Telegrafforbindelser.

§ 8. Sowjet-Regeringen forpligter sig til gratis at stille alle paakrævede Lager-, Opholds- og Arbejdsrum til Raadighed for I. G. B.s Virksomhed, samt at yde Hjælpeaktionen den videstgaaende Hjælp ved Fremskaffelse af Brændselsmateriale.

§ 9. Alt I. G. B.s Gods og Genstande er dettes uangribelige Ejendom.

§ 10. I. G. B. skal i Rusland i enhver Henseende øve sin Virksomhed i Overensstemmelse med Kommissionens Virksomhed samt andre Regeringskontorer, som maatte komme i Betragtning.

Til Opretholdelse af Forbindelsen mellem I. G. B.s Centralkontor i Petrograd og Kommissionen sender denne sidste en Repræsentant til Centralkontoret.

§ 11. Denne Overenskomst træder i Kraft, saasnart den er anerkendt af Kommissionens Præsidium og af I. G. B.s Bestyrelse i Amsterdam.

§ 12. Denne Overenskomst er udfærdiget i to Eksemplarer, af hvilke det ene befinder sig hos Kommissionen og det andet hos den befuldmægtigede Repræsentant i Petrograd.

Berlin, den 18. Oktober 1921.

For det internationale Fagforeningsforbund
(sign.) *Edo Fimmen.*
(sign.) *P. Grassmann.*

For Kommissionen til Bekæmpelse af Hungersnøden, ved Allrussiske Central-Executiv-Komité
(sign.) *Bratman.* (sign.) *Brodonski.*
(sign.) *V. Kopp.* (sign.) *I. Jannow.*

Ledelsen af det i Overenskomsten omhandlede Centralkontor i Petrograd er overdraget den bekendte engelske Fagforeningsleder O'Grady, som, da dette skrives, er i Færd med at overtage sit ansvarsfulde Hverv.

Det er endvidere bestemt, at Hamborg skal være Stapelplads for de Levnedsmidler, Medikamenter og Brugsgenstande, som indkøbes for Fagforeningernes Bidrag. Der er allerede overdraget den bekendte Nordpolsforsker Dr. Fritjof Nansen et stort Lager af Medikamenter, og det er endvidere Hensigten at tilbyde ham et vist Kvantum Medikamenter til et Beløb af 6 Mill. Kroner (østrigske), som er indkøbt gennem de østrigske Kammerater.

Man har ogsaa til Hensigt at oprette Børnehjem i Rusland, som skal ledes af Det internationale Fagforeningsforbunds Udsendinge og opretholdes ved Hjælp af de gennem Fagforeningerne indsamlede Bidrag.

Gennem De samvirkende Fagforbund i Danmark er indtil nu indsamlet over 50.000 Kroner, men da Elendigheden i Rusland er saa uhyre, kræves der store Summer for kun i nogen Grad at kunne afhjælpe Hungersnøden, og vi retter derfor atter en indtrængende Opfordring til vore tilsluttede Organisationer om *at sætte al Kraft ind paa at fremskaffe saa mange Pengemidler som muligt.*

Bidragene bedes indsendt til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, København K.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ✻ KØBENHAVN DEN 26. NOVEMBER 1921 ✻ 18 AARGANG

Augustreguleringen og Minimallønningerne.

En mærkelig Afgørelse af Den faste Voldgiftsret.

Ved Afslutningen af Overenskomstforhandlingerne sidste Foraar indgik Parterne i en Række Fag Overenskomster, der indeholdt de kendte Bestemmelser om, at det paagældende Fags Overenskomst fornyedes paa et Aar fra dens Udløbstid, dog at alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsattes med 13 Øre pr. Time, og at Lønningerne efter Pristallet i August 1921 skulde forhøjes eller formindskes med 2 Øre pr. Time for hver 3 Points, som dette Pristal blev højere eller lavere end Pristallet i Februar s. A:, og det tilføjedes, at der kunde optages Forhandlinger om visse Ændringer, *hvoraf der dog ikke maatte følge nogen Ændring i vedkommende Fags Lønniveau.*

Da Augustreguleringen resulterede i et Lønafdrag paa 18 Øre pr. Time praktiserede Arbejdsgiverne dette paa den Maade, at de i alle Tilfælde fradrog de 18 Øre, selv om Lønnen derved gik ned under Fagets Minimalløn.

Naturligvis blev der protesteret herimod fra de vedkommende Fags Side, og da Arbejdsgiverforeningen under de herom førte Forhandlinger gav de paagældende Arbejdsgivere Ret i deres Opfattelse: at de 18 Øre kunde fradrages i alle Tilfælde, indbragte De samvirkende Fagforbund Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret og nedlagde Paastand paa, at de i de forskellige Overenskomster fastsatte Minimallønninger vedblev at være gældende Overenskomstperioden ud.

Arbejdsgiverforeningen procederede derimod paa, at samtlige Minimallønninger i Kraft af Augustreguleringen var formindsket med 18 Øre.

Den faste Voldgiftsret har nu afsagt Dom i Sagen, men har ikke givet Svar paa det Spørgsmaal, som De samvirkende Fagforbund ved sin Klage har ønsket at faa klaret, idet Voldgiftsretten paa den ene Side erklærer, at Arbejdsgiverne i alle Tilfælde maa kunne reducere de i August bestaaende personlige Lønninger med 18 Øre, uanset om den enkelte Arbejder derved kommer ned under den Løn, der hidtil har været hans Fags Minimalløn; men paa den anden Side fremføres, at *deraf følger imidlerlid ikke med Nødvendighed, at der er sket en almindelig Reduktion af Minimallønningerne i de paagældende Fag.*

Skønt Den faste Voldgiftsret saaledes har kendt for Ret, at de personlige Lønninger *kan* komme ned under Minimallønnen, har den dog ikke turdet give Arbejdsgiverforeningen Medhold i dennes Standpunkt: at Minimallønningerne i al Almindelighed var reduceret med 18 Øre.

Retten synes saaledes ud over sin Kompetence at ville indføre et nyt Minimallønsprincip, nemlig foruden den hidtil gældende og ifølge Kendelsen ogsaa fremdeles gældende ved Overenskomsten fastsatte Minimalløn for Faget en ny og hidtil ukendt *personlig* Minimalløn.

Da Retten saaledes ikke har villet — eller turdet — udtale sig klart og koncist om det af De samvirkende Fagforbund indbragte Spørgsmaal, maa altsaa de paagældende Fag fastholde, at den overenskomstmæssige Minimalløn ikke er og ikke kan nedsættes, saa længe de paagældende Overenskomster er løbende.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 481.
Elektrikere hos A/S Burmeister&Wain.
(En Organisationsstrid.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. November 1921 i Sag Nr. 481: Dansk Elektrikerforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmarks Vegne og denne igen paa A/S Burmeister & Wains Vegne.

A/S Burmeister & Wain har i en Aarrække ved de forefaldende elektriske Arbejder beskæftiget baade Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund og Medlemmer af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i samme Afdeling. Da der imidlertid viste sig Uro paa Arbejdspladserne paa Grund af Divergenser mellem de 2 Forbunds Medlemmer indbyrdes, og der i Februar 1918 indtraf en saadan Strid, som førte til, at Medlemmer af Elektrikerforbundet i Strid med Overenskomsten forlod Arbejdet, besluttede Aktieselskabet, at det som Følge af nævnte Medlemmers Optræden ikke mere vilde beskæftige dette Forbunds Medlemmer paa Arbejdspladserne paa Refshaleøen og Christianshavn.

Efter hvad Elektrikerforbundet under denne Sag har anført, har Aktieselskabet derhos med Hensyn til saadanne Medlemmer, der fra tidligere Tid er beskæftigede hos Aktieselskabet — eller af en eller anden Grund trods Aktieselskabets principielle Standpunkt har fundet Beskæftigelse dér — forlangt, at de skulde lade sig overflytte til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, idet det blev sagt dem, at de ellers ikke vilde kunne forblive i Arbejdet. Med Hensyn til Arbejdspladsen paa Christianshavn er der imidlertid paa dette Punkt afgivet et Tilsagn fra Aktieselskabet om, at de dér for Tiden beskæftigede Medlemmer af Elektrikerforbundet ikke vil blive forlangt overflyttede. For Refshaleøens Vedkommende foreligger intet saadant Tilsagn, og dér skal for Tiden være beskæftiget 11 à 13 Medlemmer, som mod deres Ønske paa Grund af Paabud fra Direktionens Side har maattet udmelde sig af Elektrikerforbundet, medens Antallet til Tider skal have været endda ret betydelig større.

Under denne Sag har Elektrikerforbundet fremhævet, at naar Aktieselskabet tiltager sig Ret til at bestemme, hvilken Organisation disse Arbejdere skal være Medlemmer af, er dette et ulovligt Indgreb i organisationsmæssige Rettigheder. Det har derfor paastaaet det kendt ulovligt, at Aktieselskabet lægger noget Pres paa de hos det beskæftigede Elektrikere med Hensyn til, i hvilken Organisation de ønsker at være Medlemmer, og paastaaet Sammenslutningen paa Aktieselskabets Vegne ikendt Bod for ved nævnte ulovlige Adfærd allerede at have tvunget et stort Antal Elektrikere ud af Forbundet mod deres Vilje.

De Indklagede bestrider ikke, at den Beslutning, som Aktieselskabet i sin Tid tog, stadig staar ved Magt, men erklærer, at Aktieselskabet ogsaa af faglige Grunde foretrækker Smede til Arbejder af den paagældende Art og i saa Henseende maa have frit Valg. De benægter, at Aktieselskabet har tvunget Folk fra det ene Forbund til det andet — hvilket ogsaa efter deres Mening er ulovligt — men de bestrider ikke, at Medlemmer af Elektrikerforbundet kan have foranlediget sig overflyttet til Smede- og Maskinarbejderforbundet netop for at faa Ansættelse hos Aktieselskabet, hvis principielle Standpunkt var dem bekendt.

Angaaende Overenskomstforholdene er det oplyst, at Sammenslutningen, hvoraf Aktieselskabet er Medlem, har Overenskomst med Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og med Elektrikerforbundet »om Løn- og Arbejdsforhold for Medlemmer af Forbundet, som beskæftiges hos Medlemmer af Sammenslutningen«.

Betalingen sker efter en Værkstedsprisliste af 1920, men for Arbejder, for hvilke Priser ikke findes i denne, betales efter en »Lands-Priskurant«, der er indgaaet mellem Elektrikerforbundet og Sammenslutningen, gældende for Medlemmer af *Installatørforeningen*.

Retten skal først bemærke, at en Arbejdsgivers *systematiske* Nægtelse af

at antage Medlemmer af en Arbejderorganisation, med hvilken Overenskomst er indgaaet af Arbejdsgiveren eller hans Organisation, i Almindelighed er overenskomststridig. Det kan dog ligge saaledes, at rent faglige Hensyn til, hvilken speciel Art af Arbejdskraft, Arbejdsgiveren har Brug for, efter Omstændighederne kan føre til et andet Resultat, men den blotte Frygt for Uro paa Arbejdspladsen kan ikke gøre en systematisk Nægtelse lovlig.

Retten skal dog ikke komme nærmere ind paa dette, da Klagerne under Domsforhandlingen har erklæret, at Hensigten med Søgsmaalet ikke er at kræve Aktieselskabet tilpligtet at antage Elektrikerforbundets Medlemmer, men kun at søge Værn mod den Tvang, Aktieselskabet formenes at lægge paa vedkomende beskæftigedes *frie* Ret til at være Medlem af Forbundet.

At en saadan Tvang er uberettiget, er klart og i Princippet anerkendt ogsaa af de Indklagede. Om Aktieselskabet har udøvet saadan Tvang, henstaar noget uklart, men maa dog efter Aktieselskabets hele Stilling til Sagen og bl. a. ogsaa den af Aktieselskabets Afdelingsingenior afgivne Forklaring nærmest antages.

Selv om der imidlertid gaas ud herfra, finder Retten at maatte indskrænke sig til at erklære saadan Tvang som uberettiget, uden at der, som Forholdene ligger, kan blive Spørgsmaal om at paalægge de Indklagede nogen Bod.

Sagens Oplysninger, derunder en saakaldet Rapport af 31. August 1921, tyder nemlig paa, at Aktieselskabets Frygt for Uro paa Arbejdspladsen er begrundet, saalænge de to Forbund ikke har kunnet enes om en passende Ordning deres Medlemmer imellem ,og dette maa være et for Tiden tilstrækkelig undskyldende Moment til, at Bodsansvar ikke paalægges.

Sagens Omkostninger vil hver af Parterne have at betale med Halvdelen.

Kendelse.

Det er at anse som uberettiget, hvis A/S Burmeister & Wain øver Tvang overfor de hos Aktieselskabet beskæftigede Elektrikere, med Hensyn til i hvilken Arbejderorganisation de vil staa.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales af Klagerne og de Indklagede hver med Halvdelen.

Sag Nr. 490.
Typografer i København.
(Strid om Dyrtidstillægs Tilbagetagelse.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. September 1921 i Sag Nr. 490: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Typograf-Forbunds Vegne.

I den mellem Kobenhavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund afsluttede Tarif af 14. Juli 1919 findes følgende Bestemmelse:

»Denne Tarif træder i Kraft 19. Juli 1919 og gælder, til den med $^1/_2$ Aars Varsel opsiges af en af Parterne; dog kan den ikke opsiges til Ophør før til den 31. December 1920.«

Den 5. April 1920 afsluttedes der i Henhold til Forslag, stillet af Forligsmanden, mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund en generel Overenskomst (Paaskeforliget), i hvilken det hed:

»De i indeværende Aar udløbende Overenskomster med de dertil hørende Priskuranter fornyes paa et Aar fra deres Udløbstid under følgende Vilkaar:

. . . . . .

3) Saafremt Det statistiske Departements Prisstatistik pr. 1. August 1920 viser en Stigning af Dyrtidsprocenten i Forhold til Prisstatistiken pr. 1. Februar 1920, gives der til den Tid de bestaaende Lønninger (Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger) et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. Time pr. 3 Points, som Dyrtidsstigningen andrager.«

Ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. September 1920 i Sag Nr. 390 blev det fastslaaet, at Tarifen af 14. Juli 1919 hørte til de Overenskomster, der omfattedes af Paaskeforliget, hvoraf fulgte, at Tarifen forlængedes uforandret i et Aar til Udløb 31. December 1921, og at det paagældende Fags Arbejdere i Kobenhavn havde Krav paa det ved Pkt. 3 hjemlede Dyrtidstillæg, der pr. August 1920 udgjorde 13 Øre Timen — 6 Kr. 24 Øre pr. Uge.

I den for Provinserne gældende Tarif for Arbejdere i Bogtrykkerier indeholdtes en Bestemmelse om en med

Dyrtidsstigningen følgende Forhøjelse af Dyrtidstillægene, og i Henhold til denne fik Provinsernes Typografer den 1. Februar 1920 et Dyrtidstillæg af 10 Kr. ugentlig. I den ovennævnte københavnske Tarif af 14. Juli 1919 findes ikke en saadan Forhøjelsesbestemmelse, men de københavnske Typografer rejste i Foraaret 1920 Krav om samme 10 Kr. Tillæg. Der førtes forskellige Forhandlinger, og efter hvad der er anført i Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. Juni 1920 i Sag Nr. 368 fremkom der fra Forbundets Repræsentanter Ytringer om, at hvis Forhandlingerne ikke fik en for Forbundet tilfredsstillende Afslutning, maatte der efter Stemningen indenfor Faget ventes en øjeblikkelig Strejke i de københavnske Trykkerier — en Strejke, som man, da der den 26. April 1920 skulde være Folketingsvalg, særlig fra de borgerlige Blades Side var meget bange for.

Der begyndte dernæst at forefalde Arbejdsstandsninger paa en Del københavnske Blades Trykkerier. Under en paa denne Maade fortsat urolig Arbejdssituation, hvorunder Typograferne vedtog Resolutioner, i hvilke der kræevedes tilbagevirkende Kraft for Dyrtidstillægget, Betaling for Strejketiden samt Forhaandsgaranti mod alle Erstatningskrav, vedtog en Generalforsamling i Københavns Bogtrykkerforening Lørdag Aften den 24. April 1920 saalydende Resolution:

»Under den foreliggende Tvangssituation vedtager Københavns Bogtrykkerforening det af Styrelsen forelagte Forslag til Dyrtidsoverenskomst og indgaar paa at opfylde de af Typograferne stillede Betingelser for Arbejdets uopholdelige Genoptagelse.«

Arbejdet blev nu genoptaget, og Typograferne fik udbetalt Dyrtidstillægget for den forudgaaende Uge samt Betaling for Strejkedagen. Betalingen for Strejkedagen udgjorde ca. 38.000 Kr.

Under Sag Nr. 368 paastod Dansk Arbejdsgiverforening en nærmere angiven Arbejdsstandsning, der stod i Forbindelse med de ovennævnte Forhold, kendt ulovlig og Forbundet paalagt en Bod til Dækning af dens Medlemmers Tab, opgjort til over 100.000 Kroner.

I Kendelsen, hvorved der blev paalagt Dansk Typograf-Forbund paa dets københavnske Afdelings Vegne at betale Dansk Arbejdsgiverforening en Bod, stor 38.000 Kr., hedder det:

». . . . . man har benyttet Strejken og Strejketruslen under en for Bogtrykkerne særdeles vanskelig Situation og endog har benyttet dem til at tiltvinge sig Betaling for Strejketiden.

At man samtidig har søgt at sikre sig mod Ansvar, har ingen anden Betydning end at vise, at man var sig Ulovligheden af sin Handlemaade klart bevidst. Selvfølgelig kan man ikke, samtidig med at man ved ulovlig Tvang skaffer sig Fordele, retsgyldig tiltvinge sig Dispensation for Følgerne af saadan ulovlig Adfærd. Enhver Overenskomst, der utvivlsomt er fremkaldt ved ulovlig Tvang, er i sin Helhed uforbindende for den Tvungne, saalænge indtil denne, efter at Tvangssituationen er ophørt, udtrykkelig eller stiltiende godkender Aftalen. Klagerne har nu vel under Proceduren erklæret ikke at ville paastaa Hovedaftalen om de 10 Kr. Dyrtidstillæg kendt ugyldig, men har samtidig — og altsaa med fuld Føje — gjort Ansvar gældende i Anledning af selve den ulovlige Arbejdsstandsning og de fremsatte Krav.«

Københavns Bogtrykkerforening betaler stadig dette Dyrtidstillæg af 10 Kr. ugentlig.

Forholdene indenfor Bogtrykkerfaget i København har i Løbet af indeværende Aar udviklet sig paa en for Faget skadelig Maade. Kunderne siges i Forventning om en forestaaende Nedgang i Lønningerne og dermed igen i Priserne, at holde Arbejdet tilbage eller at lade en Del deraf gaa til Provinsbogtrykkerne; der er stor Arbejdsløshed — ca. 25 pCt. — og efter Dansk Arbejdsgiverforenings Angivelse er saavel Minimalløn som Gennemsnitsfortjeneste nu ganske uforholdsmæssig høj, set saavel i Forhold til Dyrtidsprocenten som i Forhold til andre Arbejdsfag.

Efter at de fleste af disse paa Grundlag af Forligsmandsforslaget af 23. Marts 1921 har faaet Lønningerne nedsat, — først med 13 Øre og senest i August med 18 Øre — og dette endog er sket med Hensyn til Bogtrykkerierne i Provinserne, formenes der — særlig i Forhold til disse sidste, der er Køben-

havns Bogtrykkerforenings nærmeste Konkurrenter, og hvis Dyrtidsregulering gav Anledning til de københavnske Typografers 10 Kroners-Tillæg — at være fremkommet et fuldstændig grelt Misforhold, idet Københavns Bogtrykkerforening hverken har kunnet bringe sin Tarif til Ophør ved Opsigelse, før til 31. December 1921, eller har kunnet enes med Dansk Typograf-Forbund om Løn- og Dyrtidstillægsnedsættelser, saaledes ej heller om 18 Øre Fradraget pr. August 1921.

Under denne Sag har da Dansk Arbejdsgiverforening under Henvisning til denne Bogtrykfagets Situation paastaaet Lønnen for de Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund, der er beskæftigede hos Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening nedsat med ialt 16 Kr. 24 Øre pr. Uge (nemlig de ovennævnte 6 Kr. 24 Øre plus de 10 Kr.), medens Klagerne subsidiært — for det Tilfælde, at deres Paastand angaaende Fradrag af de 10 Kr. skulde blive forkastet — har paastaaet Nedsættelse med, foruden de 6 Kr. 24 Øre, 8 Kr. 64 Øre pr. Uge (nemlig den ovennævnte Augustnedsættelse med 18 Øre pr. Time).

Klagerne, der under Domsforhandlingen udtrykkelig har udtalt *ikke* at procedere paa, at Tarifen af 1919 skal anses *bortfalden* paa Grund af den indtraadte alvorlige Situation, har under Henvisning til Udtalelser i Rettens Kendelse Nr. 290 om, at det ikke er udelukket, at Overenskomster i større eller mindre Grad kan tabe deres bindende Karakter, naar væsentlige Forudsætninger ved deres Indgaaelse paa tydelig Maade kan godtgøres at være bristede, fremhævet, at den af dem nedlagte Paastand har Hjemmel i de ved det indtraadte Misforhold godtgjorte bristede Forudsætninger, og at Nedsættelsen med de 10 Kr. specielt kan kræves, fordi disse i sin Tid, som det fremgaar af Kendelse Nr. 368 er erhvervet gennem ulovlig Tvang.

De Indklagede procederer principalt til Sagens Afvisning, og maa antages subsidiært at paastaa Frifindelse, under Henvisning til, at gældende Lønninger eller Dyrtidstillæg ikke *ensidig* kan nedsættes i Overenskomstperioden. De har iøvrigt erklæret, at de under Forhandlingen har afgivet forskellige Tilbud om frivillig at gaa med til Nedsættelser, men Enighed har ikke kunnet opnaas paa Grund af Bogtrykkerforeningens Stilling.

Til at afvise Sagen finder Retten ikke tilstrækkelig Grund, da der, trods Sagsanlægets Form, i Virkeligheden mellem Parterne foreligger Tvist om Spørgsmaal, som naturlig henhører under Rettens Omraade.

Idet Retten da har besluttet at paakende Sagen i Realiteten, skal bemærkes, at selv om der, som i Kendelse Nr. 290 omhandlet, kan forekomme Tilfælde, hvor indgaaede kollektive Overenskomster kan kræves omstødt paa Grund af forandrede Forudsætninger, er dette ikke ensbetydende med, at enkelte Lønsatser og lign. i saadanne Overenskomster ensidig kan kræves fjernede, nedsatte eller forhøjede i Overenskomstperioden af den anførte Grund.

Nedsættelsen pr. April 1921: 13 Øre, og pr. August s. A.: 18 Øre, hviler i Forligsmands-Ordningen af 23. Marts 1921, der *ikke* ubetinget er nogen generel Regel; og da hverken Københavns Bogtrykkerforening eller Dansk Typograf-Forbund har tiltraadt denne Ordning, kan den ene Part ikke paa den støtte Rettigheder overfor den anden. Allerede som Følge heraf kan Klagernes Paastand om Fradrag af de 6 Kr. 24 Øre ikke tages til Følge, saa lidt som deres subsidiære Paastand om Fradrag af de 8 Kr. 64 Øre.

Tilbage er da kun Spørgsmaalet om de 10 Kr. Som ovenfor nævnt var de 10 Kr., som Provinstypograferne i sin Tid fik, et Motiv — i alt Fald en paaberaabt Grund — for de københavnske Typografers Krav om de 10 Kr. Dyrtidstillæg, men dette er ikke det samme som, at Provinstypografernes Dyrtidstillægs uforandrede Forbliven kan opfattes som Forudsætning for de københavnske Typografers 10 Kr.-Tillæg i den Forstand, at dette ensidig kan tages fra dem indenfor en Overenskomstperiode, fordi Provinstypografernes Dyrtidsordning nu er bleven en anden, og naar tilmed henses til, at der kun er godt 3 Maaneder til det Tidspunkt, til hvilket Tarifen i sin Helhed kan opsiges til Ophør, ses der ikke — i Mangel af udtrykkeligt Forbehold — paa Grundlag af Synspunktet: bristede For-

udsætninger, at være Føje for Retten til at tage Klagernes Paastand til Følge med Hensyn til de 10 Kr.

Om 10 Kr. Dyrtidstillæget kan kræves fradraget, fordi det har sin Oprindelse fra den ulovlige Tvang, der er omhandlet i Kendelse Nr. 368, er et Spørgsmaal for sig. Dette Spørgsmaals Besvarelse er i Principet givet i nævnte Kendelse, hvor det siges, at en ved ulovlig Tvang fremkaldt Overenskomst — eller Aftale — er uforbindende for den Tvungne, saalænge indtil denne, efter at Tvangssituationen er ophort, udtrykkelig eller stiltiende godkender Aftalen. Københavns Bogtrykkerforening har under selve Retssagen — længe efter Arbejdskrisen ved Paasketid — ladet erklære, at den ikke vilde paastaa Hovedaftalen om de 10 Kr. Dyrtidstillæg pr. Uge erklæret ugyldig og har derefter stadig betalt dette Tillæg indtil nu.

Der foreligger herigennem en saadan Godkendelse af den oprindelig fremtvungne Aftale, at denne ikke mere kan anfægtes af den nævnte Grund.

I Henhold til det saaledes anførte vil de Indklagede være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil, saaledes som Sagen er forelagt Retten, være at betale med Halvdelen af hver af Perterne.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Dansk Typograf-Forbunds Vegne, bør for Dansk Arbejdsgiverforenings Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 491.

Arbejdsmænd paa Margarinefabrikken »Godthaab«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 4. Side 291—292.

Aar 1921 den 16. September holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 491: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling: Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdernes Forbunds Vegne mod A/S Margarinefabrikken »Godthaab«.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær Vilh. Nygaard for De samvirkende Fagforbund, Forretningsfører Axel Olsen for Dansk Arbejdsmandsforbund samt Formand for Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdernes Afdeling Sofus Larsen.

For Indklagede mødte Direktør Ellermann-Jensen og Hr. C. R. Andersen.

Der fremlagdes Klage af 7. d. M. med 1 Bilag og Tilsvar af 13. d. M.

Sagen drøftedes mellem Parterne og afgjordes ved Forlig.

Klagerne tog derefter Klagen tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Retten hævet.

Poul Hansen.

/ E. Müller, kst.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejdere hos Murermester Emil P. Hansen i København.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 28. f. M. Klage over, at 10 Jord- og Betonarbejdere hos Murermester Emil P. Hansen havde nedlagt Arbejdet paa dennes Arbejdsplads »Godthaabsvang«, fordi nævnte Mester, som mente at Arbejderne var i Underskud paa Akkorderne, forlangte Opmaaling, for der betaltes dem yderligere Tillæg.

Sagen var derefter til Forhandling den 1. November mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og der opnaaedes Enighed om følgende:

»Parterne gennemgaar Regnskabet Dags Aften. Forsaavidt der ikke mellem Parterne opnaas Enighed om Regnskabet, foretages den 2. ds. en Opmaaling, hvortil Fagforeningen tilbyder at sende en Mand. Sagen skal være færdig Onsdag Aften den 2. ds., og Arbejdet genoptages fra og med Torsdag den 3. ds. enten med de strejkende Arbejdere eller med andre Arbejdere fra Fagforeningen.

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig Ret til i Anledning af den ulovlige

Arbejdsstandsning at gøre Erstatningskrav gældende ved Den faste Voldgiftsret, hvorhos Parterne er enige om at betragte dette Møde som det forberedende for Sagens Indbringelse for Retten.«

Jord- og Betonarbejdere hos A/S Nyholm & Co.

Hos ovennævnte Firma, der har et Arbejde ved Islevbro Vandværk, nedlagde 18 Jord- og Betonarbejdere Arbejdet den 5. September.

Den 16. September afholdtes et Fællesmøde, hvor det oplystes, at Arbejdet var genoptaget, hvorefter man enedes om, at de verserende Uoverensstemmelser gøres til Genstand for faglig Mægling, eventuelt Voldgift.

Gummiarbejderne i Køge.

I Anledning af, at A/S Dansk Afvulkaniseringsfabrik i Køge har fortolket en bestaaende Overenskomst saaledes, at Fradraget efter Augustreguleringen blev 22 Øre pr. Time, hvorover Dansk Arbejdsmandsforbund havde klaget, afholdtes et Fællesmøde den 26. Oktober, hvor man enedes om følgende:

»Den mellem Parterne opstaaede Uoverensstemmelse vedrørende Fortolkningen af § 1 og § 4 i den mellem Aktieselskabet og Gummivarearbejdernes Fagforening afsluttede Overenskomst af 12. Maj d. A. henvises til faglig Mægling i Henhold til Norm for Regler for Behandling af faglig Strid Tirsdag den 1. November paa Fabrikken i Køge.

Skulde Enighed ikke opnaas, forbeholder Arbejderne sig dog at lade Sagen gaa direkte til Den faste Voldgiftsret uden nyt forberedende Møde.«

Paa Mæglingsmødet den 1. November afgjordes Sagen som ønsket af Arbejderne, og Sagen er dermed i Orden.

Arbejdsløsheden i Oktober 1921.

(Efter Statistiske Efterretninger)

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Oktober Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der dels er tilvejebragt gennem Fagforbundene, dels meddelt af Arbejdsanvisningsdirektoratet.

Juli 1921	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		7. Okt.	14. Okt.	21. Okt.	28. Okt.
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	11994	30,6	30,9	30,1	30,3
Anden Industri..	62437	22,5	22,5	22,5	22,6
Handel	9568	8,1	8,3	8,2	8,0
Arbejdsmænd ...	31305	15,9	16,1	16,4	16,6
Ialt...	115304	20,4	20,5	20,4	20,6
Provinserne:					
Bygningsindustri	20823	23,2	23,9	24,4	25,2
Anden Industri..	57072	17,7	17,9	17,6	18,1
Handel	11136	5,6	5,3	5,5	5,5
Arbejdsmænd ...	79640	11,6	11,9	11,9	12,9
Ialt...	168671	14,7	15,0	15,0	15,7
Hele Landet...	283975	17,6	17,8	17,8	18,3

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920 . . .	13,2 pCt.
Februar	—	— . . .	9,6 —
Marts	—	— . . .	6,7 —
April	—	— . . .	3,5 —
Maj	—	— . . .	2,8 —
Juni	—	— . . .	2,1 —
Juli	—	— . . .	2,1 —
August	—	— . . .	2,4 —
September	—	— . . .	2,7 —
Oktober	—	— . . .	3,6 —
November	—	— . . .	6,1 —
December	—	— . . .	15,1 —
Januar	—	1921 . . .	19,7 —
Februar	—	— . . .	23,2 —
Marts	—	— . . .	23,6 —
April	—	— . . .	21,7 —
Maj	—	— . . .	18,6 —
Juni	—	— . . .	16,8 —
Juli	—	— . . .	16,7 —
August	—	— . . .	17,7 —
Septbr.	—	— . . .	16,6 —
Oktober	—	— . . .	18,3 —

Arbejdsløshedens Omfang var omtrent uforandret gennem de fire Maaneder: Juni—September, men har været stigende i Oktober. Antallet af Arbejdsløse blandt de organiserede Arbejdere er ved Maanedens Udgang over 50,000. I Hovedstaden har Procenten af Arbejdsløse gennem de sidste Maaneder været 20 à 21, i Provinsen omkring 15.

Hungersnøden i Rusland.

Fra det internationale faglige Sekretariat i Amsterdam har vi modtaget Meddelelse om, at der indtil den 15. Oktbr. gennem de tilsluttede Landscentraler var indsamlet 574,150 holl. Gylden = 1,108,110 danske Kroner.

Den indsamlede Sum fordeler sig paa de forskellige Lande som nedenfor angivet.

Den russiske Hjælpeaktions Stilling den 15. Oktober 1921.
Oversigt over de Beløb som er stillet til Raadighed for det internationale Fagforbunds til Fordel for de Nødlidende i Rusland.

Land	Medlems-Antal	Landets Mønt		Hollandsk Mønt
Belgien	718,410	Frs.	213,225.93	Gld. 42,500.—
Danmark	279,255	Kr.	30,000.—	» 17,200.—
Tyskland	8,000,000	Mk.	3,735,079.70	» 37,500.—
Frankrig	1,500,000	Frs.	500,000.—	» 105,000.—
England	6,600,000	$	2,500.—	» 28,750.—
Italien	2,055,773	Lire	1,000,000.—	» 120,000.—
Luxemborg	27,000	Frs.	5000.—	» 1,000.—
Holland	216,581	Gyld.	29,500.—	» 29,500.—
Østrig	1,000,000	Kr.	17,281,265.75	» 18,000.—
Sverrige	277,242	Kr.	80,000.—	» 52,800.—
Schweiz	223,588	Frs.	50,000.—	» 27,500.—
Spanien	240,113	Pes.	28,000.—	» 11,150.—
Tscheko-Slovakiet	740,000	T. S. Kr.	2,000,000.—	» 80,000.—
Internationale Transportarbejder-Føderation	—	Gld.	2,000.—	» 2,000.—
Internat. Hattemager-Føderation	—	Mk.	1,000.—	—
Forskellige Gaver	—			» 1,250.—
				Gld. 574,150.—

Internationalt Fagforeningsforbunds Kongres i Rom.

I Henhold til det internationale Fagforeningsforbunds Love skulde den ordinære Kongres, der afholdes hvert andet Aar, have været afholdt inden Udgangen af dette Aar.

Den 27. Oktober er der imidlertid fra Kontoret i Amsterdam udgaaet en Skrivelse til samtlige tilsluttede Landsorganisationer, hvori det meddeles, at det paa Grund af det store Arbejde, Kontoret har haft, bl. a. med Organiseringen af Indsamlingen til Rusland, ikke har været muligt at faa de til Kongressen nødvendige forberedende Arbejder færdige.

Paa et Bestyrelsesmøde, der afholdtes i Genf den 23. Oktober, blev det derfor besluttet at udskyde Kongressens Afholdelse nogle Maaneder, og det bestemtes, at denne skulde afholdes den 20. April 1922 og følgende Dage. Stedet for Kongressens Afholdelse bliver Rom.

Skrivelsen slutter med Haab om, at vi vil anerkende Grundene til Kongressens Udsættelse og sende en saa talrig Repræsentation som mulig til Kongressen i Rom den 20. April 1922.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 * KØBENHAVN DEN 3. DECEMBER 1921 * 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1921.
Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1921.

Forretningsudvalget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomstfornyelse i Farveindustr.

Olie-, Sæbe- og Farveindustriarbejdernes Fagforening havde en Overenskomst med forskellige Farvehandlere, der udløb den 1. September. Farvehandlerne har siden dannet en Forening, der er indmeldt i Dansk Arbejdsgiverforening, og da nogle lokale Forhandlinger ikke havde bragt noget Resultat, afholdtes et Fællesmøde den 7. November.

Paa dette Møde opnaaedes Enighed om Vilkaarene for Overenskomstens Forlængelse indtil 1. April 1922, til hvilken Tid den almindelige Overenskomst ogsaa udløber.

Den trufne Ordning, der dog er indgaaet under Forbehold af Sanktion af de paagældende Organisationer, reducerer Lønningerne med 19 Øre pr. Time fra den 12. November, hvilket er omtrent ensbetydende med, om de var nedsatte med 13 Øre pr. Time fra 1. September.

Strid om Forstaaelsen af en faglig Voldgiftskendelse.

Paa »A/S De danske Sukkerfabrikker«s Raffinaderi »Phonix« blev der i Juni Maaned bragt et nyt Stableapparat i Anvendelse, og som Følge heraf opstod der forskellige Stridsspørgsmaal mellem Firmaet og Sukkerhusarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund.

Disse Stridsspørgsmaal afgjordes ved faglig Voldgift den 12. September, men Firmaet nægtede at efterkomme Kendelsen, som de paastod var uklar.

Arbejderne forlangte Klage herover indbragt for Den faste Voldgiftsret, og der afholdtes da et Fællesmøde den 8. November. Dette sluttede med, at Arbejdernes Standpunkt tiltraadtes af Arbejdsgiverne, saaledes at Sagen kunde bortfalde, idet der vedtoges følgende:

1) A/S De danske Sukkerfabrikker betaler den indtil Dato udførte Stabling med det nye Stableapparat efter de under 4. August 1920, Pkt. 12 opførte Satser for Stabling med det gamle Stableapparat.
2) A/S De danske Sukkerfabrikker udbetaler Arbejderne det Beløb, de i Henhold til Kendelsens Pkt. 2 har tilgode for Haandstabling.
3) Der optages Forhandling om Akkordsatser for det nye Stableapparat, efter at dette af Aktieselskabet er bragt i behørig Stand i Henhold til de derom trufne Aftaler, og forsaavidt Enighed om nye Akkordsatser opnaas inden den 1. Februar 1922 — Fristen for indeværende Overenskomstperiodes Udløb — faar disse tilbagevirkende Kraft fra Dato.

Saalænge Forhandlingerne staar paa udføres Arbejdet i almindelig Timeløn.

Glassliberne hos Firmaerne H. Pens og F. Larsen.

I Anledning af, at 2 Glassliberfabrikanter — H. Pens og F. Larsen — havde foretaget et uberettiget Fradrag i

Timelønnen for 2 Arbejdere, afholdtes der den 2. November et Fællesmøde.

Der opnaaedes Enighed om, at Fabrikantforeningen havde fortolket Overenskomsten paa en fejlagtig Maade, og at det Beløb, som i Henhold til denne Fortolkning er udbetalt for lidt til de paagældende Arbejdere, skulde efterbetales.

Kvinder hos A/S Ernst Voss i Fredericia.

I en Skrivelse af 10. Oktober 1921 klagede Arbejdsgiverforeningen over, at nogle Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund havde iværskat en Arbejdsvægring overfor A/S Ernst Voss's Fabrikker i Fredericia.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 14. Oktober, og det viste sig under Forhandlingerne, at Aarsagen til Arbejdsvægringen var, at der mellem Aktieselskabet og de hos dette beskæftigede Drejere var en Uoverensstemmelse om Løn, hvorefter Drejerne havde taget deres Afsked fra Virksomheden. Da Aktieselskabet formente at kunne benytte Kvinder til en Del af det paagældende Arbejde, havde de tilbudt disse Arbejdet, hvilket Kvinderne havde vægret sig ved at overtage, idet de gik ud fra, at der var en Konflikt mellem Drejernes Fagforening og Aktieselskabet.

Fællesmødet tilkaldte en Repræsentant for Drejerforbundet til Forhandlingen, og denne resulterede i, at der mellem Drejerforbundet og Aktieselskabet skulde optages lokal Forhandling om en fremtidig Akkordtarif.

Der opnaaedes Enighed ved den lokale Forhandling, og den mod Kvindeligt Arbejderforbund rejste Klage toges derefter tilbage.

Tekstilarbejdere hos A/S Valby Tekstil- og Trikotagefabrik.

Med A/S Valby Tekstil- og Trikotagefabrik, der er Medlem af Tekstilfabrikantforeningen, havde Tekstilarbejderforbundet forgæves forhandlet om Oprettelse af en Overenskomst.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 1. November, hvor man enedes om Oprettelsen af en Løntarif, der løber jævnsides med den mellem Forbundet og Fabrikantforeningen gældende Hovedoverenskomst, hvis Bestemmelser iøvrigt gælder i alle Forhold paa Fabrikken.

Medlemsantallet i det Internationale Fagforeningsforbund.

Det samlede Antal Medlemmer i de til det Internationale Fagforeningsforbund tilsluttede Landscentraler androg den 1. Juli 1921 *23.907.059*.

Medlemsantallet fordeler sig saaledes paa de enkelte Lande:

Tyskland	8.000.000
England	6.600.000
Italien	2.055.773
Frankrig	1.500.000
Østrig	1.000.000
Argentina	749.518
Tschekoslovakiet	740.000
Belgien	718.410
Polen	403.138
Danmark	279.255
Sverrig	277.242
Kanada	260.000
Spanien	240.113
Schweiz	223.588
Holland	216.581
Grækenland	170.000
Ungarn	152.441
Norge	150.000
Sydafrika	60.000
Lettland	30.000
Luxemborg	27.000
Jugoslavonien	25.000
Peru	25.000
Bulgarien	4.000
	23.907.059

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 503:

Snedkerne paa de københavnske Skibsværfter.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 3—4.

Aar 1921 den 7. Oktober Kl. 4,25 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 503: De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern-

og Metalindustrien og denne paa A/S Burmeister & Wains og A/S Københavns Flydedok og Skibsværfts Vegne.

Næstformand, Dr. juris K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Næstformand i Snedkerforbundet H. M. Hansen og Hovedbestyrelsesmedlemmerne Carl Rasmussen og Andreas Hansen.

For de Indklagede mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening C. Plum, Sekretær i Jernindustriens Sammenslutning Vald. Jensen samt Ingeniør Gundestrup for A/S Burmeister & Wain og Ingeniør Ravnemose for A/S Flydedokken.

Der fremlagdes Klage af 23. September 1921 med 2 Bilag og Tilsvar af 1. Oktober 1921.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om at lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift, og Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,50 Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 506.
Murarbejdsmændene i København.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 13—14.

Aar 1921 den 19. Oktober Kl. $3^1/_4$ holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 506: Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Mur- og Stenhuggerlaug mod Murarbejdsmændenes Fagforening, i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes den 11. ds.

Som Dommer fungerede Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe og d'Herrer Arnold Nielsen, Henriques, J. A. Hansen, Meyer, Buhl og Elmquist.

For Klagerne mødte Fuldmægtig C. Plum i Arbejdsgiverforeningen, Oldermand A. Wildt og Murermester Bak med Ingeniør Ramsbye.

For de Indklagede mødte Formand for Murarbejdsmændenes Fagforening V. Bærentzen og Repræsentant H. Lerche samt Arbejdsmændene Fredericia og J. Nielsen.

Efter at Parterne gentagne Gange havde haft Ordet, optoges Sagen til Kendelse.

Paa Rettens Henstilling sluttede de direkte interesserede Parter derefter en mindelig Ordning, hvorpaa Klagerne tog Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,40 Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 510.
Støberiarbejdsmænd i Odense.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 16—17.

Aar 1921 den 21. Oktober Kl. $3^1/_4$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 510: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustriens Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Sekretær Chr. Sørensen i Dansk Arbejdsmandsforbund, Formand for Fabrikarbejdernes Fagforening i Odense C. Mathiesen og Formand for Arbejdsmændenes Fagforening i Odense C. Larsen.

For de Indklagede mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening C. Plum og Kontorchef i Jernindustriens Sammenslutning Chr. Nansen.

Der fremlagdes Klage af 5. Oktober 1921 og Tilsvar af 13. s. M. med 1 Bilag.

Efter nogen Forhandling forligte Parterne Sagen saaledes, at de i Klagens Punkt 1 a og 2 rejste Spørgsmaal henvistes til faglig Voldgift, medens de Indklagede for Punkt 1 b's Vedkommende indgik paa i Resten af indeværende Overenskomstperiode at følge den gamle Praksis med Hensyn til à conto Udbetalinger paa Akkorder, forsaavidt angaar Akkorder, der strækker sig over mere end 1 Uge.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage, idet de dog forbeholdt sig at rejse det under Klagens Punkt 1 c nævnte Spørgsmaal paany.

Retten hævet Kl. $4^3/_4$ Em.

K. Sindballe.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 511.

Keramikerne paa Fabrikken »Norden«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsborg A. 5. Side 8—9.

Aar 1921 den 14. Oktober Kl. $3^3/_4$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 511: De samvirkende Fagforbund for Keramisk Forbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri og denne igen paa A/S Porcellænsfabrikken »Norden«s Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Keramisk Forbund A. Flodin og Hovedkasserer i Forbundet Ejner Jensen.

For de Indklagede mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening C. Plum og endvidere Direktør C. A. Poulsen, Sekretær Georg Hansen for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri.

Der fremlagdes Klage af 6. Oktober 1921 og Tilsvar af 10. s. M.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om at søge Sagen afgjort ved Fagets Voldgiftsret. Man enedes samtidig om at anmode Politimester Parker om at fungere som Opmand.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 4,20 Em.

K. Sindballe.

/E Steincke.

Sag Nr. 512.

Bogbindere hos Firmaet O. Fuhrmann, Odense.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 17—18.

Aar 1921 den 21. Oktober Kl. 4,50 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 512: Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen mod De samvirkende Fagforbund paa Bogbinderforbundet i Danmark og dette igen paa dets Odense-Afdelings Vegne.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte Fuldmægtig C. Plum i Dansk Arbejdsgiverforening og Formanden for Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne Bogbindermester Erik Eriksen samt Bogbindermester Otto Fuhrmann.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Hovedkasserer i Forbundet B. Rasmussen og Formand for Forbundets Odense-Afdeling Th. Nielsen.

Der fremlagdes Klage af 7. Oktober 1921 og Tilsvar af 13. s. M. med 1 Bilag.

Fra Fagforeningens Side erklærede man, at man ikke paa nogen Maade vilde modsætte sig, at de Arbejdere, der i Øjeblikket er beskæftigede hos Hr. Fuhrmann eller at nyantagne Arbejdere udfører det paagældnede Arbejde i Timeløn. Fagforeningens Formand lovede derhos at virke for, at Hr. Fuhrmann fra førstkommende Mandag kunde faa sin Arbejdsstyrke forøget.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage, idet de dog forbeholdt sig Ret til uden foregaaende organisationsmæssig Behandling at rejse ny Sag, hvis det indgaaede Forlig ikke skulde føre til tilfredsstillende Arbejdsforhold hos Hr. Fuhrmann.

Retten hævet Kl. $5^3/_4$ Em.

K. Sindballe.

/E. Steincke.

Sag Nr. 513.

Faste Landarbejderes Husleje.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 26. Oktober 1921 i Sag Nr. 513: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Danmarks Vegne.

Den 7. Maj 1920 afsluttedes der en Overenskomst mellem Landarbejderforbundet og Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug, i hvis § 7 det bl. a. hed:

»Den faste Arbejder (Familieforsørger), som ikke faar anvist fri Bolig, betales der en Huslejegodtgørelse svarende til den Leje, han maa betale, eller til den Lejeværdi, hans Bolig med Have repræsenterer, dog ikke mindre end 2 Kr. og ikke over 4 Kr. pr. Uge, alt efter Forhandling mellem Arbejder og Arbejdsgiver.«

Den nævnte Overenskomst udløb den 1. Maj 1921. Den 5. Maj stillede Statens Forligsmand Forslag om at forny den paa et Aar paa visse Vilkaar. Dette Forslag førte imidlertid ikke til en Ordning, og den 20. Maj iværksatte Landarbejderforbundet efter forudgaaende lovlige Varsler Strejke i Faget. Strejken varede 14 Dage, altsaa til den 2. Juni. Den afsluttedes paa Grundlag af et nyt, af Statens Forligsmand stillet Forslag om Fornyelse paa et Aar af den gamle Overenskomst paa visse Vilkaar.

Ingen af de vedtagne Ændringer i den tidligere Overenskomst berører den ovenfor citerede Bestemmelse.

For de faste Arbejderes Vedkommende, der havde Fribolig som en Del af deres Løn, har Arbejdsgiverne — eller i hvert Fald en Del af dem — beregnet sig en Lejegodtgørelse for den Tid, Strejken varede. Beløbets Størrelse har været forskelligt i de forskellige Tilfælde, men det maa antages, at man i de fleste Tilfælde har regnet med 4 Kr. pr. Uge. Man har skaffet sig Dækning ved at tilbageholde Beløbet i Folkenes Løn.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund nu paa Landarbejderforbundets Vegne gjort gældende, at Arbejdsgiverne har været uberettigede til at beregne sig Leje for den Tid, Strejken varede.

De Indklagede procederer principalt til Afvisning, idet de gør gældende, at her ikke er Spørgsmaal om Brud paa nogen kollektiv Overenskomst, da der slet ikke gjaldt nogen faglig Overenskomst i Strejketiden. Subsidiært procederer de Indklagede til Frifindelse.

Afvisningspaastanden vil ikke kunne tages til Følge. Den foreliggende Sag angaar det Spørgsmaal, om Arbejderne paa den gamle Overenskomst kunde støtte et Krav om at bo vederlagsfrit i Tilfælde af Strejke, og dette Spørgsmaal er Den faste Voldgiftsret kompetent til at bedømme.

Hvad Realiteten angaar, maa der gives de Indklagede Medhold i, at de har været berettigede til at beregne sig Leje for Strejketiden. De faste Arbejderes Fribolig maa opfattes som en Del af deres Løn, og strejkende Arbejdere kan ikke kræve Løn. Derimod har det ikke været berettiget at fradrage mere end 2 Kr. pr. Uge. Den Arbejder, der i Henhold til den citerede Bestemmelse i Overenskomstens § 7 skal have et Pengebeløb i Stedet for Fribolig, kan jo kun kræve 2 Kr. pr. Uge, naar han ikke kan godtgøre, at han maa betale en højere Leje, eller at en ham selv tilhørende Bolig med Have repræsenterer en højere Værdi. Derfor maa der ogsaa regnes med 2 Kr. pr. Uge, naar der bliver Spørgsmaal om at beregne Arbejdsgiveren Ækvivalent for den Arbejderen overladte Bolig. Denne kan ganske vist i det enkelte Tilfælde repræsentere en større Lejeværdi, men dette kan ikke komme i Betragtning, da det drejer sig om en Bolig, der er *anvist* Arbejderen, men som denne maaske ikke vilde have valgt, hvis han selv havde skullet sørge for sit Husly.

Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes at burde betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

De Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug, der for Strejketiden fra 20. Maj til 2. Juni d. A. har beregnet sig mere end 2 Kr. pr. Uge i Leje af de faste Landarbejderes Fribolig, bør tilbagebetale det overskydende Beløb.

Sagens Omkostninger betaler Parterne med Halvdelen hver.

Sag Nr. 517.

Korkskærernes Dyrtidsordning.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 22—23.

Aar 1921 den 28. Oktober Kl. 3¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 517:

De samvirkende Fagforbund paa Korkskærernes og Sortererskernes Forbunds Vegne mod Korkvarefabrikantforeningen.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard og Vald. Nørregaard, Formand for Korkskærernes og Sortererskernes Forbund.

For de Indklagede mødte Formand for Korkvarefabrikantforeningen Direktør H. Chr. Nielsen.

Der fremlagdes Klage af 21. Okto-

ber 1921 med 5 Bilag og Tilsvar af 27. s. M.

Efter nogen Forhandling forligtes Sagen saaledes, at der fra 4. September d. A. skulde fradrages 12% og fra 1. November d. A. yderligere 5% i de gældende Dyrtidsprocenter.

For Tællerskernes Vedkommende skulde der fra 4. September d. A. fradrages 5 Kr. ugentlig i den hidtil gældende Løn.

Det for meget fradragne skulde tilbagebetales.

Klagen var hermed tilbagetaget.

Retten hævet Kl. 3,50 Em.

K. Sindballe.

/E. Steincke.

Sag Nr. 521.

Kuske ved Dagrenovationsarbejde i København.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. November 1921 i Sag Nr. 521: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Vognmandsforenings Vegne.

Dengang Dansk Arbejdsmandsforbund den 25. April 1921 vedtog et af Statens Forligsmænd stillet Forslag, hvori det hedder:

»Alle Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger nedsættes 13 Øre pr. Time.«

var den overenskomstmæssige Betaling for Udførel af Dagrenovation fra private Gader til Deling mellem to Mand henholdsvis:

14 Kr. 50 Øre pr. Læs for Kørsel fra Amager og Vesterbro,

17 Kr. pr. Læs for al øvrig Kørsel i København, samt, hvor der ikke kan køres pr. Læs, og Arbejdet derfor lønnes pr. Opgang (2 Beholdere), 98 Øre pr. Opgang.

Den 4. Maj tilskrev Vognmandsforeningerne Kuskenes Fællesforbund, at »som Følge af den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsmandsforbund trufne Ordning af Overenskomstforholdene, og efter Konference med det ærede Forbund Tirsdag den 3. ds., har vi reduceret de hidtil gældende Lønninger, som det vil fremgaa af vedlagte Cirkulære til vore Medlemmer,« og af Cirkulæret fremgik, at de fornævnte Satser var nedsat til henholdsvis:

13 Kr. 34 Øre — 15 Kr. 64 Øre — og 90 Øre.

Til disse Tal var man kommet ved at udregne, at 13 Øre pr. Time udgjorde 8 pCt. af de almindelige, daglønnede Kuskes Løn, og ved at anvende samme procentvise Reduktion paa Akkorden angaaende Dagrenovationen.

Forbundet fremkom ikke med nogen skriftlig Indsigelse mod Skrivelsen af 4. Maj, men vil paa anden Maade have tilkendegivet, at man i og for sig ikke var tilfreds med den skete Reduktion, men dog vilde finde sig i den i Forventning om, at man, naar den i August ventede Regulering kom, fik en Forbundet tilfredsstillende Ordning.

Den 22. August tilskrev Vognmandsforeningerne Forbundet saaledes:

»Idet vi vedlagt fremsender.... et Eksemplar af et Cirkulære..... angaaende Lønnedsættelserne i Følge August-Reguleringen, skal vi bemærke, at det ærede Forbunds Repræsentanter vel i vort Fællesmøde om denne Regulering tog Reservation overfor Nedsættelserne af Lønningerne for den private Dagrenovation, men at vi ikke har kunnet godkende den Reservation.«

Ifølge dette Cirkulære var Dagrenovationssatserne paa Grundlag af samme Princip, som var anvendt i Maj, nedsat med 12 pCt., nemlig til henholdsvis:

11 Kr. 74 Øre — 13 Kr. 76 Øre — og 79 Øre.

Forbundet var misfornøjet med denne Reduktion. Den 24. Septbr. drøftedes Spørgsmaalet paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen, og den 27. Oktbr. fremkom fra Dansk Arbejdsmandsforbund den til Grund for nærværende Sag liggende Klage, hvori det hævdes, at Reduktionen — beregnet paa Grundlag af, at Arbejdet med ét Læs kun kræver 2 Mand i 4 Timer — ikke bør gaa længere ned end til henholdsvis:

12 Kr. 2 Øre — 14 Kr. 52 Øre — og 91⁴/₅ Øre,

og at det for lidt udbetalte bør

efterbetales og de Indklagede paalægges Bod for Overenskomstbrud.

Paa et i Sagen den 10. Novbr. afholdt forberende Møde enedes Parterne om at gøre et nyt Forsøg paa ved Forhandling at naa til Enighed, og under den derefter stedfundne Forhandling har man fra Vognmandsforeningens Side tilbudt Satserne:

12 Kr. 50 Øre — 15 Kr. — og 92 Øre,

altsaa mere end af Forbundet krævet, men under Forudsætning af, at Efterbetalingskrav frafaldtes.

Skønt dette Tilbud gav Forbundet Mulighed for en Ordning, hvorefter Differencen kunde anvendes til Fordel for de Kuske, som har været beskæftiget ved Dagrenovationskørsel i de heromhandlede Perioder, men ikke længer er det, afslog Forbundet dette Tilbud, og Sagen er derefter procederet for Retten.

Under Proceduren har Forbundet frafaldet sit Krav paa Efterbetaling for Perioden Maj—August, medens Vognmandsforeningen paa sin Side har fastholdt sit nysnævnte Tilbud ogsaa som Grundlag for Rettens Kendelse, under Forudsætning af, at der ingen Efterbetalingspligt paalægges.

Retten mener, at Kuskenes Forbund ved hele sin Adfærd har forskerset Kravet paa Efterbetaling af, hvad der mulig maatte være betalt for lidt hidtil. Forbundet burde have givet sit Forbehold overfor Maj-Cirkulæret tydeligere Udtryk end sket. Forbundet burde endvidere, straks efter at Cirkulæret af August var fremkommet, have bragt sin Kritik af den deri skete Reduktion frem gennem faglig Mægling og Voldgift, i Stedet for først i Slutningen af Oktober at bringe Sagen frem for Den faste Voldgiftsret, og Forbundet burde ikke have vanskeliggjort en rettidig mindelig Ordning med Vognmandsforeningen ved at fremsætte det uholdbare og nu frafaldne Krav om Efterbetaling ogsaa for Perioden Maj—August.

Herefter vil det for dette Punkts Vedkommende være at give Kendelse i Overensstemmelse med de Indklagedes Procedure.

Klagen angaar imidlertid tillige et andet Punkt, nemlig, at August-Reguleringens 18 Øres Fradrag for Daglønskuskes Vedkommende er foretaget, som om de — ligesom de ugelønnede — havde en ugentlig Arbejdstid af 57 Timer, skønt deres virkelige Arbejdstid kun er 54 Timer.

Vognmandsforeningen har til Forsvar herfor henvist til, at man ved Dyrtidstillægenes Beregning har regnet med 57 Timer og derfor maa være berettiget til at gøre det samme ved Fradragene.

Overfor Klagernes Benegtelse kan det imidlertid ikke anses godtgjort, at disse i al Almindelighed er gaaet ind paa, at der for Daglønskuskenes Vedkommende skulde regnes med et fingeret Timetal af 57 Timer, og det saa meget mindre, som Antallet af daglønnede Kuske nu i Nedgangsperioden skal være større, end det var i Opgangsperioden. Der maa derfor for dette Punkts Vedkommende gives Klagerne Medhold, dog uden Efterbetaling.

Sagens Omkostninger findes at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Fra og med den første Lønningsdag, der indtræder efter denne Kendelses Afsigelse, betales det ovennævnte Dagrenovationsarbejde efter Satserne: 12 Kr. 50 Øre, 15 Kr, og 92 Øre.

Det 18 Øres Fradrag beregnes herefter for daglønnede Kuskes Vedkommende i Forhold til den virkelige Arbejdstid.

Noget Efterkrav tilkommer der ikke Kuskenes Fællesforbund.

Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund paa Kuskenes Fællesforbunds Vegne med 150 Kr. og Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Vognmandsforenings Vegne med 150 Kr.

Sag Nr. 522.

Arbejdsmænd og Chauffører hos Firmaet Chr. Jeppesen, Kbhvn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. November 1921 i Sag Nr. 522: Dansk Arbejdsgiverforening med De samvirkende Fagforbund paa

Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen paa Fabrikarbejdernes Forbunds og Chaufførernes Fagforenings Vegne:

Firmaet Chr. Jeppesen, Thyrasvej, der har dels et Maskin-Snedkeri, dels en Guldlistefabrik, deltog som Medlem af Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn i en den 18. Marts 1921 iværksat Lockout overfor Træindustriarbejdernes Forbund, hvilken Lockout senere ogsaa blev rettet imod Trælagerarbejdernes Fagforening i København. Som Modtræk iværksatte Dansk Arbejdsmandsforbund Sympatistrejke overfor alle Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, som havde lockoutet Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, nemlig for ogsaa at føre de Arbejdere ud i Konflikt, som Arbejdsgiverforeningen positivt havde undtaget, f. Eks. Kuske og Chauffører.

Hos Firmaet Jeppesen var Forholdet imidlertid det særlige, at dets Arbejdsmænd og Kusk stod i *Fabrikarbejdernes Forbund*, der ikke omfattedes af Lockouten. Alligevel gav Dansk Arbejdsmandsforbund Firmaets Kusk Ordre til at nedlægge Arbejdet den 18. April. Den 21. April afskedigede Firmaet to Arbejdsmænd — efter Firmaets Anbringende her under Sagen, ikke blot fordi Lockouten overfor Maskinsnedkerne da havde varet en Maanedstid, og der derfor ikke længere var tilstrækkeligt Arbejde til dem, men ogsaa fordi man var misfornøjet med deres Arbejdspræstationer — og efter Konfliktens Ophør den 28. April nægtede Firmaet at genantage de to Arbejdere saavelsom Kusken. Der er derefter i »Socialdemokraten« den 29. Maj, 2. Juli og 2. August fremkommet Meddelelser fra Fabrikarbejdernes Forbund om, at Firmaet var blokeret, hvortil den 29. Oktober er føjet en Blokade-Erklæring fra Chafførernes Fagforening.

Arbejdsgiverforeningen har nu paa Træindustriens Fabrikantforenings Vegne paastaaet denne Blokade kendt ulovlig og Dansk Arbejdsmandsforbund paa Fabrikarbejdernes Forbunds og Chaufførernes Fagforenings Vegne paalagt en alvorlig Bod.

De Indklagede har egentlig ikke bestridt Blokadens Ulovlighed, men har hævdet, at den i hvert Fald moralsk retfærdiggøres ved de to Arbejderes Afskedigelse, og da særlig ved Firmaets Nægtelse af ved Konfliktens Ophør at genantage Kusken og de to Arbejdere, uanset at disse havde arbejdet henholdsvis 13, 12 og 9 Aar hos Firmaet.

Firmaet har deroverfor henvist dels til, at det ikke længer har Brug for nogen Kusk, da det har afskaffet sit Hestekøretøj og anskaffet Automobil og dels til, at de Erfaringer, det har indvundet ved den i Mellemtiden benyttede Arbejdskraft, nemlig først Fabrikant Jeppesens Broder og senere en uorganiseret Arbejder, har belært det om, at det ikke kan være tjent med det af de afskedigede Arbejdere ydede Arbejde.

Retten maa give Klagerne Medhold i, at den iværksatte Blokade er ulovlig og mener ikke, at den kan undskyldes ved de af de Indklagede paaberaabte Omstændigheder, idet de Indklagede burde have forsøgt at faa deres Ønske om de Afskedigedes Genantagelse gennemført ad Mæglingens Vej. Da der imidlertid Intet er oplyst om, at Blokaden hidtil har paaført Firmaet økonomisk Tab, findes den forskyldte Bod kun at burde sættes til 200 Kr. De Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Kendelse.

Den ovenomtalte Blokade er ulovlig. I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening paa Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn's Vegne betaler Dansk Arbejdsmandsforbund paa Fabrikarbejdernes Forbunds og Chaufførernes Fagforenings Vegne 200 Kr. Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsmandsforbund med 300 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION. Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i November Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloshedsen i November Maaned 1921.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Tydeligt **0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligende Fredage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til der Forbund, hvorat de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saafremt Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1921.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Herrefirmasgade 10, Kbhvn. K.

Anpassede Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes fanden Kuvolut som Trykssag. Porto kun 5 Øre da 10 Øre (Indtil videre Kobenhavns Postomraade 8 Øre). Man der man da indtages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (0 for ingen).
Byens og Organisationens Navn samvel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sedvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen imidlertid ikke sendes som Trykssag.

P. P. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christensen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ❋ KØBENHAVN DEN 10. DECEMBER 1921 ❋ 18 AARGANG

Ekstraordinært Repræsentantskabsmøde.

Ifølge Forretningsudvalgets Beslutning er Repræsentantskabets Medlemmer indkaldt til ekstraordinært Møde i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, Mandag den 12. Decbr., eventuelt ogsaa Tirsdagen den 13.

Mødets Dagsorden er saaledes:

1. Den faglige Situation.
2. Skrivelse fra Dansk Arbejdsgiverforening angaaende Overenskomsten om 8-Timers-Arbejdsdagen.
3. De samvirkende Fagforbunds Stilling under Lønbevægelser m. m.
4. Forhandlingerne om Bedriftsraad, Ferie og Revision af Septemberforliget.
5. Lovforslaget om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedskasser m. m.

Lovgivning.

Arbejdsløshedsloven forlænget.

Som det vil erindres vedtog Rigsdagen den 22. December en Lov om midlertidigt Statstilskud i Anledning af Arbejdsløsheden. Denne Lovs Gyldighed udløb den 1. Decbr. i Aar, men Rigsdagen har nu vedtaget at lade Loven gælde indtil 1. Januar med nogle Ændringer.

Vi gengiver nedenstaaende Lovforslaget og de dertil knyttede Bemærkninger.

Forslag til Lov om midlertidigt Statstilskud i Anledning af Arbejdsløsheden.

§ 1.

Bestemmelserne i Lov Nr. 693 af 22. December 1920, jfr. Lov Nr. 147 af 1. April 1921, vedbliver at have Gyldighed indtil Udgangen af Dcbr. Maaned 1921.

§ 2.

I Tidsrummet fra 1. Decbr 1921 til 1. Januar 1922 bemyndiges Indenrigsministeren til at yde Statstilskud til kommunale eller kommunestøttede Arbejder, der sættes i Gang for at afhjælpe Arbejdsløshed. Tilskudet maa ikke overstige 3 Kr. pr. Arbejdsdag for hver beskæftiget Arbejder, og Indenrigsministeren godkender Planen for Arbejdet, derunder Beskæftigelsesvilkaarene.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft den 1. December 1921.

Bemærkninger til Lovforslaget.

Under Hensyn til, at Bestemmelserne i Lov Nr. 693 af 22. Decbr. 1920, der er forlænget ved Lov Nr. 147 af 1. April 1921, ophører at have Gyldighed den 30. November 1921, og at Forhandlingerne om det Rigsdagen foreliggende Lovforslag om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. ikke kan forventes afsluttede til dette Tidspunkt, har man ment at maatte foreslaa førstnævnte Lov forlænget for December Maaned d. A.

Da man imidlertid maa anse det for ønskeligt, at der allerede nu af Kommunerne eller med disses Støtte kan iværksættes Arbejder, hvortil der kan ydes Tilskud fra Staten, har man foreslaaet den i § 2 indeholdte Bestemmelse.

* * *

Den af Indenrigsminister Kragh forelangte Lov om Arbejdsløshedskasser, Arbejdsanvisning og Nødhjælpsarbejde er nu vedtaget af Folkethinget og oversendt til Landsthinget, som har overgivet Lovforslaget til Behandling i et Udvalg som for Tiden er stærk optaget af dette Arbejde.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 525.
Arbejdsmænd paa
A/S Dansk Sojakagefabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. November 1921 i Sag Nr. 525: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af danske Oliemøllere og A/S Dansk Sojakagefabriks Vegne.

I en Overenskomst af 23. Juli 1920 angaaende »Akkordordningen paa Dansk Sojakagefabriks Sipresseanlæg« er der for de forskellige Frøsorters Vedkommende fastsat, hvilken Minimalkagevægt der skal præsteres pr. Vagt, og hvilket Produktionstillæg der skal gives for hvert kg, der præsteres udover Minimum. Kun for Kopras Vedkommende er der foreskrevet en Forsøgstid, idet det i Overenskomsten hedder:

»Man enedes om for Kopras Vedkommende at fastsætte en Minimalkagevægt paa 2200 kg og 0,75 Øre pr. kg mere. Dette skulde kun gælde forsøgsvis i 2 Maaneder, hvorefter der, hvis en af Parterne forlanger det, skal optages ny Forhandling.«

Ved en Opmandskendelse af 15. Juni 1921 er denne Overenskomst af 28. Juli 1920 fornyet for et Aar, saaledes at den gælder til 1. Februar 1922.

Kopra-Presningen foregaar periodevis, og den 23. Juni 1921 tilskrev Foreningen af danske Oliemøllere Oliearbejdernes Fagforening, »at det pr. 28. Juli f. A. fastsatte Produktionstillæg for Kopra har været prøvet i tilsammen mere end 2 Maaneder, hvorfor Fabriken betragter dette Produktionstillæg som bortfaldet.« Fra Fagforeningens Side hævdedes det derimod, at Tillægget vedvarende maatte gælde, da man ikke var enedes om noget, der skulde træde i Stedet. Imidlertid gik Fabriken, bl. a., fordi Tillægget for den da løbende Kopra-Presningsperiode (5. Juni—2. Juli 1921), kun udgjorde et ringe Beløb, ind paa at betale det, uden dog derfor at fravige sit principielle Standpunkt. Den vægrede sig derfor ved for den næste Periode, der forløb fra den 16. tll 25. August 1921, at betale Tillægget, hvis Størrelse ikke nøjere fremgaar af det Retten forelagte, men som efter Fabrikkens Angivende vilde beløbe sig til ca. 1000 Kr., medens det efter Fagforeningens foreløbige Skøn vilde beløbe sig til ca. 1400 Kr. For den sidste Periode, hvori der er presset Kopra (4. Oktober—4. Novbr. 1921) har Spørgsmaalet ingen videre Betydning, da der i denne Periode saa godt som ikke er præsteret Arbejde udover Minimum.

Det maa efter det Foreliggende antages, at ingen af Parterne efter Prøvetidens Udløb har stillet Krav til Modparten om Optagelsen af en Forhandling.

Klagerne har nu paastaaet A/S Dansk Sojakagefabrik tilpligtet 1) at respektere Overenskomsten af 28. Juli 1920, 2) at efterbetale det ikke-erlagte Kopra-Produktionstillæg og 3) at erlægge Bod for Overenskomstbrud.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de særlig henviser til, at den i Faget gældende Landsoverenskomst af Marts 1919 fastsætter en normal Timeløn, og at denne maa være enegældende; naar man efter de to Maaneders Prøvetid for Kopra-Presningens Vedkommende ikke er blevet enig om noget Andet.

Heroverfor hævdes det af Klagerne, *at* man fra Arbejdernes Side netop ikke havde fundet den almindelige Timeløn fyldestgørende og derfor havde haft baade Specialist-Tillæg og andre Tillæg, og *at* man for Kopras Vedkommende alt før Overenskomsten af 28. Juli 1920 havde en akkordmæssig Løn-Ordning, og *at* de 2200 kg og 0,75 Øre kun var Udtryk for, hvad man ogsaa fra Arbejdernes Side forsøgvis kunde gaa med til, idet man forbeholdt sig at stille yderlige Krav, særlig med Hensyn til Betaling i Tilfælde af Maskinskade.

Som Sagen saaledes foreligger, maa Retten anse det for den nærmest liggende Opfattelse af den omstridte, i sig selv uklare Bestemmelse i Overenskomsten af 28. Juli 1920, at Prøvetiden skulde tjene til at gøre det klarere, ikke, om der overhovedet skulde anvendes akkordmæssig Lønning ved Presning af Kopra, men hvorledes den

nærmere Ordning af denne Lønningsmaade burde være. I Konsekvens heraf maa det under de her foreliggende Omstændigheder videre antages, at den for Prøvetiden fastsatte Akkord-Lønning maa vedblive at gælde, indtil der gennem en fra en af Siderne forlangt Forhandling naas til en ny Overenskomst angaaende dette Spørgsmaal.

Til at paalægge nogen Bod ses der ikke at være Grund. og da begge Parter maa have Ansvaret for den i Overenskomsten af 28. Juli 1920 indeholdte Uklarhed, findes Sagens Omkostninger at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Det i Overenskomsten af 28. Juli 1920 mellem Oliearbejdernes Fagforening og Foreningen af danske Oliemøllere for Kopra fastsatte Produktionstillæg af 0,75 Øre pr. kg maa, saalænge Overenskomsten bestaar, være gældende uanset Prøvetidens Udløb, indtil Parterne gennem Forhandling naar til en anden Ordning.

Sagens Omkostninger betales af Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Oliearbejdernes Fagforenings Vegne med 150 Kr. og af de Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa A/S Dansk Sojakagefabriks Vegne med 150 Kr.

Sag Nr. 524: Spørgsmaal om Murerfagets Opmaalermænd som Medlemmer af Mæglings- og Voldgiftsretter.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. November 1921 i Sag Nr. 524: Dansk Arbejdsgiverforening mod Murerforbundet i Danmark paa dettes Aarhus-Afdelings Vegne.

Efter at det ved Rettens Kendelse af 29. Maj 1914 i Sag Nr. 124 var statueret, at Murersvendene i Aarhus maatte være berettigede til at lade udført Arbejde opmaale ved en fast Opmaalemand, er saadanne ansat af Svendeorganisationerne i forskellige Provinsbyer, ligesom der vedblivende findes en fast Opmaalemand i Aarhus, hvor han tillige er Formand for Fagforeningen og som saadan fastlønnet.

Dansk Arbejdsgiverforening har nu paa Centralforeningen af Murermestre i Jylland og Aarhus Murermesterforenings Vegne nedlagt Paastand om, at Opmaalemanden kendes inhabil til at fungere som Mæglings- og Voldgiftsmand i Sager, der drejer sig om den af ham selv foretagne Opmaaling. naar saadanne Sager fremkommer til Behandling efter Fagets Overenskomst om lokal Mægling og Voldgift. Til Støtte herfor har Klagerne særlig henvist til, at Opmaalemanden i saadanne Sager i Virkeligheden faar den Opgave at bedømme Rigtigheden af den af ham selv foretagne Opmaaling og Fortolkning, og Mesterforeningen i Aarhus har i Forbindelse hermed bl. a. fremhævet, at den i Overensstemmelse med det af den her hævdede Standpunkt aldrig har anset sig berettiget til at lade Medlemmer af det Mester-Udvalg, der er etableret for at føre en vis Kontrol med Lønregnskaberne, fungere som Voldgiftsmænd i Sager, med hvilke de har haft at gøre som Kontrollerende.

Murerforbundet har paa sin Side hævdet, at det er naturligt og heldigt, at man til Mæglingen og Voldgiften vælger dem, der har den største Indsigt i Sagen uden dog at være direkte interesserede i den. Forbundet har deshos særlig henvist til, at Overenskomsten i sin Prg. 2 udtrykkelig siger, at »ogsaa Medlemmer af Bestyrelserne er valgbare«.

Den faste Voldgiftsret har i sin Kendelse af 12. Januar 1916 i Sag Nr. 164 udtalt, at »forsaavidt et Medlem af en faglig Voldgiftsret virkelig paa Forhaand skulde have udtalt sig saa stærkt og saa bindende om det paagældende Spørgsmaal, at han derefter ikke kan anses at staa frit i sin Bedømmelse af de Grunde, der fremføres under Sagens Behandling, kan han derved have gjort sig inhabil til at deltage i Sagens Paakendelse«. Da det nu maa antages, at en Opmaalemand normalt vil være i en saadan Stilling med Hensyn til de Tvivlsspørgsmaal, der først har været fremme for ham som Opmaalemand og derefter gaar til lokal Voldgift, maa der gives Klagerne Ret i, at Opmaalemanden er inhabil til at virke som Voldgiftsmand i saadanne Sager. Derimod ses der ikke at være tilstræk-

kelig Grund til at udelukke ham fra at være Mæglingsmand i disse Sager.

Det her sagte finder tilsvarende Anvendelse paa Mestre, der er Medlemmer af Kontrol-Udvalget.

Efter Sagens Beskaffenhed findes dens Omkostninger at burde bæres af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Opmaalemanden kan mod Modpartens Protest ikke virke som Voldgiftsmand ved lokal Voldgift i Sager, der drejer sig om Rigtigheden af den af ham selv foretagne Opmaaling og Lønberegning.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne, Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Murermestre i Jyllands Vegne med 150 Kr. og de Indklagede, Murerforbundet, med 150 Kr.

Sag Nr. 528.

Litografer hos A/S Kruckow-Waldorff.

Spørgsmaal om 2-Holds-Drift.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog, A., 5. Side 39.

Aar 1921 den 18. November Kl. 3 Efterm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 528:

Dansk Arbejdsgiverforening paa Dansk litografisk Principalforenings Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk litografisk Forbunds Vegne:

Retsformand Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær W. Elmquist i Dansk Arbejdsgiverforening, Formand for Dansk litografisk Principalforening Ingeniør Koch, Bestyrelsesmedlem Litograf Jentsch og Sekretær K. Levin samt Direktør Winther for A/S Kruckow-Waldorff.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Forretningsfører for Dansk litografisk Forbund Soph. E. Frederiksen og Formand for Trykkeriafdelingen E. Lange.

Der fremlagdes Klage af 5. Novbr. 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 16. s. M.

Efter nogen Forhandling erklærede Klagerne, at de, da Overenskomsten udløber den 31. December 1921 og en eventuel faglig Voldgiftskendelse derfor ikke vilde faa videre Betydning, er villige til at stille denne Sag i Bero, saaledes at de kun vil forlange den fremmet, forsaavidt der fra Forbundets Side i Resten af Overenskomstperioden lægges Hindringer i Vejen for 2 Holdsdrift.

Retten hævet Kl. $3^3/_4$ Efterm.

E. Tybjerg.

/ E. Steincke.

Den faste Voldgiftsrets Præsidium.

Paa et for nylig afholdt Dommermøde er Højesteretsdommer Dr. jur. E. Tybjerg genvalgt til Rettens Formand, Professor, Dr. jur. K. Sindballe og Landsdommer Poul Hansen genvalgtes til Næstformænd.

Statistisk Departement undersøger Husholdningsregnskaber.

De samvirkende Fagforbund har fra Statistisk Departement modtaget en Meddelelse, som vi nedenfor gengiver i sin Helhed:

Til en Undersøgelse angaaende Husholdningsregnskaber og Husholdningsforbrug har Det statistiske Departement ladet fremstille en Regnskabsbog, som Departementet gratis udleverer til dem, der paatager sig at føre den gennem Aaret 1922 og derefter tilbagesender den til Departementet til statistisk Behandling. Bogen vil af Departementet blive behandlet med absolut Diskretion, og naar Bearbejdelsen af de indkomne Bøger er tilendebragt, kan den, der har ført en Bog, faa denne udleveret som sin Ejendom.

Bogen er nærmest beregnet paa at føres Maaned efter Maaned, men Regnskaber, der f. Eks. føres Uge for Uge vil uden Vanskelighed kunne indpasses deri.

Det er i særlig Grad Arbejder-, Funktionær- og Tjenestemandsstanden, som Departementet ønsker at inddrage i den forestaaende Undersøgelse, og man forventer hos saa mange Husfædre og Husmødre af disse Klasser at møde Forstaaelse og Interesse for Opgaven, at der bliver Afsætning paa alle Bøgerne, og at disse til sin Tid vil indgaa til Departementet i vel

ført Stand. Selv Bøger, der ikke er ført i alle Detailler, f. Ex. m. H. t. Mængderne af indkøbte Varer, vil dog være af Betydning for Undersøgelsen.

Statistiske Undersøgelser af denne Art er allerede tidligere foretagen, sidste Gang i 1916. De har haft deres overordentlige Betydning til Bedømmelse af Befolkningens Levevis paa de forskellige Indtægtstrin i By og paa Land, i de forskellige Samfundsklasser osv. De har været til stor Støtte for Ernæringsfysiologien og for Bestræbelserne for rationel Husførelse, de har tjent som Udgangspunkt for Beregninger af den direkte og indirekte Skattebyrde, for Udregning af den almindelige Prisbevægelse og for Fastsættelsen af Dyrtidstillæg, og de har tjent rent praktiske Opgaver bl. a. ved Beregninger over Befolkningens Forbrug af en Række vigtige Livsfornødenheder.

Af Hensyn til de stærke Forskydninger, der i de sidste Aar har fundet Sted med Hensyn til Pengenes Købeevne, Indtægtsforhold og utvivlsomt ogsaa med Hensyn til Indtægternes Anvendelse og Udgifternes indbyrdes Forhold, vil det nu være i høj Grad ønskeligt at faa en ny Undersøgelse sat i Gang.

Man kan personligt eller skriftligt henvende sig til *Det statistiske Departement (Kristiansgade 2, København K.)* om en Husholdningsbog. En saadan vil derefter blive tilsendt dem, der har henvendt sig derom, i Løbet af Decbr. Maaned.

*

Af Hensyn til den utvivlsomme Betydning en saadan Undersøgelse kan have for Fagorganisationernes Ledelse i deres Bestræbelser for at argumentere for passende Lønninger for Arbejderne, tillader vi os paa det mest indtrængende at henstille til vore Læsere at gøre Brug af Statistisk Departements Tilbud, og at udføre det dermed forbundne Arbejde paa den bedst mulige Maade.

Det internationale Fagforeningsforbund og den truende Krigsfare.

Tirsdag den 15. og Onsdag den 16. November afholdtes en af det internationale Fagforeningsforbunds Ledelse indkaldt og ledet international Konference af Repræsentanter for Transportarbejdernes, Bjerg- og Metalarbejdernes internationale Fagsekretariater.

Tilstede ved denne Konference var: Fra det Internationale Fagforeningsforbund Vicepræsident L. Jouhaux og Sekretærerne J. Oudegeest og Edo Fimmen.

Det var ikke muligt for Præsidenten J. H. Thomas, England, at deltage i Konferencen og heller ikke for 2. Vicepræsident C. Mertins, Belgien, der er Formand for Arbejdergruppen paa den internationale Arbejdskonference i Genf og af den Grund ikke kunde komme til Amsterdam.

For den internationale Transportarbejde-Føderations Generalraad var mødt Formanden, Robert Williams, England, J. H. Döring, Tyskland, M. Bridegaray, Frankrig. Edo Fimmen, Sekretær i det internationale Fagforeningsforbund, deltog tillige i Konferencen i sin Egenskab som Sekretær i den internationale Transportarbejder-Føderation.

Af Bestyrelsen for det internationale Metalarbejderforbund deltog J. Brownlie, Englang, R. Dissmann, Tyskland, A. Merrheim, Frankrig, J. A. Hansen, Danmark, samt den internationale Sekretær C. Ilg, Schweiz.

For Bestyrelsen for den internationale Bjergarbejder-Føderation H. Smith og W. P. Richardson, England, C. Bartuel og C. Quintin, Frankrig, van der Bilt, Holland, og den internationale Sekretær Frank Hodges, England.

Konferencen behandlede Verdens-Situationen med særligt Henblik paa den paany truende Krigsfare. Saavel med Hensyn til Opfattelsen af den almindelige Verdenssituation som Reaktionens og Militarismens Bekæmpelse og de Forholdsregler, der skal tages mod yderligere Krige, herskede der Enstemmighed blandt alle Delegerede.

Konferencens Opfattelse og Beslutninger blev fremsat i tre Resolutioner.

Der blev dannet en provisorisk Komité, som indtil den internationale faglige Kongres i 1922 har fundet

Sted, specielt skal beskæftige sig med den antimilitaristiske Propaganda og Aktion. Foruden det internationale Fagforeningsforbunds ledende Mænd indvalgte hver af de repræsenterede Fagsekretariater én Repræsentant i denne Komité, nemlig: Robert Williams for Transportarbejdernes, Frank Hodges for Bjergarbejdernes og C. Ilg for Metalarbejdernes internationale Fagsekretariater.

Komiteen fik Fuldmagt til indtil den næste Kongres at træffe de nødvendige Forholdsregler til Bekæmpelse af Militarismen og til Forhindring af nye Krige.

Det blev endvidere besluttet, at man ved Siden af Organiseringen af Arbejderklassens Modstand imod Reaktion og Militarisme ogsaa skal optage den fælles internationale Kamp mod den som en Følge af den økonomiske Depression stadig mere og mere om sig gribende Forringelse af Arbejdsbetingelser, i alle Lande. Ledelsen for det internationale Fagforeningsforbund blev anmodet om at træffe Forberedelser til, at Forholdsreglerne til Løsningen af dette Spørgsmaal kan blive forelagt den internationale Fagforeningskongres, som skal afholdes i Rom i April næste Aar, saaledes at denne Kongres kan fatte de definitive Beslutninger i dette Spørgsmaal.

I Mødet den 16. November deltog foruden de ovennævnte Personer tillige James O'Grady. O'Grady er den Hovedrepræsentant, som af det internationale Fagforeningsforbund er valgt til at lede den Hjælpeaktion, som dette Forbund har foranstaltet til Fordel for de Nødlidende i Rusland. Han var standset i Amsterdam paa sin Rejse til Rusland, for at kunne forhandle med Ledelsen af det internationale Fagforeningsforbund om de nødvendige Forholdsregler.

Resolution Nr. 1:

Den i Amsterdam den 15. og 16. November afholdte kombinerede Konference af Repræsentanter for Transportarbejdernes, Bjergarbejdernes og Metalarbejdernes internationale Sekretariater, hvis Formaal var at raadslaa om den truende Krigsfare og at tage Forholdsregler overfor Faren for en ny Verdenskrig, bekræfter de af den internationale Fagforeningskongres i London i November 1921 og af de internationale Transportarbejderkongresser (Kristiania, Marts 1920 og Genf, April 1921), den internationale Bjergarbejderkongres (Genf, August 1920) og de internationale Metalarbejderkongresser i (København, August 1920 og Luzern, August 1921) tagne Beslutninger.

I Betragtning af den Kendsgerning, at de reaktionære og militaristiske Bestræbelser tiltager i hele Verden og en ny Krig er uundgaaelig dersom ikke Arbejderklassen i alle Lande i fuld Enighed og Samdrægtighed gør Front imod den fra den kapitalistiske Klasse truende Fare, retter Konferencen en indtrængende Appel til alle Landes Arbejdere om ved Siden af den Kamp de fører for at afværge en Forringelse af Arbejdsbetingelserne retter deres Opmærksomhed paa og anvender al deres Energi til Bekæmpelsen af selve Kapitalismen og den med denne uløselig forbundne Militarisme.

Under Paaberaabelse af de af de Internationale Arbejderkongresser vedtagne herhenhørende Resolutioner forventer Konferencen, at alle de det internationale Fagforeningsforbund tilsluttede Organisationer i deres eget Land og blandt deres egne Fagfæller stærkere og med mere Eftertryk end hidtil fører Agitationen og Aktionen mod Militarismen og for den almindelige Afrustning.

Med Henblik paa dette Formaal appellerer Konferencen til alle Landes Arbejdere, at slutte sig sammen til én Magt, som er i Stand til i Tilfælde af truende Krigsfare, under det internationale Fagforeningsforbunds Ledelse straks at proklamere international Generalstrejke for at forhindre Krigens Udbrud.

I Betragtning af den Kendsgerning, at en Krig ikke kan føres hvis ikke Transportvirksomheder, Bjergværks- og Metalindustrien funktionerer, er Konferenen af den Mening, at det i første Række er disse Industrigruppers Arbejderes Pligt under Opbydelse af

alle deres Kræfter at føre en Agitation imod Reaktion og Militarisme og til at anvende hele deres økonomiske Magt for at forhindre en Gentagelse af Menneskeslagteriet i Verden.

Resolution Nr. 2:

Den den 15. og 16. November 1921 i Amsterdam afholdte Konference af det internationale Fagforeningsforbunds Forretningsudvalg sammen med Delegerede fra Transportarbejdernes, — Bjergarbejdernes — ogMetalarbejdernes internationale Sekretariater, som taler i 24 Millioner organiserede Arbejderes Navn, retter en indtrængende Opfordring til alle Organisationer, som er rede til virkelig Bekæmpelse af Krig og Militarisme, at forene sig med de nævnte organiserede Arbejdere til med alle Kræfter at forebygge en ny Verdenskrig.

Konferencen vender sig særlig til de Millioner af Hustruer og Mødre, hvis Mænd og Sønner maatte lade deres Liv i en ny Krig. Den opfordrer disse til at organisere sig Skulder mod Skulder med de under det internationale Fagforbund organiserede Arbejdere for at bekæmpe Militarismen og umuliggøre en ny Krig.

Resolution Nr. 3:

Den den 15. og 16. November 1921 i Amsterdam afholdte Konference af det internationale Fagforeningsforbunds Forretningsudvalg sammen med Delegerede fra Transportarbejdernes, — Bjergarbejdernes — ogMetalarbejdernes internationale Sekretariater anser det for nødvendigt, at der ligeoverfor den daglig tiltagende Krigsfare og afventende de definitive Forholdsregler til Bekæmpelse og Forhindring af en ny Krig, som den til April 1922 i Rom indkaldte internationale Kongres vil behandle, skabes et Forum, som i Tilfælde af en truende Krig kan proklamere og gennemføre en Generalstrejke af alle Landes Arbejdere, der er tilsluttet det internationale Fagforeningsforbund, i Forstaaelse med de paagældende Organisationer.

Den vedtager Oprettelsen af en provisorisk international Komité, bestaaende af Forretningsudvalget for det internationale Fagforeningsforbund og en Repræsentant for hver af de tre internationale Sekretariater: Transportarbejdernes, Bjergarbejdernes- og Metalarbejdernes. Denne Komité skal indtil næste internationale Kongres, træffe alle til Afværgelse af den truende Krigsfare nødvendige Forholdsregler.

Danmarks Indførsel fra Tyskland i første Halvaar 1921.

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Efter en foreløbig Opgørelse udgjorde Værdien af Danmarks Indførsel fra Tyskland i 1. Halvaar 1921 206 Mill. Kr. Til Sammenligning med Værdien af den samlede Indførsel anføres følgende Oversigt:

	Samlet Indførsel	Heraf fra Tyskland	
			i pCt. af den
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	saml. Indførsel
1. Halvaar 1921	789	206	26
1920	3238	531	16
1919	2605	335	13

Værdien af Indførslen fra Tyskland var forholdsvis mindre i 1. Halvaar 1921 end i 1920. Paa Grund af Pengenes forandrede Værdi lader Indførselstallene for de forskellige Aar sig dog ikke umiddelbart sammenligne; en Del af Nedgangen i 1921 maa saaledes sikkert tilskrives de faldende Priser.

Da Værdien af Indførslen fra andre Lande er gaaet endnu stærkere ned i 1921 end Indførslen fra Tyskland, er dette Lands Andel i Danmarks samlede Indførsel steget fra 16 pCt. til 26 pCt., et Tal, som dog er adskilligt mindre end det tilsvarende for 1913, nemlig 38 pCt. I 1919 var Tysklands Andel nede paa 13 pCt., det laveste Tal, der overhovedet har været konstateret under Krigen.

Nedgangen i Værdien af Indførslen fra Tyskland i 1921 gør sig gældende for de fleste Varegruppers Vedkommende, jfr nedenstaaende Oversigt:

	Indførsel fra Tyskland	
	1920	1. Halvaar 1921
	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Manufakturvarer af Spindestoffer	42,7	19,6
Klædningsstykker, Modevarer m. m.	28.1	13.8
Papir og Arbejder heraf	19,2	7,0
Kemisk-tekn. Artikler o. l., Gødningsstoffer	20,4	12,8
Mineraler, formede Fabrikater	33,8	10,7
Jern (Staal) og Arbejder heraf	146,9	42,8
Skibe, Vogne, Maskiner, Instrumenter	65,7	25,3
Andre Varer	173,7	74,3
Tilsammen	530,5	206,3

Medens Værdien af den samlede Indførsel hertil Landet af Manufakturvarer og færdige Klædningsstykker m. m. gik meget stærkt ned i 1921, var Værdien af de fra Tyskland indførte Varer i disse Grupper som Helhed ret uforandret; for de enkelte Varer er Forholdet dog meget forskelligt. En Oversigt over de fra Tyskland indførte Mængder af forskellige vigtige Varer i 1. Halvaar 1921, sammenstillet dels med Aaret 1920 dels med det sidste Aar før Krigen, 1913, er meddelt omstaaende. Alle de i det følgende anførte Mængdetal for 1921 maa betragtes som foreløbige:

	Indførsel fra Tyskland		
Manufakturvarer:	1913	1920	1. Halvaar 1921
Af Uld:	100 kg	100 kg	100 kg
Gulvtæpper og Gulvtæppetøjer	2240	852	921
Klædningsstoffer af Vægt 250—750 gr pr. m²	7179	692	479
Klædningsstoffer af Vægt under 250 gr. pr. m²	6459	956	731
Af vegitabilske Stoffer:			
Fløjlsvævede Varer	1327	161	41
Trykkede Varer	1440	141	193
Ensfarvede, mønstervævede Varer	2496	579	318
Ensfarvede, ikke mønstervævede Varer	3390	718	315
Ufarvede, blegede, undt. mønstrede Varer	5575	754	553
Færdigsyede Herreklæder:			
Af Uld	524	2170	466
Af vegitabilske Stoffer	292	703	133
	100 Stkr.	100 Stkr.	100 Stkr.
Filthatte	2991	3985	1211

For Manufakturvarer var der gennemgaaende Stigning fra 1920 til 1921, men Indførslen er dog betydelig mindre end i 1913. Indførslen af færdigsyede Herreklæder samt af Filthatte var i 1920 adskilligt større end i 1913, men i 1921 gik Indførslen stærkt tilbage.

Til Belysning af den tyske Konkurrences Styrke overfor forskellige vigtige danske Industrigrene anføres følgende Tal:

	Indførsel fra Tyskland		
	1913	1920	1. Halvaar 1921
	100 kg	100 kg	100 kg
Fodtøj af Læder	2134	235	553
Cigarer	342	697	654
Flasker, alm. brune og grønne	3312	59927	10121
Flasker, andre	1435	2461	3202
Lampekupler og -glas	1944	2227	648
Andre Glasvarer (undt. Tavleglas)	9226	15222	6201
Pap under Toldpos. 208	29364	18005	13108
Alm. Avispapir	»	3646	976
Papir under Toldpos. 211	34849	44611	18296

For forskellige af disse Varers Vedkommende har Indførslen i 1. Halvaar 1921 været forholdsvis større end i 1913. I de Tilfælde, hvor der kan paavises en saadan Stigning i Indførslen fra Tyskland, maa man dog tage Indførslen fra andre Lande samt den danske Produktions Størrelse med i Betragtning for at naa til en rigtig Vurdering af det Tryk, hvorunder vedkommende danske Industrigreen arbejder. Ofte udgør Indførslen kun en ringe Brøkdel af hele Forbruget.

Med Hensyn til den store Jern- og Jernvaregruppe skal kun fremhæves, at Indførslen i 1. Halvaar 1921 af Blikvarer og fortinnede og forzinkede (galvaniserede) Jernvarer er forholdsvis større end i 1913, medens Indførslen af Varer som Traadsøm og -stifter samt Jerntraad er forholdsvis mindre end i 1913.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 * KØBENHAVN DEN 17. DECEMBER 1921 * 18 AARGANG

Ekstraordinært Repræsentantskabsmøde
den 12 og 13. December 1921.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab afholdt et ekstraordinært Møde i Folkets Hus, Enghavevej 40, i Dagene den 12. og 13. December.

Dagsordenen var følgende:

1. Den faglige Situation.
2. En Skrivelse fra Dansk Arbejdsgiverforening angaaende Overenskomsten om 8-Timers-Arbejdsdagen.
3. Lovforslaget om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedskasser m. m.
4. De samvirkende Fagforbunds Stilling under Lønbevægelser m. m.
5. Forhandlignerne om Bedriftsraad, Ferie og Revision af Septemberforliget.

Der var mødt 295 Repræsentanter, eller saa godt som alle Repræsentantskabets Medlemmer.

Formanden, Carl F. Madsen, aabnede Mødet og bød Repræsentanterne Velkommen, hvorefter J. A. Hansen og Vilh. Nygaard valgtes til Mødets Dirigenter.

Dagsordenens Punkt 1.

Formanden, *Carl F. Madsen:* Paa Repræsentantskabsmødet i Slutningen af September behandlede vi indgaaende den økonomiske Krise. De Krav, vi da fremsatte overfor Regeringen om at iværksætte Foranstaltninger, der kunde mildne Krisen og dens Følger, er saa godt som slet ikke imødekommet. Dette undrer os egentlig ikke, da det synes, som om Regeringens Formaal er, i Forbindelse med Arbejdsgiverne, at drive Arbejdernes Lønninger ned til det mindst mulige. Taleren omtalte derefter det af Regeringen i Forbindelse med Arbejdsløshedsloven fremsatte Forslag om Nødhjælpsarbejde og belyste dettes Indhold. I Anledning af dette Forslags Fremsættelse er der Landet over iværksat Protestdemonstrationer, som havde haft meget stor Tilslutning.

Pegede paa den af Arbejdsgiverforeningen trufne Beslutning, hvorefter alle Overenskomster skal opsiges til Ophør til deres Udløbstid, og paaviste, at den samme Beslutning er taget af Arbejdsgiverne i vore Nabolande. Der som her søger man at nedsætte Lønningerne til et Minimum.

Efter en udførlig Fremstilling af, hvorledes Arbejdsgiverne søger at udnytte den vanskelige Situation, Arbejderne er i, foraarsaget af den vældige Arbejdsløshed, sluttede Formanden med at mane Repræsentanterne til den største Agtpaagivenhed overfor alle foreliggende Forhold i den kommende Tid.

Da ingen begærede Ordet, gik man over til Behandling af

Dagsordenens Punkt 2.

Carl F. Madsen: Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi i Slutningen af Oktober en Skrivelse, hvori man meddeler, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 13. Oktober har vedtaget en Resolution, som kræver, at Hovedbestyrelsen skal søge Overenskomsten om 8-Timers-Arbejdsdagen ændret og om fornødent opsige denne. Man anmodede dernæst om, at der afholdtes et Fællesmøde mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg angaaende dette Spørgsmaal.

Dette Møde afholdtes, og Arbejdsgiverne skitserede her deres Ønsker om Ændringer i Overenskomsten. Vi gjorde gældende, at vi ingen Beføjelse havde

til at tage Stilling hertil, men vi vilde, saafremt vi fik Ønskerne skriftligt formuleret, forelægge dem for vort Repræsentantskab.

Vi har derefter modtaget en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen af følgende Ordlyd:

København B., den 19. Novbr. 1921.
Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 21. f. M. og under Henvisning til det mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg den 27. s. M. afholdte Fællesmøde om Arbejdstiden skal vi tillade os at fremsætte følgende Bemærkninger:

Da Spørgsmaalet om den 8 Timers Arbejdsdag af Arbejderne — efter vor Mening i høj Grad med Urette — er gjort til et for Arbejdernes Velfærd fuldkommen afgørende Spørgsmaal, og da De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg ved Mødet den 27. f. M. udtalte den Opfattelse, at en Opsigelse af Overenskomsten om den 8 Timers Arbejdsdag af 17. Maj 1919 i høj Grad vilde være egnet til at bringe Forstyrrelse ind i Arbejdets rolige Gang, har Arbejdsgiverforeningens Ledelse overvejet Muligheden af at undlade at opsige Arbejdstids-Overenskomsten under Forudsætning af, at man fra Arbejdernes Side kunde gaa med til visse Lempelser af Overenskomstens Regler.

Det vil nemlig være fuldkommen nødvendigt for os at faa gennemført en Ordning, der bøder noget paa de Ulemper, der findes ved den nuværende Arbejdstid, der — som oftere fremhævet — paa Grund af dens generelle Form ikke tillader den fornødne Tilpasning efter det praktiske Livs Tarv.

I Henhold hertil tillader vi os at stille De samvirkende Fagforbund følgende Forslag til Fortolkning af den gældende Arbejdstids-Overenskomst, idet vi bemærker, at under Forudsætning af, at dette Forslag tiltrædes, vil vi tage under Overvejelse at foreslaa Hovedbestyrelsen at ændre sin Beslutning om, at Overenskomsten af 17. Maj 1919 skal opsiges.

Vort Forslag gaar ud paa følgende:

1) I udprægede Sæsonfag, hvor Arbejdstiden paa Grund af Vejrlig og andre Naturforhold i visse Maaneder af Aaret ligger under 8 Timer, ydes der ved en Forlængelse i Sommertiden Erstatning herfor.
2) For yderligere at gøre Arbejdstiden effektiv, foretages der en hensigtsmæssig Omlægning af Arbejdstiden. Eksempelvis skal vi anføre, at naar Arbejdstiden for Jord- og Betonarbejdere er 7 Timer i Maanederne December og Januar og 8 Timer Resten af Aaret, vilde vi anse det for heldigere for en effektiv Udnyttelse af Arbejdstiden, at denne fastsættes til 7 Timer i December og Januar, 7½ Time i November og Februar, 8 Timer i Marts og Oktober og 8½ Time i Aarets øvrige Maaneder. Med en saadan Omlægning vilde der fremkomme en effektiv Arbejdstid af gennemsnitlig 8 Timer daglig Aaret rundt, og man vilde undgaa den Ulempe, der klæber ved, at de 8 Timers Arbejdstid paa Grund af Lysforholdene ikke udnyttes fuldt ud i November og Februar, og derved vilde Fagenes Arbejdere ogsaa faa Adgang til en forøget Aarsfortjeneste.
3) Opsyn, Vagttjeneste, Renholdelse af Lokaler og dermed ligestillet Gerning, der ikke kræver væsentlig fysisk Arbejde samt Arbejde med systematiske Pavser undtages fra Bestemmelsen om den 8 Timers Arbejdsdag.
4) Overtidsbetalingen ændres saaledes, at Arbejde 1 Time før den normale Arbejdstids Begyndelse og 3 Timer efter den normale Arbejdstids Slutning betales med et Tillæg af 25 pCt., Arbejde derudover med et Tillæg af 50 pCt.

   Vi tror ikke, at Overarbejde paa Grund af en saadan Nedsættelse i Betalingen vil blive anvendt i væsentlig større Udstrækning end tidligere i de fleste Fag. Men der er visse Industrier og Haandværk, der i en eller flere kortere Perioder af Aaret har en Slags Sæson — f. Eks. Skotøjsindustrien og Beklædningsindustrien og Haandværket — og for hvem det er af den største Betydning i denne »Sæsontid« at kunne udnytte Maskinkraften eller anden Arbejdskraft i saa høj Grad som muligt for at kunne forøge deres Produktions- og Konkurrenceevne.
5) Der maa ikke fra Arbejderorganisationernes Side lægges Hindringer i Vejen for Udførelsen af Overarbejde i det Omfang, som Virksomhedernes Tarv udkræver, og Hovedorganisationerne er enige om, at der bør ikke i Overenskomsterne findes indskrænkende Bestemmelser med Hensyn til Udførelsen af Overarbejde.
6) Hovdorganisationerne er iøvrigt enige om ikke at ville lægge Hindringer i Vejen for, at Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer (eller Enkeltvirksomheder), naar de maatte finde det betimeligt og paakrævet af Hensyn til Fagets Produktions- og Konkurrenceevne, enes om en anden Arbejdstid end den i Hovedoverenskomsten af 17. Maj 1919 fastsatte.

Det ærede Forretningsudvalg vil sik-

kert anerkende den Bestræbelse, der fra vor Side er udfoldet for at gribe saa lidt som muligt ind i den af Arbejderne saa højt vurderede 8 Timers Arbejdstid. Hvis De samvirkende Fagforbund tiltræder vort Forslag, vil 8 Timers Dagen fremdeles blive bestaaende og kun blive fraveget, *hvor* selve Arbejdets Art er af en saadan Beskaffenhed, at det er urimeligt at fastholde en Arbejdsdag af kun 8 Timer, *hvor* Vejrforhold og lignende forhindrer Gennemførelsen af en 8 Timers Arbejdsdag Aaret rundt, og *hvor* Arbejdsgivere og Arbejdere i et Fag frivilligt kan enes om en anden Arbejdstid.

Vi tillader os at imødese det ærede Forretningsudvalgs Svar snarest belejligt, idet vi naturligvis er villige til at tage en Forhandling med De samvirkende Fagforbund om Sagen, hvis man fra Deres Side maatte ønske en saadan.

P. F. V.
(sign.) *Einar Jørgensen.*
/ (sign.) Sophus Agerholm.

Taleren fortsatte med at uddybe Betydningen af de i Skrivelsen fremsatte Tanker og bemærkede dernæst, at hvor der er Tale om egentligt Arbejde, kan vi absolut ikke indgaa paa nogen Ændring. Muligvis kan vi forhandle om det under Punkt 3 nævnte Forhold. Hvad Spørgsmaalet om Betaling for Overarbejde angaar, saa findes der ingen Bestemmelser herom i Arbejdstidsoverenskomsten, saa det maa siges at være meget søgt, naar man vil opsige denne Overenskomst for eventuelt at faa dette Forhold ændret. Det kan nemlig behandles ved Afslutningen af de enkelte Overenskomster.

Skrivelsens Indhold er blevet behandlet paa et Formandsmøde og af Forretningsudvalget, og Resultatet af vore Overvejelser er, at Forretningsudvalget foreslaar Repræsentantskabsmødet at tilsende Arbejdsgiverforeningen følgende Svarskrivelse:

København, den 12. Decbr. 1921.
Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I Skrivelse af 19. f. M. meddeler det ærede Forretningsudvalg at ville tage under Overvejelse at foreslaa Hovedbestyrelsen at ændre sin Beslutning om at opsige Overenskomsten af 17. Maj 1919 under Forudsætning af, at De samvirkende Fagforbund kan tiltræde Arbejdsgiverforeningens Forslag til Fortolkning af den gældende Arbejdstidsoverenskomst.

Vort Repræsentantskab, som har været samlet til Møde den 12. ds., har besluttet at svare følgende:

Kravet om en Forlængelse af Arbejdstiden i Sæsonfagene til 8½ Time i Sommermaanederne kan ikke tiltrædes. En saadan Forlængelse er i Strid med Tanken med og Begrundelsen af 8-Timers-Arbejdsdagen, og den er i Strid med den paa Arbejdskonferencen i Washington om 8-Timersdagen tagne Beslutning.

I de Lande, hvor 8-Timers-Arbejdsdagen er lovfæstet, er der, os bekendt, intet Sted givet Undtagelse for Sæsonfagene. Men iøvrigt er Arbejdsforholdene som bekendt saaledes, at der langt fra er Arbejde til Fagenes Udøvere, og at der for Tiden er over 15.000 Arbejdere ledige inden for Sæsonfagene. Kravet om en Forlængelse af Arbejdstiden for disse Fag maa derfor ogsaa af den Grund afslaas.

Forslaget om, at Opsyn, Vagttjeneste, Renholdelse af Lokaler og dermed ligestillet Gerning, der ikke kræver væsentlig fysisk Arbejde, samt Arbejde med systematiske Pavser skal undtages fra Bestemmelsen om den 8-Timers-Arbejdsdag, kan der ikke tages Stilling til, fordi det ikke er muligt at overskue Rækkevidden af de fremsatte Krav, disse maa derfor underkastes en nærmere Prøvelse.

Til Kravet om, at Overtidsbetalingen skal ændres saaledes, at Arbejdet 1 Time før den normale Arbejdstids Begyndelse og 3 Timer efter den normale Arbejdstids Slutning betales med et Tillæg af 25 pCt., Arbejde derudover med et Tillæg af 50 pCt., maa vi bemærke, at Overenskomsten af 17. Maj 1919 om 8-Timers-Dagen ikke indeholder nogen Bestemmelse om Betalingen for Over- og Natarbejde; disse findes derimod i de forskellige Fags Overenskomster, og det er derfor ogsaa mellem de kontraherende Parter, at dette Spørgsmaal maa forhandles og afgøres. Vi finder dog Anledning til at udtale, at Kravet er uantageligt for vore Organisationer. Det maa nemlig erindres, at nogle Fag havde gennemført 8-Timers-Dagen, længe før Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund gennemførte Overenskomsten om 8-Timers-Arbejdsdagen, og at andre Fag var nede paa 8½—9 og 9½ Time daglig, kun enkelte Fag havde 10 Timer og derover. Det er derfor ganske urimeligt at kræve Overtidsbetalingen nedsat med 50 pCt. for 4 Timer daglig. Men dertil kommer, at den nugældende Betaling af 50 pCt. for Overarbejde og 100 pCt. for Natarbejde har mange Aars hævdvundne Ret i de allerfleste Fag, og Forsøg paa at fravriste Arbejderne dette Gode vil derfor blive mødt med afgjort Modstand af alle Organisationer, og vi henstiller derfor, at dette Krav frafaldes.

Fordringen om, at der ikke fra Arbejderorganisationernes Side maa lægges Hindringer i Vejen for Udførelsen af Overarbejde i det Omfang, som Virksomhedernes Tarv kræver, er opfyldt ved Bestemmelsen i Overenskomstens Punkt 7 a, og nogen yderligere Præcisering heraf forekommer os at være ganske overflødig.

Det under sidste Punkt opførte Krav om, at Hovedorganisationerne ikke maa lægge Hindringer i Vejen for, at de tilsluttede Organisationer kan enes om en anden Arbejdstid end den i Hovedoverenskomsten af 17. Maj 1919 fastsatte, vil efter vor Formening være det samme som at prisgive Overenskomsten. Der kan meget vel tænkes en Situation, under hvilken den ene Part stiller sine Krav til Modparten om en anden Arbejdstid, og først slutter Aftale om Løn- og Arbejdsvilkaar naar Kravet om den forandrede Arbejdstid er indrømmet. Da Hovedoverenskomsten med Tilføjelse af en saadan Bestemmelse vil blive værdiløs, kan Kravet herom ikke imødekommes.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

Efter en kort Diskussion, i hvilken deltog H. M. Christensen, V. S. Petersen, J. A. Hansen, A. Bruhn, Th. Thomsen, Chr. Nielsen, Axel Olsen, E. Svendsen og Formanden, vedtoges det forelagte Udkast til Svarskrivelse enstemmig.

Dagsordenens Punkt 3.

Hovedkasserer *A. Johansen* erindrede om de paa Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde og Repræsentantskabsmødet i September givne Meddelelser om Indholdet af de dengang endnu ikke offentliggjorte Forslag til Lov om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedskasser m. m. Disse Meddelelser foranledigede Vedtagelsen af Protestresolutioner imod de i Forslagene indeholdte Forringelser af de bestaaende Love. Tilsynsraadet og Arbejdsløshedsnævnet har senere haft Lovforslaget til Udtalelse, og vi har i begge disse Institutioner fremsat vore principielle Indvendinger mod det i Forslaget indeholdte. Ved den endelige Udarbejdelse af Lovforslaget har Indenrigsministeren slet ikke taget Hensyn til vore Bemærkninger, og saaledes som Forslaget er forelagt i Rigsdagen, er det uantageligt for os.

Taleren gav derefter en udførlig Fremstilling af Indholdet af de fremsatte Indvendinger mod Lovforslaget og skildrede Gangen i de Bestræbelser, der var udfoldet i det om Lovforslaget nedsatte Folketingsudvalg for om muligt at naa et Forlig, der var antageligt for Arbejdsløshedskasserne. Dette er ikke lykkedes, og Loven er vedtaget i Folketinget imod Socialdemokraternes Stemmer. Naar vi ser paa Stillingen, saaledes som den er for Arbejdsløshedskasserne, saa véd vi jo, at den for Tiden er meget daarlig og ikke kan opretholdes uden ekstraordinær Hjælp fra Staten. Dette Faktum maa vi ikke lade ude af Betragtning, naar vi skal tage Stilling til Spørgsmaalet Krig eller Forlig i denne Sag. Imidlertid er Lovforslaget nu til Behandling i et Udvalg i Landstinget, og det er muligt, at man der kan naa til en tilfredsstillende Ordning.

Landstingsmand, Kommunalrevisor *Martin Olsen* var kommet til Stede og gav, som Medlem af det i Landstinget om Lovforslaget nedsatte Udvalg, Meddelelse om Udvalgsbehandlingen. Taleren indledede med at bemærke, at dette Lovforslag er et Led i den Kamp mod Arbejderne, som er iværksat af Regeringspartierne. Formaalet er bevidst, og dette vanskeliggør alle Bestræbelser for at læmpe de i Lovforslaget indeholdte uheldige Bestemmelser. Han fortsatte med at give en udførlig Fremstilling af de Ændringsforslag, der var fremsat fra de forskellige Partier angaaende de i Lovforslaget mest omstridte Bestemmelser, og sluttede med at udtale, at faar vi ikke et Forlig i Sagen, saa faar vi en Lov med en Række Bestemmelser, der er uheldige for Arbejderne, hvorfor Taleren var stemt for, saa vidt det var gørligt, at søge en forligsmæssig Ordning.

I den efterfølgende Diskussion deltog J. A. Hansen, Sophus Westergaard, P. Lykkeberg, E. Svendsen, Th. Stauning, Carl Rasmussen, Leonhard Hansen, Formanden og Indlederne, hvorefter de givne Meddelelser toges til Efterretning.

Dagsordenens Punkt 4.

Formanden, *Carl F. Madsen*, indledede med at erindre om den paa Repræsentantskabsmødet i Slutningen af September d. A. førte Diskussion om

De samvirkende Fagforbunds Stilling under kommende Lønbevægelser, som bl. a. resulterede i, at der nedsattes et Udvalg, som skulde udarbejde en Indstilling til et senere Repræsentantskabsmøde angaaende dette Forhold. Dette Udvalg har afholdt en Række Møder, hvor Spørgsmaalet er behandlet indgaaende, og Resultatet foreligger i en Betænkning, som er tilstillet Repræsentantskabets Medlemmer. Udvalget har først og fremmest beskæftiget sig med, hvorledes Lovene er blevet til, og hvad de indeholder angaaende det paagældende Forhold, saa at man kunne skønne over, hvilke Beføjelser der er tillagt De samvirkende Fagforbund under større Lønbevægelser. Taleren gav en kort historisk Oversigt over Grundlaget for De samvirkende Fagforbunds Oprettelse og fortsatte med en Gennemgang af de Lovbestemmelser, der berører Organisationernes Sitlling indenfor De samvirkende Fagforbund under Lønbevægelser, forsaavidt angaar disses Paabegyndelse, Fortsættelse eller Afslutning.

Medens det tidligere var saaledes, at Hovedbestyrelserne i de fleste Tilfælde kunde afslutte Overenskomster, er denne Beføjelse nu frataget disse i det langt overvejende Antal Organisationer, men derimod henlagt til Urafstemninger eller Delegeretmøder. Paa Generalforsamlingen i Marts viste det sig, at en Række Organisationer lod Forligsmandens Mæglingsforslag gaa til Urafstemning, hvor det i flere Tilfælde blev forkastet til Trods for, at Generalforsamlingen havde vedtaget Forslaget. En lignende Situation bør vi ikke komme i igen.

I Udvalget er der ikke opnaaet Enighed om en fælles Indstilling; idet der foreligger et Flertals- og et Mindretalsforslag, samt en Udtalelse fra et enkelt Medlem. Flertallet, hvis Ordfører Taleren var, formener, at der i de gældende Love er Bestemmelser, som tilstrækkelig tydeligt godtgør De samvirkende Fagforbunds Myndighed under store Lønsituationer, hvorfor der ikke trænges til nye Lovparagraffer, men kun at faa fastslaaet, hvorledes disse skal forstaas. Der er Enighed i Udvalget om, at man i alle Tilfælde bør lade Organisationerne selv føre Overenskomstforhandlingerne til Ende og tage Stilling til foreliggende Forslag, og der er Enighed om, at der kan komme til at foreligge samlede Situationer, hvor det er nødvendigt, at Sammenslutningen tager endelig Beslutning, men om Maaden, hvorpaa dette skal ske, er det, at Uenigheden i Udvalget er fremkommet.

Taleren gennemgik derefter det af Udvalgsflertallet fremsatte Forslag til Beslutning og anbefalede det til Vedtagelse.

Martin Petersen, der var Ordfører for Mindretallet, bemærkede først, at den foreliggende Sag er et af de mest fundamentale Forhold i De samvirkende Fagforbund, og Spørgsmaalet er skabt af Foraarssituationen med det af Forligsmanden stillede generelle Forslag. Han vilde indrømme, at det er rigtigt, at De samvirkende Fagforbund har vedtaget flere generelle Overenskomster, uden at der er indvendt noget herimod, men det var, da det gik opad og der skaffedes Arbejderne Fordele.

Udvalgets Mindretal mener, at deres Forslag ikke bryder med bestaaende Forhold; men derimod bygger saavel paa Forbundenes som De samvirkende Fagforbunds Love. Medens Mindretallets Forslag bygger paa de Afstemningsregler, der er gældende i de forskellige Forbund ved Vedtagelse af Overenskomster tager Flertallets Forslag ikke Hensyn til dette Forhold. Taleren gennemgik Forslagets Indhold og paaviste de Punkter, hvorom der var Enighed i Udvalget. Uenigheden bunder i den Maade, hvorpaa den endelige Afgørelse skal træffes, naar der foreligger en samlet Situation, der nødvendiggør Sammenslutningens Indgriben. Troede, at det var farligt at fortolke De samvirkende Fagforbunds Love derhen, at man helt og fuldt saa bort fra Forbundenes Lovbestemmelser om det paagældende Forhold.

Taleren var ikke Tilhænger af Urafstemning ved Overenskomsters Afslutning, men saa længe vi har Urafstemning i Forbundenes Love, maa vi respektere disse Bestemmelser. Selv om man ønsker, at Centralorganisationen skal være stærk, og det ønskede han, saa kan man dog ikke ustraffet bryde med de Bestemmelser, som de

enkelte Forbund har truffet angaaende dette vigtige Forhold. Han kunde ikke erkende, at den af Mindretallet foreslaaede Afgørelsesmaade var saa indviklet som paastaaet fra anden Side. Fremgangsmaaden er ikke alene brugbar, men foruden at følge Forbundenes Love styrker den Centralorganisationen. Taleren kritiserede Lyngsies Standpunkt, der helt borttog Centralorganisationens Myndighed i afgørende Situationer. Dette Standpunkt vil skabe en Usikkerhed, som er i højeste Grad uheldig. Mindretallets Forslag er det bedste og er brugeligt som en midlertidig Ordning, indtil vi kan faa Forbundenes Love afstemt efter De samvirkende Fagforbunds Love.

M. C. Lyngsie: Da jeg i 1898 var med til at oprette De samvirkende Fagforbund, var vi klar over, at de forskellige Lands-Forbund, der var dannet paa faglig Grund, maatte kunne optræde som en Enhed under visse Forhold og yde hinanden Hjælp; men vi var ogsaa enige om, at de enkelte Forbund maatte bygges op paa deres egne særlige Forhold med Bevaringen af deres Selvstændighed saa langt, det var muligt. Men det, man vil gøre ved at antage et af de foreliggende Forslag, er at omdanne De samvirkende Fagforbund til den afgørende Myndighed, som i et givet Tilfælde kan paatvinge en Organisation en Overenskomst, som den ellers ikke vilde antage. Man vil give De samvirkende Fagforbund Magt til med bindende Virkning at kontrahere for den enkelte Organisation. En Fremgangsmaade som den foreslaaede kan Arbejdsgiverforeningen benytte, saa at de kan knægte det enkelte Fag ved Hjælp af de andre Fag. Vi har Eksempler nok paa, at Lysten til at bruge denne Fremgangsmaade er til Stede. Det er en Fordel for De samvirkende Fagforbund at kunne sige til Arbejdsgiverforeningen, at det ikke kan binde de enkelte Organisationer. Begge de foreliggende Forslag tilsigter at give De samvirkende Fagforbund en Myndighed, som det aldrig har været Meningen, at De samvirkende Fagforbund skal have. Vi vil tilintetgøre Fagenes Suverænitet, og dette skal vi vogte os for. En Myndighed som den, man her vil give Centralorganisationen, vil virke dødbringende for denne, thi der vil hurtigt komme til at foreligge Situationer, hvor De samvirkende Fagforbund skal træffe Afgørelse i Tilfælde, hvor Arbejdsgiverforeningen vil gennemtvinge Forringelser i Overenskomsterne. Selv om man er i Stand til at paavise, at der er Tilfælde, hvor De samvirkende Fagforbund har forlangt af en eller flere Organisationer, at en løbende Konflikt skulde afsluttes eller en truende Konflikt afværges, saa er det dog ikke det samme som det, der her foreslaas, hvor man vil legalisere det Forhold, at De samvirkende Fagforbund kan optræde med bindende Virkning for de enkelte Organisationer. Anbefalede at forkaste begge de foreliggende Forslag. Derved bliver vi ved den hidtil bestaaende Ordning, og derved gavner vi De samvirkende Fagforbund bedst.

Efter disse indledende Bemærkninger udspandt der sig en lang Diskussion, som strakte sig over en hel Dags Møde, og i hvilken et stort Antal af Repræsentantskabets Medlemmer deltog. Under denne gjorde der sig stærkt afvigende Opfattelser gældende, og Diskussionen udmundede i, at en af J. A. Hansen stillet Resolution vedtoges med alle Stemmer mod nogle faa, hvorefter »Sagen henvises til Forretningsudvalget til fornyet Overvejelse med Pligt til at fremkomme med en Udtalelse om Spørgsmaalet paa den kommende Generalforsamling«.

Udenfor Dagsordenen fik *Th. Stauning* Ordet og gjorde Rede for de Forhandlinger, som et Udvalg har ført med Rusland angaaende Oprettelse af en Handelsoverenskomst. I disse Forhandlinger har Redaktør Oskar Jørgensen deltaget paa De samvirkende Fagforbunds Vegne. Forhandlingerne er blevet sprængt paa Foranledning af Udenrigsministeren, og det er nu vedtaget af Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe at kræve dem genoptaget, og der er anmeldt en Forespørgsel i Folketinget, hvori det kræves af Udenrigsministeren, dels at give Oplysninger om Grundene til Forhandlingernes Afbrydelse, dels at drage Omsorg for, at Forhandlingerne genoptages. Til Støtte for denne Aktion anmodede han For-

samlingen om at vedtage følgende Resolution:

»Repræsentantskabet for De samvirkende Fagforbund anerkender Bestræbelserne for at faa optaget Handelsforbindelsen med Rusland og beklager, at Udenrigsministeren af politiske eller andre Grunde har afbrudt disse Forhandlinger.

Den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe opfordres til at misbillige denne Adfærd og til at kræve nye Forhandlinger optaget med det Formaal at faa afsluttet en Overenskomst, der aabner Adgangen til Rusland ogsaa for dansk Handel og danske Produkter.«

Resolutionen vedtoges enstemmig, hvorefter Mødet sluttede.

Lønbevægelser og Konflikter.

En annuleret Akkord.

A/S Skagensbanen ejer nogle Mergellejer, bl. a. ved Frederikshavn, som der i September Maaned skulde paabegyndes Udgravning af. Planeringen og Sporlægningen udførtes paa Timeløn, og for Udgravning og Paalæsning skulde der fastsættes en Akkordpris, og denne blev 5 Kr. pr. Læs efter Aftale med Driftsbestyrerens Stedfortræder, da denne selv var bortrejst.

Efter 3 Dages Forløb kom han hjem, og da han syntes at Akkordprisen var for høj, annullerede han denne, oven i Købet paa den Maade, at han nægtede at betale det allerede udførte Arbejde efter den aftalte Pris, men tilbød 3 Kr. pr. Læs. Dette vilde Arbejderne ikke og Arbejdet udførtes saa paa Timeløn. Men allerede efter 1 Dags Forløb blev de afskedigede, da Driftsbestyreren syntes, der bestiltes for lidt.

Fra Organisationen blev nu krævet Udbetaling i Henhold til den trufne Akkord, men Driftsbestyreren nægtede stadig at udbetale og paastod, at Akkorden var fremtvunget ved en Trusel om Strejke, hvilket Arbejderne bestred.

Den 10. November afholdtes et Fællesmøde om Sagen, og da Enighed ikke kunde opnaaes, forbeholdt Dansk Arbejdsmandsforbund sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Terrazzoarbejdere hos Fabrikant H. J. Jørgensen i Aarhus.

Ovennævnte Terrazzofabrikant har i lang Tid betalt en ung Arbejder under den gældende Priskurant, ialt til et Beløb af Kr. 1783,20. Et Mæglingsmøde i Aarhus bragte intet Resultat og Sagen gik saa til Hovedorganisationen.

Den 29. November afholdtes et Fællesmøde, men da Arbejdsgiverne negtede at efterbetale Beløbet endte Mødet uden Resultat og Arbejderne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere hos A/S C. M. Cohrs Sølvvarefabrikker, Fredericia og A/S Danske Guldsmedes Sølvvarefabrik, Slagelse.

Efter at der fra 1. Oktober 1921 var afsluttet en almindelig Overenskomst mellem Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning vedrørende Guld- og Sølvsmedefaget, skulde der optages en lokal Forhandling angaaende opsagte Værksteds priskuranter og dermed ligestillede Akkordpriser og Værkstedslønaftaler.

Disse Forhandlinger blev ogsaa optaget og førte til endeligt Resultat for alle de paagældende Virksomheder, med Undtagelse af A/S C. M. Chors Sølvvarefabrikker, Fredericia, og A/S Danske Guldsmedes Sølvvarefabrik, Slagelse.

Da Resultatet af Forhandlingerne her var rent negativt, varslede Forbundet Strejke overfor de to Virksomheder, og da et, forinden Udløbet af første Strejkevarsel, afholdt Timandsmøde ejheller førte til noget Resultat, bebudede Forbundet i andet Varsel at Arbejdet vilde blive nedlagt den 11. November.

Ved et samme Dag afholdt Fællesmøde var Sagen til Behandling, og man naaede her til Enighed om, at Stridsspørgsmaalene skulde optages til fornyet lokal Behandling, eventuelt

gaa direkte til Timandsmøde. Den af Forbundet varslede Strejke aflystes.

Ved den derefter optagne lokale Forhandling opnaaedes der Enighed mellem Parterne.

Havnearbejdere i Nørresundby.

Den 18. Oktober nægtede Havnearbejderne i Nørresundby at paabegynde Losningen af Dampskibet »Kirstine Mærsk«, fordi Skibets Kaptajn tog et givet Tilsagn om at benytte winchmen fra Land tilbage.

Den 22. Oktober afholdtes et Fællesmøde herom, og man enedes om følgende:

»Arbejdet paabegyndes Mandag den 2. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse med Skibets winchmen. Foreliggende Stridsspørgsmaal mellem Parterne denne Sag vedrørende — herunder ogsaa Erstatningskrav — henvises til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.«

Smede hos Ingeniør Niels Nielsen ved Næstved-Ringstedbanen.

Foranlediget ved en Uoverensstemmelse mellem Ingeniør Niels Nielsen og en hos ham beskæftiget Smed om Timelønnen, havde Ingeniøren afskediget den paagældende Arbejder og havde kun udbetalt ham Løn i Henhold til det Tilbud, han selv havde fremsat.

Smedearbejdet ved Banestrækningen var derefter blokeret af Forbundet, og Arbejdsgiverforeningen klagede til De samvirkende Fagforbund.

Sagen kom til Behandling i et Fællesmøde den 1. August, hvor man enedes om, at Ingeniøren skal efterbetale Differencen mellem Svendens hidtidige Timeløn og det udbetalte Beløb. Den iværksatte Blokade hæves.

Smede- og Maskinarbejdere hos A/S Løgstør Motor- og Maskinfabrik.

Som Følge af Utilfredshed med Lønnen udeblev 8 Smede fra deres Arbejde den 6. Oktober. Arbejdsgiverne opfattede dette som uvarslet Strejke og boycottede de paagældende Arbejdere og truede med Klage til Den faste Voldgiftsret.

Den 20. Oktober afholdtes et Fællesmøde om Sagen, hvor det oplystes, at Arbejdet igen var paabegyndt. Arbejdsgiverforeningen frafaldt da sin bebudede Klage og tilbagekaldte det udstedte Boycottingsvarsel.

Snedkerne paa københavnske Skibsværfter.

Den 17. September afholdtes et Fællesmøde i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Snedkerforbundet og A/S Burmeister & Wain og Københavns Flydedok og Skibsværft angaaende Tidspunktet for Augustreguleringens Ikrafttræden, som Forbundet mente ikke kunde træde i Kraft forinden nogle Værkstedsprislisters Udløb henholdsvis den 1. og 5. September.

Mødet endte uden Resultat, og Snedkerforbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

En Formandssag

Paa et Tidspunkt under Krigen havde Snedkerfirmaet Severin og Andreas Jensen saa meget at bestille, at det var nødvendigt at oprette et Værksted til, og Snedkerforbundet tolererede derfor, at der antoges en Formand paa det nye Værksted.

Nu er Forholdet det, at Svendeantallet har været helt nede paa 6 og der arbejdes kun paa et Værksted, hvorfor Snedkerforbundet har protesteret imod, at Firmaet har to Formænd. Da lokale Forhandlinger ikke førte til Enighed, afholdtes et Fællesmøde den 21. November, men heller ikke her opnaaedes Enighed, og Snedkerforbundet forbeholdt sig at klage til Den faste Voldgiftsret. Paa Arbejdsgivernes Henstilling indgik Forbundet dog paa ikke at indbringe Klage førend efter Nytaar, for til den Tid at se, om der er indtraadt en Forandring i det paaklagede Forhold.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 * KØBENHAVN DEN 24. DECEMBER 1921 * 18 AARGANG

Dansk Arbejdsgiverforening opsiger Overenskomsten af 17. Maj 1919 om 8-Timersarbejdsdagen.

Under 17. December d. A. har Dansk Arbejdsgiverforening sendt vort Forretningsudvalg en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark:

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 12. ds. vedrørende Arbejdstiden, finder vi os foranlediget til at udtale, at naar vi i vort Forslag af 19. November har stillet saa overmaade minimale Krav, maa man ikke deraf paa nogen Maade udlede, at vore Medlemmer nærer den Anskuelse, at den af os foreslaaede Ordning vil være tilfredsstillende for dem eller i det hele og store for det danske Erhvervsliv. Naar vi ikke desto mindre har søgt at finde en Udvej til at undgaa en Opsigelse af Arbejdstids-Overenskomsten, har vi gjort dette under Hensyn til de Udtalelser, som ved forskellige Lejligheder er fremkommet fra Arbejdernes Ledelse om, at de forestaaende Overenskomstforhandlinger maaske vilde vanskeliggøres yderligere ved en formel Opsigelse af Overenskomsten om 8-Timersdagen. Vi har meget vel forstaaet, at der kan opstaa et vist Røre blandt Arbejderne efter den overordentlige hidsige Agitation, der er gaaet forud for Gennemførelsen af den nugældende Arbejdstid, en Agitation, under hvilken man har opnaaet at bibringe Arbejderne den Opfattelse, at en dogmatisk Fastholden ved en Arbejdstid paa 8 Timer var en Betingelse for deres Velfærd og kulturelle Udvikling, og netop derfor har vi formuleret vore Krav saa minimale, som sket er. Man vil sikkert fra alle Sider erkende, at disse Krav var overordentlig beskedne, og man burde kunne enes om, at det er urimeligt, at en Sæsonarbejder arbejder arbejder arbejder 3—400 Timer mindre end andre Arbejdere Aaret rundt, og at man ikke gaar en saadan Arbejder for nær ved af ham at kræve det samme Antal aarlige Arbejdstimer, som f. Eks. en Fabrikarbejder yder. Men dette beskedne Krav afviser De samvirkende Fagforbund ganske, væsentlig under Henvisning til den paa Washington-Konferencen vedtagne Konvention. Nu er det vel rigtigt, at der paa Washington-Konferencen vedtoges en Konvention om Forelæggelse af Forslag i de respektive Lande om en 8 Timers Arbejdsdag eller en 48 Timers Arbejdsuge — dog med visse Undtagelser — men det er ligesaa rigtigt, at denne Bestemmelse kun en gennemført i et ringe Antal Lande, og at der i saadanne Lande, hvor der findes en lovmæssig Ordning, ydes vidtgaaende Dispensationer. Det er vel heller ikke det ærede Forretningsudvalg ubekendt, at eksempelvis England, der ikke har indført 8 Timers Arbejdsdagen, officielt drøfter Nødvendigheden af, at den omtalte Konvention tages op til Revision under mere rolige Forhold end de, som herskede i Verden, da den blev vedtaget. I det hele tør det utvivlsomt siges, at Tendensen Verden over nu gaar afgjort i Retning af at komme bort fra de 8 Timer. Man er overalt inde paa at tale om en Forøgelse af Produktionen, om Ydelsen af mere og mere intensivt Arbejde, og der breder sig en overmaade udpræget Træthed i de andre Samfundsklasser ved den stadige Talen fra Arbejdernes Side om, at det for denne enkelte Samfundsklasse først og fremmest gælder

om at indskrænke Arbejdet. Og naar De samvirkende Fagforbund henviser til, at Arbejdsløsheden indenfor Sæsonfagene ikke opfordrer til at forlænge Arbejdstiden, forekommer dette Argument os paa ingen Maade overbevisende. En Forlængelse af Arbejdstiden i Sæsonmaanederne vil utvivlsomt langt snarere bevirke forøget Liv og Arbejde og dermed følgende Stigning i Beskæftigelsesgraden end virke hen til en Forøgelse af Arbejdsløsheden. Vi nærer vel formentlig alle det Haab, at den Tid ikke vil være fjern, da Byggevirksomheden igen kommer i Gang, men den Dag, dette sker, vil Behovet ikke kunne tilfredsstilles med en 8 Timers Arbejdsdag. Skal Bolignøden afhjælpes i en nær Fremtid, er der f. Eks. ikke i København — med den korte Arbejdstid, vi har nu — Byggearbejdere nok til indenfor en rimelig Frist at afhjælpe den forhaandenværende Bolignød.

Men Hensyn til Overtidsbetalingen henviser De samvirkende Fagforbund først dette Spørgsmaal til Forhandling og Afgørelse indenfor Fagene, men tilføjer umiddelbart derefter, at »Kravet er uantageligt for vore Organisationer«. Paa dette Punkt paaberaaber De samvirkende Fagforbund sig ikke Washington-Konventionen og det af den gode Grund, at Washington-Konventionen netop udtaler, at Betalingen for Overarbejde ikke bør være mindre end 25 pCt. over den normale Timeløn. Naar Washington-Konferencen benytter Tallet »25«, er det, fordi en saadan Overtidsbetaling i særdeles vid Udstrækning er gældende i de engelsktalende Lande, og naar man nu gik med til en Konvention, som udtalte Ønskeligheden af en Nedsættelse af Arbejdstiden til 8 Timer, har man formentlig fra Konferencens Side tænkt sig Muligheden af, at denne Indskrænkning i Arbejdstiden maatte medføre en mindre Betaling for Overarbejde, og man har derfor indsat de 25 pCt. som en Sikkerhedsventil for at hindre, at man i de Lande, hvor man hidtil har betalt 25 pCt., nu skulde gaa ned derunder. Men at der for de Lande, hvor man hidtil har betalt mere end 25 pCt., er god Anledning til i Produktionens Interesse at sørge for en mere overkommelig Overtidsbetaling, forekommer os indlysende. Heller ikke paa dette Punkt har De samvirkende Fagforbund imidlertid gjort nogensomhelst Indrømmelse.

End ikke med Hensyn til Spørgsmaalet om Opsyn, Vagttjeneste og lignende Arbejde har De samvirkende Fagforbund fundet det rigtigt at gøre en klar og aaben Indrømmelse, men har ønsket dette Spørgsmaal henvist til nærmere Prøvelse, uagtet man sikkert fra alle Sider vil erkende det fuldkommen urimelige i, at en Mand ikke skulde kunne udføre Opsyn eller Vagttjeneste i mere end 8 Timer.

Vi maa meget beklage, at De samvirkende Fagforbund saa fuldkomment har afvist det af os fremsendte Forslag. Det forekommer os, at De samvirkende Fagforbund her stiller sig paa et ganske doktrinært Standpunkt og derved røber en beklagelig Mangel paa Forstaaelse af, hvad Tiden kræver af os alle i hele Samfundets — og ikke mindst Arbejdernes — velforstaaede Interesse. Naar man nu imidlertid har taget denne Beslutning, ser vi ingen anden Udvej end at drage Omsorg for, at vore Medlemmer bliver frit stillet med Hensyn til Arbejdstiden under de kommende Forhandlinger, og vi tillader os derfor herved at opsige Overenskomsten af 17. Maj 1919 til Ophør den 20. Marts 1922.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

*

Vi skal i næste Nummer vende tilbage til Sagen.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 483.
Landarbejdere hos
Forpagter Steenberg, Estvadgaard.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 52—54.

Aar 1921 den 3. December Kl. $9^1/_2$ Fm. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 483: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og denne igen for sit daværende Medlem Forpagter Steenberg, Estvadgaard pr.

Rønbjerg, i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes i Gaar.

Som Dommere fungerede: Næstformand, Landsdommer Poul Hansen og de Herrer Lyngsie, Henriques, J. A. Hansen, Meyer, Buhl og Jørgensen.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Landarbejderforbundet Oscar Levinsen og Sekretær i Forbundet Fr. Hansen.

For de Indklagede mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist, Formanden for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug Baron Reedtz-Thott, Direktør i denne Forening Holten Andersen og Forpagter Steenberg, Estvadgaard.

Under den mundtlige Forhandling partsafhørtes Forpagter Steenberg, ligesom der fremlagdes 1) 3 Kvitteringer fra Landarbejderne Maidecki, Niels Chr. Nielsen og Jeppe Jeppesen, 2) 3 Afskrifter af Kontrakter med Paategninger for de nævnte 3 Arbejdere, 3) Afskrift af Brev af 8. November 1920 fra Landarbejderforbundet til Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og 4) Brev af 20. s. M. fra denne Forening til Landarbejderforbundet samt 5) Referat af Mæglingsmøde i Randers den 23. Februar 1921.

Efter at Parterne gentagne Gange havde haft Ordet, optoges Sagen til Kendelse, hvorefter der voteredes.

I Henhold til Beslutning efter Voteringen indkaldtes Parterne, til hvem Retten henstillede at afgøre Sagen ved Forlig, saaledes at der i dette ogsaa tages Hensyn til Tiden efter 1. Juli 1920. Parterne fratraadte derefter til Konference hver for sig, og Dommerne bemyndigede Formanden til at søge et saadant Forlig tilvejebragt.

Parterne forhandlede derpaa først under Formandens Ledelse og derefter hver for sig. De mødte nu paany og forligtes saaledes, at Forpagter Steenberg til fuld Afgørelse af alt Mellemværende til og med 1. Maj 1921 udbetaler Forbundet et Beløb paa 1000 Kr. at erlægge senest den 15. December d. A.

Klagerne tog derefter Klagen tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Retten hævet Kl. 3 Em.

Poul Hansen.

/E. Steincke.

Sag Nr. 530.
Landarbejdere hos
Forpagter P. D. la Cour.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 50—51.

Aar 1921 den 2. December Kl. 4 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 530: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og dennes Medlem, Fogpagter P. Dornonville de la Cours Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Landarbejderforbundet Oscar Levinsen, Sekretær i Forbundet Fr. Hansen og Landarbejder Peter Østergaard, Tillidsmand for Forbundets Hammel Afdeling.

For de Indklagede mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist og Forpagter P. Dornonville de la Cour.

Der fremlagdes Klage af 16. November 1921 og Tilsvar af 29. s. M. med 1 Bilag.

Sagen diskuteredes mellem Parterne.

Forpagter la Cour erklærede bl. a., at den eneste Grund til, at han ikke genantog eller genantager Østergaard, er, at den paagældende Kreaturpasserplads maatte besættes straks efter Strejkens Begyndelse med en Mand ved Navn Marius Frandsen. Denne hverken kan eller vil la Cour afskedige, men han er fuldkommen villig til ved indtrædende Ledighed at antage Østergaard, som tidligere flere Gange har arbejdet hos ham, og med hvem han intet udestaaende har.

Klagen var hermed tilbagetaget, og Sagen bortfaldt.

Retten hævet Kl. 4,50 Em.

Poul Hansen.

/E. Steincke.

Sag Nr. 516.
Arbejdsmænd hos Smaamestre
i Byggefagene paa Landet.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 27.

Aar 1921 den 4. November Kl. 3,50

m. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 516: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Hovedorganisationen af Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og dennes Medlemmer Murermestrene Lykkegaard, Stenlille, og Lauritz Rasmussen, Vedde.

Retsformand, Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Forretningsfører Axel Olsen for Dansk Arbejdsmandsforbund og Formand for Forbundets Afdeling i Stenlille J. P. Johansen.

For de Indklagede mødte Formand for ovennævnte Hovedorganisation Murermester H. Ehlers, Bestyrelsesmedlemmerne Tømrermester H. N. Hansen, Jyderup, og Murermester Jens Andersen, Græsted, samt Murermester L. Rasmussen, Vedde.

Der fremlagdes Klage af 18. Oktober 1921 med 2 Bilag og Tilsvar af 29. s. M.

Efter nogen Forhandling forligtes Sagen saaledes, at de Indklagede betalte de paaklagede 239 Kr. 99 Øre kontant i Retten, hvorefter Klagen toges tilbage.

Retten hævet Kl. 4,10 Em.

E. Tybjerg.

/ E. Steincke.

Arbejdsløsheden i November 1921.

(Efter Statistiske Efterretninger)

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i November Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der dels er tilvejebragt gennem Fagforbundene, dels meddelt af Arbejdsanvisningsdirektoratet.

Novbr. 1921	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		4. Nov.	11. Nov.	18. Nov	25. Nov.
Hovedstaden:		pCt.	pCt	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	11994	32,2	33,1	33,9	34,2
Anden Industri..	62437	22,6	22,8	22,8	22,7
Handel	9568	8,4	8,6	8,4	8,1
Arbejdsmænd ...	31305	16,9	18,3	18,1	18,0
Ialt...	115304	20,9	21,5	21,5	21,4
Provinserne:					
Bygningsindustri	20823	26,4	29,9	32,5	33,9
Anden Industri..	57072	17,9	18,8	19,0	19,3
Handel	11136	5,6	5,6	5,6	5,6
Arbejdsmænd ...	79640	13,9	16,3	17,2	17,0
Ialt...	168671	16,3	18,1	18,9	19,1
Hele Landet...	283975	18,8	20,2	20,7	20,8

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920	. . .	13,2 pCt.
Februar	—	—	. . .	9,6 —
Marts	—	—	. . .	6,7 —
April	—	—	. . .	3,5 —
Maj	—	—	. . .	2,8 —
Juni	—	—	. . .	2,1 —
Juli	—	—	. . .	2,1 —
August	—	—	. . .	2,4 —
September	—	—	. . .	2,7 —
Oktober	—	—	. . .	3,6 —
November	—	—	. . .	6,1 —
December	—	—	. . .	15,1 —
Januar	—	1921	. . .	19,7 —
Februar	—	—	. . .	23,2 —
Marts	—	—	. . .	23,6 —
April	—	—	. . .	21,7 —
Maj	—	—	. . .	18,6 —
Juni	—	—	. . .	16,8 —
Juli	—	—	. . .	16,7 —
August	—	—	. . .	17,7 —
Septbr.	—	—	. . .	16,6 —
Oktober	—	—	. . .	18,3 —
November	—	—	. . .	20,8 —

Trods Sommermaanedernes overordentlig store Arbejdsløshed, har der dog baade i Oktober og November Maaneder været yderligere Stigning i Arbejdsløsheden, saaledes at der efter den sidste Optælling for November Maaned var henved 57,000 Arbejdsløse eller godt 20 pCt. af de organiserede Arbejdere arbejdsløse. Stigningen i November Maaned hidrører navnlig fra Byggefagene i Provinserne, hvor Arbejdsløsheden nu er omtrent den samme som i Hovedstaden, medens der endnu i Oktober Maaned var en ikke ubetydelig Forskel.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 * KØBENHAVN DEN 31. DECEMBER 1921 * 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1921.
Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1922.

Forretningsudvalget.

Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder.

Loven om en Forligsmand i Arbejdsstridigheder gennemførtes i April 1910, og i 1918 blev Loven, efter at der var foretaget nogle mindre Ændringer i denne, forlænget til 1. April 1922; i Henhold til samme Bestemmelse paahvilede det Indenrigsministeren at fremkomme med Forslag til Lovens Fornyelse eller Revision.

Efter at Indenrigsministeren havde indhentet Erklæring fra saavel Den faste Voldgiftsret som Forligsmanden, blev der under 4. Oktober nedsat et Udvalg under Forsæde af Formanden for Den faste Voldgiftsret, Højesteretsdommer, Dr. juris. E. Tybjerg. Udvalget bestod desuden af 5 Arbejdsgivere og 5 Arbejdere, valgte af henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, samt af Forligsmanden og dennes Stedfortræder. Der har i Udvalget været Enighed om, at den nuværende Forligsmandsordning i det store og hele maa siges at have virket tilfredsstillende, og at der derfor bør ændres saa lidt som muligt i de Principper, paa hvilke Ordningen hviler. Derimod har den i de senere Aar foregaaende Udvikling af Arbejdsforholdet samt de stedfundne Ændringer i Henseende til Overenskomsternes Opbygning bevirket, at Forligsmandens Arbejde er vokset meget betydeligt i Omfang og Vanskelighed. For det første er Antallet af Arbejdsstridigheder vokset meget betydelig i de senere Aar. Medvirkende dertil har været, at Overenskomsterne paa Grund af de usikre Forhold kun er blevet afsluttet paa et Aar ad Gangen, medens Overenskomsternes Varighed tidligere var 3—5 Aar. For det andet har den Omstændighed, at Overenskomsterne udløber omtrent paa samme Tid af Aaret, bevirket, at der i de paagældende Maaneder stilles store Krav til Forligsmanden, og der er derfor Enighed om, at den nuværende Ordning med en Forligsmand og en Stedfortræder for Forligsmanden bør ændres derhen, at der fremtidig udnævnes tre Forligsmænd med ganske ensartede Beføjelser. Herved vil man formentlig opnaa, at Arbejdet for den enkelte Forligsmand ikke bliver større, end at det levner vedkommende Tid til at passe sin Hovedbeskæftigelse, og det vil formentlig ogsaa være lettere at faa Stillingen besat.

I de Konflikter, i hvilke hver enkelt Forligsmand skal mægle, bør han efter Udvalgets Mening være suveræn, saaledes at hans Mægling gennemføres uden de andre Forligsmænds Medvirkning; der vil imidlertid kunne foreligge saadanne Situationer, at de tre Forligsmænd i Fællesskab bør foretage Mægling. Saadanne Situationer, der særlig vil opstaa som Følge af, at de forskellige Arbejdsstridigheder sammenkobles, vil kunne forekomme ogsaa i Fremtiden, og i saadanne Tilfælde vil det være rimeligt, at Mæglingen udføres af alle tre Forligsmænd i Forening.

Paa Grundlag af disse Betragtninger, om hvilke der i Udvalget tilvejebragtes Enighed, blev der udarbejdet

Forslag til Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder. Dette Forslag er derefter med en mindre Ændring af Indenrigsministeren blevet forelagt Rigsdagen og vedtaget af begge Ting den 19. December 1921. Loven, som træder i Kraft den 1. Januar 1922, er saalydende:

Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder.

§ 1.

Efter Indstilling af »Den faste Voldgiftsret« udnævner Indenrigsministeren tre Forligsmænd for hele Landet med det Hverv paa de i denne Lov angivne Maader at medvirke til Bilæggelse af Stridigheder mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Udnævnelsen gælder for 3 Aar. Dog skal af de tre første i Henhold til nærværende Lov udnævnte Forligsmænd een afgaa med Udløbet af hvert af Aarene 1922, 1923 og 1924, idet det ved Lodtrækning afgøres, hvem der skal afgaa i hvert af disse Aar. I hvert Aars December Maaned udnævnes en Forligsmand i Stedet for den ved Aarets Udløb afgaaende. Genudnævnelse kan finde Sted.

Den af »Den faste Voldgiftsret« foretagne Indstilling skal være tiltraadt af mindst eet af de henholdsvis af Arbejdsgiverne og Arbejderne valgte Medlemmer af Voldgiftsretten. Foreligger en saadan Indstilling ikke senest den 15. Januar 1922 og for de følgende Indstillingers Vedkommende senest den 15. December hvert Aar, foretager Indenrigsministeren Udnævnelsen uden Indstilling.

Afgaar en Forligsmand ved Døden, eller fremsætter han for Indenrigsministeren Ønske om Udtræden, som denne bifalder, vil der af »Den faste Voldgiftsret« være at foretage Indstilling efter foranstaaende Regler inden Forløbet af 1 Maaned, efter at Begæring om Indstilling er fremsendt fra Indenrigsministeren. Foreligger Indstilling ikke inden Udløbet af denne Frist, udnævner Indenrigsministeren uden Indstilling en ny Forligsmand, som afgaar til det Tidspunkt, da den, for hvem han træder i Stedet, vilde være afgaaet.

§ 2.

Forligsmændene vælger af deres Midte for et Aar ad Gangen en Formand, der er Forligsinstitutionens administrative Leder.

Forligsmændene bør holde sig underrettede om Arbejdsforholdenes, og da særlig Lønforholdenes, almindelige Stilling til enhver Tid og sammentræder, saa ofte det skønnes fornødent, efter Indkaldelse af Formanden for under hans Ledelse at drøfte den foreliggende Situation.

Forligsinstitutionen er berettiget til af enhver Arbejdsgiver-Organisation og Arbejder-Organisation at forlange sig tilsendt Eksemplarer af enhver af en saadan Organisation sluttet kollektiv Overenskomst.

Forligsmanden afgør ved en for hvert Kalenderaar fastsat Forretningsorden eller i hvert enkelt Tilfælde, i hvilke Arbejdsforhold hver enkelt af de tre Forligsmænd i paakommende Tilfælde skal mægle. Den af en Forligsmand optagne Mægling gennemføres af ham uden Medvirkning af de andre Forligsmænd (jfr. dog § 5) og føres af ham til Afslutning, selv om det Tidsrum, for hvilket han er udnævnt, imidlertid er udløbet.

Forligsinstitutionen indgiver en aarlig Indberetning om sin Virksomhed til Indenrigsministeren.

§ 3.

Naar der er Grund til at befrygte Arbejdsstandsning, eller Arbejdsstandsning er indtraadt, og den Forligsmand, under hvem paagældende Sag hører (jfr. § 2, næstsidste Stykke), tillægger Stridens Virkninger og Omfang større samfundsmæssig Betydning, kan han — for saa vidt Forhandlingerne mellem Parterne i Henhold til de mellem dem vedtagne Bestemmelser er ført og fra en af Siderne erklæret afsluttet uden Resultat — af egen Drift eller paa Foranledning af en af Parterne indkalde de stridende Parter til Forhandling. Parterne bestemmer selv, ved hvem de vil lade sig repræsentere, dog maa det ikke være ved nogen udenfor de respektive Organisationer eller Hovedorganisationer staaende Person.

Det er Parternes Pligt at efterkomme Forligsmandens Indkaldelse.

§ 4.

Hvor Forligsmanden har indkaldt til Forhandling, skal han søge at bringe denne til en fredelig Afslutning og er

blandt andet beføjet til under Forhandlingen at gøre Henstillinger til Parterne om de Indrømmelser, som maatte synes hensigtsmæssige for Formaalet. Naar han finder det formaalstjenligt, kan han fremsætte et Mæglingsforslag, som dog ikke uden hans Samtykke maa offentliggøres, saa længe ikke begge Parters Svar paa Mæglingsforslaget foreligger. Inden Forligsmanden fremsætter sit Mæglingsforslag, skal han med Hensyn til Forslagets formelle og tekniske Side raadføre sig med to Repræsentanter for hver af Parterne, og hvis Parterne tilhører en Hovedorganisation, da tillige med en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne.

§ 5.

For saa vidt en foreliggende Arbejdsstrid efter Forligsmændenes Skøn er af vidtrækkende samfundsmæssig Betydning, kan de beslutte, at Mæglingen i Striden udføres af alle tre Forligsmænd i Forening. Saadan Beslutning meddeles de interesserede Organisationer (Hovedorganisationer), og i de Forhandlinger, som derefter finder Sted, deltager alle tre Forligsmænd. Den i § 2 omhandlede Formand fører Forsædet under Forhandlingerne.

§ 6.

Naar der under en Strid, som har givet en Forligsmand Anledning til at træde til efter § 3, opstaar Uenighed om Løn, Arbejdstid, Overarbejde og lignende, og den rette Erkendelse af, hvorledes de faktiske Forhold i denne Henseende har været, skønnes at være af Betydning for Stridens Afgørelse, er Forligsmanden berettiget til at afæske Parterne Erklæringer herom.

For saa vidt disse Erklæringer synes ham usikre eller ikke tilstrækkelig oplysende, har Forligsmanden Ret til at begære Vidneforklaring optaget ved »Den faste Voldgiftsret«.

Forligsmanden har under disse Vidneafhøringer for Voldgiftsretten Ret til at være til Stede og kan vedrørende de i 1ste Stykke nævnte Forhold begære saadanne yderligere Spørgsmaal stillet til Vidnerne, som disses Udsagn maatte give Anledning til.

§ 7.

Naar et Mæglingsforslag underkastes Afstemning indenfor en Organisation, maa det kun forelægges i Forligsmandens Affattelse, og der kan kun afgives rene Ja- eller Nej-Stemmer. Naar Afstemningsresultatet er opgjort, skal Organisationen uden Ophold give Forligsmanden skriftlig Meddelelse om, hvor mange Ja- og hvor mange Nej-Stemmer der er afgivet, saavel som om det samlede Antal af stemmeberettigede Medlemmer. Skal Afstemning finde Sted, bør Organisationen drage Omsorg for, at alle stemmeberettigede Medlemmer inden Afstemningen faar Adgang til at gøre sig bekendt med Mæglingsforslaget i dets Helhed.

§ 8.

Det er forbudt at udstede Attester eller føre Vidner om, hvad der af Parterne tilstaas eller foreslaas under de af en Forligsmand ledede Forhandlinger, medmindre det vedtages af begge Parter og udgør Punkter af Forliget.

§ 9.

Udgifter til Lønninger, Kontorhold m. v. udredes af Staten ved Bevilling paa de aarlige Finanslove eller ved særlig Lov.

Enhver Tvist om Forligsmændenes Kompetence kan indankes til »Den faste Voldgiftsret«s Afgørelse.

§ 10.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1922, og fra samme Tidspunkt ophører Lov Nr. 20 af 18. Januar 1918 at have Gyldighed. Loven gælder indtil 1. Januar 1926; senest ved Begyndelsen af Rigsdagssamlingen 1925—26 skal der af Indenrigsministeren fremsættes Forslag om dens Fornyelse eller Revision.

Efterslæt fra Protest-Demonstrationen til Rigsdagen.

Efter Opfordring af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København blev der iværksat en Protest-Demonstration af Arbejdsløse til Rigsdagen den 26. Oktober for at demonstrere mod Regeringens reaktionære Arbejdsløshedslov. I Demonstrationen deltog foruden de Arbejdsløse ogsaa nogle arbejdende Medlemmer fra forskellige Organisationer. Denne Deltagelse af arbejdende Medlemmer har medført, at Arbejdsgiverforeningen har anlagt Sag imod Forgylderforbundet, Bogbinderforbundet

og dettes københavnske Afdeling, og truet med Sagsanlæg mod en Række andre Organisationer. Sagsanlægget mod de to nævnte Organisationer indeholder den Mærkelighed, at man nedlægger Paastand paa, at De samvirkende Fagforbund skal idømmes en alvorlig Bod.

I Anledning af Klagen har vi tilsendt Den faste Voldgiftsret følgende Tilsvar:

»*Den faste Voldgiftsret.*

I Anledning af Dansk Arbejdsgiverforenings Klage (Sag Nr. 533) skal vi tillade os at fremsende følgende Tilsvar:

Arbejdsgiverforeningen indklager ikke alene Bogbinderi- og Papirvarearbejdernes Fagforening og Forgylderforbundet, men ogsaa De samvirkende Fagforbund i Anledning af, at nogle Medlemmer af de ovennævnte Forbund den 26. Oktober har forladt Arbejdsstederne for at deltage i et Demonstrationstog til Rigsdagen.

Hvad Klagen over De samvirkende Fagforbund angaar skal vi bemærke, at vi baade ved Skrivelse af 10. November til Arbejdsgiverforeningen og senere ved et om Sagen afholdt Fællesmøde har gjort Arbejdsgiverforeningen bekendt med, at De samvirkende Fagforbund ingen Lod eller Andel har i Demonstrationstoget til Rigsdagen, idet Planlæggelsen og Iværksættelsen af Demonstrationen er foretaget af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København. Naar Arbejdsgiverforeningen i sin Klage anfører, at den ikke er bekendt med det nærmere Forhold mellem de to Forretningsudvalg, skal vi gerne gentage, at Fællesorganisationen bestaar af de københavnske Fagforeninger ogsaa de, hvis Forbund ikke er tilsluttede De samvirkende Fagforbund, saadanne Fællesorganisationer findes i saa godt som alle Byer, men De samvirkende Fagforbund har hverken Indflydelse eller Ansvar for de Beslutninger, Fællesorganisationerne træffer. Den Omstændighed, at Formanden for De samvirkende Fagforbund og Fællesorganisationen er valgt til Formand ogsaa for denne Organisation gør ingen Forandring i dette Forhold.

Da De samvirkende Fagforbund saaledes er ganske sagesløse, maa vi nedlægge Paastand paa Sagens Afvisning, subsidiært pure Frifindelse.

Angaaende Klagen over Forgylderforbundet skal vi først bemærke, at Forgylderforbundet intet har at gøre med denne Sag, det er Forbundets københavnske Afdeling der paa en Generalforsamling har besluttet, at ogsaa de arbejdende Medlemmer skulde deltage i Demonstrationen, selv om Fællesorganisationens Opfordring kun angik de Arbejdsløse.

Hvad Arbejdsgiverforeningens Paastand om Bod og Erstatning angaar, skal vi anføre, at Forholdene i Faget er saaledes, at Fabrikanterne stadig taler om deres overfyldte Lagre og om at dersom Omsætningen ikke stiger, ser de sig nødsagede til at indskrænke eller helt standse Virksomhederne, hertil kommer, at de fleste Fabrikker og Værksteder i hele indeværende Aar kun har været i Drift 4 à 5 Dage om Ugen. Det vil derfor blive vanskeligt for ikke at sige umuligt for Arbejdsgiverne at paavise noget Tab i Anledning af Demonstrationen.

Da Sagen er anlagt mod Forgylderforbundet maa vi nedlægge Paastand paa Afvisning af Sagen subsidiært pure Frifindelse.

I Anledning af Klagen over Bogbinderforbundet og dets københavnske Afdeling, kan vi meddele, at alle de klagende Firmaer har givet Tilladelse til, at Arbejderne holdt op fra Middag den paafølgende Dag.

Et enkelt Firma, Forlagsbogbinderiet, har endda, længe forinden Arbejderne selv tænkte derpaa, forespurgt, om de ikke skulde holde op.

Hos J. H. Schultz blev nogle af Arbejderne tilbage for at gøre noget Rigsdagsarbejde færdigt, ogsaa dette skete efter venskabelig Forhandling med Arbejdslederen.

Vi har aldrig før vidst, at det var Strejke, naar Arbejdsgiver og Arbejdere blev enige om at lukke Virksomheden en hel eller halv Dag, andet og mere er der nemlig ikke sket her.

Vi maa derfor nedlægge Paastand paa, at Bogbinderforbundet og dets

københavnske Afdeling frifindes for Modpartens Klage.

Naar vor Modpart i sit Klageskrift taler om Strejker, maa vi protestere. Det er rigtigt, at nogle Arbejdere har forladt Arbejdspladserne for at deltage i en politisk Demonstration, men man har ikke stillet Krav af nogen Art overfor de betræffende Arbejdsgivere, her er altsaa ikke Tale om Strejke, saaledes som man ellers opfatter dette Ords Betydning.

Hvad Deltagelse i politiske Demonstrationer angaar, maa vi hævde Arbejdernes Ret hertil.

Vi kan saaledes anføre, at Udebli velse fra Arbejdspladsen 1. Maj aldrig har medført Klage til Den faste Voldgiftsret, og vi maa forbeholde Arbejderne deres Ret til Protest og Demonstration, naar de mener, at deres Interesser er truede.

Da vor Modpart saaledes har savnet ethvert Grundlag for et Sagsanlæg maa vi foruden at gentage vor Paastand om Frifindelse paastaa vor Modpart paalagt Sagens Omkostninger.«

Sagen blev derefter behandlet i Retten ved et forberedende Møde den 7. December.

Efter nogen Forhandling enedes Rettens Formand, Hr. Landsdommer Poul Hansen og Hovedorganisationens Repræsentanter om, at henstille til de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg at tiltræde følgende Forlig:

»Arbejdsgiverforeningen erkender, at nærværende Sag er De samvirkende Fagforbund som saadan uvedkommende.

De samvirkende Fagforbund beklager, at der af de paagældende Fagforeningers Bestyrelse er rettet Opfordringer ogsaa til arbejdende Medlemmer angaaende Deltagelse i den paagældende Demonstration, hvori det kun var Meningen, at Arbejdsløse skulde deltage, samt at ogsaa andre Organisationers arbejdende Medlemmer kollektivt i Arbejdstiden har deltaget i Demonstrationen.

Efter denne Udtalelse erklærer Arbejdsgiverforeningen at ville tilbagetage nærværende Klage samt ikke i Anledning af Demonstrationen at ville indbringe andre Klager.

Iøvrigt forbeholder Hovedorganisationerne sig deres principielle Standpunkter.«

Forliget blev tiltraadt af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, medens Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg i en Skrivelse af 9. December meddeler Retten, at man ikke kan tiltræde Forliget, men nøjes med foreløbig at tage Klagen tilbage.

Arbejdsgiverforeningens Skrivelse til Retten er saalydende:

»*Den faste Voldgiftsret.*

Herved tillader vi os at meddele, at Arbejdsgiverforeningens Ledelse har overvejet det under det forberedende Møde den 7. ds. vedrørende Sagen om Demonstrationen den 26. Oktbr. d. A. fremkomne uofficielle Forslag til et Forlig.

Da Arbejdsgiverforeningen ønsker at forbeholde sig sin Stilling til samtlige i denne Sag foreliggende Tilfælde, mener man ikke at kunne tiltræde den forligsmæssige Ordning af Sagen, men man finder dog efter de under Retsmødet faldne Udtalelser Anledning til foreløbig at tage den indgivne Klage tilbage, hvilket vi herved bringer til Rettens Kundskab.

P. F. V.
H. Langkjær.
/Sophus Agerholm«.

Naar Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg i sin Skrivelse til Retten siger, at man foreløbig tager den indgivne Klage tilbage skal det sikkert forstaas saaledes, at Klagen for bestandig er taget tilbage.

Opsigelsen af Arbejdstids-Overenskomsten af 17. Maj 1919.

I forrige Nummer gengav vi Arbejdsgiverforeningens Skrivelse af 17. December, hvorved Overenskomsten om Arbejdstiden af 17. Maj 1919 opsiges. I Begyndelsen af Skrivelsen peger Arbejdsgiverforeningen paa, at vi *ikke* af de fremsatte minimale Krav maa udlede, at Medlemmerne nærer den Anskuelse, at den foreslaaede Ordning vilde være tilfredsstillende

for disse eller i det hele og store for det danske Erhvervsliv.

Vi tvivler slet ikke om Rigtigheden heraf eller af, at der er Arbejdsgivere, som ønsker at forringe Arbejdernes Kaar ud over, hvad Arbejdsgiverforeningen fremsatte i sit Forslag, ja der findes vel endnu Arbejdsgivere, som gerne ser, at Arbejderne bliver fuldstændig trælbundne, for at Arbejdsgiverne derved kan blive i Stand til yderligere at udbytte disse; men vi nærer dog den Tro, at Antallet paa disse er meget ringe, og at det store Flertal af Arbejdsgivere ser med Forstaaelse paa Arbejdernes Bestræbelser for at tilegne sig menneskelige Vilkaar. Gennemførelsen af 8-Timers Arbejdsdagen betyder saa uendelig meget for Arbejderne, de har bl. a. derved opnaaet den Fordel at kunne være nogen Tid sammen med Familien og nyde Glæden derved, de har faaet nogen Tid til at udhvile sig, saa de kan møde med friske Kræfter til Arbejdet den næste Dag, hvilket i høj Grad tiltrænges, og det hvad enten det er Industri-Arbejderen, som Dag efter Dag er spændt til sin Maskine ved et ensidigt, larmende og ofte usundt Arbejde, eller det er Arbejdere, som er beskæftiget ved Bygnings- eller Jordarbejde og som maa arbejde ude i al Slags Vejr.

At Byggefagene i nogle Maaneder af Aaret har en mindre Arbejdstid en andre Arbejdere er jo ikke noget nyt, det har jo altid været saaledes. Lysforholdene bevirker jo dette. Saafremt den Vanskelighed kan overvindes, er der inteti Vejen for at Arbejderne ogsaa i disse Maaneder vil arbejde 8 Timer dagligt; men Tanken om at faa Byggefagene m. fl. til at arbejde i 8½ Time om Sommeren, kommer man til at opgive.

Det maa i høi Grad forbavse, at Arbejdsgiverforeningen under Henvisning til at Konventionen om Arbejdstiden, som vedtoges paa Washington-Konferencen, kun er gennemført i et ringe Antal Lande, søge at tilsløre den Sandhed, at en Række Lande ved Lov har gennemført 8-Timersarbejdsdagen.

Vi skal saaledes bl. a. nævne: Norge, Sverrig, Finland, Tyskland, Frankrig, Belgien, Holland og Østrig, som alle har lovfæstet 8-Timersarbejdsdagen.

I England er 8-Timersdagen vel ikke gennemført ved Lov, men det er dog en kendt Sag, at Arbejdstiden som Regel ikke overstiger 8 Timer daglig, og at Arbejdet om Lørdagen slutter til Middag. Arbejdsugen er derfor snarere mindre end mere end 48 Timer om Ugen. I Kanada og de forenede Stater i Amerika er Forholdet tilsvarende, og i Australien har 8-Timersdagen som bekendt været en Kendsgerning i mange Aar.

Hvis der som af Arbejdsgiverforeningen paastaaet over hele Verden er Tendens til at komme bort fra de 8 Timer, kan det kun være hos Arbejdsgiverne, at et saadant Ønske næres; thi hos Arbejderne findes der absolut ikke saadanne Tendenser. Udtalelsen om, at man overalt er inde paa at tale om en Forøgelse af Produktionen og mere intensivt Arbejde, er blodig Ironi, naar man ved, at Millioner af Arbejdere Verden over er uden Beskæftigelse, og at det er umuligt for Tiden at skaffe disse Arbejde.

Hvor er det egentlig rørende at høre, at der i andre Samfundsklasser breder sig en overmaade udpræget Træthed ved den stadige Talen fra Arbejdernes Side om, at det for denne Samfundsklasse gælder om at indskrænke Arbejdet, naar man ved, at netop de andre Samfundsklasser baade har en kortere Arbejdstid og et behageligere Arbejde end Arbejderne. Overklassen kan tilbringe Friheden i elegante Villaer, i smukke Haver, ved Rejser i Udlandet og dase ved Badesteder. Disse Samfundsklasser, som ved Arbejdernes Slid har alt, hvad Hjertet kan begære, er virkelig ved at blive *træt* af at høre Tale om, at Arbejderne efter 8 Timers anstrængende Arbejde føler Trang til at hvile sig og være lidt for Familien. Vi vil haabe, at disse Samfundsstøtter maa forvinde denne Træthed, inden det tager alt for stærkt paa Kræfterne.

Arbejdsgiverforeningen er dernæst bekymret for, at der, hvis Boligbyggeriet i en nær Fremtid skal afhjælpes, ikke er Byggearbejdere nok i København. Naar der ses hen til, at der for Tiden er flere tusinde Murersvende, Tømrersvende, Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere ledige, er

denne Frygt ganske ubegrundet, og skulde det utænkelige ske, at der skulde blive Mangel paa Byggearbejdere i København, fandtes der vel nok Midler til at raade Bod derpaa.

Begrundelsen af Kravet om Nedsættelse af Overtidsbetalingen er søgt. I Washington-Konventionen staar: »Betalingen for Overarbejde maa ikke være mindre end 1¼ Gang den normale Betaling.« Det blev slaaet fast, at i Lande, hvor man havde gennemført videregaaende Krav end de af Konfereneen opstillede, skulde der ikke paa Grund af Beslutningen kunde kræves nogen Forandring i det bestaaende Forhold.

Beklagelsen over, at De samvirkende Fagforbund har afvist det fremsatte Forslag, og at Arbejdsgiverforeningen derfor har maattet opsige Overenskomsten af 17. Maj 1919 tager vi med Sindsro; thi hvis vi var indgaaet paa de opstillede Krav, var Overenskomsten i Virkeligheden blevet fuldkommen illusorisk, og Opsigelsen betyder jo ikke det samme som at Kravene er gennemført; til at slutte en ny Overenskomst hører der som bekendt to Parter.

Forslag til Lov om Arbejdstid for de ved Industri og Haandværk og lignende Virksomheder.

Paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde i September Maaned blev det vedtaget at rette en indtrængende Opfordring til Regering og Rigsdag om at søge det af Arbejdsløshedskommissionen fremsatte Forslag om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk og lign. Virksomheder ophøjet til Lov.

I Overensstemmelse med denne Beslutning henvendte Forretningsudvalget sig umiddelbart efter Repræsentantskabsmødet til Regering og Rigsdagen med Anmodning om at fremme Sagen, men indtil nu har man intet hørt fra Regeringen i den Retning. Som Følge deraf har Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe taget Sagen op og besluttet at indbringe Forslaget, hvilket skete i Midten af December, idet Th. Stauning, J. P. Nielsen og Svend Trier da indbragte Forslaget i Folketinget.

Det ekstraordinære Repræsentantskabsmøde.

Ved en beklagelig Fejltagelse er det i »Arbejderen« Nr. 25 optagne Referat af Repræsentantskabsmødet den 12. og 13. December blevet ufuldstændigt, idet Referat af Dagsordenens Punkt 5 er udeladt. Det manglende Referat meddeles nedenstaaende.

Dagsordenens Punkt 5.

(Forhandlingerne om Bedriftsraad, Ferie og Revision af Septemberforliget).

Formanden, *Carl F. Madsen*, meddelte, at der havde været afholdt en Række Møder med Arbejdsgiverforeningen om denne Sag, og gjorde Rede for Forløbet af disse. Ved det sidst afholdte Møde overgav Arbejdsgiverforeningen vore Repræsentanter en lang skriftlig Fremstilling af Arbejdsgiverforeningens Stilling til Sagen. Formanden oplæste Skrivelsen og tilføjede, at vore Repræsentanter straks havde udtalt, at vi ikke kunde tiltræde de i denne indeholdte Synspunkter. Vi vil udarbejde et Svar til Arbejdsgiverforeningen. Dette vil dog, forinden det tilstilles Arbejdsgiverforeningen, blive forelagt for Forretningsudvalget, eventuelt Repræsentantskabet.

Efter at *Sophus Mortensen* havde udtalt Ønsket om, at den oplæste Skrivelse blev mangfoldiggjort og tilstillet Repræsentantskabets Medlemmer, toges de givne Meddelelser til Efterretning.

Lønbevægelser og Konflikter.

Guld- Sølv- og Elektropletarbejderne og Firmaet G. Baentsch.

Fra Jernindustrieus Sammenslutning var klaget over at 3 Medlemmer af Guld- Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund den 24. November uden Varsel har forladt Arbejdet hos Firmaet G. Baentsch, Købmagergade 9.

Ved et Fællesmøde om Sagen i Arbejdsgiverforeningen den 10 Decem-

ber oplystes det, at den ene Arbejder var afskediget af Firmaet og Sagen drejede sig derefter kun om 2 Arbejdere.

Fællesmødet besluttede at henvise Sagen til Forhandling mellem Parterne.

En saadan Forhandling optoges straks og endte med Vedtagelse af et Forlig.

Dansk litografisk Forbund.

Efter at Dansk litogr. Principalforening havde opsagt de med Dansk litografisk Forbund bestaaende Overenskomster til Ophør med Aarets Udgang, har Parterne været til Forhandling den 12. og 13. ds. uden at det dog er lykkedes at naa til Enighed,

Arbejdsgiverforeningen har derefter meddelt De samvirkende Fagforbund, at den agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at Dansk litografisk Principalforretning fra og med den 1. Januar 1922 skal være frigjort for den hidtil gældende Overenskomst.

Da det af Varslet ikke klart fremgaar om Principalerne agter at iværksætte Arbejdsstandsning den 1. Januar saafremt der ikke forinden tilvejebringes Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaar, har vort Forretningsudvalg nedlagt Protest mod det givne Varsels Lovlighed. I Henhold til Septemberforliget har vi nemlig Krav paa en ren og klar Tilkendegivelse af om Arbejdsstandsning agtes iværksat eller ikke. Angaaende Varselsbestemmelser er følgende at iagttage: At man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning skal tilkendegives den anden Hovedorganisations Forretningsudvalg ved særlig og anbefalet Skrivelse mindst 14 Dage, før Arbejdsstandsningen efter Forslaget agtes iværksat, og der skal paa samme Maade gives den anden Part Meddelelse om Forsamlingens Beslutning mindst 7 Dage, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes.

Gennem de mange Aar Septemberforliget har bestaaet, har det da ogsaa været god Skik, at hvad enten man har villet etablere Strejke eller Lockout, er dette paa tydelig Maade blevet tilkendegivet den anden Part, og saaledes bør det ogsaa være i Fremtiden.

Den 23. December modtog vi en Skrivelse fra Arbejdsgiverne, hvori den hævder, at det afgivne Varsel fuldtud opfylder Septemberforligets Bestemmelser, men den ønsker dog ikke for Øjeblikket, imod vor Protest at benytte denne Fremgangsmaade, hvis Lovlighed de forbeholder sig ved en anden Lejlighed at faa prøvet ved Den faste Voldgiftsret.

Skrivelsen slutter derefter med den sædvanlige Formel for et første Varsel, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at Arbejdet standses for samtlige hos Medlemmer af Dansk litografisk Principalforening beskæftigede Arbejdere, forsaavidt der ikke, forinden Standsningen indtræder er opnaaet en for vore paagældende Medlemmer tilfredsstillende Ordning af Løn og Arbejdsforhold i Faget.

Der er nu aftalt Fællesmøde om Sagen Torsdag den 29. Decbr. Kl. 1.

Typografer paa Det forenede Dampskibsselskabs Amerikabaade.

Dansk Typograf-Forbund Københavns Afdeling har klaget over, at Selskabet, der hidtil har beskæftiget 2 Typografer paa hver af Selskabets 4 Amerikabaade, nu kun beskæftiger én paa hver Baad.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 29 September 21, hvor man enedes om følgende Ordning.

Den nuværende Ordning for Typografer paa Amerikabaade bibeholdes i indeværende Overenskomstperiode, men der tilstaas Typograferne under Skibenes Ophold i København Fridag hver anden Dag, dog saaledes at forstaa, at Ankomst- og Afgangsdagene ikke kan være Fridage.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i December Maaned 1921.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Januar 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloshedsen i December Maaned 1921.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen dårlig Arbejdsdage, skal angives, bedes man dette udtrykt ved Tallet 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man dette ogsaa udtrykt.

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
1. Midten af Maaneden?	
2. Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der talt paa i Maaneden paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Relænde i Maanedens Løb:	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Foreningens Navn?

Adresse?

Bunden i Hænde senest d. 8. Januar 1922.

Enkeltaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes nogen Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 19., Kbhvn. K.

P. P. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ❋ KØBENHAVN DEN 7. JANUAR 1922 ❋ 18 AARGANG

Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.

Efter megen Strid og mange og lange Forhandlinger blev Loven om Anvisning, Arbejdsløshedsforsikring m. m. vedtaget saavel af Folketinget som Landstinget den 21. December 1921. Da Loven er meget omfangsrig, tillader Pladsen ikke at gengive denne i »Arbejderen«, og vi maa derfor nøjes med en Omtale af enkelte Paragraffer.

Lovens første Afsnit omhandler »*Arbejdsanvisningen*«. I Folketinget blev der i § 6 indført en Bestemmelse angaaende Kontrollen, om hvilken der senere har staaet megen Strid. Denne Bestemmelse var saalydende:

> »Det paahviler enhver anerkendt Arbejdsløshedskasse til samtlige Medlemmer at udfærdige et af Arbejdsløshedsdirektøren autoriseret Legitimationskort, der tjener som Bevis for, at vedkommende Arbejder er understøttelsesberettiget i en anerkendt Arbejdsløshedskasse«.

Arbejdsgiveren skulde ved Antagelsen af en Arbejder afkræve ham Ligitimationskortet og opbevare dette til Arbejdets Ophør. For Overtrædelse heraf kunde der idømmes Arbejderne Bøder paa indtil 25 Kr.

Saafremt Loven var blevet vedtaget med denne Bestemmelse, skulde alle Medlemmer af Arbejdsløshedskasser altsaa have været forsynet med disse Kort, og da disse skulde afleveres til Arbejdsgiverne, er det let at indse, hvilket Misbrug Arbejdsgiverne kunde gøre af Kortene; thi selv om de danske Arbejdere er stærkt organiserede, findes der dog Arbejdsgivere, navnlig ved Landbruget og indenfor Handelsstanden, som ugerne beskæftiger organiserede Arbejdere, og om hvem det med Rette kunde befrygtes, at de vilde søge at frigøre sig for de organiserede Arbejdere. Kortene kunde desuden misbruges ved Udarbejdelsen af Arbejdsgivernes sorte Kamre.

I den vedtagne Lov er denne Bestemmelse ændret paa en Maade, der gør Kontrolkortene ret uskadelige. Det hedder nu: «Naar et Medlem af en Arbejdsløshedskasse efter den 1. April 1922 begærer Understøttelse, skal der af Kassen udstedes et Arbejdsløshedskort for den paagældende; Kortet betegnes ved Udstedelsen med et Løbenummer, som skifter for hver Gang, nyt Kort udstedes. Ved Arbejdstiltrædelse afgives dette Kort til Arbejdsgiveren, der paategner det med Datoen for Arbejdets Paabegyndelse og Arbejdsgiverens (Firmaets) Underskrift, hvorefter Kortet af vedkommende Arbejder afgives til Arbejdsløshedskassen«.

Kortet udstedes altsaa kun til Arbejdsløse, som begærer Understøttelse og opbevares af denne, saalænge vedkommende er uden Beskæftigelse. Efter Antagelse til Arbejde afleveres Kortet til Arbejdsløshedskassen, efter at det er paategnet af Arbejdsgiveren.

Bødebestemmelsen for Arbejderne er bortfalden, derimod kan der idømmes Arbejdsgiverne Bøder paa 25 Kr. og 500 Kr. for Overtrædelse af de Pligter, der paahviler disse.

Bestemmelsen om *Mindstelønnen* har ogsaa været stærkt fremme i Diskussionen. I Regeringsforslaget stod: »Det skal ikke kunde anses for at være fyldestgørende Grund til at forlade et Arbejde eller vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den Fortjeneste, den paagældende tidligere har

haft, naar Lønnen dog ikke ligger under den Mindsteløn, som i vedkommende Fag (Branche) ydes for normalt Arbejde i paagældende Virksomhed (Egn).

Ej heller skal det kunde anses for at være fyldestgørende Grund til at forlade et Arbejde eller vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Arbejdstiden ved dette er nedsat«.

Denne Bestemmelse vilde, hvis den havde faaet Lovkraft, have været Arbejdsgiverne et ypperligt Middel i deres Bestræbelser for at trykke Lønnen. Det lykkedes imidlertid i sidste Øjeblik at afværge Faren og at faa Paragraffen givet en brugelig Form. Den er nu saalydende:

»Det skal ikke kunde anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den, som den paagældende har haft, naar Lønnen dog ikke er under, hvad der i den paagældende Virksomhed eller Egn sædvanlig ydes for tilsvarende Arbejde«.

Ved at sammenligne Affattelsen af disse Bestemmelser vil man straks opdage, hvilken betydningsfuld Forandring der er foretaget i Loven til Gavn for Arbejderne.

Tillægshjælpen, som hidtil har været 2 Kr. pr. Dag, var foreslaaet nedsat til 1 Kr. pr. Dag.

I Lovens § 3 er der angaaende den fortsatte Hjælp optaget følgende Bestemmelse:

»Til arbejdsløse Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser tilstaas Understøttelse som fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør eller som Tillægshjælp til den vedtægtsmæssige Understøttelse til Familieforsøgere med Børn under 15 Aar, dog kan saadan Hjælp ikke ydes, dersom vedkommende bevislig i en Del af Aaret har tjent saa meget, som paa vedkommende Egn maa anses for tilstrækkelig til at leve af hele Aaret.

Understøttelserne kan, for saa vidt angaar fortsat Hjælp til arbejdsløse Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, ikke overstige det af Arbejdsløshedskassen hidtil ydede Beløb med et Tillæg til Familieforsørgere med Børn af 45 Øre pr. Barn under 15 Aar pr. ledig Dag. Som Tillægshjælp til den vedtægtsmæssige Understøttelse til saadanne Medlemmer kan højst ydes 45 Øre pr. Barn for hver ledig Dag. Kommunalbestyrelsen kan bemyndige den kommunale Hjælpekasse til udover fornævnte Beløb at yde saadanne Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, der er Familieforsørgere, en Hjælp af indtil 1 Kr. pr. ledig Dag til hver Familie enten som fortsat Hjælp eller som en Tillægshjælp. De fornævnte Beløb af 45 Øre og 1 Kr. vil for hver 162 Kr., som Dyrtidstillæget for gifte Mænd i Statstjenesten falder i Forhold til Beløbet pr. 1. Oktober 1921 (jfr. Lov Nr. 489 af 12. September 1919 § 92, Stykke 4), være at nedsætte med henholdsvis 3 Øre og 20 Øre. Indtil 1. April 1922 kan det forannævnte Forsørgertillæg af 1 Kr. dog ydes med indtil 1 Kr. 50 Øre pr. ledig Dag. Den samlede Understøttelse maa dog i intet Tilfælde overstige to Trediedele af den paa Stedet almindelige Arbejdsløn henholdsvis for mandlige og for kvindelige Arbejdere«.

Paragraffen om *Nødhjælpsarbejde* og Fastsættelsen af Arbejdsvilkaarene har nu faaet en saadan Affattelse, at der ikke kan blive Tale om at lade saadant Arbejde udføre til nedsat Løn; men det kan derimod udføres paa indskrænket Arbejdstid, noget man ikke er ukendt med i Industrien.

Paragraf 32, 5. Stk., er saalydende:

»Arbejdsvilkaarene skal ved Nødhjælpsarbejder fastsættes saaledes, at de flest mulige arbejdsløse derved kan finde Beskæftigelse, og at det paa den ene Side bliver fordelagtigt for de arbejdsløse at faa Beskæftigelse ved disse Arbejder fremfor at oppebære Arbejdsløshedsunderstøttelse og paa den anden Side stadig bliver af Interesse for de paagældende at søge Beskæftigelse ved andet Arbejde. De nærmere Regler herom fastsættes efter Indstilling af de i Stykke 2 nævnte Udvalg af Indenrigsministeren, der tillige efter Forhandling med Arbejdsdirektøren træffer Bestemmelse om, hvorledes der vil være at forholde med Hen-

syn til Anvisningen af paagældende Arbejde til de arbejdsløse«.

Med Hensyn til Tilsynet med Anvisningen, Arbejdsløshedsforsikring m. m. er fastslaaet følgende:

§ 34.

Stk. 1. Tilsynet med Arbejdsanvisgen og Arbejdsløshedsforsikringen føres af en Arbejdsdirektør, der udnævnes af Kongen for 6 Aar ad Gangen.

Stk. 2. Som Bistand for Direktøren ved Varetagelsen af Tilsynet med Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen ansættes to Kontorchefer, der ligeledes udnævnes af Kongen.

Stk. 3. Direktøren afgiver hvért Aar Beretning til Indenrigsministeren om Arbejdsanvisningskontorernes og Arbejdsløshedskassernes Virksomhed samt angaaende Arbejdsløshedsfonden. Et Uddrag af Beretningen offentliggøres paa den af Indenrigsministeren foreskrevne Maade.

Stk. 4. Det paahviler Arbejdsdirektøren at forsyne Lærekontrakter, indgaaede med Lærlinge, der er antaget til Arbejde i Virksomheder i København eller Frederiksberg, med den i § 1 i Lov Nr. 342 af 6. Maj 1921 om Lærlingeforholdet omhandlede Paategning om Kontraktens Overensstemmelse med Lovens Regler.

§ 35.

Stk. 1. I Forbindelse med det i § 34 omhandlede Tilsyn oprettes et Arbejdsnævn, bestaaende af 3 Afdelinger, nemlig en Afdeling til Behandling af Spørgsmaal vedrørende Aranvisning, en Afdeling for Spørgsmaal vedrørende Arbejdsløshedsforsikring og en Afdeling for Spørgsmaal vedrørende ekstraordinær Arbejdsløshed.

Stk. 2. I hver Afdeling er Arbejdsdirektøren Formand.

Stk. 3. Afdelingerne sammensættes i øvrigt paa følgende Maade:

a. Afdelingen vedrørende Arbejdsanvisningen: 4 Arbejdsgivere og 4 Arbejdere, valgte af Indenrigsministeren efter Indstilling fra henholdsvis »Dansk Arbejdsgiverforening« og »De samvirkende Fagforbund i Danmark«.
b. Afdelingen vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen: de i § 22 nævnte, af Arbejdsløshedskasserne valgte 6 Tillidsmænd samt 2 af Landstinget og 2 af Folketinget paa 6 Aar valgte Medlemmer; og
c. Afdelingen for ekstraordinær Arbejdsløshed: de under b. nævnte 4 Rigsdagsmedlemmer og de under a. nævnte 4 Arbejdsgivere samt 2 af Indenrigsministeren som Repræsentanter for Kommunerne valgte Medlemmer og 1 Repræsentant for Arbejdsløshedskasserne, valgt af de under b. nævnte Tillidsmænd af deres Midte.

Stk. 4. De ved denne Lovs Ikrafttræden fungerende Medlemmer af Arbejdsløshedsnævnet samt disses Suppleanter indtræder i Arbejdsnævnet og vedblive at fungere, indtil deres Funktionstid er udløben i Henhold til de hidtil gældende Regler.

Stk. 5. Nævnets Forretningsorden fastsættes af Indenrigsministeren.

§ 36.

Stk. 1. Det i § 35 omhandlede Nævns Afdelinger skal hver paa sit Omraade virke som raadgivende for Statens Tilsynsmyndigheder og derhos udføre de særlige Funktioner, som ved Bestemmelserne i denne Lov er henlagt til Nævnet.

Stk. 2. Formanden kan indkalde Medlemmerne af Arbejdsnævnets Afdelinger til samlet Møde til Drøftelse af Spørgsmaal af almindelig Interesse for de af denne Lov omfattede Forhold.

Stk. 3. Hvervet som Medlem af Arbejdsnævnet er ulønnet, men der tillægges dets valgte Medlemmer Dagpenge for hver Mødedag samt Rejsegodtgørelse. Den dertil fornødne Bevilling fastsættes paa de aarlige Finanslove.

Udlandet.

InternationalHattearbejderkongres.

I Juni Maaned d. A. afholdtes i Zürich den niende Hattearbejderkongres. Der var paa denne Kongres mødt Repræsentanter fra Tyskland, England, Frankrig, Italien, Tysk-Østrig, Svejts, Skandinavien og Tcheko-

Slowakiet samt 2 Gæster fra Danmark og en fra det internationale Arbejdsbureau.

Metzchke (Altenburg) aflagde Beretning om det internationale Hattearbejders Sekretariats Virksomhed.

Under Krigen har det internationale Hattearbejders Virksomhed været noget indskænket, men det kunde dog siges, at der var gjort alt for at opretholde dette Internationale, hvad ogsaa var lykkedes. Det vil være vor Opgave at udvide og befæste det Bestaaende. Man har ogsaa behandlet Spørgsmaalet om Kviksølvforgiftningen indenfor vort Fag, men dette Spørgsmaal er paa Grund af Krigen ikke bleven endeligt ordnet. Det vil nu blive det internationale Arbejdsbureaus Opgave at forfølge denne Sag. Man maatte ligeledes skænke Udvandringsspørgsmaalet mere Opmærksomhed. De faldne Udtalelser anerkendte Sekretariatets Virksomhed; kun Frankrig kunde ikke erklære sig tilfreds. Ved Krigens Udbrud havde man maattet forlægge Sekretariatet til et andet Land. Det havde ogsaa skortet Tyskland paa den gode Vilje til at forstaa andre Nationer. Man kunde ikke baade være Medkæmper og Dommer. Disse Angreb blev tilbageviste fra tysk Side.

Paa Forslag af Raina (Italien) vedtoges enstemmig følgende

Resolution:

Den 9. internationale Hattearbejderkongres hilser Genopbyggelsen af den broderlige Forbindelse mellem de enkelte Landes Organisationer og haaber paa en stedse mere intensiv og solidarisk Aktion til Beskyttelse af Arbejdernes økonomiske og moralske Interesser og til en almindelig Virkeliggørelse af Proletariets endelige Maal. Kongressen tager de forskellige Bemærkninger og Forslag til Efterretning og godkender det internationale Sekretariats økonomiske Virksomhed for Perioden 1913—20.

Kongressen erklærer sig endvidere indforstaaet med Sekretariatets øvrige Virksomhed for den samme Periode og udtaler sin Tak til den internationale Sekretær.

Angaaende Spørgsmaalet om Kviksølvforgiftningen vedtoges følgende:

Forbundene opfordres til hver indenfor sit Omraade at indhente Oplysninger om Omfanget af Kviksølvforgiftning og tilstille Sekretariatet Beretning herom.

«Det paalægges Sekretariatet at sætte sig i Forbindelse med det internationale Arbejdsbureau i Genf for paa Grundlag af de indsendte Beretninger at træffe Foranstaltninger til at begrændse saadanne Forgiftningstilfælde til det mindst mulige.«

Stillingen til det faglige Internationale fandt sit Udtryk i følgende Vedtagelse:

Overfor de Angreb og Nedrakninger det faglige Internationale i Amsterdam stadig er udsat for, tilkendegiver den 9. Hattearbejderkongres det sin levende Sympati.

En anden Resolution forpligter Forbundene til at holde fast ved 8-Timersdagen og at tilbageslaa alle Angreb mod dette vigtige Kulturfremskridt.

Angaaende Udvandringsspørgsmaalet vedtoges en saalydende Resolution:

Den 9. internationale Hattearbejderkongres fornyer og bekræfter samtlige de Beslutninger, der tidligere er blevet vedtaget paa faglige og socialistiske Kongresser, og som tilsigter at støtte udvandrede Kolleger.

Kongressen kræver, at de ved Krigen foranledigede Grænseafspærringer og andre Vanskeligheder skal ophæves og en Beskyttelseslovgivning indført for Udvandrere i de forskellige Lande.

Forbundene erindres om, at de ifølge det internationale Forbunds Love nu som tidligere er forpligtede til at staa indvandrede Medlemmer bi med Raad og Daad.

Kontingentet til det internationale Forbund blev fastsat saaledes: Ethvert Land- eller Rigsforbund som er tilsluttet det internationale Hattearbejderforbund skal fra 1. Januar 1921 betale for hvert 100 Medlemmer et Kontingent, der svarer til det 4-dobbelte af de mandlige Medlemmers overenskomstmæssige gennemsnitlige Timeløn. Kontingentet indbetales kvartalsvis.

Det internationale Hattearbejderforbunds Sæde blev forlagt til Italien efter at den tyske Delegation havde afslaaet Genvalg. Som Sekretær valgtes Raina (Milano), Formand Siefert (Altenburg), Næstformand Milan (Frankrig), de øvrige Sekretariatsmedlemmer blev Italiener.

Som en Tak for og Anerkendelse af Metzckkes Virksomhed blev han paa Forslag fra Frankrig enstemmig udnævnt som Ærespræsident.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 523.
Undermejerister paa Ringsted Mælkeforsyning.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 30. November 1921 i Sag Nr. 523: Danske Undermejeristers Forbund mod De danske Bymejeriers Fællesorganisation paa Ringsted Mælkeforsynings Vegne.

Danske Undermejeristers Forbund har indklaget De danske Bymejeriers Fællesorganisation og paastaaet den idømt Bod paa Indehaveren af Ringsted Mælkeforsyning Mejeriejer Jørgensens Vegne, fordi denne i August d. A. bl. a. gennem en Annonce i Mælkeritidende har søgt Mejerister til en Løn, der ligger under den overenskomstmæssige. Forbundet har henvist til, at Jørgensen, skønt han selv erklærer sig for udtraadt af Fællesorganisationen, vedblivende maa behandles som Medlem af denne, da Fællesorganisationens Formand i en Skrivelse af 8. Oktober d. A. til Forbundet har meddelt dette, at den ikke har taget Jørgensens Udmeldelse for gyldig.

Fællesorganisationen har paastaaet Frifindelse, idet den gør gældende, at Brevet af 8. Oktober beror paa en Fejltagelse fra dens Formands Side, der dermed kun har villet udtrykke, at Jørgensen vedblivende skylder Kontingent for 1920, medens han i Virkeligheden maa betragtes som udtraadt af Organisationen fra 1. Januar d. A.

Efter det under Sagen oplyste har Jørgensen i et Brev af 25. September 1920 meddelt Organisationen, at han betragter sig som udtraadt af denne, og da Organisationens Love kræver 3 Maaneders Opsigelse til en 1. Januar, maa der gives Organisationen Medhold i, at Jørgensen har ophørt at være Medlem af denne med forrige Aars Udløb.

Denne Udtrædelse har vel ikke kunnet frigøre Jørgensen for at være bundet ved den af Organisationen indgaaede kollektive Overenskomst, saa længe denne var løbende, men det er videre oplyst, at Overenskomsten efter Opsigelse fra Fællesorganisationen er ophørt at gælde den 1. Juni d. A., idet den da er blevet afløst af en ny Overenskomst, og fra da af kan Jørgensen ikke anses bundet ved Organisationens Overenskomster. Da nu det paaklagede Forhold først er foregaaet i August d. A., vil de Indklagede være at frifinde.

Da imidlertid Fællesorganisationen ikke blot har undladt at meddele Forbundet, at Jørgensen var udtraadt, men endog urigtig har meddelt, at han vedblivende var Medlem, og derved har foranlediget, at Forbundet har anlagt denne Sag, vil Fællesorganisationen have at betale Sagens Omkostninger, efter Omstændighederne, med 200 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De danske Bymejeriers Fællesorganisation paa Ringsted Mejeriforsynings Vegne, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være, men Fællesorganisationen bør betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Sag Nr. 526.
Undermejerister paa Landbomejeriet i Fredericia.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 30. November 1921 i Sag Nr. 526: Danske Undermejeristers Forbund mod De danske Bymejeriers Fællesorganisation paa Bestyreren af »Landbomejeriet«, Fredericia, C. Nielsens Vegne.

Klagerne, Danske Undermejeristers Forbund, har anført, at en Del af Medlemmerne af De danske Bymejeriers Fællesorganisation stiller sig fjendtlig overfor Forbundet, og at dette har Grund til at tro, at disse Medlemmer, der i stort Omfang benytter Mejerister, som staar udenfor Forbundet, jævnlig betaler disse med en Betaling, der ligger under den overenskomstmæssige, og Forbundet, der har søgt at skaffe Bevis i saa

Henseende, er nu kommet i Besiddelse af et Brev, som et af Fællesorganisationens Medlemmer, Bestyrer af »Landbomejeriet«, Fredericia, C. Nielsen, den 30. Juli d. A. har tilskrevet en Mejerist, der søgte Plads hos ham. Paa Grundlag af dette Brev har Forbundet rejst nærværende Sag.

I Brevet hedder det bl. a.: »Jeg vilde gerne, at De enten stod uden for Forbundet eller ogsaa var Medlem af M.M.F., et af disse to er det mig lige meget.« M.M.F., Mejeriernes Medhjælperforening, skal være en under en Strejke opstaaet Forening) og videre hedder det: »De erholder Bymejeriernes Ugeløn, men maa være villig til, at Arbejdet bliver udført, enten det saa varer 8 eller 10 Timer«.

Forbundet har nu gjort gældende, at Nielsen ved den sidste Vending har tilsigtet at komme bort fra Overenskomstens Bestemmelser om Overtidsbetaling, og ved den første Vending har lagt et overenskomststridigt Pres paa den Pladssøgende for at holde ham udenfor Forbundet, hvilket er saa meget mere graverende, som Fællesorganisationen ved et i Den faste Voldgiftsret den 17. December 1920 indgaaet Forlig (Sag Nr. 418) udtrykkelig har lovet at yde Forbundets Medlemmer fuld Ligestilling med andre hos Fællesorganisationens Medlemmer beskæftigede. Forbundet har derfor paastaaet Fællesorganisationen paa Nielsens Vegne paalagt Bod.

De Indklagede har erkjendt, at den førstnævnte Vending er uheldig, men har med Hensyn til den sidstnævnte Vending hævdet, at der ikke deri er er udtrykt nogen Villie til ikke at betale overenskomstmæssigt for Overtidsarbejde, hvad Nielsen hævder altid at have gjort.

Medens det ikke mod de Indklagedes Benægtelse kan statueres, at Nielsen i Brevet har tilkendegivet den Hensigt ikke at ville betale for Overtidsarbejde, maa derimod Udtalelsen om Ansøgerens Stilling til Forbundet anses som en Krænkelse af Overenskomsten. Grundlaget for kollektive Overenskomster mellem Organisationer er den gensidige Anerkendelse af hinandens Organisationsret, og dette Grundlag undergraves, naar Arbejdsgiveren indleder Engagements-Forhandlinger med at udtale Ønske om, at den Pladssøgende staar udenfor det Forbund, med hvilket Overenskomst er sluttet.

For denne Krænkelse af Overenskomsten vil der være at paalægge Fællesorganisationen paa Nielsens Vegne en Bod, ligesom Fællesorganisationen vil have at betale Sagens Omkostninger. Boden sættes til 100 Kr. Sagens Omkostninger til 200 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De danske Bymejeriers Fællesorganisation, paa Bestyreren af »Landbomejeriet«, Fredericia, C. Nielsens Vegne, bør til Klagerne, Danske Undermejeristers Forbund, betale en Bod af 100 Kr. Endvidere betaler Fællesorganisationen Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Sag Nr. 527.
Jord- og Betonarbejderne hos Christiani & Nielsen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 30. November 1921 i Sag Nr. 527: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Ingeniorfirmaet Christiani & Nielsen begyndte den 7. Oktober d. A. i den ny Benzinhavn et Afvandingsarbejde, som for en væsentlig Del bestod af Modtagelse, Indkørsel og Spredning af Singels, og hvorved der beskæftigedes 8 Jord- og Betonarbejdere. Paa Forespørgsel om Betalingen meddelte Firmaet, at Lønnen var 1 Kr. 42 Øre pr. Time i Henhold til Overenskomstens Prg. 3 B, Pkt. 1 og 2. Den 13. eller 14. Oktober spurgte Arbejderne, om de ikke kunde faa Akkord paa Arbejdet, og Firmaet erklærede sig villig til Forhadling derom. Forhandlingerne førte dog ikke til noget Resultat, navnlig fordi Fagforeningen krævede det alt udførte Arbejde aflønnet med en Timeløn af 1 Kr. 71 Øre. Den 22. Oktober nedlagde Arbejderne Arbejdet. Den 25. Oktober holdtes der et Mæglingsmode paa Arbejdspladsen, og paa dette enedes man om Akkordpriser paa Arbejdet med tilbagevirkende Kraft fra Arbejdets Begyndelse. Men Fredag den

28. Oktober nedlagde Arbejderne paany Arbejdet, fordi Firmaet kun udbetalte 1 Kr. 42 Øre pr. Time i Forskud paa Akkorden, medens Arbejderne forlangte 1 Kr. 71 Øre.

Beløbet 1 Kr. 42 Øre fremkommer paa Grundlag af Overenskomstens Prg. 1, Pkt. f, der er saalydende: »Ved Akkordarbejde udbetales forskudsvis mindst Timelønnen og Dyrtidstillægget . . . . 1 Kr. 30 Øre,« hvortil kommer et 10 Øres Tillæg efter Prg. 3 B, Pkt. 2 for »større Jordarbejder« og 2 Øre som Rest af Dytidstillægene og Fradragene.

Beløbet 1 Kr. 71 Øre fremkommer ved, at der til de nysnævnte 1 Kr. 30 Øre foruden de 2 Øre lægges et 30 pCt.s Tillæg (39 Øre) i Konsekvens af Overenskomstens Prg. 3 B, Nr. 4, hvor der er hjemlet et 30 pCt.s Tillæg for de Arbejdere, der tages ud af en Akkord for at udføre Arbejde, der staar i Forbindelse med Akkorden, men kun er timelønnet.

Den 30. Oktober indrykkede Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i »Social-Demokraten« en Blokademeddelelse overfor Firmaets heromhandlede Arbejde, og Arbejdet har siden ligget stille.

Arbejdsgiverforeningen har nu paa Entreprenørforeningens Vegne indklaget De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dette igen paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne og paastaaet de Indklagede paalagt en Bod, der i det mindste kan tjene til Erstatning for det af Firmaet lidte Tab, hvilket paa en først under Sagens Procedure fremkommet Opgørelse er udregnet til 815 Kroner.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagt Bod, idet det gøres gældende, at Firmaet har handlet retstridigt ved kun at udbetale 1 Kr. 42 Øre paa Akkorden.

Klagerne har til Støtte for deres Standpunkt først og fremmest henvist til den ovenfor gengivne Bestemmelse i Prg. 1, Pkt. f, og yderligere til, at det i Prg. 1 f videre hedder, at Entreprenøren »i Tilfælde, hvor Folkene arbejder sig i Underskud, har Ret til at afregne Akkorden,« samt til Prg. 1 k, hvorefter der ved foreløbige Opgørelser paa langvarige Akkorder kan tilbageholdes 33 pCt. af Overskudet. Og Firmaet har i Forbindelse dermed fremlagt en Akkordopgørelse over de alt udførte $^5/_6$ af det heromhandlede Arbejde, ifølge hvilken den hele Gennemsnitsfortjeneste kun skal have været 1 Kr. 40 Øre pr. Time, altsaa mindre end det tilbudte Forskud. Til denne Opgørelse vil Retten dog ikke kunne tage Hensyn, da den er foretaget af Firmaet alene, først er fremkommet under den mundtlige Procedure og ikke er anerkendt af de Indklagede.

De Indklagede gør til Støtte for deres Standpunkt for det første gældende, at der de sidste Aar har udviklet sig den saavel af Christiani & Nielsen som af andre Entreprenører fast fulgte Praksis altid at udbetale 1 Kr. 71 Øre i Akkordforskud. Videre paaberaaber de Indklagede sig, at det vil være urimeligt, at de Arbejdere, der bliver staaende i Akkorden, ikke skulde have en Forskudsudbetaling af samme Størrelse som den Timeløn, der betales de Arbejdere, der tages ud af Akkorden. Endelig anfører de, at Ordet »mindst« i Prg. 1 f maa medføre, at Forskudsudbetalingen altid kan kræves fastsat ved Overenskomst og ikke ensidig kan nedsættes under det hidtil gængse.

Retten kan dog ikke give de Indklagede Medhold i disse Betragtninger.

Hvad den paaberaabte Praksis angaar, er det vel af Klagerne indrømmet, at Entreprenørerne i de sidste Aar altid har betalt mere end 1 Kr. 42 Øre i Forskud — dog ikke altid netop 1 Kr. 71 Øre, men undertiden enten mere eller mindre — men de hævder, at de klarligen kun har gjort dette, fordi de under de senere Aars vel kendte vanskelige Forhold har været nødt dertil, og ikke med Godkendelse af, at deres retlige Pligt efter Overenskomsten derved var ændret, og de hævder endvidere, at det maa være deres Ret nu igen at faa de overenskomstmæssige Forhold gennemførte. Som Sagen saaledes foreligger, tør Retten ikke statuere, at der her foreligger en Overenskomsten ændrende Praksis.

Videre ses det ikke, at den Omstændighed, at der skal gives de Arbejdere, der tages ud af en Akkord for at arbejde i Timeløn, en Skadesløsholdelse, fordi de derved saa længe mister Andel i Akkordoverskudet, giver de Arbejdere,

der ikke tages ud af Akkorden, Krav paa en forhøjet Forskudsudbetaling.

Hvad endelig Forstaaelsen af Prg. 1 f angaar, da er det oplyst, at Ordet »mindst« ikke oprindelig har staaet i tidligere, tilsvarende Bestemmelser, og det kan ikke antages, at det ved dets Indførelse har været Meningen at gøre Reglen flydende og derved berøve den dens Værdi som en fast Regel for, hvad der i Mangel af anden Aftale er Entreprenørens retlige Pligt at betale som Forskud paa en Akkord. Ordet kan nemlig have sin gode Mening som Udtryk for, at der vel ikke paahviler Entreprenøren nogen retlig Pligt til at betale mere end det angivne Minimum, men at han dog saavidt muligt bør stille sig imødekommende overfor rimelige Ønsker om en Forhøjelse af Forskudsudbetalingen, samt for, at Entreprenørforeningen er uberettiegt til at paalægge sine Medlemmer ikke at betale større Forskud end det angivne Minimum.

Medens Retten ikke mener at burde træffe nogen Bestemmelse angaaende Arbejdsstandsningen fra den 22. til den 25. Oktober, idet Klagerne ved Forliget af 25. Oktober maa antages at have frafaldet Paatale i saa Henseende, maa Arbejdsstandsningen den 28. Oktober med den dertil knyttede Blokade betegnes som ulovlig, idet den ikke blot er uvarslet, men efter det anførte i sig selv i Strid med Fagets Overenskomst. Den herfor forskyldte Bod findes dog ikke at burde sættes højere end til 200 Kr. under særligt Hensyn til, at Arbejdsstandsningen mulig kunde være undgaaet, hvis man fra Entreprenørfirmaets Side havde sørget for paa Mæglingsmødet den 25. Oktober i Forliget at faa optaget en udtrykkelig Bestemmelse om, hvad Udbetalingen skulde være, noget, hvortil det forud passerede indeholdt Opfordring.

De Indklagede vil endvidere have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kroner.

Kendelse.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening bør til Dansk Arbejdsgiverforening betale en Bod af 200 Kr. De Indklagede bør derhos betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Landarbejderforbundet klager over Brud paa Regler for Behandling af faglig Strid.

Landarbejderforbundet klager over, at Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug systematisk overtræder Fristen for Mæglingens Afholdelse.

Klagen behandledes paa et Fællesmøde den 8 December.

Mødet endte med, at Repræsentanterne for Hovedorganisationerne var enige om, at Tidsfristerne i Mæglingsreglerne burde overholdes og henstillede til Parterne, at der samme Dag holdtes et Møde, paa hvilket de begærede Mæglingsmøder blev aftalt.

Et saadant Møde blev afholdt samme Dag, og de nødvendige Aftaler blev truffet.

Formere og Arbejdsmandstrejke paa H. Th. Bushtrups Maskinfabrik, Randers.

Samtlige Formere og Arbejdsmænd nedlagde den 25 November Arbejdet hos Firmaet H. Th. Bushtrups Maskinfabrik, Randers, som Følge af, at Firmaet ikke har villet imødekomme et Krav om at afskedige en uorganiseret Arbejder, der tidligere var Firmaets Støberiformand, men nu beskæftiges som Kærnemager.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeninger den 1. December enedes man om følgende:

»Da de to Forbund har erkendt Strejkens Ulovlighed og lovet Arbejdet genoptaget Lørdag den 3. December d. A., frafalder Jernindustriens Sammenslutning sit Krav om Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Jernindustriens Sammenslutning og Formerforbundet er enige om, at der angaaende Formernes Akkorder optages nye lokale Forhandlinger, eventuelt Forhandlinger ved Mæglings- og 10 Mands Møde.«

Under Forhandlingerne erklærede Hr. Fuldmægtig Plum paa Fabrikantens Vegne, at omhandlede fhv. Støbemester Frandsen kun skal forblive paa Fabrikken som almindelig Arbejder til senest 1 Februar 1922.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 * KØBENHAVN DEN 14. JANUAR 1922 * 18 AARGANG

Internationale Kongresser.

6. internationale Buntmagerkonference.

I August Maaned d. A. afholdtes i München den 6. internationale Buntmagerkonference. Tilstede var Delegerede fra Østrig, Ungarn, Holland, Belgien, Danmark og Sverige samt den internationale Sekretær Regge, endvidere en Repræsentant for det internationale Sekretariat for Beklædningsindustrien og en Repræsentant for den faglige Landcentral i Tyskland.

Medlemsantallet i det internationale Buntmagerforbund er 15,160, som fordeler sig saaledes paa de enkelte Lande:

Tyskland...	12,093
Østrig.....	817
Ungarn.....	370
Begien.....	470
Frankrig ...	85
Norge.....	20
Danmark...	488
Sverige.....	817

Frankrig og England var ikke repræsenteret paa Konferencen. Grunden hertil er ubekendt.

Den afsluttede Verdenskrig har her som ved saa mange andre faglige og politiske Internationale virket forstyrrende. Om nogen egentlig Virksomhed under Krigen kunde der ikke være Tale, og nu efter Krigen er Forholdene saadan, at man saa omtrent maa begynde forfra igen. Et før Krigen oprettet Solidaritetsfond er delt mellem de tilsluttede Organisationer.

Sekretærens Beretning indeholdt egentlig kun en Skildring af Vanskelighederne ved Internationales Genopbyggelse. Der er desuden opstaaet en Strid med den østrigske Forbundsledelse, hvorunder det østrigske Buntmagerforbund havde afbestilt den ellers for Østrig indførte tyske Buntmagertidende og oprettet et eget Fagblad. For øvrigt er, som det fremgik af de faldne Udtalelser den østrigske Uoverensstemmelse fuldstændig ophævet. Den internationale Sekretær fik godkendt sin Virksomhed siden den sidste Kongres i Wien 1912.

Den hollandske og iøvrigt ogsaa udenlandske Delegerede klagede over Valutaforholdenes ødelæggende Virkninger indenfor Industrien og fandt det for en bydende Nødvendighed at fremskaffe en international Ordning af Valutaforholdene for at der igen kunde opnaas en sund international Økonomi.

Den Delegerede fra Ungarn aflagde Beretning om Organisationsfriheden i Ungarn, hvortil han føjede den betegnede Bemærkning, at man i Ungarn ikke turde udtale Ordet Strejke, hverken paa Møder eller i Blade. I Ungarn er Strejker ikke tilladt; de som strejker eller som opfordre til Strejke blive straffede.

De Delegerede fra Tyskland kunde berette om en livlig Bevægelse, som havde givet Buntmagerne Mulighed for at forhøje deres Løn saaledes at den saa nogenlunde kom til at svare til de nuværende Forhold.

Som i mange andre Fag kunde man ogsaa her konstatere den Kendsgerning, at der i Lande med god Valuta herskede stærk Arbejdsløshed, medens man i Lande med daarlig Valuta kun kunde konstatere forholdsvis ringe Arbejdsløshed.

Sekretær Regge talte om Punktet: Den internationale Forbindelses Udvidelse paa Grundlag af Verdenskrigens Erfaringer. Han mente, at det internationale Fagforeningsforbund og

alle dets tilsluttede Organisationer paa enhver Maade maatte gøre det til deres Opgave i Fremtiden at umuliggøre Krigen.

Uuder dette Punkt anbefalede Repræsentanten for det internationale Beklædningsarbejdersekretariat Stühmer (Berlin) ogsaa Spørgsmaalet om Buntmagernes Tilslutning til dette Sekretariat. Ogsaa andre Talere kom ind paa dette Spørgsmaal, og alle stillede de sig paa det Standpunkt, at man afgjort ikke vilde tilslutte sig et andet internationalt Sekretariat.

Angaaende Spørgsmaalet Amsterdamer- eller Moskva-Internationale vedtoges enstemmigt følgende:

»Den 6. internationale Buntmagerkonference forkaster ganske Moskva-Internationales Kampmetode for Proletariets Frigørelse og stiller sig paa Amsterdam-Internationales Grund, som alene er egnet til at virkeliggøre den moderne Arbejderbevægelses Maal«.

Med Hensyn til Værkstedsspørgsmaalet stillede Konferencen sig paa samme Standpunkt som den Internationale Beklædningsarbejderkongres Beslutninger.

Det internationale Sekretariats Regulativ blev bortset fra en enkelt Ændring, vedtaget efter det i Udkastet fremsatte Forslag.

Det blev endvidere besluttet, at der for Sekretariatsarbejde aarligt skal betales det tyske Buntmagerforbunds Bestyrelse 1000 Mark af det internationale Sekretariats Kasse, for hvilket Beløb det tyske Forbund skal overtage alle Udgifter ved Sekretariats-Virksomhed. Paa den Maade udtrykker man, at det ikke er det tyske Forbund alene der bærer det internationale Sekretariats Omkostninger, men derimod alle de Landsforbund, som er tilsluttet Sekretariatet.

Til Sekretær genvalgtes Regge (Berlin); dermed forbliver altsaa Sekretariatets Sæde i Tyskland. Dermed var Konferencens Arbejde tilendebragt.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 529.

Betjening af Spillene ved Skibes Losning.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. December 1921 i Sag Nr. 529: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne.

Mellem mange under Dansk Arbejdsgiverforening hørende Arbejdsgiverorganisationer i Havnebyer udenfor København paa den ene Side og Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger i de paagældende Byer paa den anden Side er der sluttet en Række Overenskomster om Losning og Lastning af Skibe.

Paa en af Dansk Arbejdsmandsforbund i 1916 afholdt Kongres var der vedtaget en Beslutning om, at der til Betjening af Spillene ved Skibes Losning altid skulde anvendes Winchmænd fra Land, og saadan Bestemmelse findes da ogsaa optaget i Overenskomsten for Aarhus og — med nogen Begrænsning — i Overenskomsterne for 4 andre Byer. Derimod findes ingen Bestemmelse af denne Art i 16 af Overenskomsterne, medens der i Overenskomsterne for Horsens, Aalborg og en Del andre Byer findes saalydende, eller omtrent saalydende Bestemmelse:

»Ladningsmodtageren er pligtig til i Forening med en Repræsentant for Havnearbejderne at forlange og søge gennemført, at Winchmanden ansættes af dertil kyndige Mænd blandt Havnearbejderne og drage Omsorg for Betalingen af disse, som skal være i Overensstemmelse med, hvad det paagældende Hold tjener.

Saafremt Skibet skulde nægte at indgaa herpaa og skulde sætte en uøvet eller beruset Mand til et Spil, eller Sprogvanskeligheder skulde være en Hindring for tilfredsstillende Samarbejde mellem Winchmanden og Lossearbejderne, har disse Ret til at standse Arbejdet og forlange, at der antages Winchmænd fra Land.«

Sagen stiller sig altsaa i Hovedtrækkene saaledes, at det er lykkedes Dansk Arbejdsmandsforbund ad overenskomstmæssig Vej at gennemføre Beslutningen af 1916 *ubetinget* eller dog for en væsentlig Del ubetinget i enkelte Byer, *betingelsesvis* i visse andre Byer og *slet ikke* i en Række Byer.

I Skrivelse af 4. November d. A. har nu Dansk Arbejdsmandsforbund med-

delt Arbejdsgiverforeningen, at det »agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at alt Losnings- og Ladningsarbejde ombord nægtes i de Tilfælde, hvor Skibets Kaptajn eller Rederi nægter at respektere den Fælles-Opfattelse af Winchmandsspørgsmaalet, som Arbejdsgiverne i Land og vi er enige om overenskomstmæssig, og har bundet os til *at søge gennemført.*«

Til Begrundelse heraf henviser Forbundet til, at medens det i de siden Kongresbeslutningen af 1916 og Havneforhandlingerne i 1918/19 forløbne Aar i alle Tilfælde er lykkedes at undgaa Strid om Winchmandsspørgsmaalet, er der »nu pludselig sket det, at Skibskaptajnerne eller deres Redere ikke mere bøjer sig for Fælleshenvendelsen fra vore Havnearbejder-Afdelinger og deres Arbejdsgivere,« og at de »lokale Havnearbejdsgiverforeninger pludselig slaar Følge med Skibet, afslutter Kontrakt om Losningen og derefter ved Retssager falder over vore Folk, fordi disse ikke vil losse med Winchmænd af Skibsbesætningen,« i hvilken Forbindelse der særlig henvises til Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober d. A. i Sag Nr. 504.

Ved Skrivelse af 7. November d. A. har Arbejdsgiverforeningen i Henhold til Prg. 4 B, Pkt. 5, i Loven om Den faste Voldgiftsret af 4. Oktober 1919 protesteret mod den varslede Strejkes Lovlighed og har derefter rejst nærværende Sag, under hvilken den har paastaaet den varslede Strejke kendt ulovlig.

Til Støtte for Berettigelsen af det givne Strejkevarsel har de Indklagede særlig henvist til, at dette kun kan betragtes som rettet mod Redere, med hvem Dansk Arbejdsmandsforbund ingen Overenskomst har, og de Indklagede har i Forbindelse dermed fremhævet, at Arbejdsmændene uanset Strejkevarslet er villige til at modtage og bringe Varerne henholdsvis fra og til Skibets Lønning; kun Arbejdet ombord agter man at standse.

Retten maa imidlertid give Klagerne Medhold i, at Strejkevarslet baade efter sin Ordlyd (»alt Losnings- og Ladningsarbejde ombord«, hvor Winchmænd fra Land nægtes) og efter sin Begrundelse (Utilfredshed ogsaa med de lokale Havnearbejdsgiverforeninger) maa antages at være rettet ikke blot mod de Redere, der maatte lade deres Skibe losse eller laste uden Bistand af Købmænd, Stevedorer eller Losnings- og Lastnings-Entreprenører, men netop ogsaa og særlig mod disse Arbejdsgivere, med hvis Organisationer de ovennævnte Overenskomster er sluttet, ligesom der maa gives Klagerne Medhold i, at da disse Overenskomster udtrykkelig omfatter Arbejde ombord, maa en kollektiv Vægring ved at udføre saadant af Overenskomsten omfattet Arbejde være ulovlig.

Det kan ikke være lovligt i en Overenskomstperiode ved Strejke at ville søge at gennemføre fuldtud, hvad man gennem Forhandlingerne om Overenskomsten kun delvis har kunnet gennemføre.

Forsaavidt de Indklagede videre har henvist til en Arbejdsvægrings Berettigelse, hvor Hensynet til Liv eller Velfærd er Bevæggrunden, kan heller ikke denne Henvisning retfærdiggøre Strejkevarslet. Varslet angaar jo ikke særlige Tilfælde, hvor Skibet har sat en ubrugelig eller beruset Mand ved Spillet — i hvilke Tilfælde en Arbejdsvægrings Berettigelse er selvfølgelig — men sigter paa al Losning og Lastning, og der er intetsomhelst oplyst til Støtte for, at Losning og Lastning i al Almindelighed skulde være farligere, hvor Spillet betjenes af en af Skibets egne, med dette og dets Redskaber kendte Folk, end af en fremmed Winchmand fra Land.

Strejkevarslet vil herefter være at kende ulovligt.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 300 Kr.

Kendelse.

Det af Dansk Arbejdsmandsforbund den 4. November 1921 givne Strejkevarsel med Hensyn til Losnings- og Lastningsarbejde er ulovligt.

Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 300 Kroner.

Sag Nr. 531.
Landarbejderne hos
Forpagter Ollendorff.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 51—52.

Aar 1921 den 2. December Kl. 4,55

Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 531: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og dennes Medlem Forpagter Ollendorffs Vegne.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær Vilh. Nygaard i De samvirkende Fagforbund, Formand for Landarbejderforbundet Oscar Levinsen, Sekretær i Forbundet Fr. Hansen, Landarbejder Alfred Andersen, Formand for Forbundets Frøslev Afdeling, og Bestyrelsesmedlem i samme Carl Mathiesen.

For de Indklagede mødte Sekretær W. Elmquist i Dansk Arbejdsgiverforening, Forpagter Ollendorff og Forvalter Dons.

Der fremlagdes Klage af 19. November d. A. og Tilsvar af 29. s. M.

Sagen drøftedes mellem Parterne.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne saaledes:

Forpagter Ollendorff betaler senest den 15. ds. til Landarbejderforbundet 800 Kr. til fuld Afgørelse af ethvert Mellemværende mellem Parterne.

Klagen blev herefter tilbagetaget, idet baade Forpagter Ollendorff og Alfred Andersen erklærer, at ethvert Misforhold mellem dem hermed er ude af Verden.

Sagen var dermed bortfaldet.

V. Ollendorff. Alfred Andersen.
Poul Hansen.
/E. Steincke.

Sag Nr. 532
Arbejdsmænd hos Astrup-Storarden Sogneraad.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 55—56.

Aar 1921 den 16. December Kl. 1¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 532: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Astrup-Storarden Sogneraad.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Sekretær i Dansk Arbejdsmandsforbund Georg Hansen og Formand for Forbundets Arden Afdeling, Jens P. Jensen.

For de Indklagede mødte Sogneraadsformand Jørgen Kappel og Overretssagfører Svend Engelhardt.

Der fremlagdes Klage af 19. November 1921 med 4 Bilag og Tilsvar af 28. s. M.

Der fremlagdes yderligere Afskrift af en Skrivelse af 11. December 1921 fra Arbejdsmandsforbundets Arden Afdeling til Arbejdsmandsforbundet her.

Sagen drøftedes mellem Parterne, som indgik følgende Forlig:

Sogneraadet erkender at være bundet ved Overenskomsten af 17. Oktober 1919 til 1. April 1922 og forpligter sig til at efterbetale, hvad der ifølge dennes Satser maatte være betalt for lidt til de 4 Mand i Møldrup og de Folk, der har været beskæftigede i Grusgravene i Astrup og Tisted, dog intet Steds længere tilbage end til 1. April 1921. Efterbetalingsbeløbene indbetales til Forbundets Arden Afdeling.

Sagen ver hermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 4,10 Em.

Poul Hansen.
/E. Steincke.

Sag Nr. 536
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne hos J. Ernsts Sølvvarefabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 59—60.

Aar 1921 den 21. December Kl. 11,35 Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 536: De samvirkende Fagforbund paa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Sølvvarefabrikanters Vegne og denne igen for Firmaet J. Ernsts Sølvvarefabrik, Assens.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund G. Schou, Sekretær i Forbundet R. Høesch og Bestyrelsesmedlem for Afdelingen i Assens V. Schneider.

For de Indklagede mødte Fuldmægtig i Dansk Arbejdsgiverforening Overretssagfører C. Plum, Direktør Charles Hansen i Sammenslutningen af Ar-

bejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien. Formand for Foreningen af Sølvvarefabrikanter i Danmark Fabrikant Knud Hansen og Sekretær Vald. Jensen.

Der fremlagdes Klage af 7. December 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 14. s. M.

Sagen droftedes mellem Parterne og forligtes derefter saaledes:

Der optages senest Onsdag den 4. Januar 1922 lokal Forhandling i Assens om Firmaet J. Ernsts Værkstedspriskuranter. Opnaas Enighed ikke, behandles Sagen efter Fagets Regler for faglig Strid.

Klagen toges hermed tilbage, og Sagen var bortfaldet.

Retten hævet Kl. $12^{3}/_{4}$ Em.

Poul Hansen.

/E. Steincke.

Sag Nr. 537
Arbejdsmænd hos Teglværksejer Charles Hegelund.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 60—61.

Aar 1922 den 3. Januar Kl. 10 Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 537: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Teglværksejer Charles Hegelund, Kvissel Teglværk, Kvissel.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard og Forretningsfører i Dansk Arbejdsmandsforbund C. Drejer.

For Indklagede mødte Sagfører Gormsen ved Fuldmægtig Ammitzbøll.

Der fremlagdes Klage af 7. December 1921 med 2 Bilag og Tilsvar af 16. s. M. med 2 Bilag.

Sagfører Gormsen har først i Dag til Morgen faaet Anmodning af Hegelund om at møde. Fuldmægtig Ammitzbøll maa gaa ud fra, at Hegelund ikke har andre Indsigelser at fremsætte end de, der indeholdes i hans til Retten fremsendte Tilsvar. Han mener, at Sagen nok vil kunne ordnes ved Forhandling i Løbet af en Uges Tid, men for alle Tilfældes Skyld erklærer han, at Hegelund, som bunden efter Overenskomstens Prg. 17 (Normens Regler), senest den 10. ds., hvis Sagen ikke er ordnet forinden, vil udnævne Voldgiftsmænd paa sin Side. Om Udnævnelsen paatager Sagfører Gormsen sig omgaaende at underrette Dansk Arbejdsmandsforbund.

Klagen blev herefter tilbagetaget.

Retten hævet Kl. $10^{1}/_{2}$ Fm.

Poul Hansen.

/E. Steincke.

Sag Nr. 535.
Landarbejderne hos Forpagter Sonne med flere.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 21. December 1921 i Sag Nr, 535.

De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs og følgende af dennes Medlemmers Vegne, nemlig: Forpagter Sonne, Grængegaard pr. Grænge, Godsejer Thorsen, Vestenborg pr. Nykøbing F., Gaardejer Søren Hansen, Rødby Mark, Rødby og Proprietær Carl Hansen, Søndergaard pr. Bjarnæs, Rødby.

Den af Landarbejderforbundet i Tiden fra 20. Maj 1921 overfor Medlemmer af Arbejsgiverforeningen for Land- og Skovbrug etablerede Strejke afsluttedes Natten mellem den 2. og 3. Juni d. A. med Vedtagelse af et Forligsforslag, der blev stillet af Statens Forligsmand, og bl. a. indeholdt følgende:

»Strejken hæves, og Arbejdet genoptages snarest og senest førstkommende Lørdag Morgen, saaledes at de fastantagne Landarbejdere tages i Arbejde paa de samme Arbejdspladser, hvor de var beskæftigede ved Konfliktens Udbrud, forsaavidt Forholdene tillader det. Under samme Forudsætning vil Opsigelser, der er givne faste Landbrugsarbejdere under Konflikten og for Forhold, der staar i Forbindelse med Konflikten, blive taget tilbage.

Tjenestekarlene genantages i den Udstrækning det er muligt, dog under Hensyntagen til denne Gruppes særlige Forhold.

I Anledning af Konflikten maa der ikke efter dennes Afslutning finde nogen Art af Fortrædigelser Sted hverken fra Arbejdernes eller fra Arbejdsgivernes Side.«

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund paa Landarbejder-

forbundets Vegne indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs og følgende af dennes Medlemmers Vegne, nemlig Forpagter Sonne, Grængegaard pr. Grænge, Godsejer Thorsen, Vestenborg pr. Nykøbing F, Gaardejer Søren Hansen, Rødby Mark, Rødby og Proprietær Carl Hansen, Søndergaard pr. Bjarnæs, Rødby, i Anledning af formentlig foreliggende Brud paa ovennævnte Forlig, ved at de paagældende Medlemmer har nægtet at genantage Tjenestekarle, som var i deres Tjeneste, da Strejken udbrød, og som alle var fæstede i alt Fald til 1. November d. A.

Klagerne har i saa Henseende nedlagt Paastand dels om, at der tilkendes de vedkommende Karle 3 Maaneders Løn og Erstatning bl. a. for Fortrædigelse og Chikane, dels om at der paalægges Arbejdsgiver-Organisationen og dens nævnte Medlemmer Bod for gennemført Vægring ved at opfylde Forligets Vilkaar.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Forsaavidt de i første Række har støttet denne Paastand paa, at der ikke ifølge Forliget paahviler Arbejdsgiverorganisationens Medlemmer nogen Pligt til at genantage de Tjenestekarle, der har deltaget i Strejken, hvor vedkommende Medlem ikke selv har ønsket at gaa ind derpaa, kan der ikke gives de Indklagede Medhold. I Forligets Sætning: »Tjenestekarle genantages i den Udstrækning, det er muligt«, ligger en Genantagelsesret for Karlen og en Genantagelsespligt for Husbonden, som dog kan frigøre sig for Pligten ved paa fyldestgørende Maade at oplyse, at det ikke har været ham muligt at opfylde den, navnlig ogsaa, fordi han i Mellemtiden har besat Pladsen med en anden. Yderligere kan Husbonden være frigjort ved Forhold, der kan henhøre under Udtrykket: »denne Gruppes særlige Forhold«. Om hvad der herved skal forstaas, er Parterne uenige, idet de Indklagede formener, at det drejer sig om et Forbehold i al Almindelighed med Hensyn til den bestaaende Lovgivning om Tyendeforhold, medens Klagerne kun betragter det som i alt væsentligt enstydig med den fornævnte Begrænsning, og bestrider, at Tyendelovgivningen overhovedet kan høre hjemme i denne Sammenhæng, da den mellem Organisationerne gældende Overenskomst af 7. Maj 1920 indeholder i Afsnit 6 og de øvrige Paragraffer, hvortil dette Afsnit henviser, udtømmede Regler om Tjenestekarlenes Stilling.

Foreløbig skal anføres, at Overenskomsten af 7. Maj 1920 kun omfatter »de hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer beskæftigede Medlemmer af Landarbejderforbundet«. Den bestaaende Lovgivning vil føre til, at den Tjenestekarl, der uden at være Medlem af Landarbejderforbundet afbryder sit Tjenesteforhold uden lovlig Opsigelse af Husbonden kan sagsøges efter Tyendelov af 10. Maj 1854 Prg. 47 til Erstatning m. v.

Er Karlen Medlem af Forbundet og afbryder Tjenesteforholdet for at deltage i en af dette etableret lovlig varslet Strejke, kommer — i alt Fald, hvor Medlemsforholdet var tilstede ved Fæstemaalets Indgaaelse, og Karlen ikke positivt maatte have skjult Medlemsforholdet for Husbonden — Tyendelovens Prg. 47 *ikke* til Anvendelse, men Tjenestens Afbrydelse er at ligestille med dens Ophør ifølge lovlig Opsigelse til Strejkens Begyndelse, saa at Karlen har Krav paa Løn til denne Dag.

I alle Tilfælde er Tjenesteforholdet at anse som afbrudt, saaledes at ingen af Parterne har Pligt til at forny det efter Strejkens Ophør. For saadan Pligt foreligger intet Grundlag i Overenskomsten af 7. Maj 1920, og Pligten fremkommer altsaa alene gennem Vedtagelser, ved ovennævnte Strejke, det mellem Organisationerne vedtagne Forlig, hvis Omfang og Indhold bliver afgørende for de i Sagen paaklagede Enkelttilfælde.

I. Forpagter Sonne, hos hvem en Karl, der var Medlem af Forbundet, gik i Strejke den 20. Maj, har nægtet at genantage nævnte Medlem; men da det er oplyst, at der straks var indgivet Begæring til Fæstekontor om en ny Mand, og Engagement var bindende indgaaet ved Fæsteseddel af 3. Juni 1921 for Tiden til 1. November 1921, findes det efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at Genantagelse

ikke har været mulig, hvorfor Forpagter Sonne vil være at frifinde.

II. Hvad angaar Godsejer Thorsen, hos hvem et Forbundsmedlem paa samme Maade gik i Strejke, har Formanden for Forbundets Kraghave-Afdeling, Sofus Nielsen, for Retten forklaret, at han efter Strejkens Ophør rettidig henvendte sig til Thorsen angaaende Karlens Genindtrædelse i Pladsen, men Thorsen nægtede at have nogen Genantagelsespligt og afviste Nielsen.

Kort Tid efter Strejkens Ophør har Thorsen antaget en Løsarbejder som han har beholdt til henimod 1. November. Da Thorsen, der under Domsforhandlingen er mødt ved sin Søn, som har erklæret intet at kende til Samtalen mellem Thorsen og Sofus Nielsen, ikke findes at have oplyst nogen fyldstgørende Grund til at undlade at genantage Karlen, vil Thorsen for Brud paa Forliget have at erlægge en Bod, der efter Omstændighederne findes at kunde fastsættes til 400 Kr. og at burde tillægges Landarbejderforb.

III. Gaardejer Søren Hansen, Rødby Mark, havde en Tjenestekarl Adolf Jacobsen, som ved Strejkens Udbrud ikke var Medlem af Forbundet, men Dagen efter indmeldte sig i Forbundet og gik med i Strejken. Efter Strejken har Søren Hansen nægtet at genantage Jacobsen paa de gamle Vilkaar.

IV. Proprietær Carl Hansen, Søndergaard, havde en Tjenestekarl Ejnar Hansen, som ved Strejkens Udbrud ikke var Medlem af Forbundet, men ca. 9 Dage senere indmeldte sig i Forbundet og gik med i Strejken.

Efter Strejken har Carl Hansen nægtet at genantage ham.

Med Hensyn til disse to Tilfælde gør Klagerne gældende, at Forligets Bestemmelse om Genantagelsespligt er overtraadt, da Forliget omfatter alle Strejkedeltagere uden Hensyn til, *hvornaar* de er blevet Medlemmer af Forbundet, idet intet Forbehold i saa Henseende er taget.

De Indklagede maa derimod antages at hævde, at kun Karle, der var Medlemmer, da Strejken iværksattes, omfattes af Forliget, medens de, der ved dette Tidspunkt ikke var Medlemmer, maa være afskaarne fra gennem en senere Indtrædelse i Forbundet at blive delagtige i Forligets Beskyttelsesregel.

Medens en uorganiseret Arbejder — eller Arbejdsgiver — vel ved at indtræde i den Organisation, hvor han naturlig hører hjemme, udenvidere kan komme ind under dennes alt givne Arbejdsstandsningsvarsel eller lovlig iværksatte Arbejdsstandsning, kan han ikke derved frigøre sig for Virkningen af tidligere af ham indgaaede Forpligtelser eller begaaede Retsbrud og lign.

Adolf Jacobsen og Ejnar Hansen er, efter hvad der for Retten er forklaret, ved Fæstemaalet indgaaet paa at de ikke vilde indmelde sig i Forbundet og deltage i Strejken, hvis denne kom, og i alt Fald for den enes Vedkommende blev der i saa Henseende tilsagt ham højere Løn. Naar de da — uden ved Strejkens Udbrud at have nogen Pligt til at deltage i denne — brød deres Løfte, maa det erkendes, at en Genantagelsespligt for disse Arbejdsgivere vilde være byrdefuldere end de i Forliget iøvrigt omhandlede Genantagelser, og skønt det kan hævdes, at et Løfte, som ovennævnte er juridisk ugyldigt efter strengt organisationsmæssige Synspunkter, ses det ikke rettere end, at et saadant Forhold som det heromhandlede i alt Fald med Føje kan henføres under den iøvrigt uklare Undtagelse i Forliget: »Hensyntagen til denne Gruppes særlige Forhold«, hvorved der meget vel kan være sigtet til de Brydninder, der fremkommer, naar et Arbejdsforhold som Tyendeforhodet, hvis Karakter tidligere helt har hvilet i Tyendeloven og Parters Enkeltaftaler, nu paa mange Punkter er blevet undergivet de organisationsmæssige Synspunkter.

Som Følge af det Anførte vil Klagernes Paastand ikke under III og IV kunne tages til Følge, og idet der ikke forligger Grundlag i det af Klagerne fremførte for at paalægge Arbejdsgiverorganisationen som saadan noget Bodsansvar, vil de Indklagede — bortset fra det under II Anførte — være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes hver af Parterne at burde betale med Halvdelen.

Kendelse.

Godsejer Thorsen, Vestenborg pr. Nykøbing F. bør til Landarbejderforbundet i Bod betale 400 Kr.

Iøvrigt bør de Indklagede være fri for Klagernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening hver med Halvdelen.

Hjælpen til Rusland.

Internationalt Fagforbunds første Damper afgaaet til Rusland.

Den af Internationalt Fagforbund chartrede Damper »Christian Russ«, der medfører den første Ladning bestaaende af Levnedsmidler og Klæder til de Hungerlidende, afgik den 28. December fra Hamborg.

Skibet, der ledsages af 3 Repræsentanter for Internationalt Fagforbund, nemlig Belgieren Wanters og, efter Anvisning af Tysk Fagforbund, von Vollmerhaus og Stroht, sejler til Riga, hvorfra de pr. Jernbane føres videre over Moskau til Chuvashdistriktet. Internationalt Fagforbund har i denne Egn paataget sig at underholde og pleje 40.000 Børn.

Skibets Ladning bestod af ca. 1200 Tons Levnedsmidler og Klædningsstykker, nemlig 589.150 kg Rugmel, 250.000 kg Hvedemel, 29.916 kg Fedt, 29.180 kg Flæsk, 50.450 kg Sukker, 35.704 kg Kakao, 11.306 kg Margarine, 19.050 kg Suppepræparater (Maggi), 6186 kg Te, 28.512 Daaser kondenseret Mælk, 13 Kister Medikamenter, 2000 Par Træsko, 5300 Overfrakker til Mænd, 3600 Kaaber og 10.000 Par Strømper.

Nu træffes Forberedelsen til at sende en anden Damper, ligeledes fra Hamborg, i Januar Maaned.

*

For de af os indsamlede Midler er der ogsaa afsendt Varer til Hamborg til Videreforsendelse til Rusland, nemlig 40 Sække Sukker, 200 Sække Havregryn, 150 Sække Sagogryn, 60 Kasser Tørmælk og 600 Kasser kondenseret Mælk samt 5 Pakker brugt Tøj.

Disse Varer har, inklusive Udgift til Forsendelsen, kostet Kr. 33.546,50.

Vi forsøgte at købe 10.000 kg Kakao i Hamborg, men dette Parti blev købt af andre i sidste Øjeblik.

Det er vor Hensigt ogsaa at sende nogle Varer til Hamborg inden det næste Skibs Afgang.

Af Kontanter har vi sendt en Check til Bureauet i Amsterdam paa 12,000 Kr.

Den 1. Januar havde vor Indsamling givet et Beløb af 65.000 Kr. ialt, og da Efterretningerne om Nødstilstanden i Rusland bliver mere og mere gruopvækkende, er det ønskeligt, at Indsamlingen stadig fortsættes.

Lønbevægelser og Konflikter.

Litograferne over hele Landet udelukket, trods Enighed om Forslag til Overenskomst var naaet.

I »Arbejderen« Nr. 27 endte vi vor Artikel om Overenskomstforhandlingerne i Litografaget med, at der var aftalt Fællesmøde til Torsdag den 29. December. Dette sluttede ud paa Natten uden Resultat, og Arbejdsgiverne sendte saa 2det Lockoutvarsel til Lørdag Morgen den 7. Januar. Den 5. Januar kom der et nyt Fællesmøde i Stand, der blev afbrudt Kl. 3 om Natten for at fortsættes Kl. 1 næste Dag. Ud paa Aftenen opnaaedes Enighed om et Forslag til ny Overenskomst, som Litografisk Forbund imidlertid ønskede at forelægge sine Medlemmer til Godkendelse, men imod almindelig Kotyme nægtede Arbejdsgiverforeningen at udsætte Lockouten, til Afstemningens Resultat forelaa.

Den nye Overenskomst gaar i Korthed ud paa, at der ingen Lønnedslag sker straks, hvorimod der skal reguleres i Henhold til Pristallene baade i Februar og August Maaned, saaledes at Lønningerne stiger eller falder med $2^1/_2$ Øre pr. Time pr. 3 Points Pristallet stiger eller falder. Minimallønsatserne reguleres baade i op- og nedadgaaende Retning, men de personlige Lønninger paavirkes ikke heraf, da disse kun skal undergives Reguleringerne i Februar og August.

I de almindelige Overenskomstbestemmelser lykkedes det ikke helt at undgaa Forringelser, men 8 Timersdagen, der har været gældende i Faget siden 1917, bevaredes ubeskaaret. Spørgsmaalet om Overarbejdsbetalingens Nedsættelse udsattes til et senere Tidspunkt, naar det af de i Foraaret almindelige faglige Forhandlinger fremgaar, om der i overvejende Grad er sket en Forandring af denne Betaling. Overenskomsten gælder 1 Aar.

Ved den foretagne Afstemning blev Forslaget godkendt, og Arbejdet er nu atter genoptaget.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JANUAR 1922 ❋ 18 AARGANG

Arbejdslønnen i Industrien.

September 1921.

(Efter Statistiske Efterretninger)

Efter det for Juli Kvartal 1921 foreliggende lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening er stillet til Raadighed for Det statistiske Departement, er udarbejdet omstaaende Tabel over Arbejdslønnen i en Række Fag, der tilsammen kan siges at repræsentere Industrien og Haandværket som Helhed. I Tabellen findes anført Antallet af de i de enkelte Fag beskæftigede Arbejdere i København og Provinsen ved Kvartalets Slutning og den gennemsnitlige Timefortjeneste i September Maaned sammenstillet med April Kvartal.

For Tabellens Gruppering af Fagene er den Industrigruppe og det Fag, som Arbejdsgiveren tilhører, lagt til Grund, og indenfor denne Gruppering har der dernæst fundet en Deling Sted efter Arbejdernes Fag eller Uddannelse og en Deling mellem mandlige og kvindelige Arbejdere. De i Tabellen anførte Beløb for Gennemsnitsfortjenesten pr. Time er beregnede efter den samlede Udbetaling i September Maaned, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn eller i Akkord. For de Byggefag, i hvilke Akkordudbetalinger forfalder uregelmæssigt og med forholdsvis store Beløb, er Fortjenesten dog beregnet efter Udbetalingerne i hele Juli Kvartal, men med Fradrag af Augustreguleringens Beløb, saaledes at Tallene ogsaa for disse Fag nærmest svarer til Fortjenesten i September.

Lønstatistiken omfatter denne Gang 88,800 Arbejdere, beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen; i Januar Kvartal omfattede Statistiken 85,300 og i April Kvartal 87,300 Arbejdere. Disse Tal er adskilligt lavere end Tallene for de nærmest foregaaende Kvartaler. For Oktober Kvartal 1920 omfattede Statistiken saaledes 107,000 Arbejdere, for Juli Kvartal 1920 113,800. Nedgangen, der gør sig gældende i næsten alle Fag og Arbejdergrupper, skyldes hovedsagelig den med den økonomiske Depression fulgte Nedgang i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere.

Fra Juni til September Maaned har Forandringen i det samlede Arbejdertal kun været ringe, men der har fundet en Del Forskydninger Sted. I Jernindustrien er Arbejdertallet saaledes gaaet tilbage og ligeledes i Bryggerifaget m. fl., medens paa den anden Side f. Eks. Tekstil-, Skotøjs- og Cementindustrien samt flere af Byggefagene viser Fremgang. Stigningen i Sukkerindustriens Arbejdertal skyldes Sæsonforhold.

En samlet Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og for kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles omstaaende. Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det dog haves i Erindring, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Oversigtens Tal er fremgaaet af store Ar-

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Næringsmiddelindustrien:						
Bagerier, Svende	804	219	218	499	192	195
Møllere, —	50	210	215	220	151	181
Chokoladefabr., fagl. Arb.	52	199	219	18	178	204
— ufagl. Arb.	105	156	179	21	152	171
— Kvinder	447	102	120	76	88	108
Margarinefabr., ufagl. Arb.	53	157	166	467	147	161
— Kvinder	—	—	—	184	81	99
Slagterier, ufagl. Arb.	281	159	196	911	150	180
— Kvinder	17	84	111	103	80	103
Bryggerier, ufagl. Arb.	1944	192	—	583	182	—
— Kvinder	1273	149	—	582	131	—
Spritfabrikker, ufagl. Arb.	39	188	188	295	187	186
— Kvinder	27	151	154	5	143	155
Sukkerfabr., ufagl. Arb.	448	180	212	1730	170	175
— Kvinder	154	101	123	72	102	107
Div. Fag, ufagl. Arb.	162	194	199	266	138	162
— Kvinder	126	106	123	286	98	111
Tobaksindustrien:						
Cigarfabr., Cigarmagere	675	174	191	607	175	198
— ufagl. Arb.	70	168	193	149	142	170
— Kvinder	1402	111	133	1150	94	116
Tekstilindustrien:						
Tekstilfabr., Mænd	423	159	178	1471	152	168
— Kvinder	1159	111	129	2059	100	116
Rebslagerier, Svende	9	144	162	31	146	171
— ufagl. Arb.	15	141	160	25	131	161
— Kvinder	93	88	106	42	74	97
Possementfaget, Svende	21	214	222	—	—	—
— Kvinder	22	96	126	—	—	—
Sejlmagersvende	14	264	281	17	181	196
Beklædningsindustrien:						
Skræddersvende	337	190	212	44	182	190
Syersker	1068	99	121	256	82	101
Skomagersvende	93	177	205	21	149	165
Skotøjsarbejdere, Mænd	870	196	212	131	157	178
— Kvinder	764	110	125	62	87	102
Læderindustrien:						
Garverier, Svende	119	213	219	111	195	204
— ufagl. Arb.	105	177	187	226	170	182
Bygningsindustrien:						
Blikkenslagersvende	333	236	252	204	166	191
Bygningssnedkersvende*)	668	228	266	1001	164	187
Glarmestersvende	118	180	204	69	144	166
Malersvende	1172	207	223	266	163	186
Murersvende	1176	300	309	1921	169	189
Murarbejdsmænd	912	235	241	1528	145	167
Møllebyggere	13	232	271	8	163	200
Stukkatørsvende	49	222	246	—	—	—
Tømrersvende	725	293	308	1382	169	192
Arbmd. hos Tømrere	39	175	207	49	151	168
Linoleumspaalæggere	51	187	215	—	—	—
Isoleringsmontører	47	256	319	14	229	275

*) Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag.	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Træ- og Møbelindustrien:						
Bødkersvende	125	212	230	284	179	198
Børstenbindersvende	26	199	216	17	185	184
Billedskærersvende	9	203	237	10	176	202
Drejersvende	16	198	201	52	166	185
Forgyldere	22	235	246	17	186	208
Karetmagersvende	27	211	227	7	156	177
Kurvemagersvende	19	162	200	—	—	—
Møbelsnedkersvende	448	210	223	73	159	182
Maskinsnedkere	294	196	212	850	154	171
Træindustriarbejdere, ufagl.	199	151	170	377	133	151
Træindustri, Kvinder	107	109	128	65	92	104
Pianoarbejdere	65	226	241	7	182	190
Piskearbejdere	—	—	—	44	158	184
Sadelmager- og Tapetserersvende	179	220	234	116	158	195
Ler-, Sten- & Glasindustrien:						
Jord- og Betonarbejdere	1315	237	268	2135	153	167
Andre Arbmd. ved Jordarb.	117	235	249	73	142	193
Brolæggersvende	45	307	329	43	215	275
Stenhuggerier, Svende	90	236	257	155	155	181
— ufagl. Arb.	50	177	188	123	138	157
Grus- og Skærvefabr., Arbmd.	—	—	—	178	146	171
Teglværker —	—	—	—	2146	154	164
Cementfabrikker —	—	—	—	1075	153	172
Keram. Industri, fagl. Arb.	173	209	223	52	158	176
— ufagl. -	215	168	185	61	128	154
— Kvinder	434	130	150	28	97	93
Terrazzoarbejdere	29	204	219	7	183	173
Jern- o. a. Metalindustri:						
Blikkenslagersvende	166	217	231	74	191	199
Cicelører	—	—	—	—	—	—
Elektrikere	601	200	210	563	186	199
Formere	194	258	267	339	200	215
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	214	198	218	62	187	193
Gørtlere	76	214	220	37	183	206
Kobbersmede	58	233	240	54	222	227
Malersvende	130	246	217	161	187	203
Metalslibere	80	209	227	51	172	183
Metaltrykkere	55	234	242	13	199	212
Skibstømrere	130	265	264	182	195	197
Smede- og Maskinarbejdere	4534	230	233	3942	193	201
Trærarbejdere	302	225	232	598	182	189
Div. fagl. Arbejdere	62	233	226	71	188	208
Arbejdsmænd	2884	176	189	2753	155	167
Kvinder	1053	95	103	280	87	93
Kemisk Industri:						
Farversvende	32	176	197	11	174	186
Oliemøller, Arbmd.	310	156	176	492	179	189
Svovlsyrefabr.	53	184	193	304	159	183
Tændstikfabr., Arbmd.	77	190	205	—	—	—
— Kvinder	190	99	114	—	—	—
Forsk. Industrier, Arbm.	568	161	183	425	160	169
— Kvinder	819	91	110	289	83	105

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. April Kvt. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Grafisk Industri:						
Papirfabrikker, Arbmd.	142	156	175	658	145	163
— Kvinder	25	98	107	202	94	108
Bogtrykkerier m. v.:						
Typografer	1354	260	260	1055	211	231
Stentrykkere	131	216	246	69	184	213
Kemigrafer	92	226	233	—	—	—
Ufagl. Arb.	140	201	202	50	168	192
Kvinder	314	139	141	116	102	122
Litografiske Etabl., ufagl. Arb.	32	166	194	12	141	163
— Kvinder	53	136	140	36	93	109
Bogbinderier, Svende	273	227	245	103	165	186
— Kvinder	364	113	130	47	84	102
Papirvareindustri, ufagl. Arb.	38	154	181	—	—	—
— Kvinder	200	99	117	68	84	106
Æskefabrikker, Kvinder	118	98	116	84	91	108
Handel og Transport:						
Lager- og Pakhusarbeidere	978	149	175	1833	150	173
Havnearbejdere	272	267	264	465	266	267
Kvinder	61	87	107	50	83	107
Forskelligt:		Kr. pr. Uge.			Kr. pr. Uge.	
Formænd	677	123.63	125.72	683	95.53	98.70
Fyrbødere	338	87.27	93.64	786	80.61	87.22
Chauffører	532	81.85	89.79	299	72.68	80.59
Kuske	1275	78.91	86.97	1086	69.92	77.94

bejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at for 1920 og 1921 er Gruppen »Formænd« udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i September 1921 i Hovedstaden 266 Øre, i Provinsen 205 Øre, i hele Landet 236 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelse af deres Lønninger i de samlede Gennemsnit kun betyder en Ændring paa Brøkdele af en Øre.

Af Tabellen fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under eet i September Maaned 1921 var 170 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 205 Øre, for Arbejdsmænd 168 Øre og for Kvinder 106 Øre. For de i København beskæftigede 43,100 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 184 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 229 Øre, for Arbejdsmænd 185 Øre og for Kvinder 111 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistiken 45,700 Arbejdere, hvis Timefortjeneste var gennemsnitlig 157 Øre; for faglærte Arbejdere var Timefortjenesten i Provinsen 180 Øre, for Arbejdsmænd 158 Øre og for Kvinder 97 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 49 Øre pr. Time for faglærte Arbejdere, 27 Øre pr. Time for Arbejdsmænd og 14 Øre pr. Time for Kvinder, men det maa dog fremhæves, at disse sidste Tal paavirkes af Forskellen med Hensyn til Arbejdertallets Fordeling paa de enkelte Grupper og Fag indenfor de to Omraader, Hovedstaden og Provinsen.

Sammenlignet med Lønningerne i April Kvartal viser Lønningerne for September 1921 en gennemsnitlig Ned-

gang af 16 Øre pr. Time. For alle faglærte Arbejdere under eet er Nedgangen 10 Øre i København og 16 Øre i Provinsen. For ufaglærte Arbejdere er Lønnen gaaet ned med henholdsvis 17 Øre og 12 Øre; for kvindelige Arbejdere med 16 Øre over hele Landet. Lønniveauet naaede sit Højdepunkt i Oktober Kvartal 1920. Januar Kvartal 1921 viste allerede en lille Nedgang, der fortsatte sig i et stærkere Tempo i April Kvartal, efterhaanden som de mange nye Overenskomster, der traadte i Kraft i dette Kvartal, medførte Nedsættelser af de tarifmæssige Betalinger. I adskillige Fag var denne Nedsættelse 13 Øre pr. Time, i nogle Fag mere i andre mindre, og Nedsættelserne indtraadte til forskellige Tidspunkter indenfor Kvartalet; men det samlede Resultat blev 14 Øre pr. Time i Nedgang for Gennemsnitsfortjenesten fra Januar til April Kvartal.

	Ant. Arb. 24. Septr. 1921	Gennemsn. Timefort. Septbr. 1921	April Kvartal 1921	Januar Kvartal 1921	Aaret 1914
København		Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere	17679	229	239	258	67,1
Ufagl. »	14550	185	202	209	47,5
Ialt Mænd..	32229	209	222	236	61,0
Kv. Arbejdere.	10873	111	127	136	32,3
Samtl. Arbejdr.	43102	184	200	213	54,4
Provinsen					
Fagl. Arbejdere	15947	180	196	212	54,8
Ufagl. »	23330	158	170	182	40,8
Ialt Mænd.	39277	167	182	195	48,2
Kv. Arbejdere.	6454	97	113	120	25.7
Samtl. Arbejdr	45731	157	172	186	44,9
Hele Landet					
Fagl. Arbejdere	33626	205	218	236	61,3
Ufagl. »	37880	168	184	193	45,5
Ialt Mænd.	71506	185	200	215	55,0
Kv. Arbejdere .	17327	106	122	131	29.6
Samtl. Arbejdr.	88833	170	186	200	50,2

I Løbet af Juli Kvartal har Nedgangen i Arbejdslønnen fortsat sig i omtrent samme Tempo som i April Kvartal, saaledes at den gennemsnitlige Timefortjeneste i September laa 16 Øre lavere end i April Kvartal. Nedgangen er en Følge af den Regulering af Arbejdslønningerne, der fandt Sted paa Grundlag af Pristallet for August Maaned. Efter de i Foraaret indgaaede Overenskomster skulde Lønningerne nedsættes med 2 Øre for hver 3 Points, Pristallet gik ned. Pristallet var for Februar Maaned 264 og for August 237, og Lønningerne skulde saaledes nedsættes med 18 Øre fra omkring Midten af August. Naar den gennemsnitlige Nedgang i Timefortjenesten dog kun er 16 Øre, skyldes det dels, at Akkordfortjenesten i mange Fag giver en Del Variation i Lønnen, dels at der var Undtagelser fra Bestemmelsen om Augustreguleringen. Der har saaledes været nogle Fag, hvor den slet ikke kom til Anvendelse, fordi de paagældende Overenskomster ikke blev fornyede eller ændrede forrige Aar (saaledes for Bagerne, Sukkerfabrikkerne i Provinsen, Bryggerier og Spritfabrikker, Bogtrykfaget i København), og i andre Fag (forskellige Arbejdsmandsfag) blev en Del af Lønnedsættelsen ved Overenskomstens Fornyelse betragtet som Forskud paa Augustreguleringen, saaledes at den ikke kom til at virke med de fulde 18 Øre.

For de enkelte Fag og Grupper af Arbejdere fremgaar den gennemsnitlige Timefortjeneste af foranstaaende Tabel, der udviser Tallene for Septbr. og Tallene for April Kvartal. Med Hensyn til en Sammenligning med Fortjenesten i tidligere Kvartaler eller i Aaret 1914 skal man henvise til de Numre af Statistiske Efterretninger, i hvilke Tallene herfor har været meddelt (saaledes Aargang 1921 Nr. 2, 10, 19 og 26).

Ved en Sammenligning mellem den gennemsnitlige Fortjeneste i de to sidste Kvartaler vil det ses, at Lønbevægelsen har været ret forskellig inden for de forskellige Fag eller Industrier. I de foran omtalte Fag, i hvilke der ingen Augustregulering har fundet Sted — Bagerfaget, Typograffaget i København m. fl. — er Gennemsnitsfortjenesten omtrent uforandret. Hertil hører ogsaa Bryggerifaget, for hvilket Fag, der først i de sidste Kvartaler har været optaget i Lønstatistiken, Gennemsnitsfortjenesten er opgjort paa

nogen forskellig Maade i April og Juli Kvartaler, hvorfor Tallene for April Kvartal er udeladt af Tabellen. En forholdsvis lille Nedgang i Fortjenesten udviser bl. a. københavnske Murere og Murarbejdsmænd, i hvilke Fag Akkordudbetalingerne spiller en stor Rolle, samt Smede m. fl. Fag i Jernindustrien, i hvilke Augustreguleringen ikke skulde bringes i Anvendelse overfor Akkordlønninger; disse Fag havde paa den anden Side en ret stor Nedgang i April Kvartal. Blandt Fag, hvis Løn er gaaet særlig stærkt ned i sidste Kvartal, kan fremhæves Bygningssnedkere, Isoleringsmontører, Stukkatører, Jord- og Betonarbejdere i København, Arbejdere i Chokoladefabrikker, Slagterier, Konservesfabrikker og til dels i Tobaksfabrikker, foruden forskellige andre mindre Fag. En Nedgang paa 30 Øre i Timen eller derover er ikke sjældent forekommende. Med Hensyn til Enkeltheder skal man iøvrigt henvise til Tabellen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Tekstilarbejdernes Overenskomstforhold

Nævnskendelse.

A.

I Løbet af Aaret 1920 og Begyndelsen af Aaret 1921 optog Tekstilfabrikantforeningen som nye Medlemmer følgende Virksomheder:

Sydjysk Trikotage- og Konfektionsfabrik, Kolding,
I. C. Beierholms Væveri, Kolding,
Chr. Mikkelsens Trikotagefabrik, Kolding,
S. Winkler, Kolding,
S. Truelsen & Søn, Herning,
Københavns mek. Net- og Garnfabrik samt
Kolding Strømpefabrik A/S.

De paagældende Virksomheder havde hver for sig afsluttet Overenskomst med Dansk Tekstilarbejderforbund, hvilke Overenskomster alle fra Forbundets Side sammen med Fagets Hovedoverenskomst var opsagt til Ophør ved deres Udløbstid i Aaret 1921.

Under 23. Marts 1921 fremsatte Forligsmanden et Forslag til en Overenskomstordning mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening, hvilket Forslag, der dels indeholdt en generel Ordning, dels en speciel Ordning for nogle nærmere betegnede Fag, bl. a. Tekstilfaget, tiltraadtes af saavel Tekstilfabrikantforeningen som Tekstilarbejderforbundet. Den saaledes afsluttede Overenskomst fastsætter bl. a., at »de til Ophør i indeværende Aar opsagte og ikke fornyede eller efter Dags Dato (den 23. Marts 1921) i indeværende Aar udløbende Overenskomster, som herefter opsiges, samt de til Overenskomsterne hørende Priskuranter fornyes paa et Aar fra deres Udløbsdato at regne« paa nærmere angivne Vilkaar.

Imellem Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet er der efter Overenskomstens Afslutning opstaaet Strid om, hvorvidt den citerede Bestemmelse alene fornyer den mellem Parterne gældende Hovedoverenskomst eller tillige de vedrørende de forannævnte Virksomheder gældende Særoverenskomster, hvis Bestemmelser paa forskellige Punkter afviger fra Hovedoverenskomsten.

Da Parterne ikke kunde naa til Enighed herom, anmodede Forbundet under 20. Juli d. A. Forligsmanden om at foranledige, at Sagen blev afgjort af det i det tiltraadte Mæglingsforslag af 23. Marts 1921 under Punkt II A., sidste Stykke, omhandlede Nævn. Sagen behandledes derefter den 17. August d. A. for dette Nævn, hvis Formand — efter Anmodning fra Forligsmanden — var undertegnede Kontorchef Dalhoff.

Da der imidlertid var Tvivl om Nævnets Konpetence til med bindende Virkning at afgøre Spørgsmaalet, henvistes Parterne til eventuelt at faa det afgjort af Den faste Voldgiftsret. De samvirkende Fagforbund indbragte derefter Sagen for den nævnte Ret, der imidlertid henstillede til Parterne at lade Spørgsmaalet afgøre af et Nævn, hvortil hver valgte to Repræsentanter, medens undertegnede Kontorchef Dalhoff anmodedes om at fungere som Formand og Opmand. Parterne har i Skrivelse af 1. d. M. erklæret sig villige til at lade Nævnet afgøre Spørgsmaalet.

Sagen har derefter den 5. ds. været behandlet for dette Nævn, og da der ikke opnaaedes Enighed mellem Par-

terne, vil Spørgsmaalet være at afgøre ved Opmandskendelse, hvorfor følgende bemærkes:

Til Begrundelse af det fra Forbundets Side hævdede Standpunkt — at de paagældende Særoverenskomster er fornyede paa et Aar fra deres Udløbsdato at regne — er anført den forancierede Bestemmelse i Mæglingsforslaget, fra hvilken de i Forslaget indeholdte særlige Bestemmelser for Tekstilfaget ikke har fastsat nogen Undtagelse.

Tekstilfabrikantforeningen har heroverfor anført, at Forligsmanden ved sit Forslag kun har taget Sigte paa den mellem Parterne gældende Hovedoverenskomst, idet han, da han fremsatte sit Mæglingsforslag, næppe kendte de paagældende Særoverenskomster, og at Tekstilfabrikantforeningen tiltraadte Mæglingsforslaget under den Forudsætning, at det kun fornyede Hovedoverenskomsten. Foreningen har endvidere hævdet, at Hovedoverenskomsten ifølge dens § 1 ogsaa gælder for »fremtidigt tilkommende Medlemmer af Tekstilfabrikantforeningen« og derfor i det Øjeblik, vedkommende Virksomhed indtræder i Foreningen, strengt taget automatisk afløser den gældende Særoverenskomst, men har dog erkendt, at det er en saa godt som undtagelsesfri Praksis, at denne bliver bestaaende indtil den første derefter indtrædende Udløbstermin.

Da det er ubestridt, at de under Sagen omhandlede Særoverenskomster er anset som løbende indtil deres Udløbstermin i 1921, idet der intet er oplyst om, at Tekstilfabrikantforeningen overfor Forbundets Opsigelse af Overenskomsterne skulde have protesteret under Henvisning til, at de var bortfaldet straks ved Virksomhedens Indtræden i Foreningen, og *da* det maa komme Foreningen, der var interesseret i, at de paagældende Særoverenskomster ikke blev fornyede, og derfor skulde have taget Initiativet til, at den fornødne Bestemmelse herom blev indsat i Forligsmandens Mæglingsforslag af 23. Marts 1921, til Skade, at dette ikke er sket, findes det at maatte statueres, at de paagældende Overenskomster er fornyede i Henhold til den oftciterede Bestemmelse i Mæglingsforslaget af 23. Marts 1921.

Hvad specielt angaar *Sydjysk Trikotage- og Konfektionsfabrik, Kolding*, er det vel oplyst, at den først har begæret sig optaget i Tekstilfabrikantforeningen, medens Forhandlingerne forud for Mæglingsforslaget af 23. Marts 1921 fandt Sted, og at dens Optagelse i Foreningen først skete fra den 1. April 1921 at regne. Der er imidlertid ikke under Proceduren for Nævnet fra nogen af Parternes Side fremført nogetsomhelst om, at dette skulde begrunde en Særstilling for denne Fabrik, og man maa derfor gaa ud fra, at den, efter Parternes Mening, vil være at sidestille med de øvrige, hvorfor den for denne Virksomhed gældende Særoverenskomst ligeledes maa anses fornyet paa et Aar.

B.

I de særlige Bestemmelser i Mæglingsforslaget af 23. Marts 1921 vedrørende Tekstilfaget er under Punkt e) fastsat, at der mellem Parterne kan optages Forhandling om de under Forhandlingerne hos Forligsmanden rejste Spørgsmaal angaaende særlige Forhold paa visse Fabrikker, og at Afgørelse, forsaavidt Enighed ikke opnaas, træffes med bindende Virkning af et Nævn, sammensat som under A. i Mæglingsforslaget anført. Parterne er enige om, at nærværende Nævn anses for at opfylde de paagældende Betingelser, saaledes at det med bindende Virkning for Parterne kan træffe Afgørelse af disse Spørgsmaal.

1. I Henhold til nævnte Bestemmelse har derfter været forelagt et saadant Nævn Spørgsmaalet om Timelønsforholdene hos bl. a. følgende Virksomheder i Kolding:

Brdr. Volkert,
Chr. Mikkelsens Trikotagefabrik,
Sydjysk Trikotage- og Konfektionsfabrik samt
S. Winkler.

Under 24. Juni d. A. blev der af undertegnede Kontorchef Dalhoff som Formand og Opmand for dette Nævn afsagt en Opmandskendelse, hvorefter de hos Brdr. Volkert gældende Timelønninger, til hvilke der ydedes et Tillæg af 15 Øre, vilde være at reducere med 7 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den førstkommende Lønningsuge og med yderligere 8 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den første Lønningsuge

efter den 1. Januar 1922. Forsaavidt angik de øvrige fornævnte Virksomheder, anførtes det overfor Nævnet af Forbundet, at der herom ikke havde været ført egentlige Forhandlinger, hvorfor Nævnet enedes om, at Spørgsmaalet ikke for Tiden vilde kunne optages til Behandling af Nævnet, men maatte henvises til Forhandling mellem Parterne.

Der har derefter været ført saadanne Forhandlinger, uden at disse dog er naaet til noget Resultat, og Spørgsmaalet er derfor begæret afgjort af nærværende Nævn. De paagældende Timelønninger er af Parterne angivet at være de samme som efter Hovedoverenskomsten gældende med et Tillæg af 15 Øre, svarende til det hos Brdr. Volkert indtil forannævnte Opmandskendelse af 24. Juni d. A. ydede.

Da der ikke er opnaaet Enighed mellem Parterne om dette Spørgsmaal, vil det være at afgøre ved Opmandskendelse, og det bestemmes derfor, at de hos de omhandlede Virksomheder i Kolding nu gældende Timelønninger vil være at reducere paa tilsvarende Maade som af foranomhandlede Nævn under 24. Juni d. A. statueret for Brdr. Volkerts Vedkommende.

2. Et af de under Forhandlingerne hos Forligsmanden rejste Spørgsmaal var endvidere Reguleringen af de paa Aktieselskabet Kolding Strømpefabrik, Kolding, gældende Akkordsatser, som angaves at være unormalt høje i Forhold til andre Fabrikkers Satser. Der har under de førte Forhandlinger mellem Parterne ikke kunnet opnaas Enighed om denne Regulering, men da Forbundet under Forhandlingerne i Nævnet den 5. ds. hævdede, at Spørgsmaalet ikke havde været behandlet mellem Parterne, efter at der var foretaget en Omstilling af Maskinerne paa Fabrikken, henvistes Sagen til saaden Forhandling, der skulde være afsluttet senest Lørdag den 12. d. M.

3. Forsaavidt endelig angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt de under Punkt A. omhandlede Særoverenskomster paa de Punkter, hvor de afviger fra Hovedoverenskomsten, iøvrigt vil kunne kræves tilsidesatte eller ændrede i Henhold til det nævnte Punkt e, bemærkes, at dette Spørgsmaal allerede af den Grund maa besvares benægtende, at det ikke overfor Nævnet er godtgjort, at de paagældende Punkter har været »rejst under Forhandlingerne hos Forligsmanden«, hvilket iøvrigt heller næppe har været Tilfældet, da Tekstilfabrikantforeningen — som tidligere bemærket har anført, at Forligsmanden overhovedet næppe kendte disse Særoverenskomster.

I Henhold til foranstaaende afsiges følgende

Kendelse:

1) De mellem Tekstilarbejderforbundet og

a) Sydjysk Trikotage- og Konfektionsfabrik, Kolding,

b) I. C. Beierholms Væveri, Kolding,

c) Chr. Mikkelsens Trikotagefabrik, Kolding,

d) S. Winkler, Kolding,

e) S. Truelsen & Søn, Herning,

f) Københavns mek. Net- og Garnfabrik samt

g) Kolding Strømpefabrik A/S

ved disse Virksomheders Indtræden i Tekstilfabrikantforeningen gældende Overenskomster er fornyede paa et Aar fra deres Udløbsdato i 1921 at regne, for de under a, c, d og g nævnte dog med de nedenfor angivne Ændringer.

2) De hos Sydjysk Trikotage- og Konfektionsfabrik, Kolding, Chr. Mikkelsens Trikotagefabrik, Kolding, samt S. Winkler, Kolding, nu gældende Timelønninger, til hvilke der ydes det forannævnte 15 Øres Tillæg, vil være at reducere paa tilsvarende Maade som af det i Henhold til Forligsmandsforslaget af 23. Marts 1921 nedsatte Nævn under 24. Juni 1921 statueret for Timelønningerne hos Brdr. Volkert, Kolding, d. v. s. med 7 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den førstkommende Lønningsuge og med yderligere 8 Øre pr. Time fra Begyndelsen af den første Lønningsuge efter den 1. Januar 1922.

3) Spørgsmaalet om en Regulering af Akkordsatserne hos Aktieselskabet Kolding Strømpefabrik vil være at henvise til Forhandling mellem Parterne, hvilken Forhandling skal være afsluttet senest den 12. d. M.

Nærværende Sags Omkostninger, 300 Kr., betales men Halvdelen af hver af Parterne.

København, den 12. November 1921.

J. Dalhoff.

Lock-out-Varsel mod københavnske Typografer.

Efter at Københavns Bogtrykkerforening har opsagt den bestaaende Tarif, har der mellem Parterne været ført en Række Forhandlinger, uden at det er lykkedes at opnaa Enighed om en ny Tarif.

Den 10. Januar afholdtes der i Arbejdsgiverforeningens Lokaler et Fællesmøde, hvor Hovedorganisationerne var repræsenterede, ogsaa dette Møde forløb resultatløst, idet Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter stillede Forslag om en endnu større Nedsættelse af Dyrtidstillægget end den Principalerne ved en tidligere Forhandling havde været tilbøjelig til at nøjes med.

Den 13. Januar har Arbejdsgiverforeningen derefter fremsat første Lock-out-Varsel overfor Dansk Typografbunds Medlemmer i det Omfang Arbejdsgiverforeningens kompetente Forsamling maatte bestemme.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 514.

Barbermestrenes Kompagniskaber.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. November 1921 i Sag Nr. 514: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavns Barber- og Frisørlaugs Vegne.

Under denne Sag har Klagerne under Paaberaabelse af, at Medlemmer af Københavns Barber- og Frisørlaug, under Medvirkning fra Laugets Side, søger at omgaa den faglige Overenskomst ved Etablering af saakaldte Kompagniskaber, paastaaet en Række saadanne Kompagniskaber kendt ugyldige og Lauget ikendt Bod for Delagtighed i Overenskomstbrud.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

I en Række af de paaklagede Tilfælde maa der antages at foreligge virkelige Kompagniskaber eller dog saadanne særlige Forhold, at Klagerne ikke kan forlange den faglige Overenskomsts Bestemmelser bragt til Anvendelse. Dette gælder saaledes Tilfældet hos Barbermester *Lundqvist, Sølvgade 99,* i hvis Forretning en som Barbersvend udlært Datter, der bor hjemme, er beskæftiget. Det gælder endvidere Kompagniskaberne hos *Marhauer & Søn, Allégade 26, Chr. F. Møller, Graabrødretorv 3,* og *Remmert & Søn, Gl. Mønt 4.* Det maa i disse Tilfælde antages at dreje sig om virkelige Kompagniskaber, indgaaede mellem Fader og Søn. Hos *Kwaschny, Skindergade 24,* er Forholdet det, at Barbermester Petersen, der tidligere havde selvstændig Forretning i Skovbogade, men som har maattet forlade denne ifølge en af Huslejenævnet godkendt Opsigelse fra Husværten, har faaet Lov til indtil videre at drive sin Forretning fra Kwaschny's Butik — hvad Klagerne ikke med Rette findes at kunne protestere imod. Ej heller kan der indvendes noget imod, at *Bjørnhof, Nyhavn 22,* har optaget sin Broder i Forretningen, saaledes at Udbyttet deles lige imellem dem. Ogsaa hos *Brødr. Hjalmar & Adam Gregersen, Holbergsgade 9,* maa det antages at dreje sig om et virkeligt Kompagniskab, indgaaet mellem to Brødre. Det samme gælder Tilfældet hos *Johan Larsson, Østergade 37,* hvor den tidligere Ejer har indgaaet Kompagniskab med en Broder og en tidligere Svend i Forretningen ved Navn Hansen, saaledes at hver af Interessenterne har indskudt 5000 Kr. Hos *Fru Jørgensen, Smallegade 50,* er der antaget en Bestyrer ved Navn Parsival Petersen, der oppebærer 50 pCt. af Bruttoindtægten, og herimod findes der intet at kunne indvendes. Endelig maa det hos *C. Wenzel Jacobsen, Nørrebrogade 12, Viggo Olsen, Nansensgade 24,* og *Georg Andersen, Købmagergade 25-27,* antages at dreje sig om virkelige Kompagniskaber, indgaaede henholdsvis med Dominianus Sophus Andersen, Jul. Martens og Sophus Jensen.

Gellner, Krystalgade 4, har foruden en tidligere Kompagnon ved Navn Emil B. Larsen, for hvis Vedkommende det maa antages at dreje sig om virkeligt Kompagniskab, antaget en Svend ved Navn Gothals som Kompagnon, saaledes at denne oppebærer 55 pCt. af, hvad han indtjener. Et saadant Arrangement kan imidlertid ikke betegnes som noget virkeligt Kompagniskab, og Klagerne maa derfor for dette Arbejdsforholds Vedkommende kunne forlange

Overenskomstens Bestemmelser bragt til Anvendelse. Paa lignende Maade stiller Forholdet sig hos *A. Jensen, Vestervoldgade 83,* hvor en saakaldt Kompagnon ved Navn Sørensen oppebærer 50 pCt. af, hvad han indtjener, hos *Seerup & Hornung, Personbanegaarden,* hvor to tidligere Mestre, Johansen og Mortensen, lønnes med 50 pCt. af, hvad de indtjener, hos *Chr. Koefoed, Sølvgade 22,* hvor en tidligere Mester ved Navn Svane lønnes paa samme Maade, og hos *E. Larsen, Gl. Torv 10,* hvor en tidligere Mester ved Navn Lambertsen oppebærer 60 pCt. af, hvad han indtjener.

Kendelse.

De mellem Gellner og Gothals, mellem A. Jensen og Sørensen, mellem Seerup & Hornung og Johansen og Mortensen, mellem Chr. Koefoed og Svane og mellem E. Larsen og Lambertsen indgaaede Kompagniskaber kan ikke anerkendes som virkelige Kompagniskaber, hvorfor Mestrene for de paagældende Arbejdsforholds Vedkommende er pligtige at følge Bestemmelserne i den gældende, faglige Overenskomst.

Københavns Barber- og Frisørlaug bør til Klagerne betale en Bod paa 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Arbejdsløsheden i December 1921.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i December Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem Arbejdsanvisningsdirektoratet.

Decbr. 1921	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet				
		2. Dec.	9. Dec.	16. Dec.	23. Dec.	30. Dec.
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygn.-Industri	11912	36,7	38,2	38,9	39,8	42,0
AndenIndustri	62994	22,6	23,3	23,8	24,0	27,5
Handel.....	9352	8,4	8,5	8,3	8,0	8,6
Arbejdsmænd.	31305	19,2	19,5	19,8	18,8	20,6
Ialt...	115563	22,0	22,6	23,0	22,9	25,5
Provinserne:						
Bygn.-Industri	20550	38,3	41,3	42,3	43,5	47,5
AndenIndustri	56972	19,3	19,6	19,6	19,6	22,9
Handel.....	11146	5,7	5,4	5,4	5,6	5,6
Arbejdsmænd.	78140	19,4	20,8	20,7	21,8	23,4
Ialt...	166808	20,8	21,9	22,0	22,6	25,0
Hele Landet.	282371	21,3	22,2	22,4	22,8	25,2

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af:

Januar	Maaned	1920 . . .	13,2 pCt.
Februar	—	. . .	9,6 —
Marts	—	. . .	6,7 —
April	—	. . .	3,5 —
Maj	—	. . .	2,8 —
Juni	—	. . .	2,1 —
Juli	—	. . .	2,1 —
August	—	. . .	2,4 —
September	—	. . .	2,7 —
Oktober	—	. . .	3,6 —
November	—	. . .	6,1 —
December	—	. . .	15,1 —
Januar	— 1921	. . .	19,7 —
Februar	—	. . .	23,2 —
Marts	—	. . .	23,6 —
April	—	. . .	21,7 —
Maj	—	. . .	18,6 —
Juni	—	. . .	16,8 —
Juli	—	. . .	16,7 —
August	—	. . .	17,7 —
Septbr.	—	. . .	16,6 —
Oktober	—	. . .	18,3 —
November	—	. . .	20,8 —
December	—	. . .	25,2 —

Sommeren 1921 laa Arbejdsløsheden paa et meget højt Niveau. Alligevel har der fundet en Stigning Sted gennem Efteraarsmaanederne. Denne hidrører væsentligst fra Provinsernes Byggefag, hvis Ledighed nu er af samme Omfang som Hovedstadens. Indenfor de øvrige Industrigrene er Arbejdsløsheden hverken i Hovedstaden eller Provinserne væsentligt forandret siden Sommermaanederne. For alle Fag under eet har der vist sig en ikke ubetydelig Forøgelse af Ledigheden i Aarets sidste Uge. En saadan indtræffer normalt mellem Jul og Nytaar, idet der er en Del Virsomheder, der holder lukket i denne Uge.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 * KØBENHAVN DEN 28. JANUAR 1922 * 18. AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1922. Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Februar 1922.

Forretningsudvalget.

Overenskomstforhandlingerne.

Lock-out Varsler.

Den faglige Situation tilspidses mere og mere for hver Dag. Forhandlingerne ude i Organisationerne er som Regel af kort Varighed, fordi Arbejdsgivernes Krav er fuldkommen urimelige. Overalt støder man paa de samme Hovedkrav om en øjeblikkelig Lønnedsættelse af 15—25 pCt. og yderligere Lønnedsættelser igen i Februar og August, naar Pristallet foreligger. Endvidere skal Betalingen for Overarbejde reduceres med Halvdelen og 8-Timers Arbejdsdagen skal afskaffes. Desuden tilstræbes en gennemgaaende Forringelse af Bestemmelserne i Overenskomsterne.

Efter at Forhandlingerne mellem de kontraherende Parter er gaaet i Staa, er disse ført videre med Bistand af Hovedorganisationerne, men naar undtages Litograferne, er Forhandlingerne iøvrigt endt uden Resultat.

Dette gælder saaledes for Typograferne i København, Arbejdsmænd i Cementindustrien, Jernindustrien, paa Margarinefabrikkerne, hos Murermestrene i Provinserne, i Grusgave og Skærvefabrikker, paa Sukkerfabrikker, Kalk- og Teglværkerne samt hos Firmaet R. Galdstrup-Hansen i Horsens, Skræddere og Syersker i Beklædningsindustrien, Skotøjsfabrikarbejderne over hele Landet, Centralorganisationen af Metalarbejdere i Jernindustrien (Smede, Maskinarbejdere, Formere, Metalslibere), Gørtlere og Metalarbejdere, Snedkerne i Jernindustrien, Forgylderne hos Guldlistefabrikanterne og hos Barocforgyldermestrene, Skibstømrere i Provinsen og paa Jernskibsværfterne, Tekstilarbejderne over hele Landet, Tekstilarbejdere hos Foreningen af Farveri- og Vaskeriejere i København, Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejderne over hele Landet, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne over hele Landet samt Papirindustriarbejderne.

Naar Forhandlingerne med Repræsentation fra Hovedorganisationerne ogsaa er endt uden Resultat, skyldes det, at Arbejdsgiverne, støttet af Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter, ogsaa her har opretholdt deres urimelige Krav.

Arbejdsgiverforeningen sender 1ste Lockout-Varsel.

Under 18. Januar har Arbejdsgiverforeningen fremsat første Varsel om, at den agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om at iværksætte Lockout, for derved at frigøre Arbejdsgiverne for de Overenskomster, som er opsagt til Ophør den 31. December f. A. eller 1. Januar, eller som udløber den 31. Januar eller 1. Februar d. A. Saafremt Lockouten skal iværksættes i det bebudede Omfang, vil den ramme ca. 106.000 Arbejdere, hvoraf de ca. 30.000 staar udenfor De samvirkende Fagforbund.

Skrivelsen er saalydende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det ærede Forretningsudvalg véd, er Overenskomstforhandlingerne

rundt om i Underorganisationerne i stort Omfang endt resultatløse. Aarsagerne hertil er forskellige; i ikke faa Tilfælde har Arbejderne overhovedet nægtet at forhandle om de af Arbejdsgiverne stillede Forslag, f. Eks. Arbejdsmændene i Sukkerindustien, Margarineindustrien, Teglværksindustrien, Jernindustrien og i Grusgrave og Skærvefabrikker, Elektropletarbejderne, Forgylderne o. fl., i andre Tilfælde har Arbejderne vægret sig ved at gaa med til noget som helst andet end en Regulering i Forhold til Pristallet, og hermed kan Arbejdsgiverne ikke lade sig nøje. Naar Arbejdsgiverne nu maa kræve en Nedsættelse i Lønningerne, der gaar ud over Dyrtidsfaldet, beror dette jo navnlig paa, at Arbejderne under Krigen har fremtvunget en Lønforhøjelse, der ligger langt ud over Dyrtidsstigningen, uagtet Arbejdsgiverne ofte nok har advaret herimod og peget paa det Bagslag, der nødvendigvis engang maatte komme. Hvis Arbejderne maatte mene, at det vil være vanskeligt for dem at tage de Lønnedsættelser, der nu nødvendigvis maa kræves for at faa Produktionen i Gang og for paany at komme nærmere til normale Tilstande, har de jo stadig den Udvej at forøge deres Indtægt ved at gaa med til en Forlængelse af Arbejdstiden. Udviklingen Verden over gaar utvivlsomt i Retning af at komme bort fra den 8-Timers Arbejdsdag, hvor denne findes, men her i Landet har Arbejderne hidtil intet villet høre om en Forlængelse af Arbejdstiden.

De Forhandlinger, der hidtil har været ført, har saaledes været vanskeliggjort paa mange Maader, og det er derfor trods meget alvorlige Bestræbelser fra Arbejdsgiverforeningens Side ikke lykkedes at føre alle Forhandlinger saa langt frem, som man kunde have ønsket. Ved tidligere Aars Forhandlinger har Arbejderne, hvis man ikke var færdig ved Overenskomsternes Udløb, kunnet sikre sig, at Lønforhøjelserne kom dem tilgode fra Udløbstiden, ved at de nye Satser fik tilbagevirkende Kraft. Det ligger i Sagens Natur, at Arbejdsgiverne, naar det nu drejer sig om Lønnedsættelser, er afskaarne fra en tilsvarende Fremgangsmaade, og da man ikke ser sig i Stand til vedblivende at betale de nuværende høje Lønninger udover Overenskomsternes Udløbstid, ser man sig nødsaget til at frigøre sig for de gamle Overenskomster.

I den Anledning tillader man sig herved at meddele, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster er udløbne den 31. December f. A. eller 1. Januar d. A. eller udløber den 31. Januar eller 1. Februar d. A., frigøres for Overenskomsterne ved Iværksættelse af Lockout eller paa anden Maade i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte fastslaa, alt forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en tilfredsstillende Ordning af de omhandlede Overenskomstforhold.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

De samvirkende Fagforbunds Svarskrivelse.

Den 20. Januar holdt vort Forretningsudvalg Møde og besluttede at afsende følgende Svarskrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

I Skrivelse af 18. ds. søger det ærede Forretningsudvalg at kaste Ansvaret for den spændte faglige Situation over paa Arbejdernes Organisationer og paa at fremstille Arbejdsgiverne og deres Organisationer som værende ganske uskyldige i den skabte Tilstand. Da denne Fremstilling af Sagen kun kan have til Hensigt at vildlede Offentligheden, maa vi minde om, at det er Arbejdsgiverforeningen, som er den angribende Part.

Det er Arbejdsgiverforeningen, som har besluttet, at alle Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold skulde bringes til Ophør, og denne Beslutning er derefter bragt til Udførelse af samtlige Arbejdsgiverorganisationer. Det er ligeledes Arbejdsgiverforeningen, der har opsagt Overenskomsten om 8-Timers Arbejdsdagen og foranlediget, at i alle Arbejdsgiverorganisationer stilles næsten ligelydende

ublu Krav om Lønreduktioner, om Forlængelse af Arbejdstiden og i visse Tilfælde ogsaa Forringelse af gamle overenskomstmæssige Rettigheder. Ansvaret for den hele kritiske Situation og dens Følger maa saaledes helt og fuldt lægges paa Arbejdsgiverforeningen.

De store Krav om Lønnedsættelser, der nu er fremsat fra Arbejdsgiverne i de forskellige Fag, savner enhver Begrundelse. I 1921 er Lønningerne reduceret med ca. 20 pCt., medens Pristallet kun er gaaet ned med 10 pCt. Nu kræves Lønnen atter nedsat med fra 15 pCt. til 25 pCt. straks og yderligere Nedsættelser i Henhold til Pristallet baade i Februar og August. Tillæget for Overarbejde skal nedsættes fra 50 pCt. til 25 pCt. og for Natarbejde fra 100 pCt. til 50 pCt. Tillige kræves en kraftig Nedsættelse af Minimallønnen og en Forringelse af Lønnen paa en Række andre Punkter. At saadanne urimelige Krav maa fremkalde Harme hos Arbejderne, som ser deres Eksistens truet og Hjemmet forarmet, er kun naturligt, og det er derfor ogsaa forstaaeligt, at enkelte Organisationer har anset det for unyttigt at optage Forhandling paa Grundlag af de saaledes fremsatte Krav. At denne Opfattelse har været rigtig, vises iøvrigt tilfulde af de mange hidtil førte Forhandlinger, idet disse, med en enkelt Undtagelse, er endt uden Resultat, fordi Arbejdsgiverne stædigt har fastholdt deres uantagelige Fordringer.

Den fremførte Paastand, at Kravet om Lønnedsættelser udover Dyrtidsfaldet skyldes, at Arbejderne under Krigen har fremtvunget Lønforhøjelser, der ligger langt ud over Dyrtidsstigningen, er urigtig.

Der hengik flere Aar, hvori Arbejderne enten slet ikke eller kun utilstrækkeligt fik Dækning for Dyrtidsstigningen, og de opnaaede derfor aldeles ikke Dækning for Tabene ved Dyrtiden i den omhandlede Periode.

De Krav om Lønreduktioner, som Arbejdsgiverforeningen nu har fremsat, er forøvrigt saa glubske, at de i adskillige Tilfælde stiller Arbejderen ugunstigere, end han stod i 1914.

Bemærkningen om, at Arbejderne kan forøge deres Indtægt ved at forlænge Arbejdstiden, er vi ogsaa blevet præsenteret for under de førte Forhandlinger, og Arbejdsgiverne er lige saa ofte blevet oplyst om, at Arbejderne ikke agter at opgive 8-Timers Dagen. I mere end en Menneskealder har Arbejderne hele Verden over kæmpet for Arbejdstidens Begrænsning til 8 Timer daglig, og dette Krav er nu lovfæstet i de fleste europæiske Lande. Vi skal saaledes bl. a. nævne: Norge, Sverrig, Finland, Tyskland, Frankrig, Belgien, Holland og Østrig, som alle har lovfæstet 8-Timers Arbejdsdagen.

I England er 8-Timers Dagen vel ikke gennemført ved Lov, men det er dog en kendt Sag, at Arbejdstiden som Regel ikke overstiger 8 Timer daglig, og at Arbejdet om Lørdagen slutter til Middag. Arbejdsugen er derfor snarere mindre end mere end 48 Timer.

I denne Forbindelse skal vi erindre om Fredstraktaten af 28. Juni 1919, Kapitel XIII, angaaende »Arbejdets Organisation«, hvori der gives Arbejderklassen Løfte om Maksimalarbejdsdagen, og hvori det fremhæves, at en enkelt Nations Undladelse af at indrømme humane Arbejdsvilkaar vil være en Hindring for Gennemførelse af saadanne i andre Lande. Endvidere erindrer vi om, at der i Henhold til Fredstraktaten blev afholdt en Konference om Arbejderspørgsmaalene i Washington, hvor ogsaa den danske Arbejdsgiverforenings Repræsentant stemte *for* Konventionsforslaget, der skulde medføre 8-Timers Dagens Indførelse ogsaa i Danmark.

Arbejdsgiverforeningen er saaledes ikke ukendt med den Stilling, De samvirkende Fagforbund indtager til denne Sag, vi har derimod i Henhold til det foran anførte Grund til Forbavselse over Arbejdsgiverforeningens Holdning. Og naar man nu endog bemærker, at Lønnedsættelserne kan dækkes ved Forlængelse af Arbejdstiden, kan det fra vor Side kun opsattes som en Udfordring til Arbejderne.

Iøvrigt er det dog topmaalt meningsløst at rejse Strid om Arbejdstidens Forlængelse, medens henved

100.000 Medborgere befinder sig i nødtvungen Lediggang.

Paastanden om, at Arbejderne i Opgangstiden, naar man ikke var færdig ved Overenskomsternes Udløb, kunde sikre sig, at Lønforhøjelsen fik tilbagevirkende Kraft, er urigtig. Vi skal saaledes henvise til, at Arbejdsgiverne efter Paaskeforliget 1920 systematisk trak de paabudte Forhandlinger ud hele Sommeren, uden at der i et eneste Tilfælde blev ydet Arbejderne Erstatning derfor.

Angaaende Samarbejdet mellem vore Organisationer har Forholdet jo hidtil været saaledes, at begge Parter fortsatte Arbejdet, saalænge Forhandlingerne ikke var afsluttede, eller der var opnaaet Enighed om et Forslag til Overenskomst. Denne Regel har Arbejdsgiverforeningen brudt ved Lockouten overfor Litograferne. Og af det fremsendte Lockout-Varsel overfor ca. 100.000 Arbejdere fremgaar det ogsaa, at Arbejdsgiverforeningen, formentlig opmuntret af de for Arbejderne ugunstige Arbejdsforhold, fortsat agter at bryde den hidtil fulgte Fremgangsmaade.

Det er en Selvfølge, at Arbejderklassen med Opmærksomhed følger de Skridt, som Arbejdsgiverforeningen nu foretager imod Arbejderne, og man kan næppe faa andet Indtryk af dens Fremfærd end det, som vi allerede har givet Udtryk. Det er Hensigten at benytte en Periode med nær ved 100.000 Arbejdsløse til et hensynsløst Angreb, som ogsaa vil ramme dem, der er ude i Arbejdsløsheden, overmaade følelig, men denne Hensynsløshed vil blive husket, og vil Arbejdsgiverforeningen paa Trods af Samfundets Interesser forsøge at tvinge Anslaget igennem ved en Kamp, saa maa Arbejderne indrette sig paa ogsaa at tage den Situation.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

/ Alfr. Christiansen.

Arbejdsgivernes 2det Lockout-Varsel.

Den 25. Januar udsendte Dansk Arbejdsgiverforening en lang Skrivelse, som slutter med følgende:

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 18. ds. maa vi meddele, at den dertil kompetente Forsamling har vedtaget, at der fra og med Fredag den 3. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør iværksættes Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, hvis Overenskomster er udløbne eller som udløber den 31. Januar eller den 1. Februar d. A., forsaavidt de beskæftiges hos Medlemmer af nedenstaaende Organisationer eller hos nedenstaaende Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening:

1. Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, dog med følgende Undtagelser:
   a) de hos Medlemmer af Foreningen af industrielle Reparationsværksteder beskæftigede Arbejdere;
   b) de ved Gas- og Vandledningsarbejde, de paa Dansk Maalerfabrik og de hos Aktieselskabet P. W. Hallengreen & Søn samt de hos Aktieselskabet Emil Møllers Telefonfabrikker beskæftigede Arbejdere; for A/S M. P. Allerups Eftf., Odense, træder Lockouten for Glødeovnsarbejdere først i Kraft fra og med Mandag den 13. Februar ved normal Arbejdstids Ophør;
   c) de ved Hestebeslag beskæftigede Arbejdere;
   d) de som Kuske og ved Pasning af Heste beskæftigede Arbejdere samt Chauffører;
   e) de ved koncessionerede Virksomheder (Elektricitetsværker, Sporvejsselskaber o. a.) beskæftigede Arbejdere;
   f) de ved Fabrikation af Blikdaaser til Næringsmidler beskæftigede Arbejdere og
   g) de ved Reparation af Fiskerifartøjer beskæftigede Arbejdere.
2. Karetmagermesterforeningen.
3. Textilfabrikantforeningen og Mesterforeningen for Farveri- og Vaskeriejere, dog med Undtagelse af Fiskenetfabrikken »Danmark«, Helsingør.
4. Foreningen af Skotøjsfabrikanter i København og Foreningen af Skotøjsfabrikanter i Provinsen.
5. Træindustriens Fabrikantforeninger i København, Jylland og Østifterne, dog med Undtagelse af de ved Fremstilling af Emballage til

Næringsmidler beskæftigede Arbejdere.

6. Kalk- og Teglværksforeningen af 1893 og Foreningen for Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm samt Ladby Teglværk. For Brændere vil Lockouten dog først træde i Kraft fra den 17. Februar ved normal Arbejdstids Ophør.
7. Foreningen af danske Cementfabrikker og Foreningen af Grusgrave og Skærvefabrikker; for Cementfabrikkernes Vedkommende for de ved Rotérovnsanlægene beskæftigede Arbejdere træder Lockouten dog først i Kraft fra og med Onsdag den 8. Februar ved den normale Arbejdstids Slutning.
8. Dansk Pottemagermesterforening, Jysk Pottemagermesterforening, Porcelænsfabrikken i Kastrup og Porcelænsfabrikken »Norden«.
9. Foreningen af danske Oliemøllere, Aktieselskabet Aarhus Oliefabrik, Aktieselskabet Blaakilde Molles Fabrikker, Foreningen af Fabrikanter af blød Sæbe, Aktieselskabet N. N.Blumensaadts Fabrikker, Odense, og Sæbefabrikken »Noma«.
10. Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter, Aktieselskabet De danske Sukkerfabrikker, Sukkerfabrikken »Vestsjælland« og Sukkerfabrikken »Nykøbing«.
11. Centralforeningen af Murermestre i Jylland og Østifterne, dog med Undtagelse af Bornholms Murermesterforening.
12. Entreprenørforeningen, Entreprenørforeningerne i Aalborg og Svendborg, Vognmandsforeningerne i Nyborg og Næstved, dog med Undtagelse af de til Hestepasning nødvendige Kuske, samt de hos Vognmandsforeningen i Esbjerg beskæftigede Brolægningsarbejdere og de hos Vognmandsforeningen i Randers beskæftigede Jord- og Betonarbejdere.
13. Aktieselskabet R. Collstrop, Horsens, De danske Imprægneringsanstalter og Fællesforeningens kemiske Fabrik i Viby.
14. *A.* Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark forsaavidt angaar:
    a) Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn med Undtagelse af de hos Kulfirmaerne beskæftigede Kranførere;
    b) Aktieselskabet Det forenede Dampskibs-Selskab i København og følgende Provinshavne: Aabenraa, Ebeltoft, Haderslev, Hadsund, Horsens, Kerteminde, Lemvig, Nyborg, Nykøbing F., Nykøbing M., Odense, Randers, Rudkøbing, Stege, Svendborg, Sønderborg;
    c) Københavns Frihavns-Aktieselskab med Undtagelse af de hos Selskabet beskæftigede Vejere;
    d) Havne- og Købmandsorganisationerne i: Aabenraa, Rønne, Ebeltoft, Frederikssund, Haderslev, Helsingør, Holbæk, Horsens, Kalundborg, Kerteminde, Korsør, Lemvig, Nyborg, Nykøbing F., Nykøbing M., Næstved, Odense, Randers, Rudkøbing, Svendborg;
    e) de under nævnte Sammenslutning hørende Enkeltvirksomheder: A/S Nordiske Kabel- og Traadfabrikker, Middelfart, Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866, A. C. Jensen, Nykøbing S., A/S Carl Meding, Skelskør, Edv. Møllers Eftf., Vordingborg, Fr. Bruun, Vordingborg;

    alt med Undtagelse af de som Kuske og ved Pasning af Heste beskæftigede Arbejdsmænd samt Chauffører.

    B. Stenlosse-Entreprenørforeningen og A/S Teglværkernes Centralkontor.

    C. Tømmerhandlerforeningerne i København og Silkeborg.

    D. Foreningen af Arbejdsgivere i Odder med Undtagelse af de ved Fælleskraftstationen og Gasværket i Odder beskæftigede Arbejdere.
15. Foreningen af Guldlistefabrikanter og Barokforgyldere.
16. Følgende under Beklædningsindustriens Sammenslutning hørende Organisationer: Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder, Foreningen af Firmaer for Tilvirkning af Kjoler og Bluser og Foreningen af danske Linnedfabrikanter.

17. P. M. Knudsens Eftf.s Barnevognsfabrik og P. F. A. Thomsens Barnevognsfabrik, Aktieselskabet Hellesens Enke & V. Ludvigsen og Aktieselskabet Fabrikken Dansk Maskinpakning.
18. Aktieselskabet De danske Papirfabrikker, Aktieselskabet Frederiksberg Papirfabrik, Aktieselskabet Sct. Clara Mølle og Carl Aller, dog med Undtagelse af de ved Fabrikation af Seddelpenge til Nationalbanken beskæftigede Arbejdere.

Alt forsaavidt der ikke inden den 3. Februar er opnaaet en for vore interesserede Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af de til og med 1. Februar udløbne Overenskomstforhold.

P. F. V.
(sign.) *H. Langkjær.*
/ (sign.) Sophus Agerholm.

2det Lockout-Varsel i Typograffaget.

Under 25. Januar har Dansk Arbejdsgiverforening sendt De samvirkende Fagforbund et saalydende Skrivelse:

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 13. ds. tillader vi os herved at meddele, at vor kompetente Forsamling i Dag har vedtaget, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor de hos Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien beskæftigede Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund fra Fredag den 3. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør, forsaavidt der ikke, forinden Arbejdsstandsningen iværksættes, er opnaaet en for Københavns Bogtrykkerforening og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaarene i det københavnske Bogtrykfag.

P. F. V.
(sign.) *H. Langkjær.*
/ (sign.) Soph. Agerholm.

Dagen efter udsendte Arbejdsgiverforeningen 2det Lockout-Varsel til følgende udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer:

Hustømrernes faglige Afdeling (hos Medlemmer af Københavns Tømrerlav og Entreprenørforeningen).

Murersvendenes Fagforening i Horsens (hos Murermestrene).

Arbejdsmændenes Fagforening for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne (hos Murermestrene).

Arbejdsmændenes Fagforening for Sollerød og Omegn (hos Murermestrene).

Dansk Tømrerforbund (hos Provinstømrermestrene og Entreprenørforeningen).

Murersvendenes Fagforening (hos de københavnske Murermestre).

Murerforbundet i Danmark (hos Provinsmurermestrene). Bornholms Murermesterforening, hvis Overenskomst udløber 1. April, er undtaget.

Blikkenslagerforbundet i Danmark (hos Københavns Blikkenslagerlaug, Blikkenslager- og Kobbersmedemestrene i Provinsen og Jernindustrien).

Kobbersmedenes Forbund (hos Blikkenslager- og Kobbersmedemestrene i Provinsen og Jernindustrien).

Murerarbejdsmændenes Fagforening i København (hos de købehavnske Murermestre).

Det lollandske Arbejdsmandsforbund (hos Murermestre og Jernindustrien). For De danske Sukkerfabrikker har Varslet Karakter af et Frigørelsesvarsel.

Arbejdsmændenes Fagforening i Køge (hos Murermestre og Jernindustrien).

DanskTransportarbejderforbund (Københavns Havn).

Riggernes og Sejlmagernes Forbund (Jernindustrien).

Skibsværftsarbejdernes Forbund i Danmark (Jernindustrien).

Dansk Elektrikerforbund (Jernindustrien).

Kedelrensernes Forbund (Jernindustrien).

Skibstømrernes Fagforening i København (Jernindustrien).

Skibstømrernes Fagforening i Aalborg.

Skibstømrernes Fagforening i Rødbyhavn.

Skibstømrernes Fagforening i Kalundborg.

Københavns Metalarbejderforbund (Jernindustrien).

I samtlige disse 2. Varsler er Arbejdsstandsningens Iværksættelse varslet til 3. Februar ved normal Arbejdstids Ophør.

I mange af Varslerne er der gjort Undtagelser; disse Undtagelser svarer til dem, der blev redegjort for i det almindelige Lockoutvarsel til De samvirkende Fagforbund.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Januar Maaned 1922.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Februar 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ✻ KØBENHAVN DEN 4. FEBRUAR 1922 ✻ 18 AARGANG

Overenskomstsituationen.

De samvirkende Fagforbunds Svar paa Arbejdsgiverforeningens 2. Lockout-Varsel.

Som meddelt i sidste Nr. af »Arbejderen« har Arbejdsgiverforeningen den 25. Januar udsendt 2det Varsel om General-Lockout fra og med den 3. Februar.

Med Varslet fulgte en meget lang Skrivelse, hvori man overfor Offentligheden søger at tilsløre Sandheden om Aarsagen til Striden mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne. Paa en perfid Maade lægges Ansvaret for Striden over paa Arbejderne.

For at stille Sagen paa rette Plads, har vort Forretningsudvalg under 27. Januar sendt Arbejdsgiverforeningen en saalydende Svarskrivelse:

»Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

Modtaget det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 25. ds., hvori meddeles, at den varslede General-Lockout skal iværksættes fra og med Fredag den 3. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør.

Dette Overfald paa de danske Arbejdere, der i Forvejen er haardt ramt af den økonomiske Krise, søger Forretningsudvalget at forsvare ved en Række misvisende urigtige Paastande, for derigennem at tilsløre Sandheden i den af Arbejdsgiverne fremkaldte Strid, samt bibringe Offentligheden den Opfattelse, at det er Arbejderne, der har fremsat Krav til Arbejdsgiverne og derfor selv bærer Ansvaret for, at de nu drives ud i de Arbejdsløses Rækker.

Sandheden er imidlertid den, at Arbejderne intet som helst Krav har stillet til Arbejdsgiverne om Ændringer i bestaaende Arbejdsforhold og derfor heller ikke kan have noget Ansvar for den Strid, der nu er til Stede mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne.

Overenskomsterne er opsagte af Arbejdsgiverne, og disse har derefter opstillet en Række Krav til Arbejderne af en Beskaffenhed, som man maatte vide, var uantagelige for Arbejderne. Gamle erhvervede Rettigheder er slettede i de nye Forslag til Overenskomster, og der er i Stedet for paalagt Arbejderne og deres Organisationer en Mængde Pligter af vidtrækkende Beskaffenhed.

Overenskomsten om 8-Timers Dagen er opsagt af Arbejdsgiverforeningen for derved at gennemtvinge en Arbejdstid, der er længere end i andre Lande.

Arbejdsgiverforeningen har dernæst fremsat Krav om, at Lønnen fra 1. Februar skal reduceres med 15—20 pCt., og i Midten af Februar skal Lønnen yderligere reduceres i Forhold til Pristallet.

Endvidere skal der i August foretages en ny Lønreduktion, men ikke nok hermed, der kræves yderligere, at Betalingen for de Timer, der arbejdes over den fastsatte Arbejdstid, skal nedsættes med Halvdelen af den Betaling, der hidtil er ydet.

Uagtet disse Krav savner enhver Begrundelse, har Ledelserne for de forskellige Organisationer, med et Par Undtagelser, efterkommet Arbejdsgivernes Anmodning om Forhandling, ligesom ogsaa De samvirkende Fagforbund til enhver Tid har deltaget i de foreslaaede Forhandlinger. Men naar disse i alle Fag er endt uden Resultat, er Ansvaret derfor alene Arbejdsgivernes, idet Forholdet jo som Regel har været saaledes, at disse har forlangt, at Arbejderne straks skulde indgaa paa 15—20 pCt.s Lønreduktion og en Reduktion af Betalingen for Overarbejde og en Forlængelse af Arbejdstiden,

forinden de vilde indlade sig paa Forhandling om andre Spørgsmaal. Herpaa har vi ikke kunnet indlade os, og Arbejdsgiverne har derfor afbrudt Forhandlingerne.

De samvirkende Fagforbunds Stilling er derfor ikke saaledes som af Arbejdsgiverforeningen paastaaet, men vore Organisationer har været og er stedse rede til at forhandle om ethvert Spørgsmaal, der er rejst af Arbejdsgiverforeningen, og endvidere er vi rede til at modtage en passende Lønreduktion, naar Pristallet i Februar og August offentliggøres af Statistisk Departement.

Derimod vil vi ikke kunne modtage en Nedsættelse af Lønnen til 1. Februar og ejheller en Nedsættelse af Betalingen for Overarbejde, ligesom vi ikke kan opgive 8-Timers Arbejdsdagen.

P. F. V.
Carl F. Madsen.«

Forligsinstitutionen indkalder Hovedorganisationerne til Møde.

Efter at Forhandlingerne mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer om Fornyelse af de senest den 1. Februar d. A. udløbne Overenskomster var endt uden Resultat, forsøgte man paany med Repræsentation for de to Hovedorganisationer at naa til Enighed paa nye Forhandlingsmøder, men heller ikke her lykkedes det at opnaa noget Resultat, og da Dansk Arbejdsgiverforening under 25. ds. havde udsendt 2det Varsel om Stor-Lockout fra den 3. ds., traadte Forligsinstitutionen i Virksomhed og indkaldte de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg til Møde Lørdag den 28. ds. i Forligsinstitutionens Lokaler.

Til Stede ved dette Møde var alle 3 Forligsmænd samt saa godt som alle Medlemmerne af de to Forretningsudvalg.

Efter at Forligsmændene havde paahørt de to Parters Udtalelser angaaende den foreliggende Situation og efter senere at have konfereret med et mindre Udvalg, fremkom Forligsmændene med en Henstilling om Genoptagelsen af Partsforhandlingerne saaledes, som det vil ses af nedenstaaende Cirkulære, som straks blev tilstillet

Forbundene, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund i Danmark.

»Som bekendt fandt der paa Foranledning af Forligsmændene et Møde Sted i Gaar, Lørdag den 28. ds., mellem Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, paa hvilket den faglige Situation forelaa til Behandling.

Ved Mødets Slutning fremsatte Forligsmændene følgende Henstilling:

»Da Forligsmændene maa mene, at Forudsætningen for Løsningen af den foreliggende Konflikt er den, at Forhandlingerne angaaende udløbende Overenskomsters Fornyelse genoptages indenfor de enkelte Organisationer, henstilles det til Hovedorganisationerne, at de foranlediger, at dette uopholdelig sker, saaledes at disse Forhandlinger tilendebringes i Løbet af de nærmeste Dage og senest førstkommende Torsdag. Følgende Spørgsmaal vil dog være unddragne fra disse Forhandlinger:

1. Arbejdstiden,
2. Betalingen for Overarbejde, Arbejde i 2.- og 3.-Skift m. v.,
3. Lønningerne,

idet disse Spørgsmaal er optaget til Forhandling mellem Hovedorganisationerne og Forligsmændene.«

København, den 28. Januar 1922.
J. Dalhoff. Michael Koefoed.
Adolph Jensen.

Denne Henstilling tiltraadtes af begge Forretningsudvalgene, og vi tillader os i Henhold dertil at anmode alle de Organisationer, hvor Forhandlingerne er endt uden Resultat, og de Organisationer, som endnu ikke har været i Forhandling, men har Overenskomster, der udløber senest den 1. Februar, om straks at træde i Forbindelse med de Arbejdsgivere, med hvem de kontraherer om Løn- og Arbejdsvilkaar, for at faa aftalt nyt Forhandlingsmøde.

I Henhold til Forligsmændenes Henstilling er det paalagt Parterne selv at forhandle om foreliggende Uoverensstemmelser i de almindelige Bestemmelser, fordi det for Forligsinstitutionen er uoverkommeligt at optage disse Spørgsmaal til Behandling.

Resultatet af Partsforhandlingerne skal foreligge *senest* Torsdag den 2. Februar og bedes meddelt De samvirkende Fagforbunds Kontor, saa snart det foreligger og *senest førstkommende Torsdag.*

Parterne skal ikke forhandle om Ar-

bejdstiden, Betalingen for Overarbejde, Arbejde i 2.- og 3.-Holds Skift m. v. eller Lønninger, da disse Spørgsmaal vil blive optagne til Forhandling hos Forligsmændene.

Da saavel Arbejdsgiverforeningens som De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter i den kommende Uge vil være optaget af Forhandlinger hos Forligsmændene, vil de af den Grund ikke kunne deltage i de enkelte Organisationers Forhandlinger.

Forventende at Forhandlingerne straks optages af Forbundene, og de af bedste Evne søger at naa til Enighed med Arbejdsgiverne, tegner

P. F. V.

Carl F. Madsen.

/ Alfr. Christiansen.«

Otte-Timers-Arbejdsdagen i Tyskland.

(Efter »Gewerkschaftlicher Nachrichtendienst«.)

Naar Fagforeningerne i Udlandet trænger paa med 8-Timers Dagens Gennemførelse, saa paastaar Arbejdsgiverne mange Gange, at Ottetimers-Arbejdsdagen kun tilsyneladende er indført i Tyskland. I Virkeligheden arbejder man i Tyskland i 10, ja 12 Timer, og det skal være en af Aarsagerne til, at de tyske Arbejdsgivere kan bringe deres Varer paa Verdensmarkedet til saa billige Priser. Af disse Grunde blev der fra Udlandet rettet Anmodning til Almindeligt tysk Fagforeningsforbund om at faa fastslaaet, om disse Arbejdsgivernes Paastande var sande. Bestyrelsen for den tyske Landscentral har nu efterkommet denne Anmodning. Til dette Formaal har det gjort et Uddrag angaaende Arbejdstiden af en siden September forrige Aar foretaget Oversigt over Højden af den overenskomstmæssig fastsatte Tidløn og Arbejdstidens Længde indenfor bestemte typiske Fag. Uddraget omfatter 22 Fag og 29 Byer. Ved Valget af Byerne er der taget Hensyn til alle Tysklands Distrikter og Byernes Størrelse. Efter denne Oversigt har af 1.389.413 Beskæftigede de 601.567 den længste Arbejdstid, medens 787.819 arbejdede under 48 Timer (Enkelthederne ses nedenunder).

Forbundsbestyrelsen vender sig saaledes imod Paastanden om, at 8-Timers Dagen i Tyskland kun bestaar paa Papiret, og stiller overfor denne Paastand den Kendsgerning, at 8-Timers Dagen ikke alene er fastsat gennem Forordning, men ogsaa er overført i Overenskomsterne. Undtagelserne for Overarbejde er skarpt og snævert begrænset, og Fagorganisationerne vaager strengt over Overenskomstbestemmelsernes Overholdelse. De bekæmper ethvert regelmæssigt Overarbejde og glæder sig ved Forstaaelse hos Flertallet af Medlemmerne, som afslaar at opnaa en Merfortjeneste ved Overarbejde og derigennem gøre 8-Timers Dagen illusorisk. Forbundsledelsen tilføjer, at Ydelse af Overarbejde ikke er fuldstændig udelukket, navnlig der, hvor der ikke bestaar nogen Overenskomst med Fagforeningerne, altsaa hvor Fagforeningernes Magt til Udryddelsen af saadanne Misforhold endnu er begrænset.

Forbundsledelsens Svar var bilagt af følgende Uddrag af Rigsoverenskomsterne:

Byggefagene.

§ 3. *Arbejdstiden.*

Den regelmæssige daglige Arbejdstid, Pavserne ikke medregnet, maa ikke overstige 8 Timer (ugentlig 48 Timer). Naar ved Overenskomst en Forkortelse af Arbejdstiden paa Dage, der gaar forud for Søn- og Festdage, gennemføres, kan de Arbejdstimer, der fradrages disse Dage, fordeles paa de øvrige Hverdage.

§ 4. *Overarbejde. Nat- og Søndagsarbejde.*

1. Overtimer, Natarbejde samt Arbejde paa Søn- og lovbefalede Helligdage maa kun kræves og udføres, naar dets Undladelse bringer Menneskeliv i Fare, naar der indtræffer Samfærdselsforstyrrelser, naar det kræver Forhindring eller Udbedring af Skaden forvoldt ved Naturbegivenheder, endvidere ved paatrængende Reparations- og Installationsarbejder, der i modsat Fald bringer Virksomheden til at ligge stille og derved bringer andre Arbejdere til at standse.

Træindustrien.

IV. *Arbejdstiden.*

§ 11. Den regelmæssige Arbejdstid — foruden Pavserne — beløber sig daglig til 8 Timer, 48 Timer ugentlig. I de i Bilaget opførte Byer beløber Arbejdstiden sig om Lørdagen til 6, henholdsvis 7 Timer — herefter er den regelmæssige ugentlige Arbejdstid 46, henholdsvis 47 Timer.

§ 12. Paa de enkelte Hverdage maa Arbejdstiden ikke begynde før Kl. 7 Morgen og ikke slutte efter Kl. 5 Eftermiddag. Indenfor denne Dagtid maa Arbejdstid og Pavser fastsættes ved Overenskomst for hver By, om mulig ensartet.

V. *Overtimer.*

§ 13. Over-, Nat- og Søndagsarbejde er kun tilladt i paatrængende Tilfælde. Hvor det kun drejer sig om nogle Dage, afgøres Overarbejdets Nødvendighed af Arbejdsgiveren og Bedriftsraadsrepræsentanterne i Fællesskab. Finder Enighed mellem disse ikke Sted, eller skulde der præsteres Overarbejde i over en Uge, saa paakaldes Mæglingskommissionens Afgørelse. Overarbejde i over en Uge maa kun kræves og præsteres, naar det paa Grund af manglende Arbejdskraft ikke er mulig at sætte flere Arbejdere ind.

Skotøjsindustrien.

§ 2. *Arbejdstiden.*

a) Den regelmæssige effektive Arbejdstid er for alle Virksomheder 8 Timer paa de 5 af Ugens Dage og 7 Timer om Lørdagen. Pavser og Omklædning er ikke medregnet i Arbejdstiden.

I Virksomheder, hvor der ikke arbejdes Lørdag Eftermiddag, er Arbejdstiden de 5 Dage $8^1/_4$ Time og $5^3/_4$ Time om Lørdagen.

Beklædningsfaget (Skrædderier).

§ 18. Som Arbejdstid fastsættes den lovmæssige Arbejdstid af 48 Timer. Hvor man er enedes om en kortere Arbejdstid, forbliver denne i Kraft.

Arbejderne er under Hensyn til Garantilønnens Indførelse forpligtet til nøje at overholde den lovmæssige Arbejdstid.

Bog- og Avistrykkerier.

§ 2. *Arbejdstid og Hviletid.*

1. Arbejdstiden beløber sig til 8 Timer daglig. Pavser ikke medregnet. Den kan være afbrudt eller gennemgaaende.

2. Den daglige Arbejdstid ligger ved almindelig Drift mellem Kl. 7 Morgen og 6 Aften. I Bladvirksomheder eller Bladafdelinger i Tiden mellem Kl. 7 Morgen og Kl. 7 Aften.

3. Gennem Overenskomst mellem Principal og Medarbejderpersonalet kan den daglige Arbejdstid paa de enkelte Dage i de enkelte Virksomheder eller Afdelinger for at opnaa Arbejdstidsforkortelse paa en bestemt Dag (om muligt Lørdagen) ordnes paa anden Maade. Saadanne Ændringer skal bekendtgøres Medhjælperne saa betids, at der mellem Bekendtgørelsen og Ændringens Ikrafttræden mindst kommer til at ligge et Tidsrum lig den Opsigelsesfrist, som Medhjælperne har.

Den ugentlige Arbejdstid for 22 Fag i 29 Byer og Pladser.

Der arbejdes

42 Timer.

Bjergarbejdere	216.354
	216.354

44 Timer.

Murere	3.235
Jord- og Dybdearbejdere	2.378
Malere	1.992
Brolæggere	135
Tømrere	703
	8.443

45 Timer.

Murere	8.517
Jord- og Dybdearbejdere	1.979
Malere	258
Brolæggere	410
Tømrere	3.307
Bagere	1.556
Bjergarbejdere	28.508
	44.535

45$^1/_2$ Timer.

Murere	12.642
Jord- og Dybdearbejdere	482
Malere	3.750
Tømrere	4.193
	21.067

46 Timer.

Murere	5.650
Jord- og Dybdearbejdere	2.700
Malere	510
Brolæggere	90
Tømrere	327
Metalarbejdere	160.927

Træarbejdere	43.866
Lædervarearbejdere	2.305
Bagere	7.405
	223.780
46½ Timer.	
Murere	12.650
Jord- og Dybdearbejdere	10.000
Malere	100
Brolæggere	720
Tømrere	3.772
Metalarbejdere	201.886
	229.128
47 Timer.	
Murere	6.718
Jord- og Dybdearbejdere	617
Tømrere	912
Træarbejdere	1.840
Skotøjsfabrikarbejdere	13.337
Litografer	8.011
	31.435
47½ Timer.	
Murere	8.630
Jord- og Dybdearbejdere	1.279
Malere	78
Brolæggere	580
Tømrere	2.510
	13.077
48 Timer.	
Murere	33.717
Jord- og Dybdearbejdere	12.329
Malere	16.421
Brolæggere	2.938
Tømrere	6.440
Metalarbejdere	180.079
Træarbejdere	1.117
Lædervarearbejdere	10.490
Skotøjsfabrikarbejdere	41
Bogbindere	21.067
Typografer	37.805
Skræddere	36.338
Bagere	4.688
Bryggeriarbejdere	20.953
Mølleriarbejdere	5.147
Brænderiarbejdere	1.099
Handelsfaget	29.096
Speditører	18.883
Havnearbejdere	13.257
Kommunalarbejdere	113.384
Bjergarbejdere	36.278
	601.567

At det er de tyske Fagforeninger meget om at gøre, at bekæmpe Overarbejdet, fremgaar allerede deraf, at de er overbeviste om, at den nuværende udmærkede Forretningsgang ikke vil vedvare længe, og de bestræber sig naturligvis paa saa længe som mulig at udskyde den Krise, som uvægerlig vil komme. Paa den anden Side bestræber Arbejdsgiverne sig paa, at faa bragt saa mange Varer paa Markedet som muligt. Endvidere forestaar der i Tyskland en lovmæssig Ordning af den Forordning om 8-Timers Arbejdsdagen, som kun er vedtaget af Folkerepræsentanterne den 12. Novbr. 1918, og denne 8-Timers Dag vil Arbejdsgiverne gerne have omstyrtet, hvad naturligvis vil fremskynde Krisen. De haaber aabenbart lettere at naa Maalet, naar de kan henvise til, at mange Arbejdere allerede arbejder længere. Da Fagorganisationerne gør eftertrykkelig Modstand mod saadanne Bestræbelser, griber Arbejdsgiverne til deres gamle Fif, at henvende sig til de enkelte Arbejdere. Af disse Grunde har »Holzarbeiter-Zeitung« fundet sig foranlediget til i sit Nr. 2 at bringe en temmelig skarp Opsats, hvori Træarbejderforbundets Afdelinger opfordres til at træffe Forholdsregler til at modvirke Arbejdsgivernes Lokken Arbejderne til at udføre Overarbejde. En saadan Begyndelse kan man kun give sit Bifald, thi som det viser sig nu staar meget paa Spil, ikke alene for de tyske Arbejdere, men for hele Verdens Arbejderklasse.

Repræsentation i Henhold til den ny Lov om Arbejdsanvisning, Arbejdsløshedsforsikring m. m.

Ifølge § 32, Stk. 1, i Loven af 22. December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. skal der i København og hvert Amt nedsættes et Udvalg, under Forsæde af en af Indenrigsministeren valgt Formand, til at træffe Afgørelse om, hvorvidt et Arbejde kan anerkendes som Nødhjælpsarbejde, og til at medvirke ved Organiseringen af saadanne og føre fornøden Kontrol med disse Arbejder. De nærmere Regler for Udvalgenes Sammensætning skulde fastsættes af Indenrigsministeren.

Den 27. December modtog vi Meddelelse fra Indenrigsministeriet om, at det nu var bestemt, at Udvalgene skal bestaa af 2 Repræsentanter for Arbejds-

giverne og 2 Repræsentanter for Arbejderne, udpegede henholdsvis af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, hvorfor vi anmodedes om at udpege 2 Repræsentanter, saaledes at — bortset fra København — det ene Medlem kan anses for Byernes og det andet for Landets Repræsentant, samt 2 Suppleanter for de paagældende.

Vi har fulgt den givne Anmodning og forespurgt de foreslaaede, om de var villige til at modtage Hvervet, og efter at have faaet dette bekræftet har vi sendt Indenrigsministeriet nedenstaaendeFortegnelse over de af os udpegede Repræsentanter og Suppleanter:

København.

Repræsentanter: J. A. Hansen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Gl. Kongevej 6 B. Axel Olsen, Forretningsfører for Dansk Arbejdsmandsforbund, H. C. Andersensgade 14 K.

Suppleanter: A. Bjerregaard, Forretningsfører for Dansk Brolæggerforbund, Munkensvej 9 [3], L. Carl Rasmussen, Formand for Bygningssnedkernes Fagforening, St. Hansgade 19, N.

Københavns Amt.

By.

Repr.: Georg Hansen, Sekretær i Dansk Arbejdsmandsforbund, Bagsværd.

Suppl.: C. J. Olsen, Forretningsfører for Dansk Glasarbejderforbund, Kastrup.

Land.

Repr.: Landarbejder Jens Sørensen, Smørum pr. Maalev.

Suppl.: Landarbejder Carl V. Petersen, St. Valby pr. Roskilde.

Frederiksborg Amt.

By.

Repr.: H. P. Jensen, Forretningsfører for Dansk Arbejdsmandsforbund, Østergade 2, Hillerød.

Suppl.: M. Rasmussen, Smed, Villa »Boa«, Roskildevej, Helsingør.

Land.

Repr.: Landarbejder Ludvig Andersen, Skibby pr. Skibby.

Suppl.: Landarbejder K. Snejberg Christiansen, Trollesminde pr. Hillerød.

Holbæk Amt.

By.

Repr.: Carl. V. Jensen, Formand for Arbejdsmændenes Fagforening, Holbæk.

Suppl.: Bager Alfr. Petersen, Dragerupvej 13, Holbæk.

Land.

Repr.: Landarbejder Chr. Petersen, Udby pr. Jerslev.

Suppl.: Landarbejder Emil Jensen, Ordrup pr. St. Merløse.

Sorø Amt.

By.

Repr.: Vilh. Brodersen, Arbejdsmand, Bredegade 44, Slagelse.

Suppl.: J. Larsen, Former, Torvet, Sorø.

Land.

Repr.: Husejer Niels P. Hansen, Torped, Ringsted.

Suppl.: Landarbejder Jens Jensen, Lille Valby pr. Slagelse.

Præstø Amt.

By.

Repr.: Jens Larsen, Forretningsfører for Dansk Arbejdsmandsforbund, Kildemarksvej, Næstved.

Suppl.: Arbejdsmand Frands Pedersen, Amtmandsgade 9, Næstved.

Land.

Repr.: Landarbejder Rasmus Nielsen, Sageby Mark pr. Mern St.

Suppl.: Landarbejder Kr. Jensen, Kastrup Mark pr. Vordingborg.

Bornholms Amt.

By.

Repr.: Andreas Nielsen, Arbejdsmand, Paradisgade 10, Rønne.

Suppl.: Janus Ipsen, Forretningsfører for Stenindustriarbejderforbundet, Vang pr. Hasle.

Land.

Repr.: Landarbejder Vald. I. Madsen, Vedskov pr. Østermarie.

Suppl.: Landarbejder Kristian Pedersen, Bygaden, Aakirkeby.

Maribo Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Lars Chr. Jensen, Erindslev pr. Rødby.

Suppl.: M. Haagensen, Maskinarbejder, Strandvej 6, Nakskov.

Land.

Repr.: Landarbejder Viggo Schwartz, Gloslunde pr. Nakskov.

Suppl.: Landarbejder Søren Christensen, Vesterbrogade 12, Maribo.

Odense Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Chr. Mogensen, Søndergade 56, Kerteminde.

Suppl.: Maskinarbejder I. W. Werner, St. Glasvej 7, Odense.

Land.

Repr.: Landarbejder Hans M. Hansen, Ønsbjerg pr. Aarup.

Suppl.: Arbejdsmand Jens Hansen Jensen, Nr. Aaby St.

Svendborg Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Chr. Mikkelsen, Dronningholmsvej 51, Svendborg.

Suppl.: Maskinarbejder H. P. Larsen, Grev Schacksvej 4, Svendborg.

Land.

Repr.: Landarbejder Anton Hansen, Svendborgvej, Ringe.

Suppl.: Landarbejder Hans Rasmussen, Nordenbro, Langeland.

Hjørring Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand L. P. Larsen, Strømgade 4, Hjørring.

Suppl.: Arbejdsmand I. C. M. Vesterskov, Tuxensgade 6, Frederikshavn.

Land.

Repr.: Landarbejder Chr. P. Sørensen, Børglum pr. Vraa.

Suppl.: Arbejdsmand Jørgen Højbjerg, Napstjert pr. Jerup.

Thisted Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Chr. Iversen, Kastet 25, Thisted.

Suppl.: Arbejdsmand I. C. Christensen, Refshammer pr. Nykøbing, Jylland.

Land.

Repr.: Landarbejder Carl Boel, Vesloshuse, Østerild St.

Suppl.: Arbejdsmand Peder Vinge, Agger pr. Vestervig.

Aalborg Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand T. Høpfner, Søndergade 38, Aalborg.

Suppl.: Maskinsnedker August Sørensen, Dalgasgade 9 [3], Aalborg.

Land.

Repr.: Landarbejder Jens P. Jensen, Sejlflod.

Suppl.: Landarbejder Martinus Wammen, Vaarst.

Viborg Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand N. P. Jensen, Skottenborg 1, Viborg.

Suppl.: Arbejdsmand Johs. Mortensen, Thinggade 20, Skive.

Land.

Repr.: Arbejdsmand I. Martin Jensen, Gl. Langaa pr. Langaa.

Suppl.: Landarbejder Chr. Christensen, Vinkel pr. Viborg.

Randers Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand S. Simonsen, Viborgvej 18, Randers.

Suppl.: Arbejdsmand Karl Jensen, Assens pr. Mariager.

Land.

Repr.: Landarbejder Chr. Andersen, Hem Mark pr. Mariager.

Suppl.: Landarbejder P. Poulsen Nielsen, Vejlby pr. Allingaabro.

Aarhus Amt.

By.

Repr.: Forretningsfører Vald. Petersen, I. Hvidtfeldtsgade 8, Aarhus.

Suppl.: Maskinarbejder Leonard Hansen, Grønnegade 83, Aarhus.

Land.

Repr.: Landarbejder A. Bjødholdt, Saxild pr. Odder.

Suppl.: Landarbejder Hans P. Evertsen, Nim pr. Nim.

Vejle Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Mads Madsen, Gl .Havn 20, Vejle.

Suppl.: Snedker Chr. Sørensen, Anna Collinsvej 24, Kolding.

Land.

Repr. Landarbejder Hans Hansen, Kongensstræde 58, Fredericia.

Suppl.: Landarbejder Kr. Kristensen, Virkelyst pr. Sjølund.

Ringkøbing Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Jens Jensen, Bethaniagade 20, Herning..

Suppl.: Maler O. V. Høft, Østerbrogade 27, Lemvig.

Land.

Repr.: Landarbejder Chr. Reck, Solbakken, Ramme.

Suppl.: Landarbejder N. C. Ravnkilde, Guddum pr. Lemvig.

Ribe Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand J. Ravn, Danmarksgade 45, Esbjerg.

Suppl.: Arbejdsmand Rosenberg, Nørregade 99, Esbjerg.

Land.

Repr.: Landarbejder Niels M. Nielsen, Vittrup pr. Brørup.

Suppl.: Arbejdsmand Emil Svendsen, Holdsted By.

Haderslev Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Karl Hansen, Maldrupvej 27, Haderslev.

Suppl.: Maskinarbejder P. Mortensen, Londedal 34 ², Haderslev.

Land.

Repr.: Landarbejder Jens Hansen, Marstrup.

Suppl.: Arbejdsmand Morten Riis, Enkehuset, Kristiansfeldt.

Aabenraa Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand Hans Henrichsen, Vestergade 14, Aabenraa.

Suppl.: Arbejdsmand Peder Lunding, Kliplev.

Land.

Repr.: Landarbejder Hans Jensen, Feldsted pr. Feldsted.

Suppl.: Landarbejder Frands Fidder, S. Hostrup pr. Feldsted.

Sønderborg Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand I. Philipsen, Bjerggade 7, Sønderborg.

Suppl.: Arbejdsmand Peter Gørrigsen, Graasten.

Land.

Repr.: Landarbejder Hans Petersen, Hørup Kirke pr. Hørup.

Suppl.: Landarbejder Jens Lorentzen, Mindebjerg pr. Hørup.

Tønder Amt.

By.

Repr.: Arbejdsmand H. L. Jensen, Markgade, Tønder.

Suppl.: Arbejdsmand Peter Tønder, Skærbæk.

Land.

Repr.: Landarbejder Chr. Schneider, Øster Gasse, Skærbæk.

Suppl.: Arbejdmand Lorents Frandsen, Løgumkloster.

I Henhold til § 32, Stk. 3, skal der til Raadighed for Indenrigsministeren nedsættes et Arbejdsudvalg, hvortil De samvirkende Fagforbund skal vælge 3 Medlemmer.

Hertil er udpeget Carl F. Madsen, Alfr. Christiansen og M. C. Lyngsie.

I Henhold til § 35, Stk. 3, oprettes et Nævn vedrørende Arbejdsanvisningen, og hvortil De samvirkende Fagforbund skal udpege 4 Medlemmer, og hertil er udpeget følgende: Carl F. Madsen, Peder Hedebol, Hans Jacobsen og Arnold Nielsen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa A/S Kragelund Teglværk.

I Anledning af at ovennævnte Firma havde inddraget et Tillæg, fordi det mente, at Betingelserne for dettes Ydelse nu var bortfaldet, afholdtes et Fællesmøde den 19 December, hvor man enedes om følgende:

A/S. Kragelunds Teglværk betaler de paagældende Arbejdere 300 Kr. en Gang for alle til fuld Afgørelse af det foreliggende Spørgsmaal for indeværende Overenskomstperiode.

Det er herefter en Selvfølge, at Arbejderne ved Indsætning i Ovnen betales som hidtil uden Tillæg af de 45 Øre pr. 1000 Sten for snavsede Sten.

Havnearbejderne ved Odense Havn.

Den 20 December afholdtes et Fællesmøde foranlediget ved at Arbejdsgiverne bebudede Klage til den faste Voldgiftsret, over at Havnearbejderne i Odense naar der arbejdes i Accord, holder samlede Drikkevil, hvilket man paastaar strider imod Bestemmelsen i den generelle Overenskomst af 17 Maj 1919 om at Arbejdstiden skal være effektiv.

Man enedes om, at der skulde forsøges en lokal Forhandling, og skulde denne ikke føre til noget Resultat, kan Arbejdsgiverne klage til Retten uden nyt forberedende Møde.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ❋ KØBENHAVN DEN 11. FEBRUAR 1922 ❋ 18 AARGANG

De samvirkende Fagforbunds ekstraordinære Generalforsamling
6. og 7. Februar 1922.

I Anledning af Arbejdsgiverforeningens Varsel om Lockout afholdt De samvirkende Fagforbund ekstra Generalforsamling den 6. og 7. Februar d. A. i Koncertpalæet i København med følgende Dagsorden:

Den faglige Situation.

a. Arbejdsgiverforeningens Lockout-Varsel.
b. Forligsinstitutionens Mæglingsforslag.

Efter at Formanden, Carl F. Madsen, havde budt Velkommen, valgtes J. A. Hansen og Vilh. Nygaard til Dirigenter.

Formanden fik straks Ordet og udtalte:

For et Aar siden var vi ogsaa samlet til Møde i denne Sal for at overveje, om vi skulde modtage et af Forligsmanden fremsat Mæglingsforslag eller tage Kampen med Arbejdsgiverforeningen. Denne havde den Gang ligesom nu foretaget et brutalt Overfald paa vore Organisationer, *Tekstilarbejdere, Skotøjsarbejdere, Træindustriarbejdere* og *Arbejdere i Jernindustrien* var saaledes kastet paa Gaden, fordi de ikke vilde bøje sig for Arbejdsgivernes Diktatur, og der forelaa Trusel om Lockout mod Arbejderne i en Række andre Fag.

Forligsmanden, som var traadt til, havde fremsat Mæglingsforslag, hvorefter Lønnen i de fleste Fag skulde reduceres med 13 Øre i Timen, og der skulde foretages en Augustregulering, og den bragte Lønnen ned med 18 Øre i Timen.

Forslaget blev vedtaget med en ringe Majoritet, men forkastedes som bekendt af flere Organisationer. Sagen gik dog Tid efter anden i Orden paa den Maade, at de fleste Forbund efter foretagne Afstemninger blandt Medlemmerne tiltraadte Forslaget, og efter nogle Ugers Forløb blev der sluttet Forlig i de lockoutede Fag.

Det er ikke Meningen, at Generalforsamlingen i Dag skal træffe bindende Beslutning. Det er derimod Hensigten *at gøre Rede for den Situation, hvori vi befinder os, og tage Stilling til det Mæglingsforslag, som foreligger, samt tage Beslutning, der kan være vejledende for Medlemmerne ved Afstemningen i Organisationerne.*

Afstemningsreglerne.

Den 19. December 1921 vedtog Rigsdagen den nye Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder, og Loven traadte i Kraft den 1. Januar 1922.

De væsentligste Forandringer ved Loven er, at der nu er 3 Forligsmænd i Stedet for 1; disse kan optræde i Fællesskab og hver for sig, som Situationen kræver det.

Angaaende Afstemningen foreskriver Lovens § 7 følgende:

Naar et Mæglingsforslag underkastes Afstemning indenfor en Organisation, maa det kun forelægges i Forligsmandens Affattelse, og der kan kun afgives rene Ja- eller Nej-Stemmer. Naar Afstemningsresultatet er opgjort, skal Organisationen uden Ophold give Forligsmanden skriftlig Meddelelse om, hvor mange Ja- og hvor mange Nej-Stemmer der er afgivet, saavel som om det samlede Antal af stemmeberettigede Medlemmer. Skal Afstemning finde Sted, bør Organisationen drage Omsorg for, at alle stemmeberettigede Medlemmer inden Afstemningen faar

Adgang til at gøre sig bekendt med Mæglingsforslaget i dets Helhed.

Overenskomsternes Opsigelse.

I Dagene den 26. og 27. September afholdt De samvirkende Fagforbund Repræsentantskabsmøde og behandlede her den faglige Situation. Det vedtoges at fraraade Organisationerne at opsige Overenskomsterne, men hvis disse blev opsagt af Arbejdsgiverne, kunde Organisationerne træde i Forhandling med Arbejdsgiverne for at søge tilvejebragt Enighed om Overenskomsternes Fornyelse.

Arbejdsgiverforeningen opsiger Overenskomsten.

Den 12. Oktober afholdt Arbejdsgiverforeningen Generalforsamling og besluttede paa denne at opsige samtlige Overenskomster og opfordrede Hovedbestyrelsen til at foretage Skridt, der maatte være nødvendige for at stille Fag, som nødsagedes til at træffe en anden Ordning med Hensyn til Arbejdstiden, frit i deres Forhandlinger med Arbejderorganisationerne, eventuelt opsige Overenskomsten.

Efter at denne Beslutning var fattet, blev der paa Opfordring af Arbejdsgiverforeningen den 27. Oktober afholdt et Fællesmøde mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer.

Paa dette gjorde Arbejdsgiverforeningen nærmere Rede for de Ændringer, de ønskede i Overenskomsten om Arbejdstiden, men nogen Forstaaelse naaedes ikke. Senere har Arbejdsgiverforeningen fremsendt en Skrivelse med Forslag til Ændring i Overenskomsten om Arbejdstiden, gaaende ud paa følgende:

a. I udprægede Sæsonfag, hvor Arbejdstiden paa Grund af Vejrlig og andre Naturforhold i visse Maaneder ligger under 8 Timer, ydes der ved en Forlængelse i Sommertiden Erstatning herfor.
b. Opsyn, Vagttjeneste, Renholdelse af Lokaler og dermed ligestillet Gerning, der ikke kræver væsentlig fysisk Arbejde, samt Arbejde med systematiske Pavser, undtages fra Bestemmelsen om 8-Timers Dagen.
c. Overarbejde ændres saaledes, at Arbejdet 1 Time før den normale Arbejdstids Begyndelse og 3 Timer efter den normale Arbejdstids Slutning betales med et Tillæg af 25 pCt., Arbejde derudover med et Tillæg af 50 pCt.
d. Der maa ikke fra Organisationens Side lægges Hindringer i Vejen for Udførelse af Overarbejde i det Omfang, som Virksomhedernes Tarv udkræver, og Hovedorganisationerne er enige om, at der bør ikke i Overenskomsten findes indskrænkende Bestemmelser med Hensyn til Udførelse af Overarbejde.
e. Hovedorganisationerne er iøvrigt enige om ikke at ville lægge Hindringer i Vejen for, at Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer (eller Enkeltvirksomheder), naar de maatte finde det betimeligt og paakrævet af Hensyn til Fagets Produktions- og Konkurrenceevne, enes om en anden Arbejdstid end den i Hovedoverenskomsten af 17. Maj 1919 fastsatte.

De samvirkende Fagforbunds Stilling.

Den 12. December afholdt De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab Møde, og efter en indgaaende Behandling af Sagen vedtoges det at svare Arbejdsgiverforeningen:

at vi ikke kan tiltræde Kravet om en Forlængelse af Arbejdstiden i Sæsonfagene til $8^1/_2$ Time i Sommermaanederne;
at vi maatte underkaste Kravet om, at Opsyn, Vagttjeneste m. m. skulde holdes udenfor Overenskomsten en nærmere Prøvelse;
at Kravet om en Nedsættelse af Betalingen for Overarbejde maatte afvises;
at der i Overenskomsten om Arbejdstiden findes en Bestemmelse om, at der ikke maa lægges Hindringer i Vejen for Overarbejde, og at der derfor ingen Grund var til Ændring herom og
at Kravet om, at det kan tillades Organisationerne at enes om en anden Arbejdstid, var uantagelig.

Efter at dette Svar var afgivet, opsagde Arbejdsgiverforeningen den 17. December Overenskomsten af 17. Maj 1919 til Ophør den 20. Marts 1922.

Arbejdsgivernes Krav fremsættes.

Forhandlingerne i Fagene blev efterhaanden optaget og Arbejdsgivernes Krav præsenteret for Arbejderne.

Skoløjfabrikanterne krævede Lønnen reduceret med 35 pCt. for mandlige og 30 pCt. for kvindelige Arbejdere.

Minimallønnen skulde nedsættes med 7 à 8 pCt.

Overarbejdsbetalingen skulde nedsættes med Halvdelen.

Arbejdstiden forlænges til 9 Timer.

Sukkerfabrikkerne krævede Lønnen nedsat med fra 35—45 Øre i Timen, Regulering i Februar og August. Bortfald af en Række Specialtillæg.

En 9-Timers Arbejdsdag og

Overarbejdsbetalingen nedsat til det halve.

Jernindustrien krævede Minimallønnen nedsat fra 74 til 65 Øre i Timen.

Alle Timefortjenester nedsat fra 1. Februar med 15 pCt.

Regulering i Februar af alle Timefortjenester svarende til Pristallet.

Regulering i August.

Værkstedsprislister og dermed ligestillede faste Akkorder nedsat med 15 pCt.

Overarbejdsbetalingen nedsat med Halvdelen.

Arbejdstiden skulde blive den, som Hovedorganisationerne enedes om.

Tilsvarende urimelige Krav blev Arbejderne præsenteret for i alle Fag.

Formandsmøde.

Paa dette Tidspunkt fandt Forretningsudvalget det formaalstjenligt at indkalde Forbundenes Formænd til Møde for at tage Stilling til Arbejdsgiverforeningens Krav, og efter nogen Diskussion viste der sig at være fuldkommen Enighed om følgende:

at fastholde Modstanden mod Kravet om Arbejdstidens Forlængelse;

at modsætte sig Kravet om Reduktion af Betalingen for Overarbejde og

at modsætte sig en Reduktion udover Pristallet.

Efter at Forhandlingerne var gaaet i Staa overalt i Organisationerne, modtog vi den 18. Januar fra Arbejdsgiverforeningen forste Varsel om Lockout.

Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne.

Der blev nu optaget Forhandlinger i Organisationerne med Bistand af Hovedorganisationerne, men heller ikke ved disse opnaaedes Enighed, fordi Arbejdsgiverne som Regel fastholdt deres urimelige Hovedkrav.

2. Lockout-Varsel.

Den 25. Januar modtog vi andet Lockout-Varsel overfor alle Arbejdere (med nogle faa Undtagelser), hvis Overenskomster udløber til 1. Februar.

Lockouten vil kunne ramme over 100.000 Arbejdere.

Sympati-Strejker.

Forretningsudvalget har spurgt Organisationerne, om de mener det vil have Betydning for Kampen, at de tager de Medlemmer ud af Arbejde, som Arbejdsgiverforeningen har undtaget i 2. Lockout-Varsel.

Dansk Arbejdsmandsforbund har varslet Strejke.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund har vedtaget at varsle, men foreløbig holdt Varslet tilbage.

Papirindustriarbejderne har varslet for de Medlemmer, som beskæftiges ved Fabrikation af Seddelpapir til Nationalbanken.

Kedelpasserne stiller os frit med Hensyn til at varsle i det Omfang som ønskes.

Resolutioner fra Organisationerne.

I nogle Organisationer er der vedtaget kraftige Resolutioner med Opfordring til Generalstrejke, men vi maa foreløbig se Tiden an, forinden vi drager Sværdet mod Samfundet.

Forligsinstitutionen træder i Virksomhed.

Efter at Arbejdsgiverforeningen havde varslet General-Lockout, traadte Forligsinstitutionen i Virksomhed og indkaldte den 26. Januar Forretningsudvalgene for Hovedorganisationerne til Forhandling om Stridens principielle Punkter og henstillede, at Forhandlingerne mellem Organisationerne genoptoges og tilendebragtes senest Torsdag den 2. Februar, og at

følgende Spørgsmaal forhandledes hos Forligsinstitutionen.

1. Arbejdstiden.
2. Betalingen for Overarbejde, Arbejde i 2- og 3-Holds Drift.

3. Lønningerne.

Efter flere Dages Forhandlinger lykkedes det at tilvejebringe Enighed om de almindelige Bestemmelser i de fleste Fag, og da det viste sig umuligt at forlige Hovedorganisationerne om de tre principielle Spørgsmaal, fremsatte Forligsmændene paa eget Ansvar et

Mæglingsforslag,

som gaar ud paa, at Overenskomsten af 17. Maj 1919 fornyes forsaavidt angaar Punkterne 1, 2, 5 og 7, der er saalydende:

1. Senest 1. Januar 1920 skal den normale Arbejdstid være 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig. Herfra undtages dog Sofart, Landbrug og dermed beslægtede Fag, ligesom de Fag — f. Eks. Kuske og Fyrbødere — som har en ekstra Arbejdstid udover den normale, vedblivende bevarer denne Arbejdstid udover de 8 Timer. Kontinuerlig Døgndrift, hvor Arbejdstiden er ordnet ved Lov, omfattes ikke af denne Overenskomst.

2. Den fastsatte Arbejdstid skal være effektiv.

5. Indenfor de Fag, som arbejder sammen paa samme Arbejdspladser, skal der mellem Arbejdsgivere og Arbejdere træffes Aftaler om ensartet Tid for Arbejdets Begyndelse og Ophør.

7. Det erkendes af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter:

a. at der ikke fra Arbejdernes Side bør lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedens Tarv er nødvendigt, og

b. at man ikke vil sætte sig principielt imod, at der indføres Toskift i de Fag, hvor Arbejdsgivere og Arbejdere derom kan enes.

Af Forslaget fremgaar det, at 8-Timers Dagen i Princippet er bevaret, men nægtes kan det ikke, at de Bestemmelser, der er knyttet dertil, er meget uheldige, fordi der herigennem er aabnet Mulighed for en længere Arbejdstid i nogle Maaneder i visse Fag, f. Eks. Byggefagene, Jord- og Betonarbejderfaget m. fl.

Afgørelsen heraf foretages af et Nævn, bestaaende af 3 Arbejdsgivere og 3 Arbejdere og en Formand. Det bliver saaledes eventuelt Nævnets Formand, som afgør, om der i disse Fag skal arbejdes mere end 8 Timer en vis Del af Aaret.

Ligeledes kan dette Nævn afgøre, om Vagttjeneste m. m. kan undtages fra 8-Timers Dagen.

Nævnet skal ligeledes fastsætte Vilkaarene for Arbejde i 2- og 3-Holds Skift.

Overenskomsterne, som er opsagte til Ophør til Februar, fornyes til 1. Februar **1923.**

Undtagen herfra er de Overenskomster, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne.

Lønningerne nedsættes med 15 pCt. Da Pristallet kun er gaaet ned med 10½ pCt., er det uforstaaeligt, hvad der har været bestemmende for den store Reduktion, og det er saa meget mærkeligere, som vi jo ogsaa i Fjor maatte tage imod en større Reduktion, end Pristallet var gaaet ned.

Fra første Lønningsuge efter den 15. August ændres Lønningerne med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet for August er højere eller lavere end Pristallet for Februar.

Der er givet Parterne Adgang til at kræve Forhandling om, at Lønnedsættelsen gives en anden Form, men Forandringen er dog betinget af, at Enighed opnaas.

Der er optaget Bestemmelser, der kun vedrører Bogtrykfaget, Konfektionsfaget, Kulkranførere og Jernindustrien.

Minimallønningerne i Jernindustrien og Skotøjsindustrien m. fl. bliver uforandrede. Træindustrien skal have en Nedsættelse af 10 Øre pr. Time i Provinserne. I andre Fag 15 pCt. og atter i August foretages en Nedsættelse efter Reglerne for August-Reguleringen.

Betalingen for Overarbejde for de første 2 Timer er nedsat til 25 pCt. Den ene Time kan lægges før Arbejdstidens Begyndelse.

Paa de tre afgørende Punkter er der saaledes meget, der taler ugunstigt for Forslaget. Nødvendigheden eller Berettigelsen med Hensyn til de foretagne Tilføjelser i Overenskomsten om Arbejdstiden kan ikke erkendes, men paa den anden Side maa man dog ikke se bort fra, at selve Overenskomsten om 8-Timers Dagen er bevaret og fremdeles kommer til Anvendelse for næsten alle Arbejdere indenfor Industrien. Det

bliver i værste Fald kun et ringe Antal Arbejdere, der falder udenfor Overenskomsten.

Der burde heller ikke have været Lønnedsættelse udover, hvad Pristallet berettigede til, men det maa dog i denne Forbindelse erkendes, at Arbejdsgivernes samfundsskadelige og urimelige Krav har faaet en kraftig Tilbagevisning, Forslaget hviler desuden paa et sundere Grundlag end de tidligere, fordi det reducerer Lønningerne procentvis og skærmer derved de lavere Lønninger mod at faa samme Afdrag som de højere.

Med Hensyn til den foreslaaede Nedsættelse af Betalingen for Overarbejde de første to Timer, vilde det være ønskeligt, om det ikke var foreslaaet, og i hvert Fald ikke saa kraftig som sket er, men paa den anden Side maa det erkendes, at derudover bliver alt ved det gamle, i Modsætning til Arbejdsgivernes Krav om Halvering af Betalingen for alt Over-, Nat- og Helligdagsarbejde.

Spørgsmaalet der maa behandles og tages Standpunkt til nu er, om Forsamlingen vil godkende Forslaget og give dette sin Anbefaling med paa Vejen ved Afstemningen ude i Organisationerne.

Hele Forretningsudvalget med Undtagelse af Lyngsie anbefaler Forsamlingen at tiltræde Forslaget og afvente et gunstigere Tidspunkt, hvor man med Udsigt til Sejr kan optage den Kamp, som Arbejdsgiverne for tyvende Gang, uden Hensyn til Samfundet, spiller op til.

Der udspandt sig derefter en lang Diskussion, der afsluttedes Tirsdag Formiddag ved 11-Tiden.

Om dennes Forløb og Resultat henvises til nedenstaaende officielle Meddelelse, der blev udsendt gennem Ritzaus Bureau:

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, der aabnedes Mandag Formiddag i Odd Fellow-Palæet i København, blev der af Formanden, Landstingsmand Carl F. Madsen, redegjort for den faglige Situation, saaledes som den foreligger ved det af Forligsinstitutionen stillede Forslag og Forudsætningerne for dette. Han mindede samtidig om, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i denne Sag er at betragte som en raadgivende Forsamling.

Der udviklede sig en Diskussion, der vedvarede til Mødets Slutning, og genoptoges ved et Møde Tirsdag Formiddag. Under denne Diskussion gjordes det med Styrke gældende, at Forligsforslaget i for ringe Grad beskyttede Arbejdernes Interesser, men medens alle saaledes erkendte, at Forslaget havde væsentlige Fejl, anbefaledes det dog fra flere Sider at søge den af Arbejdsgiverne planlagte Kamp undgaaet under de foreliggende Forhold, ved at tilraade Forslagets Vedtagelse, alt under Hensyn til de store Vanskeligheder, hvorimod Arbejderne kæmper.

Den skriftlige Afstemning gav det Resultat, at der viste sig et Flertal, 233 mod 221 Stemmer, for ikke at anbefale Forslaget. Dette gaar derefter ud til Afgørelse i de enkelte Organisationer, som nu selv tager Stilling til de Arbejdsvilkaar, som Forligsforslaget og de øvrige Overenskomstbestemmelser byder.

Forligsmændenes Mæglingsforslag af 3. Februar 1922.

Til Bilæggelse af Konflikten mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund stiller Statens Forligsmænd følgende Mæglingsforslag:

I.

Overenskomsten af 17. Maj 1919 om Arbejdstiden fornyes fra 20. Marts 1922 forsaavidt angaar Punkterne 1, 2, 5 og 7.

Hovedorganisationerne er berettiget til at kræve optaget Forhandling om:

a. at der i de Fag, hvor der i visse Maaneder af Aaret arbejdes under 8 Timer daglig, kan ske en højst dertil svarende Forlængelse af Arbejdstiden i andre Maaneder af Aaret.
b. at Opsyn, Vagt- og lign. Tjeneste kan undtages fra Bestemmelsen om 8-Timers Arbejdsdag.
c. om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift.

Forsaavidt Forhandlinger om foranstaaende 3 Punkter er optaget og ikke ført til Ende inden 1. April d. A., kan Spørgsmaalene efter Begæring af en af

Parterne henvises til Afgørelse ved et Nævn, hvortil hver af Hovedorganisationerne vælger 3 Medlemmer og hvis Formand udpeges af Statens Forligsmænd.

II.

De til og med 1. Februar 1922 udløbende Overenskomster mellem Organisationer og Virksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund — med Undtagelse af de Overenskomster, som allerede ved Forhandling mellem Parterne er endelig eller midlertidig forlængede — forlænges for et Aar, ligesom Overenskomsten mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund forlænges til 1. Februar 1923, alt med de i Fagene vedtagne Ændringer og iøvrigt paa nedenstaaende Vilkaar.

1. *Lønningerne.*

Samtlige Lønninger nedsættes fra og med den første efter den 10. Februar begyndende Lønningsuge med 15 pCt. uden nogen yderligere Februar-Regulering — forsaavidt ikke andet allerede er vedtaget i Fagene.

Fra og med den første efter den 15. August begyndende Lønningsuge ændres Lønningerne med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet for August er højere eller lavere end Pristallet for Februar.

Hver især af Parterne er berettiget til overfor den modstaaende Organisation at kræve Forhandling om, at Reglerne for Lønnedsættelsen i vedkommende Overenskomst gives en anden Form end den foran anførte, derunder ogsaa med Hensyn til særlig lave Lønninger for kvindelige Arbejdere. Saalænge Enighed herom ikke er opnaaet, sker Lønnedsættelse efter foranstaaende Regel, og denne Regel bliver endelig gældende, saafremt Enighed om en anden Form ikke er opnaaet inden 14 Dage efter denne Overenskomsts Vedtagelse.

I *Bogtrykfaget* og *Konfektionsindustrien* bliver de Ændringer i Tariffer og Lønninger og de Regler for Februar- og August-Regulering gældende, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, idet Dyrtidstillægget i Bogtrykfaget fastsættes til 14 Kr. pr. Uge. — For *Kulkranførere* i København nedsættes Lønningerne forskudsvis med 31 Øre pr. Time. — I *Jernindustrien* kommer ved Timelønsarbejde Reduktioonerne først til Virkning paa Tillægene og sidst paa den egentlige Timeløn (Grundlønnen). Ved Akkordarbejde afregnes Reduktionerne først paa de eventuelle Tillæg til Prislisterne og derefter paa Grundpriserne. De saaledes reducerede Værkstedspriskuranter er opsigelige med en Maaneds Varsel, dog tidligst til Udløb den 1. Juli. Er de ikke opsagt til Udløb senest den 1. September, underkastes de August-Regulering i Henhold til nærværende Forslag. Undtagne fra Reguleringer i Februar og August er saadanne Værkstedsprislister, om hvilke den paagældende Virksomhed senest 14 Dage efter nærværende Forslags Vedtagelse gennem Jernindustriens Sammenslutning giver det paagældende Fagforbund Meddelelse om, at man foretrækker fri Forhandling med sine Arbejdere om Akkorderne.

De nugældende Minimallønninger i Jernindustrien, Skotøjsindustrien og Fag med Minimallønninger af lignende Størrelse bliver uforandrede. I Træindustrien nedsættes Minimallønningerne med 10 Øre pr. Time i Provinsen. I andre Fag nedsættes Minimallønningerne straks med 15 pCt., og i August forhøjes eller nedsættes de efter Reglerne for August-Regulering.

2. Nugældende Regler angaaende Betalingen for Overarbejde, Natarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde forbliver uforandrede, idet der dog for de 2 første Arbejdstimer efter den normale Arbejdstids Ophør ikke i noget Fag skal betales over 25 pCt.s Tillæg. Den ene af disse Overarbejdstimer kan lægges umiddelbart før den normale Arbejdstids Begyndelse.

Alle Strejke- og Lockout-Varsler tages tilbage.

København, den 3. Februar 1922.

Michael Koefoed. J. Dalhoff.
Adolph Jensen.

Svar paa nærværende Mæglingsforslag afgives inden Lørdag den 11. ds. Kl. 12 Middag.

Prisniveauet.

Med ca. et halvt Aars Mellemrum har Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretaget Beregninger over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne

i et Husholdningsbudget. Den sidste Beregning foretoges i Juli 1921, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 20, 1921. Beregningerne er nu fort op til Januar 1922, og der skal i det følgende redegøres dels for de almindelige Principper, der er anvendt ved Beregningerne, dels for selve Beregningernes Resultat.

Grundprincippet i de foretagne Beregninger har været, at man er gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var for Krigen, og derefter har beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med Statistikken over Husholdningsregnsskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa gennemsnitlig 5 Personer og med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2000 Kr.

Ved Lov om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 blev der fastsat bestemte Regler for Beregningen af Prisniveauets Bevægelser til Brug ved Fastsættelse af Dyrtidstillæg for Statens Tjenestemænd. Beregningen skal omfatte Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig, altsaa Hovedposterne i et almindeligt Husholdningsbudget. Efter Lovens § 90 skal de ved Udgifternes Beregning anvendte Varepriser tages som et Gennemsnit af de to Sæt Kvartalspriser, som indsamles i hvert Halvaar. For det Pristal, der nu fastsættes, er det saaledes de i Oktober 1921 og Januar 1922 indsamlede Kvartalspriser, der skal anvendes, og det er altsaa Gennemsnittet af Prisniveauet paa disse to Tidspunkter, der faar Udtryk i de nu foretagne Beregningers Resultater.

Dyrtidstillægget til Tjenestemænd skal efter Loven beregnes paa Grundlag af Gennemsnitspriser for Hovedstaden, Provinsbyerne og mindst 100 Landkommuner med større bymæssige Bebyggelser, og der er herved skabt et saa bredt prisstatistisk Grundlag for Beregningerne som praktisk muligt.

Da Beregningen til Brug ved Fastsættelse af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg iøvrigt skal foregaa efter de samme Principper som Departementets tidligere Beregninger, er Resultatet deraf indgaaet i Beregningerne for det samlede Husholdningsbudget, og for de Poster, som ikke indgaar under de nævnte Hovedposter, er der foretaget en særskilt Beregning.

Omstaaende tabellariske Oversigt indeholder Tal for Udgifternes Størrelse i det anvendte Normalbudget, der i 1914 var paa 2000 Kr., efter de til de forskellige Tidspunkter foretagne Beregninger over Prisstigningens Indflydelse. Ved Beregningen i Januar Maaned 1922 var Udgifterne paa et saadant Budget 4233 Kr. Efter Beregningerne i Juli 1921 var Udgifterne 4743 Kr., og der har saaledes været en Nedgang paa 510 Kr. paa det samlede Aarsbudget.

Oversigten indeholder tillige Tal for den procentvise Prisstigning for de enkelte Varegrupper, idet hver enkelt Udgiftspost efter Priserne i Juli 1914 er sat lig 100, og Udgiftstallene til de forskellige Tidspunkter er sat i Forhold hertil.

Herefter har Stigningen siden Juli 1914 været: for Fødevarer 97 pCt., for Klæder, Fodtøj og Vask 126 pCt., for Bolig 41 pCt., for Brændsel og Belysning 233 pCt., for Skatter, Kontingenter o. s. v. 201 pCt., for andre Udgifter 106 pCt., og den samlede Stigning for hele Budgettet udgør 112 pCt.

Siden Juli 1921 er Indekstallet for Prisstigningen (Pristallet) faldet med 25 Points.

For den Del af det samlede Budget, der indgaar i Beregningerne af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg (Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig), d. v. s. alle Udgiftsposterne i det omhandlede Husholdningsbudget undtagen de to sidste (Skatter, Kontingenter o. s. v. og Andre Udgifter), var Udgiften i Juli 1919 3466 Kr. Ved Beregningerne i Januar 1920 steg Udgiften til 4020 Kr., i Juli 1920 til 4302 Kr., og i Januar 1921 til 4363 Kr. Ved Beregningen i Juli 1921 var Udgiften dalet til 3716 Kr. og ved den nu foretagne Beregning er Udgiften gaaet ned til 3220 Kr. Dette giver til Beregning af Dyrtidstillægget en Nedgang fra Juli 1919 paa 7,1 pCt. Ved den sidst foretagne Beregning i Juli 1921 var der en Stigning paa a. 7 pCt. Denne saaledes konstaterede Nedgang medfører en Nedsættelse af Dyrtidstillægget for Tjenestemændene paa 4 Gange 54 Kr. eller 216

Udgifterne i et Husholdningsbudget for en Arbejderfamilie, beregnet efter Priserne ved hver af de foretagne Undersøgelser.

Fødevarer.	Juli 1914 Kr.	Juli 1915 Kr.	Juli 1916 Kr.	Juli 1917 Kr.	Juli 1918 Kr.	Juli 1919 Kr.	Juli 1920 Kr.	Jan. 1921 Kr.	Juli 1921 Kr.	Jan. 1922 Kr.
Flæsk, Kød og Paalæg	234	328	420	370	483	569	684	758	648	508
Mælk, Ost og Æg }	290	377	424	496	499	612	{358	437	299	267
Margarine, Smør og Fedt }							{349	364	264	219
Fisk, fersk og salt	30	30	38	42	42	60	50	56	51	47
Brød	153	199	194	284	264	269	317	384	391	339
Mel, Gryn o. lign	33	56	59	80	82	85	116	126	101	72
Kartofler, Grønsager, Frugt	54	65	65	82	120	143	183	147	163	116
Sukker, Urtekram, Øl m. v.	156	164	186	226	287	277	351	353	325	308
Tilsammen	950	1219	1386	1580	1777	2015	2408	2625	2242	1876
Klæder, Fodtøj, Vask	270	297	432	513	702	837	959	789	669	608
Bolig	285	285	292	300	307	322	371	371	403	403
Brændsel og Belysning	100	130	175	220	275	292	563	578	401	333
Skatter Kontingenter o. lign.	210	210	210	210	210	340	476	512	632	632
Andre Udgifter	185	185	223	271	364	415	457	414	396	381
Tilsammen	1050	1107	1332	1514	1858	2206	2826	2664	2501	2357
Ialt	2000	2326	2718	3094	3635	4221	5234	5289	4743	4233

Udgiftsstigning, beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914 (Udgiften i Juli 1914 = 100):

	Juli 1914	Juli 1915	Juli 1916	Juli 1917	Juli 1918	Juli 1919	Juli 1920	Jan. 1921	Juli 1921	Jan. 1922
Fødevarer	100	128	146	166	187	212	253	276	236	197
Klæder, Fodtøj, Vask	100	110	160	190	260	310	355	292	248	225
Bolig	100	100	102	105	108	113	130	130	141	141
Brændsel og Belysning	100	130	175	220	275	292	563	578	401	333
Skatter, Kontingenter o. lign.	100	100	100	100	100	162	227	244	301	301
Andre Udgifter	100	100	121	146	197	224	247	224	214	206
Ialt	100	116	136	155	182	211	262	264	237	212

aarlig, idet Tillægget forandres med 54 Kr. for hver fulde 3 pCt., Udgiftstallet ændres i Forhold til Udgiftstallet i Juli 1919. Nedsættelsen træder i Kraft fra 1. April.

Med Hensyn til Prisbevægelsen indenfor de enkelte Varegrupper og Udgiftsposter siden Juli 1921 skal gøres følgende Bemærkninger:

For Fødevaregruppen som Helhed har der været en Nedgang i Udgiften paa ca. 370 Kr. Denne Nedgang falder paa alle de enkelte Undergrupper af Fødevarer. Absolut set har Nedgangen været størst for Fødevaregruppen Flæsk, Kød og Paalæg, men ogsaa enkelte af de andre Grupper viser en forholdsvis betydelig Nedgang.

Prisbevægelsen for Klæder, Fodtøj og Vask er for de Varer, for hvilke der ikke haves direkte Prisoplysninger, beregnet paa Grundlag af Oplysninger, som Departementet har modtaget fra forskellige Organisationer og en Del større Handels- og Produktionsfirmaer med særlig Sagkundskab paa disse Omraader. Det bemærkes, at der er lagt Vægt paa at faa Oplysninger ikke alene fra Hovedstaden, men ogsaa fra det øvrige Land. For Manufakturvarer har de indsamlede Oplysninger vist, at der er foregaaet et Prisfald siden Juli Maaned. For Fodtøj viser Beregningerne ligeledes Nedgang, stærkere for nye Varer end for Reparationer, og Udgifterne til Vask er blevet lavere, væsentlig paa Grund af Nedgang i Sæbe- og Sodapriser.

Udgiften til Bolig er regnet med samme Beløb som ved Opgørelsen i Juli 1921, idet Tjenestemandslovens Bestemmelser om denne Beregning forudsætter, at den sidst foretagne aarlige Statistik over Huslejens Størrelse anvendes som Grundlag for Beregning af Husleje-Udgiften ved de to efter Statistikens Bearbejdelse foretagne Halvaarsberegninger over Prisbevægelsen. Som Gennemsnit er regnet med en Stigning i Huslejeudgiften fra 1914 paa 41 pCt.

For Brændsel og Belysning er Udgifterne gaaet ned fra 401 Kr. til 333 Kr. Nedgangen skyldes saavel Prisfald paa

Kul og Koks som for Gas, Petroleum og Elektricitet.

Udgifterne til Skatter, Kontingenter o. s. v. er opført med samme Beløb som i Juli 1921, idet de da medregnede Udgifter til Skat gælder for hele Finansaaret April 1921—April 1922, og Udgifterne til Kontingenter og lign. ligeledes er regnet uforandrede.

Den sidste Gruppe, Andre Udgifter, rummer en Række forskellige Poster, bl. a. Vedligeholdelse af Inventar m. m., Tobak, Fortæring udenfor Hjemmet, Aviser m. m. Som Helhed viser Beregningerne lidt Nedgang i Udgiften. I Gennemsnit er der regnet med en Prisstigning fra 1914 paa 106 pCt.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 538

Landarbejderne hos Godsejer Schou.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 61—62.

Aar 1922 den 3. Januar Kl. $10^{3}/_{4}$ Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 538: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Godsejer E. Schou, Palsgaard pr. Juelsminde.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen ledede Mødet.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Landarbejderforbundet Oskar Levinsen, Næstformand i Forbundet Axel Hansen og Afdelingsformand Jørgen Larsen.

Indklagede, Godsejer E. Schou, var mødt personlig sammen med Skovrider Friis, Palsgaard.

Der fremlagdes Klage af 9. December 1921 med 12 Bilag og Tilsvar af 15. December 1921 med 5 Bilag.

Sagen droftedes mellem Parterne.

Godsejer Schou maa vedblivende benægte, at han er indgaaet paa at lade sig binde af den i Sagen omhandlede Forbundsoverenskomst. Efter hele Situationen og den Uklarhed, som Godsejer Schou imidlertid erkender, at der gennem Korrespondancen er kommet ind i Sagen, ønsker han gerne, uden at fravige sit principielle Standpunkt, en fredelig Ordning, som kan tilfredsstille Modparten.

Parterne enes derefter saaledes:

I. Godsejer Schou efterbetaler sine timelønnede Skovarbejdere 10 Øre pr. Time for Tiden 1.—28. Maj 1921.

II. Fra 15. August 1921 at regne anses gældende »Arbejdsvilkaar for faste Arbejdere med 3 Maaneders gensidig Opsigelsesfrist, gældende fra 15. August 1921« og underskrevet af Godsejer Schou. Gyldigheden varer til 1. Maj 1922, da disse Arbejdsvilkaar udløber af sig selv.

Det underskrevne Eksemplar fremlagdes.

Sagen var dermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 1. Em.

Poul Hansen.

/ E. Steincke.

Sag Nr. 547.

Skibsværftsarbejderne i Jern- og Metalindustrien.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 73—74.

Aar 1922 den 28. Januar Kl. 1 Em. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 547: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark mod Skibsværftsarbejdernes Forbund,
i hvilken Sag forberedende Møde afholdtes den 27. Januar d. A.

Som Dommere fungerede: Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe, de Herrer Oskar Johansen, Martin Olsen, Martin Petersen, C. B. Henriques, Claus Olsen, Trolle.

For Klagerne mødte: For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark Direktør Chr. Hansen, Sekretær Valdemar Jensen, for A/S Burmeister & Wain Direktør Bondegaard og Ingenior Gundestrup.

For Indklagede: Formanden Marinus Nielsen, Repræsentanter D. Adamsen, A. Schierning.

Der fremlagdes Klage af 16. Januar 1922 med 2 Bilag og Tilsvar med 8 Bilag.

Parterne procederede Sagen, og Sagen optoges til Kendelse.

Efter nogen Forhandling mellem Dommerne reasumerede Retten Sagen.

Efter Rettens Henstilling indgik Parterne saalydende Forlig:

Spørgsmaalet om den fremtidige Ordning med Hensyn til de i Klagen omhandlede Forhold henvistes til Mægling, eventuelt til Forhandling mellem Organisationerne i Henhold til Reglerne om Behandling af faglig Strid. Medens Forhandlingerne staar paa, fra førstkommende Mandag Morgen, møder Arbejderne til Mønstring senest et Kvarter før Arbejdstidens Begyndelse, og de skal være forpligtet til at gøre mest muligt for i fuldt Omfang at kunne optage Arbejdet straks ved Arbejdets Begyndelse. Den af de Indklagede trufne Generalforsamlingsbeslutning skulde altsaa hermed være ophævet, hvilket de Indklagede forpligter sig til uden Ophold at meddele deres Medlemmer.

Klagerne trak derefter deres Klage tilbage.

Retten hævet Kl. $3^3/_4$.

K. Sindballe.

/ J. Marcussen, cst.

Lønbevægelser og Konflikter.

Typografer hos Bogtrykker Harald Jensen.

Dansk Typograf-Forbund har klaget over følgende Forhold. Hos Bogtrykker Harald Jensen, Admiralgade 24, blev der i Slutningen af August Maaned opsagt en Sætter og en Trykker, der har arbejdet hos Firmat i ca. 3 Aar, og hvis Løn var henholdsvis 108 og 116 Kr. ugentlig. I Løbet af den Uge, i hvilken de 2 Mand stod paa Opsigelse, blev der fra Bogtrykker Jensens Side givet Typograferne Tilbud om, at de kunde fortsætte Arbejdet for en ringere Løn end den sædvanlige, nemlig 8 Kr. Nedsættelse pr. Uge for hver.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 4 Oktober, men Mødet endte uden Resultat, hvorefter Forbundet indbragte Sagen for en faglig Voldgiftsret, der i sin Kendelse giver Forbundet Ret i dets Opfattelse, at Bogtrykker Harald Jensens Optræden er overenskomststridig.

Havnearbejdere i Aalborg.

Sammenslutningen af Havne- og Kobmandsorganisationer i Danmark klager over, at Medlemmer af Arbejdsmændenes Fagforening i Aalborg har iværksat Arbejdsvægring med Hensyn til Udførelse af Arbejde i Land ved Losning af Motorskibet »Fenja« med Trælast. Arbejdsvægringen begrundes med, at Skibet benytter eget Mandskab om Bord.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. December oplystes det, at Arbejdet var genoptaget, men at Arbejdsgiverne forlangte et Tab paa 625 Kr., som var paafort Ladningsmodtageren, dækket af Arbejdsmændenes Fagforening. Herimod protesterede Arbejdsmændenes Repræsentanter, idet de fremhævede, at Arbejdsvægringen dels skyldtes Kaptajnens, dels Ladningsmodtagerens Optræden.

Fællesmødet endte med Vedtagelse af følgende:

»Vedrørende Arbejdsvægring ved Losning af M/S »Fenja« enedes man om at drøfte Spørgsmaalet mellem de lokale Organisationer, hvilke Forhandlinger skal være tilendebragt inden denne Uges Udgang.

Skulde disse Forhandlinger ikke føre til noget Resultat, er man enig om at betragte dette Møde som det forberedende Møde, inden Sagens eventuelle Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.«

Keramikerne paa A/S Den kgl. Porcelænsfabrik og Fajancefabrikken „Aluminia".

Mellem Keramisk Forbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri var der opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende Beregningen af Augustreguleringsafdraget for Akkordarbejderne ved ovennævnte Virksomheder.

Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde den 17. November, hvor der opnaaedes Enighed om at følge det af Forbundet fremsatte Krav, hvorefter Fradraget af de 18 Øre sker i Overensstemmelse med den Fremgangsmaade, der anvendtes ved Betalingen af Augustregulerings-tillægets 13 Øre.

F.E. BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ❋ KØBENHAVN DEN 18. FEBRUAR 1922 ❋ 18 AARGANG

General-Lockout'en erklæret.

Efter Bestemmelsen i Forligsmændenes Mæglingsforslag skulde de to Hovedorganisationer afgive deres Svar inden Lørdag den 11. ds. Kl. 12.

Til den fastsatte Tid indløb følgende Svar fra *Arbejdsgiverforeningen:*

»Herved tillader vi os i Henhold til Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder at meddele, at det af Forligsinstitutionen under 3. ds. stillede Mæglingsforslag har været forelagt en ekstraordinær Generalforsamling i Gaar, og at Generalforsamlingen ved en Resolution, hvoraf Genpart vedlægges, har vedtaget ikke at godkende Mæglingsforslaget. For Resolutionen afgaves 353 Stemmer, imod 32. Generalforsamlingens stemmeberettigede Medlemmer udgør ialt 505; de øvrige Medlemmer af Generalforsamlingen var fraværende.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.«

Den af Arbejdsgiverforeningen vedtagne Resolution er saalydende:

»Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling udtaler sin fulde Tilslutning til Hovedbestyrelsens Ledelse under Overenskomstforhandlingerne og anerkender de Bestræbelser, den har udfoldet for at føre Overenskomstforhandlingerne til et tilfredsstillende Resultat.

Generalforsamlingen maa lægge Ansvaret for, at disse Bestræbelser ikke er lykkedes, over paa Dansk Arbejdsmandsforbund, som i enhver Henseende har lagt Forhandlingerne Hindringer i Vejen, navnlig ved — for mere end et halvt Hundrede Overenskomsters Vedkommende — overhovedet at nægte at optage en alvorlig Realitetsforhandling om de Uoverensstemmelser, der var til Stede.

Forligsinstitutionens Forslag af 28. Januar, der er tiltraadt af de to Hovedorganisationer, forudsætter imidlertid, at Forhandlingerne om de Overenskomstbestemmelser, som ikke efter Forslaget er henlagt til Forligsinstitutionen, er bragt til Afslutning.

Da dette ikke er sket, kan Generalforsamlingen ikke i Dag godkende Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 3. Februar, som man ellers vilde have tiltraadt, omend med store Betænkeligheder paa Grund af den ringe Lønnedgang, Forslaget medfører.

Generalforsamlingen overdrager derfor sin Myndighed i Henhold til Lovenes § 24 til Hovedbestyrelsen, idet den paalægger denne at iværksætte den varslede Lockout i det Omfang, det skønnes fornødent, men at tiltræde Forligsinstitutionens Mæglingsforslag og hæve Lockouten, saa snart de Forhandlinger, som det paa Grund af Dansk Arbejdsmandsforbunds Holdning endnu ikke er lykkedes at faa i Gang, er ført til en for Arbejdsgiverforeningen og dens interesserede Medlemmer tilfredsstillende Afslutning.«

De samvirkende Fagforbunds Svar var saalydende:

Herr Kontorchef J. Dalhoff,

Formand for Forligsinstitutionen.

Ved nærværende tillader vi os at meddele Dem Resultatet af de i Forbundene foretagne Afstemninger over Forligsinstitutionens Mæglingsforslag til Bilæggelse af Konflikten mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund.

Resultatet af Afstemningen er saaledes:

	Antal Stemmer			Stemmeberettigede	Afgjort af Hovedledelsen	Anm.
	Ja	Nej	Blanke			
Træindustriarbejderforb.	x			3834	x	
Gørtler- og Metalarbejderforb.	x			425	x	
Papirindustriarbejderforb.	85	828		1364		
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforb.	26	376	19	1124		2 ugyldige.
Snedkerforbundet	0	x		10123	x	
Forgylderforbundet	41	79		185		
Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforb.	0	34		46		
Skotøjarbejderforbundet	744	1063	22	3260		
Glasarbejderforbundet	40	262	6	536		
Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejderforb.	22	490	3	1209		Mangler Oplysninger fra 3 Afdl. med 98 Medl.
Karetmagerforbundet	161	197		956		
Læder- og Skindarbejderforb.	104	206	8	500		
Brolæggerforbundet	0	162		168		
Tekstilarbejderforhundet	1965	2203	116	10003		
Formerforbundet	608	597	39	1800		
*Specialarbejderforbundet	107	410		870		
Metaltrykkerforbundet	26	61		140		
Jern- og Metalsliberforb.	68	137	4	253		
Smede- og Maskinarbejderforbundet	3371	7785	151	22000		30 ugyldige.
Typografforbundet	178	2397	6	3129		2 ugyldige.
Kvindeligt Arbejderforbund	412	2878		8600		Mangler Oplysninger fra 4 Afdl. med 240 Medl.
Keramisk Forbund	171	558	19	1305		1 ugyldig.
Skibstømrerforbundet	146	213		646		
Arbejdsmandsforbundet	5472	34302	327	80000		77 ugyldige.
Bødkerforbundet	161	299		750		

* Tilhører Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, men ikke De samvirkende Fagforbund.

Det fremgaar heraf, at 3 Forbund har tiltraadt Forslaget, og at 22 Forbund har forkastet dette.

Vi gør udtrykkelig opmærksom paa, at de Forbund, som har tiltraadt Forligsinstitutionens Mæglingsforslag, kun har gjort det under den Forudsætning, at der hermed er tilvejebragt Fred i disse Fag, saaledes at der ikke etableres Lockout overfor de vedkommende Arbejdere.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

Det samlede Resultat af Afstemningen ser saaledes ud:

21 Forbund med 137.974 Medlemmer har ladet foretage Afstemning blandt Medlemmerne.

Ved Afstemningen har 20 Forbund forkastet Forslaget og 1 Forbund godkendt dette.

I de 21 Forbund, som tilsammen har 137.974 stemmeberettigede Medlemmer, har 56.581 stemt mod Forslaget og 13.801 har stemt for dette.

Hovedbestyrelsen for 3 Forbund har selv taget Stilling til Forslaget, de to Forbund har godkendt Forslaget, og et Forbund har forkastet det.

Lockouten proklameres.

Samme Dag, som Svarene paa Forligsmændenes Mæglingsforslag var afgivet, udstedte Arbejdsgiverforeningen Paabud om at standse Virksomhederne den 14. Februar ved Arbejdstidens Ophor.

Skrivelsen fra Arbejdsgiverforeningen har følgende Ordlyd:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

»Under Henvisning til vor anbefalede Skrivelse af 25. f. M. samt til den med Forligsinstitutionen under 3. ds. trufne Aftale om, at den ved vor nævnte Skrivelse varslede Lockout udsættes til Iværksættelse med 24 Timers Varsel, tillader vi os herved at meddele, at

Lockouten vil blive iværksat fra Tirsdag den 14. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør i det i Skrivelsen af 25. f. M. omhandlede Omfang, dog med følgende Ændringer:

ad 1 b For A/S M. P. Allerups Efterfølger, Odense, træder Lockouten for Glødeovnsarbejderne først i Kraft fra Fredag den 24. Februar ved normal Arbejdstids Ophør. Endvidere træder Lockouten for de hos A/S Københavns Galvaniseringsanstalt beskæftigede Arbejdere først i Kraft fra Lørdag den 18. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør.

ad 5 Træindustriarbejderforbundet i Danmark undtages fra Lockouten.

ad 6 For Brændere vil Lockouten først træde i Kraft fra den 1. Marts ved normal Arbejdstids Ophør.

ad 7 For de ved Rotérovnsanlægene beskæftigede Arbejdere vil Lockouten først træde i Kraft fra Lørdag den 18. Februar ved den normale Arbejdstids Ophør.

ad 10 De hos A/S Galle & Jessen beskæftigede Lagerarbejdere undtages fra Lockouten.

ad 16 Medlemmerne af Dansk Skrædderforbund undtages fra Lockouten.

Endvidere undtages Medlemmerne af Gørtler- og Metalarbejderforbundet samt Medlemmerne af Formerforbundet fra Lockouten, ligesom Medlemmerne af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund ikke omfattes af Lockouten.

Vi skal bemærke, at for saa vidt der forinden den for Lockoutens Ikrafttræden fastsatte Tid maatte være opnaaet en for vore interesserede Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af de til og med den 1. Februar udløbne Overenskomstforhold, vil Lockouten ikke blive iværksat, ligesom vi under Henvisning til den paa vor Generalforsamling under 10. ds. vedtagne Resolution erklærer os villige til at tiltræde Forligsinstitutionens Mæglingsforslag og hæve Lockouten, saa snart de Forhandlinger, som det paa Grund af Dansk Arbejdsmands Forbunds Holdning endnu ikke er lykkedes at faa tilendebragt, er ført til en for os tilfredsstillende Afslutning, alt under Forudsætning af, at man fra De samvirkende Fagforbunds Side tiltræder Forligsinstitutionens Mæglingsforslag for alle de under Fagforbundene hørende Organisationer, hvis Overenskomster er udløbne til og med den 1. Februar d. A.«

Skulde Arbejdsstandsningen imidlertid blive af længere Varighed, eller skulde den faa et større Omfang end det af os nu nu angivne, enten gennem Sympatistrejke eller gennem en Udvidelse af Lockouten, ønsker vi allerede nu at understrege, at vi under saadanne Forhold ikke vil føle os bundne til de af os hidtil gjorte Indrømmelser. Det af Forligsinstitutionen stillede Mæglingsforslag har paa ingen Maade tilfredsstillet Arbejdsgiverforeningen og dens Medlemmer, hverken med Hensyn til Arbejdstiden, hvis Forlængelse er et Hovedkrav fra vide Kredse indenfor Arbejdsgiverforeningen, med Hensyn til Overtidsbetalingen eller med Hensyn til den øjeblikkelige Lønnedsættelse, som fra alle Sider føles som utilstrækkelig.

Skulde Erhvervslivet derfor ved en langvarig Arbejdsstandsning blive udsat for yderligere Vanskeligheder, vil vi forbeholde os at stille videre Krav saavel med Hensyn til en Forlængelse af Arbejdstiden som med Hensyn til en yderligere Nedsættelse af Overtidsbetalingen og af de bestaaende Lønninger, end Forligsinstitutionens Mæglingsforslag fastslaar, ligesom vi da ogsaa vil forbeholde os at stille andre Krav, som Udviklingen gennem Aarene har vist var paakrævede, f. Eks om Indførelse af Garantier for Overenskomsternes Overholdelse m. m.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

Lockouten mod Typograferne.

Endvidere har Dansk Arbejdsgiverforening tilsendt Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark følgende Skrivelse:

Under Henvisning til vor anbefalede Skrivelse af 25. f. M. samt til den med Forligsinstitutionen under 3. ds. trufne Aftale om, at den ved vor nævnte Skrivelse varslede Lockout i Bogtrykfaget i København udsættes til Iværksættelse med 24. Timers Varsel, tillader vi os herved at meddele, at Lockouten vil blive iværksat fra Tirsdag

den 14. ds. ved normal Arbejdstids Ophør i det i Skrivelsen af 25. f. M. omhandlede Omfang, dog med Undtagelse af de ved Fremstillingen af Dagbladene, herunder »Statstidende« og »Danske Politi-Efteretninger«, beskæftigede Arbejdere, alt forsaavidt der ikke forinden Arbejdsstandsningens Iværksættelse er opnaaet en for Københavns Bogtrykkerforening og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsforholdene i Faget.

H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

De udenforstaaende Fag.

Endelig er der erklæret Lockout fra Tirsdag den 14. ds. ved normal Arbejdstids Ophør for følgende udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer:
Murersvendenes Fagforening for København og Omegn.
Murerarbejdsmændenes Fagforening i København.
Arbejdsmændenes Fagforening for Søllerød og Omegn.
Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne.
Murerforbundet i Danmark.
Dansk Tømrerforbund.
Hustømrernes faglige Afdeling.
Murersvendenes Fagforening i Horsens.
Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn.

Tirsdag den 14. Februar holdt vort Forretningsudvalg Møde, paa hvilket man indgaaende drøftede Lockout-Situationen og vedtog at offentliggøre følgende:

En Henvendelse til de fagligt organiserede Arbejdere i Danmark.

Efter Krigens onde Aar, efter Dyrtid og Savn, efter Krise og Arbejdsløshed har de danske Arbejdsgivere proklameret Stor-Lockout'en, den største faglige Kamp, vort Land endnu har oplevet.

Arbejdernes Organisationer har besluttet at modtage Kampen for derved at søge afværget de omfattende Angreb paa Løn- og Arbejdstids-Overenskomsterne, der er Arbejdsgivernes Maal. Og nu er Kampen en Kendsgerning. Den brutale Udsmidning har fundet Sted. Ved Siden af de arbejdsløses Hær paa 100.000 staar nu de udelukkede i et Antal af andre 100.000 Arbejdere.

Arbejdsgiverne styrede bevidst mod denne Krig. De opsagde alle Overenskomster, de stillede ublu, uopfyldelige Krav til Arbejderne, og de stræbte urokkeligt efter at faa Krigen iværksat, da Arbejderne vægrede sig ved at antage et Forligsforslag, der forringede baade Løn og aargamle Rettigheder.

Med kynisk Ro spekulerer Arbejdsgiverforeningen i Nødstilstanden, man regnede med Arbejdsløsheden som Forbundsfælle og haabede at møde en Arbejderklasse, der viljeløst underkastede sig, men her led Arbejdsgiverne den første Skuffelse.

Nu er Kampen udbrudt, og nu kan der indenfor Arbejderorganisationerne kun herske én Vilje — *Viljen til Sammenhold og Sejr.* Troskab mod Organisationen og ubetinget Solidaritet er Pligter for den kæmpende Arbejderklasse. Vi nærer ingen Frygt for Svigten eller Frafald, thi de danske Arbejdere er skolede til Sammenhold om Arbejderklassens Interesser, netop derved er de danske Fagforeninger blevet anerkendt som nogle af de bedste i Verden.

Arbejdsgiverne har, uden Hensyn til Samfundets Vanskeligheder og de Arbejdsløses sørgelige Kaar, villet denne Kamp. Paa Arbejdsgivernes Skuldre hviler det tunge Ansvar for den store Arbejdsstandsning og de Følger, den kan faa, og nu vil Krigen udvikle sig i de Former, hvormed Anstifterne af denne har gjort Begyndelsen.

Da Kampen bebudedes af Arbejdsgiverforeningen, henledte vi Forbundenes Opmærksomhed paa de Undtagelser, som Arbejdsgiverne ønskede at diktere. Vi anmodede Forbundene om hver paa sit Omraade at overveje, hvilke Modforanstaltninger der med Virkning kunde iværksættes, og det maa anses for rimeligt, at lignende Overvejelser finder Sted i de Forbund, der staar udenfor De samvirkende Fagforbund.

Det er en Selvfølge, at der nu, da Kampen er udbrudt, vil møde nogle Opviglere og Kvaksalvere, der kræver Foranstaltninger iværksatte, som strider mod Arbejderklassens sande Interesser. Disse Personer vil, som saa ofte før, søge at lægge Forbundsledelsen

og andre ansvarlige Myndigheder for Had, naar disse bestræber sig for at føre Kampen til en for Medlemmerne lykkelig Afslutning uden at følge saadanne vilde Raad og Planer, som i de senere Aar har ført Broderorganisationer i Udlandet ud i alvorlige Ulykker. Disse Personer maa afvises af alle ansvarsbevidste Arbejdere. Enhver maa følge de Beslutninger, som Forbundenes kompetente Forsamlinger efter moden Overvejelse træffer, og uden Vaklen maa hele Kampen føres imod Lockout'ens Ophavsmænd i Dansk Arbejdsgiverforening.

Om Varigheden af den Kamp, som nu er begyndt, kan ingen i dette Øjeblik have sikker Formening. Men de danske Fagorganisationer er grundmurede og vil med fuld Tillid se Fremtiden i Møde, det gælder blot om, at Medlemmerne holder sig i nøje Tilknytning og Overensstemmelse med deres legitime Organisationer.

Alle Medlemmer og alle Hjem maa vide, at Kampen kan komme til at stille betydelige Krav til Kammeratskabsfølelse og Offervilje, baade hos de udelukkede og hos de arbejdende. Men alle maa ogsaa være forvissede om, at Organisationerne vil gøre alt, som er muligt, for at beskytte og sikre Medlemmerne for at lette Kampens Byrder og for at bringe Arbejdsstandsningen til Ophør, saa snart Muligheden for en hæderlig Fred er til Stede.

Det er stillet i Udsigt, at Arbejdsgiverne om kort Tid vil aabne de lukkede Fabrikker og Værksteder for at tilbyde Arbejderne Beskæftigelse paa de Vilkaar, som alene bestemmes af Arbejdsgiverne. Det er en Selvfølge, at saadanne Tilbud om Arbejde maa afvises.

Kampen er erklæret overfor Organisationerne som Helhed, og Kampens Afslutning saavelsom Vilkaarene derfor maa ogsaa afgøres under Organisationernes Medvirkning, og kun naar disse erklærer Kampen for endt, kan Arbejdet paabegyndes.

Kammerater og Klassefæller!

Eders Sammenhold sættes nu paa Prøve. Eders Organisation er udsat for et Stormløb, men nu gælder det mere end nogensinde at staa samlede i og om vore Organisationer for at værne vore Hjem og vore Børn.

Sammenhold, Solidaritet, Troskab og Offervilje er de Magtmidler, der i første Linje skal afslaa Angrebet og føre Arbejderklassen til Sejr.

Arbejdere, gør Eders Pligt!

Leve Organisationen!

København, den 14. Februar 1922.

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund.
Carl F. Madsen,
Formand.
Vill. P. Arup. Alfr. Christiansen.
I. A. Hansen. Peder Hedebol.
Hans Jacobsen. I. P. Jønson.
M. C. Lyngsie. Arnold Nielsen.
J. P. Nielsen. Vilh. Nygaard.
Martin Petersen. Rudolf Poulsen.
Sofie Rasmussen. Th. Stauning.
E. Svendsen.

Grænseudvalgets Kendelser i Sagerne Nr. 22 og 24.

Smede- og Kedelpassere i Skive.

Kendelse Nr. 22.

Den 20. November 1920 tilstillede Kedelpasserforbundets Skive-Afdeling Smedeforbundets Skive-Afdeling en saalydende Skrivelse:

»Da vort Forbund nu forlanger bestemt Svar paa, om de 3 Smede, som arbejder som Kedel- og Maskinpassere paa Arbejdernes Dampmølle i Skive, vil overgaa til at være Medlemmer af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, eller om det er deres Agt vedblivende at være Medlemmer hos Smedene, bedes Du i den Anledning meddele mig eders Stilling til ovennævnte Spørgsmaal.

signeret *Frederik Larsen.*«

Smedeforbundets Skive-Afdeling henvendte sig derefter den 21. s. M. til Forbundet, idet man fremsendte den ovenfor citerede Skrivelse med Meddelelse om, at de paagældende havde protesteret imod Overmeldelse til Kedelpasserne, og det tilføjes, at de foruden at passe Driftsmaskinen tillige er Reparatører.

Henvendelsen besvaredes den 25. November af Smedeforbundet derhen — »At hvis vore Medlemmer selv ønsker at overgaa til en anden Organi-

sation, efter at de har forladt Faget, har vi intet herimod, men naar de som i nærværende Tilfælde ifølge . . . . . Meddelelse beskæftiges dels som Reparatører og dels som Maskinpassere, og de ønsker at blive staaende i vort Forbund, saa ser vi ingen Anledning til, at de bøjer sig for et Magtsprog fra Kedel- og Maskinpasserforbundet, altsaa kan de ganske roligt nægte at efterkomme Opfordringen, saa kan nævnte Forbund jo henvende sig her, hvis de har noget at beklage sig over.

signeret *P. Andersen.*«

Under 13. December rettede Kedelpasserforbundet nu en skriftlig Henvendelse til Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med Gentagelse af Kravet om Overførelse af de 3 omhandlede Medlemmer af sidstnævnte Forbund, der spørges, om det er rigtigt, at Smedeforbundet staar bag ved Vægringen, og »hvormed man begrunder, at Arbejderne ikke bør staa som Medlemmer af den Organisation, ved hvis Arbejde de er beskæftigede, naar denne er en anerkendt Organisation.«

Kedelpasserforbundets sidstnævnte Skrivelse besvaredes under 7. Januar 1921, idet Forbundet erklærede, »at vi stadig har det Standpunkt, at vi intet som helst har imod, at vore Medlemmer, som tager Pladser som slet og ret Kedel- og Maskinpassere, overføres til Eders Forbund, ja vi gør mere, vi tilstyrker dem endog til at gaa over til Dem, men vi fastholder lige saa bestemt vor Ret til at lade vore Medlemmer, der arbejder som Reparatører eller som dels Reparatører og dels Kedelpassere, blive staaende som Medlemmer af vort Forbund, og kan ikke se, at der fra eders Side er nogen som helst Berettigelse til at forlange, at vi skal tvinge saadanne Folk til at gaa ind i Kedelpasserforbundet; i Særdeleshed forekommer det os naturligt, at de ønsker at blive staaende hos os, hvor det betyder, at de faar noget mere i Løn.

signeret *J. A. Hansen.*«

Ved Skrivelse af 22. Januar krævede Kedel- og Maskinpasserforbundet dernæst hos De samvirkende Fagforbund Sagen henvist til Grænseudvalget tilligemed 2 andre Spørgsmaal af lignende Art, men paa Grund af den urolige Vinter og Foraaret med de mange Arbejdskonflikter optoges Sagen først til Behandling den 31. Maj, og efter at Sagen af begge Parter var diskuteret for Grænseudvalget den nævnte Dato, enedes man om, at lade en Repræsentant for hvert af de interesserede Forbund undersøge Forholdene paa Stedet og eventuelt søge Sagen forligt. Saadan Undersøgelse fandt ogsaa Sted, men uden Resultat. Hver af de 2 Udsendinge kom med en Indberetning, hvori det tidligere Standpunkt fastholdtes.

Sagen toges derefter op til fornyet Behandling paa et Møde i Grænseudvalget den 3. November, ved hvilket Møde begge Parter var repræsenterede.

Ved denne Lejlighed indtog Kedelpasserforbundet det Standpunkt, at man ganske vist ikke bestred Smede- og Maskinarbejdernes Ret til at paatage sig saadant Arbejde eller til at tage saadanne Pladser, som dem ved Gammelgaards Dampmølle i Skive, men de paastaar, som det fremgaar af deres ovenfor citerede Skrivelse af 13. December 1920, at de bør staa som Medlemmer af den Organisation, »ved hvis Arbejde de er beskæftigede, naar den er en anerkendt Organisation.«

Heroverfor gør Smede- og Maskinarbejderforbundet gældende, at der ikke er Tale om Arbejde, som Kedelpasserforbundet kan hævde er dettes eller specielt hører til dettes Omraade, og at de ikke kan hævde at være »anerkendt Organisation« paa anden Maade, end at de staar som Medlem af De samvirkende Fagforbund med nøjagtig samme Rettigheder som alle andre Organisationer, og Smedeforbundet kan ikke anerkende, at Smede- og Maskinarbejdere, som beskæftiges som saadanne, selv om de i visse Tilfælde, hvad der er nærliggende, samtidig med at beskæftiges som Reparatører tillige beskæftiges ved Pasning af Maskinanlæg som i nærværende Tilfælde, mod sin Vilje kan tvinges over i Kedel- og Maskinpasserforbundet, naar Vedkommende iøvrigt ikke krænker nogen af Kedel- og Maskinpassernes Organisation eller dens Medlemmer erhvervede legitime eller overenskomstmæssige Rettigheder.

Under Sagen har Kedelpasserforbundet dernæst indskrænket sit Krav til Overførelse af Maskinarbejder P. Olsen, men om P. Olsen er det iøvrigt

oplyst, at han i nogen Grad indtager en ledende Stilling ved den heromhandlede Virksomhed, og at han oppebærer en Løn, der ligger betydeligt over Kedelpassernes. Forholdet er 102 Kr. henholdsvis 80 Kr. pr. Uge, og Olsen har som sagt i en Skrivelse af 29. September 1921 til Smedeforbundet energisk protesteret imod at lade sig overføre.

Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder skønner nu, efter hvad der i det hele taget er oplyst i denne Sag, at der stilles saa væsentlige Krav til Olsen men Hensyn til Udførelse af Reparationer, at dette alene forudsætter en Smed paa den omhandlede Plads, og at der ikke efter dette er noget Grundlag for at kræve af Olsen, at han imod sin udtalte Vilje skal overgaa til en anden Organisation.

Smede- og Kedelpassere, Nykøbing F.
Kendelse Nr. 24.

Den 22. November 1920 tilstillede Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund en saalydende Skrivelse:

»Vor Nykøbing F. Afdeling indberetter, at en af eders Medlemmer, Karl Petersen, er antaget som Maskinpasser paa Nykøbing F. Vandværk og aflønnes efter den Overenskomst, som er afsluttet mellem vor Afdeling og Vandværket.

Den paagældende Arbejder har ønsket at lade sig overføre til vort Forbund, men eders Afdeling har nægtet at overføre hans Bog.

Saaledes foranlediget anmoder vi eder om at henstille til eders Nykøbing Afdeling at lade Karl Petersen overføre til den Organisation, ved hvis Arbejde han er beskæftiget, og hvis Overenskomst han aflønnes efter.

Signeret *Chr. Jensen.*«

Efter at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund havde sendt denne Skrivelse til sin Afdeling i Nykøbing F. med Anmodning om en Udtalelse om Sagen og med Tilføjelse om »at vi, naar vore Medlemmer gaar over i en anden Beskæftigelse og selv ønsker sig overflyttet, ikke plejer at indvende noget derimod.« Herpaa svarede Smedeforbundets Nykøbing Afdeling under 21. December, at Byraadet ved Besættelsen af denne Plads havde forlangt, at det skulde være en Maskinarbejder, som samtidig skulde foretage Reparationer dels paa Vandværket og dels paa andre af Kommunens Værker, samt lave alle Rørledninger m. m. Det tilføjedes, at der paa samme Maade er ansat Smede ved Gasværket og Elektricitetsværket, og at disse Folk maa siges at høre hjemme i Smedeforbundet.

Paa Basis heraf afviste Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund ved Skrivelse af 7. Januar Kedelpasserforbundets Krav om Overføring, og ved Skrivelse af 22. Januar krævedes Sagen overfor De samvirkende Fagforbund henvist til Afgørelse i Grænseudvalget, som optog samme til Behandling den 31. Maj tilligemed den tilsvarende Sag vedrørende Dampmøllen i Skive, og Sagen henvistes til Undersøgelse eventuelt Forlig paa Stedet ved en Repræsentant for hver af de interesserede Organisationer.

Da dette intet førte til, optoges Sagen paany til Behandling for Grænseudvalget den 3. November, hvor begge Parter var repræsenterede.

Under Diskussionen om Sagen henviste Kedelpasserforbundet, som i andre lignende Sager, til, at de er en »anerkendt Organisation«, at den paagældende Arbejder formentlig maa anses for Maskinpasser, da han aflønnes som saadan efter Overenskomsten med Kommunen, samt endelig, at den paagældende Maskinarbejder Petersen er antaget efter et Avertissement fra Kommunen efter en »Fyrbøder«. Forbundet bestrider ikke Petersens Ret til at tage den nævnte Plads, men hævder, at han som »Fyrbøder« bør overføres til Kedel- og Maskinpasserforbundet.

Heroverfor gør man fra Smedeforbundets Side gældende, at det ikke drejer sig om Arbejde, som kan siges at tilhøre Kedel- og Maskinpasserforbundets specielle Omraade, og Forbundet giver iøvrigt følgende Fremstilling af Sagen:

Til den heromhandlede Plads var der i sin Tid 39 Ansøgere, hvoraf det kommunale Udvalg, som havde med Sagen at gøre, indstillede 3, som alle var faglærte Smede- og Maskinarbejdere. Af disse 3 fik Petersen Pladsen under den udtalte Forudsætning, at han skulde udføre forefaldende Repa-

rationer, Rørarbejder og lignende, samtidig med at han skulde deltage i Pasningen af en Dieselmotor, hvilket ikke kræver noget Certificat som Kedel- og Maskinpasser, men hvortil der sædvanligvis anvendes faglærte Smede- og Maskinarbejdere.

Den trufne Afgørelse og Ansættelse har virket til Kommunens fulde Tilfredshed, og det oplyses, at Petersen i et enkelt Tilfælde i ca. 2 Maaneder uafbrudt har været beskæftiget ved Rørarbejde ved Vandværkets Boringer i Bjørup, i hvilken Tid han altsaa slet ikke har haft med Motorpasning at gøre. Ligeldes har Petersen foretaget Reparationer ved Brandopstanderne i Nykøbing By, et Arbejde, der varede i ca. 6 Uger. Endelig beskæftiges Petersen ved Omskiftning af Vandmaalere samt paa Vandværkets Reparationsværksted, hvor han bl. a. betjener en Drejebænk og foretager forefaldende Drejerarbejde, og hvor han for nylig har været beskæftiget ved Forfærdigelsen af en ny Bagklædning til en Centrer-Patron.

Iøvrigt er det under Sagen oplyst, at der paa dette Vandværk er beskæftiget 3 Maskinarbejdere, hvoraf den ene er Bestyrer, den anden er fortrinsvis beskæftiget som Maskinpasser, og han er Medlem af Kedelpasserforbundet, den 3. er den heromhandlede Reparatør Petersen, som Kedelpasserforbundet nu mener burde lade sig overføre.

Efter det foreliggende skønner Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder, dels at der her er Tale om Pasning af en Dieselmotor, hvortil der ikke kræves noget Certificat, dels at der af Petersen kræves Arbejde som faglært Smed og Maskinarbejder i en saadan Grad, at han maa anses for at høre hjemme i Smedeforbundet, og Udvalget kan ikke se, at der er noget Grundlag for imod Petersens udtalte Vilje at kræve ham overført til en anden Organisation.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 539
Terrazzoarbejdere hos Fabrikant H. J. Jørgensen, Aarhus.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 63—64.

Aar 1922 den 3. Januar Kl. $11^3/_4$ Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 539: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening for Foreningen af Mosaik- og Terrazzofabrikanter og denne igen for Terrazzofabrikant H. J. Jørgensen, Aarhus.

Næstformand, Landsdommer Poul Hansen beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Forretningsfører i Dansk Arbejdsmandsforbund C. Drejer og Fagforeningsformand L. C. C. Christensen.

For de Indklagede mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist.

Der fremlagdes Klage af 15. December 1921 med 1 Bilag og Tilsvar af 23. s. M. med 1 Bilag.

Sagen drøftedes. Sekretær Elmquist beklager, at det trods Umage fra hans Side ikke er lykkedes at faa Terrazzofabrikant Jørgensen herover.

Fagforeningsformand L. C. C. Christensen oplyser, at han har fuldt personligt Kendskab til og eventuelt i Retten vil kunne afgive Forklaring om, at Jørgensen omkring 15. August 1921 har afskediget sit øvede Personale (2 Italienere) og, saalænge han har haft Hans Mogensen, i Virkeligheden har benyttet denne til alt muligt Arbejde, derunder ogsaa selvstændigt Arbejde i en Bygning, «hvor han i alt Fald ikke kunde lære«.

Fagforeningsformanden erklærer, at det er en klar og tilsigtet Omgaaelse, der er Tale om, og han kan personlig indestaa for, at Jørgensen har indvundet en betydelig uberettiget Fordel ved Arrangementet. Yderligere tilføjer han, at indenfor Faget kendes Lærlingebegrebet overhovedet ikke.

Sekretær Elmquist bemærker, at, hvis disse Oplysninger er rigtige — han hører dem først nu — vil Arbejdsgiverforeningen foranledige Sagen ordnet. Han begærer den derfor udsat, hvad Modparten giver sit Samtykke til. Hvis Retten ikke modtager Meddelelse fra en af Parterne om Sagens Genoptagelse i Løbet af denne Maaned, kan den anses bortfaldet.

Poul Hansen. / E. Steincke.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ✻ KØBENHAVN DEN 25. FEBRUAR 1922 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Februar 1922. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1922.

Forretningsudvalget.

Stor-Lockout'en.

Den af Arbejdsgiverforeningen varslede Lockout iværksattes den 14. Februar ved Arbejdstidens Ophør, og de Arbejdsløses Antal blev derved forøget paa en meget følelig Maade. Lockouten kom vistnok bag paa mange Samfundsborgere, man var jo efterhaanden blevet vant til Skriget fra Arbejdsgiverforeningen om Lockout, at ingen mere for Alvor lyttede dertil. Der findes vel næppe ét eneste Aar i Arbejdsgiverforeningens Analer, uden at Arbejderne har været præsenteret for Lockout og Lockout-Trusler i større eller mindre Omfang. Men lad os blot holde os til Begivenhederne i de sidste tre Aar, og ingen vil da være i Tvivl om, hvem der er Aarsag til den evige Uro paa Arbejdsmarkedet, og hvem der har Ansvaret for den økonomiske Krise, som vort Land er inde i.

Det vil erindres, at Arbejdsgiverforeningen allerede i Foraaret 1920 havde planlagt sit Overfald paa Arbejderne. Der var den Gang varslet Lockout overfor 100.000 Arbejdere, og der er slet ingen Tvivl om, at den var blevet iværksat, saafremt den ved Ministeriet Zahles Afsked fremkaldte politiske Situation og den tagne Beslutning om Generalstrejke ikke havde forpurret det. Der blev sluttet baade et politisk og fagligt Forlig, begge i Arbejdernes Favør, og Lockouten maatte aflyses. Men det Nederlag, Arbejdsgiverforeningen da led, skulde hævnes, og dens nye Formand, Hr. Langkjær, skulde tjene sine Sporer. Hvem husker ikke Langkjærs mange, lange og svulstige Taler, som han læste op for undrende Tilhørere, og hvori der aabent blev erklæret Arbejderne Krig. Lønnen, som de med Besvær havde tilkæmpet sig i Krigsperioden, skulde nu med Vold og Magt fratages disse. Planen iværksattes i Begyndelsen af Aaret 1921. Kraftige Lønreduktioner blev krævet overalt, og Lockouter blev iværksat i forskellige Fag for at gennemtvinge Kravene. Arbejdsgivernes Angreb lykkedes, og Lønnen blev i 1921 reduceret med 20—25 pCt. Beruset af Heldet mødte Arbejdsgiverne atter i Aar op med urimelige Krav om Lønreduktioner paa 30—35 pCt., Arbejdstidens Forlængelse, Nedsættelse af Betalingen for Overarbejde, samt Forringelse af tidligere erhvervede Rettigheder. Arbejdernes Modstand herimod blev besvaret med Trusel om Lockout imod mange Tusinde Arbejdere, og denne Lockout er nu blevet til Virkelighed, hvorved andre Tusinder i Løbet af kort Tid ogsaa vil blive drevet ud af Værkstederne. Den danske Industri, som i det sidste Aar har været stærkt lammet, lægges nu helt øde, til Glæde for Producenterne i Udlandet; thi det ligger i Sagens Natur, at vore Købmænd, som jo aldrig véd, om de kan blive forsynede med danske Varer, fordi der hvert Aar, og netop i den Tid Indkøbene skal gøres, hersker omfattende Arbejdsstandsninger i Landet, maa søge til Udlandet for at sikre sig de Varer, som de skal sælge. Bagefter skriger Arbejdsgiverne op om Konkur-

rencen fra Udlandet og med Krav om nye Lønreduktioner.

Mon der noget Sted i Verden findes saa kortsynede og snævertsynede Arbejdsgivere som i vort Land.

Forhandlingerne hos Forligsmanden.

Efter Opfordring mødte nogle Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Forligsinstitutionen den 15. Februar, hvor Forligsmændene henstillede, at der blev taget fat paa de afbrudte Forhandlinger om de almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne for Havnearbejderne, Margarine-, Olie- og Sukkerarbejderne, og saaledes at Forhandlingerne kunde paabegyndes næste Dag.

En lignende Henstilling blev senere paa Dagen rettet til Arbejdsgiverforeningen.

Næste Dag mødte en fuldtallig Repræsentation for de omhandlede Virksomheder, Dansk Arbejdsmandsforbund, Formændene for de to Hovedorganisationer samt alle Forligsmændene.

Efter en indgaaende Diskussion blev der nedsat to Udvalg til at forhandle om henholdsvis Havneoverenskomsterne og Sukker-, Margarine- og Olieindustriernes Overenskomst.

Efter langvarige Forhandlinger opnaaedes Enighed i Industrivirksomhederne, derimod bristede Forhandlingerne om Havneoverenskomsterne Mandag den 20. Februar og er ikke blevet genoptagne. Forligsinstitutionen har ligeledes ført Forhandling med Repræsentanter for de københavnske Byggefag og stillet et Mæglingsforslag, paa hvilket der skulde gives Svar Onsdag den 22. Februar. Med Hensyn til Bestemmelsen angaaende en Forlængelse af Arbejdstiden i Byggefagene var der i Mæglingsforslaget foretaget en Ændring til det bedre, idet Betingelsen for at kræve Arbejde udover 8 Timer skulde være manglende Arbejdskraft.

Ogsaa dette Mæglingsforslag fik imidlertid en krank Skæbne, idet det blev forkastet, de tre Bygningsfag, Murere, Tømrere og Murarbejdsmænd. Ogsaa overfor Elektrikerne har Forligsinstitutionen stillet Mæglingsforslag, men ogsaa dette er forkastet, hvorefter den varslede Lockout er iværksat.

Kedelpasserne har forkastet Mæglingsforslaget med 1174 Stemmer imod 138, men er ikke lockoutede.

Andre Lockouter.

Lockout er iværksat overfor Blikkenslagerne den 18. Februar. Lockoutvarsler er fremsat overfor Damefrisører og Manicurister, Trælagerarbejdere i København og overfor Arbejdere, hvis Overenskomster udløber den 1. Marts.

Afsluttede Overenskomster.

Følgende Forbund indenfor De samvirkende Fagforbund har fornyet deres Overenskomster:

Gørtler- og Metalarbejderforbundet	391	Medl.
Dansk Formerforbund	1730	»
Træindustriarbejderforbundet	3822	»
Dansk litografisk Forbund	400	»
Skræddere i Beklædningsindustrien	6000	»

Udenfor De samvirkende Fagforbund.

Foruden Søens Arbejdere, der som bekendt sluttede ved Udgangen af sidste Aar, har Glarmestrene sluttet for 354 Medlemmer, Kobbersmedene for 180, Skibsværftsarbejderne for 1300 og Slagterne for 1500 Medlemmer, paa Andelsslagterierne.

Nye Lock-out-Varsler.

Under 15. ds. modtog vi fra Dansk Arbejdsgiverforening en anbefalet Skrivelse, indeholdende 1ste Varsel om Lockout overfor de Fags Arbejdere, *hvis Overenskomster udløber 28. Februar eller 1. Marts d. A.*

Skrivelsen er saalydende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, udløber en Del Overenskomster efter stedfunden Opsigelse til 1. Marts d. A. Da de Arbejdsgivere, der omfattes af disse Overenskomster, ikke ser sig i Stand til at betale de nuværende høje Lønninger udover Overenskomsternes Udløbstid, tillader vi os herved at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster udløber den 28. Februar eller

1. Marts d. A. frigøres for Overenskomsterne ved Iværksættelse af Lockout eller paa anden Maade i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte fastslaa, alt forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en tilfredsstillende Ordning af de omhandlede Overenskomstforhold.

P. F. V.
(sign.) *H. Langkjær.*
/ (sign.) Sophus Agerholm.

Damefrisører og Manicurister.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, er de mellem Københavns Barber- og Frisørlaug og Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund afsluttede Overenskomster af 27. Januar 1920 med senere Tillæg og 29. Januar med senere Tillæg vedrørende henholdsvis Damefrisører og Manicurister med behørigt Varsel opsagt til Ophør den 1. Februar d. A.

Da kun et ringe Antal af de hos vort Medlem, Københavns Barber- og Frisørlaug beskæftigede Damefrisører og Manicurister er Medlemmer af Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, finder vi det urimeligt paa dette Omraade at arbejde under en kollektiv Overenskomst, og vi agter derfor i Henhold til Varselsreglerne i Septemberforligets Punkt 2 at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at Københavns Barber- og Frisørlaug efter en i en senere paafølgende Skrivelse nærmere fastsat Frist vil være at betragte som endeligt frigjort fra de med Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund afsluttede Overenskomster af 27. Januar 1920 med senere Tillæg og 29. Januar med senere Tillæg.

P. F. V.
(sign.) *Einar Jørgensen.*
/ (sign.) Sophus Agerholm.

Trælagerarbejderne.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, er Overenskomsten mellem *Trælagerarbejdernes Fagforening, der staar under Dansk Arbejdsmandsforbund,* og Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn samt Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn udløben den 15. ds.

Da den Forhandling, der har fundet Sted mellem de interesserede Organisationer ikke har ført til noget Resultat, og da Medlemmerne af de nævnte Organisationer ikke ser sig i Stand til vedblivende at betale de nuværende høje Lønninger, tillader vi os herved at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor den paagældende Fagforenings Medlemmer i det Omfang, den kompetente Forsamling maatte fastsætte, alt forsaavidt der ikke forinden maatte være opnaaet en for vore Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaar.

P. F. V.
(sign.) *Einar Jørgensen.*
/ (sign.) Carl Plum.

Kongresser.

Den faglige Landsorganisation i Czechoslovakiet.

De samvirkende Fagforbund har modtaget Indbydelse til at lade sig repræsentere ved en Kongres, som den faglige Landsorganisation i Czechoslovakiet afholder i Prag i Dagene 22.—26. Januar.

Den 19. Jan. har vi i en Skrivelse meddelt Landsorganisationen, at vi paa Grund af overvældende Arbejde ikke ser os i Stand til at modtage Indbydelsen, og sendte samtidig en Hilsen og de bedste Ønsker for Kongressen og dens Arbejde.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 534.
Snedkerne og Augustreguleringen.
Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. Januar 1922 i Sag Nr. 534: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Fællesfore-

ningen af Danmarks Snedkermestres Vegne.

Ved Kendelse af 3. November 1921 i Sag Nr. 519 fastslog Den faste Voldgiftsret, at den sidste Augustreguleringsbestemmelse gav Arbejdsgiverne Ret til at reducere samtlige Arbejderes Lønninger med 18 Øre pr. Time, uanset om den enkelte Arbejder derved maatte komme ned under, hvad der hidtil havde været Fagets Minimalløn.

Derimod blev Spørgsmaalet om Berettigelsen af det af Arbejdsgiverforeningen yderligere hævdede Standpunkt, at samtlige Minimallønsatser i Kraft af Augustreguleringen var formindsket med 18 Øre, ikke afgjort under nævnte Sag, idet Retten ikke efter det Foreliggende turde gaa ud fra, at det vilde være muligt at give et for alle Tilfælde gældende Svar paa dette Spørgsmaal.

De samvirkende Fagforbund har nu bragt dette sidste Spørgsmaal frem for Snedkerforbundet i Danmarks Vedkommende og har — under Henvisning til, at den jyske Centralforening af Snedkermestre ved sidste Augustregulerings Ikrafttræden har udsendt et Cirkulære om, at Minimallønnen ikke længere var 145 Øre, men 127 Øre — nedlagt Paastand om,

1) at Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre kendes pligtig at tilbagekalde dette Cirkulære og

2) at Arbejdsgiverforeningen paa Fællesforeningens Vegne idømmes Bod for det Tab, der ved Cirkulæret er paaført Snekerforbundets Medlemmer, subsidiært kendes pligtig at efterbetale den for lidt udbetalte Timeløn.

Hertil har Klagerne føjet et Krav om,

3) at Fællesforeningen kendes pligtig at optage Forhandling med Snedkerforbundet om en Omlægning af Augustreguleringens 18 Øre til Procentfradrag saavel ved Priskurantsakkorder som ved Friakkorder.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse.

Det er oplyst, at Fagets Minimalløn for samtlige Snedkersvende, der arbejdede for Mestre under Fællesforeningen, med Undtagelse af de københavnske Bygningssnedkere inden sidste Augustregulerings Ikraftræden var 145 Øre, og det er videre oplyst, at denne Minimalløn ligger betydelig højere end Minimallønnen indenfor de Fag, der overhovedet har Minimalløn, plejer at ligge, hvilket atter har haft til Følge, at en Del Snedkersvende ved 18 Øres Fradraget er kommet under Minimallønnen.

Den Adgang der ved sidste Augustreguleringsbestemmelse er givet til at nedsætte Lønnen med 18 Øre, selv om man derved kom under den hidtidige Minimalløn i Snedkerfaget, 145 Øre, maa nu efter Rettens Mening nødvendigt medføre, at Minimallønnen i dette Fag, i hvert Fald praktisk talt, er gaaet ned til 145 ÷ 18 Øre, idet der ikke kan være Tale om en Ordning, hvorefter der paa en Arbejdsplads skulde betales nye tiltrædende Arbejdere en højere Løn end den, der paa samme Arbejdsplads betales ligesaa kvalificerede Arbejdere, der alt er beskæftigede der, og ej heller om en Ordning, hvorefter der paa forskellige Arbejdspladser skulde gælde en forskellig Minimalløn for iøvrigt ligeberettigede Arbejdere.

Og Retten maa videre give de Indklagede Medhold i, at denne Opfattelse af den *nedadgaaende* Regulerings Virkning paa Minimallønnen er i Overensstemmelse med, hvad der er oplyst om den Opfattelse, der i de sidst forløbne Aar har hersket indenfor Faget med Hensyn til den *opadgaaende* Regulerings Virkning paa Minimallønnen. Saaledes hedder det i en Overenskomst fra Foraaret 1919 for de københavnske Møbelsnedkere, at Minimallønnen beregnes til 75 Øre plus 25 Øres Dyrtidstillæg med Tilføjende: »Heri er indbefattet Augustregulerings 12 Øre,« ligesom det fremgaar af Proceduren i nærværende Sag, at der i Perioden forud for April 1921 ikke har været Tale om, at nogen Snedkersvend blev antaget under anden Forudsætning end den, at Minimallønnen var 145 Øre plus det sidst forudgaaende Augustreguleringstillæg af 13 Øre.

Herefter vil de Indklagede være at frifinde med Hensyn til Klagernes under 1) og 2) rejste Paastande, og da Klagerne intet har oplyst, hvorefter der skulde paahvile de Indklagede nogen retlig Pligt til at optage en Forhandling som den under 3) kræ-

vede, vil de Indklagede ogsaa med Hensyn til dette Punkt være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestres Vegne, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundet i Danmarks Vegne med 150 Kr. og de Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestres Vegne med 150 Kr.

Sag Nr. 540.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne hos Firmaet Benedict Møller.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 64—65.

Aar 1922 den 6. Januar Kl. 3¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 540:

De samvirkende Fagforbund for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget i Københavns Vegne og denne igen for Firmaet Benedict Møller.

Næstformand, Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund Vilh. Nygaard, Formand for Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund G. Schou og Hovedbestyrelsesmedlem R. Høsch.

For de Indklagede mødte Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening W. Elmquist, Direktør Charles Hansen og Sekretær Vald. Jensen for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien samt Fabrikanterne Knud Hansen og Christian Møller.

Der fremlagdes Klage af 16. December 1921 og Tilsvar af 31. s. M. med 1 Bilag.

Sagen drøftedes mellem Parterne og forligtes derefter saaledes:

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning erkender, at det kunde have været rimeligt, om Firmaet havde taget en Forhandling med sine Arbejdere, forinden Arbejdstiden blev fastlagt, og man tilbyder derfor at tage en Mægling paa Spørgsmaalet.

Klagerne erklærede sig villige til at forsøge, om man kunde naa et Resultat paa et Mæglingsmøde og trak derefter Klagen tilbage. De forebeholdt sig dog under en ny Sag at søge Spørgsmaalet om Lovligheden af det passerede prøvet, hvis Mæglingsmødet ikke førte til Enighed.

Retten hævet Kl. 4½ Em.

K. Sindballe.

/E. Steincke.

Sag Nr. 541.

Arbejdsmænd paa Fugdal Tørvefabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 68. Aar 1922 den 13. Januar Kl. 3¼ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 541:

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Interessentskabet Fugdal Tørvefabrik ved Hr. P. Jensen, Fugdal pr. Hejnsvig.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte: Vilh. Nygaard, Sekretær i De samvirkende Fagforbund, Chr. Sørensen, Sekretær i Dansk Arbejdsmandsforbund, T. Hoeck Andersen, Formand for Forbundets Grindsted Afdeling.

For Indklagede. Tørvefabrikant Jensen, Tørvefabriken Fugdal, Hejnsvig.

Der fremlagdes Klage af 19. December 1921 og Tilsvar af 31. December 1921.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om at henvise Sagen til faglig Voldgift. Hr. P. Jensen lovede at opgive Navnene paa sine Voldgiftsmænd til Afdelingen i Grindsted i Løbet af en Uge.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 3½.

K. Sindballe.

/J. Marcussen.
cst.

Sag Nr. 546.
Landarbejderne hos Ensted Sogneraad pr. Aabenraa.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 70—71.

Aar 1922 den 27. Januar Kl. 2½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 546: De samvirkende Fagforbund for Landarbejderforbundet i Danmark mod Ensted Sogneraad pr. Aabenraa.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte: Vilh. Nygaard, Sekretær i De samvirkende Fagforbund; Oskar Levinsen, Formand for Landarbejderforbundet; Hans Hansen, Repræsentant for det sydlige Jylland.

For Indklagede mødte: Jes Petersen, Fmd., Amtsassessor C. Bang, Aabenraa.

Der fremlagdes Klage af 14. Januar 1922 med 1 Bilag og Tilsvar af 18. Januar 1922 med 2 Bilag.

Efter nogen Forhandling forligte Parterne Sagen saaledes:

De Indklagede forpligtede sig til i Tiden til og med 28 Februar d. A. at beskæftige Landarbejderforbundets arbejdsløse Medlemmer i Ensted Sogn, dog i Antal af højst 14, paa de i Overenskomst af 19. Novbr. f. A. fastsatte Betingelser.

Angaaende den allerede forløbne Tid indgik Sogneraadet paa for Tiden fra 24. December f. A. til 2. Januar d. A. at efterbetale det for lidt udbetalte Beløb for det udførte Arbejde. For Tiden 2. Januar til 12. Januar vilde Sogneraadet erstatte Landarbejderforbundet den Understøttelse, der var udbetalt de paagældende Arbejdere, og for Tiden fra og med den 13. Januar til Arbejdets Genoptagelse vilde man betale de paagældende Arbejdere Arbejdsunderstøttelse med 18 Kr.. ugentlig samt 2½ Kr. ugentlig pr. hjemmeværende Barn under 15 Aar, dog ikke over 10 Kr. ugentlig. Sogneraadet skulde dog for den forløbne Tid ikke betale noget Beløb for saa vidt og i det Omfang de paagældende Arbejdere maatte have haft andet Arbejde.

Klagerne trak herefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 3¾.

K. Sindballe.

/J. Marcussen.
cst.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Det danske Kulkompagni.

Ved et Fællesmøde d. 11. Januar behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over en Arbejdsvægring, som nogle Kul- og Koksafbærere havde iværksat overfor en af A/S Det danske Kulkompagnis Kunder.

Ved Fællesmødet enedes man om følgende:

1) at den omhandlede Arbejdsvægring er ulovlig.
2) at Arbejdet straks genoptages.
3) at der i Anledning af det ulovlige Forhold erlægges en Bod paa 200 Kr., der dog anses som afgjort derved, at A/S Det danske Kulkompagni, for de paagældende 4 Arbejderes Vedkommende, ikke har betalt noget Gratiale til disse i Anledning af Selskabets Jubilæum.

Tobaksarbejderne hos Vald. Eliasen, København.

Mellem Tobaksarbejderforbundet og Firmaet Vald. Eliasen var der opstaaet en Konflikt vedrørende Firmaets Stilling overfor Arbejdernes Tillidsrepræsentanter, hvilket havde medført, at Forbundet havde udstedt Blokadevarsel overfor Firmaet.

Arbejdsgiverforeningen bestred Forbundets Ret til at iværksætte Blokade i det omhandlede Tilfælde og krævede, at Konflikten skulde behandles paa et Fællesmøde.

Dette Møde afholdtes den 19. December og resulterede i, at hele Sagen henvistes til Forhandling mellem Parterne efter Regler for Behandling af faglig Strid, og at Forbundet tog det udstedte Blokadevarsel tilbage.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Februar Maaned 1922.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Marts 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 * KØBENHAVN DEN 4. MARTS 1922 * 18 AARGANG

Spørgsmaalet om „Generalstrejke".

Under 28. Februar d. A. har Forretningsudvalget tilstillet Forbundene, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund, og Arbejdernes lokale Fællesorganisationer et saalydende Cirkulære:

»Fra nogle lokale Fællesorganisationer og ogsaa fra nogle Afdelinger af Forbund, der staar tilsluttet De samvirkende Fagforbund, har vi modtaget Anmodninger om, dels at iværksætte Modforanstaltninger og dels at iværksætte Generalstrejke for at bringe den af Arbejdsgivernes Lockout skabte Situation til en hurtig Afslutning.

Enkelte Fællesorganisationer har tilføjet, at hvis ikke De samvirkende Fagforbund erklærede Generalstrejke inden en vis Frist, vilde Fællesorganisationen selv gøre dette for sit lokale Omraade.

Forretningsudvalget har paa et Møde den 27. Februar behandlet disse Henvendelser, og her blev det vedtaget at udsende nærværende Cirkulære saavel til Forbundene som Fællesorganisationerne for at fremskaffe den størst mulige Klarhed om saavel det reelle som formelle disse Spørgsmaal vedrørende.

Angaaende Spørgsmaalet om Iværksættelse af Modforanstaltninger skal vi meddele, at vi allerede den 28. Januar udsendte et Cirkulære til Forbundene, hvori vi anmodede Ledelserne om at undersøge, om det vilde være af Betydning for den varslede Kamps Udfald at standse Arbejdet paa Steder, hvor Arbejdsgiverne ikke havde varslet Lockout.

Der er herefter dels iværksat og dels varslet saadanne Sympatistrejker af DanskArbejdsmandsforbund,Kvindeligt Arbejderforbund, Papirindustriarbejderforbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. (Enkelte af de udenforstaaende Forbund har foretaget det samme). Man vil heraf se, at vi rettidig har været opmærksom paa og indforstaaet med, at Forbundene foretog Modforanstaltninger, hvor saadanne maatte findes formaalstjenlige.

Vedrørende Spørgsmaalet om Generalstrejke er det Forretningsudvalgets absolute og enstemmige Opfattelse, at denne ikke er anvendelig i denne Situation, i hvert Fald ikke for Tiden. Generalstrejken er brugbar og berettiget, naar det gælder en Kamp imod Samfundet, der kan eller bør munde ud i en Revolution, men ikke her, saa længe det gælder en ren faglig og begrænset Kamp med Arbejdsgiverforeningen. Det er den, vi kæmper med og har imod os, men overfører vi Kampen paa Samfundet og dets Institutioner, bliver det dette, vi kommer til at slaas med, og faar alt og alle imod os, og dette tror vi at skulle undgaa saa længe som muligt, bl. a. paa Grund af den store og langvarige Arbejdsløshed, vi er hærget af.

Det er en Mulighed, at Kampen kan udvikle sig derhen, at Samfundet foranlediger Kampen overført paa sig selv, og hvis den Tid kommer, vil Sagen selvfølgelig blive taget op og forelagt paa de Steder, der i et saadant Tilfælde maatte være paakrævet.

Til de Fællesorganisationer, der har paatænkt eventuelt selv at iværksætte Generalstrejke, retter vi en alvorlig Henstilling om at undlade dette, da det absolut kun kan føre til Tab for de paagældende Arbejdere selv, skabe Forvirring og absolut ikke bidrage til en heldig Udgang af den os paatvungne Kamp.

Til den formelle Side af Sagen vil Forretningsudvalget gøre opmærksom paa, at det i De samvirkende Fagforbunds Love er en absolut Forudsætning, at de tilsluttede Fællesorganisa-

tioner i Spørgsmaalet om Ordningen af Arbejdsforhold kun kan indtage en raadgivende Stilling og ingen besluttende Myndighed har. Da det er ganske naturligt, at Spørgsmaal om Arbejdsforhold ordnes ved Samarbejde mellem Forbundene, og ogsaa fordi at Fællesorganisationerne bestaar af Arbejderorganisationer, hvis Forbund ikke staar tilsluttet De samvirkende Fagforbund, kan vi ikke anerkende Fællesorganisationernes Berettigelse til at agere udover de Grænser, der er fastsatte i Lovenes § 8. Forretningsudvalget anerkender intet Organisationsled sideordnet med Forbundene. I Lovenes § 31 er det udtrykkelig fastslaaet, at »Forretningsudvalget kan kun træde i Forbindelse med Organisationerne gennem disses Hovedbestyrelser eller dem, som disse maatte udstyre med Fuldmagt til at optræde paa deres Vegne«.

Vi maa derfor sige til de Afdelinger af Forbund, der har fremsat Ønsker eller Anker overfor De samvirkende Fagforbund, at de har henvendt sig et forkert Sted, og vi maa henvise dem til at paavirke deres Forbund i den Retning, som de maatte ønske.

Er der Forbund, der vil gaa i Brechen for Iværksættelse af Generalstrejke, og vi fra disse modtager Henvendelser herom, vil Sagen blive taget op og behandlet paa den Maade, Lovene foreskriver, og forelagt de dertil kompetente Forsamlinger.

Til Slut vil vi gerne rette en Opfordring til Forbundene om paa den Maade, de maatte finde mest formaalstjenligt, at instruere deres Afdelinger om de Forhold, der er behandlede i nærværende Cirkulære.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

/Hans Jacobsen.«

Møderne i Fællesorganisationerne.

Den 18. Oktober 1920 udsendte vi, som det vil erindres, et Cirkulære til samtlige Fællesorganisationer, hvori vi tilbød de Fællesorganisationer der ønskede det, en Taler til et Møde om De samvirkende Fagforbunds Sammensætning og Virkemaade.

Circa 80 af Fællesorganisationerne svarede at de gerne ønskede et saadant Møde afholdt og disse blev da paabegyndte. For at spare baade Tid og Penge besluttedes det at afholde Møderne i Serier i 5 paa hinanden følgende Dage, herfra dog undtaget Sjælland. Paa Grund af de spændte faglige Forhold, der har hersket saa godt som hele Tiden siden 1920 har det været vanskelig at faa Talere til Møderne og disses Afholdelse er derfor trukket noget ud.

Først nu i Vinter er det lykkedes at blive færdig med Møderne idet det sidste afholdtes den 29. Januar. Der har ialt været afholdt 80 Møder og disse har paa enkelte Undtagelser nær været godt besøgte.

Talernes Foredrag har været paahørt med stor Interesse, og mange Steder har de været efterfulgte af interessante Diskussioner. Som Bevis for at Møderne har været vellykkede kan vi notere, at vi fra mange Steder har modtaget Opfordringer om at foranstalte lignende oplysende Møder afholdte, hvilket vi jo desværre har været nødt til i al Almindelighed at nægte, saalænge vi ikke var færdige med de allerede planlagte.

Om vi snart igen iværksætter en lignende Række Møder, kan der endnu intet siges; men vil Forretningsudvalget altid være lydhør overfor fremsatte Ønsker om Møder i saa stor Udstrækning som Tiden tillader det.

Stor-Lockout'en.

Da Arbejdsgiverforeningen den 14. Februar ved normal Arbejdstids Ophør iværksatte den bebudede Lockout var man ganske naturlig ikke i Stand til straks at kunne opgive, hvor stort et Antal Arbejdere der derved vilde blive ledige. Men for at komme til Klarhed herover udsendte Forretningsudvalget til Forbundene et Cirkulære, bilagt med et Spørgeskema, paa hvilket man anmodede om at faa opgivet Forbundenes Medlemstal, Antal arbejdende Medlemmer, arbejdsløse Medlemmer og lockoutede eller strejkende Medlemmer.

Besvarelserne indløb til os i Dagene omkring 21. Februar og viste følgende Tal:

Forbund, tilsluttede De samvirkende Fagforbund:	Medlems Antal	Antal arbejdende Medlemmer	Antal arbejdsløse Medlemmer	Antal Lockoutede og Strejkende
Kommunalarbejderforbund, Dansk . .	8526	8409	117	—
Arbejderforbund, Kvindeligt	10000	4940	1960	3000
Arbejdsmandsforbund, Dansk	80211	?	29840	19232
Bageri- og Konditoriarbejderforbundet .	3634	2829	805	—
Billedsk.- og Dekorationsbilledh. Forb.	189	23	163	—
Bogbinderforbundet	3042	2267	700	—
Brolæggerforbund, Dansk	168	6	162	—
Bødkerforbundet	750	415	170	165
Børsteindustriarbejderforbundet . . .	370	270	100	—
Drejerforbundet	300	105	185	—
Forgylderforbundet	185	23	72	90
Formerforbund, Dansk	1730	755	975	—
Funktionærforbund, Dansk	1450	1428	22	—
Gartnerforbund, Dansk	868	307	561	—
Glasarbejderforbund, Dansk	536	190	346	—
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforb.	1139	132	408	599
Gørtler- og Metalarbejderforbundet . .	391	157	234	—
Handskemagerforbundet	164	146	18	—
Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk . .	1323	1123	200	—
Husassistenternes Forbund	506	—	—	—
Jernbaneforbund, Dansk	10050	10050	—	—
Jern- og Metalsliberforbund, Dansk . .	257	20	119	108
Karetmagerforbund, Dansk	963	564	257	142
Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk	2500	2185	315	—
Keramisk Forbund	1329	831	318	170
Korkskærernes og Sortererskernes Forb.	250	90	160	—
Kurvemagerforbundet	149	56	88	5
Landarbejderforbundet	13000	9000	4000	200
Litografisk Forbund, Dansk	600	425	175	—
Læder- og Skindarbejderforb., Dansk	497	393	104	—
Malerforbundet	5607	2000	3400	—
Metaltrykkerforbund, Dansk	136	11	60	65
Mølleriarbejderforbund, Dansk	866	606	180	80
Papirindustriarbejderforbundet . . .	1364	—	230	1134
Plejerforbund, Dansk	500	—	—	—
Privatbanefunktionærernes Forbund .	2332	2326	6	—
Rebslageriarbejderforbund, Dansk . .	298	212	56	12
Sadelmager- og Tapetsererforb., Skand.	1875	1045	820	10
Skibstømrerforbund, Dansk	651	125	295	231
Skorstensfejersvendenes Fagforbund . .	150	140	10	—
Skotøjarbejderforbund, Dansk	4690	1050	1340	2300
Skrædderforbund, Dansk	11868	9168	2700	—
Smede- og Maskinarbejderforb., Dansk	22019	7000	8258	6100
Snedkerforbundet	8929	3278	5151	500
Soign.-, Toilet- og Sanitetsarb. Forb. .	882	781	100	1
Stenarbejderforbund, Dansk	612	241	348	—
Stukkatørernes Forbund	115	37	78	—
Sukkerv.-, Chokol.- og Biskuitarb. Forb.	1207	203	156	848
Tekstilarbejderforbund, Dansk	10003	773	1400	7830
Tobaksarbejderforbundet	8430	2976	5454	—
Træindustriarbejderforbundet	3822	2246	1536	40
Typograf-Forbund, Dansk	5276	2690	1080	1419
Tilsammen	236709	84047	75232	44281

Organisationer udenfor De samvirkende Fagforbund:	Antal Arbejdende	Antal Udelukkede	Antal Arbejdsløse
I. *Forbund:*			
Arbejdsmændenes Forbund for Lolland	940	260	1000
Blikkenslagerforbundet i Danmark	300	1050	150
Elektrikerforbund, Dansk	200	1200	800
Bryggeri- og Brænderiarbejdernes Forbund	4829	—	1200
Glarmestersvendenes Forbund	264	—	92
Handels- og Kontormedhjælperfor., Centralorg. af	18000	—	2000
Kellnerforbund, Dansk	1136	—	64
Kobbersmedenes Forbund	146	—	42
Murerforbundet i Danmark	614	548	4268
Riggernes og Sejlmagernes Forbund	80	60	60
Skraatobaksarbejderforbundet	810	—	140
Slagteriarbejderforbund, Dansk	3100	—	500
Søfyrbødernes Forbund	2100	—	100
Sømændenes Forbund	2200	—	600
Postforbud, Dansk	7500	—	—
Telefonstandens Centralorganisation	5300	—	100
Telegrafarbejdernes Forbund	—	—	—
Tømrerforbund, Dansk	1460	724	3000
Undermejeristernes Forbund	—	—	—
Uhrmagersvendenes Forbund	250	—	34
II. *Enkeltstaaende Fagforeninger:*			
Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte	426	64	550
Fotografmedhjælpernes Forening	—	—	—
Gas- og Vandarbejdernes Fagforening	48	—	7
Hustømrernes faglige Afdeling	200	483	877
Instrumentmagernes Fagforening	—	—	—
Murarbejdsmændenes Fagforening	300	300	550
Murersvendenes Fagforening	177	508	1161
Skibstømrernes Fagforening	136	74	160
Skibsværftsarbejdernes Fagforening	350	—	800
Skolebetjentenes Organisation	77	—	—
Tilsammen	50943	5271	18275

Arbejdernes Fællesorganisation i København har ligeledes foretaget en Opgørelse over Antallet af fagorganiserede Arbejdere i København, som er indragne i Lockouten.

Det fremgaar heraf, at 173 Organisationer med tilsammen 116.563 Medlemmer har 65.050 i Arbejde, 34.310 Arbejdsløse og 17.142 i Konflikt.

De ovenstaaende Tal, der som sagt er angivne pr. 21. Februar, skifter fra Uge til Uge, ja maaske fra Dag til Dag, efterhaanden som Lockouten skrider frem, idet der stadig kommer flere og flere ud i Konflikt, dels som Følge af Arbejdsgivernes Udvidelse af Lockouten og dels som Følge af, at flere Forbund har iværksat Sympatistrejke i Virksomheder, som Arbejdsgiverne har undtagne fra Lockouten.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 542
Smede og Maskinarbejdere hos A/S »Burmeister & Wain«

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 67. Aar 1922 den 12. Januar Kl. 1½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 542:

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Jernindustriens Sam-

menslutnings Vegne og denne igen paa A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeries Vegne, og Sag Nr. 543: Samme mod Samme.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte i begge Sager: Vilh. Nygaard, Sekretær; J. A. Hansen, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund; P. Andersen, Sekretær, i samme Forbund Johs. Kærbøl, Formand for Skibssmedenes Afdeling; Vilh. Sørensen, Fællestillidsmand, V. Eisen, Tillidsmand for Skibsbyggere og A. Jacobsen Tillidsmand for Elektrikkerne.

For Indklagede mødte i begge Sager: Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist. For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark Sekretær Vald. Jensen. For A/S Burmeister & Wain Direktør Bondegaard og Ingeniør Gundestrup.

Der fremlagdes Klage af 21. December 1921 med 13 Bilag og Tilsvar af 6. Januar 1922 i Sag Nr. 542 og Klage af 21. December med 5 Bilag og Tilsvar af 7. Januar 1922 i Sag Nr. 543.

Efter nogen Forhandling forligte Parterne Sagerne. Det indgaaede Forlig fremlagdes. Der var Enighed om, at den nye Ordning angaaende de under Sag Nr. 542 foreliggende Spørgsmaal skulde træde i Kraft fra og med den 28. December f. A.

Klagerne trak herefter begge Klager tilbage.

Retten hævet Kl. 3 Em.

K. Sindballe.

/Johs. Marcussen.
cst.

Sag Nr. 545
Landarbejderforbundet.
Forstaaelsen af »fastantagne Arbejdere«

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. Februar 1922 i Sag Nr. 545: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs Vegne.

Den gældende Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet indeholder i Prg. 18 en saalydende Bestemmelse: »Ved fastantagne Arbejdere forstaas saadanne, der ved personlig Aftale med Arbejdsgiveren er sikret stadigt Arbejde med en gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder. Dette Forhold er ikke betinget af, at Arbejderen bebor en Lejlighed tilhørende Arbejdsgiveren. Et saadant, fast Arbejdsforholds Indgaaelse skal ske ifølge en af Organisationerne godkendt Kontraktformular, eller ved andet fuldgyldigt Bevis. Tjenestekarlene kan dog som nu antages hel- eller halvaarsvis.«

Klagerne gør gældende, at der i en Række Tilfælde i Strid med denne Bestemmelse er foretaget Afskedigelser af fastantagne Arbejdere uden Varsel. Saaledes har Bestyrer Chrisensen, Bredehave pr. Tappernøje, den 30. December 1920 uden Varsel afskediget en fast Arbejder ved Navn Marius Pedersen, med hvem han Aftenen i Forvejen, under en Foreningsfest i Tappenøje Forsamlingshus, hvori begge Parter deltog, var kommet i Klammeri. Endvidere har Inspektør Jørgensen, Vibygaard, i Februar f. A. uden Varsel afskediget fast Materialkarl Valdemar Nielsen, fordi denne Søndagen den 6. Februar nægtede at blive hjemme for at passe Kalvene og Svinene, hvilket Arbejde han ikke mente sig pligtig at udføre. Som et tredie Tilfælde anfører Klagerne endelig, at Bestyrer Jensen, Fredsholm, den 23. Juli f. A. uden Varsel afskedigede fast Arbejder Ludvig Petersen, efter at denne den foregaaende Dag, da det var Regnvejr, af Helbredshensyn havde erklæret ikke at kunne arbejde.

Spørgsmaalet om Berettigelsen af de omtalte Afskedigelser har været Genstand for Forhandling mellem Organisationerne, men der har ikke kunnet opnaas Enighed. Ej heller har man kunnet enes om at lade Spørgsmaalet afgøre ved faglig Voldgift.

Under denne Sag har Klagerne nu paastaaet de Indklagede kendt pligtige til at lade de tre nævnte Sager afgøre ved faglig Voldgift.

De Indklagede procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at Afgørelsen af de foreliggende Stridsspørgsmaal maa høre under de almindelige Domstole.

Efter Fagets Regler for Behandling af faglig Strid skal Mægling altid afholdes, hvor der foreligger en Uenighed af faglig Karakter, naar blot en af Parterne forlanger det, men en Afgørelse ved faglig Voldgift kan kun forlanges, hvor det drejer sig om Forstaaelse af en foreliggende Priskurant med almindelige Bestemmelser eller en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst. Herom findes der ikke at være Tale i de foreliggende Tilfælde, saaledes som disse foreligger oplyst. Klagerne har saa ganske vist henvist til en den 31. August 1920 truffen Overenskomst mellem Parterne, hvorefter Følgerne af faste Arbejderes ulovlige Bortvisning eller ulovlige Bortgang fra Arbejdet skal søges fastslaaet ved organisationsmæssig Forhandling. Om nogen Uvidelse af de faglige Voldgiftsretters Kompetence ses der dog ikke her at være Tale, hvorimod Parterne vel paa den sidstnævnte Overenskomst kan støtte et Krav om faglig Mægling i Tilfælde som de foreliggende, uanset om man iøvrigt vilde sige, at det her drejede sig om Uenighed af faglig Karakter.

I Henhold til det anførte vil de Indklagede da være at frifinde. Sagens Omkostninger, der fastsættes til 300 Kr., findes at burde betales af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Parterne med 150 Kr. hver.

Sag Nr. 550

Havnearbejderne i Aalborg ved Losning af »Fenja«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 75—76.

Aar 1922 den 17. Februar Kl. 3½ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 550:

Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørre Sundby Havns Vegne mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette igen for Arbejdsmændenes Fagforening i Aalborg Havnearbejdernes Fagforening sammesteds.

Retsformanden Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

For Klagerne mødte: Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Foreningen af Arbejsgivere i Aalborg og Nørre Sundby Havne Mægler Chr. Thomsen, Formand, og for Sammenslutningen af Havne og Købmansorganisationen i Danmark Assistent Nielsen.

For Indkagede mødte: Vilh. Nygaard, Sekretær i De samvirkende Fagforbund, C. Drejer, Forretningsfører i Dansk Arbejdsmandsforbund, Søren Jacobsen, Formand for Havnearbejdernes Fagforening i Aalborg, Th. Høpfner. Formand i Arbejdsmændenes Fagforening i Aalborg.

Der fremlagdes Klage af 27. Januar 1922 med 2 Bilag og Tilsvar af 15. Februar 1922.

Sagen blev drøftet med Parterne, og fra Klagernes Side fremlagde man en Erklæring, hvorefter A/S Brdr. Bentzon havde betalt 500 Kr. som fuld og endelig Afgørelse af Liggedagspenge for »Fenja«. Endvidere forevistes det paagældende Certeparti.

Retsformanden bemærkede, at han efter Indholdet af den deri indeholdte Strejkeklausul ikke ansaa det for helt utvivlsomt, at A/S havde været juridisk forpligtet til her at betale Liggedagspenge. Han henstillede, at Sagen blev afgjort ved, at Arbejdsmændenes Fagforening i Aalborg i Anledning af den stedfundene Arbejdsstandsning betaler til Foreningen af Arbejdsgivere i Aalborg og Nørre Sundby 300 Kr., og at Sagen dermed bortfaldt.

Parterne vedtog dette Forligsforslag, idet Hr. Drejer erklærede, at Dansk Arbejdsmandsforbund garanterede, at Beløbet blev betalt.

Retten hævet Kl. 4,20.

E. Tybjerg.

/J. Marcussen.
cst.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ❋ KØBENHAVN DEN 11. MARTS 1922 ❋ 18 AARGANG

Stor-Lockout'en.

Forligsinstitutionen griber paany ind i Lock-out-Situationen.

Fredag den 4. Marts mødtes Hovedorganisationernes Repræsentanter paany hos Forligsmændene.

Efter et Møde paa $2^1/_2$ Time blev det fastsat, at man den følgende Dag skulde gaa over til Konferencer mellem de to Formænd, *Langkjær* og *Carl F. Madsen*.

Disse Konferencer fandt Sted i en Række Møder Lørdag, Mandag og Tirsdag, hvorefter man endelig var naaet saa vidt, at Hovedorganisationernes *Forhandslingsudvalg* kunde indkaldes til Møde Onsdag den 8. Marts Kl. 3 Eftermiddag.

Jævnsides med Formændenes Konferencer var gaaet en lang Række, yderst besværlige Forhandlinger om Havnespørgsmaalene, men ogsaa disse var saa vidt tilendebragte, at Forligsmændene Onsdag kunde stille Forslag til Udjævning af de tilbageværende Uoverensstemmelser.

Hovedorganisationernes Forhandlingsudvalg mødtes Onsdag Kl. 3. For De samvirkende Fagforbund mødte *Carl F. Madsen, J. A. Hansen, Lyngsie, Arnold Nielsen* og *Martin Petersen* og for Arbejdsgiverforeningen *Langkjær, Agerholm, Otto Meyer, Hj. Madsen* og *Einer Jørgensen*. Der forhandledes til Kl. $1^1/_2$ Onsdag Nat, fortsattes Torsdag den 9. fra Kl. 12 Middag til Kl. 4 Fredag Morgen.

Samtidig foregik en Række Forhandlinger om tilbageværende Spørgsmaal vedrørende *Tekstilfaget, Jernindustrien* og *Typograf-Faget*, for sidstnævnte Fags Vedkommende opnaaedes der først Kl. 5 Morgen et Forslag, som begge Parters Repræsentanter erklærede at kunne anbefale til Vedtagelse.

Fredag Morgen var de langvarige Forhandlinger afsluttede, idet Forligsinstitutionen udsendte følgende Meddelelse om et nyt Grundlag for Overenskomst om de generelle Spørgsmaal:

> De i de sidste Dage mellem Hovedorganisationerne førte Forhandlinger blev i Nat bragt til Afslutning, idet Forligsinstitutionen henstillede til Parterne
>
> at forny de udløbne Overenskomster paa Grundlag af Mæglingsforslaget af 3. Februar med visse Ændringer, hvoraf de fleste angaar Bestemmelserne om Arbejdstiden og Augustreguleringen.
>
> Forligsmændene har som Motivering for deres Henstilling anført, at de maa mene, at en Fortsættelse og en mulig Udvidelse af Striden ikke bør kunne begrundes i de Uoverensstemmelser, som endnu er Parterne imellem, og at Hensynet til de store Samfundsinteresser, som staar paa Spil, gør en Afslutning af Striden paakrævet.

Fredag den 10. Marts Kl. 2 Eftermiddag traadte *De samvirkende Fagforbunds* Forretningsudvalg sammen for at drøfte det foreliggende Forslag og dets videre Behandling og vedtog at indkalde Generalforsamlingen Mandag den 13. Marts.

Samme Dag afholdt Arbejdsgiverforeningen Hovedbestyrelsesmøde og Generalforsamling. Resultatet blev, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling pure forkastede Henstillingen, og Forkastelsen ledsagedes af Vedtagelser om yderligere krigerske Foranstaltninger mod Arbejderklassen og Samfundet. Beslutningen er saalydende:

> »Idet Generalforsamlingen tager de givne Meddelelser om den foreliggende Situation til Efterretning paalægger den Hovedbestyrelsen ikke at

afslutte Konflikten, for dette kan ske i Overensstemmelse med de af Hovedbestyrelsen hidtil hævdede principielle Synspunkter.

Generalforsamlingen paalægger dernæst Hovedbestyrelsen uopholdelig at give 2. Frigørelsesvarsel for samtlige til og med 1. Marts d. A. udløbne Overenskomster og at træffe Foranstaltninger til, at der udstedes fornødne Frigørelsesvarsler for samtlige herefter i indeværende Aar udløbende Overenskomster.

Generalforsamlingen overdrager i øvrigt sin Myndighed i Henhold til Lovenes § 24 til Hovedbestyrelsen og stiller til dennes Disposition de Pengemidler, som maatte kræves ved den nuværende Konflikt, eller som maatte blive nødvendige paa Grund af Forholdenes Udvikling.«

I Hælene paa denne Meddelelse fulgte — vel sagtens for Tydelighedens Skyld og for at understrege Generalforsamlingens krigeriske Stemning — følgende korte Bulletin:

»Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling har i Dag, Fredag, med alle Stemmer mod 1 forkastet Forligsmandens Henstilling.«

Den af Arbejdsgivernes Generalforsamling trufne Beslutning betyder en stor Udvidelse og Forværrelse af hele Lockout-Situationen. Den betyder tillige, at Arbejdsgiverforeningen nu har ladet den sidste Traad af den »fredsvenlige« Maske falde og viser det danske Samfund sit sande Ansigt i al dets usminkede Brutalitet.

For at end ikke den naiveste længere skal være i Tvivl, har Hr. Langkjær sørget for at lade Krigsfondens Millioner rasle gennem Linierne i den officielle Meddelelse.

Forud for Generalforsamlingen var gaaet vældige Anstrengelser for at fremkalde den rette Krigsstemning.

Bekendtgørelse

af Regler for Ydelse af Ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse i Henhold til § 31 i Lov af 22. December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.

Efter derom fra Arbejdsnævnet modtagen Indstilling fastsætter Inrigsministeriet herved følgende Regler for Ydelsen af den i § 31 i Lov af 22. December 1921 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. omhandlede ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse med Bidrag af Arbejdsløshedsfondens Midler, hvilke Regler fra og med den 15. Februar 1922 træder i Stedet for de i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 3 Januar 1922 indeholdte midlertidige Regler:

§ 1.

Til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser vil Understøttelse være at yde efter følgende Regler:

a. Som forsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør ydes der samme Beløb pr. ledig Dag som af Kassen og i samme ugentlige Dageantal, Til Medlemmer, der har opbrugt deres 3—4 aarige Maksimum af Understøttelse, eller hvis vedtægtsmæssige Understøttelse er ophørt i Henhold til den i ovennævnte Lovs § 18, Stykke 4, indeholdte Bestemmelse, ydes Hjælpen efter Hjælpekassens Skøn indenfor foranstaaende Grænse. Den heromhandlede Hjælp maa kun ydes, naar der for Hjælpekassebestyrelsen forevises en af vedkommende Arbejdsløshedskasse udstedt Attest for, at den vedtægtsmæssige Hjælp er opbrugt.

b. Som Tillægshjælp til vedtægtsmæssig Understøttelse eller til den under a omhandlede forsatte Hjælp ydes der Familieforsørgere med hjemmeværende Børn en Hjælp af 45 Øre pr. understøttet Dag for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar. Saafremt en af de Personer, overfor hvem vedkommende Understøttet er at betragte som Forsørger, eller Ægtefællen har Arbejde eller anden Indtægt, kan det nævnte Børnetillæg efter Hjælpekassens Skøn nedsættes eller bortfalde, men det skal herved tages i Betragtning, at Fordelen ved, at det paagældende Familiemedlem har Arbejde, ikke ophører. Saafremt begge Ægtefæller er arbejdsløse paa samme Tid, kan kun den ene oppebære det her omhandlede Børnetillæg.

Kommunalbestyrelsen kan bemyndige Hjælpekassen til udover fornævnte Beløb af 45 Øre at yde Familieforsørgere, hvad enten de har Børn eller ej, en Hjælp af indtil 1 Kr. (for Tiden indtil 1. April 1922 af indtil 1 Kr. og 50 Øre) pr. understøttet Dag til hver Familie. Det kan af Kommunalbestyrelsen bestemmes, at et nærmere fastsat Beløb, dog ikke over Halvdelen af den omhandlede ekstraordinære Tillægshjælp, vil være at tilbageholde til Udbetaling maanedsvis til Dækning af maanedlig tilbagevendende Udgifter. Saafremt der af Komunalbestyrelsen som Betingelse for Ydelsen af den i nærværende Stykke omhandlede ekstraordinære Tillægshjælp opstilles særlige Krav om en hvis Tids Ophold i Kommunen, bør dette Tidsrum i Almindelighed ikke sættes til mere end 3 Maaneder.

Adgangen til den omhandlede Tillægshjælp til vedtægtsmæssig Understøttelse indtræder, naar den paagældende umiddelbart forud for den Arbejdsløshedsperiode, for hvilken Tillægshjælpen ydes, har været ledig uafbrudt — eller eventuelt afbrudt af midlertidigt Arbejde — i dobbelt saa mange Dage, som Kassens Karensdage udgør, idet der dog højst kan udkræves en Ventetid af 30 Dage.

c. Til Medlemmer, der i Henhold til ovennævnte Lovs § 19, Stykke 1—4, endnu ikke er berettigede til Understøttelse, kan der efter Hjælpekassens Skøn ydes Understøttelse, der dog ingensinde kan overstige den Hjælp, som understøttelsesberettigede Medlemmer af Kassen oppebære dels fra denne, dels i Henhold til de under a og b omhandlede Bestemmelser.

d. Den foran under a til c omhandlede Hjælp maa ikke ydes, dersom vedkommende beviselig i en Del af de foregaaende 12 Maaneder har tjent saa meget, som paa vedkommende Egn maa anses for tilstrækkeligt til at leve af hele Aaret.

e. Den samlede Understøttelse maa i intet Tilfælde overstige $^2/_3$ af den paa Stedet almindelige Arbejdsløn, henholdsvis for mandlige og for kvindelige Arbejdere, hvorved den for det paagældende Fag almindeligt gældende Løn kommer i Betragtning.

§ 2.

Til arbejdsløse, der ikke er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, ydes Understøttelsen efter Hjælpekassens Skøn over den i hvert enkelt Tilfælde foreliggende Trang; der vil være at tage overvejende Hensyn til vedkommendes Forsørgerpligter. Understøttelsen maa ingen Sinde overstige den samlede Understøttelse, som Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser modtager, dels fra disse, dels i Henhold til Bestemmelserne foran i § 1, og skal sættes væsentlig lavere end denne, saafremt vedkommende har haft Adgang til at blive Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, men har undladt at benytte sig heraf. De under § 1 d og e omhandlede Regler vil være at bringe tilsvarende til Anvendelse overfor de i nærværende § omhandlede Personer.

Den i nærværende § omhandlede Hjælp maa kun ydes, naar der for Hjælpekassebestyrelsen forevises Attest for, at vedkommende er indtegnet som ledig ved det nærmeste kommunale Arbejdsanvisningskontor.

§ 3.

Til Personer, hvis Arbejdstid er nedsat med mere end en Trediedel af den normale Arbejdstid, ydes der for den Tid, hvormed Arbejdstiden er nedsat med mere end en Trediedel, Understøttelse efter følgende Regler: Naar Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der visse hele Dage i Ugen ikke arbejdes, ydes der efter paagældende Kasses sædvanlige Karenstid Understøttelse i Overensstemmelse med foranstaaende Regler, dog at Hjælpen til Medlemmer af saadanne anerkendte Arbejdsløshedskasser, hvis Vedtægter ikke indeholder Bestemmelser om Understøttelse under nedsat Arbejdstid, jfr. Lovens § 20, Stykke 8, udbetales efter Hjælpekassens Skøn, og at Understøttelsen i Forbindelse med Arbejdsfortjenesten for hver Uge ikke maa overstige det Beløb, som vedkommende kunde fortjene ugentlig, saafremt hans Arbejdstid kun var nedsat med en Trediedel. Er Nedsættelsen ordnet saaledes, at der vel arbejdes paa alle Ugens sædvanlige Arbejdsdage, men med ind-

skrænket Timetal, kan Understøttelse med den fornævnte Begrænsning forholdsmæssig ydes mod, at der paa betryggende Maade foreligger Attest fra Arbejdsgiveren om Nedsættelsen, og at der træffes særlige Kontrolforanstaltninger. Hvor særlige Omstændigheder taler derfor kan Indenrigsministeren efter Arbejdsnævnets Indstilling tillade Afvigelse fra de i nærværende Paragraf indeholdte Bestemmelser.

§ 4.

Andragender om den i nærværende Bekendtgørelse omhandlede ekstraordinære Hjælp indgives paa dertil af Indenrigsministeren godkendte Skema til de vedkommende Hjælpekassebestyrelser. Hjælpekassen kan bemyndige de anerkendte Arbejdsløshedskasser til efter nærmere af Hjælpekassen fastsatte Regler at udbetale Hjælpen til Kassernes Medlemmer; i saa Fald udfører Arbejdsløshedskasserne den fornødne Kontrol. Til arbejdsløse, der ikke er Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, udbetales Hjælpen af Hjælpekassen eller ved dennes Foranstaltning. De paagældende arbejdsløse kontrolleres af Hjælpekassen eller Arbejdsanvisningskontoret. Efter Ophør af en Arbejdsperiode paa mere end 4 Ugers Varighed vil ny Begæring om Understøttelse være at fremsætte, forinden Hjælpen kan ydes.

§ 5.

De i oftnævnte Lovs § 20, jfr. § 32, Stykke 1, indeholdte Bestemmelser om i hvilke Tilfælde der ikke maa ydes Understøttelse af anerkendte Arbejdsløshedskasser, finder Anvendelse med Hensyn til den i nærværende Bekendtgørelse omhandlede ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse; jfr. ogsaa § 4 i Lov af 21. December 1921 vedrørende Grundforbedringsarbejder.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 544

Soignerings- Toilet- og Sanitetsarbejderne i København.

Den 23. December 1921 indgav Dansk Arbejdsgiverforening paa Barberlaugets Vegne Klage til Den faste Voldgiftsret, med Paastand om, at en afsagt Opmandskendelse i en faglig Voldgift kendtes uforbindende.

Den 20. Januar behandledes Sagen ved et forberedende Møde i Retten. Den fungerende Retsformand Professor Dr. jur. K. Sindballe stillede Forslag om, at Dansk Arbejdsgiverforening paa Barberlaugets Vegne betaler Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund 1200 Kr. til fuld Afgørelse og saaledes at samtlige Retssager dermed bortfalder.

Forbundet tiltraadte Forliget, medens Arbejdsgiverforeningen tog Anstand.

Ved Skrivelse af 27. Januar har Arbejdsgiverforeningen meddelt Retten, at man ligeledes har tiltraadt Forliget.

Sag Nr. 556.

Havnearbejderne i Vejle ved Losning af S/S »Iris«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Februar 1922 i Sag Nr. 556: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Vejle Afdelings Vegne.

Den mellem Vejle Arbejdsgiverforening og Arbejdsmændenes Forbund i Vejle gældende Overenskomst giver Arbejderne betingelsesvis Ret til ved Losning at kræve antaget Spilmand (Winchmand) fra Land, idet den i sin Prg. 35 indeholder Bestemmelser svarende til de i Rettens Kendelser af 5. Oktober 1921 i Sag Nr. 504 og af 2. December 1921 i Sag Nr. 529 for Horsens Vedkommende gengivne.

Den 24. November 1921 indkom til Vejle Damperen »Iris« af Flensborg med en Ladning Kul. Kort efter Losningens Begyndelse standsede Arbejderne Arbejdet, idet de hævdede, at de ikke kunde samarbejde med Skibets Winchmænd, da disse ikke forstod

Dansk, og Losseholdet ikke forstod Tysk. Ladningsmodtageren blev derved tvunget til at antage og betale Winchmænd fra Land, og Dansk Arbejdsgiverforening har nu paa Vejle Arbejdsgiverforenings Vegne paastaaet Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Vejle Afdeling paalagt en Bod, der tillige kan tjene som Erstatning for den Ladningsmodtageren ved Arbejdernes Adfærd paaførte Udgift af 401 Kr. 50 Øre. Subsidiært har Klagerne paastaaet Sagen henvist til faglig Voldgift.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse og har bestridt, at Sagen egnede sig til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Det er under Proceduren, bl. a. ved Afhøring af Skibets Kaptajn, der er fra Flensborg og selv kan tale Dansk, oplyst, at de 6 Dæksmænd, hvis Opgave det havde været at passe Spillene, var tysktalende, at 4 af dem var hjemmehørende i og ved Kiel, og at de alle 6 havde noget Kendskab til Dansk. Efter alt foreliggende maa Retten dog antage, at dette Kendskab har været utilstrækkeligt.

Under disse Omstændigheder findes Arbejderne, som Følge af Sprogvanskelighederne, at have været berettigede til at benytte den dem ved Prg. 35, 2den Del, tillagte Ret til at standse Arbejdet, og de Indklagede vil derfor for saa vidt være at frifinde.

Skønt Retten saaledes ikke har fundet det nødvendigt at henvise nærværende her procederede Tilfælde til Afgørelse efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, skal den dog bemærke, at Spørgsmaal om, hvorvidt de i Prg. 35, 2. Del, opstillede Betingelser for Arbejdernes Ret til at standse Arbejdet har været til Stede eller ej, i Almindelighed bør finde sin Afgørelse efter Reglerne for Behandling af faglig Strid. Der kan naturligvis ikke være Tale om, at Losningen skal stilles i Bero, til saadan Behandling er ført til Ende. Derimod maa Forholdet være det, at der, naar der ønskes voldgiftsmæssig Afgørelse af en Strid om, hvorvidt Winchmand ifølge Overenskomsten skal tages fra Land eller ej, snarest muligt rejses Sag af den Part, der foreløbig har bøjet sig, men anser sig forurettet. Har Arbejderne i saadant Fald arbejdet uden Winchmand fra Land, maa de ved faglig Voldgift kunne forlange afgjort, hvorvidt der tilkommer dem Erstatning for den Forsinkelse eller andet, der derved er forvoldt dem. Har Arbejderne standset Arbejdet, maa Ladningsmodtageren ved faglig Voldgift kunne forlange afgjort, hvorvidt han har Krav paa Dækning af den ham derved forvoldte Merudgift.

Den i nærværende Sag rejste Klage omfatter tillige Spørgsmaalet om, hvorvidt der kutymemæssig paahviler Havnearbejderne i Vejle en Pligt til uden særligt Vederlag at kontrollere Tøndeantallet ved Losningen til Banevogn. Parterne har imidlertid under Proceduren været enige om at henskyde dette Spørgsmaal til Behandling efter Reglerne for faglig Strid.

Denne Sags Omkostninger findes at burde bæres med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse.

Forsaavidt Winchmands-Spørgsmaalet angaar, bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om kutymemæssig Ret til at kontrollere Tøndeantallet ved Losning til Banevogn, henvises Sagen til Behandling efter Reglerne for faglig Strid.

Af Sagens Omkostninger betaler Dansk Arbejdsgiverforening 150 Kr. og Dansk Arbejdsmandsforbund 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos Firmaet Axel B. Lange, Frederikssund.

Ved et Fællesmøde den 10. Januar behandledes en af Arbejdsgiverforeningen fremsat Klage over, at nogle Havnearbejdere i Frederikssund havde vægret sig ved at losse M/S »Energie«, hvis Last var bestemt for Firmaet Axel B. Lange i Frederikssund.

Arbejdsgiverforeningen krævede en Erstatning for Udgifterne til Liggedagspenge med et Beløb af 547 Kr. 50 Øre.

Ved Fællesmødet enedes man om at afgøre Sagen paa følgende Maade:

Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Afdeling i Frederikssund forpligter sig til at udrede Kr. 273,75, som er Halvdelen af det paaklagede Beløb, saafremt det maatte være muligt at formaa M/S »Energie« og M/S »Isefjord« til at reducere deres i Anledning af Arbejdsvægringen fremsatte Krav til dette Beløb som endelig Ordning.

I modsat Fald forebeholder Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Spørgsmaalet til Den faste Voldgiftsrets Afgørelse med Krav i Henhold til Arbejdsgiverforeningens Klage.

Firmaet Axel B. Lange paatager sig at føre de fornødne Forhandlinger om Ordningen i Henhold til ovenstaaende.

Udlandet.

Norge.

Arbejdernes faglige Landsorganisations Stilling til Voldgiftsloven.

Landsorganisationens Repræsentantskab har paa sit Møde den 6. og 7. Marts behandlet Fagorganisationernes Stilling til det foreliggende Forslag til midlertidig Lov om tvungen Voldgift i Interessestridigheder.

»Der var i Repræsentantskabet fuld Enighed om, at Fagorganisationerne aldrig kan anerkende tvungen Voldgift som et Middel til at trykke Arbejderklassens Kaar og skabe social Fred. Saa længe den privatkapitalistiske Produktionsordning bestaar, er Arbejderne nødt til at føre Klassekamp, og Arbejdernes Arbejds- og Levevilkaar vil altid blive bestemt af Arbejderklassens organisationsmæssige Styrke. Landsorganisationen fastholder derfor sit principielle Standpunkt og vil ikke under den herskende Samfundsordning kunne anerkende tvungen Voldgift som en varig Ordning.«

Med Hensyn til en midlertidig Voldgiftslov blev det med Styrke hævdet, at den store og stadig tiltagende Arbejdsløshed og hele den økonomiske og industrielle Situation kræver, at man ogsaa saa paa Spørgsmaalet ud fra et rent taktisk Synspunkt. Meningerne herom var imidlertid meget delte.

Under Hensyn hertil og til hele Arbejderklassens Stilling vedtog Repræsentantskabet at henstille til Arbejdernes Repræsentanter i Stortinget ikke at stemme mod en betinget midlertidig Voldgiftslov.

Betingelserne herfor er, at Lovens Varighed bliver ganske kortvarig, og at der ikke under Sagens Behandling i Stortinget kommer reaktionære Bestemmelser ind i Loven.

Det norske Arbejderpartis Landsstyre (Forretningsudvalg for Kommunisterne) har angaaende den samme Sag vedtaget følgende:

«Det norske Arbejderpartis Landstyre konstaterer, at der indenfor Partiet hersker Enighed om, at Arbejderklassen ikke er tjent med at dens Livsinteresser lægges i Hænderne paa en Voldgiftsdomstol. Imidlertid har der under den foreliggende Situation været meget delte Meninger indenfor Arbejderbevægelsen om det ikke alligevel er i Arbejderklassens Interesse, at der i Aar vedtages en kortvarig Voldgiftslov, og som Følge deraf har Landsorganisationens Repræsentantskab besluttet at henstille til Arbejdernes Repræsentanter i Stortinget, under visse Betingelser ikke at stemme imod Forslaget om midlertidig Lov om tvungen Voldgift Landsstyret finder at Partiets Repræsentanter i Stortinget bør optræde overensstemmende med denne Henstilling.«

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Forbundene og deres Afdelinger gøres opmærksom paa, at Den faste Voldgiftsrets Kendelser samlede og hæftede for hvert Aar kan faas til Købs ved Henvendelse til vort Kontor.

Prisen er: Aargangen 1919 Kr. 5,00
— 1918 » 2,00
alle andre Aargange » 1,50

E. Svendsen,
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ✻ KØBENHAVN DEN 18. MARTS 1922 ✻ 18 AARGANG

Stor-Lock-outen.

Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts 1922

er saalydende:

Efter de i de sidste Dage førte Forhandlinger med Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund maa Forligsmændene mene, at en Fortsættelse og en mulig Udvidelse af Striden ikke bør kunne begrundes med de Uoverensstemmelser, der endnu er Parterne imellem, og de mener derfor — under Hensyn til de store Samfundsinteresser, der staar paa Spil — at burde henstille til Parterne at forny de udløbne Overenskomster paa nedenstaaende Grundlag.

De til og med 1. Marts udløbende Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar mellem Organisationer og Virksomheder, som er tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening, og Organisationer, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund i Danmark, forlænges for et Aar fra deres Udløbstid med de i Fagene vedtagne Ændringer og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

1) Samtlige Lønninger nedsættes fra og med den første Lønningsuge efter Lockoutens Afslutning med 15 pCt.

Fra og med den første efter den 15. August begyndende Lønningsuge ændres Lønningerne med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet for August er lavere end 206 eller højere end 218.

De nugældende Minimallønninger i Jernindustrien, Skotøjsindustrien og Fag med Minimallønninger af lignende Størrelse bliver uforandrede. I andre Fag nedsættes Minimallønningerne med 15 pCt., og i August forhøjes eller nedsættes de efter Reglerne for Augustreguleringen.

Hver af Parterne er berettiget til inden 14 Dage efter denne Overenskomsts Vedtagelse at kræve Forhandling om, at Lønnedsættelsen kan foretages efter andre Regler end de foran anførte, naar særlige Grunde taler derfor, derunder Hensynet til særlig lave Lønninger. Uoverensstemmelser herom maa ikke give Anledning til Arbejdsstandsninger, men kan indbringes til Afgørelse for et Nævn, hvortil hver af Hovedorganisationerne vælger 3 Medlemmer, og hvis Formand udpeges af Forligsinstitutionen. Indtil særlige Regler er fastsat, sker Lønnedsættelsen efter foranstaaende almindelige Regler.

2) I Jernindustrien kommer ved Timelønsarbejde Reduktionen først til Virkning paa Tillægene og sidst paa den egentlige Timeløn (Grundlønnen). Ved Akkordarbejde afregnes Reduktionerne først paa de eventuelle Tillæg til Prislisterne og derefter paa Grundpriserne. De saaledes reducerede Værkstedspriskuranter er opsigelige med 1 Maaneds Varsel, dog tidligst til Udløb den 1. Juli. Er de ikke opsagt til Udløb senest den 1. September, underkastes de Augustregulering i Henhold til nærværende Forslag. Undtagne fra Reguleringer i Marts og August er saadanne Værkstedsprislister, om hvilke den paagældende Virksomhed senest 14 Dage efter nærværende Forslags Vedtagelse gennem Jernindustriens Sammenslutning giver det paagældende Fagforbund Meddelelse om, at man foretrækker fri Forhandling med sine Arbejdere om Akkorderne.

3) Nugældende Regler angaaende Betaling for Overarbejde, Natarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde forbliver uforandrede, idet der dog for den første Overtime efter den normale Arbejdstids Ophør ikke skal betales over 25 pCt.s Tillæg og for den anden Overtime ikke over $33^1/_3$ pCt.s Tillæg. Den ene

Overtime kan lægges umiddelbart før den normale Arbejdstids Begyndelse.

*

Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 17. Maj 1919 om Arbejdstiden fornyes, forsaavidt angaar Punkterne 1, 2, 5 og 7, og er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April, dog tidligst til 1. April 1923.

Undtagne fra Bestemmelserne om 8-Timers Dagen er Personer, der er beskæftiget ved Opsyn og Vagttjeneste, herunder dog ikke medregnet Vagtfunktionærer, for hvilke særlige Overenskomster er bestaaende.

Der nedsættes et Udvalg, hvortil Arbejdsgiverforeningen vælger 5 Medlemmer, De samvirkende Fagforbund 5 Medlemmer, og hvis Møder ledes af en af Forligsmændene. Det paahviler dette Udvalg at gennemgaa de under de hidtil førte Forhandlinger fremførte Oplysninger om de faktiske Forhold med Hensyn til Arbejdstiden her og i andre Lande. Udvalget afgiver Betænkning senest den 1. Juli d. A.

Endvidere nedsættes et Udvalg, hvortil Arbejdsgiverne vælger 5 Medlemmer, De samvirkende Fagforbund 5 Medlemmer, og hvis Møder ledes af en af Forligsmændene, med den Opgave at fastsætte Vilkaarene for Arbejdet i 2- og 3-Holds Drift. Formanden kan, forsaavidt Parterne enes derom, fungere som Opmand. Dette Udvalgs Arbejde skal være tilendebragt inden 1. Maj, og de Bestemmelser, hvorom Udvalget kommer til Enighed, eller hvorom Formanden har afsagt Kendelse, bliver gældende fra samme Dato.

København, den 9. Marts 1922.

(sign.) *J. Dalhoff.*
(sign.) *Michael Koefoed.*
(sign.) *Adolph Jensen.*

Den ekstraordinære Generalforsamling 13. og 14. Marts.

I Anledning af Forligsmandsinstitutionens Henstilling af 9. Marts til Hovedorganisationerne om at søge Lockout-Situationen løst, indkaldtes der til ekstra Generalforsamling i Dagene 13. og 14. Marts.

Generalforsamlingen, der afholdtes i Forsamlingsbygningen Enghavevej 40, talte ca. 630 Deltagere.

Formanden aabnede Generalforsamlingen med at byde Deltagerne Velkommen, hvorefter man valgte J. A. Hansen og Vilh. Nygaard til Dirigenter.

Ordet blev straks givet til Formanden, der gav Forsamlingen en Oversigt over, hvad der var passeret siden Generalforsamlingen den 6. og 7. Februar.

Formanden udtalte sig saaledes:

Paa Generalforsamlingen i Koncertpalæet forelaa til Behandling det af Forligsinstitutionen stillede Mæglingsforslag til Bilæggelse af Konflikten mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Forslaget blev trods sine Mangler anbefalet til Vedtagelse af Forretningsudvalgets 15 Medlemmer, medens 1 af Medlemmerne anbefalede dets Forkastelse. Efter 2 Dages Forhandlinger, under hvilke Meningerne stod stærkt delte, blev der et Flertal paa 12 Stemmer for ikke at anbefale Organisationerne at tiltræde Mæglingsforslaget.

Aarsagen hertil var navnlig Bestemmelsen om, at der i Fag, hvor Arbejdstiden i nogle Maaneder af Aaret er under 8 Timer, kunde ske en tilsvarende Forlængelse i andre Maaneder af Aaret, at Opsyn, Vagt- og lign. Tjeneste kunde undtages fra Bestemmelsen om 8-Timers Dagen, og at Vilkaarene for Etableringen for 2- og 3-Holds Drift kunde afgøres af et Nævn. Endvidere at Lønnen skulde reduceres med $4^1/_2$ pCt. udover Pristallet, samt at Betalingen for Overarbejde skulde nedsættes til 25 pCt. for de to første Timer.

Typograferne var desuden utilfredse med de Bestemmelser i Forligsforslaget, som omfattede Bogtrykfaget.

Saafremt De samvirkende Fagforbund havde haft Myndighed til at afslutte Overenskomst paa Organisationernes Vegne, var Mæglingsforslagets Skæbne beseglet, men en saadan Myndighed besidder De samvirkende Fagforbund, efter hvad der skete i Fjor, ikke. Forslaget skulde forelægges og afgøres i de forskellige Organisationer, og dette gik derfor ud til Afstemning

blandt Medlemmerne. Nogle Forbunds Hovedbestyrelser medgav Forslaget sin Anbefaling og andre opfordrede til dets Forkastelse. Resultatet af Afstemningen i Organisationerne blev imidlertid, som det maatte ventes, at Forslaget blev forkastet i næsten alle Forbund med stor Majoritet. I 21 Forbund var Forslaget forkastet, idet der var afgivet tilsammen 55.984 Stemmer imod Forslaget og kun 13.193 Stemmer for dette. Nogle enkelte Forbund, Gørtlernes, Formernes og Træindustriarbejdernes, tiltraadte Forslaget, nogle andre Forbund, Lithografernes og Skræddernes (i Beklædningsindustrien) havde tidligere bragt deres Overenskomstforhold i Orden.

Af uden for staaende Fag har Glarmestersvendene, Kobbersmedene, Skibsværftsarbejderne og Arbejdsmændenes Forbund for Lolland-Falster tiltraadt Mæglingsforslaget, ligesom Slagteriarbejderne har faaet ordnet deres Overenskomstforhold med Andelsslagterierne.

Paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling forkastedes Mæglingsforslaget med 353 Stemmer imod 52, som Grund anføres, at Forhandlingerne om de Overenskomstbestemmelser, som ikke var henlagte under Forligsinstitutionen, endnu ikke var bragt til Afslutning, det var navnlig Havneoverenskomsterne, der sigtes til.

Samme Dag, som Svarene paa Forligsmændenes Forslag var afgivne, udstedte Arbejdsgiverforeningen Paabud om med visse Undtagelser at standse Virksomhederne fra den 14. Februar.

Arbejdsgiverforeningen erklærede sig dog villig til at tiltræde Mæglingsforslaget, saasnart der var opnaaet Enighed om foreliggende Uoverensstemmelser angaaende Havneoverenskomsterne m. fl., men truede samtidig med at ville stille videregaaende Krav, hvis Arbejdsstandsningen blev af længere Varighed eller skulde faa et større Omfang enten ved Lockout eller Sympatistrejke. Kravene vilde da gaa ud paa en yderligere Forlængelse af Arbejdstiden og Nedsættelse af de bestaaende Lønninger. Endvidere Garantier for Overenskomsternes Overholdelse m. m.

Den af Arbejdsgiverforeningen bebudede Lockout blev derefter iværksat den 14. Februar.

Af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer er ca. 45.000 udelukkede og ca. 6000 Arbejdere, som tilhører Organisationer udenfor De samvirkende Fagforbund, er ligeledes udelukkede. Der er saaledes udelukket ialt noget over 51.000 Arbejdere, deraf 17.000 i København, ca. 100.000 er arbejdsløse og ca. 135.000 er i Arbejde.

Samme Dag, som Lockouten iværksattes, udarbejdede og udsendte Forretningsudvalget en kraftig Proklamation til Danmarks Arbejdere med Opfordring til disse om enigt Sammenhold under Kampen, Troskab mod Organisationerne, Solidaritet og Offervillighed.

Siden den Tid er der gjort forskellige Forsøg fra Forligsinstitutionen paa at faa tilvejebragt Enighed. Allerede Dagen efter, at Lockouten var iværksat, konfererede Forligsmændene med Repræsentanter for Hovedorganisationerne og henstillede, at der optoges nye Forhandlinger om de foreliggende Havneoverenskomster, Margarine-, Olie- og Sukkerfabrikker.

Denne Henstilling blev imødekommet, men efter flere Dages Forhandling endte disse, uden at Enighed var opnaaet.

Samtidig førtes Forhandling med *Byggefagene i København* (Murerne, Tømrerne og Murarbejdsmændene), som staar udenfor deres Fags Forbund, og disse Forhandlinger endte med, at Forligsinstitutionen stillede et Mæglingsforslag, der indeholdt en lille Forbdring af Arbejdstiden i Byggefagene. Der skulde saaledes være Mangel paa Arbejdskraft, før der kunde kræves en længere Arbejdstid i disse Fag.

Mæglingsforslaget forkastedes af de tre Fagforeninger.

Fra Fællesorganisationerne i Aarhus, Haslev og Omegn, Horsens, Næstved, Stege, Grenaa, Holbæk, Nykøbing F, Svendborg, Køge, Middelfart, Odense, Silkeborg, Sønderborg, Vejle, Aalborg, Frederikshavn, Hobro, Brønderslev, Hjørring, Kolding, Køge og Lyngby er der indsendt Resolutioner med Krav om kraftige Modforanstaltninger og Generalstrejke.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Iværksættelse af Modforanstaltninger er der allerede den 28. Januar rettet Opfordring derom til Forbundene, og der er iværksat Sympatistrejker af Dansk

Arbejdsmandsforbund, Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund i betydeligt Omfang.

Vedrørende Spørgsmaalet om Iværksættelse af Generalstrejke er det Forretningsudvalgets absolute og enstemmige Mening, at den ikke er anvendelig i den foreliggende Situation.

Generalstrejken er anvendelig og berettiget, naar det gælder om Kamp imod Samfundet, der kan eller bør munde ud i en Revolution, men ikke saa længe det gælder en Kamp med Arbejdsgiverforeningen. Det er den, vi kæmper med og har imod os, men overfører vi Kampen paa Samfundet og dets Institutioner, bliver det dette, vi kommer til at slaas med og faar derved alle imod os, og dette skulde vi undgaa saa længe som muligt.

Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi den 28. Februar en Skrivelse, hvori erindres om deres tidligere Meddelelse om, at hvis Arbejdsstandsningen blev af lang Varighed, vilde man ikke vedstaa den betingelsesvise Tiltræden af Mæglingsforslaget, men tilføjede, at man er villig til at afslutte Konflikten, saasnart der er opnaaet Enighed om de almindelige Bestemmelser og Mæglingsforslaget er vedtaget af Fagforbundene.

Omtrent samtidig modtog vi en Forespørgsel fra Forligsinstitutionen om, hvorledes vi vilde stille os til Drøftelse af Arbejdstiden i Mæglingsforslaget, og om Muligheden af at der indenfor et eller andet Fag kunde bringes Forhandlinger i Gang paa Grundlag af Mæglingsforslaget om en Overenskomstordning.

Forretningsudvalget stillede sig velvillig overfor Tanken angaaende Forhandling om Arbejdstiden i Haab om, at der ogsaa kunde gives Adgang til Forhandling om de øvrige Stridspunkter, derimod var man betænkelig ved, at der samtidig kunde forhandles i de enkelte Organisationer. Forhandlingerne blev derefter paabegyndt den 3. Marts, og der tilvejebragtes Enighed om at genoptage Forhandlingen om de almindelige Bestemmelser i Havneoverenskomsterne, og ved disse lykkedes det at faa en Række Uoverensstemmelser ryddet af Vejen, om de tilbageværende Uoverensstemmelser er der af Forligsmændene rettet en Henstilling til Parterne. Denne er dog vist ikke taget til Følge, saa Striden angaaende Havnene er saaledes endnu ikke løst.

Efter langvarige Forhandlinger var der tilvejebragt Enighed om at forny Overenskomsten af 17. Maj 1919 om Arbejdstiden uforandret, med Undtagelse af Opsyn og Vagtmandskab, som skulde holdes udenfor Overenskomsten.

Derimod nægtede Arbejdsgiverne enhver Forandring af Lønreduktionen og Betalingen for Overarbejde.

Det lykkedes at faa Typograferne udløst af Mæglingsforslaget, og der blev derefter optaget Forhandling om de foreliggende Uoverensstemmelser, og der opnaaedes da ogsaa Enighed om et Forslag, hvorom der nu stemmes.

Bestemmelsen om Kranførerne blev ligeledes taget ud af Mæglingsforslaget.

Forhandlinger har ogsaa været forsøgt i Tekstilfaget, men uden Resultat. Angaaende Snedkerne i Jernindustrien tilvejebragtes Enighed om et Lønspørgsmaal. Der har ligeledes været forhandlet om Indførelse af 2-aarige Overenskomster med Nedsættelse af Lønnen i Forhold til Pristallet, i Februar og August. Vor Stilling dertil var afvisende, fordi vi er ængstelige ved stadig at følge Pristallet i nedadgaaende Retning.

Den 9. Marts fremsatte Forligsinstitutionen en Henstilling til Parterne med Opfordring om at slutte sig til denne.

Lad os nu se, hvori Forandringerne bestaar.

Punkt 1 i Mæglingsforslaget af 3. Februar gik ud paa, at *de til og med 1. Februar 1922 udløbende Overenskomster forlænges for et Aar med de i Fagene vedtagne Ændringer*, og at

Overenskomsten for Typograferne skulde forlænges til 1. Februar 1923.

I Forslaget af 9. Marts er de Overenskomster, som udløber *til og med 1. Marts, medtagne, og Bestemmelsen om Typograferne er udgaaet.*

Bestemmelsen om, at Lønnen skal reduceres med 15 pCt., er opretholdt, Bestemmelsen om, at Lønningerne ændres efter den *15. August* med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet for Februar, er ændret til, *Pristallet er lavere end 206 eller højere end 218.* Det vil sige, at de

tre første Procent, Pristallet gaar ned, er fritagne for Lønnedsættelse.

Bestemmelsen om, at *Minimallønninger* i Jernindustrien, Skotøjsindustrien og i Fag med Minimallønninger af lignende Størrelse bliver uforandrede, og i andre Fag nedsættes med 15 pCt. og at den i August forhøjes eller nedsættes efter Reglerne for Augustreguleringen, *er uforandret.*

Bestemmelsen om, at Parterne er berettigede til at kræve Forhandling om, at Reglerne for Lønnedsættelsen kan gives en anden Form, derunder ogsaa Hensynet til særlig lave Lønninger for kvindelige Arbejdere, og at Lønnedsættelsen efter Hovedreglen bliver gældende saafremt Enighed ikke opnaas, er forandret til, *at* der kan kræves Forhandling for saavel kvindelige som mandlige Lønninger, som er særlig lave, og at Uoverensstemmelser herom kan afgøres af et Nævn, hvortil hver af Hovedorganisationerne vælger 3 Medlemmer, Formanden udpeges af Forligsinstitutionen.

Punkt 2 i Mæglingsforslaget gaar ud paa, at i Bogtrykfaget og Konfektionsindustrien bliver de Ændringer i Tariffer og Lønninger og de Regler for Februar- og August-Regulering gældende, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, og at Dyrtidstillægget for Bogtrykfaget fastsættes til 14 Kroner pr. Uge.

For Kulkranførere i København nedsættes Lønnen forskudsvis med 31 Øre pr. Time.

Disse Bestemmelser er udgaaet.

Bestemmelsen, der vedrører Jernindustrien, er uforandret.

Punkt 3, Betalingen for Overarbejde.

I Mæglingsforslaget af 3. Februar var det bestemt, at Betalingen for de 2 første Overtimer skulde betales med 25 pCt. Tillæg; det er forandret til, at der for den første Time skal betales 25 pCt. og for den anden Overtime $33^1/_3$ pCt.

I Mæglingsforslaget af 3. Februar angaaende Arbejdstiden var der optaget en Bestemmelse om, at Hovedorganisationerne kan kræve Forhandling om, at der i de Fag, hvor der i visse Maaneder af Aaret arbejdes under 8 Timer daglig, kan ske en højst dertil svarende Forlængelse af Arbejdstiden i andre Maaneder af Aaret. Uoverensstemmelser skulde afgøres af et Nævn.

Denne Bestemmelse er gaaet ud, og i Stedet for er der indsat en Bestemmelse om, at Overenskomsten om Arbejdstiden er forlænget til 1. April 1923, og at et Udvalg skal gennemgaa de hidtil under Forhandlingerne fremførte Oplysninger om de faktiske Forhold angaaende Arbejdstiden her og i andre Lande. Betænkningen afgives senest 1. Juli d. A.

Dermed ver 8-Timers Dagen bevaret.

Der fandtes i Mæglingsforslaget ligeledes en Bestemmelse om, at Opsyn, Vagt- og lignende Tjeneste kan undtages fra Bestemmelsen om 8-Timers Dagen. Uoverensstemmelse skulde afgøres af et Nævn.

I denne Bestemmelse er Ordene »*og lignende Tjeneste*« udgaaet. Det øvrige er bibeholdt. I Henstillingen er det afgjort, at *Opsyn og Vagttjeneste* undtages fra Bestemmelsen om 8-Timers Arbejdsdagen. Vagtfunktionærer, som har særlig Overenskomst, er ikke medregnet.

Endvidere kunde der kræves Forhandling om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift, og saafremt Enighed ikke opnaaedes, skulde Sagen, efter Begæring af en af Parterne, afgøres af et Nævn.

I Henstillingen er det bestemt, at dette Spørgsmaal kan henvises til et Udvalg med den Opgave at fastsætte Vilkaarene for 2- og 3-Holds Drift. Disse træder dog kun i Kraft, naar der er opnaaet Enighed, og Formanden kan kun fungere som Opmand, naar Parterne er enige derom.

Den 10. Marts afholdt Arbejdsgiverforeningen Generalforsamling og forkastede Henstillingen med alle Stemmer imod én, og der vedtoges en Beslutning om ikke at afslutte Konflikten, før det kan ske *i Overensstemmelse med de hidtil krævede Synspunkter.*

Der skal gives 2det Varsel for samtlige Overenskomster, som er udløbne den 1. Marts, og der skal udstedes Frigørelsesvarsel for samtlige i indeværende Aar udløbende Overenskomster. En Række Varsler er allerede indløbne.

Efter at Arbejdsgiverforeningen saaledes har forkastet Henstillingen, rejser sig ganske naturligt det Spørgsmaal, om vi har nogen Interesse i at beskæftige os med dette og tage Stilling dertil.

Forretningsudvalget er imidlertid af den Mening, at vi af Hensyn til Forligsinstitutionen maa behandle og tage Stilling til Forslaget, fordi vi skylder den et Svar.

Men dernæst mener Forretningsudvalget, at vi, bortset fra at Arbejdsgiverforeningen har forkastet Forslaget, bør vedtage det, fordi det taktisk set vil være klogt at gøre det, og fordi vi ikke kan gøre os Haab om at vinde mere end det, der nu foreligger, og fordi det er uforsvarligt at fortsætte Kampen for det, der nu er Parterne imellem.

Efter at Formanden havde endt sit Foredrag, udspandt der sig en meget lang Diskussion, som strakte sig over to Dage og sluttede med, at Forsamlingen vedtog Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts med 328 Stemmer mod 270. 7 Stemmesedler var blanke.

Den vedtagne Beslutning er saalydende:

Da den fra Forligsmændene foreliggende Henstilling af 9. Marts sikrer Opretholdelsen af 8-Timers Arbejdsdagen og byder Indrømmelser overfor andre af Arbejderne gjorte Indvendinger, bl. a. ved Lempelsen af den Lønnedgang, der skal finde Sted, beslutter Generalforsamlingen at anbefale Organisationerne at tiltræde det Forlig, som saaledes er tilbudt ved nævnte Henstilling af 9. Marts.

Denne Anbefaling finder ikke Sted som Udtryk for en tilstedeværende Tilfredshed med nævnte Forlig, men som Udtryk for Organisationens Ønske om i Samfundets Interesse at bidrage til Standsning af den landsskadelige Lockout, som er Arbejdsgiverforeningens Værk.

Fagforeningerne har ganske naturligt maattet modsætte sig Arbejdsgivernes brutale Krav, men medens der fra Arbejdernes Side er vist fornøden Forstaaelse overfor rimelige Ændringer i Overenskomsterne under Hensyn til de herskende økonomiske Vanskeligheder, har Arbejdsgiverforeningen ganske sikkert forværret Erhvervsmulighederne ved den meningsløse Lockout, og samme Forening synes fremdeles at være behersket af en Krigsvilje, der stemmer meget daarligt med de mange Klager over Industriens vanskelige Forhold.

Det vil imidlertid nu staa klart for hele Befolkningen, hvor Ansvaret ligger, hvis Kampen trods De samvirkende Fagforbunds Beslutning fortsættes, og vi nærer ikke Tvivl om, at den offentlige Mening, hvis Vilje til Fred er utvivlsom, vil lære Arbejdsgiverforeningen, at dens Spil med Landets og Folkets Interesser er for højt.

De samvirkende Fagforbund har ikke noget Ønske om at opretholde den Konflikt, der er paatvunget Arbejderne, og da et saadant Ønske heller ikke er til Stede i de enkelte Forbund, anbefales det Forbundene at træde i Forhandling med de respektive Foreninger af Arbejdsgivere for derved at faa tilvejebragt Aftaler om Lockoutens Afslutning ved Fjernelse af de tilstedeværende Uoverensstemmelser, og man opfordrer Forligsinstitutionen til at bringe Arbejdsgiverforeningen til at ophøre med at rejse Hindringer for saadanne Forhandlingers Optagelse og Gennemførelse.

Saafremt Lockouten fortsættes, endog med de af Arbejdsgiverforeningen nu bebudede Udvidelser, vil denne brutale Fremfærd blive mødt af Arbejderklassens enige Vilje til Sammenhold og Sejr. Den Skade, som hele Samfundet kommer til at lide, er, som alle véd, forvoldt ved den desperate Arbejdsgiverpolitik, som Arbejdsgiverforeningen har valgt, og paa dette Omraade er Arbejderklassen ganske uden Ansvar.

Beslutningen blev Dagen efter meddelt Forligsinstitutionen, og til Arbejdsgiverforeningen blev der afsendt en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiverforening.

Ved nærværende tillader vi os at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vor Generalforsamling, der afholdtes den 13. og 14. Marts, resulterede i en Beslutning om, at anbefale Organisationerne at tiltræde Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts d. A.

Efter at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling saaledes har vedtaget at yde sin Medvirkning til, at Striden mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne bringes til Ophør, tillader vi os at henstille til den ærede Arbejdsgiverforening, at tiltræde den Tanke, der er nedlagt i Resolutionen, om at lade Organisationerne træde i

Forhandling, med det Formaal at faa Overenskomsterne fornyede i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

Vi tillader os ligeledes at henstille, at der maa blive afholdt et Møde mellem Repræsentanter for vore Forretningsudvalg for at faa Overenskomsten af 17. Maj 1919 angaaende Arbejdstiden fornyet i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Alfr. Christiansen.

Skrivelsen var bilagt med den paa Generalforsamlingen vedtagne Resolution.

Nye Lock-out-Varsler.

Under 11. ds. har Dansk Arbejdsgiverforening i anbefalet Skrivelse tilsendt vort Forretningsudvalg 2det Varsel om Lockout fra den 20. ds. overfor Medlemmer af en Række Forbund under De samvirkende Fagforbund.

Skrivelsen er saalydende:

I Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 14. f. M. tillader vi os herved at meddele, at vor kompetente Forsamling har vedtaget, at der fra og med Mandag den 20. ds. ved den normale Arbejdstids Begyndelse iværksættes Arbejdsstandsning i følgende Tilfælde:

Overfor

Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer i Hobro, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Foreningen af Arbejdsgivere i Hobro, Hobro Vognmandsforening og Det forenede Dampskibsselskab, dog med Undtagelse af de ved Hestepasning beskæftigede Arbejdere;

Keramisk Forbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Bornholms keramiske Fabrikantforening;

Børsteindustriarbejderforbundet i Danmark;

Dansk Glasarbejderforbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Fabrikantforeningen af Glasslibere i Danmark;

Isoleringsarbejdernes Fagforening i København og Aarhus;

De paa Hillerød Dampvognfabrik beskæftigede Arbejdere, dog med Undtagelse af Kedelpassere og Medlemmer af Træindustriarbejderforbundet;

Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Øresunds chemiske Fabrikker;

Kvindeligt Arbejderforbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeningers Sæbefabrik i Viby; samt

Kuskenes Fællesforbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien, Foreningen af danske Oliemøllere, Kalk- og Teglværksforeningen af 1893, Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn, Tømmerhandlerforeningen i København, A/S Christiansholms Fabrikker og Teglværkernes Centralkontor, dog med Undtagelse af de ved Hestepasning beskæftigede Arbejdere;

alt forsaavidt der ikke forinden Lockoutens Ikrafttræden maatte være opnaaet en for Arbejdsgiverforeningen og dens Medlemmer tilfredsstillende Ordning af samtlige til og med 1. Marts d. A. udløbne Overenskomster.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

Samme Dag modtog vi, ligeledes i anbefalet Brev, et 1ste Varsel om Lockout overfor Medlemmer af Organisationer, hvis Overenskomster udløber til og med Udgangen af April Maaned d. A.

Dette Varsels Ordlyd er saalydende:

Herved tillader vi os at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte anse for

nødvendigt for at bringe den løbende Konflikt til en Afslutning samt for at skaffe ordnede Overenskomstforhold for de af vore Medlemmer, hvis Overenskomster udløber til og med Udgangen af April Maaned d. A.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

Typograferne ved de københavnske Dagblade.

Under 16. ds. har Dansk Arbejdsgiverforening tilsendt vort Forretningsudvalg en anbefalet Skrivelse, der er saalydende:

»Efter at den mellem Styrelserne for Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund under 10. ds. vedtagne Overenskomst af nævnte Forbunds Medlemmer er blevet forkastet, tillader vi os herved at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at forsaavidt der ikke forinden maatte være opnaaet Enighed om en almindelig Ordning af Fagets Løn- og Arbejdsvilkaar, vil de ved de københavnske Dagblade beskæftigede Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund fra og med Fredag den 31. Marts være at aflønne i Henhold til Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 3. og 8. Februar.«

Vi har straks protesteret overfor Arbejdsgiverforeningen imod den Maade, hvorpaa man vil tvinge Typograferne til en Lønreduktion og agter at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret over Arbejdsgivernes Adfærd.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling afholdes 16. - 17. og event. 18. Maj.

(Repræsentantskabsmøde afholdes 15. Maj)

Ifølge Lovens § 33 skal *den ordinære Generalforsamling* afholdes hvert tredie Aar i April Maaned. Den sidste ordinære Generalforsamling blev afholdt i April 1919, og der skal altsaa atter i Aar afholdes ordinær Generalforsamling. Denne vil dog ikke finde Sted før den 16.—18. Maj. Den 15. Maj, altsaa Dagen før Generalforsamlingen, skal der afholdes Repræsentantskabsmøde. Grunden til denne Udsættelse skyldes den Omstændighed, at der skal afholdes en international faglig Kongres i Rom den 20. April og følgende Dage, og paa denne Kongres skulde Repræsentanter for vort Forretningsudvalg gerne være til Stede.

Paa de ordinære Generalforsamlinger skal der afgives Beretning om Virksomheden for den treaarige Periode, Regnskaberne for de tre sidste Aar skal forelægges til Godkendelse, og der skal endvidere foretages Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget (Formand, Næstformand, Kasserer, 3 Sekretærer og 8 Medlemmer) samt vælges en Revisionskomité paa 3 Medlemmer og et Grænseudvalg paa 5 Medlemmer.

Forslag om Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelse af Lovbestemmelser kan kun behandles og vedtages paa de ordinære Generalforsamlinger. Forslag herom skal være fremsat mindst 6 Maaneder før Generalforsamlingen.

Andre Forslag, som ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, skal efter Lovens § 36 indsendes inden 1. Marts, men da Generalforsamlingen nu er udsat til midt i Maj, vil det være tidlig nok at indsende saadanne Forslag inden 1. April.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Forbundene og deres Afdelinger gøres opmærksom paa, at Den faste Voldgiftsrets Kendelser samlede og hæftede for hvert Aar kan faas til Købs ved Henvendelse til vort Kontor.

Prisen er: Aargangen 1919 Kr. 5,00
— 1918 » 2,00
alle andre Aargange » 1,50

E. Svendsen,
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ✻ KØBENHAVN DEN 25. MARTS 1922 ✻ 18. AARGANG

Stor-Lock-outen.

Som i forrige Nr. af dette Blad meddelt, sendte vort Forretningsudvalg Dansk Arbejdsgiverforening en Skrivelse, bilagt med den paa Generalforsamlingen den 13. og 14. Marts vedtagne Resolution, og i denne Skrivelse henstilledes det til Arbejdsgiverforeningen at lade Organisationerne træde i Forhandling med det Formaal at faa Overenskomsterne fornyede i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts, samt at der afholdes et Møde mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg for at faa Overenskomsten af 17. Maj 1919 angaaende Arbejdstiden fornyet i Henhold til den ovennævnte Henstilling fra Forligsinstitutionen.

Paa denne Skrivelse modtog vi den 20. Marts en saalydende Svarskrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 15. ds., hvori meddeles Ordlyden af en paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 14. Marts vedtagen Resolution, skal vi — uden iøvrigt at komme ind paa de i Resolutionen indeholdte Betragtninger, hvis Indhold vi paa mange Punkter maa tage bestemt Afstand fra — tillade os at bemærke følgende:

De samvirkende Fagforbunds Opfordring til Arbejdsgiverforeningen om nu at lade Organisationerne træde i Forhandling forbavser os noget, da det ikke kan være det ærede Forretningsudvalg ubekendt, at det har været Arbejdsgiverforeningens Bestræbelse fra allerforste Færd at søge at faa alle de enkelte Fag til at træde i Forhandling med hinanden og afslutte Overenskomst indbyrdes, men vi er der stødt paa Modstand fra saa godt som alle Deres Organisationers Side, navnlig Dansk Arbejdsmandsforbund.

Arbejdsgiverforeningen staar imidlertid fremdeles paa det samme Standpunkt, og dette har vi vist i Praksis. Resultaterne har imidlertid ikke været opmuntrende. Endnu i den allersidste Tid har man talt sig til Rette indenfor et Par større Organisationer, men den Overenskomst, man er naaet til, er blevet forkastet af de vedkommende Arbejderorganisationer til Trods for, at der var opnaaet fuldkommen Enighed, og til Trods for at Arbejdernes Repræsentanter havde lovet at anbefale Overenskomsterne.

Efter gennem Pressen at være bleven bekendt med den nu fremsendte Resolution har Arbejdsgiverforeningen ønsket at gøre et nyt Forsøg paa at naa til ordnede Forhold gennem Forhandling mellem Underorganisationerne, idet man har opfordret nogle af Underorganisationerne til at optage Forhandling med de paagældende Arbejderorganisationer. En af disse Organisationer, der saaledes optog Forhandling, var Foreningen af Arbejdsgivere i Randers. Resultatet var imidlertid dette, at der ikke fra Arbejdernes Side var Tale om at faa Overenskomsten »fornyet i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts«, idet den paagældende Fagforening, efter Ordre fra Dansk Arbejdsmandsforbund, nægtede at gaa med til den i Mæglingsforslaget indeholdte Nedsættelse, men kun vilde tage en Nedsættelse paa $10^1/_2$ pCt. uden yderligere Ændringer i Overenskomsten, og samme Svar har et Par af vore andre Organisationer faaet under Forhandling med Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund.

Dette frister jo ikke til Gentagelse af Forsøgene, men Arbejdsgiverforeningen

skal iøvrigt ikke modsætte sig, at der optages Forhandling i Underorganisationerne, forsaavidt der maatte fremkomme Opfordring hertil.

Naar det ærede Forretningsudvalg endelig henstiller, at der afholdes et Møde mellem Repræsentanter for de to Forretningsudvalg for at forny Overenskomsten af 17. Maj 1919 i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts, tillader vi os at henlede De samvirkende Fagforbunds Opmærksomhed paa, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling har forkastet den nævnte Henstilling, og at vi iøvrigt er af den Anskuelse, at naar De samvirkende Fagforbund ikke er i Stand til at afslutte nogen almindelig Overenskomst, der omfatter samtlige Deres Medlemmer, for noget andet Omraade, er der ikke nogen særlig Grund til at optage generelle Forhandlinger om Arbejdstidsspørgsmaalet. Imidlertid har Arbejdsgiverforeningen jo aldrig vægret sig ved at optage en Forhandling med De samvirkende Fagforbund, og skulde det ærede Forretningsudvalg derfor fremdeles ønske en Forhandling med os om Arbejdstidsspørgsmaalet, vil vi være villige til at deltage i en saadan.

P. F. V.

H. Langkjær.

/ Sophus Agerholm.

Straks efter Modtagelsen af denne Skrivelse afholdt vort Forretningsudvalg et Møde, og Resultatet af dette Møde blev Afsendelsen af en Skrivelse, hvori vi paany opfordrede Arbejdsgiverforeningen til at lade Parterne træde i Forhandling paa Grundlag af Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

De samvirkende Fagforbund sendte den 20. Marts Forretningsudvalget for Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse:

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt gik De samvirkende Fagforbunds Generalforsamlings Beslutning ud paa, at ville anbefale Organisationerne at tiltræde Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts, og at anbefale Forbundene at træde i Forhandling med de respektive Foreninger af Arbejdsgivere, for derved at faa truffet Aftaler om Lockoutens Afslutning ved Fjernelse af tilstedeværende Uoverensstemmelser.

Det var i Henhold til denne Beslutning, at vi under 15. ds. foreslog at lade Organisationerne træde i Forhandling med det Formaal at faa Overenskomsterne fornyede i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts. Et imødekommende Svar herpaa vilde have banet Vej for en ny Afstemning i Organisationerne. Ved den under 18. ds. modtagne Meddelelse om, at Arbejdsgiverforeningen har forkastet ovenfor nævnte Henstilling, er Vejen til en saadan Afstemning spærret; thi der foreligger jo herefter intet Forslag at stemme over og intet, som ved Afstemning kan føre til et positivt Resultat.

Arbejdsgiverforeningens Forkastelse af Henstillingen har saaledes medført, at der nu er lange Udsigter til, at der kan tilvejebringes Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar i de forskellige Fag.

Skal der, saaledes som Sagen nu ligger, være Tale om at faa tilvejebragt nye Arbejdsaftaler, kan det, forsaavidt Arbejdsgiverforeningen ikke tillader sine Organisationer at tiltræde Forligsinstitutionens Henstilling, kun ske ved, at der paany maa optages frie Forhandlinger i Organisationerne.

Da denne Vej er baade lang og trang, og kun har ringe Udsigt til at bringe Enighed til Veje, tillader vi os at henstille, at der gives de Arbejdsgivere og Arbejdere, som kan enes derom, Adgang til at afslutte Overenskomst paa Grundlag af Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

/ Alfr. Christiansen.

Der blev endvidere tilsendt de tilsluttede Forbund et Cirkulære, hvori det henstilles, at Organisationerne tager imod Arbejdsgivernes Tilsagn om Forhandling, og at man meddeler vort Forretningsudvalg Resultatet af eventuelle Forhandlinger.

2det Loçk-out-Varsel

for en Række Organisationer, hvis Overenskomster er udløbne eller udløber den 1. April d. A.

Dansk Arbejdsgiverforening har Lørdag den 18. Marts sendt Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund følgende Skrivelse:

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 11. Marts d. A. tillader vi os herved at meddele, at en kompetent Forsamling har vedtaget, at der fra og med Fredag den 31. Marts ved den normale Arbejdstids Afslutning iværksættes Arbejdsstandsning overfor:

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet.

Bogbinderforbundet (herunder Papirvarearbejdernes Fagforen.).

Dansk Brolæggerforbund, dog for Kobenhavns Vedkommende med Undtagelse af nodvendige Brolægningsarbejder for Stat, Kommune, Sporveje, Kobenhavns Telefonselskab og Kobenhavns Havnevæsen.

Dansk Stenarbejderforbund.

Drejerforbundet i Danmark.

Forgylderforbundet, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos Foreningen af danske Rammefabrikanter.

Handskemagerforbundet.

Kurvemagerforbundet.

Dansk Rebslageriarbejderforbund.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund.

Dansk Skotojsarbejderforbund.

Dansk litografisk Forbund, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos Reproduktionsanstalternes Principalforening.

Snedkerforbundet i Danmark.

Stukkatorernes Fagforening af 1920 og Stukkatorernes Fagforening i Aarhus.

Kvindeligt Arbejderforbund, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos:

Foreningen af danske Farve- og Lakfabrikanter.

Foreningen af Arbejdsgivere i Jern-, Metal- og Kludebranchen.

Akts. Jacob Holm & Sønner.

Dansk Tapetfabrikantforening.

Foreningen af danske Tændstikfabrikker.

Akts. Aalborg Halmvarefabrikker.

Dansk Afvulkaniseringsfabrik, Koge.

C. Reiermanns Papfabrik.

Akts. De forenede Gummi- og Luftringefabrikker.

Akts. Skandinavisk Gummi-Compagni.

Blyantfabrikken »Viking«.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos Bornholms Maskinfabrik og Akts. Bornholms Maskinfabrik, Nordre Jernstoberi, Ronne, samt

Dansk Arbejdsmandsforbund, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos:

Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne.

Foreningen af Arbejdsgivere i Aarhus.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn.

Foreningen af Lagergrossister i Aarhus.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Assens Havn.

Foreningen af Arbejdsgivere i Brabrand og Omegn.

Foreningen af Arbejdsgivere i Esbjerg (dog med Undtagelse af de ved Arbejde med Eksport af Landbrugsprodukter beskæftigede Arbejdere og Arbejderne ved Akts. De forenede Isværker).

Kobmændenes Arbejdsgiverforening i Faaborg.

Foreningen af Arbejdsgivere i Fredericia.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Frederikshavn Havn.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Kolding Havn.

Koge Arbejdsgiverforening.

Foreningen af Arbejdsgivere i Middelfart.

Foreningen af Arbejdsgivere i Nykobing F.

Kobmændenes Arbejdsgiverforening i Præstø.

Kobmændenes Arbejdsgiverforening i Roskilde.

Foreningen af Arbejdsgivere i Skive.

Kobmændenes Arbejdsgiverforening i Struer.

Kobmændenes Arbejdsgiverforening i Stubbekobing.

Vejle Arbejdsgiverforening.

Bornholms keramiske Fabrikantforening.

Ronne Vognmandsforening.

Brolægningsentreprenørforeningen for København — dog ved Undtagelse af nødvendige Brolægningsarbejder for Stat, Kommune, Sporveje, Københavns Telefonselskab og Københavns Havnevæsen — og Sjælland og Lolland-Falster.

Bornholms Murermesterforening.

Bornholms Stenhuggermesterforening.

Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening (for Vejle og Faaborg).

Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening.

Entreprenørforeningen (herunder Helsingør Entreprenørforening).

Entreprenørforeningen i Aalborg (for Strøybergs Kridtbrud).

Entreprenørforeningerne i Aarhus, Horsens og Odense.

Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve.

Gas- og Vandmesterforeningen af 1919 og Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn (dog med Undtagelse af de ved nødvendige Reparationer af Gas- og Vandledninger samt de i koncessionerede Virksomheder beskæftigede Jord- og Betonarbejdere).

Foreningen af danske Farve- og Lakfabrikanter.

Københavns Farvehandlerforening.

Foreningen af Arbejdsgivere i Jern-, Metal- og Kludebranchen.

Foreningerne af Mosaikfabrikanter i Kobenhavn og Jylland.

Kobenhavns Mur- og Stenhuggerlaug.

Stenhuggermesterforeningerne for Kobenhavn og Jylland.

Stukkaturfagets Mesterforening.

Dansk Tapetfabrikantforening.

Kobenhavns Mørtelværker.

Foreningen af danske Tændstikfabrikker.

Vognmandsforeningerne for Aalborg og Nørresundby, Aarhus (dog med Undtagelse af Renovationskørsel og Kørsel for Mejerierne), Esbjerg (dog med Undtagelse af de ved Arbejde med Eksport af Landbrugsprodukter beskæftigede Arbejdere), Odense, Randers (dog med Undtagelse af Renovationskørsel), Roskilde, Silkeborg, Svendborg og Vejle.

Akts. Aalborg Halmvarefabrikker.

Bornholms Maskinfabrik og Akts. Bornholms Maskinfabrik, Nordre Jernstøberi.

Dansk Afvulkaniseringsfabrik, Koge.

Akts. Det forenede Dampskibsselskab, for saa vidt angaar Beskæftigelse i Aalborg og Nørresundby, Aarhus, Esbjerg (dog med Undtagelse af de ved Arbejde med Eksport af Landbrugsprodukter beskæftigede Arbejdere), Faaborg, Fredericia, Frederikshavn, Kolding, Middelfart, Skive, Struer og Vejle.

Akts. De forenede Gummi- og Luftringefabrikker.

Akts. Skandinavisk Gummi-Compagni.

Snedkerfirmaerne C. B. Hansen og Akts. Lysberg & Hansen.

Akts. Vilhelm Hansen & Co.

Jacob Holm & Sønner og Slagelse mek. Hampegarnsspinderi.

Akts. Møens Stenminer.

C. Reiermanns Papfabrik.

Blyantfabrikken »Viking« samt

Kokes- og Saltværksarbejderne hos Akts. Christiansholms Fabrikker og Akts. De forenede Vognmandsforretninger,

med Undtagelse af de ved Hestepasning beskæftigede Arbejdsmænd.

Den varslede Lockout iværksættes dog ikke, for saa vidt der forinden maatte være opnaaet en for vore interesserede Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af de Overenskomstforhold, der er udløbne eller udløber den 1. April d. A.

P. F. V.
H. Langkjær.
/ Sophus Agerholm.

Samme Dag udstedte Arbejdsgiverforeningen 2det Varsel om Lockout fra den 27. Marts overfor Medlemmer af Malerforbundet i Danmark:

Varslet havde følgende Ordlyd:

I Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 14. f. M., hvorved vi gav 1. Varsel om Arbejdsstandsning overfor Arbejdere, beskæftigede hos de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster udløb den 1. Marts d. A., tillader vi os herved at meddele, at vor kompetente Forsamling nu har vedtaget fra og med Mandag den 27. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse at iværksætte Arbejdsstandsning overfor samtlige Medlemmer af Malerforbundet i Danmark, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, alt for-

saavidt der ikke forinden maatte være opnaaet Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaarene indenfor Malerfaget.

P. F. V.
Einar Jørgensen.
/ Carl Plum.

Endvidere udsendte Arbejdsgiverforeningen den 20. Marts to saalydende Lockoutvarsler:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 11. ds., hvorved vi fremsendte 1. Varsel om Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund ,beskæftigede hos de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster udløber til og med Udgangen af April Maaned d. A., tillader vi os herved at meddele, at vor kompetente Forsamling nu har vedtaget, efter at Forhandlingerne indenfor Skrædderfaget er endt uden Resultat, at der fra og med Fredag den 31. Marts d. A. ved den normale Arbejdstids Afslutning iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige Medlemmer af Dansk Skrædderforbund, for saa vidt angaar Beskæftigelse hos Skrædderlauget i Kobenhavn, Centralforeningen af Skræddermestre i Jylland, Fyn og Østifterne, Foreningen af danske Herrelingerifabrikanter, Mesterforeningen for Farveri- og Vaskeriejere og Firmaerne M. J. Madsen, Vejle, W. Wegener, Vejle, og J. Chr. Moller & Co., Aarhus, alt for saa vidt der ikke forinden maatte være opnaaet en for vore Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaar indenfor Faget.

P. F. V.
Einar Jørgensen.
/ Sophus Agerholm.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor anbefalede Skrivelse af 11. ds., hvorved vi fremsendte 1. Varsel om Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, beskæftigede hos de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster udløber til og med Udgangen af April Maaned d. A., tillader vi os herved at meddele, at vor kompetente Forsamling nu har vedtaget, at der fra og med Lørdag den 15. April d. A. ved normal Arbejdstids Ophør iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige Medlemmer af Dansk Læder- og Skindarbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund, forsaavidt angaar Beskæftigelse hos Foreningen af danske Læderfabrikanter, alt for saa vidt der ikke forinden maatte være opnaaet en for vore Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaarene indenfor Faget.

P. F. V.
Einar Jørgensen.
/ Carl Plum.

En Del af de udenforstaaende Organisationer har ogsaa modtaget nye Lockoutvarsler.

Bl. a. har Murerforbundet i Danmark modtaget 1. Lockoutvarsel vedrørende Entreprenørforeningen, Aalborg Entreprenørforening, Aarhus Entreprenørforening, Horsens Entreprenørforening, Odense Entreprenørforening og Entreprenørforeningen for Svendborg og Omegn.

Tømrerforbundet i Danmark: 1. Lockoutvarsel vedrørende Aalborg Entreprenørforening, Aarhus Entreprenørforening, Horsens Entreprenørforening, Odense Entreprenørforening, Entreprenørforeningen for Svendborg og Omegn, Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyn og Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne.

Arbejdsmændenes Fagforening for Koge og Omegn: 1. Lockoutvarsel vedrørende Foreningen af Arbejdsgivere i Koge, Entreprenørforeningen og Akts. Collstrop.

Internationalt Fagforeningsforbund.

International Fagforeningskongres i Rom

Den 20. April og følgende Dage afholder »Internationalt Fagforeningsforbund« Kongres i Rom. (Ifølge Lovene skal der afholdes saadanne Kongresser hvert andet Aar).

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Kongressens Aabning.
2. Mandaternes Prøvelse.
3. Aarsberetning.
4. Regnskaberne.
5. Ændringer i Lovene.

6. Valg af Bestyrelse og Forretningsudvalg.
7. Den internationale Reaktion, med særlig Henblik paa Kampen om 8-Timers Dagen (Indleder: C. Mertens).
8. Europas Genopbyggelse (Indleder: L. Jouhaux).
9. Afrustning og Krig mod Krigen (Indleder: Edo Fimmen).

Den internationale Fagforeningsbevægelses Enhed.

Paa »Internationalt Fagforeningsforbund«s Forretningsudvalgsmøde i Bryssel den 16. Februar d. A. blev der ført længere Forhandlinger med Repræsentanten for den norske faglige Landsorganisation, Ole O. Lian, om den europæiske Arbejderbevægelses Splittelse som Følge af det røde Fagforeningsinternationales Optræden.

Resultatet af disse Forhandlinger blev sammenfattet i følgende Offentliggørelse:

»Den 17. Februar fandt der i Bryssel en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge og Forretningsudvalget for det internationale Fagforeningsforbund om Muligheden af at virkeliggøre de fagligt organiserede Arbejderes Enhedsfront mod den voksende Reaktion.

Forhandlingerne udviste endnu en Gang, at man fra det Internationale Fagforeningsforbunds Side stedse er traadt i Skranken for Proletariatets Enhed, og det vil blive hilst med Glæde, hvis de i de russiske Fagforeninger organiserede Arbejdere vilde være rede til sammen med deres Kolleger i andre Lande at fremskaffe denne Enhed.

Det internationale Fagforeningsforbunds Forretningsudvalg erklærer sig til enhver Tid rede til en Sammenkomst med en befojet Repræsentation for Ruslands fagligt organiserede Arbejdere.«

Arbejdsløsheden i Januar 1922.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Januar Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Januar 1922	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		6. Jan.	13. Jan.	20. Jan.	27. Jan.
Hovedstaden:		pCt.	pCt	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	11869	43,5	44,6	45,4	46,6
Anden Industri..	62397	28,6	28,7	28,4	28,4
Handel	9516	8,7	9,2	9,2	9,1
Arbejdsmænd ...	31308	21,8	22,1	22,8	23,0
Ialt...	115090	26,6	26,9	27,1	27,2
Provinserne:					
Bygningsindustri	20257	51,6	53,6	56,1	58,4
Anden Industri..	57179	23,6	23,9	24,6	24,8
Handel	11265	6,1	6,3	6,3	6,3
Arbejdsmænd ...	76170	24,4	27,1	28,5	30,1
Ialt...	164871	26,2	27,8	29,0	30,1
Hele Landet...	279961	26,4	27,5	28,2	28,9

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af nedenstaaende Maaneder:

Januar Maaned	1920	. . .	13,2 pCt.
Februar —	—	. . .	9,6 —
Marts —	—	. . .	6,7 —
April —	—	. . .	3,5 —
Maj —	—	. . .	2,8 —
Juni —	—	. . .	2,1 —
Juli —	—	. . .	2,1 —
August —	—	. . .	2,4 —
September —	—	. . .	2,7 —
Oktober —	—	. . .	3,6 —
November —	—	. . .	6,1 —
December —	—	. . .	15,1 —
Januar —	1921	. . .	19,7 —
Februar —	—	. . .	23,2 —
Marts —	—	. . .	23,6 —
April —	—	. . .	21,7 —
Maj —	—	. . .	18,6 —
Juni —	—	. . .	16,8 —
Juli —	—	. . .	16,7 —
August —	—	. . .	17,7 —
Septbr. —	—	. . .	16,6 —
Oktober —	—	. . .	18,3 —
November —	—	. . .	20,8 —
December —	—	. . .	25,2 —
Januar —	—	. . .	28,9 —

Ved Slutningen af Januar Maaned 1922 er Arbejdsløsheden relativt af samme Omfang som i Januar 1918 og 1919 og ca. $1^1/_2$ Gang større end i tilsvarende Maaned i Aarene 1910—15.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ✻ KØBENHAVN DEN 1. APRIL 1922 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1922.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1922.

Forretningsudvalget.

Stor-Lock-outen.

Nye Forhandlinger mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg.

Som Svar paa vort Forretningsudvalgs Skrivelse af 20. Marts til Dansk Arbejdsgiverforening, hvori vi paany henstillede, at der gives de Arbejdsgivere og Arbejdere, som kan enes derom, Adgang til at afslutte Overenskomst paa Grundlag af Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts, modtog vi under 23. s. M. en saalydende Skrivelse:

»Under 20. Marts har De samvirkende Fagforbund henstillet til os at foranledige, at der gives de Arbejdsgivere og Arbejdere, som kan enes derom, Adgang til at afslutte Overenskomster paa Grundlag af Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

Vi skal i den Anledning tillade os at erindre det ærede Forretningsudvalg om, at Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling har forkastet Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts, og vort Forretningsudvalg savner derfor enhver Beføjelse til at give de under Arbejdsgiverforeningen staaende Organisationer Paalæg om at træde i Forhandling med De samvirkende Fagforbunds Underorganisationer med det Formaal at afslutte Overenskomster paa nævnte Henstillings Grundlag.

Vi deler imidlertid ganske det ærede Forretningsudvalgs Betragtning, at det vil være en lang og trang Vej, hvis Underorganisationerne nu paa dette Tidspunkt paa fuldkommen frit Grundlag skulde søge at faa Overenskomster afsluttet, thi selv om Forhandlingerne angaaende almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne kan siges at være ført til Ende — bortset fra visse betydende Grupper indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund — er Vanskelighederne jo ikke blevet mindre efter den voldsomme Agitation, der er rejst imod Arbejdsgiverforeningen af visse af Deres Underorganisationers Ledere, og som har fremkaldt Betragtninger af en saa uligevægtig Natur, at det ikke kan forundre, at De samvirkende Fagforbunds Organisationers Medlemmer i nogen Grad har mistet det rolige Omdomme.

Dels under Hensyn hertil og dels ogsaa under Hensyn til, at der den 1. April vil indtræde nye Arbejdsstandsninger, vil vi anse det for nyttigt, at vore Forretningsudvalg optager Situationen til Drøftelse, under hvilken vi da ogsaa kunde faa Lejlighed til overfor det ærede Forretningsudvalg at klargøre vor Stilling til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

Saafremt det ærede Forretningsudvalg er enig i, at et saadant Møde afholdes, beder vi Dem paa sædvanlig Maade aftale det med vort Kontor.

P. F. V.
H. Langkjær.«

Der blev derefter afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, som strakte sig over det meste af Mandag den 27. og Tirsdag den 28. Marts.

Fællesmødet forløb imidlertid resultatløst, idet Arbejdsgiverforeningens

Repræsentanter fremsatte Forslag, som det var ganske umuligt at akceptere.

Dagen efter havde Forligsinstitutionen Konferencer med saavel Arbejdsgiverforeningens Formand, Hr. Langkjær, som De samvirkende Fagforbunds Næstformand, Alfr. Christiansen, idet Formanden, Carl F. Madsen, paa Grund af Sygdom ikke kunde deltage i disse Dages Forhandlinger.

Dansk Arbejdsmandsforbund vil iværksætte Sympatistrejke

De samvirkende Fagforbund har under 29. Marts tilstillet Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Under 22. ds. har Dansk Arbejdsmandsforbund i anbefalet Brev meddelt den ærede Arbejdsgiverforening, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der etableres Arbejdsstandsning af Forbundets Medlemmer hos og overfor Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening i det Omfang den kompetente Forsamling maatte finde fornødent.

I Fortsættelse heraf skal vi da ved nærværende meddele, at vor kompetente Forsamling har godkendt Dansk Arbejdsmandsforbunds 1. Varsel og paa Forbundets Forslag vedtaget, at der fra og med Torsdag den 6. April ved normal Arbejdstids Begyndelse om Morgenen etableres Arbejdsstandsning af samtlige de af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer, der er beskæftiget hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening med Undtagelse af de Skovarbejdere, der er beskæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug, de Medlemmer af den københavnske Lager- og Pakhusarbejder-Afdeling, der er beskæftiget paa Det kgl. Teater, Medlemmer af Afdelingen for Film- og Forlystelsesfunktionærer, der beskæftiges hos Medlemmer af Biografteaterejerforeningen for København og Omegn, Medlemmer af Næstved-Afdeling, der er beskæftiget paa Bryggeriet »Phøni« samt raadanne Arbejder, hvis Standsning hindrer Befolkningens Forsyning med Levnedsmidler, og endelig med Undtagelse af saadanne Tilfælde, hvor Stats- eller Kommunal-Myndigheder paaviser, at Standsningen af den paagældende Virksomhed direkte hindrer Samfundsfunktioner, samt de Arbejdsgivere, med hvem der af Dansk Arbejdsmandsforbund er eller maatte blive truffet en endelig eller midlertid Ordning om Løn- og Arbejdsvilkaar.

P. F. V.

Alfr. Christiansen.

/ Hans Jacobsen.

Typograferne ved de københavnske Dagblade.

Som meddelt i dette Blads Nr. 38 protesterede vort Forretningsudvalg imod Dansk ArbejdsgiverforeningsVarsel om, at Typograferne ved de københavnske Dagblade fra og med den 31. Marts vilde være at aflønne i Henhold til Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 3. og 8. Februar, som værende et Brud paa Septemberforliget og indbragte straks Klage herover til Den faste Voldgiftsret. Denne Ret har nu afsagt Kendelse i den Klage (se Den faste Voldgiftsret, Sag Nr. 564).

Da Kendelsen var kommen til Arbejdsgiverforeningens Kundskab, afsendtes der under 25. Marts et saalydende 1ste Lockout-Varsel.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Tvungen af den af Den faste Voldgiftsret i Dag afsagte Kendelse i Typografsagen, hvorved det fastslaas, at Arbejdsgiverforeningen kun gennem Iværksættelse af Lockout kan frigøre sine Medlemmer fra vedblivende at betale Typograferne ved de københavnske Dagblade efter den forlængst opsagte og udløbne Tarif, nødes vi til at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor samtlige ved københavnske Dagblade beskæftigede Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund, forsaavidt der ikke forinden Arbejdsstandsningens Iværksættelse maatte være opnaaet en for vore interesserede Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsforhold i det københavnske Bogtrykfag.

P. F. V.

H. Langkjær.

/ Sophus Agerholm.

Forslag om tvungen Voldgift.

Den radikale Rigsdagsgruppe har i Folketinget forelagt et Forslag til Lov om Oprettelse af en midlertidig Voldgiftsret til Afgørelse af den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund herskende Arbejdsstrid.

Dette Forslag fandt ingen Tilslutning fra de øvrige Partier paa Rigsdagen, men er forøvrigt oversendt til Udvalgsbehandling.

Vi aftrykker nedenfor Forslaget i dets Helhed:

§ 1.

Saafremt den mellem de Organisationer, der er tilsluttede »Dansk Arbejdsgiverforening« og »De samvirkende Fagforbund i Danmark« herskende Arbejdsstrid samt de øvrige Arbejdsstridigheder, der i Forbindelse dermed har været Genstand for Mægling af den i Henhold til Lov Nr. 526 af 21. December 1921 oprettede Forligsinstitution, ikke inden den 31. Marts d. A. Kl. 12 Middag er bragt til Ophør ved Overenskomst mellem Parterne, bliver Afgørelse at træffe ved Voldgift.

Lockout'en maa ikke udvides.

§ 2.

Der nedsættes i denne Hensigt en Voldgiftsret paa fem Medlemmer. Efter at Voldgiftsretten er nedsat, maa den Strid, som er Anledning til Voldgiftsrettens Nedsættelse, ikke udvides ved nogen Art af Arbejdsstandsning (Lockout eller Strejke), og Varsler, som maatte være givne desangaaende, er ugyldige.

§ 3.

Hvis der i nærværende Lovs Gyldighedsperiode opstaar nye Stridigheder mellem en Fagforening og en Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverforening om Ordningen af Arbejds- eller Lønningsvilkaar eller andre Arbejdsforhold, som er af en saadan Beskaffenhed, at betydelige Samfundsinteresser derved udsættes for Fare, og et af Forligsinstitutionen stillet Mæglingsforslag er forkastet af Stridens Parter eller en af disse, kan Statsministeren bestemme, at Striden skal henvises til Voldgiftsretten. Samme Bestemmelse kan Statsministeren træffe, saafremt Forligsinstitutionen uden først at stille noget Mæglingsforslag gør Indstilling herom.

Naar det af Statsministeren er bestemt, at en Arbejdsstrid skal afgøres ved Voldgift, kan han ogsaa forbyde enhver Iværksættelse eller Fortsættelse af Lockout eller Strejke i Anledning af denne Arbejdsstrid. Indtil Voldgiftsdommen er afsagt, skal de Arbejds- og Lønningsvilkaar, som gjaldt ved Arbejdsstridens Udbrud, vedblive at gælde, hvis ikke Parterne enes om noget andet.

Voldgiftsrettens Sammensætning.

§ 4.

Formand for Voldgiftsretten er Præsidenten i Højesteret. Højesteret vælger mellem sine Medlemmer en Stedfortræder for Voldgiftsrettens Formand. Den faste Voldgiftsret og Statens Forligsinstitution vælger hver et Medlem af Voldgiftsretten mellem sine egne Medlemmer. Det fjerde og femte Medlem vælges af »Dansk Arbejdsgiverforening« og af »De samvirkende Fagforbund i Danmark« mellem deres Medlemmer. For hvert Medlem vælger de nævnte Institutioner og Organisationer en Stedfortræder blandt deres Medlemmer. Medlemmerne og deres Stedfortrædere skal opfylde Betingelserne for at have Valgret til Folketinget. Enhver dansk Statsborger er pligtig at modtage Valget.

Valgene foretages snarest muligt og senest inden tre Dage efter denne Lovs Ikrafttræden. Overskrides denne Frist, foretages Valget af Statsministeren.

§ 5.

Vederlag til Voldgiftsrettens Medlemmer og dens Medhjælp, som i fornødent Omfang antages af Voldgiftsrettens Formand, ligesom Rettens Kontorholdsudgifter udredes af Staten gennem Bevilling paa Finansloven.

§ 6.

Voldgiftsretten skal af dens Formand sammenkaldes til et konstituerende Møde, saa snart ske kan.

Voldgiftsrettens Arbejdsmetode.

§ 7.

Rettergangsmaaden er den for Højesteret gældende med de Lempelser, som

Voldgiftsrettens Formand skønner hensigtsmæssige.

Saa snart Voldgiftsretten er nedsat, fastsætter Formanden Tiden for Behandlingen af Sagen og udfærdiger Indkaldelser til Retsmøde med det Varsel, han finder passende.

Voldgiftsretten kan indhente de nødvendige Oplysninger og paadømme Sagen, selv om en af Parterne eller begge Parter udebliver.

Parterne er pligtige at møde for Voldgiftsretten udenfor den Retskreds, hvor de har Værneting.

§ 8.

Parterne kan lade sig repræsentere ved Personer, der opfylder Betingelserne for at have Valgret til Folketinget. Hver af Parterne kan have to Befuldmægtigede, Fuldmagten skal være uden Forbehold.

Voldgiftsdommen maa kun gælde 1 Aar.

§ 9.

Voldgiftsdommen fastsætter selv sin Gyldighedsfrist, som dog ikke maa strække sig ud over 1. April 1923.

§ 10.

Hvis nogen nægter at rette sig efter Voldgiftsdommen, trods denne foranstalter eller opretholder Lockout eller Strejke eller paa hvilken som helst Maade medvirker til, at saadant iværksættes, overtræder et i Henhold til nærværende Lov udstedt Forbud mod Lockout eller Strejke eller iøvrigt handler imod Loven, kan den i Henhold til Lov Nr. 536 af 1. Oktober 1919 bestaaende »Faste Voldgiftsret« efter en af Parternes Begæring eller af egen Drift optage Sagen til Behandling og herunder idømme vedkommende Person eller Organisation Straf og Erstatning, idet Bestemmelserne i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 bringes til Anvendelse. Hvis den Domfældte opretholder det retsstridige Forhold, kan han, naar to Uger er gaaet efter Forkyndelsen af »Den faste Voldgiftsret«s Dom paany idømmes Erstatning og Straf, og saaledes fremdeles.

§ 11.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til 1. April 1923. Statsministeren drager Omsorg for dens nærmere Gennemførelse.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 554.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. Marts 1922 i Sag Nr. 554: De samvirkende Fagforbund mod Skanderborg Amtsraads Vejudvalg.

Den 22. November 1920 fortes der paa Tinghuset i Skanderborg en Forhandling mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og Landarbejderforbundet paa den ene Side og for Skanderborg Amtsraad paa den anden Side, hvilken Forhandling endte med følgende, af Parterne underskrevne Tilførsel til Forhandlingsprotokollen for Amtsraadets Vejudvalg:

»Efter Drøftelse om Sagen enedes man om, at Prisen for Skærveslaaning for Regnskabsaaret 1. April 1921 til 31. Marts 1922, for hvilket Regnskabsaar der ogsaa kan blive udført Arbejde inden 1. April 1921, fastsættes til

Kroner 11,00 pr. m³ 4,5 cm Skærver og
Kroner 15,00 pr. m³ 3,5 cm Skærver

regnet efter Kubikindhold af Kampesten, dog saaledes at Prisen for 4,5 cm Skærver for 1. Halvaar vil blive forhøjet til Kr. 11,50 pr. m³, saafremt det af Statistisk Departement pr. 1. August 1920 fastsatte Pristal forhøjes med mindst 10 pCt. pr. 1. Februar 1921 og ligeledes for 2. Halvaar, saafremt Pristallet pr. 1. August 1921 ligeledes overskrider det nuværende Pristal med mindst 10 pCt.

Foranlediget af forskellige Udtalelser under Forhandlingerne enedes man om ved denne Lejlighed at fastslaa, at Timebetalingen for løst antagne Arbejdere til Vejarbejdet i Skanderborg Amt — naar Arbejdet i det hele taget udføres for Timebetaling — for Perioden indtil 1. April 1922 er den Timebetaling, som er fastsat eller indtil det nævnte Tidspunkt bliver fastsat ved Overenskomst mellem Entreprenorforeningen paa den ene Side og Dansk Arbejdsmandsforbund og Landarbejderforbundet paa den anden Side, for Tiden Kr. 1,63.«

Ved Klage af 9. Februar 1922 har De samvirkende Fagforbund paa de fornævnte Organisationers Vegne paa-

staaet Skanderborg Amtsraads Vejudvalg paalagt Bod og Erstatning for Brud paa den her gengivne Overenskomst, idet de to Forbund ved Indberetninger fra lokale Afdelinger i Oktober 1921 har erfaret og senere har faaet nærmere oplyst, hvorledes Vejudvalget enkelte Steder indenfor Amtsraadskredsen har ladet større Partier Sten sammenkøre og har beskæftiget op mod 50 Mand med at hugge disse Sten til 4,5 cm Skærver for en Betaling af 8 Kr. pr. m³ i Stedet for, som i Overenskomsten fastsat til 11 Kr. pr. m³.

Vejudvalget har principalt paastaaet Sagen afvist som ikke hørende under Den faste Voldgiftsret. Subsidiært har Udvalget paastaaet Frifindelse.

Afvisningspaastanden kan ikke tages til Følge, da Striden maa antages at falde indenfor de Rammer, der er afstukket ved Prg. 4 B i Loven om Den faste Voldgiftsret Nr. 536 af 4. Oktober 1919. Denne Paragraf stemmer med Prg. 4 B i den oprindelige Lov Nr. 81 af 12. April 1910, der er forstaaet som ogsaa omfattende Strid om Forstaaelse af en mellem en kommunal Myndighed og en Arbejderorganisation afsluttet kollektiv Overenskomst, jfr. Rettens Kendelser af 21. Oktober 1914 (Sag Nr. 132) og af 12. December 1917 (Sag Nr. 218).

Hvad Realiteten angaar, har man fra Vejudvalgets Side bestemt hævdet, at man til Punkt og Prikke har opfyldt Overenskomsten af 22. November 1920, idet dennes 1. Del kun har Hensyn til den Skærveslagning, der omfattes af Amtsvejvæsenet, allerede paa Amtsraadets Møde den 31. August 1920 approberede Overslag for Regnskabsaaret 1. April 1921 til 31. Marts 1922.

Vejudvalget har i saa Henseende henvist til, at dette i Overenskomsten har fundet sit Udtryk derigennem, at medens dens 2. Del omfatter alt Timelønsarbejde »for Perioden indtil 1. April 1922«, gælder derimod 1. Del Akkordprisen for »Skærveslagning for Regnskabsaaret 1. April 1921 til 31. Marts 1922«. At disse sidste Ord ikke sigter til al Akkord-Skærveslagning, der faktisk udføres i Tiden 1. April 1921—31. Marts 1922, men derimod til den for dette Regnskabsaar budgetterede Skærveslagning, fremgaar — efter hvad Vejudvalget har anført — paa den ene Side af Overenskomstens Tilføjelse om, at der for dette Regnskabsaar ogsaa kan blive udført Arbejde inden 1. April 1921, og paa den anden Side deraf, at der allerede nu som Led i det for Regnskabsaaret *1922—23* budgetterede, almindelige Vejarbejde, udføres Skærveslagning til Licitationspriser, der ligger betydeligt under 11 Kr. pr. m³, uden at det er faldet nogen ind at paastaa, at dette Arbejde gaar ind under Overenskomsten af 22. November 1920.

Med Hensyn til den Skærveslagning, hvorpaa Klagen tager Sigte, har Vejudvalget forklaret, at der ganske rigtigt foreligger 47 Akkorder desangaaende dels med organiserede, dels med uorganiserede Folk til en Betaling af 8 Kr. pr. m³, men om Sammenhængen i saa Henseende har Udvalget givet følgende nærmere Forklaring:

I Landsbyerne Asklev og Løgager beliggende Vest i Amtet har Lodsejerne i Aarenes Løb samlet en Masse Kampesten langs deres Skel, og i 1920 opkøbte Amtsraadet en stor Del af disse til Levering efter Lodsejernes Tid og Lejlighed inden Udgangen af 1923 paa nærmere angivne Steder paa Markerne, hvor man saa ad Aare vilde lade dem slaa til Skærver med Amtsvejvæsenets egen Skærveknuser. Paa Grund af de nedadgaaende Konjunkturer for Landboerne foregik Sammenkørslen af Stenene langt hurtigere, end man paa nogen Maade havde ventet, og allerede i Sommeren 1921 var der samlet flere Tusind m³, men om Tidspunktet for Slaaningen af Stenene var der hverken tænkt eller talt, og langt mindre var Slaaningen med Haanden af nogen Del af disse optaget paa Overslaget 1921—22. I Løbet af Sommeren 1921 kom der imidlertid stadig Folk til Vejassistenten i Silkeborg med Anmodning om Tilladelse til at slaa en Del af disse Kampesten til Skærver med Haanden, og da man saa, at der her fandtes et Middel til Afhjælpning af en Del Arbejdsløshed, besluttede Amtsraadet paa Mødet den 23. August 1921 udtrykkelig under Hensyn til Arbejdsløsheden at lade en Del af disse Kampesten slaa til Skærver med Haanden for 8 Kr. pr. m³.

Vejudvalget har i Sammenhæng hermed fremhævet og dokumenteret, at Tidsfristen for Tilendebringelsen af den

aarlige, almindelige Skærveslagning i de senere Aar har været sat til 1. September (for 3,5 cm Skærver dog 1. Oktober), og har hævdet, *at* alle Skærveslagere i Skanderborg Amtsraadskreds har været vidende om, hvilke Arbejder der henhørte under Regnskabsaaret 1921—22 og altsaa skulde være færdige til disse Tidspunkter, idet Lister indeholdende nøjagtig Fortegnelse over det for dette Regnskabsaar til Levering udbudte Kampestensmateriale har været spredt over hele Amtet efter forudgaaende Bekendtgørelse i alle Amtets Blade, og *at* paa den anden Side alle Overtagerne af Arbejdet i Asklev og Løgager har været paa det Rene med, at Slagningen af de dér samlede Kampesten var et ganske ekstraordinært Arbejde, der ikke kunde komme ind under Overenskomsten.

Retten kan nu ikke antage, at Vejudvalget, den Gang Mødet af 22. November 1920 afholdtes, har haft Kompetence til at træffe en Amtsraadet bindende Aftale om Betaling for en Skærveslagning, der ikke krævedes af Hensyn til Vejene, men kunde være ønskelig af Hensyn til Arbejdsløsheden. Der er heller ingen Grund til at tro, at Vejudvalget har ønsket eller tænkt paa at overskride sin Kompetence i saa Henseende, ja, der synes, efter det af Udvalget oplyste, den Gang Mødet fandt Sted, end ikke at have været nogen som helst Fristelse til en saadan Overskridelse, da den store Samlen af Sten først har fundet Sted senere. Det, Vejudvalget har haft Myndighed til at tage Bestemmelse om paa Mødet den 22. November 1920, og det, Udvalget derfor maa antages at have villet tage Bestemmelse om, er Betalingen for den *af Hensyn til Vejene* nødvendige, regelmæssige og derfor alt paa Regnskabsoverslaget optagne Skærveslagning, og de to fornævnte Fagforbunds Repræsentanter ses ikke at have haft Føje til at gaa ud fra, at Overenskomsten omfattede andet og mere.

Herefter vil Vejudvalget være at frifinde.

Da Udvalget imidlertid, særlig naar henses til, at Overenskomstens Udtryk ikke er blevet saa tydeligt som i og for sig ønskeligt, ikke burde have afvist den af Forbundene krævede Forhandling, findes Sagens Omkostninger at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Skanderborg Amtsraads Vejudvalg bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Landarbejderforbundets Vegne, i denne Sag fri at være. Af Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne 150 Kr.

Sag Nr. 548.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 75.

Aar 1922 den 17. Februar Kl. $2^3/_4$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 548:

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa A/S Skagensbanens Vegne.

Retsformanden Dr. jur. E. Tybjerg beklædte Retten.

For Klagerne mødte: For de samvirkende Fagforbund Sekretær Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Georg Hansen.

For Indklagede mødte: Sekretær i Dansk Arbejdsgiverforening Elmquist, for A/S Skagensbanen Stationsforstander Hansen, Skagen, og Baneformand Larsen.

Der fremlagdes Klage af 16. Januar 1922 og Tilsvar af 27. Januar 1922.

Efter at Sagen var drøftet med Parterne gik de Indklagede ind paa at betale det krævede Beløb af 412 Kr. Sagen var dermed bortfaldet.

Retten hævet Kl. 3,20 Em.

E. Tybjerg.

/J. Marcussen.
cst.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Marts Maaned 1922.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 8 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F. E. BØRDING KØBENHAVN.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloshedeu i Marts Maaned 1922.

Bemærk! Naar intet Arbejdslose eller ingen takte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsloshed i Maaneden (Søn- og Helligdage eller ligenede Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsloshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Fællesmødets Navn:

Adresse til

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvorat de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Herrefamiliehuset 49, Kbhvn. K.

Angaaende Foreningslaan Bemærk!

Det udfyldte Skema kan forsendes i aabent Kuvert som Trykssag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postområde 8 Øre). Men der maa da ingenlunde forefindes:

Spørgsmaalene 2—7 maa kun besvares med Tal (0 for ingen).

Byens og Organisationens Navn samsat som Fællesmødets Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen ikke benyttes som Bøger.

Carl F. Madsen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 * KØBENHAVN DEN 8. APRIL 1922 * 18 AARGANG

Maj-Demonstrationen 1922.

Under 31. Marts har vort Forretningsudvalg tilsendt samtlige Fagorganisationer i Danmark et saalydende Cirkulære:

De klassebevidste Arbejderes internationale Festdag den 1. Maj staar atter for Døren, og der er mere Grund end nogensinde tidligere til at fejre denne.

Den verdensomspændende økonomiske Krise, som vi stadig befinder os i, tynger mere end hidtil paa Arbejderklassens Skuldre og udnyttes af den moderne Arbejderbevægelses Fjender, Reaktionen i alle Lande, til at trykke Arbejderne endnu dybere ned i Elendighed og Afhængighed.

De Toner, der lød under Krigen, at efter denne kunde Arbejderne gøre sig Haab om lysere og bedre Livsbetingelser, har vist sig at være falske, Overklassen har ikke paa noget Punkt indfriet deres gyldne Løfter. Reaktionen triumferer rundt i alle Lande, og i sit Overmod søger Magthaverne dels igennem Regeringerne og dels gennem deres Organisationer endog at fravriste Arbejderne de faa Goder, som de paa de forskellige Steder maatte have tilkæmpet sig.

Det internationale faglige Sekretariat i Amsterdam har udsendt et Cirkulære til samtlige Sekretariatet tilsluttede Landsorganisationer om overalt at samles den 1ste Maj og protestere saa kraftigt som muligt imod Reaktionens Overgreb og samle Arbejderne til Modstand herimod. Dette Cirkulære forelaa til Behandling paa De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalgsmøde den 29. Marts, og det besluttedes enstemmigt at efterkomme Anmodningen, saa meget mere som jo ogsaa vi her i Danmark har berettiget Grund til Klage over vor Regerings Modvilje overfor Gennemførelsen af Versailles Fredstraktatens Bestemmelser som disse fandt Udtryk paa Konferencen i Washington.

Endnu er Loven om den 8-Timers Maksimalarbejdsdag og de øvrige Arbejderbeskyttelseslove ikke gennemført, og der er ingen Udsigt til, at dette vil ske i nogen nær Fremtid.

Vore Arbejdsgivere har i dette Foraar rettet alvorlige Angreb paa Arbejdernes økonomiske Standard ved at forsøge at paatvinge os en Lønnedgang ud over det, der kan finde sin Berettigelse i Prisnedgangen, og der er jo ogsaa gjort Forsøg paa at fravriste os det kulturelle Gode, som opnaaedes ved Overenskomsten af 17. Maj 1919 om Gennemførelsen af 8-Timers Dagen.

Der er derfor al Grund til, at vi følger Opfordringen fra Amsterdam til at fejre 1ste Majdagen og hæve vor Røst i det internationale Kor og give vore Modstandere at forstaa, at vi ikke er til Sinds at opgive vore en Gang vundne Fordele, og at dette først og fremmest er Tilfældet for 8-Timers Dagens Vedkommende.

Forretningsudvalget retter derfor en Opfordring til alle Arbejdere om at fejre 1ste Majdagen med almindelig Arbejdshvile i saa stor Udstrækning som muligt.

Fagforeningerne anmodes om i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Fællesorganisationerne at foranstalte Møder den 1. Maj, eventuelt i Forbindelse med Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.

Det anbefales fortrinsvis at drage stedlige Kræfter frem som Talere. Festtegn og Sange vil som tidligere kunne faas til Anskaffelsespris hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49[1], København K.

P. F. V.
Carl F. Madsen.
/ Hans Jacobsen.

Ophævede eller udsatte Lockouter.

Under 31. Marts d. A. har Dansk Arbejdsgiverforening tilsendt vort Forretningsudvalg en Skrivelse, hvori man dels ophæver, dels udsætter forskellige Lockouter.

Skrivelsen er saalydende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af, at der med forskellige af vore Organisationer i de sidste Dage er opnaaet Enighed om nye Overenskomster, af hvilke nogle straks er tiltraadt, medens andre skal til Afstemning, tillader vi os herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi i følgende Tilfælde enten ophæver Lockouten eller udsætter den:

1. Den overfor Dansk Skotøjarbejderforbund ved vore Varsel af 11. og 18. ds til Ikrafttræden D. D. berammede Lockout hæves forsaavidt angaar de af Forbundets Medlemmer, der beskæftiges hos Centralforeningen af Skomagermestre og Skotøjshandlere for København og Omegn, Centralforeningen af jyske Skomagermestre og Skotøjsforhandlere, Centralforeningen af Skomagermestre og Skotøjshandlere i Østifterne og Mesterforeningen for mekanisk Fodtøjsreparation.

2. Lockouten overfor Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund beskæftigede hos Dansk Tapetfabrikantforening udsættes, saaledes at den kan iværksættes med 24 Timers forudgaaende Varsel.

3. Lockouten overfor Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund beskæftigede hos Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Jern-, Metal- og Kludebranchen udsættes, saaledes at den kan iværksættes med 24 Timers forudgaaende Varsel.

4. Lockouten overfor Medlemmer af Handskemagerforbundet beskæftigede hos Handskemagerlauget udsættes til Tirsdag den 4. April.

5. Lockouten overfor Medlemmer af Dansk Rebslageriarbejderforbund beskæftigede hos Foreningen af Danske Rebslagerier aflyses.

6. Lockouten overfor Medlemmer af Dansk Rebslageriarbejderforbund beskæftigede hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeningers Rebfabrik i Viby aflyses.

7. Lockouten overfor Medlemmer af Dansk Metaltrykkerforbund beskæftigede hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark aflyses.

8. Lockouten overfor Medlemmer af Litografisk Forbunds Afdeling »Kemigrafen« beskæftigede hos Reproduktionsanstalternes Principalforening udsættes til Mandag Morgen den 3. April.

* * *

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Efter at vi gennem Københavns Bogtrykkerforening har modtaget Indberetning om, at det under 10. Marts d. A. mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbunds Bestyrelser udarbejdede Forslag til ny Overenskomst er vedtaget af begge Parter, tillader vi os herved at meddele Dem, at Arbejdsgiverforeningen fra og med Dags Morgen har hævet den under 14. Februar d. A. iværksatte Lockout overfor Dansk Typograf-Forbunds Medlemmer, ligesom vi tilbagekalder det under Lørdag den 25. Marts udstedte 1. Lockoutvarsel overfor Dagbladstypograferne.

P. F. V.
Einar Jørgensen.
/ Sophus Agerholm.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 557.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Februar 1922 i Sag Nr. 557: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavnske Grossisters Arbejdsgiver-

forenings Vegne og denne igen paa Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Vegne.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger antager periodevis paa sit Frølager i København en Del Arbejdere til Afvejning af Frø til Forbrugere. I de almindelige Sæsoner 1920 og 1921 udførtes dette Arbejde efter Aftale som en Akkord med 13 Øre pr. Afvejning. Paa en ekstraordinær Sæson i Efteraaret 1921 tilbød Fællesforeningen en Akkord paa ikkun 9 Øre pr. Afvejning — efter Arbejdernes Forklaring under særlig Henvisning til, at Afvejningerne da skulde være Standard-Afvejninger og derfor var lettere at foretage. Det viste sig imidlertid, at Arbejderne ikke derved kunde faa en passende Fortjeneste, hvorfor man maatte gaa over til almindelig Ugeløn og andre Modifikationer.

Ved Sæsonens Begyndelse den 28. Januar 1922 ønskede Fællesforeningen Arbejdet udført for 9 Øre pr. Afvejning, medens Arbejderne krævede 11 Øre. Da Fællesforeningen ikke vilde gaa ind herpaa, arbejdedes der nogle Dage paa den efter Overenskomsten mellem Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening og Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling gældende Ugeløn, for Tiden 68 Kr. 16 Øre. Imidlertid meddelte Fællesforeningens Direktør den 3. Februar om Formiddagen Arbejderne, at man ikke var tilfreds med Arbejdspræstationerne, og samme Dags Eftermiddag opsagdes 26 Arbejdere med den overenskomstmæssige Opsigelsesfrist af en Uge til Fratræden den 10. Februar. I de mellemliggende Dage førtes der dels telefonisk, dels ved Brev nogen Forhandling, men uden Resultat.

De samvirkende Fagforbund har nu paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes fornævnte Afdelings Vegne hævdet, at der her foreligger en uvarslet Lockout med det Formaal at gennemtvinge en af Fællesforeningen egenmægtig foretaget Lønreduktion, og Klagerne har derfor paastaaet Dansk Arbejdsgiverforening paa Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforenings Vegne paalagt Bod.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de benægter at have iværksat en Lockout og hævder, at det, der foreligger, kun er, at man har afskediget disse Arbejdere ved det københavnske Frølager, fordi man har set sig bedre tjent med at overføre Arbejdet til Fællesforeningens Frølager i Odense. Subsidiært har man under Henvisning til Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. Marts 1911 i Sag Nr. 35 gjort gældende, at Afskedigelsen i hvert Fald er berettiget som Følge af Arbejds-Obstruktion. Man har i saa Henseende anført, at Arbejdspræstationen blev nedsat ensartet over det hele i en saadan Grad, at f. Eks. det bedste Hold i 1922 pr. Dag kun har præsteret 312 Afvejninger, dalende til 248, medens bedste Hold i 1921 pr. Dag præsterede 560 Afvejninger.

Arbejderne nægter, at der har foreligget Obstruktion, og har til Forklaring af den stærke Nedgang i Afvejningernes Tal henvist til en Række Omstændigheder, derunder særlig, at man ikke kan forlange og heller aldrig plejer at forlange samme Arbejds-Intensitet ved Daglønsarbejde som ved Akkord, at der i Aar er langt flere uovede Folk blandt Arbejderne, end der var i Fjor, og at Frøet i Fjor blev kørt fra Lageret til Vægten af andre, medens Afvejerne i Aar selv har maattet hente det.

Retten skal med Hensyn til det af Indklagede anførte først bemærke, at der ved Bedømmelsen af, om der foreligger en Lockout, ikke kan tages Hensyn til et ikke nærmere dokumenteret Anbringende om, at Afskedigelserne alene er begrundet ved, at Arbejdsgiveren har fundet sig bedre tjent med at indrette sig anderledes, hvilket Anbringende uden Vanskelighed kan anføres til Støtte for enhver Lockout. Der maa efter det foreliggende gaas ud fra, at Forholdet her er det, at Fællesforeningen i Stedet for at føre videre Forhandling om Fastsættelse af den Løn, som i Virkeligheden begge Parter synes at have ønsket fastsat akkordmæssig, har foretrukket det Kampskridt, der ligger i en kollektiv Opsigelse og Afskedigelse.

Hvad dernæst den af Indklagede paaberaabte Obstruktion angaar, giver det oplyste vel Grund til at formode, at Arbejderne har nedsat deres Arbejdspræstation i en utilbørlig Grad, og det er endvidere rigtigt, at en Obstruktion efter Omstændighederne kan berettige endog til en samlet Afskedigelse af hele det paagældende Arbejderhold, men Betingelsen herfor maa dog være, at

Obstruktionen er klart bevist og enten har været af længere Varighed eller dog saa stærk og udpræget, at den har trodset de nærmere liggende Modmidler: Paatale, Tilsyn, Advarsler, Henvendelse til Fagforeningen eller lign., Midler, som her kun synes anvendt i minimal Grad.

Endnu skal bemærkes, at Fagforeningens Standpunkt overfor Konflikten maa antages at have været dette, at den ikke blot krævede Opsigelserne taget tilbage, men tillige, naar dette skete, var villig til at medvirke til Forhandling om Lønspørgsmaalet. Det havde dog været ønskeligt, om dette sidste havde faaet et tydeligere Udtryk, end Tilfældet er i Fagforeningens, Retten forelagte Skrivelser af 7. og 8. Februar 1922.

Den kollektive Afskedigelse af de 26 Arbejdere maa herefter erklæres for ulovlig, og der findes at burde paalægges de Indklagede en Bod, efter Omstændighederne af 400 Kr., hvorhos de vil have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse.

Den ovennævnte af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger iværksatte kollektive Afskedigelse af 26 Arbejdere er ulovlig.

De Indklagede bør paa Fællesforeningens Vegne til Klagerne paa Lager- og Pakhusarbejdernes Afdelings Vegne betale en Bod af 400 Kr.

Sagens Omkostninger paalægges de Indklagede med 300 Kr.

Arbejdsløsheden i Februar 1922.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Februar Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Februar 1922	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		3. Feb.	10. Feb.	17. Feb.	24. Feb
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	11864	48,1	49,9	51,5	52,6
Anden Industri	61451	28,4	28,9	29,3	29,4
Handel	9174	10,5	9,1	9,1	10,3
Arbejdsmænd	31303	23,0	24,9	26,8	27,0
Ialt	113792	27,5	28,5	29,4	29,6
Provinserne:					
Bygningsindustri	20302	59,3	60,7	62,4	63,8
Anden Industri	56296	25,6	25,8	28,3	28,0
Handel	10874	7,1	7,4	7,5	7,0
Arbejdsmænd	76841	31,4	34,8	35,2	37,7
Ialt	164313	31,2	33,1	34,4	35,6
Hele Landet	278105	29,7	31,6	32,3	33,1

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

Januar Maaned	1920	13,2	pCt.
Februar	—	9,6	—
Marts	—	6,7	—
April	—	3,5	—
Maj	—	2,8	—
Juni	—	2,1	pCt.
Juli	—	2,1	—
August	—	2,4	—
September	—	2,7	—
Oktober	—	3,6	—
November	—	6,1	—
December	—	15,1	—
Januar	1921	19,7	—
Februar	—	23,2	—
Marts	—	23,6	—
April	—	21,7	—
Maj	—	18,6	—
Juni	—	16,8	—
Juli	—	16,7	—
August	—	17,7	—
Septbr.	—	16,6	—
Oktober	—	18,3	—
November	—	20,8	—
December	—	25,2	—
Januar	1922	28,9	—
Februar	—	33,1	—

Arbejdsløsheden er i Løbet af Februar Maaned taget til baade i Hovedstaden og Provinserne og indenfor de enkelte Faggrupper, saaledes at dens relative Omfang ved Maanedens Slutning er større end for den tilsvarende Maaned i noget af de 12 foregaaende Aar. I Februar Maaned i Aarene 1910—15 svingede Ledighedsprocenten omkring 13—17. I 1916 og 1917 laa den omkring 13 og naaede i 1918 og 1919 op paa 27.

Baade for Fabrikfag og Byggefag er Procenten højere end i noget af Aarene 1910—21, hvorimod Arbejdsmændene i Foraaret 1918 havde lige saa stor en Arbejdsløshed som nu.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ❋ KØBENHAVN DEN 15. APRIL 1922 ❋ 18 AARGANG

Cirkulære til Forbundene, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund.

I Tilslutning til Cirkulære Nr. 29/1922, i hvilket vi gav Meddelelsen om Ophævelse af Lockouten og om, at Udbetaling af Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund i Anledning af Konflikten dermed ophørte, skal vi meddele, at vort Forretningsudvalg har besluttet, at det udskrevne Bidrag à 3 Kr. for heltbetalende og 1 Kr. 50 Øre for halvtbetalende Medlemmer skal betales for ialt 7 Uger.

Der vil saaledes være at indbetale fra Forbundene til De samvirkende Fagforbund ialt 7 Bidrag af henholdsvis 3 Kr. og 1 Kr. 50 Øre.

Samtidig tillader vi os at meddele, at De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling er *udsat* til Afholdelse den 30. og 31. Maj, eventuelt ogsaa 1. Juni (Repræsentantskabsmøde den 29. Maj), og ikke som tidligere meddelt i »Arbejderen« den 15., 16. og 17. Maj.

København, den 12. April 1922.

P. F. V.

Carl F. Madsen. / Alfr. Christiansen.

Den ekstraordinære Generalforsamling
den 7. April 1922.

De samvirkende Fagforbund afholdt ekstraordinær Generalforsamling i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, Fredag den 7. April Kl. 10 Formiddag.

Generalforsamlingens Dagsorden var: *Den faglige Situation.*

Paa Generalforsamlingen var ialt til Stede 594 Repræsentanter, nemlig 505 Hovedbestyrelsesmedlemmer fra Forbundene, 73 Repræsentanter for Fællesorganisationerne og 16 Medlemmer af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg. Endvidere var 11 socialdemokratiske Blade repræsenteret.

Formanden, *Carl F. Madsen*, bød Forsamlingen Velkommen og udtalte, at Aarsagen til Afholdelsen af Generalforsamlingen var et foreliggende Forslag til Overenskomst til Løsning af den lobende Konflikt mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening. Lod derefter foretage Valg af Dirigenter. Hertil valgtes J. A. Hansen og Vilh. Nygaard.

Dirigenten, J. A. Hansen, gav straks Ordet til Formanden, *Carl F. Madsen*, der erindrede om Beslutningen paa Generalforsamlingen den 14. Marts, i Henhold til hvilken Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts vedtoges med 328 Stemmer mod 270, og det blev anbefalet Organisationerne at træde i Forhandling med Arbejdsgiverne for at faa mulige Uoverensstemmelser fjernede og for at træffe Aftaler om Lockoutens Afslutning.

Denne Beslutning blev Dagen efter meddelt Arbejdsgiverforeningen, og det henstilledes til den at tiltræde den Tanke, som er nedlagt i Resolutionen, ligesom vi anmodede om Forhandling mellem vore Forretningsudvalg for at faa Overenskomsten om Arbejdstiden fornyet.

Den 18. Marts modtog vi en Svarskrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, hvoraf det fremgik, at man ikke vilde modsætte sig, at der optoges Forhandling i Underorganisationerne, forsaavidt der fremkom Opfordring dertil.

Arbejdsgiverforeningen gjorde dog samtidig opmærksom paa, at dens Generalforsamling havde forkastet Henstillingen af 9. Marts, og udtalte, at den var af den Anskuelse, at naar De samvirkende Fagforbund ikke er i Stand til

at afslutte en almindelig Overenskomst, var der ikke nogen særlig Grund til at optage generelle Forhandlinger om Arbejdstidsspørgsmaalet. Men hvis der desuagtet ønskedes Forhandling, var man villig dertil.

Den 20. Marts blev der tilsendt Forbundene et Cirkulære, hvori Arbejdsgiverforeningens Svar refereredes, og der knyttedes hertil følgende Bemærkning:

Naar det erindres, at vi havde opfordret til Forhandling med det Formaal at forny Overenskomsten i Henhold til Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts og Arbejdsgiverforeningen svarer, at denne Henstilling er forkastet af dens Generalforsamling, kan Tilsagnet om Forhandling mellem Organisationerne og Hovedorganisationernes Forretningsudvalg ikke tillægges større Betydning, det kan kun opfattes som Forsøg paa at bibringe Offentligheden den Tro, at Arbejdsgiverforeningen er baade forhandlingsvenlig og fredsvenlig, hvilket jo langt fra er Tilfældet. Tilsagnet om Forhandling mellem Organisationerne er ikke udsprunget af Fredsvilje, thi hvis det var Tilfældet, havde man svaret imødekommende paa vor Anmodning om at tiltræde Forligsinstitutionens Henstilling.

Naar dette ikke skete, og Arbejdsgiverforeningen dog lader Organisationerne træde i Forhandling, sker det sikkert i Haabet om, at det skal lykkes Arbejdsgiverne at opnaa bedre Vilkaar end de, der indeholdes i Henstillingen, og Arbejdsgiverne vil sikkert blive instruerede om, hvilken Stilling de skal indtage overfor Arbejderne under kommende Forhandlinger.

Spørgsmaalet bliver herefter, om Organisationerne bør tage imod det givne Tilagn om Forhandling.

Uagtet Udsigterne til at naa til Enighed med Arbejdsgiverne kun er ringe, maa Svaret dog blive, at Forhandlingerne bør søges optagne, og at man under disse i Henhold til Generalforsamlingens Beslutning kræver, at Overenskomsterne afsluttes paa Basis af det i Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts indeholdte.

Den 20. Marts sendte vi Arbejdsgiverforeningen en ny Skrivelse, hvori vi bl. a. henstillede, at der gaves de Arbejdsgivere og Arbejdere, som enedes derom, Adgang til at slutte Overenskomst paa Grundlag af Forligsinstitutionens Henstilling.

Den 23. Marts modtog vi en ny Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, hvori fremsættes Forslag om, at Forretningsudvalgene træder sammen til Forhandling om den foreliggende Situation.

Samme Dag blev Formanden imidlertid syg og har været sygemeldt i 11 Dage. Næstformanden, Alfr. Christiansen, maatte derfor træde i Funktion og har ledet Forhandlingerne siden, kun i det afsluttende Møde har Formanden deltaget og har givet Forslaget sin Tilslutning.

Efter Aftale med Christiansen vil nu han fortsætte og gøre rede for de førte Forhandlinger og for Indholdet af det foreliggende Forslag til Overenskomst.

Alfr. Christiansen fik derefter Ordet og skildrede kort de indledende Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen. Forhandlingerne optoges den 27. Marts, i hvilke begge Hovedorganisationers Forretningsudvalg deltog. Herunder motiverede Arbejdsgiverne udførligt, hvorfor de ikke vilde tiltræde Forligsmændenes Henstilling af 9. Marts og fremsatte dernæst Ønsket om, at de to Forretningsudvalg skulde prøve, om der ikke var Mulighed for at naa til Enighed om en Overenskomst til Løsning af den løbende Konflikt. Der nedsattes derefter et Forhandlingsudvalg paa ialt 6 Medlemmer. Vore Repræsentanter i Udvalget var J. A. Hansen, Lyngsie og Alfr. Christiansen. Forud for Realitetsforhandlingerne ønskede Arbejdsgiverne fastslaaet, at hvad der maatte opnaas Enighed om, skulde forelægges Parternes Generalforsamlinger til Vedtagelse eller Forkastelse. Under disse Vilkaar vilde Arbejdsgiverforeningen hæve Lockouten, saafremt begge Hovedorganisationerne tiltraadte det eventuelle Forlig.

Med Tilslutning fra Forretningsudvalget fortsattes Forhandlingerne paa denne Basis.

Den paafølgende Dag forelagde Arbejdsgiverne et Udkast til Overenskomst, hvortil vi stillede en Række Ændringsforslag. Disse tog særlig Sigte paa at fastlægge, hvorledes de lavestlønnede skulde undgaa den fulde Reduktion, at

Augustreguleringen skulde bortfalde, hvis Reduktionerne skulde være 15 pCt., og at Overtidsbetalingen skulde være 33⅓ pCt. ogsaa for den første Overtidstime, samt at der skulde indføres Garanti mod Misbrug af Overarbejde.

Arbejdsgiverne nægtede at fortsætte Forhandlingerne, saalænge disse Krav opretholdtes, og Parterne gik derefter fra hinanden, uden at der var Tale om noget nyt Møde.

Den 29. Marts anmodede Forligsmændene mig om at komme til Stede i Forligsinstitutionen for at redegøre for de førte Forhandlingers Forløb, og hvad der var Parterne imellem. Efter at Arbejdsgiverforeningens Formand ligeledes havde afgivet Beretning, indkaldte Forligsmændene til et Møde den 30. Marts, hvori der dog ikke deltog andre end Forligsmændene, Arbejdsgiverforeningens Formand og Taleren. Sent om Natten forelaa et Udkast til Overenskomst, som vort Forretningsudvalg behandlede den paafølgende Formiddag. Forretningsudvalget bemyndigede mig til at forhandle videre paa det givne Grundlag, dog tog Lyngsie Forbehold heroverfor. Samtidig fik jeg Paalæg om at søge de til den paafølgende Dag — den 1. April — varslede Lockouter udsat, for at der kunde blive den nødvendige Tid til at behandle det endelige Udkast til Overenskomst.

Forligsmændene imødekom denne Anmodning, og Følgen blev, at de varslede Lockouter udsattes til den 8. April, hvorefter de kunde iværksættes med 24 Timers Varsel. Paa samme Maade udsattes de varslede Strejker. Det fastsloges derefter, at det endelige og afgørende Møde skulde afholdes den 4. April, og at den eventuelle Overenskomst skulde forelægges paa Generalforsamlinger i begge Hovedorganisationer den 7. April.

Resultatet af Mødet den 4. April, i hvilket der fra vor Side forhandledes ved et Udvalg, bestaaende af Taleren, J. A. Hansen, Lyngsie, Martin Petersen og Formanden, blev det foreliggende Forslag til Overenskomst.

Forslaget er tiltraadt af begge Hovedorganisationers Formænd, som har forpligtet sig til at anbefale Forslaget paa Generalforsamlingerne.

Fortsatte derefter med en udførlig Gennemgang af Overenskomsten, idet han sammenlignede den baade med Forligsforslaget af 3. Februar og Henstillingen af 9. Marts.

Med Hensyn til Lønreduktionen (15 pCt.) er samtlige 3 Forslag i Realiteten ens. Det samme er Tilfældet med Minimallønningerne.

Med Hensyn til særlig Behandling af de lave Lønninger, gav 3. Februar-Forslaget kun Ret til Undtagelse for lave Kvindelønninger. Det nu foreliggende Forslag tager — ligesom Henstillingen af 9. Marts — de lave Mandslønninger med. Det er endvidere fastslaaet, hvilke Lønninger der kan kaldes særlig lave, der er fastsat en Tidsfrist for Behandlingen, og det er bestemt, at Reduktionen kan nedsættes til 12 pCt.

Med Hensyn til de i 1921 ikke opsagte Overenskomster er der indført endelig Afgørelse ved et Nævn, hvis man ikke enes i Løbet af 14 Dage. Vi har her forhindret, at der blev fastslaaet en forlods Reduktion for disse Overenskomster paa 31 Øre, som Arbejdsgiverne længe fastholdt Kravet om.

De særlige Bestemmelser vedrørende Jernindustrien er i Realiteten ens.

Med Hensyn til Overtiden gav Forslaget af 3. Februar kun 25 pCt. for begge de to første Overtimer og bestemte, at den ene Time kunde lægges om Morgenen.

Henstillingen af 9. Marts gav 25 pCt. for den første og 33⅓ pCt. for den næste, men bestemte stadig, at den første Time kunde lægges om Morgenen.

Det nu foreliggende Forslag giver henholdsvis 25 og 33⅓ pCt., men har fjernet Adgangen til at lægge den ene Overtime før Arbejdstidens Begyndelse. Der er givet Parterne Adgang til at enes om andre Regler, og der er skabt Garanti mod Misbrug af Overarbejde, idet Hovedorganisationerne faar Paataleret i alle Fag, hvor Organisationerne ikke selv har en saadan.

Med Hensyn til dette Spørgsmaal er alle 3 Forslag altsaa forskellige, og hver Forskel betegner en Forbedring.

Vedrørende Arbejdstiden følgende Bemærkninger:

Efter Forslaget af 3. Februar kunde det ved en Nævnsafgørelse fastslaas, at der i visse Fag i visse Maaneder af Aaret kunde blive en Forlængelse af Arbejdstiden udover 8 Timer. Opsyn,

Vagttjeneste og lignende skulde undtages fra de 8 Timer. Ved Henstillingen af 9. Marts bortfaldt Ordene »og lignende«. 8-Timers Dagen blev ubeskaaret for alle andre end Vagt og Opsyn. Ogsaa ved dette Forslag er 8-Timers Dagen ubeskaaret, og ved Garantien mod Misbrug af Overarbejde er den yderligere sikret.

Som det fremgaar af Forslaget, skal et Fællesudvalg behandle det foreliggende Materiale om 8-Timers Dagen og afgive Beretning herom.

Spørgsmaalet om Vilkaarene for 2- og 3-Holds Drift er nu endelig formuleret saaledes, at de enkelte Organisationer kan rejse Krav om disses Fastsættelse, og hvis man ikke kan enes ved Forhandling, afgores det af et Nævn.

Arbejdsgiverne fastholdt Kravet om fuld Augustregulering, medens vi fastholdt Formuleringen af 9. Marts. Overenskomsten er affattet som en Kombination af begge Dele, idet den ogsaa har til Hensigt at anspore til, hvor det kan lade sig gøre, at forlænge Overenskomsterne indtil 1924.

Bliver Parterne inden 1. August 1922 enige om at forlænge Overenskomsten for det næste Aar, bortfalder Augustreguleringen i 1922, og der foretages til Februar en Regulering efter hele Aarets Forskel i Pristal med 1 pCt. i Lønnen for hver Procent, Pristallet falder eller stiger. Man sparer altsaa Augustreguleringens fulde Beløb i et halvt Aar.

Hvis Arbejderne foreslaar, men Arbejdsgiverne modsætter sig Overenskomstens Fornyelse for 1923—24, bliver Augustreguleringen efter Reglerne af 9. Marts, saaledes at der intet fradrages eller tillægges for de første 6 Points Forskel i Pristallet.

Hvis omvendt Arbejdsgiverne foreslaar, men Arbejderne modsætter sig Overenskomstens Forlængelse, bliver der fuld Augustregulering som efter Forslaget af 3. Februar. Det samme bliver Tilfældet, hvis ingen af Parterne forlanger Overenskomsten fornyet.

De Overenskomster, der er fornyede, falder ikke ind under denne Ordning, men Hovedorganisationerne anbefaler Organisationerne at tiltræde den.

Personlig anser jeg denne Formulering for bedre end de forudgaaende, idet der aabnes Adgang til at fortsætte Overenskomstforholdet yderligere for et Aar ad Gangen paa forud bestemte Vilkaar. En Ting vil jeg i denne Forbindelse understrege, nemlig at det staar Organisationerne fuldstændig frit for at tiltræde et Krav om Forlængelse eller afslaa Kravet, eller eventuelt selv fremsætte det.

Endelig er der en Bestemmelse i Forslaget, som omtaler, hvad der skal ske, hvis Overenskomsten vedtages af begge Hovedorganisationers Generalforsamlinger. Hovedsagen ved denne Bestemmelse er Konfliktens Afslutning. Som det fremgaar af Bestemmelsen, er det Meningen, at Forslaget skal endeligt vedtages af begge Generalforsamlinger. Følgen af en Vedtagelse maa derfor være, at de, der ikke tiltræder Forslaget, ikke kan faa hverken pekuniær eller moralsk Støtte af De samvirkende Fagforbund. Vil man føre Kampen videre paa egen Haand, maa man ogsaa tage de dermed forbundne Følger. Efter nu at have gennemgaaet dette og de to foregaaende Forslag, vil jeg gøre nogle almindelige Bemærkninger.

Skal man bedømme det foreliggende Forslag rigtigt, saa bør dette ikke ske hverken paa Grundlag af Mæglingsforslaget af 3. Februar eller Henstillingen af 9. Marts, selv om det er nødvendigt at medtage dette for den historiske Udviklings Skyld. Bedømmelsen maa foretages paa Baggrund af de Krav, som Arbejdsgiverforeningens Formand opstillede som Kampens Maal, da Arbejdsgiverne i Efteraaret opsade Overenskomsterne, og hvilke var disse Maal?

Det var først og fremmest: *Væk med 8-Timers Dagen.* Dernæst *Lønnen* reduceret med 30 til 40 pCt. og *Overarbejdsbetalingen* nedsat til Halvdelen af den hidtidige Betaling. Det var disse Hovedmaal, man satte sig, da Kampen begyndte. Hvad ligger der nu som Betingelse for Afslutning af Kampen. Lad os se lidt paa det!

8-Timers Dagen er helt og fuldt bevaret til 1. April 1923.

Der skal kun nedsættes et Fællesudvalg til at undersøge det om Spørgsmaalet foreliggende Materiale. Og jeg vil anse det for mest sandsynligt, at Arbejdsgiverforeningen ikke i Hast retter noget Angreb paa 8-Timers Dagen.

Lønnedsættelsen er reduceret til 15 pCt. og i visse Tilfælde til 12 pCt.

Reglerne for Overarbejdsbetalingen opretholdes, og kun for en Times Vedkommende faar Arbejdsgiverne helt sin Vilje og delvis for en Time til. Men samtidig er der skabt en Garanti for Misbrug af Overarbejde, hvor denne ikke fandtes i Forvejen. Jeg vil ikke komme nærmere ind paa, hvad vi straks sagde, at vi vilde give for at forny Overenskomsterne, men vil dog bede om, at man gør sig klart, at hele Forskellen mellem da og nu er $4^1/^2$ pCt. paa Lønnen og en mindre Divergens paa Betalingen for Overarbejde. Bør vi føre Kampen videre paa dette Grundlag? Forretningsudvalgets store Flertal mener *Nej* og foreslaar derfor at vedtage Overenskomsten. For mit eget Vedkommende vil jeg have Lov at sige, at det er uforsvarligt at fortsætte denne Kamp med alle de deraf flydende Ulykker, ikke alene for dem, der er lockoutede, men ogsaa for dem, der *var* og fremdeles *er* arbejdsløse. Udrede dette nærmere er vistnok overflødigt, og jeg vil derfor kun appellere til alles Overvejelse, om det ikke vil være rigtigt nu at lade al tidligere Strid fare og i fuld Enighed vedtage det foreliggende Forslag.

Da jeg kan formode, at man vil rejse Spørgsmaalet om Generalforsamlingens Konpetence til at vedtage Overenskomsten, vil jeg uden at komme ind paa en Omtale af Lovparagraffer sige til Forsamlingen, at Forretningsudvalget maa holde for, at Generalforsamlingen har fuld Ret til at vedtage Overenskomsten og dermed Afslutning af Konflikten, men vi er klar over, at vi ikke kan forbinde de enkelte Fag til at antage Overenskomsten, saafremt de ikke vil gøre dette. Antager de ikke Forslaget, maa de fortsætte Kampen paa egen Regning. Jeg vil dog haabe, at alle vil bøje sig for en eventuel Vedtagelse, og vil endnu en Gang saa indtrængende, som jeg er i Stand dertil, anmode alle om at stemme for Forslaget.

Vi kan gøre dette uden Skam. Vore Organisationer er ubrudte, og paa alle væsentlige Punkter er Arbejdsgivernes Angreb afvist, og jeg viger ikke tilbage for at betegne det Faktum, at Arbejdsgivernes Anslag mod 8-Timers Dagen er slaaet ned, som en absolut og ubestridelig Sejr. Paa Forretningsudvalgets Vegne skal jeg endelig anmode Forsamlingen om at stemme for følgende Resolution:

> Generalforsamlingen tager Meddelelserne om de sidst førte Overenskomstforhandlinger til Efterretning og vedtager det af Forretningsudvalget forelagte Forslag af 4. April 1922 til Overenskomst mellem Hovedorganisationerne, samt opfordrer Forbundene til — i Overensstemmelse med Forslaget — saavidt muligt at genoptage Arbejdet førstkommende Mandag den 10. April, alt for saa vidt Dansk Arbejdsgiverforening ligeledes vedtager Forslaget og ophæver de af Arbejdsgiverforeningen iværksatte Lockouter fra nævnte Dato.

Til Slut vil jeg kun sige dette: Naar vi anbefaler at afslutte Kampen, er det ikke fordi, vi ikke *tør* kæmpe mere, men fordi vi mener, at vi ikke *bør* føre Kampen videre. En fortsat Kamp om det, der ligger os imellem, turde dog være for kostbar.

Diskussionen.

M. C. Lyngsie: Jeg vil yde Alfr. Christiansen min fulde Anerkendelse for hans loyale og saglige Indlæg, hvad der gør mig mit Hverv let.

Generalforsamlingen maa i Dag komme dertil, at man sagligt forelægger for hinanden, hvilket Standpunkt man har til det foreliggende Forslag. Arbejdsgivernes planmæssige Opsigelse af alle Overenskomster viste, at de havde sat sig store Maal. Dette var 1ste Akt. 2den Akt var hos Forligsmændene, hvor Arbejderne afviste Arbejdsgivernes vidtgaaende Krav. 3dje Akt er Forligsinsitutionens nye Indgriben, som resulterer i Henstillingen af 9. Marts.

Situationen har hele Tiden været af desorienterende Art indtil Generalforsamlingen i Dag, der kan betegnes som 4de Akt.

Stillingen er nu denne, skal man fortsat holde paa sin Ret eller bøje af. Man kan vistnok bedømme Stillingen saaledes: Der er en Række af vore Organisationer, som er kamptrætte, en anden, der ikke mere er kampdygtige, en tredje, der er tilfredse, og endelig en fjerde, for hvilke der er Fare til Stede, hvis de skal opgive Kampen. Det er nu

berettiget at rejse det Spørgsmaal: Kan det længere hjælpe, at vi samlede yder fortsat Modstand? Det er i denne Forbindelse mærkbart, at Arbejdsgiverforeningen nu gaar med til en Deling af Kampen ved at hæve Lockouten for de Organisationer, der antager det foreliggende Overenskomstforslag.

Dansk Arbejdsmandsforbund er ikke blind for de Forbedringer, dette Forslag indeholder, men det tilfredsstiller os ikke. Vi er ikke kamptrætte og behøver ikke at slutte af paa Grund af økonomiske Vanskeligheder, men vi vil ikke hindre, at Storkampen afsluttes, hvorfor vi i Dag vil undlade at stemme.

Efter yderligere at have præciseret Forbundets Standpunkt, udtalte Lyngsie: Forsamlingen maa forstaa vor Stilling. Vi kan ikke antage denne Overenskomst, men vi vil ikke være nogen Hindring for andre, og vi mener at have Chancer for Arbejdsmændene, der maa udnyttes. Det er vor Hovedbestyrelses Agt at søge vore Medlemmers Sanktion til at kunne handle i de kommende Dage.

Der fremsattes derefter Udtalelser af G. Schou, Vilh. Nygaard, Chr. Jensen (Tobaksarbejderforb.), J. A. Hansen, P. Hansen (Bogbinderforb.), Schmidt (Frederikshavn Fællesorg.), Chr. Jensen (Kedel- og Maskinpasserforb.), Chr. Nielsen (Tekstilarbejderforb.), Ole Christensen (Gartnerforb.), Sørensen (Randers Fællesorg.), Knudsen (Horsens Fællesorg.) samt Alfr. Christiansen.

G. Schou forelagde en Resolution, der forkastedes med overvældende Majoritet, hvorefter man foretog skriftlig Afstemning over Forretningsudvalgets Resolution.

Resultatet af Afstemningen var følgende: Der blev afgivet 566 Stemmesedler. Heraf var 385 Ja og 122 Nej. 59 Stemmesedler var blanke.

Udenfor Dagsordenen fremsatte *E. Svendsen* en Række Bemærkninger om Arbejdsløshedsunderstøttelsesspørgsmaalet, saaledes som dette nu ligger efter de af Indenrigsministeren udsendte Cirkulærer. Han foreslog paa Forretningsudvalgets Vegne følgende Resolution:

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 7. April 1922 protesterer energisk mod den Fortolkning af Arbejdsløshedsloven af 22. December 1921, der er gjort gældende i Indenrigsministerens Cirkulære af 21. Marts, og imod den vilkaarlige Praksis, der gennemføres efter dette Cirkulære, hvorved store Grupper af Arbejdsløse, der er ganske uberørte af Lockouten, unddrages Understøttelse, medens Understøttelsen væsentlig nedsættes for andre, saaledes at der, selv med denne Understøttelse hersker stor Nødstilstand i Tusinder af Arbejderhjem.

Generalforsamlingen udtaler sin Tillid til og tilsiger sin Støtte til de Bestræbelser, der udfoldes af Fællesudvalget for De samvirkende Fagforbund, Arbejdsløshedskasserne og den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe for at udvirke en Ændring af disse Forhold.

Resolutionen vedtoges uden Diskussion enstemmigt.

Dirigenten, *Vilh. Nygaard*, afsluttede derefter Generalforsamlingen med følgende Udtalelse:

Arbejderklassen har gennem 8 Ugers Kamp paa imponerende Maade vist Styrken af vore Organisationers Sammenhold og Højden af den danske Arbejders Kultur. Kampen er fort med den Ro og Besindighed og med den Offervilje og selvfornægtende Underkastelse under det heles Vel, som vi ved Kampens Udbrud bad vore Kammerater lægge for Dagen.

Generalforsamlingen i Dag er forløbet paa en Maade, der viser, at vore ubrudte Organisationer gaar ud af Kampen med en Sammenholdets og Kammeratskabets Aand, som divergerende Opfattelser i enkelte Situationer ikke kan svække. Jeg véd, at baade de, der gav Overenskomsten deres Stemme, og de, der stemte imod, handlede ud fra Ønsket om at tjene Arbejderklassens Sag. Et Leve for den danske Fagbevægelse. (Begejstrede Hurraraab).

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 * KØBENHAVN DEN 22. APRIL 1922 * 18 AARGANG

Overenskomstforslaget af 4. April 1922

(Vedtaget paa Hovedorganisationernes Generalforsamlinger 7. April 1922).

Paa Mødet i Forligsinstitutionen den 4. April 1922 er der mellem undertegnede Formand for Dansk Arbejdsgiverforening og undertegnede Formand for De samvirkende Fagforbund i Danmark opnaaet Enighed om, at man paa Generalforsamlinger i de to Hovedorganisationer, der afholdes Fredag den 7. April, vil forelægge og anbefale til Vedtagelse følgende:

De til og med 1. April udløbne og ikke fornyede Overenskomster om Løn- og Arbejdsvilkaar mellem Organisationer og Virksomheder, der er tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening, og Organisationer, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund i Danmark, forlænges for et Aar fra deres Udløbstid med de i Fagene vedtagne Ændringer og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

1) Samtlige Lønninger nedsættes fra og med Dagen for Lockoutens Afslutning (den 10. April) med 15 pCt.

De nugældende Minimallønninger i Jernindustrien, Skotøjsindustrien og Fag med Minimallønninger af lignende Størrelse bliver uforandrede. I andre Fag nedsættes Minimallønningerne med 15 pCt.

Hver af Parterne er berettiget til inden 14 Dage efter denne Overenskomst Vedtagelse overfor den modstaaende Organisation at kræve Forhandling om, at Nedsættelsen af Lønningerne kan foretages efter andre Regler end foran anført, naar særlige Grunde taler derfor, derunder Hensynet til Lønninger, der med Hensyntagen til de Lønvilkaar, hvorunder de paagældende Arbejdere tidligere har arbejdet, og til de lokale Forhold, maa betragtes som særlig lave. I saadanne Tilfælde kan Nedsættelsen reduceres til indtil 12 pCt. Uoverensstemmelser herom maa ikke give Anledning til Arbejdsstandsning. Opnaas der ikke Enighed mellem Organisationerne, gaar Sagen til Forhandling mellem Hovedorganisationerne. Fører heller ikke dette til noget Resultat, er hver af Parterne berettiget til at kræve Sagen afgjort af et Nævn, der bestaar af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer samt Forligsinstitutionen. Nævnets Formand fungerer som Opmand.

Behandlingen af de rejste Sager skal være tilendebragt i Hovedorganisationerne senest 8 Dage og i Nævnet senest 3 Uger efter Indankningsfristens Udløb. De særlige Lønningsregler træder i Kraft efterhaanden som Afgørelserne træffes i Organisationerne eller i Nævnet. Indtil Afgørelse foreligger, sker Lønnedsættelserne efter foranstaaende almindelige Regel.

2) De tilbagebestaaende Uoverensstemmelser vedrørende de almindelige Bestemmelser i Havneoverenskomsterne og enkelte andre Overenskomster, samt eventuelle Uoverensstemmelser med Hensyn til almindelige Bestemmelser i Overenskomster, der udløber 1. April, saavelsom Uoverensstemmelser med Hensyn til forlods Fradrag i Lønninger efter Overenskomster, der ikke var opsagt i 1921, henvises, forsaavidt de ikke inden 14 Dage efter denne Overenskomsts Vedtagelse er afgjort ved Forhandling i Underorganisationerne eller Hovedorganisationerne, til Afgørelse af et Nævn, bestaaende af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer samt Forligsinstitutionen. Nævnets Formand fungerer som Opmand.

3) I Jernindustrien kommer ved Timelønsarbejde Reduktionen først til

Virkning paa Tillægene og sidst paa den egentlige Timeløn (Grundlønnen). Ved Akkordarbejde afregnes Reduktionerne først paa de eventuelle Tillæg til Prislisterne og derefter paa Grundpriserne. De saaledes reducerede Værkstedspriskuranter er opsigelige med 1 MaanedsVarsel, dog tidligst til Udløb den 1. Juli. Er de ikke opsagt til Udløb senest den 1. September, underkastes de Regulering i Overensstemmelse med nedenstaaende Bestemmelser. Undtagne fra Reguleringer er saadanne Værkstedsprislister, om hvilke den paagældende Virksomhed senest 14 Dage efter nærværende Overenskomsts Vedtagelse gennem Jernindustriens Sammenslutning giver det paagældende Fagforbund Meddelelse om, at man foretrækker fri Forhandling med sine Arbejdere om Akkorderne.

Forsaavidt en Overenskomst indenfor Jernindustrien forlænges i Henhold til næstsidste Stykke i nærværende Overenskomst, gælder med Hensyn til Værkstedsprislisterne tilsvarende Bestemmelser for den forlængede Overenskomst, som efter nærværende Overenskomst er gældende for 1922.

4) Nugældende Regler angaaende Betaling for Overarbejde, Natarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde forbliver uforandrede, idet der dog for den første Overtime efter den normale Arbejdstids Ophør ikke skal betales over 25 pCt.s Tillæg og for den anden Overtime ikke over $33^1/_3$ pCt.s Tillæg.

Forsaavidt Parterne er enedes om eller ved vedkommende Overenskomsts Underskrift maatte enes om andre Regler for Betalingen for Overarbejde, træder disse i Stedet for foranstaaende Regler.

*

Overenskomsten mellem Hovedorganisationerne af 17. Maj 1919 om Arbejdstiden fornyes, forsaavidt angaar Punkterne 1, 2, 5 og 7, og er gældende indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April. Til Punkt 7 a føjes: »Der tilkommer Hovedorganisationerne Ret til at paatale Misbrug af Overarbejde, forsaavidt saadan Ret ikke efter de bestaaende Overenskomster tilkommer den enkelte Organisation.«

Undtagne fra Bestemmelserne om 8-Timers Dagen er Personer, der er beskæftigede ved Opsyn eller Vagttjeneste, herunder dog ikke medregnet Vagtfunktionærer, for hvilke særlige Overenskomster er bestaaende.

Der nedsættes et Udvalg, hvortil Arbejdsgiverforeningen vælger 5 Medlemmer, De samvirkende Fagforbund 5 Medlemmer, og hvis Møder ledes af Forligsmændene. Det paahviler dette Udvalg at gennemgaa de under de hidtil førte Forhandlinger fremførte Oplysninger om de faktiske Forhold med Hensyn til Arbejdstiden her og i andre Lande. Udvalget afgiver Betænkning senest den 1. Juli d. A.

I de Organisationer, hvor der rejses Krav derom, optages Forhandling om Vilkaarene for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift. Forsaavidt Forhandling herom ikke fører til noget Resultat, gaar Sagen til Hovedorganisationerne. Forsaavidt Enighed ej heller her opnaas, afgøres Sagen af et Nævn, der bestaar af 3 af hver af Hovedorganisationerne valgte Medlemmer samt Forligsinstitutionen. Nævnets Formand fungerer som Opmand.

*

Safremt et under De samvirkende Fagforbund staaende Forbund eller en under Dansk Arbejdsgiverforening staaende Organisation eller Enkeltvirksomhed inden en 1. August — første Gang inden 1. August 1922 — fremsætter Forslag om at forlænge den gældende Overenskomst et Aar fra dens Udløbstid, iøvrigt uden andre Ændringer end dem, man ved fri Forhandling kan enes om, og dette Forslag tiltrædes fra Modpartens Side, bortfalder Augustreguleringen, og der indtræder fra og med den Lønningsuge, i hvilken den paafølgende Februarstatistik offentliggøres, en Regulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned.

Hvis den modstaaende Arbejdsgiverorganisation eller Enkeltvirksomhed ikke tiltræder Forslaget om Forlængelse af Overenskomsten paa ovennævnte Vilkaar, indtræder Augustregulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet i August er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned, dog saaledes at der intet tillægges eller fradrages for de første 6 Points, Pristallet

i August er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned. Er det den modstaaende Arbejderorganisation ,der ikke tiltræder Forslaget om Forlængelse, indtræder Augustreguleringen opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned. Hvis ingen af Parterne rejser Spørgsmaal om Forlængelse, indtræder Augustregulering opad eller nedad med 1 pCt. for hver Procent, Pristallet er højere eller lavere end Pristallet i den forudgaaende Februar Maaned.

Har der fundet en Augustregulering Sted, finder der ingen yderligere Regulering Sted, men Fagene er frit stillede med Hensyn til den kommende Overenskomst.

*

Forsaavidt foranstaaende Overenskomst tiltrædes af Hovedorganisationernes Generalforsamlinger, ophæves de løbende Lockouter og Strejker, og Arbejdet genoptages saavidt muligt Mandag den 10. April og saavidt muligt i samme Omfang og paa de samme Arbejdspladser som før Arbejdsstandsningen. Fortrædigelser af nogen Art i Anledning af Begivenheder under Konflikten maa ikke finde Sted.

København, den 4. April 1922.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen.

For Dansk Arbejdsgiverforening:
H. Langkjær.

*

Hovedorganisationerne anbefaler de Organisationer og Virksomheder, der har afsluttet Overenskomster i indeværende Aar, at blive enige om Bestemmelser, svarende til de i Overenskomsten af 4. April d. A. indeholdte angaaende eventuel Forlængelse af Overenskomsterne og Augustreguleringen.

København, den 4. April 1922.

For De samvirkende Fagforbund:
Carl F. Madsen.

For Dansk Arbejdsgiverforening:
H. Langkjær.

Arbejdsgiverforeningen beskylder De samvirkende Fagforbund for Brud paa Overenskomsten af 4. April.

Dansk Arbejdsgiverforening har den 12. April sendt vort Forretningsudvalg en saalydende Skrivelse:

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter ved de mellem Hovedorganisationerne sidst stedfundne Forhandlinger Gang paa Gang fremhævet, at det maatte være en ufravigelig Betingelse for, at et Overenskomstforslag kunde forelægges for Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling, at dette ogsaa kunde forelægges for De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling til endeligVedtagelse eller Forkastelse.

Paa dette Krav er det ærede Forretningsudvalg gaaet ind, og kun under denne Forudsætning blev Overenskomstforslaget af 4. April underskrevet af Arbejdsgiverforeningens Formand og forelagt og vedtaget paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 7. ds.

Efter at vor Generalforsamling var afsluttet, erfarede vi fra Forligsinstitutionen, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling ligeledes den 7. ds. havde vedtaget Overenskomsten, og vi modtog samtidig Opfordring til at sørge for, at Arbejdet saavidt muligt kunde genoptages Mandag den 10. April, hvorom vi straks gav vore Medlemmer fornøden Underretning.

Til vor overordentlige Overraskelse meddelte imidlertid Dagbladet »Social-Demokraten«, der næste Dag bragte et Referat fra De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, at Overenskomstforslaget var blevet forelagt til »Vedtagelse«, ikke som noget, der var bindende, men som et Raad, der var givet de enkelte Underorganisationer.

Vi vægrede os selvfølgelig ved at fæste Lid til denne Meddelelse, hvorefter De samvirkende Fagforbunds Ledelse skulde have gjort sig skyldig i et vistnok enestaaende Brud paa givne Ord og Løfter.

Vi har imidlertid nu faaet saa mange Beviser for, at de enkelte Fagforeninger og Fagforbund ikke føler sig bundne af den skete Vedtagelse, at vi nødes til at tro, at den af »Social-Demokraten« bragte Meddelelse i det væsentligste er rigtig, saaledes at De samvirkende Fagforbunds Ledelse vel formelt har forelagt Overenskomstforslaget til Vedtagelse, men paa en saadan Maade, at

denne Vedtagelse ikke har den Betydning, som er forudsat ved Forhaandsforhandlingerne, og som fremgaar af selve Overenskomstforslagets Ordlyd.

Da vi naturligvis ikke kan finde os i, at De samvirkende Fagforbund ved Brud paa eller Bortforklaring af givne Løfter eller paa anden Maade foranlediger, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling vedtager en Overenskomst, som vel formelt er vedtaget af den modstaaende Hovedorganisation, men som en hvilken som helst Underorganisation kan vægre sig ved at respektere, maa vi forbeholde os at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret for at faa fastslaaet, at De samvirkende Fagforbunds Underorganisationer efter alt foreliggende er bundet ved Overenskomsten af 4. April, og for at kræve Bod og Erstatning i videst muligt Omfang hos De samvirkende Fagforbund og de under disse hørende Organisationer for den Skade, der paaføres Arbejdsgiverforeningens Medlemmer ved Opretholdelsen af de Arbejdsstandsninger, som i Henhold til Overenskomsten skulde ophøre, og ved de efter Forligets Ikrafttræden iværksatte nye Arbejdsstandsninger.

Vi staar selvfølgelig til Disposition med Hensyn til Afholdelse af det for Sagens Indbringelse for Retten fornødne Møde, hvorom Aftale paa sædvanlig Maade kan træffes mellem vore Kontorer.

For det Tilfælde, at De samvirkende Fagforbund under Sagens Behandling for Voldgiftsretten skulde gøre gældende, at de har været ubeføjet til at træffe en Beslutning af en saadan Rækkevidde, som det ærede Forretningsudvalg har truffet, og mod Forventning faa Medhold heri og i, at deres Underorganisationer som Følge heraf ikke er bundne ved Overenskomsten, er vi ikke til Sinds at lade dette gaa ud over Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, men bebuder allerede nu, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der til Tilvejebringelse af ordnede Arbejdsforhold iværksættes Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte bestemme.

Vi undlader ikke samtidig at meddele, at vi, saafremt den herefter varslede Lockout skulde træde i Kraft, maa betragte os som løst fra de Løn- og Arbejdsvilkaar, der indeholdes i Overenskomsten af 4. April d. A., overfor de Fagforeninger og Fagforbund, som endnu ikke har sluttet Overenskomst med deres modstaaende Arbejdsgiverorganisation.

P. F. V.
H. Langkjær.
/A. L. Østerberg.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg holdt Møde Lørdag den 15. April og vedtog at sende Arbejdsgiverforeningen følgende Svar:

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 12. ds., vil vi ikke undlade at udtale vor Forundring over dens Fremkomst og den Tone, der gaar igennem hele Skrivelsen.

Vi maa paa det bestemteste protestere imod og bestride Rigtigheden af den Paastand, hvorpaa hele Skrivelsen er opbygget, nemlig at vort Forretningsudvalg eller dettes Repræsentanter er indgaaet paa, at den vedtagne Overenskomst skulde være absolut forbindende for alle Overenskomster, der var udløbne til og med den 1. April d. A. forsaavidt de ikke alt var fornyede. Det er Gang paa Gang foreholdt Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter, saavel ved Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen som ved de senest førte i Forligsinstitutionen, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling nu som tidligere ikke kunde binde de enkelte Organisationer til at underkaste sig en Overenskomst, hvis Grundlag og Indhold de ikke selv vilde eller kunde akceptere. Dette er sagt saa tidt og saa tydeligt, at det ikke var til at misforstaa, og naar man nu alligevel taler om Brud paa eller Bortforklaring af givne Løfter, maa vi tilbagevise denne Paastand som aldeles ubegrundet, og efter vor Opfattelse kun fremsat for at forvanske det virkelige Forhold.

Hvad der er krævet af os, for at Arbejdsgiverforeningen skulde ophæve Lockouten, er, at vi skulde søge Overenskomsten vedtaget paa vor Generalforsamling, og saafremt Vedtagelsen fandt Sted paa begge Generalforsamlinger, skulde vi betragte Konflikten sluttet som samlet Konflikt og for vort Vedkommende inddrage den økono-

miske Understøttelse, der hidtil blev ydet de konfliktberørte Forbund. Denne Forpligtelse har vi loyalt opfyldt, og vi agter ej heller at understøtte de Fag økonomisk, for hvilke der var givet Lockoutvarsel, men som mulig nu kommer i Konflikt som Følge af, at de ikke vil akceptere Overenskomsten af 4. April.

Paa flere af disse Forbunds Vegne maa vi imidlertid protestere mod, at Arbejdsgiverforeningen fortolker Overenskomsten af 4. April derhen, at de paagældende Arbejdsgivere er berettiget til at nedsætte Lønningerne fra den 10. April, selv om Forbundene, med hvem disse kontraherer om Overenskomstforholdene, ikke har akcepteret Overenskomsten. Vi maa kræve, at Arbejdsgiverne betaler de hidtidige Lønninger, indtil der er iværksat Arbejdsstandsning til Frigørelse for den nuværende Overenskomst, eller der er opnaaet Enighed om Betingelserne for Fornyelse af Overenskomsten — jfr. Den faste Voldgiftsrets Kendelse Nr. 564.

Vi har indtil nu Klarhed over, at det foruden Dansk Arbejdsmandsforbund drejer sig om Sadelmager- og Tapetsererforbundet, Bogbinderforbundet, Kedel- og Maskinpasserforbundet, Litografisk Forbund (for Kemigrafernes Vedkommende) samt Glasarbejderforbundet (for Holmegaards Glasværk), som ikke har akcepteret Overenskomsten af 4. April, og saafremt de hidtil betalte Lønninger reduceres eller Arbejdsvilkaarene paa nogen Maade forringes, vil vi anlægge Sag ved Den faste Voldgiftsret med Paastand om Brud paa de paagældende Fags Overenskomster. I lige Maade maa vi reservere os vor og vore Organisationers Ret i enhver Henseende, hvis Arbejdsgiverforeningen virkelig skulde skride til at oprulle den store Konfliktssituation paany og dermed tilintetgøre den Forudsætning, hvorpaa Størstedelen af Organisationerne har tiltraadt Forligsgrundlaget af 4. April, idet de næppe havde akcepteret Overenskomsten, saafremt de havde kunnet risikere at blive indraget i Konflikten igen.

Naar det ærede Forretningsudvalg bebuder Sagsanlæg imod os ved Den faste Voldgiftsret, imødeser vi et saadant med Sindsro, idet vi overfor Retten vil kunne dokumentere det absolut uholdbare i Arbejdsgiverforeningens Paastand.

Ihvorvel det kunde være fristende skriftligt at imødegaa det i Skrivelsen af 12. ds. indeholdte, vil vi dog afstaa herfra, da det vilde blive alt for omstændeligt, men forbeholder vi os at fremsætte vor Opfattelse, og hvormed vi begrunder denne, paa det før den bebudede Retssags Indbringelse nødvendige forberedende Møde, hvilket vi erklærer os villig til at deltage i den Dag, som Arbejdsgiverforeningen maatte fastsætte.

Vi foreslaar, at de af os bebudede Sagsanlæg gøres til Genstand for Behandling paa det samme Møde, saa dette kan betragtes som det forberedende før samtlige nævnte Sagers Indbringelse for Retten.

P. F. V.
Alfred Christiansen.
/ Hans Jacobsen.

I Anledning af de saavel af Arbejdsgiverforeningen som af De samvirkende Fagforbund bebudede Sagsanlæg afholdtes der et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningens Lokaler Tirsdag den 18. April, hvor de for Sagsanlægene fremsatte Grunde underkastedes en indgaaende Behandling. Mødet førte dog ikke til noget Resultat, og begge Parter forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

1ste Varsel om Lockout overfor de Fags Medlemmer, hvis Overenskomster udløber 1. Maj.

Dansk Arbejdsgiverforening har under 12. ds. sendt vort Forretningsudvalg en saalydende anbefalet Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, udløber en Del Overenskomster efter forudgaaende Opsigelser den 1. Maj d. A. Disse Overenskomster er jo ikke omfattede af den mellem Hovedorganisationerne under 4. ds. afsluttede almindelige Overenskomst, men vi formener dog ikke, at det herefter vil støde paa særlige Vanskeligheder at faa tilvejebragt en tilfredsstillende Ordning ogsaa af ovennævnte Overenskomstforhold, og vi tilsiger i hvert Fald vor Medvirkning til, at dette kan ske.

For imidlertid endeligt at frigøre vore Medlemmer for det hidtidige Overenskomstforhold ser vi os nødsaget til at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der i det Omfang, den kompetente Forsamling maatte fastsætte, iværksættes Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af saadanne Organisationer tilsluttede De samvirkende Fagforbund, hvis Overenskomster udløber til og med 1. Maj d. A.

P. F. V.

H. Langkjær

/A. L. Østerberg.

Arbejdsgiverforeningen hæver Lockouten i Typograffaget.

Under 3. April har Dansk Arbejdsgiverforening hævet Lockouten i Typograffaget ved følgende Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Efter at vi gennem Kjøbenhavns Bogtrykkerforening har modtaget Indberetning om, at det under 10. Marts d. A. mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbunds Bestyrelser udarbejdede Forslag til ny Overenskomst er vedtaget af begge Parter, tillader vi os herved at meddele Dem, at Arbejdsgiverforeningen fra og med Dags Morgen har hævet den under 14. Februar d. A. iværksatte Lockout overfor Dansk Typografforbunds Medlemmer, ligesom vi tilbagekalder det under Lørdag den 25. Marts udstedte 1. Lockoutvarsel overfor Dagbladstypograferne.

P. F. V.

Einar Jørgensen

/Sophus Agerholm

Arbejdsgiverforeningen varsler Lockout overfor Arbejderne ved Land- og Skovbrug.

Under 12. April har Dansk Arbejdsgiverforening tilsendt os en saalydende anbefalet Skrivelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Da det ikke er lykkedes gennem de Forhandlinger, der har været ført dels direkte mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet og senere under Hovedorganisationernes Medvirkning at opnaa Enighed om en ny Overenskomst til Afløsning af den mellem de 2 nævnte Organisationer bestaaende Overenskomst der er opsagt til Ophør d. 1. Maj d. A., og da det endnu ikke er lykkedes Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug at komme i Forhandling med Dansk Arbejdsmandsforbund om Overenskomstforholdene i Skovbruget, tillader vi os herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der træffes saadanne Foranstaltninger, at Medlemmerne af Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug ved Overenskomstens Udløbstid ikke mere er bundne ved de hidtil gældende Overenskomster, alt under Forudsætning af, der ikke ved de Møder, som er berammede, forinden Udløbet af 2. Varsel er truffet en for vore Medlemmer og os tilfredsstillende Ordning af de fremtidige Løn- og Arbejdsvilkaar.

P. F. V.

H. Langkjær

/W. Elmquist.

For at være fritstillet ved den som Følge af ovenstaaende Skrivelse opstaaede Situation, har Landarbejderforbundet den 19. ds. sendt Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse, hvori gives 1. Varsel om Strejke:

Dansk Arbejdsgiverforening.

Den 15. ds. har den ærede Arbejdsgiverforening overfor De samvirkende Fagforbund afgivet 1ste Varsel for de mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og os til 1. Maj gældende Overenskomster. Dette Varsel omfatter, saa vidt vi kan se, samtlige mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og vort Forbund bestaaende Overenskomster.

Ved at forholde os passive overfor det af Arbejdsgiverforeningen foretagne juridiske Skridt, vilde vort Forbund kunne komme i den Situation, at en Del af vore Medlemmer kastedes ud i en større eller mindre Lockout ganske efter Arbejdsgivernes Tykke, uden at vi heroverfor kunde foretage noget Modtræk for efter 14 Dages Forløb. Da vi ikke vilde kunne forsvare at udsætte vort Forbund for en saadan Eventualitet, og da vore Arbejdsgiveres Krav ved de hidtil førte Overenskomstforhandlinger synes at være beregnet paa at hindre en fredelig Ordning, maa vi

foretage det fornødne for at sikre os den samme Handlefrihed, som den ærede Arbejdsgiverforening har forbeholdt sig. Skønt vi ikke nærer noget højere Ønske, end at det i Aar som de foregaaende Aar kunde lykkes at naa til en Overenskomst ad fredelig Vej, ser vi os — af det af Arbejdsgiverne foretagne Skridt — tvungne til nu at afgive 1. Varsel om Strejke. Dette Varsel vil blive efterfulgt af et andet Varsel, saafremt den ærede Arbejdsgiverforening i sit andet Lockoutvarsel medtager en efter vort Skøn væsentlig Del af vore Medlemmer.

Vi skal derfor tillade os at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Strejke i det Omfang, som maatte vise sig fornødent for at opnaa en for vore Medlemmer antagelig Overenskomstordning, naar den hidtilværende Overenskomst udløber.

P. F. V.
Ærbødigst
Oscar Levinsen.

Generalstrejke.

En Udtalelse af Arbejdernes Fællesorganisation i Helsingør.

Paa Fællesorganisationens ordinære Repræsentantskabsmøde den 5. April, paa hvilket Spørgsmaalet angaaende Generalstrejke forelaa til Behandling, vedtoges enstemmig følgende Udtalelse:

Generalstrejke.

Foranlediget ved forskellige Henvendelser og Drøftelser angaaende Generalstrejke udtaler Repræsentantskabet, der er Fællesorganisationens højeste Myndighed, at Fællesorganisationen tager absolut Afstand fra enhver Tale om Generalstrejke under den nuværende Situation, og at Fællesorganisationen iøvrigt ikke anser Generalstrejken for hverken at være mulig eller formaalstjenlig i nogen almindelig faglig Konflikt.

Den effektive Generalstrejke er og vil altid være en revolutionær politisk Handling med deraf følgende Konsekvenser for den tabende Part, uanset hvem, der anvender eller er i Stand til at kunne anvende Generalstrejke, thi en saadan behøver ikke at være af socialistisk Oprindelse eller et Vaaben, som alene kan benyttes af Arbejderorganisationer.

Generalstrejke i Ordets egentlige Forstand lader sig dog aldrig gennemføre, men som almindelig større Standsning af Samfundets vigtigste Funktioner bør Generalstrejken fra Arbejdernes Side aldrig kunne bringes til Udførelse gennem andre Organer end de ansvarlige faglige og politiske Hovedorganisationer i Forening, og da kun som yderste Middel og Modtræk i en given Kampsituation overfor Handlinger af revolutionær eller forfatningsstridig Art fra Modpartens Side, saaledes som det skete i 1920.

Den faglige Myndighed.

Repræsentantskabet udtaler endvidere, at Arbejdernes lokale Fællesorganisationer ikke har hverken Hjemmel eller Adkomst til at gribe ind i faglige Stridsspørgsmaal, eftersom den besluttende Myndighed i faglige Anliggender alene ligger hos de respektive Fagforeninger, der kun delvis har afgivet deres Myndighed til De samvirkende Fagforbund, men ikke i noget Tilfælde til lokale Fællesorganisationer.

Man finder i denne Forbindelse, at Fællesorganisationernes Repræsentations- og Stemmeret paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling egentlig ikke kan siges at hvile paa noget organisationsmæssigt Princip, men vel nærmest har været at betragte som en Overgangsform fra ældre Tiders Forhold,der næppe længere er ganske tidssvarende under alvorlige Kampsituationer, hvor det gælder Forbundenes Livsinteresser.

Det, der i organisationsmæssig Henseende synes at tiltrænges paa det faglige Omraade, er Klarhed. *Enten Centralisation* med deraf følgende Afgivelse af den besluttende Myndighed fra Forbundene til en faglig Landsforsamling ved Afgørelse om Etablering eller Afslutning af faglige Konflikter, der berører mere end et Fag, *eller Decentralisation*, hvorunder hvert enkelt Hovedforbund suverænt varetager sine egne Anliggender.

Fællesorganisationernes Opgave.

Hvad de lokale Fællesorganisationers Opgave angaar, da maa denne være, at danne lokalt Bindeled mellem Arbejderbevægelsens tre Retninger, den politiske, faglige og kooperative, og iøv-

rigt i økonomisk, politisk, kulturelt eller anden Henseende være til Støtte for de under Fællesorganisationen staaende Foreninger og deres Medlemmer i den Udstrækning, som Forholdeen og Midlerne tillader, blandt andet ogsaa som Repræsentationsorgan overfor Offentligheden og offentlige Myndigheder.

Hverken politisk eller fagligt kan der være Tale om besluttende Myndighed, hvorimod Fællesorganisationerne formenes at have en direkte kooperativ Moderopgave paa samme Maade, som tidligere faglig og politisk, indtil den danske Arbejderkooperation har naaet det Udviklingstrin, hvor ogsaa den danner sig egen Landsorganisation til Varetagelse af fælles kooperative Interesser.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 555
Et Formandsspørgsmaal.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. Marts 1922 i Sag Nr. 555: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af arbejdsgivende Handelsgartnere i København og Omegn og Handelsgartner C. H. Koch's Vegne.

Ved Rettens Kendelse af 1. December 1920 i Sag Nr. 409 blev to af Handelsgartner C. H. Koch ansatte Formænd anerkendte som Formænd i Septemberforligets Forstand. Samtidig udtaltes det, at Kock ikke fandtes at være berettiget til at ansætte en tredje Formand med Pligt til at staa udenfor Fagforeningen.

Ved Klage af 13. Februar 1922 har nu De samvirkende Fagforbund paa Dansk Gartnerforbunds Vegne oplyst, at Koch til Trods for denne Kendelse ved Kontrakt af 1. November 1921 har ansat Gartner Aage Petersen som Leder af Arbejdet i hans Gartneris Afdeling for Asparagus og Adiantum med Pligt til ikke at være Medlem af nogen Arbejderorganisation. Det Aage Petersen tillagte Vederlag udgør 450 Kr. maanedlig, men iøvrigt er han ansat paa samme Vilkaar som de to ved Kendelsen af 1. December 1920 godkendte Formænd. Klagerne har i Anledning af denne Tilsidesættelse af Rettens Kendelse paastaaet Arbejdsgiverforeningen paa Kochs Vegne idømt en Bod.

De Indklagede har nedlagt Paastand om Frifindelse og Anerkendelse af Aage Petersen som Formand under nærmere Fremhævelse af, hvor nødvendigt det er for Koch efter hans Forretnings særlige Karakter og store Omfang at have 3 Formænd foruden en Bestyrer, samt under Henvisning til, at Virksomheden er udvidet med to meget store Drivhuse, og at Arbejdernes Antal for Tiden er 29, hvoraf 11 Lærlinge.

Retten kan imidlertid ikke finde, at Forholdene i Kochs Gartneri nu i nogen væsentlig Grad er forskellige fra, hvad de var, da Kendelsen af 1. December 1920 blev afsagt. Aage Petersen kan derfor ikke anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand, og der vil for Overtrædelse af nysnævnte Kendelse være at paalægge de Indklagede paa Kochs Vegne en Bod, der findes at burde sættes til 500 Kr.

Ovennævnte Gartner Aage Petersen kan ikke anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand.

Dansk Arbejdsgiverforening bør paa Handelsgartner C. H. Kochs Vegne til De samvirkende Fagforbund paa Dansk Gartnerforbunds Vegne betale en Bod af 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Meddelelse fra Kassereren.

I Henhold til Lovens § 18 skal Administrationsbidraget indbetales forud 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen, inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaned.

Ved nærværende tillader jeg mig at anmode de Organisationer, som endnu ikke har indbetalt ovennævnte Bidrag for 1. Halvdel 1922, om inden denne Maaneds Udgang at indsende Beløbet til Undertegnede.

Det halvaarlige Administrationsbidrag er 30 Øre for heltbetalende og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Den 20. April 1922.

E. Svendsen,
Kasserer.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ✻ KØBENHAVN DEN 29. APRIL 1922 ✻ 18 AARGANG

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1922.

Afdelingsformænd eller -kassererе, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1922.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 559.
Landarbejder-Overenskomstens Opsigelsesfrist.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. Marts 1922 i Sag Nr. 559: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforening for Land- og Skovbrugs Vegne.

Den gældende Overenskomst af 7. Maj 1920 mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet angaaende Løn og Arbejdsforhold for de hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer beskæftigede Medlemmer af Landarbejderforbundet blev den 29. December 1921 opsagt til Ophør den 1. Maj 1922, og den 7. Februar 1922 paabegyndtes der Forhandlinger mellem Organisationerne om en ny Overenskomst.

Overenskomsten af 7. Maj 1920 Prg. 18 bestemmer, at fastantagne Landbrugarbejdere antages med en gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder. Dette Forhold er ikke betinget af, at Arbejderen bebor en Lejlighed tilhørende Arbejdsgiveren. Forholdets Indgaaelse skal ske ifølge en af Organisationerne godkendt Kontraktformular eller ved andet fuldgyldigt Bevis. Mange fast antagne Arbejdere faar som Del af deres Løn anvist vederlagsfri Bolig, og i de Kontrakter, der angaar Arbejdere, som faar anvist anerkendte Tjenestehuse, findes følgende Paragraffer:

Prg. 5.

Parterne vedtager herved udtrykkeligt i Overensstemmelse med Loven om Tjenestehuse af 23. Maj 1902 Prg. 12, 1. Pkt., at den i Forbindelse med Tjenesten overdragne Bolig med Have, naar Tjenestetiden lovligt ophører, skal fraflyttes samtidig med Tjenesteforholdets Ophør.

Kommer Tjenestehusmanden af sin Plads i Utide, og dette ej er sket paa Grund af Utroskab eller en af ham begaaet Forbrydelse, tilstaas der ham 4 Ugers Frist til at ryddeliggøre Boligen og søge andet Husly.

Samme Frist tilkommer, naar Tjenestehusmanden dør, hans efterladte Familie.

Prg. 6.

Tjenesteforholdet vedvarer til den Dag, hvortil det med mindst tre Maaneders Varsel fra en af Siderne opsiges til Ophør.«

Den 27. Januar 1922 udsendte Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug et Cirkulære til sine Medlemmer, hvori den næst at meddele, at den havde opsagt Overenskomsten af 7. Maj 1920 som ovennævnt henledte Opmærksomheden paa, at man, som Forholdene laa, maatte være forberedt paa den Eventualitet, at man kunde komme til en Tid at leve uden Overenskomst, og at man for at være fuldstændig frit stillet til 1. Maj 1922, saa at Medlemmerne til denne Tid kunde disponere over Gaardens Huse, som beboes af faste Tjenestehusmænd og Fodermestre paa mindre Gaarde, maatte tilraade samtlige sine Medlemmer 1. Febr. at opsige de faste Arbej-

dere til eventuel Fraflytning inden 1. Maj. Der henvistes til Reglen i L. 23. Maj 1902 Prg. 12, og det hedder derefter i Cirkulæret saaledes:

»Den eneste Maade, hvorved man kan være fuldstændig sikkker paa til 1. Maj eventuelt at kunne disponere over sine Huse, er allerede nu at opsige de faste Arbejdere, men man tilraade Dem at gøre det under saadan Form, at det af selve Opsigelsen fremgaar, at det man gennem Opsigelsen søger at opnaa er, at sikre sig sin frie Disposition ved Overenskomstens Ophør for det Tilfælde, at Enighed om Arbejdsvilkaarene ikke opnaas, og det bør ogaa udtrykkelig fremhæves, at det er et Skridt, der foretages for en Sikkerheds Skyld for ikke at være bundet gennem Loven af 23. Maj 1902 til ogsaa udover 1. Maj at lade Arbejderne blive boende i Gaardens Huse.

Opsigelsen vil da kunne gives følgende Form:

»Efter at det er blevet undertegnede N. N. bekendt, at min Organisation — Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug — har opsagt Overenskomst med Landarbejderforbundet til Ophør den 1. Maj d. A., tillader jeg mig herved for at sikre mig min frie Stilling ved Overenskomstens Ophør, og for ikke gennem Loven af 23. Maj 1902 om Tjenestehuse paa Landet at være bundet til ogsaa udover 1. Maj at stille Gaardens Hus til Deres Disposition, at opsige det ved Kontrakt (Dato) med Arbejdsmand N. N. indgaaede Tjenesteforhold.«

Landarbejderforbundet har under denne Sag ved at indklage Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs Vegne for Brud paa Fagets Overenskomst og Septemberforliget fremført, at Cirkulæret af 27, Januar har medført systemastiske Masseopsigelser i mange forskellige Former. Forbundet har paastaaet disse Opsigelser kendt ugyldige og de paagældende Arbejdgivere kendt pligtige at annullere dem, samt de Indklagede ikendt Bod.

De Indklagede, der har erklæret at være paa det rene med, at man for til sin Tid at kunne iværksætte Afskedigelse af Arbejderne maa give lovlige organisationsmæssige Varsler, men holder paa, at intet ulovligt er begaaet ved de i Cirkulæret indeholdte Raad eller Opfordring, procederer til Frifindelse.

Foreløbig skal bemærkes, at der ingen sikre Oplysninger foreligger for Retten om, paa hvilken Maade og med hvilken Motivering hver enkelt Arbejdsgiver paa Grundlag af Opfordringen har iværksat Opsigelse overfor den enkelte Arbejder, og under Sagen bliver det herefter kun at tage under Paakendelse, hvorvidt den i Cirkulæret indeholdte Opfordring til at foretage kollektive Opsigelser har været lovlig under de foreliggende Omstændigheder og under Forudsætning af, at organitionmæssigt rettidigt Varsel senere udstedes.

Til Støtte for sin Paastand fremfører Forbundet, at Cirkulæret gælder Opsigelser, der ikke kan kaldes virkelige, og i al Fald ikke endelige, samt at selve det, at kollektive Opsigelser fremkaldes og sker i den løbende Overenskomstperiode er ulovligt, selv om Fratrædelsesdagen ligger efter det Tidspunkt, til hvilken Overenskomsten er opsagt til Ophør. Det hævder derhos, at Cirkulæret, særlig under den herskende Bolignød, lægger et uberettiget Pres paa Overenskomstforhandlingerne til Skade for Forbundet og dets Medlemmer og tillige gør Brud paa Prg. 17 i Overenskomsten af 7. Maj 1920, hvorved forbydes enhver Art af Forfølgelse eller Chicane overfor Organisationens enkelte Medlemmer med det direkte eller indirekte Formaal at faa dem til at udgaa af Organisationen. Endelig hævder Forbundet, at Cirkulæret forsaavidt etablerer en ulovlig Blokade, som det maa anses som afskærende Arbejdsgiverforeningens Medlemmer fra nu at træffe Aftale med Forbundets Medlemmer om Arbejde og Hus for Tiden efter 1. Maj.

Retten maa som Udgangspunkt for sin Opfattelse af Sagen fremhæve, at, hvis der var givet organisationsmæssigt Varsel før 1. Februar, vilde en Opfordring til Medlemmerne til at give Opsigelserne være lovlig og en naturlig Konsekvens. Hvis organisationsmæssigt Varsel først gives senere — men dog efter Septemberforligets Regler — og de enkeltes 3-Maaneder Opsigelser ikke var givet, er det muligt, at den gældende Hoved-

regel om, at Arbejderne er pligtige at flytte samtidig med Tjenesteforholdets Ophør, vilde medføre, at Arbejderne maatte flytte straks paa Grund af det organisationsmæssige Varsels Virkninger; men det er ogsaa muligt, at Arbejderne kunde hævde, at de rent civilretlig set var at betragte som kommen af deres Plads i Utide og derfor havde Krav paa den af L. $^{23}/_{5}$ 1902 Prg. 12 og Kontrakterne flydende 4 Ugers Frist. Som Cirkulæret viser, angives dets eneste Formaal at være, at Medlemmerne skal give af Hensyn til Boligforholdet det 3 Maaneder Varsel som formenenes at udelukke, at nogen skal kunne hævde at være fratraadt i Utide og derfor at have Krav paa 4 Ugers Fristen.

Med Henblik paa dette Formaals Beskaffenhed tør det ikke fastslaas, at Cirkulæret opfordrer til Skin-Opsigelser, og de paagældende Opsigelser vil ogsaa forsaavidt være endelige, som den Arbejder, der modtager saadan Opsigelse er berettiget til, uden Hensyn til at organisationsmæssigt Varsel ikke er givet, at fastholde Arbejdsgiveren ved Opsigelsen og søge Plads andetsteds, f. Eks. hos de ikke faa Landbrugere udenfor Arbejdsgiverforeningen. Opsigelsen er kun i den Forstand betinget, at *begge* Parter her som i andre Tilfælde, kan *enes* om at tilsidesætte den. At Udsigt til at miste Bolig vil virke som et Tryk, er rigtigt, — det samme gælder Udsigten til at miste en Tjeneste, man ønsker at beholde — men deraf følger ikke uden videre, at Trykket er ulovligt. Den kontraktmæssige 3 Maaneders Frist er givet, og da der ikke foreligger Grundlag for at fastslaa, at Cirkulærets Formaal er at foranledige de vedkommende trykket ud af deres Organisation, og Trykket paa dem og paa deres Organisation — eller den af Forbundet paaberaabte Blokadevirkning — ikke ses at blive noget andet eller væsentlig større, end det vilde være, hvis organisationsmæssigt Varsel var givet før 1. Februar, finder Retten ikke at kunne fastslaa, at Cirkulæret er stridende mod Septemberforliget eller Overenskomsten af 7. Maj 1920.

De Indklagede vil herefter være at frifinde, og Sagens Omkostninger findes efter Sagens Beskaffenhed at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skobrugs Vegne, bør for De samvirkende Fagforbunds, Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

Sag Nr. 564.
Lockout Varslet overfor Typografforbundet.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Marts 1922 i Sag Nr. 564: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening og Københavns Bogtrykkerforening.

Den mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbunds Københavns-Afdeling gældende Overenskomst blev i 1921 rettidig opsagt til Ophør den 31. December 1921. Ved de førte Forhandlinger lykkedes det ikke at opnaa Enighed om den fremtidige Ordning af Løn- og Arbejdsvilkaar.

Dansk Arbejdsgiverforening afgav henholdsvis den 13. og den 25. Januar 1922 Lockoutvarsler, omfattende alle Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening.

Efter Henstilling fra Forligsinstitutionen udsattes Lockouten, medens Afstemningen om Institutionens Mæglingsforslag af 3. Februar 1922 fandt Sted. Efter at dette og et Tillægsforslag af 8. s. M. var forkastet af Arbejderne, meddelte Arbejdsgiverforeningen i Skrivelse af 11. Februar De samvirkende Fagforbund, at Lockouten vilde blive iværksat den 14. s. M. i det i Varslet af 25. Januar omhandlede Omfang, dog med Undtagelse af de ved Fremstillingen af Dagbladene, herunder »Statstidende« og Danske Politiefterretninger beskæftigede Arbejdere, hvilket derefter skete.

Efter at Organisationslederne den 10. Marts var enedes om et Forlig, blev dette forkastet af Forbundets Medlemmer med ca. 1500 Stemmer mod ca. 900.

Derpaa fremsendte Arbejdsgiverforeningen til De samvirkende Fagforbund følgende den 16. Marts 1922 daterede Varsel:

»Efter at den mellem Styrelserne for Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund under 10. ds. vedtagne Overenskomst af nævnte Forbunds Medlemmer er blevet forkastet, tillader vi os herved at meddele, at vi agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at forsaavidt der ikke forinden maatte være opnaaet Enighed om en almindelig Ordning af Fagets Løn- og Arbejdsvilkaar, vil de ved de københavnske Dagblade beskæftigede Medlemmer af Dansk Typograf-Forbund fra og med Fredag den 31. Marts være at aflønne i Henhold til Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 3. og 8. Februar.«

Mod dette Varsel, der senere er efterfulgt af tilsvarende 2. Varsel, har De samvirkende Fagforbund paa egne og Typografforbundets Vegne protesteret ved under nærværende Sag at indklage Dansk Arbejdsgiverforening og Københavns Bogtrykkerforening og paastaa Varslet kendt ugyldigt som stridende mod Septemberforligets Punkt 2, idet man ved Varsler dikterer bestaaende Lønninger afløst af andre i Stedet for at varsle klar Lockout, hvilket efter Klagernes Mening er den Vej, som af Septemberforliget og den derpaa hvilende Praksis anvises Arbejdsgiverforeningen og Bogtrykkerforeningen, naar sidstnævnte vil frigøre sig for de hidtil gældende Løn- og Arbejdsvilkaar mellem Bladtrykkerierne og disses Typografer.

Klagerne har tilføjet, at hvis den af Arbejdsgiverforeningen valgte Form for Varsling maatte anses lovlig, vilde det deraf være en Følge, at Medlemmerne af Typografforbundet vilde være berettigede til uden Varsel at nægte — enkeltvis eller kollektivt — at arbejde efter de dikterede Lønnings- og Arbejdsvilkaar, ligesom Forbundet vilde være berettiget til uden Varsel at blokere Bladtrykkerierne.

De Indklagede har paa deres Side paastaaet det paaklagede Varsel, som de benævner »Frigørelsesvarsel«, kendt lovligt, og endvidere paastaaet statueret, at de enkelte Typografer, der rammes af den varslede Lønnedsættelse, vel maa være frit stillet med Hensyn til, om de vil arbejde efter de nedsatte Lønninger, men at det vil være ulovligt, dersom Dansk Typograf-Forbund uden behørigt Strejkevarsel paavirker sine Medlemmer til at nedlægge Arbejdet og blokere Bladtrykkerierne, eller dersom Arbejdsnedlæggelser i det hele taget sker kollektivt, selv uden Forbundspaavirkning.

Arbejdsgiverforeningen har anført, at den ikke har ønsket at iværksætte en Arbejdsstandsning overfor Typograferne i Bladtrykkerierne, da den »ikke vil binde det frie Ord gennem en Standsning af Pressen«, men at den, da det er nødvendigt, at Bladtrykkerierne frigøres for de hidtidige Lønninger, har valgt den benyttede Fremgangsmaade ud fra den Betragtning, at medens Organisationerne efter en Overenskomstperiodes Udløb vel har Pligt til at varsle Ændringer i de bestaaende Arbejdsforhold og eventuelle kollektive Arbejdsstandsninger (jfr. Rettens Kendelser Nr. 111, 172 og 229), haves der intet Krav paa, at den hidtil gældende Tarif skal bibeholdes.

Arbejdsgiverforeningen anser det derfor som lovligt, at den uden at dekretere effektiv Arbejdsstandsning, men med Varsler efter Septemberforliget meddeler den modstaaende Organisation, at der fra en bestemt Dato vil blive betalt efter nøjere betegnede Lønsatser, og Foreningen har ogsaa henvist til, at der i Aaret 1921 forskellige Gange er anvendt saadanne Frigørelsesvarsler uden Protest fra Modpartens Side.

Efter Proceduren drejer Tvisten mellem Parterne sig altsaa i første Række alene om, hvorvidt et Varsel som det paaklagede efter Form og Indhold fyldestgør den af Septemberforliget flydende Varselspligt, som ogsaa efter en Overenskomsts Udløb paahviler Organisationerne.

Selv forudsat nu, at Arbejdsgiverforeningen maatte have haft Grunde til at tro, at Benyttelsen af det paaklagede Varsel fremfor sædvanligt Lockoutvarsel virkelig vilde kunne afværge effektiv Arbejdsstandsning, kan dette ikke give Hjemmel til Benyttelsen, hvis denne strider mod Septemberforligets Regler eller Forudsætninger, saaledes som disse i Aarenes Løb har fæstnet sig gennem Praksis.

I Septemberforligets Pkt. 2 tales kun om Ret til Arbejdsstandsning, og til dette Begreb knytter Bestemmelsen sine

Varselsregler. Der forudsættes de to Muligheder: *at* Arbejdet gaar sin Gang, *eller at det* — efter behørigt Varsel — standses. Andre Muligheder kendes ikke, navnlig heller ikke den, at en Hovedorganisation gennem et Varsel kan fastsætte Arbejdsvilkaar m. m., som Modparten ikke er indgaaet paa, og mulig har organisationsmæssig Interesse i at undgaa, at dens Medlemmer indlader sig i. Et saadant Varsel maa betegnes som en Nydannelse, og Retten kan ikke tillægge Arbejdsgiverforeningens Henvisning til de ovennævnte Fortilfælde nogen Betydning i modsat Retning.

Allerede den Modstrid, som i Parternes ovenfor gengivne Standpunkter fremtræder med Hensyn til, hvorledes det indbyrdes Retsforhold maatte være, hvis den paaklagede Varselsform anerkendtes, og da særlig den Retsstilling for den varslede Organisation og dens Medlemmer, som Arbejdsgiverforeningen selv anfører som Konsekvens af Anerkendelsen, maa gøre Retten betænkelig ved — saalænge der ikke foreligger udtrykkelig Vedtagelse paa et saadant Punkt mellem Hovedorganisationerne — at anerkende Nydannelsen som lovlig. Særlig skal fremhæves, at i den Tid, der maatte hengaa, indtil Strejkevarsel fra Typografernes Side kunde hjemle Arbejdsstandsning, vilde de eventuelt arbejdende Medlemmer af Typografforbundet være unddraget deres Organisations Beskyttelse, medens Arbejdsgivernes organisationsmæssige Forhold vilde være som sædvanligt.

Retten maa herefter give Klagerne Medhold i, at det paaklagede Varsel er stridende mod Septemberforliget og som saadant ugyldigt.

Sagens Omkostninger vil efter Sagens Beskaffenhed være at betale af De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening hver med Halvdelen.

Kendelse.

Det paaklagede Varsel er ugyldigt.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening hver med Halvdelen.

Arbejdsløsheden i Marts 1922.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i Marts Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

Marts 1922	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet				
		3. Mrs.	11. Mrs.	17. Mrs	24. Mrs.	31. Mrs.
Hovedstaden:		pCt	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygn.-Industri	11864	54,3	55,0	53,9	54,2	51,9
AndenIndustri	61451	30,5	29,8	29,5	28,8	27,7
Handel.....	9174	11,6	11,4	11,0	11,2	11,7
Arbejdsmænd.	31303	29,0	25,1	24,5	18,8	17,8
Ialt...	113792	31,0	29,7	29,2	27,3	26,2
Provinserne:						
Bygn.-Industri	20302	63,3	61,8	59,9	57,6	56,1
AndenIndustri	56296	27,3	27,9	27,1	26,3	26,3
Handel.....	10874	7,4	7,5	8,0	7,9	7,7
Arbejdsmænd.	76841	35,6	33,1	29,7	29,1	27,0
Ialt...	164313	34,3	33,1	31,1	30,2	29,1
Hele Landet.	278105	33,0	31,7	30,3	29,0	27,9

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

Januar	Maaned	1920	. . .	13,2 pCt.
Februar	—	—	. . .	9,6 —
Marts	—	—	. . .	6,7 —
April	—	—	. . .	3,5 —
Maj	—	—	. . .	2,8 —
Juni	—	—	. . .	2,1 —
Juli	—	—	. . .	2,1 —
August	—	—	. . .	2,4 —
September	—	—	. . .	2,7 —
Oktober	—	—	. . .	3,6 —
November	—	—	. . .	6,1 —
December	—	—	. . .	15,1 —
Januar	—	1921	. . .	19,7 —
Februar	—	—	. . .	23,2 —
Marts	—	—	. . .	23,6 —
April	—	—	. . .	21,7 —
Maj	—	—	. . .	18,6 —
Juni	—	—	. . .	16,8 —
Juli	—	—	. . .	16,7 —
August	—	—	. . .	17,7 —
Septbr.	—	—	. . .	16,6 —
Oktober	—	—	. . .	18,3 —
November	—	—	. . .	20,8 —
December	—	—	. . .	25,2 —
Januar	—	1922	. . .	28,9 —

Februar Maaned 1922 . . . 33,1 pCt.
Marts — — . . . 27,9 —

Arbejdsløshedsprocenten naaede sit Højdepunkt i Ugen 24. Febr—3. Marts. Den Nedgang, der har fundet Sted i Maanedens Løb, er — sammenlignet med det sædvanlige, stærke Fald i Arbejdsløsheden fra Februar til Marts — dog meget ringe. Procenten er saaledes stadig højere end den tilsvarende Maaned for noget af de 12 foregaaende Aar og ca. 3 Gange saa høj som i Aarene før Verdenskrigen.

Det maa dog erindres, at Tallene kun delvis giver Udtryk for Forholdene paa Arbejdsmarkedet, idet de arbejdsløses Antal for de Fag, der har været i Lock-out, har været konstant fra Lock outens Udbrud, da de, der paa dette Tidspunkt var arbejdsløse, regnes som saadanne indtil Arbejdets Genoptagelse. Saaledes har netop de store Byggefag, Murere, Tømrere og Murarbejdsmænd, der ellers i stort Omfang faar Beskæftigelse i Marts Maaned, ikke kunnet gaa i Arbejde i Aar.

Indsamlingen til de nødlidende i Rusland.

Fortegnelse over de til og med 15. Januar 1922 til Det internationale Fagforeningsforbund indgaaet Beløb.

Land og Medlemsantal	Beløb i Landets Værdi[1])		Beløb i hollandsk Mønt
	Indgaaet pr. 15. December 1921	Indgaaet pr. 15. Januar 1922	
Belgien . . . 718.410	Frs. 267.701,83	Frs. 320.100,56	f 71.183,—
Danmark . 279.255	D. Kr. 30.000,—	D. Kr. 81.000,—	- 44.631,—
Tyskland . 8.000.000	M. 4.967.202,—	M. 6.237.667,—	- 83.585,75
Frankrig . . 1.500.000	Frs. 593.651,—	Frs. 616.253,—	- 143.278,82
Storbritannien 6.600.000	£ 5.170,—	£ 7.725,54	- 90.153,92
Italien 2.055.773	Lire 1.000.000,—	Lire 3 000.000,—	- 390.000,—
Lettland . . 30.000		R. 165.000,—	- 1.906,03
Luxemburg 27.000	Frs. 5.000,—	Frs. 10,000,—	- 2.158,59
Holland . . . 216.581	f 38.500,—	f 62.517,42½	- 62.527,42½
Østrig 1.000.000	Kr. 18.791.000,—	Kr. 19.735.814,—	- 17.762,23
Polen 403.138	Mk. 2.900.000,—	Mk. [2])	- 2.900,—
Sverige 277.242	Sv.Kr. 100.000,—	Sv.Kr. 139.550,88	- 97.825,17
Schweiz . . . 223.588	Frs. 75.000,—	Frs. 85.408,54	- 44.625,96
Spanien . . . 240.113	Pes. 28.000,—	Pes. 35.200,—	- 14.121,36
Tschecko-Slowakiet 740.000	Tsch. Slow. Kr. 4.000.000,—	Tsch. Slow. Kr. 4.557.711,86[3])	- 241.558,73
Intern. Transp. Föd. .	f 2.000,—	f 2.000,—	- 2.000,—
Intern. Hatarb. Föd. .	R. M. 1.000,—	R. M. 1.000,—	- 13,40
Forskellige Gaver . . .	f 3.750,—		- 2.564,93[4])
			fl. 312.796,31½

[1]) Omregnet efter Kursen den 15. Januar 1922.
[2]) Opgivelse af det indtil 15. Januar 1922 indkomne Beløb ikke opgivet.
[3]) Af dette Beløb falder Kr. 1.807.574,63 paa Indsamlingen af det tyske Fagforeningsforbunds Centralkommisson i Tschecho-Slowakiet.
[4]) Formindskelsen er fremkommet ved at en Del af »Forskellige Gaver« er overført under de paagældende Landes Konti.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION. Nørre Farimagsgade 49, 1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i April Maaned 1922.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

F.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ✻ KØBENHAVN DEN 6. MAJ 1922 ✻ 18 AARGANG

Den ordinære Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund

afholdes i Dagene den 30. og 31. Maj eventuelt ogsaa 1. Juni i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40 og paabegyndes den første Dag Kl. 10 Formiddag.

Dagsordenen
er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Beretning om Den faste Voldgiftrets Virksomhed.
4. Beretning fra Udvalget angaaende Stillingen til Lærlingeorganisationerne.
5. De samvirkende Fagforbunds Stilling under Lønbevægelser. (Eventuelt Lovændringer).
6. Fastsættelse af Lønninger til Formand, Kasserer, Sekretærer og Forretningsudvalg.
7. Valg af Formand, Næstformand, Kasserer, Sekretærer og 8 andre Medlemmer til Forretningsudvalget, faglig Medarbejder ved „Social-Demokraten", Revisionskomité og Grænseudvalg.
8. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Generalforsamlingen bestaar af samtlige Forbunds Hovedbestyrelser og en Repræsentant for hver af de lokale Fællesorganisationer. Fællesorganisationernes Repræsentanter skulde tilhøre et Forbund, der er tilsluttet De samvirkende Fagforbund.

Det internationale Fagforeningsforbunds Kongres i Rom.

I Dagene fra 19.—26. April har der været afholdt en international Fagforenings-Kongres i Rom.

Det var de Fagorganisationer, som er samlet om det internationale Bureau i Amsterdam, der afholdt Kongres. Det er den samme internationale Organisation, som bestod før Krigen med Sæde i Berlin, og det er i alt væsentligt ogsaa de samme Landsorganisationer, suppleret med Landsorganisationerne i de efter Krigen oprettede nye Stater. Fra hvert Land kan naturligvis kun en Organisation opnaa Tilslutning.

Allerede under Krigen blev det internationale Centrum delvist henflyttet til Amsterdam. Arbejdet ledes af vore udmærkede hollandske Partifæller Oudegeest og Edo Fimmen. Paa Kongressen var ca. 20 Lande og ca. 24 Millioner organiserede Arbejdere repræsenterede ved 94 Delegerede.

Det er overmaade bemærkelsesværdigt, at Antallet af organiserede Arbejdere er blevet saa stort, og det er en af Grundene til, at Arbejderklassens Indflydelse er saa meget større end tidligere. Selv omVerdenskrigen vil bringe Medlemstallet til at dale, hvad der vel sagtens vil ske, saa er de fagorganiserede Arbejdere nu en saa mægtig Hær, at Staternes Stormænd i højeste Grad maa tage Hensyn til dem. Og i de industrielt mere tilbagestaaende Lande vil Fagorganisationerne efterhaanden vokse fremad til samme Styrke, som der, hvor Organisationerne er af ældre Dato.

Der er en forbavsende Fasthed i denne mægtige internationale Organisation, der lover godt for Fremtiden. De Splittelsesforsøg, som Bolschevikerne fra deres Hovedkvarter i Moskva har udfoldet navnlig overfor denne Amsterdam-Internationale, er prellet ganske af. Saavel fra latinske og slaviske Lande som fra de germanske, holder de fagorganiserede Arbejdere fast ved den ordnede Fremmarsch og afviser alle bolschevikiske Eksperimen-

ter, hvad der da ogsaa Gang paa Gang har bragt Despoterne i Moskva til vildt Raseri. At netop Amsterdam-Internationalen er gaaet i Spidsen med en storstilet Hjælp til Hungerdistrikterne i Rusland, nævnes kun for Fuldstændigheds Skyld og for at vise, hvor fri for politisk Fordom man er i de organiserede Arbejderes Ledelse og blandt de nye Millioner Medlemmer, fra hvis sparsomme Ugelon de store Beløb stammer, som her kommer til Anvendelse.

Paa samme fordomsfrie Maade stillede Kongressen sig til Dagens storpolitiske Spørgsmaal om Anerkendelse af den nuværende russiske Regering og de forskellige Landes Træden i normal Forbindelse med dette store, halvasiatiske Rige. Allerede den faglige Konference i Genua tog klart og bestemt Standpunkt for en Forsoningens Politik paa dette Punkt, og Kongressen i Rom gav sin fulde Tilslutning dertil. Dette skete under det Punkt paa Dagsordenen, som hed Europas Genopbygning, og som blev dygtigt og klart indledet af Franskmanden L. Jouhaux.

Dagsordenens andre Hovedpunkter var Afrustning og Krig mod Krigen, Indleder Edo Fimmen, og Den internationale Reaktion med særlig Henblik paa Kampen om 8-Timers Dagen, hvilket Punkt blev indledet af Belgieren C. Mertens.

I begge disse Anliggender vendte man sig skarpt imod den Reaktion, som overalt rejser Hovedet i Ly af Verdenskrisen paa det politiske Omraade med Fare for en ny, væbnet Konflikt mellem store Stater, og paa økonomiske Omraader for at berøve Arbejderne de økonomiske og kulturelle Goder, de har opnaaet, og da navnlig 8-Timers Dagen. Den store Kamp i Danmark var gentagende paa Tale, og hvis denne Kamp yderligere var trukket i Langdrag, vilde der utvivlsomt være fremskaffet meget betydelige økonomiske Hjælpemidler til de kæmpende danske Arbejdere, uanset de store Vanskeligheder, som Arbejderne i hvert enkelt Land selv har at strides med.

Af principielle organisatoriske Spørgsmaal var i Grunden kun Spørgsmaalet om Formen for de kvindelige Arbejderes Organisation fremme. Paa dette som paa alle andre vigtige Punkter naaede man til en enig Afgørelse.

Den internationale faglige Arbejderorganisation er utvivlsomt et mægtigt Vaaben til Fredens Bevarelse. I mange Lande er jo de nationalistiske Bølger gaaet højt, og hvor Arbejderorganisationerne er svage, er der Muligheder for ny Konflikt til Stede. Det gælder da om at træde energisk op og at slaa paa de rigtige Strenge. Uforglemmelig for Kongresdeltagerne er saaledes de Taler, som udvekstedes mellem Bukzeg og D'Arrogona, Repræsentanetr for de organiserede Arbejdere henholdsvis i Jugo-Slavien og Italien, to af de Lande, hvor Chauvinisterne Gang paa Gang forsøger at blæse op til Konflikt.

Kongressen var i det hele taget præget af en højtidelig Alvor, saaledes som den meget alvorlige Situation i Europa i højeste Grad giver Anledning til, men den var ogsaa præget af en brændende Energi og Vilje til at hindre nye Ulykker og til en Indsats for at bringe Orden i Verdensøkonomien og Harmoni mellem Folkeslagene.

Og endelig forstod denne Kongres paa alle Punkter at naa frem til en enig Afgørelse, der lover godt for Fremtiden. Allerede under Debatten om Beretningen viste det sig, i hvor høj Grad Amsterdam-Internationalen har været til Nytte i den forløbne Tid. Fra en Række Lande, som har haft særlige Vanskeligheder af en eller anden Art, stod Talere op og udtalte Tak og Anerkendelse for den Hjælp, som paa et eller andet Tidspunkt var dem ydet. Det var fra Spanien og fra Jugo-Slavien og fra Letland for blot for at nævne nogle. Ogsaa fra Italien udtaltes en Tak for den Bistand, som er ydet overfor de særlige Fascist-Vanskeligheder, som her har truet Arbejderbevægelsen.

Hvor farlig denne Overklasse-Bollebevægelse er, fik forøvrigt de Delegerede et lille Indblik i. Aviserne meldte daglig om Fascist-Udskejelser saa i den ene og saa i den anden By. I Rom var der forrige Søndag store Optøjer med Blodsudgydelse. Til den følgende Dag, Søndag, havde de italienske Kammerater bestemt en Kongresudflugt til den smukke, lille By Tivoli, et Par Mil borte. Men Søndag Morgen, da man

mødte til Afrejsen, blev det meddelt, at Øvrigheden havde forbudt Turen af Hensyn til Fascisterne og deres formodede Planer. Denne Tur kom saaledes ikke i Stand. Men Bollerne spildte alligevel ikke Dagen helt. Det kom til Optøjer i Tivoli, og i hvert Fald én Person blev dræbt.

Vi skal forøvrigt i de kommende Numre meddele nærmere om Kongressens Forhandlinger og Ordlyden af de fattede Beslutninger.

Majdemonstrationen 1922.

Ved de mange Demonstrationsmøder den 1. Maj Landet over blev der enstemmig vedtaget en saalydende

Resolution:

Danmarks Arbejdere, Kvinder og Mænd, forsamlede paa Proletariatets internationale Festdag, sender Hilsen og Haandslag til Klassefæller i alle andre Lande i Erkendelse af, at Arbejdernes Frigørelse fra den kapitalistiske Udbytning er en international Sag, der kræver et stadigt og mere intensivt Samarbejde.

Vi udtaler vor Glæde og Tilfredshed med det Samarbejde mellem Staterne, der blev grundlagt ved Verdenskrigens Ophør, og nu er udvidet til at omfatte saa godt som alle Kulturstater, og udtaler Haabet om, at det endelige Resultat af dette Samarbejde maa blive saaledes, at Krig maa blive en Umulighed og den varige Verdensfred sikres.

Vi haaber ligeledes at dette internationale Samarbejde mellem Staterne maa resultere i Gennemførelsen af sociale Reformer og Fremskridt, og vi kræver af vor Regering, at den er lydhør overfor disse Spørgsmaal, derunder først og fremmest Gennemførelsen af den lovfæstede 8T. Maksimalarbejdsdag

Det er ikke tilstrækkeligt, at vi ad faglig Vej har gennemført 8-Timers Dagen i Haandværk og Industri, og ogsaa i dette Foraar har vist, at vi er i Stand til at tilbageslaa Arbejdsgivernes Angreb paa denne, vi maa med uformindsket Styrke fastholde vort Krav om den lovfæstede 8-Timers Dag, saa meget mere som dette nu er sket i de seneste Aar i mange Lande.

Vi kræver ligeledes af vor Regering, at den ikke længere sidder Kravene om Beskyttelse for Industrien overhørig, men hurtigst mulig igennem Lovgivningen træffer saadanne Forholdsregler, at den katastrofale Arbejdsløshed, vi saa længe har lidt under, kan bringes til Ophør, og indtil dette sker og mere normale Forhold indtræder, maa Arbejdsløshedsunderstøttelsen ikke forringes ud over bydende Nødvendighed.

Saavel Regeringens som ogsaa Arbejdsgivernes ondsindede og brutale Angreb paa Arbejdernes Levestandard maa nu have overbevist alle Arbejdere om Nødvendigheden af at staa samlede og enige i Organisationerne, saavel de faglige som de politiske og de kooperative, hvis det skal lykkes os at bevare de kulturelle og økonomiske Goder, vi alt har opnaaet, og skabe Betingelser for ogsaa i Fremtiden at føre Arbejderklassen videre fremad mod det endelige Maal, Socialismen.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 561 og 562.

Kuske og Chauffører i København.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. April 1922 i Sagerne Nr. 561 og 562: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds, Chaufførernes Fagforenings og Kuskenes Fællesforbunds Vegne.

Arbejdsgiverforeningen tilstillede under 18. Januar d. A. De samvirkende Fagforbund Meddelelse om, at man agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at de af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, hvis Overenskomster var udløbne den 31. December 1921 eller 1. Januar, 31. s. M. eller 1. Februar 1922, frigjordes for Overenskomsterne ved Iværksættelse af Lockout eller paa anden Maade i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte fastslaa. Dette Varsel efterfulgtes den 25. Januar af 2. Varsel, der fastsatte Arbejdsstandsningens Omfang og bestemte, at Arbejdsstandsningen skulde fra den 3. Februar at regne iværksættes hos en Række særligt angivne Organisationer og Enkeltvirksomheder, hvis Overenskomster var udløbne til og med den 1. Februar.

For en Del af Organisationernes Vedkommende var dog visse Arbejdere undtagne, saaledes navnlig Kuske og Chauffører, og Ikrafttrædelsesdagen var for nogle af de Lockoutedes Vedkommende først sat til et noget senere Tidspunkt i Februar.

Dansk Arbejdsmandsforbund tilskrev den 21. Januar Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse, hvori udtales, »at vi i vor egen Kampinteresse agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om at lade vore Medlemmer standse Arbejdet paa de Arbejdsomraader eller Dele af Arbejdsomraader, som Arbejdsgiverforeningen eventuelt maatte undtage fra en ellers mod os rettet almindelig Lockout.

Vi finder Anledning til at understrege, at vi ikke nærer noget Ønske om at udvide Kampen, og at nærværende kun fremkommer for at gøre det muligt for os at forsvare os og saaledes kun er en Neutralisering af Angrebet mod os og ikke det modsatte.«

Dette 1. Varsel efterfulgtes den 28. Januar af 2. Varsel, hvori Dansk Arbejdsmandsforbund under Henvisning til sine fornævnte Udtalelser i 1. Varsel fremhævede, at det naturligvis ikke kunde »lade Arbejdsgiverforeningen være enebestemmende om, paa hvilket Omraade Kampen skal føres.«

Det hedder derefter: »Vi maa derfor ved nærværende meddele, at vor kompetente Forsamling, som Selvforsvar, har vedtaget at lade vore Medlemmer standse Arbejdet fra og med den 5. Februar d. A. ved normal Arbejdstids Ophør om Aftenen hos følgende Arbejdsgiverorganisationer, Virksomheder eller Virksomhedsomraader, som Arbejdsgiverforeningen i egen Interesse har udeladt af eller undtaget i sit 2. Varsel.«

Herefter opregnes 9 Organisationer eller Virksomhedsomraader, som Modaktionen gælder, og navnlig nævnes flere Steder Kuske og Chauffører.

Varslet slutter med følgende:

»Samtidig maa vi advisere Arbejdsgiverforeningen om, at ethvert Forsøg paa at flytte Arbejdet fra lockoutede Arbejdsgivere til de Arbejdsgivere, som er udenfor Konflikten — f. Eks. ved at omdirigere Varepartier eller Skibe, der var bestemte for Havne, hvor vore Medlemmer er lockoutede, til andre Havnebyer — vil blive imødegaaet ved Arbejdsvægring af vore Medlemmer paa disse Pladser.«

I »Social-Demokraten« for den 14. Februar d. A. indrykkede derefter Chaufførernes Fagforening følgende Meddelelse, underskrevet af Fagforeningens Formand:

»Til Underretning for vore Medlemmer tjener, at paa alle de Arbejdspladser, hvor Arbejdsgiverne i Aften iværksætter den varslede Lockout, skal Chaufførerne ogsaa forlade Arbejdet, og i Morgen, Onsdag, møde til Kontrol paa Fagforeningens Kontor, H. C. Andersensgade 10, mellem 9—11 Formiddag.«

I samme Numer af nævnte Blad indrykkede Kuskenes Fællesforbund derhos en af Fællesforbundets Formand underskreven saalydende Meddelelse:

»Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at fra det Øjeblik, den varslede Lockout iværksættes, er det forbudt samtlige vore Medlemmer at udføre Arbejde af nogen Art paa nogen Arbejdsplads, hvor Lockouten etableres.«

Der henvistes derhos til en senere faglig Meddelelse, som, ligeledes underskrevet af Forbundsformanden, fremkom i »Social-Demokraten« for den 15. s. M., og hvori der gives Vejledning til Forbundets Medlemmer om, hvilke af disse der formenes omfattede af Lockouten og den af Dansk Arbejdsmandsforbund som Modtræk etablerede Strejke. Vejledningen slutter med følgende:

»Det er en Selvfølge, at Konflikten omfatter saavel Kuske som Staldpersonale paa de paagældende Arbejdspladser, enhver, der har været beskæftiget der, maa møde til Kontrol paa Forbundets Kontor fra og med i Dag. Det er ligeledes en Selvfølge, at det er forbudt samtlige vore Medlemmer, baade Vognmandskuske og andre, der ikke direkte omfattes af Konflikten, at bringe eller afhente Varer til eller fra nogen Arbejdsplads, der omfattes af Konflikten.«

Ved under nærværende to, under ét procederede, Sager at indklage De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds, Chaufførernes Fagforenings og Kuskenes Fællesforbunds Vegne har Arbejdsgiverforeningen under Henvisning til, *at* vedkommende Overenskomster med de køben-

havnske Kuske og Chauffører først udløb dels den 1. Marts, dels den 1. April eller senere, *at* der i Henhold til de ovennævnte Bladmeddelelser hos en Række Organisationer og Enkeltvirksomheder i Overenskomstperioden er iværksat dels Strejker, dels andre Arbejdsvægringer, som trods Paatale end ikke er forsøgt bragt til Ophør, samt at disse Arbejdsstandsninger tilmed er uvarslede som faldende uden for de Rammer, som de udstedte Lockout- og Strejkevarsler angiver, paastaaet de fornævnte Bladmeddelelser og de i Henhold hertil iværksatte Arbejdsstandsninger kendt ulovlige som stridende mod Septemberforliget og de paagældende faglige Overenskomster samt de Indklagede paalagt Bod, der kan tjene som Erstatning for det Arbejdsgiverforeningens Medlemmer paaførte Tab.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Foreløbig bemærkes, at der i det af Klagerne eksempelvis fremdragne store Antal Arbejdsvægringer efter deres Fremstilling ikke findes noget Tilfælde, hvor det Arbejde, der er forlangt af vedkommende Kuske eller Chauffører, var andet end det, der virkelig paahvilede Vedkommende, idet Klagerne selv erkender, at Arbejderne uden Varsling er berettigede til at nægte Udførelse af Arbejde, der er »flyttet« eller »omdirigeret«, saaledes som nærmere antydet i Dansk Arbejdsmandsforbunds 2. Strejkevarsel i Slutningen. (Jfr. herved Rettens Kendelser Nr. 73, 115 og 450).

Selv om der, som de Indklagede hævder, blandt de fremdragne Eksempler skulde være enkelte Tilfælde, der ikke faktisk foreligger ganske som Klagerne har fremstillet dem, er Hovedklagen den, at Arbejdsstandsningerne m. v. er sket, medens Overenskomsterne var gældende, og tilmed uden behørig Varsling, idet Dansk Arbejdsmandsforbunds Varsler ikke formenes i Tilfælde, hvor ifølge de fornævnte Kendelser Varsling er nødvendig, at være tilstrækkelige til at dække, hvad der er sket.

De Indklagede maa antages at støtte deres Frifindelsespaastand paa, at Varslerne dækker, omend der er indtruffet visse Misforstaaelser, saaledes navnlig ved Affattelsen af Kuskenes Fællesforbunds Meddelelse i »Social-Demokraten«.

Retten skal fremhæve, at de omstridte Varsler, der hverken efter deres angivne Formaal, deres Indhold eller deres Form kan virke som Sympatistrejke-Varsler, maa opfattes som saa nøje knyttede til Arbejdsgiverforeningens Lockoutvarslers Omfang, at de ikke af Arbejdsgiverforeningen kunde forstaas som tagende Sigte paa københavnske Chauffører eller Kuske, der omfattedes af langt senere udløbende Fagoverenskomster.

At lade københavnske Chauffører og Kuske standse Arbejdet paa Grundlag af dette Varsel har altsaa ikke været lovligt; og da de i »Social-Demokraten« indrykkede Vejledninger saavel i denne Henseende som efter deres Indhold iøvrigt maa betegnes som vildledende, havde det været Dansk Arbejdsmandsforbunds Pligt at gribe ind og retlede de Vedkommende, om fornødent endog ved at foranledige nye offentlige Bekendtgørelser.

Dette har Forbundet undladt, skønt det gennem de mange Klager, som det erkender at have modtaget over Arbejdsvægringer m. m., maatte forstaa, at hurtig Indgriben var fornøden. I den Anledning findes der at maatte paalægges Forbundet en Bod, som det vil have at udrede solidarisk med Chaufførernes Fagforening og Kuskenes Fællesforbund, der begge har gjort sig skyldige til Bod allerede ved de indrykkede Meddelelser.

Da Størrelsen af den Erstatning, som Arbejdsgiverforeningen har krævet til sine Medlemmer, ikke er tilstrækkelig dokumenteret, vil Boden være at tilkende Arbejdsgiverforeningen som saadan; og under Hensyn til hele den Situation, der i den paagældende Periode har foreligget i Arbejdsforholdene og den Vanskelighed, der kan have foreligget for Arbejderorganisationerne ved at orientere sig tilstrækkeligt med Hensyn til, hvilke Modtræk mod Lockouten der lovlig kunde foretages og hvilke ikke, findes Boden ikke at burde sættes højere end 3000 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 500 Kr.

Kendelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund. Chaufførernes Fagforening og Kuskenes Fæl-

lesforbund bør én for alle og alle for én til Dansk Arbejdsgiverforening betale i Bod 3000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund paa fornævnte 3 Underorganisationers Vegne med 500 Kroner.

Sag Nr. 560.

Landarbejdere paa Bredshave.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 105—106.

Aar 1922 den 22. April Kl. 9½ Fm. holdt Retten Møde paa Raadhuset til Behandling af Sag Nr. 560: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrugs Vegne og denne atter for Bestyrer Christensen, Bredshave, m. fl., i hvilken Sag forberedende Møde var afholdt den 21. April, i hvilket Møde Klage og Tilsvar fremlagdes.

Som Dommere fungerede Næstformand Dr. jur. Sindballe og de Herrer Martin Olsen, Trolle, Martin Petersen, Schøller, Oskar Johansen og Elmquist.

For Dansk Arbejdsgiverforening mødte Sekretær Elmquist og for De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard.

Parterne bemærkede, at Forlig var opnaaet underhaanden.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 9,50 Fm.

K. Sindballe.

/ Johs. Marcussen, kst.

Sag Nr. 563.

Landarbejdere i Grevskabet Lindenborgs Skovdistrikt.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsborg A. 5. Side 104.

Aar 1922 den 21. April Kl. 2¾ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 563: De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundets Vegne mod Grevskabet Lindenborg Skovdistrikt ved Skovrider C. Weismann, Skørping.

Retten beklædtes af Næstformand Dr. jur. K. Sindballe.

For Klagerne mødte: For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard og for Landarbejderforbundet Næstformand Axel Hansen og Sekretær Vilh. Rasmussen.

For Indklagede mødte Overretssagfører Engelhardt.

Der fremlagdes Klage af 17. Marts d. A. og Tilsvar af 30. Marts 1922 med 13 Bilag.

Parterne enedes om at henvise Sagen til faglig Voldgift, og Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 2,50 Em.

K. Sindballe.

/ Johs. Marcussen, kst.

Sag Nr. 565.

Arbejdsmænd hos Kallundborg Importkompagni.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 104—105.

Aar 1922 den 21. April Kl. 3,10 Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 565: De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne og dette atter paa dets Kalundborg Afdelings Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Kobmadsorganisationer.

Retten beklædtes af Næstformand Dr. jur. K. Sindballe.

For Klagerne mødte: For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Sekretær Georg Hansen og Afdelingsformand Rasmus Carlsen.

For Indklagede mødte: For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Kalundborg Handelsstands Arbejdsgiverforening Formand Nielsen.

For De danske Statsbaner mødte Sekretær Torp Petersen.

Der fremlagdes Klage af 21. Marts d. A. og Tilsvar af 6. April 1922.

Sagen forligtes saaledes: Parterne enedes om at henvise Sagen til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret, bestaaende af to Repræsentanter for Klagerne, en Repræsentant for Kalundborg Handelsstands Arbejdsgiverforening og en Repræsentant for De danske Statsbaner samt 1 Opmand, der i Mangel af Enighed mellem Voldgiftsmændene udpeges af Den faste Voldgiftsrets Formand. Voldgiftsretten skal træde sammen inden 14 Dage.

De danske Statsbaner tiltraadte det saaledes indgaaede Forlig.

Klagerne trak derefter Klagen tilbage.

Retten hævet Kl. 3½ Em.

K. Sindballe.

/ Johs. Marcussen, kst.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 * KØBENHAVN DEN 13. MAJ 1922 * 18 AARGANG

Lockoutens Afslutning.

I Overensstemmelse med Beslutningen paa den ekstraordinære Generalforsamling den 7. April tilgik der samme Dag Forligsinstitutionen Meddelelse om, at Overenskomsten af 4 April var tiltraadt af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling. Samme Dag havde Arbejdsgiverforeningen ligeledes afholdt Generalforsamling og vedtaget Overenskomsten. Arbejdsgiverforeningen meddelte derefter den 8. April at de løbende Lockouter hævedes overfor de samvirkende Fagforbunds Medlemmer, og at de udstedte Lockoutvarsler toges tilbage.

Arbejdet genoptoges den 10. April og de paafølgende Dage af samtlige de Lockoutede, med Undtagelse af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer; idet nævnte Forbund havde besluttet, at det for sit vedkommende ikke kunde antage Overenskomsten.

Af de Forbund, som ikke havde været i Lockouten, men havde Overenskomster der udløb til og med 1. April, var der adskillige som ligeledes meddelte at de ikke vilde antage Overenskomsten af 4. April. Disse Forbund var foruden Dansk Arbejdsmandsforbund, følgende: Bogbinderforbundet, Glasarbejderforbundet, Kedel- og Maskinpasserforbundet, Litografisk Forbund (for Kemigrafernes Vedkommende) og Sadelmager- og Tapetsererforbundet.

Da Arbejdsgiverne imidlertid fra den 10. April at regne reducerede Lønningerne m. v. i Henhold til Overenskomsten af 4. April, som de paagældende Forbund ikke havde tiltraadt, protesteredes der overfor Arbejdsgiverforeningen herimod.

Imidlertid fremsendte Arbejdsgiverforeningen under 12. April en Skrivelse til De samvirkende Fagforbund, i hvilken man hævdede, at Overenskomsten var forbindende for samtlige Forbund og man bebudede Sagsanlæg ved den faste Voldgiftsret for at faa dette fastslaaet. Herpaa svarede De samvirkende Fagforbund i en Skrivelse af 15. April, og bebudede heri Fremsættelse af Kontraklage. (Begge Skrivelser er gengivet i »Arbejderen« Nr. 43).

I Anledning af denne forskellige Opfattelse af Stillingen afholdtes der et Fællesmøde den 18. April, uden at dette Møde dog førte til noget Resultat, hvorefter Arbejdsgiverforeningen den paafølgende Dag indgav Klage til Den faste Voldgiftsret overfor De samvirkende Fagforbund paa egne og Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med Paastand paa, at der var begaaet Brud paa Overenskomsten af 4. April, ligesom man krævede, at Retten skulde fastslaa at Overenskomsten var vedtaget af Generalforsamlingen med bindende Virkning for samtlige af Overenskomsten berørte Forbund.

De samvirkende Fagforbunds Tilsvar imødegik Arbejdsgivernes Klage og nedlagde Paastand paa, at saavel De samvirkende Fagforbund som Dansk Arbejdsmandsforbund pure frifandtes, ligesom man i Kontraklagen krævede at Arbejdsgiverne tilpligtedes at tilbagebetale de fra 10. April uberettiget foretagne Fradrag i Lønnen.

Proceduren i denne Sag berammedes til Onsdag den 26. April.

Imidlertid var der sket dette, at Sadelmager- og Tapetsererforbundet ved en Forhandling med de modstaaende Arbejdsgivere den 19. April var enedes om ny Overenskomst, som ved en foretaget Afstemning vedtoges af Forbundets Medlemmer, ligesom der mellem Dansk Arbejdsmandsforbund

og Arbejdsgiverforeningen var optaget Forhandlinger om Afslutningen af Konflikten, hvilke Forhandlinger den 24. April resulterede i en Overenskomst, hvori Dansk Arbejdsmandsforbund tiltræder Overenskomsten af 4. April paa nærmere formulerede Vilkaar. Et af disse var, at Arbejdsgiverforeningen forpligtede sig til at frafalde Tiltale mod Dansk Arbejdsmandsforbund, naar Proceduren i den omtalte Retssag skulde foretages. Under denne forandrede Situation enedes Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om at henstille til Den faste Voldgiftsret, at den fastsatte Procedure udsattes i 8 Dage, for at prøve om der mulig ved nye Forhandlinger kunde opnaas Enighed om Overenskomstforholdene for de ovennævnte Fag.

Ved Forhandlinger der foretoges den 26. og 27. April opnaaedes der Enighed om Overenskomsten for Glasarbejderforbundet, Litografisk Forbund og Kedel- og Maskinpasserforbundet, medens Forhandlingerne vedrørende Bogbinderforbundet bristedede. En fornyet Forhandling den 2. Maj forløb ligeledes uden at Enighed opnaaedes. Efter de ovenfor omtalte Forhandlinger var Overenskomstforholdet saaledes i Orden for samtlige til og med 1. April udløbne Overenskomster, med Undtagelse af Bogbinderforbundets, men da Forudsætningen for, at Klagerne for Den faste Voldgiftsret kunde bortfalde, var bristede, fastholdt saavel Arbejdsgiverforeningen som De samvirkende Fagforbund at det foreliggende Stridsspørgsmaal maatte finde sin Afgørelse ved Retten.

Sagen vil blive procederet Torsdag den 18. Maj.

Overenskomsten af 4. April.

Valg af Nævns-Medlemmer.

Vort Forretningsudvalg har paa sit Møde den 3 Maj valgt følgende Medlemmer til de 2 af de i Overenskomsten af 4. April d. A. omhandlede Nævn, nemlig som

Repræsentanter:

Formand for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *I. A. Hansen* og Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund, *M. C. Lyngsie*. Som

Suppleanter:

Sekretær i De samvirkende Fagforbund, *Alfr. Christiansen*, Formand for Snedkerforbundet, *Martin Petersen* og Formand for Dansk Formerforbund, *Arnold Nielsen*.

Arbejdsgiverforeningen har for sit Vedkommende til det ene af disse Nævn (Behandling af særlig lave Lønninger) valgt Næstformanden Ingeniør *Ejner Jørgensen* (Suppl. Claus Olsen), Fabrikant *Hjalmar Madsen* (Suppl. Direktør Dorph Broager) og Borgmester *Olsen*, Aalborg (Suppl. Konsul Plesner, Hasle).

Til det andet Nævn er valgt Ingeniør *Otto Meyer* (Suppl. Ing. R. G. Andersen), Baron *O. Reedtz Thott* (Suppl. Direktør Waidtløw) og Revisor *N. L. Petersen* (Suppl. Gross. Th. Muus, Odense).

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 567.

Slagteriarbejder i Randers.

(Deltagelse i Generalstrejke.)

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. April 1922 i Sag Nr. 567: Dansk Arbejdsgiverforening mod Dansk Slagteriarbejderforbund paa egne og Slagteriarbejdernes Fagforening i Randers's Vegne.

Den 21. Marts d. A. nedlagde samtlige paa Randers Andels-Svineslagteri beskæftigede Slagteriarbejdere Arbejdet uden noget forudgaaende Varsel i Henhold til en Beslutning, taget af »Arbejdernes Fællesorganisation i Randers« og efter Paavirkning af en Deputation fra denne Fællesorganisation. Strejken, der stadig er fortsat, maa anses som et Modtræk over for det Forhold, at forskellige af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer i Randers beskæftiger frivillig, uorganiseret Arbejdskraft.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening i ovennævnte Anledning paastaaet Dansk Slagteriarbejderforbund paa egne og Slagteriarbejdernes Fagforening i Randers's Vegne idømt Bod, der kan tjene som Erstatning for det Randers Andels-Svineslagteri ved Strejken paaførte Tab.

Slagteriarbejderforbundet procederer til Frifindelse. Det bestrider ikke Strejkens Ulovlighed, men gør gældende, *at* Forbundet, der straks, da det den 22. Marts erfarede noget om Strejken, paalagde Medlemmerne at genoptage Arbejdet snarest muligt og senere har ved sin Formands personlige Tilstedeværelse i Randers gjort alt, hvad der kunde gøres for at bringe Forholdene i Orden, maa være fritaget for Ansvar, og *at* Fagforeningen ligeledes maa være ansvarsfri, da dens Ledelse og alle dens Medlemmer var imod Strejken og kun under Tvang fra Strejkeledelsens Side — den ovennævnte Fællesorganisation i Randers — ansaa sig nødsaget til »at gaa frivillig med«, idet Følgen af at undlade, trods det stærke Pres, at deltage i Strejken vilde være blevet den, at Slagteriarbejderne »af den samlede Arbejderklasse i Randers vilde være blevet betragtet som Skruebrækkere, og en saadan Plet kunde de ikke bære.«

Da det af Forbundet saaledes fremførte imidlertid i alt Fald ikke kan fritage Fagforeningen for Ansvar for den ulovlige Strejke, vil der være at ikende Fagforeningen en Bod, som, da Slagteriets Tab ikke er dokumenteret, vil være at tillægge Dansk Arbejdsgiverforening, og som efter Omstændighederne, navnlig ogsaa den hele vanskelige Situation, hvor fornævnte Fællesorganisation ubefojet har tiltaget sig Myndighed over samtlige Byens Arbejdsforhold, ikke findes at burde sættes højere end 1000 Kroner.

De Indklagede bør derhos betale Sagens Omkostninger.

Kendelse.

Slagteriarbejdernes Fagforening i Randers bør betale til Dansk Arbejdsgiverforening i Bod 1000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede derhos med 300 Kr.

Sag Nr. 569.
Kuske i Aalborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. April 1922 i Sag Nr. 569: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Kuskenes Fagforening i Aalborgs Vegne.

I Aalborg Social-Demokrat for den 1. Marts d. A. fandtes følgende Meddelelse:

»Til Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer!

Da nedennævnte Vognmænd har optaget Kørslen paa følgende Pladser, hvor Dansk Arbejdsmandsforbund har erklæret Strejke overfor Kuske og Chauffører . . . . . kan ingen af Forbudets Medlemmer hverken under Konflikten eller efter dens Afslutning udføre Arbejde for disse, hverken som Kuske eller ved Af- og Paalæsning til deres Køretøjer, for der foreligger nærmere Meddelelse.«

Antallet af de i Meddelelsen anførte Vognmænd var 7; deraf var de 6 Medlemmer af den i Arbejdsgiverforeningen staaende Vognmandsforening for Aalborg og Nørre-Sundby. Ved hver Vognmand angaves enten den Plads, hvor han foretog Kørsel, eller Arten af den Vare, hvormed han kørte. Meddelelsen var underskrevet af Forretningsfører i Dansk Arbejdsmandsforbund Hans Nielsen, der i sin Tid har været Formand for Kuskenes Fagforening i Aalborg og nu er Medlem af denne Forenings Bestyrelse.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening ved i fornævnte Anledning at indklage De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Kuskenes Fagforening i Aalborgs Vegne paastaaet Forbund og Fagforening paalagt Bod for den iværksatte ulovlige Blokade, som tager Sigte paa at hindre de vedkommende i personlig at køre, læsse og aflæsse, og som for 4 nærmere angivne Vognmænds Vedkommende skal have tilføjet dem et Tab, der under Domsforhandlingen af Klagerne er opgjort til noget over 5000 Kr.

De Indklagede procederer til Frifindelse. De bestrider ikke, at Blokaden

er ulovlig, og de har paa en dertil af Retten efter Domsforhandlingens Afslutning given Anledning hævet denne Blokade overfor Vognmandsforeningens Medlemmer; men de maa antages at gøre gældende, at hverken Forbundet eller Fagforeningen som saadan har noget Ansvar for Meddelelsen, der alene staar for Forretningsfører Hans Nielsens Regning. De benægter derhos, at de paagældende Vognmænd har lidt noget Tab.

Hans Nielsen har for Retten forklaret, at han, skønt hans Forretningsførervirksomhed vedrører hele Landet, føler sig særlig knyttet til Aalborgegnen; og da han ved sin Ankomst til Aalborg kort før den 1. Marts d. A. fik det bestemte Indtryk af Kuskenes Stemning, at der, hvis man ikke udtrykkelig udpegede de Vognmænd, som paatog sig almindeligt Arbejdsmandsarbejde for Firmaer, som havde lockoutet deres Arbejdere, vilde udbryde Arbejdsstandsninger for samtlige Medlemmer af Vognmandsforeningen og fremkomme Uro i Byen, indrykkede han paa egen Haand — navnlig ogsaa uden Konference af nogen Art med Dansk Arbejdsmandsforbunds Ledelse — den paagældende Meddelelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund har ved sin for Retten mødende Repræsentant erklæret ikke at have kendt noget til, end sige sanktioneret Blokademeddelelsen; og naar Forbundet, der den 7. eller 8. Marts gennem et Fællesmøde fik Kendskab til det passerede, endnu ved Domsforhandlingen den 11. April intet havde foretaget sig for at foranledige Blokaden hævet, skal det have været begrundet deri, at Forbundet ved nævnte Møde maatte faa det bestemte Indtryk, at Forretningsfører Hans Nielsen nu ved lokale Forhandlinger vilde bringe Sagen ud af Verden.

Det er oplyst, at saadanne Forhandlinger ogsaa har været ført, uden at de dog førte til noget Resultat.

Naar Dansk Arbejdsmandsforbund siden 7. eller 8. Marts har vidst, at dets Forretningsfører har iværksat og opretholdt en Blokade som denne, uden at Forbundet har sørget for, at den omgaaende blev hævet, maa en saadan Passivitet være Forbundets egen Risiko, og Forbundet maa altsaa bære Ansvaret for Blokadens Opretholdelse i Tiden fra 8. Marts til dens Ophævelse og kan i den Anledning ikke undgaa at rammes med Bod.

Med Hensyn til Kuskenes Fagforening i Aalborg maa derhos vel den Omstændighed, at Hans Nielsen er Medlem af dens Bestyrelse gøre det noget betænkeligt at fritage den for Ansvar; men naar henses til, at Fagforeningens øvrige Bestyrelse — og Medlemmer — med Rette kan have faaet den Opfattelse, at det ikke var Fagforeningen, men det den overordnede Forbund, der optraadte gennem Forretningsfører Hans Nielsen, skønnes Fagforeningen dog at burde frifindes.

Med Hensyn til den Bod, der vil være at paalægge Dansk Arbejdsmandsforbund, bemærkes, at Klagernes Erstatningsberegning, der efter Forholdets Natur kun kan være skønsmæssig og først er fremført for de Indklagede under selve Domsforhandlingen, ikke findes at kunne lægges til Grund ved Fastsættelsen af Boden, og denne vil derfor være at tillægge Dansk Arbejdsgiverforening som saadan.

Da dernæst Blokaden nu er blevet hævet og under Hensyn til Situtionen i det hele findes Boden ikke at burde sættes højere end 1000 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede derhos have at betale.

Kendelse.

Dansk Arbejdsmandsforbund bør til Dansk Arbejdsgiverforening i Bod betale 1000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION. Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ❋ KØBENHAVN DEN 20. MAJ 1922 ❋ 18 AARGANG

Den internationale Fagforeningskongres i Rom
20.—26. April 1922.

I

Den 20. April aabnedes i Rom det internationale Fagforeningsforbunds 2den ordinære Kongres.

I Kongressen deltog 94 Repræsentanter fra følgende 19 Lande: Tyskland, England, Tysk-Østrig, Belgien, Bulgarien, Danmark, Spanien, Frankrig, Ungarn, Italien, Letland, Luxemburg, Holland, Polen, Sverrig, Norge, Schweiz, Tschecko-Slovakiet og Jugoslavien.

Som Gæster deltog fra det internationale Forbund for Arbejderkvinder Dr. Marion Phillips og fra det internationale Arbejdskontor I. I. de Roode (Genf).

Kongressens Dagsorden.

1. Formandens Aabningstale.
2. Valg af Kongresfunktionærer.
3. Mandaternes Prøvelse.
4. Fastsættelse af Forretningsorden.
5. Bestyrelsens Beretning om Virksomheden.
6. Regnskabsaflæggelse.
7. Behandling af indkomne Forslag.
8. Evropas Genopbyggelse.
9. Afrustning og Krig mod Krigen (Indleder: Edo Fimmen).
10. Den internationale Reaktion med særlig Henblik paa Kampen om 8-Timersdagen (Indleder: C. Mertens).
11. a. Landenes Indstilling af Medlemmer til Bestyrelsen.
    b. Valg af Bestyrelsesmedlemmer.
    c. Valg af Forretningsudvalgsmedlemmer.
    d. Valg af internationale Sekretærer.
12. Bestemmelse om, i hvilket Land den næste Kongres skal holdes.

Den midlertidige Formand for det internationale Fagforeningsforbund I. H. Thomas gav først Ordet til Formanden for den italienske Landsorganisation d'Aragona, som i de italienske Arbejderes Navn hilste de Delegerede Velkommen.

Han udtalte, at det var første Gang, de fagligt organiserede Arbejdere holdt deres internationale Kongres i Italien, og at det var af Betydning, at netop denne Kongres holdtes i Italien.

Derefter holdt I. H. Thomas et længere Foredrag, hvorunder han bl. a. meddelte, at der paa denne Kongres var mødt Repræsentanter for ca. 24 Mill. Arbejdere. Det er af stor Betydning, at denne Kongres holdes samtidig med den internationale Konference i Genua. Et Blik paa den bestaaende Samfundsordning viser dennes Uduelighed. De staaende Hære i Evropa er siden 1914 blevet forøget med 1 Mill. Soldater. Overalt i Verden hersker der stor Efterspørgsel efter Varer, og tiltrods herfor gaar 10 Mill. Arbejdere arbejdsløse, bortset fra de mange, der beskæftiges paa indskrænket Tid.

Af disse Kendsgerninger fremgaar det, at Arbejdernes Parole maa være Internationalismen. Menneskelighedens stærke Baand forbinder alle denne Kongres' Delegerede. De franske, tyske og engelske Arbejdere har gennemskuet deres Imperialisters og Militaristers Politik og lader sig ikke fange deraf.

Russerne ville paastaa, at kun Rødt er den ægte Farve. Os er Gult godt nok, naar vi kun under dette Tegn forfølger Menneskehedens sande Formaal. Dette Synspunkt var tone-

angivende for det internationale Fagforeningsforbund overfor Rusland lige siden dets Oprettelse. Protesten imod Blokaden (Amsterdamer-Kongressen 1919), Forbud mod Fabrikation af Ammunition (August 1920) og Understøttelsesaktionen til Fordel for de Nødlidende i Rusland, beviser det. Vi ønsker at se de russiske Fagforeninger repræsenterede hos os, men det er ikke vor Agt at byde saadanne velkomne som kun gør Krav paa at repræsentere de russiske Fagforeninger, hvis Stræben desværre i alle Lande gaar ud paa at bringe Fagforeningsbevægelsen i Miskredit.

Fagforeningskongressen i Rom, der er den største, der hidtil har været afholdt, maa vise, at Fagforeningsbevægelsens Ideal omspænder hele Verden, og at dets Metode ikke er i Splittelsens, men i Opbyggelsens Tjeneste.

Efter denne Tale meddelte Sekretær E. Fimmen, at der var indløbet en telegrafisk Hilsen fra de italienske Krigsinvalider og en Skrivelse fra de tyske Fagforeningsforbund i Tschecho-Slowakiet, hvori udtaltes, at Forbundet vilde gøre Kongressens Beslutninger til sine egne.

Ved Mødets Slutning meddelte Fimmen, at Føreren for de tyske Bjergarbejder Otto Hue var død. I denne Sammenhæng mindedes Fimmen Tabene af de andre Førere, frem for alle Formanden for det Almindelige tyske Fagforeningsforbund Karl Legien, som det faglige Internationale havde lidt. De Delegerede hædrede de Afdødes Minde ved at rejse sig.

Kongressen behandlede derefter Dagsordenens Punkt 5: Bestyrelsens Beretning om Virksomheden, der enstemmig godkendtes.

Det næste Punkt som Kongressen behandlede var Dagsordenens Punkt 8: Evropas Genopbyggelse.

Med klog Vurdering af baade psykologiske og saglige Momenter overfor den af Krigen og Fredslutningen ødelagte Verdensøkonomi havde det faglige Bureau i Amsterdam udpeget en Franskmand, Formanden for den franske faglige Landsorganisation, L. Jouhaux, til at holde det indledende Foredrag om dette Æmne.

Dette skete, som bekendt, først i Genua den 15. April, for paa selve Aastedet for Statsmændenes Raadslagninger at lade de organiserede Arbejderes Røst høre. Den af det i Genua tilstedeværende mindre Antal Repræsentanter vedtagne Udtalelse blev enstemmigt bekræftet af Kongressen i Rom. Udtalelsen har følgende Ordlyd:

Arbejderklassens Stilling til Evropas Genrejsning.

I det Øjeblik, hvor de i Genua forsamlede Regeringsrepræsentanter søger at klarlægge Midlerne til at sikre Evropas økonomiske Reorganisation, og hvor de under Kendsgerningernes Tryk anerkender Nødvendigheden af en ny international Politik og Genoprettelsen af de normale Tilstande mellem Folkene, har det internationale Fagforeningsforbund sammenkaldt en Konference for ogsaa at lade Arbejderklassens Stemme høre, den Klasse, uden hvis Medarbejde det af alle Lande krævede Genopbygningsarbejde ikke kan paabegyndes og gennemføres.

Den nuværende Krise blotter de efter Krigen begaaede Fejl. Den er Resultatet af den økonomiske Nationalisme og Imperialisme og af den vedvarende Fornægtelse af Folkenes faktiske materielle og moralske Afhængighed af hverandre. Disse Fejl skærpes ved Spekulationens Virkninger, ved den Omstændighed, at Produktionen ikke retter sig efter Behovet, ved Udviklingen af en Finanskapitalisme, som — uden at være direkte medvirkende ved Produktionen — dog udøver stadig større Magt over den samlede Verdensøkonomi. Fordi Nationer, som er begunstiget ved tilstedeværende Omstændigheder, har glemt den Solidaritet, som faktisk binder deres Skæbne til de Nationers Skæbne, som er forarmet ved Krigen, er den mægtige Uligevægt opstaaet, som i de rige Lande kommer til Udtryk i en Standsning af Produktionen, medens de udmattede Nationer ikke en Gang er i Stand til at honorere deres Befolkningers mest primitive Fornødenheder.

En saadan Politik og et saadant System dømmer sig selv ved sine Følger.

Den dybeste Aarsag til Krisen og Arbejdsløsheden.

Arbejderkonferencen paapeger udtrykkeligt de skæbnesvangre Følger, som denne Tilstand medfører for Arbejderklassen.

Paa en Tid, hvor den fulde Udnyttelse af enhver Arbejdskraft er nødvendig, er ca. 10 Millioner Lønarbejdere arbejdsløse og brødløse. Nedsættelsen af Arbejderklassens Levefod i alle Lande forværrer overalt end yderligere den uudholdelige Nødstilstand, hvori de Arbejdsløses Familier befinder sig, men drager ogsaa tunge Følger med sig for de andre Landes Økonomi. Den herskende Forstyrrelse af al økonomisk Ligevægt har antaget et saadant Omfang, at den ene Nations Forarmelse drager de andres Ruin umiddelbart efter sig.

Den evropæiske økonomiske Krise kan kun løses ved alle Folkeslags internationale Samarbejde. Den tiltagende Lammelse af Produktionen og Handelssamkvem kan kun hæves, naar alle Lande kommer i Besiddelse af de uundværlige Midler til deres Produktion og derved sættes i Stand til at skaffe sig det nødvendige til Livets Ophold. Den økonomiske Ligevægt kan kun genoprettes, naar alle Nationer opfordres til med lige Rettigheder og lige Pligter at deltage i det fælles Genopbygningsarbejde og til at bidrage til Genoprettelsen af hele det ved Krigen og den nu fremherskende Politik ødelagte økonomiske Liv. Derfor er Arbejderkonferencen stemt for, at Rusland uden Forbehold har paany at indtage sin Plads blandt de evropæiske Nationer.

Solidarisk Aktion af alle Nationer.

Med Hensyn til Midlerne til at indlede Evropas økonomiske Reorganisation erindrer Konferencen om de af den internationale Fagforeningskongres i London (November 1920) fattede Beslutninger og henviser i første Linie til Valutaspørgsmaalet og Spørgsmaalet om Fordelingen af Raastofferne.

Den nuværende Ligevægtsforstyrrelse paa Valutaforholdenes Omraade, som har antaget Former, hvortil der ingen Sinde før er set Mage, og som gør det umuligt for Lande med en slet Valuta ved egne Kræfter at komme paa Fode, kan kun hæves ved en solidarisk Aktion af alle Nationer.

De evropæiske Staters mægtige Gældsbyrde hindrer Verdensøkonomiens Helbredelse. En nødvendig Betingelse for denne Helbredelse er den gensidige Annullering af den af de evropæiske Stater under Krigen stiftede Gæld. Det er ubetinget nødvendigt at tage fat paa Ydelse af Kredit paa Grundlag af et internationalt, ved alle evropæiske Nationers Hjælpekilder garanteret Laan, som organiseres af Folkenes Forbund, og hvis Midler under dettes Kontrol skal anvendes til at skaffe de forarmede Stater Midlerne til Genoptagelse af deres normale industrielle og kommercielle Virksomhed.

Ved Siden af dette anser Konferencen en øjeblikkelig Prøvelse af og en Løsning af de Problemer, som tynger paa Evropas økonomiske Liv, for uomgængelig. Den finansielle Forvirring kan ikke tages op til Overvejelse uden en Ændring af den i Reparationsspørgsmaalet fulgte Politik. Konferencen kræver en Revision af Reparationsbestemmelserne paa Grundlag af det Program, der opstilledes af det internationale Fagforeningsforbunds Kongres i Amsterdam i Marts 1921.

Dette Program fordømmer Reparationsspørgsmaalets Regulering ved Betaling af Penge, og det fordømmer de Menneskers Illusioner, som ved Ophobning af Milliardfordringer tror at have fundet Midlet til at fastslaa Tysklands Forpligtelser. Konferencen erklærer, at den eneste Løsning, som kan føre til en hurtig Genopbyggelse, er den, som hviler paa alle Folkeslags Samarbejde, og som lægger Reparationernes Byrde paa de Besiddendes Skuldre og ikke paa Arbejderklassen. Skal der med Held tages fat paa Genopbyggelsen, da maa man ikke begrænse sig til et enkelt Lands Hjælpemidler. Reguleringen af Reparationerne maa være international. Den maa ikke blot tage Sigte paa Tysklands Hjælpekilder, men ogsaa drage alle andre Folk frem til Medarbejde.

Krigsgælden maa stryges.

For at føre de Byrder, som er paalagt Tyskland, tilbage til et fornuftigt

Omfang, er det endvidere nødvendigt, at Ententemagterne giver Afkald paa Beløbene til Krigsgælden saavel som paa den militære Besættelse og Sanktionerne.

Men Løsningen af den nuværende økonomiske Krise er ikke blot afhængig af en Finansoperation, selv om denne er af nok saa stor Stil. Det er ubetinget nødvendigt ved Siden af at skaffe international Kredit, at indføre en international Kontrol med Fordelingen af de for Industri og Landbrug vigtige Raastoffer med det Formaal at udløse Købet og Forbruget af Raavarerne fra den private Spekulations Omraade, saavel som internationalt at regulere Fragtpriserne, idet Maalet maa være at bringe Eksportens og Importens Interesser i Overensstemmelse med hinanden.

Løsningen af Raastofproblemet er uadskillelig fra de finansielle Forholdsregler, som maa træffes til Ophævelse af Valutakrisen.

Ligevægten mellem de bestaaende Møntværdier kan ikke genoprettes, naar ikke alle Nationer beslutter sig til en Regulering af Produktionen, der fører med sig, at de Nationer, som ejer Raastoffer, ikke bestandig gør de fattige Nationers Stilling vanskeligere og gør det umuligt for disse at konkurrere. En saadan Løsning kan kun virkeliggøres, naar alle Lande sættes i Stand til at arbejde intensivt for paa denne Maade at kunne byde et Vederlag for de leverede Raastoffer og Fabrikata.

Disse almindelige Forholdsregler, som vilde være at fuldstændiggøre derved, at Udnyttelsen af endnu ikke opdyrkede eller ufuldstændigt drevne Landbrug og Bjærgværker bliver overtaget af et internationalt Konsortium, vilde byde Evropa Muligheden for at regulere Produktionens og Vareudvekslingens Proces og ved en rationel Anvendelse af de forskellige Landes Arbejdskraft i høj Grad at undgaa Arbejdsløsheden.

Kun de her nævnte Midler lader haabe, at den overdrevne Beskyttelsestoldpolitik forsvinder for bestandig.

Denne Beskyttelsespolitik er en af de vigtigste Aarsager til Livsførelsens Fordyrelse, Nedsættelsen af Arbejdernes Levestandard, Forringelsen af deres Produktivkraft og Proletariatets Demoralisering gennem Virkningerne af den stadig mere forøgede Arbejdsløshed.

De tilstræbte Maal er derefter:

1. At fjærne de Vanskeligheder, hvormed Landene med daarlig Valuta har at kæmpe, ved Fremskaffelsen af de Raavarer, som er ubetinget nødvendige til deres Industri for at kunne dække det indenlandske Forbrug og blive i Stand til at træde i Handelsforbindelse med andre Lande og saaledes blive i Stand til at bringe deres Finanser paa en sund Fod.
2. At gøre en Ende paa den økonomiske Imperialisme — hvis Konsekvens viser sig i den nuværende Krise — saavel som de Farer for Freden, som denne Imperialisme indebærer.
3. At bringe de forskellige Nationer til i eget Land og sig imellem at organisere Produktionen saaledes, at det vil være muligt at bringe den i Samklang med det eksisterende Behov, og at tilstræbe den størst mulige Udvikling af og Udnyttelse af de naturlige Hjælpekilder, hvilket kun kan opnaas, naar alle Folk sættes i Stand til i fuldt Omfang at bringe deres Arbejdskraft i Anvendelse.

Den internationale Arbejderbevægelse giver den Anskuelse Udtryk, at disse Forholdsregler er vigtige for at bekæmpe den nuværende Krise, og at deres Virkeliggørelse ikke længer kan udsættes.

Konferencen udtaler Arbejderorganisationernes enstemmige Overbevisning om, at Afrustning er en uomgængelig Betingelse for Evropas økonomiske Genopbyggelse.

Det er i højeste Grad beklageligt, at der, efter Krigens frygtelige Blodbad og trods Tysklands Afvæbning, i dette Øjeblik er staaende Hære i Evropa med et Antal af 4,700,000 Mand imod 3,700,000 før Verdenskrigen.

Disse Hære betyder en tung og uproduktiv Belastning af Folkene og sinker Genopbyggelsen af det, som Krigen slog i Stykker. Rustningernes Formindskelse er en af Folkenes mest lidenskabelige Fordringer ikke blot

paa Grund af Rustningernes Tilintetgørelse af Kræfter og Værdier, men ogsaa paa Grund af den alvorlige Fare for Freden, som de betyder.

Konferencen beklager, at Spørgsmaalet om Afrustning ikke staar paa Dagsordenen for Regeringernes Konference.

Man tager til Efterretning, at dette Spørgsmaal er bleven forelagt det af Folkenes Forbund nedsatte særlige Udvalg og allerede bliver bearbejdet af dette. Konferencen fordrer, at Regeringerne forpligter sig til at understøtte dette Udvalgs Arbejde og til at træffe alle nødvendige Forholdsregler for at sikre dets Resultat og saaledes ogsaa herved fremme den økonomiske Genopbyggelse af det udmattede Evropa.

Denne Genopbyggelse kan kun sikres ved Freden og vil kun have Værdi, naar der mellem Folkene endelig etableres en Forbindelse, der samler dem i et fælles Virke, som bringer det af Krigen og af de nye Konfliktsaarsager skabte Had til at svinde. Af samme Aarsag vender Arbejder-Konferencen i Genua sig imod de af Kapitalismen gjorte Forsøg paa at beslaglægge det internationale Værk, som skal paabegyndes, i egen Interesse. Den Kendsgerning, at Syndikater, Truster og Konsortier, som er dannede i de rige Lande, bemægtiger sig Foretagenderne i de forarmede Dele af Evropa, vil have ny økonomisk Gnidning mellem Nationerne til Følge.

Arbejderbevægelsen kan ikke godkende en saadan Løsning til Gunst for den Kapitalisme, hvis Ansvar for den nuværende Krise er aabenbar.

Konferencen kan heller ikke tillade, at den paatænkte økonomiske Reorganisation benyttes som Paaskud til at forringe de af Arbejderklassen erobrede Fordele, i Særdeleshed Konventionen om den 8 Timers Arbejdsdag og den 48 Timers Arbejdsuge.

Arbejderne er rede til Medvirksomhed paa det i Genua paabegyndte Værk. De ønsker af al Kraft at sikre Freden, at gøre Ende paa den Elendighed, hvorunder Folkene lider, og at tjene Menneskehedens højeste Interesser. Men Arbejderne vil under ingen Omstændigheder finde sig i Foranstaltninger, som skader Underklassens Interesser og yderligere forøger den alt bestaaende Nødstilstand.

Udlandet.

Norge.

Den norske Lovgivning om tvungen Voldgift.

Den norske Lov af 19. Juni 1916 om tvungen Voldgift blev vedtaget under en stor Arbejdsstandsning og skulde kun gælde for Arbejdskonflikter, som maatte opstaa under den evropæiske Krig, for saavidt de udsatte betydlige Samfundsinteresser for Fare. Da Arbejds- og Levevilkaarene efter Krigen vedvarende var usikre, blev der vedtaget en ny Lov (af 4. April 1919) gældende for Aaret 1. April 1919 til 1. April 1920, og ved Lov af 29. Marts 1920 forlængedes denne Lovs Gyldighed endnu et Aar, til 1. April 1921. I Henhold til Socialdepartementets Indstilling af 22. Februar 1921 gav den norske Regering Odelstinget Meddelelse om, at Regeringen ikke vilde fremsætte Forslag om Forlængelse af Lovens Gyldighed udover 1. April 1921. Der blev saa den 10. April 1921 af Gunnar Knudsen fremsat Forslag — hvis Indhold var i Overensstemmelse med Loven af 4. April 1919 — til Lov om tvungen Voldgift som *varig Institution*, men ved Sagens Behandling i Odelstinget blev det med 45 Stemmer mod 40 besluttet at nægte Forslaget Fremme.

Voldgiftsloven har været bragt i Anvendelse først i 1916 overfor en Række af de Arbejdskonflikter, der gav Stødet til dens Vedtagelse, og senere 2 Gange i 1920; den sidste Gang omfattede Konflikterne ca. 60,000 Mand. De Krav fra Arbejdernes Side, der gav Anledning til denne sidste Konflikt drejede sig, foruden om Løntillæg og forandrede Feriebestemmelser, tillige om Anerkendelse af Arbejdernes Ret til Andel i Bedriftsledelsen, hvilket sidste Spørgsmaal imidlertid blev undtaget fra Voldgiftsrettens Behandling.

De ved Voldgiftsdommene i 1920 fastsatte Tariffer udløber alle i Marts og April 1922 og er opsagte af Norsk

Arbejdsgiverforening tilligemed en Række andre Tariffer; det samlede Antal af Arbejdere, for hvem Overenskomster udløber i 1922, udgør op imod 100,000 Mand.

Under Hensyn til, at saa omfattende Arbejdskonflikter, som heraf kunne opstaa, vil kunne medføre Fare for Samfundet, blev der efter Socialdepartementets Indstilling fremsat Forslag til en midlertidig Lov om tvungen Voldgift i Arbejdskonflikter. Forslaget blev den 18. Marts d. A. vedtaget af Odelstinget.

Hvad *Arbejdernes* Stilling til Voldgiftsloven angaar, kan anføres, at Landsorganisationens Repræsentantskab har udtalt, at Fagorganisationerne aldrig kan anerkende tvungen Voldgift som et Middel til at trykke Arbejderklassens Kaar og skabe social Fred, og at Landsorganisationen, saa længe den privat-kapitalistiske Produktionsordning bestaar, ikke vil kunne anerkende tvungen Voldgift som en *varig* Ordning. Ud fra en taktisk Bedømmelse af Situationen har Repræsentantskabet imidlertid henstillet til Arbejderrepræsentanterne i Stortinget ikke at stemme imod en betinget *midlertidig* Voldgiftslov.

Den første Sag, som kom til Behandling i Retten, var Jernindustriens Overenskomstforhold, hvorom der er blevet holdt en lang Række Retsmøder, paa hvilke Parterne har kæmpet for aabent Tæppe, Arbejdernes Repræsentanter for at bevare en saa stor Del som muligt af de høje Krigsløninger, de fik ved Voldgiftsdommene i 1920, Arbejdsgiverne for at komme saa langt som muligt ned med Løn.

Dommen i Jernindustrien var imødeset med den mest levende Interesse, ikke allene fordi Jernindustrien er et saa stort økonomisk set vigtig Fag, men ogsaa og fornemmeligst, fordi man gaar ud fra, at den første Dom i ret stor Udstrækning vil skabe Præcedens for de følgende Domme og dermed for de Arbejdskaar, hele det norske Bedriftsliv i det kommende Aars Tid vil faa at virke under.

Den 4. ds. faldt Dommen. Den fastslaar, at de pr. 1. April gældende individuelle Timelønninger nedsættes med 55 Øre for Fagarbejdere, 50 Øre for Hjælpearbejdere og 30 Øre for Kvinder. Arbejdsgivernes Paastand gik ud paa en Nedsættelse af 90 Øre for Fagarbejdere, Arbejdernes paa 30 Øre. Dommen blev altsaa staaende ved 5 Øre under Middeltallet.

Timelønnen var efter Voldgiftsdommen af 1920 for voksne mandlige Arbejdere 210 Øre. Lønreduktionen bliver da 26 pCt.

Mindstelønnen er fastsat til 125 Øre pr. Time for Fagarbejderene og 110 Øre for Hjælpearbejdere. Hidtil var den 150 og 130 Øre. Arbejdsgivernes Paastand gik her ud paa Fastsættelsen af Tallene 80 og 70 Øre, Arbejderne krævede 140 og 120 Øre.

For Elektrikere udenfor Værkstederne er Mindstelønnen 10 Øre højere.

For Kvinder er Lønnen sat til 70 Øre, naar de er under, og 85 Øre, naar de er over 18 Aar, med en yderligere Stigning af 5 Øre for hvert Tjenestehalvaar indtil 105 pr. Time.

Overtidsbetalingen er for de to første Timer paa Ugens 5 første Arbejdsdage nedsat til 25 pCt. Flertallet har gennemført denne Nedsættelse under Henvisning til Forholdet i andre Lande, med hvilke den norske Jernindustri konkurrerer.

De ved Dommen fastsatte Lønninger kan af hver af Parterne forlanges optaget til Revision, hvis det statistiske Centralbureaus Indekstal for Leveomkostningerne for Oktober Md. d. A. er steget eller faldet med mere end 6 Points sammenlignet med Apriltallet.

Et stort Spørgsmaal var Arbejdernes Ferie, som de ved Voldgiftsdommende i 1920 fik fastsat til 12 Arbejdsdage. Under Hensyn til Tiden Depression krævede Arbejdsgiverne Ferieretten afskaffet, medens Arbejderne krævede de 12 Feriedage bibeholdt. Dommen gaar ud paa, at Arbejderne skal skal have 8 Arbejdsdages Ferie efter 12 Ugers Tjenestetid hos samme Arbejdsgiver.

Arbejdes der paa indskrænket Tid, reduceres Lønnen i Ferietiden forholdsmæssigt. Man gaar ud fra, at Ferien som Regel vil kunne lægges saaledes, at den falder i Forbindelse med 2 Søndage, hvorved Arbejderne vil faa en samlet Hviletid af 10 Dage.

Dommen har Gyldighed til 31. Marts 1923. Arbejdsgivernes forlangte at den kun skulde gælde til Nytaar.

F.E.BORDING KØBENHAVN.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ✻ KØBENHAVN DEN 27. MAJ 1922 ✻ 18 AARGANG

Den internationale Fagforeningskongres i Rom

20.—26. April 1922.

II.

Dagsordenens Punkt 9.

Afrustning og Krig mod Krigen.

Dette Punkt blev indledet med et Foredrag af Edo Fimmen. Denne udmærkede og højt begavede Partifælle har gjort et udmærket Arbejde for at samle de fagorganiserede Arbejdere internationalt, og han har Gang paa Gang taget til Orde for en kraftig Optræden fra Fagorganisationernes Side overfor de chauvinistiske Bestræbelser, baade i Almindelighed og i enkelte konkrete Tilfælde.

Efter Fimmens Foredrag udviklede sig en kort Diskution, hvorefter et af Bureauet udarbejdet Forslag til Udtalelse blev henvist til et Udvalg, bestaaende af en Repræsentant for hvert Land. For den danske Delegation valgtes Carl F. Madsen.

Udvalget foreslog — efter at have drøftet Sagen — en Række Ændringer i Bureauets Forslag. Fimmen redegjorde for disse og anbefalede dem paa hele Udvalgets Vegne, hvorefter Kongressens Plenum gav Forslaget enstemmig Tilslutning. Den saaledes vedtagne Resolution har følgende Ordlyd:

Udtalelser imod Krig og Militarisme.

Det internationale Fagforeningsforbunds Kongres i Rom April 1922, som bestaar af 98 Delegerede fra Landsorganisationerne i Tyskland, Storbritannien, Frankrig, Italien, Østrig, Belgien, Czekoslovakiet, Polen, Sverige, Danmark, Norge, Holland, Spanien, Schweiz, Ungarn, Letland, Jugoslavien, Luxemburg, og Bulgarien, og som desuden tæller Repræsentanter for følgende internationale Fagsekretariater: Transportarbejdere, Bjergværksarbejdere, Metalarbejdere, Fabriksarbejdere, Landarbejdere, Tekstilarbejdere, Privatfunktionærer og Teknikere, Post-, Telegraf- og Telefonfunktionærer, Arbejdere i offentlige Virksomheder, Træindustriarbejdere, Bygningsarbejdere, Skrædere, Bogbindere, Typografer, Læderarbejdere, Levnedsmiddel- og Nydelsesmiddelarbejdere, Stenarbejdere, Tobaksarbejdere, Malere, Litografer, Hattemagere, Diamantarbejdere og Musikere, og som gennem de tilsluttede Landsorganisationer repræsenterer ca. 24 Millioner organiserede Arbejdere, erklærer,

at: Kampen mod Militarisme og Krig og for den paa Folkenes Broderskab grundlagte Verdensfred er en af Hovedopgaverne for Fagbevægelsen, der har sat sig som Maal at bringe det kapitalistiske System til Ophør.

Kongressen erklærer, at det frem for alt er en Pligt for Fagbevægelsen at kæmpe mod enhver politisk og økonomisk Nationalisme saavel som imod Afslutning eller Bibeholdelse af Forbund eller Aftaler, som kan føre til militær Aktion efter fælles Planer.

Kongressen beskræfter paany de Resolutioner mod Krig og Militarisme, som er vedtaget af den i November 1920 i London afholdte ekstraordinære Fagforeningskongres saavel som den i November 1921 i Amsterdam afholdte internationale Konference mellem det internationale Fagforeningsforbunds Bureau og Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater af Transportarbejdere, Bjergværksarbejdere og Metalarbejdere.

International Generalstrejke imod en eventuel Krig.

Den internationale Kongres erklærede,

at de organiserede Arbejdere har den Pligt at modvirke alle i Fremtiden truende Krige med alle Midler, som staar til Arbejderbevægelsens Raadighed, og at forhindre det virkelige Udbrud af en Krig ved Proklamering og Gennemførelse af en international Generalstrejke.

Kongressen erklærer, at alle, det internationale Fagforeningsforbund tilsluttede faglige Landsorganisationer saavel som de med det internationale Fagforeningsforbund forbundne internationale Fagsekretariater og deres respektive Organisationer, har den Pligt gennem en blandt Arbejderne i de respektive Lande i Ord og Skrift foretagen Propaganda at føre en kraftig og skaansløs Kampagne mod Militarismen, og at forberede Arbejderne til Kampen mod Militarismen, saaledes at de er villige til og rede til at følge enhver Appel til Arbejderklassens Solidaritet og — om fornødent — i Tilfælde af en faktisk Krigstrusel at efterkomme et Opraab fra det internationale Fagforeningsforbund med øjeblikkelig Arbejdsnedlæggelse.

Kontrol med Fabrikation af Vaaben og Krigsmateriel.

Kongressen understøtter de internationale Fagsekretariaters Bestræbelser, som overalt gennemfører Kontrollen med Fabrikationen af Vaaben og Krigsmateriel af alle Slags, indskrænker denne Fabrikation og reducerer den til Minimet for Civilforbruget.

Kongressen beslutter, at det provisoriske Udvalg, som nedsattes af den i November 1921 i Amsterdam afholdte Konference, og som bestaar af Bestyrelsen for det internationale Fagforeningforbund og en Repræsentant for hver af de internationale Sekretariater af Transportarbejdere, Bjergværksarbejdere og Metalarbejdere, institueres som permanent Udvalg.

Kongressen paalægger dette Udvalg at opretholde, lede og understøtte den Propaganda mod Krig og Militarisme, som de forskellige Landsorganisationer saavel som de internationale Fagsekretariater og deres tilsluttede Organisationer og at træffe alle nødvendige Forholdsregler til at gøre den af denne Kongres vedtagne Propaganda og Aktion imod Krig og Militarisme virksom og kraftig.

Punkt 9. Den internationale Reaktion med særligt Henblik paa Kampen om 8-Timersdagen.

Dette Punkt blev indledet af Belgieren C. Mertens, Formand for den belgiske Landsorganisation og Medlem af Bureauet i Amsterdam. Mertens genopfriskede de mange gyldne Løfter, som Magthaverne i alle Lande under Krigen havde givet Arbejderne, og hvorledes Arbejderne Verden over derefter havde tilkæmpet sig visse Fremskridt og da navnlig 8 Timersdagen. Han skildrede dernæst, hvorledes der nu Verden over har rejst sig en reaktionær Bølge, som — hvis ikke Arbejderne i Enighed rejser Bolværk derimod — vil skylle hen over Verden og ødelægge de nys vundne Resultater og de kulturelle Fremskridt, de rummer.

Efter en Debat blev der nedsat et Udvalg til at forme en Udtalelse, hvorom Kongressen kunde slutte sig. For Danmark indtraadte J. A. Hansen i dette Udvalg.

Efter at Mertens derefter i et af Kongressens sidste Møder havde aflagt Beretning paa Udvalgets Vegne, blev følgende Resolution enstemmig vedtaget:

Den den 20. April og følgende Dage i Rom forsamlede internationale Fagforeningskongres har undersøgt den Tilstand, som for det internationale Proletariat er tilvejebragt ved Kapitalistklassens og Regeringernes Holdning i alle Lande.

Kongressen fastslaar, at de overfor Arbejderklassen indgaaede Forpligtelser ikke er overholdt, og at tværtimod de faa af Proletariatet tilkæmpede Fordele nu er bragt i Fare ved den internationale Arbejdsgiverklasses Holdning, og at de reaktionære Kræfter under forskellige Paaskud forsøger ved dristige Angreb at tilintetgøre de proletariske Organisationer, idet de særlig retter deres Angreb imod 8 Timersdagen, de bestaaende Lønninger, den sociale Lovgivning og de internationale Konventioner.

Den internationale Fagforeningskongres nedlægger sin mest energiske Protest imod Reaktionens Handlinger, saa-

ledes som disse er kommen til Udtryk ved militærisk Diktatur, Mord paa ledende Mænd i Arbejderklassen, Fascisme, og ved Domfældelser og Fængslinger i talrige Lande.

Kongressen erklærer, at de efter Krigen af Proletariatet opnaaede ringe Fordele ikke maa betragtes som en Gave eller Belønning fra Borgerskabets Side, men at de udgør Rettigheder, som de organiserede Arbejdere har erhvervet sig i haarde Kampe.

Kongressen retter en Appel til alle Aandens og Haandens Arbejdere i hele Verden og opfordrer dem til at tilslutte sig deres respektive faglige Landsorganisationer (samvirkende Fagforbund) og det internationale Fagforeningsforbund. Kongressen henvender sig særlig til Arbejderne i Rusland, Amerika og det fjærne Østen og opfordrer dem til, med Bevarelse af fuld Uafhængighed, ved Dannelse af en eneste Organisation af Verdensproletariatet at virkeliggøre Enhedsfronten.

Kongressen fastslaar endvidere, at alene Enheden i Proletariatets Organisation og Handling kan overvinde de reaktionære Kræfter og forberede Arbejdernes Befrielse.

Hvad angaar det øjeblikkelige Forsvar af Arbejdernes Interesser og den sociale Frihed beslutter Kongressen, at hver Landsorganisation stadig skal holde det internationale Fagforeningsforbunds Bureau underrettet om Stillingen i sit Land. Bureauet vil da træffe de nødvendige energiske Forholdsregler til moralsk og finansiel Understøttelse af de mest trængte og haardest ramte Lande.

Kongressen paalægger det internationale Fagforeningsforbunds Bureau straks at udstede et Manifest til de mandlige og kvindelige Aandens og Haandens Arbejdere i hele Verden og opfordre dem til at slutte sig til det internationale Fagforeningsforbund, da dette er et af de virksomste Midler til at vende et virksomt Forsvar imod Reaktionens Angreb. Parolen skal lyde:

Forsvar for 8 Timersdagen!

Forsvar for den opnaaede Lønstandard!

Forsvar for de erobrede Fordele og Friheder!

Arbejderkvinders Organisering.

En principiel Udtalelse.

Blandt andre Spørgsmaal beskæftigede den internationale Fagforeningskongres i Rom sig ogsaa med det vigtige Problem: Organiseringen af de kvindelige Arbejdere.

Den direkte Anledning blev givet af »Det internationale Forbund af kvindelige Arbejdere«. Denne Organisation blev stiftet i 1919 paa amerikansk Initiativ, idet der det nævnte Aar i Washington blev afholdt en Kongres af kvindelige Arbejderorganisationer i Tilslutning til den første Konference i »Den internationale Arbejderorganisation«, der som bekendt afholdtes i Washington i Oktober 1919.

Senere er Forbundets Sæde flyttet til London, og Ledelsen har staaet i livlig og stadig Forbindelse med Fagforeningscentralen i Amsterdam, der i alle vigtige Spørgsmaal paa virksom Maade har staaet Kvindeforbundet bi med Raad og Daad. En vis Uklarhed, som i Begyndelsen var til Stede i Kvindeforbundet m. H. t. Maal og Midler, er dog ikke endnu helt fjernet. Bl. a. af den Grund kunde Kongressen i Rom ikke helt gaa ind paa det Ønske om vedtægtsmæssigt Samarbejde med Kvindeforbundet, som dette ønskede. Principielle Betænkeligheder blev ogsaa fremført, navnlig fra tysk Side.

Disse principielle Synspunkter fremførtes saa stærkt, at den danske Delegation maatte gøre Indvendinger af Hensyn til det danske »Kvindeligt Arbejderforbund«, der jo har udført et overmaade fortjenstfuldt Arbejde for de kvindelige Lønarbejdere her i Landet, og hvis Eksistensberettigelse man ikke vilde have draget i Tvivl, heller ikke i en ren principiel Udtalelse.

I den danske Delegation befandt sig jo ogsaa Kvindeligt Arbejderforbunds Formandinde, Fru Sofie Rasmussen. Ved en Forhandling mellem hende og Formanden for den tyske Landsorganisation, Th. Leipart, opnaaedes Enighed om Teksten til en Udtalelse, som derefter i alt væsentligt fik Kongressens Tilslutning.

Resolutionens endelige Ordlyd er følgende:

»Den internationale Fagforeningskongres anser det for paatrængende nødvendigt, at Fagforeningerne i alle Lande viser Spørgsmaalet om den faglige Organisering af de arbejdende Kvinder den største Opmærksomhed. Uorganiserede kvindelige Arbejdere danner en Fare for Arbejdsvilkaarene for den hele Arbejderklasse. Kongressen paalægger Bestyrelsen for det internationale Fagforeningsforbund at fremme Organiseringen af de kvindelige Arbejdere i alle Lande. Kongressen anser den fælles Organisering af Mænd og Kvinder som den mest formaalstjenlige Form for de faglige Organisationer.

Hvor der af særlige Aarsager bestaar særlige Forbund af kvindelige Arbejdere, maa disse tilsluttes den faglige Landsorganisation.

I Betragtning af, at Stillingen med Hensyn til det internationale Kvindeforbunds Formaal og Sammensætning endnu ikke er tilstrækkelig afklaret, paalægger Kongressen Bureauet at aflægge Beretning om denne Sag paa næste Kongres. Kongressen opfordrer Bestyrelsen til, indtil da, at opretholde det allerede eksisterende venskabelige Forhold til det internationale Kvindeforbund.«

Desuden vedtoges det at udsende et saalydende Opraab:

Kvinder overalt i Verden!

I Kvinder i Tyskland, Frankrig, England, Kvinder af den store evropæiske Folkefamilie, og I Kvinder i andre Verdensdele og af andre Racer. I har under Krigen taalt de samme uudsigelige Kvaler.

Dag og Nat gennem endeløse Aar har den samme Dødsangst pint Jer for dem, som I elskede.

Dag og Nat er det samme Fortvivlelsens Raab paa alle Sprog steget fra Eders Læber.

I alle Lande har I, for at ernære Eders Børn, med Eders svage Kræfter og for lavere Løn udført Mændenes Arbejde.

Og til hvad Nytte? Se omkring Jer, Kvinder!

Har der nogen Sinde eksisteret større Nød end den, der nu trykker dem, der er »sikret Fædrelandets Tak«?

I de sejrende som i de besejrede Lande en Elendighed blandt Masserne, hvortil der endnu aldrig er set Mage — og paa den anden Side en aldrig før kendt Rigdom blandt nogle enkelte.

Der var i den sidste Krig kun én Besejret: Arbejderklassen i alle Lande. Og kun én Sejrherre: Den internationale Kapital.

Men dermed ikke nok. Vi staar umiddelbart foran nye Forviklinger.

Ingen Sinde blev der rustet mere feberhastigt end nu efter »Krigen til Afslutning paa alle Krige«. Ingen Sinde har Regeringerne anvendt større Summer til Mordværktøj end nu, hvor de erklærer sig afmægtige, naar det gælder om at sikre de Arbejdsløse et nødtørftigt Udkomme, Børnene en menneskeværdig Opdragelse og Masserne Husly.

Naar Regeringerne nu i Washington har begrænset Bygningen af Krigsskibe, saa er dette kun sket, fordi man har opfundet mere virksomme Ødelæggelsesmidler — Midler, som med et Slag kan tilintetgøre Byer og Byers Befolkning.

Over de i Krigen slagtede Folkemasser rækker Stinnes, Armstrong og Creuzot hverandre Hænderne og træffer Forberedelserne til den næste Krig, medens Folkene endnu stønner under Fortidens knugende Vægt.

Kvinder! For at hindre denne Krig er det nødvendigt at forstaa dens Aarsager! Gennem de patriotiske Løgnes Taage maa Eders Øjne erkende den simple Sandhed:

Saa længe Folkene sønderslider hinanden til Fordel for et lille Mindretal af Udbyttere, som drager deres Fordel deraf, saa længe er Udbytternes Herredømme sikret.

Militarismens hele uhyre Bygning hviler paa Massernes Blindhed og Uenighed.

Der findes ét Middel til for bestandigt at hindre Krige. Dette Middel hedder Organisering, Sammenslutning af alle Krigens Modstandere.

For at slaa Imperialismens vældige Magt maa vi skabe en endnu vældigere, en Armé, i hvilken Kvinderne drager ud til Kamp Side om Side med Arbejderne i alle Lande.

For denne Armé er det internationale Fagforeningsforbund det samlende Midtpunkt.

At dette Forbund ikke lader det blive ved Ord, har det alt bevist.

Det har, for første Gang i Historien, ført Arbejderklassens internationale Verdensmagt frem imod de gamle kapitalistiske Magter. Det var dette Forbund, som i 1920 erklærede den internationale Boycotting overfor det ungarske Blodregimente. Det var dette Forbund, der samme Aar afholdt Regeringerne fra deres Anslag mod Sovjetrusland ved at mobilisere Arbejderne mod Vaabentransporterne til Polen. Det er dette Forbund, som i November 1921 sammenkaldte Repræsentanter for Transport-, Bjergværks- og Metalarbejdere fra alle Lande til Amsterdam for ikke blot at beslutte Gennemførelsen af den almindelige Generalstrejke imod en eventuel ny Krig, men ogsaa for at organisere denne Aktion. Det er dette Forbund, under hvis Førerskab de nyoprettede Internationaler af kvindelige Arbejdere og af Arbejderungdommen mønstrer deres Kræfter.

Den Millionarmé, som staar bag dette Forbund, er ikke blot stærkere, men ogsaa mere viljefast end den, som blev slaaet i August 1914.

Men den er endnu ikke stærk nok. Op derfor, I Kvinder, fylder Rækkerne!

Tro ikke, at »paa mig enkelte Menneske kommer det ikke an«. Hver enkelt er en Sten i den store Bygning.

I har ikke gjort nok endnu, naar I selv er fagligt organiserede. Ikke blot Eders Medlemskontingent, ogsaa Eders Medarbejde er nødvendigt. I maa agitere for Arbejderbevægelsen, I maa skaffe flere til, utrætteligt maa I arbejde og oplyse blandt Eders Medsøstre paa Arbejdspladsen og i Eders Familiekreds!

I, som fostrer det nye Liv, er af Naturen bestemt til at gaa foran i Kampen mod Mord og Ødelæggelse.

I, som afskyr Krigen, er kaldet til at føre den største og den eneste hellige af alle Krige: Krigen mod Krigen.

Ind derfor, Kvinder, i Arbejderhærens Bataillioner!

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 568.

Landarbejdere hos Godsejer Pontoppidan.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5. Side 107—108.

Aar 1922 den 5. Maj Kl. 10 Fm. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 568:

De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmarks Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og dennes Medlem Hr. Godsejer Pontoppidan, Thomasmindes, Vegne.

Næstformand Dr. jur. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte: For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Landarbejderforbundet Formand Oscar Levinsen.

For Indklagede mødte: For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmpuist, for Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug Direktør Holten Andersen; endvidere mødte Godsejer Pontoppidan.

Der fremlagdes Klage af 31. Marts 1922 med 2 Bilag og Tilsvar af 24. April 1922.

Efter nogen Forhandling mellem Parterne, hvorunder de paagældende Folks tilgodehavende, hvis de skulde lønnes efter Overenskomsten, opgjordes til 155 Kr., indgik Godsejer Pontoppidan paa at betale dette Beløb. Klagerne trak derefter Klagen tilbage. Beløbet erlagdes kontant i Retten.

Retten hævet Kl. $10^{3}/_{4}$.

K. Sindballe.

/ Johs. Marcussen, kst.

Sag Nr. 570

Belysningsarbejderne hos Glostrup Kommune.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A, 5. Side 106.

Aar 1922 den 28. April Kl. $2^{1}/_{2}$ Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 570:

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes københavnske Belysningsarbejder-

Afdelings Vegne mod Glostrup Kommune.

Næstformand Dr. jur. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte: For De samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Sekretær Georg Hansen, for Belysningsarbejdernes Fagforening Formand H. F. Augustinus.
For Indklagede mødte Sagfører Johs. Graff.

Der fremlagdes Klage af 3. April 22 med 1 Bilag og Tilsvar af 18. April 22 med 1 Bilag.

Parterne var enige om at ønske Sagen udsat 14 Dage for at forsøge at komme til Enighed om det foreliggende Stridspunkt i Forbindelse med en Forlængelse af Overenskomsten 1 Aar.

Retten kævet Kl. 2¾ Em.

K. Sindballe.
/Johs. Marcussen kst.

Arbejdsløsheden i April 1922.

Nedenstaaende Oversigt over Arbejdsløshedens Omfang i April Maaned er en Fortsættelse af de for tidligere Maaneder meddelte Oplysninger og er ligesom disse beregnet paa Grundlag af Oplysninger, der er tilvejebragt dels gennem Fagforbundene, dels gennem den offentlige Arbejdsanvisning.

April 1922	Antal Arbejdere	Arbejdsløse i pCt. af Arbejdertallet			
		7. Apr.	14. Apr.	21. Apr.	28. Apr.
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Bygningsindustri	11864	56,8	54,3	52,4	47,5
Anden Industri..	61451	28,4	29,0	28,3	26,1
Handel	9174	15,8	15,9	15,5	15,6
Arbejdsmænd ...	31303	17,6	13,1	16,8	20,8
Ialt...	113792	27,4	26,2	26,6	26,0
Provinserne:					
Bygningsindustri	20302	53,5	51,7	45,6	37,2
Anden Industri..	56296	25,7	25,5	25,3	22,5
Handel	10874	7,7	7,8	7,8	7,7
Arbejdsmænd ...	76841	25,9	26,1	23,2	20,8
Ialt...	164313	28,0	27,8	25,6	22,5
Hele Landet...	278105	27,7	27,2	26,0	24,0

For hele Landet under eet udgjorde Arbejdsløshedsprocenten ved Slutningen af nedennævnte Maaneder:

Januar Maaned	1920	. . .	13,2 pCt.
Februar	—	. . .	9,6 —
Marts	—	. . .	6,7 —
April	—	. . .	3,5 —
Maj	—	. . .	2,8 —
Juni	—	. . .	2,1 —
Juli	—	. . .	2,1 —
August Maaned	1920	. . .	2,4 pCt.
September	—	. . .	2,7 —
Oktober	—	. . .	3,6 —
November	—	. . .	6,1 —
December	—	. . .	15,1 —
Januar	1921	. . .	19,7 —
Februar	—	. . .	23,2 —
Marts	—	. . .	23,6 —
April	—	. . .	21,7 —
Maj	—	. . .	18,6 —
Juni	—	. . .	16,8 —
Juli	—	. . .	16,7 —
August	—	. . .	17,7 —
Septbr.	—	. . .	16,6 —
Oktober	—	. . .	18,3 —
November	—	. . .	20,8 —
December	—	. . .	25,2 —
Januar	1922	. . .	28,9 —
Februar	—	. . .	33,1 —
Marts	—	. . .	27,9 —
April	—	. . .	24,0 —

I Løbet af April, og særlig i Maanedens sidste Halvdel, er Ledigheden aftaget i ikke ubetydelig Grad. Dette gælder saavel Størsteparten af de Fag, som efter endt Konflikt paany er gaaet i Arbejde, som de, der ikke har været berørt af Strejke eller Lock out. Nedgangen er størst for Byggefagene, og blandt disse mindre i Hovedstaden, hvor der ved Maanedens Slutning endnu ikke var afsluttet Overenskomst for flere af de største Organisationer, end i Provinserne, hvor Forholdene paa dette Tidspunkt var bragt i Orden.

For alle Faggrupper er Arbejdsløshedsprocenten dog stadig større end i den tilsvarende Maaned i noget af de foregaaende 12 Aar.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ✻ KØBENHAVN DEN 3. JUNI 1922 ✻ 18 AARGANG

Den ordinære Generalforsamling
den 30. Maj—1. Juni 1922.

I.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamlinger afholdes i Henhold til Lovene hvert 3die Aar, og da den sidste ordinære Generalforsamling var afholdt i 1919, skulde altsaa den næste afholdes i Aar i April Maaned. Paa Grund af forskellige Vanskeligheder udsattes imidlertid Generalforsamlingen til den 30. Maj og følgende Dage i Forsamlingsbygningen Enghavevej 40.

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Beretning om Den faste Voldgiftsrets Virksomhed.
4. Beretning fra Udvalget angaaende Stillingen til Lærlingeorganisationerne.
5. De samvirkende Fagforbunds Stilling under Lønbevægelser. (Eventuelt Lovændringer).
6. Fastsættelse af Lønninger til Formand, Kasserer og Sekretærer.
7. Valg af Formand, Næstformand, Kasserer, Sekretærer, Medlemmer af Forretningsudvalget, faglig Medarbejder ved »Social-Demokraten«, Revisionskomité og Grænseudvalg.
8. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Den førstnævnte Dag Kl. 10 Fmd. aabnedes Generalforsamlingen af Formanden Carl F. Madsen, der holdt følgende Velkomsttale:

Formandens Velkomsttale.

I den Tid, der er forløbet siden vi for 3 Aar siden holdt ordinær Generalforsamling, er der sket store og mange vigtige Begivenheder for Arbejderne.

I 1919 befandt vi os endnu i Højkonjuktur ledsaget af en mægtig Prisstigning paa Livsfornødenhederne. Arbejdsstandsninger hørte til Dagens Orden, og vi maatte i August erklære Forudsætningerne for de indgaaede Overenskomster for bristede og tvang Arbejdsgiverne til at yde Arbejderne betydelige Dyrtidstillæg, ligesom vi samme Aar gennemførte Overenskomsten om 8-Timersdagen.

I 1920 oplevede vi den store faglige og politiske Situation. Arbejdsgiverforeningen havde varslet Lockout overfor 100,000 Arbejdere, for derved at tvinge disse til at frafalde ethvert Krav om Lønforhøjelse i det kommende Aar, og som det vil erindres, afskedigede Kongen Ministeriet Zahle og udnævnte det arbejderfjendtlige Ministerium Liebe. Truslen om Generalstrejke bragte dette Ministerium til Fald efter et Par Dages Regeringstid, et politisk Forlig blev sluttet og Arbejdsgiverforeningen maatte gaa med til at aflyse den varslede Lockout, optage Forhandlinger og yde Erstatning for nye Prisstigninger.

Efter Valgene til Rigsdagen kom den nuværende Regering til Magten, og denne har paa mange Maader vist at være fjendtligsindet imod Arbejderne. En økonomisk Krise af hidtil ukendt Omfang og Varighed har ramt vort Erhverv og derved bragt Tusinder af Arbejdere ud i Arbejdsløshed. Ved Regerings-Beslutning er Understøttelsen til disse bragt ned til Sultegrænsen. Arbejdsgiverforeningen har benyttet sig af den for Arbejderne vanskelige Situation til at forsøge paa at fravriste disse de opnaaede Goder og har i saa Henseende fremsat meget vidtgaaende Krav om Lønreduktioner og om Arbejdstidens Forlængelse.

For at knække Arbejdernes Modstand har Arbejdsgiverne holdt deres Værksteder lukkede i mange Uger og udelukket stærkt op mod 75,000 Arbejdere.

Kampen er endt, men ikke med det Resultat, som Arbejdsgiverne havde ventet. Vore Organisationer er usvækkede, 8 Timersdagen er opretholdt og de vidtgaaende Reduktioner afvist.

Paa denne Generalforsamling har vi mange vigtige Spørgsmaal paa Dagsorden, som kræver alvorlig Overvejelse. Jeg stoler imidlertid paa, at det gennem saglig Diskussion om de forskellige Punkter vil lykkes at fatte Beslutninger, der kan blive til Held og Gavn for vore Organisationer og for den arbejdende Befolkning, som vi har den Ære at repræsentere.

Hermed erklærer jeg Generalforsamlingen for aabnet og byder Dem alle Velkommen til Arbejdet for vor fælles Sag.

Formanden anmodede derefter Forsamlingen om at vælge Dirigenter. Hertil foresloges *I. A. Hansen*, *Vilh. Nygaard* og *Chr. Jensen*. De to førstnævnte blev valgte.

Der var ialt mødt 569 Deltagere, nemlig 496 Hovedbestyrelsesmedlemmer, 49 Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer, 14 Forretningsudvalgsmedlemmer og 10 fra Partipressen.

Som Gæst var tilstede Kassereren for den svenske faglige Landsorganisation Eric Lange. Saavel den norske som den tyske faglige Landsorganisation var indbudt, men havde paa Grund af Travlhed ikke kunnet modtage Indbydelsen.

Hr. Eric Lange bragte en Hilsen fra de fagligt organiserede Arbejdere i Sverrig og takkede for Indbydelsen til at deltage i Generalforsamlingen. Han dvælede udførligt ved den store Arbejdsløshed der i sidste Vinter havde hersket i Sverrig og beklagede, at man i de fleste Fag havde maattet gaa med til betydelige Lønreduktioner. Man havde i Sverrig i stor Udstrækning ladet Organisationerne selv søge Arbejdsaftaler, men i den store Værkstedsindustri arbejdes der dog uden Overenskomst. Taleren sluttede med at ønske Generalforsamlingen til Lykke med dens Arbejde.

Formanden fik derefter Ordet for at aflægge Beretning om Virksomheden i de tre sidst forløbne Aar, og udtalte sig paa følgende Maade:

Beretning om Virksomheden.

Ind- og Udmeldelser.

Ved Udgangen af 1919 var 55 Forbund med 2390 Afdelinger og 5 enkeltstaaende Fagforeninger med tilsammen 277,392 Medlemmer tilsluttet De samvirkende Fagforbund.

Deraf var de 228,858 mandlige og 48,534 kvindelige Medlemmer.

Den 22. Marts 1920 blev Dansk Plejerforbund optaget i De samvirkende Fagforbund, medens 3 Forbund i 1921 er udmeldt af Centralorganisationen, nemlig Dansk Elektrikerforbund, Glarmestersvendenes Forbund og Dansk Slagteriarbejderforbund.

Dansk Hvidgarverforbund og Lohgarverforbundet i Danmark har sluttet sig sammen til et Forbund under Navn af Dansk Læder- og Skindarbejder-

forbund. Tillige har Privatbanefunktionærernes fire Afdelinger: Baneafdelingen, Depotafdelingen, Lokomotivmandsforbundet og Trafikafdelingen, som før var tilsluttet De samvirkende Fagforbund som enkeltstaaende Foreninger, sluttet sig sammen til ét Forbund, der er anmeldt som Privatbanefunktionærernes Forbund. Den 17. Februar 1920 blev Fajanceovnbyggernes Fagforening slettet af De samvirkende Fagforbund.

I 1921 var der 52 Forbund med 2260 Afdelinger og med 200,304 mandlige, 44,068 kvindelige eller tilsammen 244,372 Medlemmer.

Der er en Tilbagegang af 3 Forbund og 130 Afdelinger, 28,554 mandlige og 4,466 kvindelige Medlemmer. Ialt 33,020.

Tilbagegangen var ventet efter den unormale Tilgang til Organisationerne de sidste Aar. Tilvæksten før skyldes dels Beskæftigelserne indenfor de krigsindustrielle Virksomheder, dels Højkonjunkturerne indenfor Erhvervslivet. Ved de førstnævntes Ophør og ved Tilbagegang i Bedrifterne vidste man, at der maatte komme et Bagslag, hvorved Organisationerne vilde miste en Del Medlemmer. En stor Del af denne Afgang er sikkert blandt de Arbejdere, der paa Grund af forskellige Forhold midlertidigt har søgt Optagelse indenfor de organiserede Arbejderes Rækker; men som ved første Lejlighed søgte tilbage, hvor de kom fra. Tallene giver sikkert et Fingerpeg i den Retning.

Grænseforholdet.

Som sædvanlig har der været en Række Grænsestridigheder mellem de tilsluttede Forbund, heraf har dog de fleste fundet deres Afgørelse ved Grænseudvalget.

I en Sag mellem Gartnerforbundet og Kommunalt Arbejderforbund fastslaar Grænseudvalget, at »ikke fast ansatte« Gartneriarbejdere rettelig bør være Medlemmer af Dansk Gartnerforbund og at de faglærte Gartnere ligeledes maa anses for rettelig at høre hjemme i nævnte Forbund.

Kommunalt Arbejderforbund har imidlertid gjort Indsigelse imod Kendelsen og Gartnerforbundet ønsker den derfor behandlet her.

Forretningsudvalget foreslaar at Kendelsen respekteres.

I nogle Sager mellem Kedelpasserforbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund angaaende Medlemsskabet, fastslaar Grænseudvalget, at der intet Grundlag er for Kedelpasserforbundets Krav om at faa nogle af Smedeforbundets Medlemmer overflyttet.

Forretningsudvalget holder paa, at Kendelsen skal respekteres.

I Midten af Maj 1920 fremkom Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Kommunalt Arbejderforbund havde optaget en Afdeling af kommunale Tjenestemænd i Odense, som hidtil havde tilhørt Dansk Arbejdsmandsforbund, og i Juni fremsattes Klage over, at Kommunalt Arbejderforbund paa en Kongres havde vedtaget at oprette Landsforbund.

Der har om Sagen været afholdt en Række Møder med Parterne, uden at det er lykkedes at naa til Enighed.

Stillingen fra Kommunalt Arbejderforbund er følgende:

»Da Forbundets Udvidelse til Landsforbund hviler paa Beslutning af Kongressen 1920, kan den kun fraviges ved en Beslutning af en ny Kongres. Indtil dette sker, maa Hovedbestyrelsen fastholde sin Pligt til at bibeholde de Afdelinger, der ønsker at forblive i Forbundet, og Ret til at optage de eventuelle nye Afdelinger der uden Paavirkning fra Forbundets Side ønsker Optagelse«.

Dansk Arbejdsmandsforbund hævder, at Betingelserne for Kommunalt Arbejderforbunds Forbliven i De samvirkende Fagforbund herved maa være bortfalden.

Forretningsudvalgets Stilling til Striden fandt Udtryk i følgende Beslutning som blev taget paa et Møde den 14. November 1921.

»Da Betingelserne for Kommunalt Arbejderforbunds Optagelse i De

samvirkende Fagforbund var, at Forbundet begrænsede sin Virksomhed til København, indenfor den Ramme som var angivet i Forbundets Love, kan Forretningsudvalget ikke godkende, at Forbundet har udvidet sin Ramme til Provinserne.

I Henhold hertil nedlægger Forretningsudvalget Protest imod, at Forbundet optager kommunale Arbejdere i Provinserne, der enten er Medlemmer eller har Adgang til at blive Medlemmer af Organisationer, som er tilsluttet De samvirkende Fagforbund«.

Jeg anbefaler Generalforsamlingen at slutte sig til denne Udtalelse i Haab om, at Kommunalt Arbejderforbund da vil rette sig efter den saaledes tagne Beslutning.

Arbejdstiden.

Paa Generalforsamlingen i April 1919 blev det paalagt Forretningsudvalget, at søge optaget Forhandling med Arbejdsgiverforeningen om Nedsættelse af Arbejdstiden til 8 Timer daglig og saaledes at denne Arbejdstid kunde træde i Kraft i den nærmeste Tid.

I Overenstemmelse hermed blev der umiddelbart efter Generalforsamlingen indledet Forhandlinger herom med Arbejdsgiverforeningen, og disse resulterede i Overenskomsten af 17. Maj 1919 om Arbejdstiden.

Efter Overenskomsten stod det et Fags Arbejdsgivere og Arbejdere frit for at indføre 8-Timersdagen straks. Hvor Arbejdstiden var 9 Timer daglig skulde den i hvert Fald nedsættes til 8½ Time, fra 1. Oktober 1919 og senest den 1. Januar 1920 skulde den normale Arbejdstid i Industri og Haandværk være 8 Timer daglig eller 48 Timer ugentlig. Fra Overenskomsten var frataget Arbejdere som var beskæftiget ved Søfart, Landbrug og dermed beslægtede Fag, ligesom Kuske og Fyrbødere som havde en ekstra Arbejdstid udover den normale, vedblivende skulde bevare denne Arbejdstid udover de normale 8 Timer.

Arbejdstiden skulde være effektiv.

Fra Arbejdernes Side maatte der ikke lægges Hindringer i Vejen for, at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedernes Tarv var nødvendig samt at man ikke principielt vilde modsætte sig at der indføres Toskifte i de Fag, hvor Arbejdsgiverne og Arbejderne kan enes derom.

I en Række Fag blev 8-Timersdagen gennemført umiddelbart efter at Overenskomsten var oprettet, ligesom den langvarige Arbejdsstandsning i de københavnske Byggefag blev afsluttet paa Grundlag af denne Overenskomst.

Naar Arbejdsgiverforeningen gik med til at indføre 8 Timersdagen, var det ikke af Kærlighed til Arbejderne eller deres Familier, men Begivenhederne i andre Lande manede til Forsigtighed og derfor gav man efter. Der maatte derfor regnes med den Mulighed, at Arbejdsgiverforeningen saa snart der blev givet den Lejlighed, atter vilde søge bort fra Overenskomsten om 8 Timersdagen og denne Formodning blev hurtig bekræftet.

Ministeriet Zahle lod i 1919 nedsætte en Kommission med den Opgave at udarbejde Forslag til Lov om Arbejdstiden i Haandværk, Industri, Handel, Landbrug og Søfart. Forslaget til Ordning af en lovbestemt Arbejdstid for Haandværk og Industri skulde foreligge inden 1. Juli 1919.

Kommissionen var sammensat af Repræsentanter for Regeringen, og for Arbejdsgivere og Arbejdere ved Industri, Handel og Søfart. Departementchef Adolf Jensen var Formand for Kommissionen.

Under Forhandlingerne i Kommissionen mødte Tanken om at lovfæste 8 Timersdagen afgjort Modstand hos Arbejdsgiverne, og i deres Betænkning stempler de Kravet om Indførelse af 8 Timersarbejdsdagen som en ren og skær Agitationsformel hvis Berettigelse aldrig er blevet bevist. Arbejdsgiverne vil ikke anerkende Overenskomsten om 8 Timersdagen som en endelig Ord-

ning, men har tvertimod anset denne Ordning for meget uheldig for Landets økonomiske Udvikling.

Betænkningen blev ikke afgivet til den fastsatte Tid, Aarsagen hertil var et Ønske fra Arbejdsgiverne om at afvente Resultatet fra Arbejdskonferencen i Washington. Men uagtet Konferencen enstemmig havde vedtaget Konventionen om 8-Timersarbejdsdagen, gik Arbejdsgiverne som nævnt fremdeles imod Tanken om at lovfæste 8-Timersdagen.

Kommissionens Betænkning blev forelagt Folketinget i Samlingen 1920—21, men uden Anbefaling af den nuværende Regering og henvistes derefter til et Udvalg, hvor den fremdeles ligger vel bevaret.

Regeringspartierne havde herved tilkendegivet, at man ikke agtede at gennemføre 8-Timersdagen ved Lov. Dette i Forbindelse med den økonomiske Krise, med de mange tusinde Arbejdsløse, gav Arbejdsgiverne Blod paa Tanden, og Angrebet mod 8-Timersarbejdsdagen planlagdes.

Paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 12. og 13. Oktober 1921, blev der saaledes af en Række Fag stillet Forslag til en Resolution, hvori Hovedbestyrelsen opfordredes til at »foretage de Skridt, der maatte være nødvendige for at stille de Fag, som nødsagedes til at træffe en anden Ordning med Hensyn til Arbejdstiden, frit i deres Forhandlinger med Arbejderorganisationerne, eventuelt — hvis det maatte være nødvendigt — ved en Opsigelse af Overenskomsten af 17. Maj 1919«. Man indbød derefter vort Forretningsudvalg til Møde den 27. Oktober og fremsatte her Ønsket om, at Arbejdstiden i udprægede Sæsonfag, hvor de i visse Maaneder paa Grund af Vejr og andre Naturforhold er under 8 Timer, som Erstatning herfor fik en Forlængelse i Sommertiden. Opsyn, Vagttjeneste, Renholdelse af Lokaler, og dermed ligestillet Gerning samt Arbejde med systematiske Pauser, skulde helt undtages fra Overenskomsten. Betalingen for Overarbejde skulde ændres saaledes, at Arbejde en Time før den normale Arbejdstid Begyndelse og 3 Timer efter dens Slutning skulde nedsættes til 25 % og Arbejde derudover til 50 %. Den almindelige Betaling var henholdsvis 50 og 100 %.

Man ønskede en Bestemmelse om, at der ikke maatte lægges Hindringer i Vejen for Udførelse af Overarbejde i det Omfang, som Virksomhedernes Tarv krævede. Endelig ønskede Arbejdsgiverforeningen fuldkommen Frihed til at indføre en hel anden Arbejdstid, hvis der herom kunde opnaas Enighed mellem Parterne.

Der opnaaedes, som rimelig var, ingen Enighed med Arbejdsgiverforeningen om disse Krav, og under 19. November modtog vi en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen hvori udtales, at det vil være fuldkommen nødvendig for Arbejdsgiverne at faa gennemført en Ordning, der bøder noget paa de Ulemper, der findes ved den nuværende Arbejdstid, fordi den ikke tillader den fornødne Tilpasning efter det praktiske Livs Tarv, og der fremsattes skriftlig de Krav som ovenstaaende er gengivet.

De fremsatte Krav behandledes paa vort Repræsentskabsmøde den 12. December, og efter Forslag af Forretningsudvalget forkastedes Kravene enstemmigt. Den saaledes tagne Beslutning blev meddelt Arbejdsgiverforeningen samme Dag, og allerede den 17. December forelaa Opsigelse af Overenskomsten om Arbejdstiden til Ophør den 20. Marts. Arbejdsgiverforeningens Stormløb imod 8 Timersdagen er imidlertid afslaaet. Overenskomsten om Arbejdstiden af 17. Maj 1919 er fornyet til 1. April 1923, saaledes som af os krævet. Der er kun foretaget den lille Forandring, at Personer der er beskæftiget ved Opsyn og Vagttjeneste er undtagne fra Overenskomsten. Iøvrigt er Overenskomstens Bestemmelser angaaende Arbejdstiden ganske uforandrede. Det opnaaede Resultat paa dette Omraade, bør ikke undervurderes; thi Angrebet var i Virkeligheden et Led i de internationalt forbundne Arbejdsgiveres Bestræbelser for at tvinge Arbejderne bort fra 8 Timersarbejdsdagen.

Lønbevægelsen i 1919—1922.

Prisstigningen i 1919 var meget følelig, idet den fra Januar til August steg fra 190 til 211 pCt.

De økonomiske Forhold blev derved kritiske for Arbejderne, og fremkaldte en Del Uro, der gav sig Udtryk i en Række uvarslede Arbejdsstandsninger Landet over.

Forretningsudvalget henvendte sig derfor til Arbejdsgiverforeningen i August Maaned med Krav om Dyrtidstillæg, og ved de paafølgende Forhandlinger opnaaedes der Enighed om, at der skulde optages Forhandlinger indenfor de forskellige Fag, sigtende til at gennemføre Forhøjelser af Lønningerne saaledes, at der blev givet fuld Dækning for Stigningen af Varepriserne. Forhandlingerne skulde føres gruppevis og være afsluttede den 15. September.

I Henhold til denne Aftale blev der hurtig optaget Forhandling i en Række Fag, men disse endte næsten alle uden Resultat, fordi Kravene fra Arbejderne var meget vidtgaaende, i nogle Tilfælde 30 Kr. om Ugen, medens Tilbudene fra Arbejdsgiverne var meget minimale.

Skræderforbundet havde erklæret Arbejdsstandsning over hele Landet, fordi Tilbudene var uantagelige og flere andre Organisationer havde varslet Arbejdsstandsning, deriblandt Dansk Arbejdsmandsforbund.

Som Følge af den skabte Situation angaaende Kravet om Dyrtidstillægene, blev Repræsentantskabet indkaldt til Møde den 23. September.

Repræsentantskabet vedtog en skarp Protest imod Arbejdsgivernes Modstand imod at yde et passende Dyrtidstillæg, og bemyndigede Forretningsudvalget til at bringe de nødvendige Midler i Anvendelse for at fremskaffe en for Arbejderne tiltredsstillende Løsning af Dyrtidsforhandlingerne.

Der kom derefter atter Gang i Forhandlingerne og Enighed tilvejebragtes i de fleste Fag. For Arbejdsmændenes Vedkommende kom man dog først i Orden i Midten af Oktober og ved Bistand af Forligsmanden.

Dermed var Kampen om Dyrtidstillægene endt.

En Mængde uvarslede Strejker kom til Udbrud, fordi Arbejderne ikke mente, at Lønnen stod i passende Forhold til Dyrtiden, men en Del Strejker blev ogsaa iværksat efter syndikalistisk Tilskyndelse.

I Midten af Maj 1919 stillede saaledes Smede- og Maskinarbejderne paa A/S Københavns Flydedok & Skibsværft et Lønkrav, og da dette ikke blev imødekommet, blev Arbejdet standset. Strejken blev meget langvarig og var af en ret ondartet Karakter.

Arbejdsgiverforeningen klagede nemlig ikke mindre end tre Gange til Den faste Voldgiftsret. Første Gang blev hver af de Strejkende idømt en Bøde af 100 Kr., anden Gang blev Fagforeningen idømt 10,000 Kr. og tredie Gang 40,000 Kr.

Da den sidste Bod ikke blev betalt og Arbejderne paa Trods af de afsagde Kendelser fortsatte Arbejdsstandsningen, fremsatte Arbejdsgiverforeningen Varsel om Lockout overfor 25,000 Arbejdere som var beskæftiget indenfor Jernindustriens Sammenslutning.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab blev i den Anledning indkaldt til Møde og vedtog en Beslutning om, at de strejkende Maskinarbejdere paa Københavns Flydedok, ufortøvet skulde optage Arbejdet, ligesom det blev paalagt Smedeforbundet at drage Omsorg for Strejkens Afslutning. Iøvrigt blev der tilsagt Forbundet Støtte til Reorganisering af Afdeling I. Men omtrent samtidig lod Arbejdsgiverforeningen Afdelingen erklære Fallit.

Den Del af Medlemmerne som tilhørte den syndikalistiske Retning, oprettede en Splittelsesorganisation under Navn »Københavns Metalarbejderforbund«.

Som Modvægt herimod blev der af Smedeforbundet oprettet en Række Brancheafdelinger, hvori langt det største Antal af Afdeling I's Medlemmer har fundet Optagelse.

I Slutningen af August Maaned meldte Arbejderne sig atter til Arbejde, og blev antagne paa de gamle Betingelser og Lockouten blev aflyst.

Havnearbejderne i København iværksatte ligeledes i Maj 1919 en Række uvarslede Strejker for at gennemtvinge Forbedringer i Overenskomsterne. Arbejdsgiverne klagede til Den faste Voldgiftsret, og denne idømte Havnearbejderforbundet en Bod paa 800,000 Kr.

Ved en Forhandling mellem Repræsentanter for Havnearbejderne, Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsgiverforeningen opnaaedes Enighed om et Forslag til Konfliktens Afslutning; dette gik ud paa, at de i Frihavnen, for flere Aar siden antagne Skruebrækkere skulde afskediges. Den store Bods Afvikling klaredes ved, at der af Havnearbejderne skulde deponeres 25,000 Kr. Dette Beløb skulde tilbagebetales Arbejderne, hvis der ikke iværksættes flere ulovlige Arbejdsstandsninger i Overenskomstperioden.

Forslaget blev imidlertid forkastet paa Havnearbejdernes Generalforsamling, og Arbejdsgiverforeningen lod derefter Forbundet erklære Fallit.

Havnearbejderforbundet oprettede derefter en ny Organisation under Navn af Dansk Transportarbejderforbund, og der blev i den paafølgende Tid atter iværksat en Række nye, uvarslede Arbejdsstandsninger ved Havnen.

Som Følge deraf varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout fra den 4. September overfor Arbejderne i Københavns Frihavn og Københavns Toldhavn.

Arbejderne standsede imidlertid Arbejdet den 27. August overalt i Havnen.

Som Følge af Havnekonflikten, som baade Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund havde taget Afstand fra, varslede Arbejdsgiverforeningen dog en omfattende Lockout overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund.

I den Anledning blev Repræsentantskabet indkaldt til Møde den 23. September 1919. Mødet vedtog at bemyndige Forretningsudvalget til at bringe ethvert Middel i Anvendelse overfor Arbejdsgiverne som kunne tjene til at bringe Lockouten til Ophør.

Overfor Havnearbejderne blev det tilkendegivet, at man misbilligede, at deres nye Organisation nægtede Samarbejde med de øvrige Arbejdsmænd i Danmark, og henstillede at Arbejdet blev genoptaget.

Forbundet afholdt derpaa Generalforsamling den 17. September, hvor det vedtoges at genoptage Arbejdet, og efter nogle Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen enedes man om at paabegynde Arbejdet den 30. September.

Den langvarige Strid ved Havnen var dermed afsluttet og den varslede Lockout overfor De samvirkende Fagforbund blev taget tilbage. Senere er det organisatoriske Forhold mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnearbejderne atter bragt i Orden.

Aaret 1920.

Det varede imidlertid ikke længe før Arbejdsgiverforeningen atter lod høre fra sig. Allerede i Begyndelsen af December 1919 tilkendegav Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdsgiverne ikke kunde give Lønforhøjelse i 1920, men kun vilde gaa med til at forny Overenskomsterne uforandrede paa et Aar.

Vort Forretningsudvalg tilskrev Arbejdsgiverforeningen, at det ikke kunde tiltræde Beslutningen, men maatte kræve, at Organisationerne som hidtil fik Adgang til at forhandle om Løn- og Arbejdsvilkaarene for sine Medlemmer.

Ved et Møde med Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg blev der af os fremsat Forslag om, at der skulde gives Dækning for Prisstigningen i Overenskomstperioden. Forhandling om Dyrtidstillægenes Overgang til faste Lønsatser, Optagelse af Priskurantforhandlinger, Adgang til Forhandling om forældede Overenskomster, Arbejdernes Deltagelse i Bedrifternes Ledelse samt Ferie m. m.

Det lykkedes dog ikke at naa til Enighed og Repræsentantskabet blev derfor indkaldt til Møde den 12. Januar 1920. Mødet godkendte Forretnings-

udvalgets Stilling og gav det Bemyndigelse til at føre Forhandlingerne videre paa det skitserede Grundlag. Nye Forhandlinger blev derefter optagne og Arbejdsgiverforeningen fremsatte nu et Forslag, som gav Udtryk for hvad man kunde tilbyde Arbejderne.

Forslaget gik ud paa, at Overenskomsterne skulde forlænges et Aar, og at der kun undtagelsesvis kunne foretages Ændringer, og kun naar det kunde paavises, at Overenskomsterne gav Fagets Arbejdere som Helhed en særlig lav Fortjeneste.

Da Forslaget var fuldkommen uantageligt og da det ikke var mulig at formaa Arbejdsgiverforeningen til at strække sig videre, blev Forhandlingerne afbrudt, og vi faldt tilbage paa vort Forslag.

Den 19. Marts modtog vi imidlertid en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, der sluttede med en Meddelelse om, at den agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af De samvirkende Fagforbund og senere blev det meddelt, at Lockouten skulde iværksættes den 9. April 1920.

Repræsentantskabet blev nu atter indkaldt, og besluttede at opretholde de fremsatte Krav, og det gav Forretningsudvalget Fuldmagt til at iværksætte saadanne Foranstaltninger som var nødvendige for at hidføre en for Arbejderne tilfredsstillende Ordning af den foreliggende Situation.

Forholdet mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund var saaledes meget spændt paa dettte Tidspunkt. En faglig Storkamp syntes uundgaaelig.

Paa det politiske Omraade var der stærke Kræfter i Bevægelse, for at faa det radikale Ministerium Zahle fjernet, og for at faa udnævnt et Ministerium der var mindre frisindet og mindre arbejdervenlig.

Planerne lykkedes og den 29. Marts afskedigede Kongen Ministeriet Zahle og udnævnte Dagen efter Ministeriet Liebe.

Generalstrejke.

Generalforsamlingen blev nu atter indkaldt til den 31. Marts, og denne vedtog at opfordre Fagorganisationerne til Iværksættelse af almindelig Strejke med det Formaal at fremtvinge Rigsdagens Indkaldelse, Tilvejebringelse af en ny Valglov og derefter Valg paa ærlig Grundlag.

Samtidig skulde den faglige Konfliktsituation løses. Lockout-Varslerne annuleres og De samvirkende Fagforbunds Krav gennemføres.

Efter langvarige Forhandlinger og efter at der var sket forskellige Henvendelser til Kongen, bl. a. fra Borgerrepræsentationen i København, blev Ministeriet Liebe afskediget. Nogle Timer senere blev Formændene for Partierne kaldt til Møde og der opnaaedes Enighed om Dannelsen af et Ministerium med Støtte fra et Rigsdagsflertal til Gennemførelse af en retfærdig Valglov, samt Rigsdagens Indkaldelse. Endelig gennemførtes Kravet om Amnesti.

Den politiske Strid var dermed endt, tilbage var Kravene fra Fagforbundene, men ogsaa disse blev løste paa en heldig Maade, idet den daværende Forligsmand stillede Forslag som tog skyldig Hensyn til vore Krav. Der skulde optages Forhandlinger om Ændringer i Overenskomsten i de Tilfælde hvor der fandtes forældede Bestemmelser eller hvor Lønningerne var særlig lave.

Der skulde finde en Augustregulering Sted, og optages Forhandling om vort Krav om Ferie og om Arbejdernes Andel i Ledelsen af Virksomhederne og Kontrol med disses Drift. Truslen om Lockout maatte tages tilbage.

Saasnart der var tilvejebragt Enighed i den faglige Strid blev Generalstrejken aflyst.

Efter Konfliktens Afslutning opstod der en Række Vanskeligheder for at faa Forhandlingerne i Fagene optagne, og Følgen deraf blev, at en Række Fag fremsatte Strejkevarsler, og i nogle Fag, bl. a. Keramisk Forbund blev

der iværksat Strejke, og denne varede i 12 Uger forinden Enighed blev tilvejebragt.

Medens Forhandlingerne førtes i de forskellige Fag, kom imidlertid Opgørelsen over Prisstigningen og denne gav Arbejderne et Løntillæg af 13 Øre pr. Time.

I et Par Tilfælde maatte vi indgaa med Klage over Arbejdsgiverforeningen til Den faste Voldgiftsret. Dyrtidstillægget vilde man først betale fra den 18. August, i Stedet for den 1. August, og Typograferne vilde man overhovedet ikke betale de 13 Øre under Paaskud af at Overenskomsten ikke faldt ind under Paaskeforliget. Retten gik i begge Sager Arbejdsgiverforeningen imod.

Hen paa Eftersommeren var Lønbevægelsen i 1920 i det væsentligste afsluttet med et for Arbejderne gunstigt Resultat.

Aaret 1921.

Det Nederlag Arbejdsgiverne saaledes led, var meget følelig, og det er forstaaelig, at de pønsede paa Hævn imod De samvirkende Fagforbund. Der blev ved Hjælp af den borgerlig Presse iværksat en kraftig Agitation imod Arbejderne, hvem man beskyldte for Dovenskab, fordi de kun vilde arbejde i 8 Timer daglig, og det blev paastaaet, at Lønnen var steget paa urimelig Maade, og at den nu maatte ned. Paa en Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen blev der slaaet paa de samme Strenge.

Under disse Forhold indkaldte Forretningsudvalget Repræsentantskabet til Møde i Slutningen af Oktober 1920 og det vedtoges, at det vilde være fuldt berettiget at kræve Dækning for en eventuel Prisstigning og at ethvert Anslag mod 8 Timersdagen skulde mødes med samlet Modstand. Mødet vedtog endvidere Forslag til Ændring i Septemberforliget, Ferie og Bedriftsraad.

Efter Repræsentantskabsmødet opsagde Forbundene deres Overenskomster og Stillingen var derefter den, at Overenskomsterne blev opsagt til Ophør for 154,000 Medlemmer i Aarets første Maaneder.

Ved de paafølgende Forhandlinger mellem Parterne blev der af Arbejdsgiverforeningen fremsat Krav om Lønnedsættelse fra 25—40 %, og en endnu større Reduktion for Kvinder og unge Arbejdere under 20 Aar, og Resultatet blev ganske naturlig, at Forhandlingerne overalt gik istaa.

Arbejdsgiverforeningen greb nu til sit kendte Vaaben og fremsatte Varsler om Lockout overfor Skotøjsindustrien, Tekstilindustrien, Jernindustrien, Teglværksindustrien, Træindustrien, Murarbejdsmænd i Provinserne og Karetmagerne.

Forligsmanden indkaldte da Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer til Møde, men da der fra vor Side blev taget bestemt Afstand fra Lønreduktion og Arbejdsgiverne lige saa kraftigt fastholdt Kravet om Lønreduktion, forløb Mødet uden Resultat, og de varslede Lockouter overfor Tekstilarbejderne og Skotøjsarbejderne iværksattes den 7. Marts 1921.

Generalforsamlingen blev derfor indkaldt til den 9. Marts, og vedtog som Modtræk at afgive Varsel om Strejke for samtlige Medlemmer, der var beskæftiget hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Varslet blev givet og Strejken fastsat til at indtræde den 29. Marts.

Forhandlingerne hos Forligsmanden fortsattes, men da disse endnu den 15. Marts ikke havde ført til noget Resultat, blev de sprængt af Arbejdsgiverne, og der blev derefter iværksat Lockout i Jern-, Teglværk- og Træindustrien. Der var hermed udelukket ca. 75,000 Arbejdere. Samtidig gav Arbejdsgiverforeningen Varsel overfor samtlige Medlemmer, forsaavidt disse omfattedes af Overenskomster, der udløb 1. April 1921.

Under disse Forhold fremsatte Forligsmanden et Mæglingsforslag som han krævede Svar paa til den 1. April.

I Hovedsagen gik Forslaget ud paa, at Lønnen skulde reduceres med 13 Øre pr. Time og at der skulde foretages en Augustregulering, saaledes at

Lønnen nedsættes med 2 Øre for hver 3 Points Pristallet faldt. For de lockoutede Fag var Reduktionen dog noget større. Forslaget var urimeligt og slet bygget, men paa Grund af den indtraadte økonomiske Krise, der var paa daværende Tidspunkt en meget omfattende Arbejdsløshed, besluttede Forretningsudvalget at indkalde Generalforsamlingen og anbefale Organisationerne at antage Forslaget.

Generalforsamlingen vedtog da ogsaa Mæglingsforslaget med en ringe Majoritet, og den varslede Storstrejke blev derefter aflyst.

Mæglingsforslaget blev imidlertid forkastet af Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres og ved Urafstemning af Smede- og Maskinarbejderforbundet, Elektrikerforbundet, Skotøjarbejderforbundet samt Stukkatørernes Forbund.

Arbejdsgiverforeningen erklærede herefter, at Forslaget var en Helhed, der maatte vedtages eller forkastes, og da dette ikke var sket, betragtede man det som bortfaldet.

Man var saaledes atter paa bar Bund. Arbejdsgiverforeningen tilbød dog de ikke-lockoutede Organisationer Forlig paa Grundlag af en Lønnedsættelse paa 13 Øre i Timen og en Regulering til August. 27 Forbund tiltraadte Forliget, 8 Forbund forkastede det, men tiltraadte dog senere Forslaget.

Ved nye Forhandlinger i de lockoutede Fag lykkedes det ogsaa at naa til Enighed.

Tilbage var Landarbejderne, som maatte føre en forbitret Kamp mod deres Arbejdsgivere for at værne Medlemmernes Interesser. En Strejke maatte iværksættes og varede 15 Dage, men det lykkedes Forbundet at tilbageslaa Arbejdsgivernes glubske Krav om Lønnedsættelser og andre Forringelser af Arbejdsvilkaarene.

Fra Januar til Juli Maaned 1921 faldt Pristallet med 27 Points og samtlige Lønninger skulde dermed reduceres med 18 Øre i Timen.

Den ensartede Lønreduktion virkede i højeste Grad uretfærdig, idet de laveste Lønninger blev ramt uforholdsmæssigt haardt.

Aaret 1922.

Den vedvarende stærkt forøgede Arbejdsløshed og Arbejdsgiverforeningens Held til i 1921 at faa Lønnen nedsat, gav sig Udslag i Beslutning om, at der i 1922 atter skulde rettes kraftige Angreb imod Arbejderne.

Paa en Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen i Oktober 1921 blev det besluttet at bringe Overenskomstforholdene til Ophør, og det blev paalagt Hovedbestyrelsen at drage Omsorg for, at de Arbejdsgivere, som ønskede en anden Arbejdstid, blev stillet frit i Forhandlingerne, eventuelt ved at opsige Overenskomsten om Arbejdstiden.

I Overensstemmelse hermed blev Overenskomsterne opsagt af Arbejdsgiverne, ligesom Overenskomsten af 17. Maj om 8-Timers Arbejdsdagen blev opsagt til Ophør den 20. Marts 1922, efter at de forudgaaende Forhandlinger om Ændringer i denne var endt uden Resultat.

Ved Forhandlingerne i Organisationen viste det sig, at Arbejdsgiverne var meget glubske. Overalt mødte man de samme Krav om en øjeblikkelig Lønreduktion af 15—25 % og en yderligere Lønreduktion i Februar og August, naar Pristallet forelaa. Betalingen for Overarbejde skulde reduceres med Halvdelen. 8 Timersdagen skulde afskaffes og der tilstræbtes vidtgaaende Forringelse af de almindelige Bestemmelser.

Stillingen fra vor Side var den, at 8 Timersdagen skulde opretholdes, Betalingen for Overarbejde bevares og Lønnedsættelsen staa i Forhold til Nedgangen i Pristallet. Det var om disse Hovedpunkter at Kampen kom til at dreje sig.

Da Forhandlingerne i alle Fag, med et Par Undtagelser, var gaaet istaa, varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout for de Medlemmer, som var omfattet

af Overenskomsterne, og som var opsagt til Ophør indtil 1. Februar, og saaledes at Lockouten kunde iværksættes den 3. Februar. Som sædvanlig var der undtaget en Række Virksomheder fra Lockouten, men overfor disse blev der i de fleste Tilfælde varslet Strejke.

Forligsinstitutionen, der jo er undergaaet den Forandring, at der nu er 3 Forligsmænd i Stedet for som tidligere 1 Forligsmand og en Stedfortræder, indkaldte Forretningsudvalgene til Møde den 28. Januar 1922 og henstillede, at der mellem de modstaaende Organisationer optoges Forhandling om de almindelige Bestemmelser i Overenskomsterne, og at der mellem Hovedorganisationerne og Forligsmændene forhandledes om Arbejdstiden, Betalingen for Overarbejde, Arbejde i 2- og 3-Holds Skift, og om Lønningerne.

Denne Henstilling tiltraadtes af begge Forretningsudvalgene, hvorefter Forhandlingerne paabegyndtes og der opnaaedes Enighed i de fleste Fag. For Arbejdsmændenes Vedkommende stillede Sagen sig anderledes, idet der ikke var tilbagevejebragt Enighed med Havne- og Købmandsorganisationerne.

Desuagtet fremsatte Forligsinstitutionen den 3. Februar et Mæglingsforslag.

Paa de 3 afgørende Punkter var der meget der talte til Ugunst for Forslaget. 8 Timersdagen var vel bevaret for Industriens Arbejdere, men den Mulighed var tilstede, at den kunde blive forlænget for Byggefagene med ½ Time i Sommermaaderne. Lønnen var reduceret med 4½ % udover Nedgangen i Pristallet, og Betalingen for Overarbejde var nedsat til 25 % for de to første Timer, og den ene Time kunde lægges før Arbejdstidens Begyndelse.

Det maatte imidlertid alvorlig overvejes, om der var Mulighed for at tilvejebringe et bedre Forlig. Ved Overvejelserne maatte den økonomiske Krise tages med i Betragtning. Paa dette Tidspunkt var ca. ⅛ af samtlige organiserede Arbejdere uden Beskæftigelse. Mange af disse havde været uden Erhverv i flere Maaneder, og kunde disse vente fortsat Hjælp som arbejdsløse? Lockouten vilde faa et meget betydeligt Omfang. Var det muligt at skaffe den nødvendige Understøttelse tilveje, og vilde de Ofre, som der maatte paalægges Arbejderne, staa i passende Forhold til det der eventuelt kunde vindes ved at optage Kampen med Arbejdsgiverforeningen.

Det var disse Spørgsmaal der blev forelagt Forretningsudvalget og var bestemmende for dets Stilling til Forslaget.

Forretningsudvalget saa de store Vanskeligheder der var forbundet med at tage Kampen, og anbefalede derfor at undgaa denne og tage Forslaget. Generalforsamlingen gik imidlertid imod Forretningsudvalgets Standpunkt og forkastede Indstillingen med 233 imod 221 Stemmer.

Mæglingsforslaget gik derefter uden Generalforsamlingens Anbefaling ud til Afstemning i Forbundene. 20 Forbund forkastede Forslaget og 1 Forbund godkendte dette. Hovedbestyrelsen for 2 Forbund godkendte Forslaget og 1 Forbunds Hovedbestyrelse forkastede det.

Arbejdsgiverforeningen vedtog ikke at godkende Mæglingsforslaget, saalænge der ikke overalt var tilvejebragt Enighed om de almindelige Bestemmelser.

Lockouten blev derefter iværksat den 14. Februar.

Arbejdsgiverforeningen havde sikkert regnet med, at Understøttelsen vilde blive taget fra de arbejdsløse. Her led Arbejdsgiverne deres første store Skuffelse, idet Indenrigsministeren bestemte, at alle arbejdsledige, der var ledige 60 Dage før Lockoutens Ikrafttræden, var berettiget til Understøttelse af Arbejdsløshedskasserne, selv om de var berørt af Lockouten.

I Lockouten var inddraget noget over 51,000 Arbejdere, ca. 100,000 var uden Beskæftigelse og 135,000 var i Arbejde.

Samme Dag som Lockouten blev iværksat udsendte Forretningsudvalget en Proklamation, hvori Arbejderne opfordres til Sammenhold, Solidaritet, Troskab og Offervillighed.

En Paaligning af 3 Kr. pr. Medlem blev foretaget, og samtidig blev der rettet Opfordring til at yde det mest mulige frivillige Bidrag.

Til Udlandet blev der ogsaa rettet Henvendelser og betydelige Bidrag er indgaaet.

Forligsinstitutionens Henstilling af 9. Marts.

Forligsinstitutionen fortsatte imidlertid sine Bestræbelser paa at skaffe Forlig og under 9. Marts fremsattes overfor Parterne et nyt Forslag eller Henstilling, indeholdende nogle smaa Forbedringer, der bl. a. sikrede Opretholdelsen af 8 Timersdagen, ogsaa for Byggefagene.

Forretningsudvalget indkaldte da atter Generalforsamlingen og anbefalede Forsamlingen at godkende Henstillingen.

Ved Afstemningen blev der afgivet 328 Stemmer for og c. 270 imod at antage Henstillingen. Det blev Dagen efter meddelt Arbejdsgiverforeningen, at De samvirkende Fagforbund havde godkendt Henstillingen og det henstilledes til den at lade Organisationerne træde i Forhandling med det Formaal, at faa Overenskomsterne fornyede, og at lade Forretningsudvalgene træde sammen for at faa Overenskomsten om Arbejdstiden bragt i Orden.

Arbejdsgiverforeningens Svar var imidlertid afvisende, idet man henviste til, at Henstillingen var forkastet af en Generalforsamling.

Det lykkedes altsaa ikke at naa til Enighed paa Grundlag af Henstillingen, men efter Forslag fra Arbejdsgiverforeningen blev der den 27. Marts optaget nye Forhandlinger mellem begge Hovedorganisationernes Forretningsudvalg; disse endte dog ogsaa uden Resultat. Forhandlingerne førtes derefter videre under Forligsmændenes Forsæde og den 4. April var der opnaaet Enighed om et Forslag til Overenskomst. Dette blev forelagt en Generalforsamling den 7. April og vedtaget med 385 Stemmer imod 122 Stemmer, 59 Stemmesedler var blanke.

Arbejdsgiverforeningen godkendte ligeledes Overenskomsten og hævede Lockouten fra den 10. April og de paafølgende Dage overfor samtlige Lockoutede med Undtagelse af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer. Forbundet havde nemlig besluttet ikke at ville antage Overenskomsten.

Nogle andre Forbund nægtede ogsaa at antage Overenskomsten. Men med Undtagelse af Bogbinderne er Forholdene overalt bragt til Afslutning.

Dansk Arbejdsmandsforbund fik optaget en Forhandling med Arbejdsgiverforeningen og man enedes her om en Overenskomst hvorefter Forbundet tiltraadte Forliget af 4. April med den Ændring, at Betalingen for Overarbejde i Havnene i Provinserne bliver 30 % for hver af de første to Timer, i Stedet for 25 % og 33⅓ % for henholdsvis den første og den anden Overtime.

Kampsituationen var dermed endt. Vore Organisationer har bestaaet en haard Prøve, men de er gaaet ubrudte ud af Kampen.

Det meget vidtgaaende Krav som Arbejdsgiverforeningen opkastede som Maal ved Kampens Begyndelse er paa alle væsentlige Punkter afvist og det Faktum, at Arbejdsgivernes Anslag imod Arbejdstiden er slaaet ned, kan betegnes som en ubestridelig Sejr.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Forbundene og deres Afdelinger gøres opmærksom paa, at Den faste Voldgiftsrets Kendelser samlede og hæftede for hvert Aar kan faas til Købs ved Henvendelse til vort Kontor.

Prisen er: Aargangen 1919 Kr. 5,00
— 1918 » 2,00
alle andre Aargange » 1,50
E. Svendsen,
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION. Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1922.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49[1], Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 10 Øre (indenfor Københavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Alfr. Christiansen.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsledigheden i Maj Maaned 1922.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen takte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **Tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
I Midten af Maaneden?	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb:	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvorat de staa som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling; saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1922.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes nogen Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49, Kbhvn. K.

Angaaende Foreningen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Trykksag. Porto er da 10 Øre (indenfor Kobenhavns Postomraade 5 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Sporgsmaalene 3–7 maa kun besvares med Tal (0 for ingen).

Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. P. V.

Carl F. Madsen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ✻ KØBENHAVN DEN 10. JUNI 1922 ✻ 18 AARGANG

Den ordinære Generalforsamling
den 30. Maj—1. Juni 1922.

II.

Diskussionen om Virksomheden.

Christensen Bonde (Gartnerforbundet): Naar vi har krævet Grænsestriden mellem os og Kommunalt Arbejderforbund sat paa Dagsordenen, er det for at faa Retfærdighed. Taleren redegjorde nærmere for Sagen. Kommunalt Arbejderforbund, der har et lavere Kontingent, agiterer stærkt blandt vore Medlemmer. Paa sidste Generalforsamling gav begge Organisationer Tilsagn om at lade Sagen afgøre af Grænseudvalget, men dette er Kommunalt Arbejderforbund løbet fra og har ikke givet Møde, og vil nu ikke bøje sig for Kendelsen men fortsætter med at tage vore Medlemmer. Vi appelerer til denne Forsamling, at den paalægger Kommunalt Arbejderforbund at respektere Grænseudvalgets Kendelse. Vi har Overenskomst med Københavns Kommune. Sagen har særlig Betydning for Arbejdsløshedskasserne. Jeg forbeholder mig senere at stille særligt Forslag.

Thomsen (Kommunalt Arbejderforbund): Christensen Bonde kom ikke helt til Bunds i Sagen. Vi har ikke agiteret blandt Gartnerforbundets Medlemmer, men staar paa det Grundlag der af De samvirkende Fagforbund fastsattes i 1918, hvorefter vi skal have de fast ansatte, men dette vil Gartnerforbundet ikke. Vi har ved en Fejltagelse faaet nogle, som vi har tilbudt at give tilbage. Vi ønsker at leve i Fred med Forbundet. Jeg har aldrig givet Tilsagn om at faa dette Lapperi for Grænseudvalget. Lad os udligne den halve Snes Mand det drejer sig om fra hver Side. Gartnerforbundet kan ikke forhandle for de vedtægtsmæssig lønnede, det kan kun vi. Vi har aldrig optaget Time- eller Ugelønnede, der ikke havde Overflyttelsesbevis fra Gartnerforbundet. De Gartnere, der er Tjenestemænd, tilhører os og dem tager vi.

Dirigenten oplæste Grænseudvalgets Kendelse og udtalte, at denne maa respekteres.

Axel Olsen (Dansk Arbejdsmandsforbund): For nogle Aar siden havde vi en Strid med Kommunalt Arbejderforbund som Forbundet ikke har indanket for Grænseudvalget men det har i Stedet for lavet sig om til Landsorganisation. De samvirkende Fagforbunds Vedtagelser maa respekteres af Underorganisationerne.

J. A. Hansen: Vi maa lade alle Smaatterier fare. Denne Forsamling kan ikke være Grænseudvalg. Grænseudvalgets Afgørelse maa respekteres. I Sverrig vælges et Udvalg for hver Sag med Repræsentanter for Parterne, og dette Udvalg tager bindende Beslutninger. Jeg er ikke helt uenig med den Tendens der er i Kommunalt Arbejderforbund, men de bestemte Grænser kan ikke fastsættes af saa stor en Forsamling som denne. Hvorfor mødte Kommunalt Arbejderforbund ikke for Grænseudvalget, dette kunde ikke have skadet dem. Kendelserne maa respekteres.

Christensen Bonde: Alle de Gartnere, der staar i Kommunalt Arbejderforbund

ere vore gamle Medlemmer. Vi forlanger kun Kendelsen efterlevet. Kommunalt Arbejderforbund har optaget mange af vore Medlemmer uden Overflytningsstempel, hvilket Taleren nævnte Exempler paa. Det er ikke saa faa det dreier sig om, som Thomsen har sagt, f. Eksempel er ca. 50 af de faglærte Gartnere ved Vestre Kirkegaard blevet optaget i Kommunalt Arbejderforbund.

Christian Jensen (Kedel- og Maskinpasserforbundet): Vi er ikke i den Situation at ville klage over, at en afsagt Kendelse ikke er respekteret, men vi klager over selve Kendelsen. Refererede i Enkeltheder en Strid, der var opstaaet mellem Kedel- og Maskinpasserforbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, om hvilken Grænseudvalget havde afsagt Kendelse. Endvidere har der været 2 andre Sager, hvori vi mener at Kendelserne er gaaet os for nær; ogsaa disse angik Uoverensstemmelser med Smede- og Maskinarbejderforbundet. Alle 3 Kendelser er gaaet os imod. Vi har intet imod, at Reparatører forbliver i Smedeforbundet; men naar deres væsentligste Arbejde falder ind under vort Omraade, maa de være Medlemmer hos os. Protesterede imod, at J. A. Hansen, der er Formand for Smedeforbundet, ikke har veget sit Sæde i Grænseudvalget under disse Sagers Behandling.

Carl Rasmussen (Snedkerforbundet): Vi har indtil nu ikke haft Strid med Kommunalt Arbejderforbund. Vi har Snedkere paa Hospitaler og paa Raadhuset, som vi har ladet overflytte til Kommunalt Arbejderforbund. Men der antages ogsaa løst ansatte Snedkere, og disse lønnes mindre end Snedkere i det frie Erhverv. Dette er vigtigere end Medlemsskabet.

Thorlund (Smede- og Maskinarbejderforbundet): Vi har en Afdeling med Forhandlingsret overfor Kommunen. Kommunalt Arbejderforbunds lavere Kontingent lokker vore Medlemmer. Enkelte er ved en Fejltagelse blevet afmeldt og er optaget i Kommunalt Arbejderforbund. Haandværkerne bør blive i deres Fagforbund.

Lindblad (Kommunalt Arbejderforbund): For 16—17 Aar siden var næsten alle Kommunens Arbejdere uorganiserede. Sammen med Jord- og Betonarbejdernes Fagforening organiserede vi en Del og saaledes, at naar de var Sygepengeberettigede skulde de staa hos os. Det billigere Kontingent lokker ikke saa stærkt, da vi har haft store Paaligninger til saavel Arbejdsløse som Strejkende.

Chr. Sørensen (Dansk Arbejdsmands Forbund): Vi har først organiseret de kommunale Arbejdere og har afleveret hele Afdelinger til Kommunalt Arbejderforbund. Nu klages der over, at vi har taget nogle Maalerkontrollører og vi klager over at Kommunalt Arbejderforbund har taget nogle Jord- og Betonarbejdere. Denne Strid har vi erklæret os villig til at lade afgøre af Grænseudvalget, men dette er nægtet af Kommunalt Arbejderforbund. For Provinsens Vedkommende staar vi sammen med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

Thomsen (Kommunalt Arbejderforbund) replicerede til Christensen Bonde og hævdede igen, at ingen Haandværker var optaget uden Overflyttelsesbevis, men Tjenestemændene maa vi have. Vi har aldrig sagt til nogen at de godt kunde staa uorganiseret en Tid. Lad os faa en Forhandling i De samvirkende Fagforbund om hvad der er os imellem. Vi har skaffet Gartnerne Løn som Haandværkere.

R. Olsen (Kommunalt Arbejderforbund): Vi havde forhandlet os til Enighed om de overflyttede Smede. De tjenestemandslønnede Haandværkere kan vi ikke afleverè.

I. A. Hansen replicerede til Chr. Jensen, Kedelpasserforbundet. I disse Sager var Grænseudvalgets Kendelser enstemmige. Vi stiller os meget tolerante overfor dem, der selv ønsker at blive overflyttede, men dem der ikke ønsker det og er Reparatører forbliver hos os. Vi har gjort alt for at forlige den Slags Sager, men nu er de afgjorte.

Dirigenten redegjorde for Formandens Udtalelser under Formiddagens Møde og bad Forsamlingen give dette sin Tilslutning.

Thomsen (Kommunal Arbejderforbund): Vi kan erkende, at vi i visse Tilfælde er gaaet Dansk Arbejdsmandsforbund nær. Men denne Sag løses ikke ved Formandens Udtalelse. Kan der ikke aabnes Adgang for videre Forhandling og mon Lovene ikke bør revideres paa dette Punkt.

Formanden: Saa længe Lovene er maa de staa ved Magt.

Dirigenten foreslog at udsætte Afgørelsen, hvilket vedtoges.

Chr. Sørensen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Efter den Omtale, vi har været Genstand for, maa der svares fra vor Side. Vi maa se paa hvad der var os imellem, og hvem dei fik Ret. Forretningsudvalget anbefalede Forslaget af 3. Februar, men Generalforsamlingen gik den modsatte Vej. Grunden var Forringelsen af 8 Timersdagen, Overarbejdsbetalingen og en Forringelse af Lønningerne med 15 pCt. Forretningsudvalget havde vel sine Grunde til at tage den Stilling, det gjorde, navnlig den økonomiske Krise og Arbejdsløsheden. Man troede derfor, at Arbejderne manglede Kampvilje og Evne og at Arbejdsgiverne var stærke.

Det viste sig, at Forretningsudvalget tog Fejl paa begge Punkter. Dette viser de senere Forligsforslag og Arbejdernes Kamplyst og Offervillighed. Som det var hos os, var det i mange Fag. Pressen har ogsaa erkendt, at Arbejdernes Styrke var større og Arbejdsgivernes mindre end antaget. Havde Forretningsudvalget taget en anden Stilling, var Resultatet blevet bedre. Henstillingen af 9. Marts var vi heller ikke tilfreds med, men vor Presse hævdede, at her var et Grundlag for Fred, og det var vor Pligt at reagere heroverfor, da vi troede, der var mere at opnaa. Havde vi staaet fastere havde vi opnaaet mere. Der var Finanskredse der ønskede at faa Fred, men de fandt intet Øre hos Arbejdsgiverne paa Grund af vor Forhandlingsvillighed fra første Færd. Saa fik vi Forslaget af 4. April, der var noget bedre end det af 3. Februar baade for Arbejdstidens og for Overarbejdets Vedkommende, navnlig Paataleretten for Misbrug af Overarbejde. At dette lod sig gøre beviser at vi tog rigtigt Bestik og havde De samvirkende Fagforbund fra først af taget denne Stilling, havde vi opnaaet mere. Arbejdsgiverne har altid brugt den store Arbejdsstandsning, men de maa nu have set, at det ikke gaar mere. Dette er ogsaa anerkendt af Pressen. Paa Lønomraadet opnaaedes mindst, men en stærkere Taktik havde betinget bedre Resultat. Vi tager os derfor Angrebene let, da det var os, der saa rigtigt. Jeg haaber paa fortsat fordrageligt Samarbejde, men Ledelsen maa i højere Grad være i Stand til at vurdere Forholdene rigtigt.

P. J. Pedersen (Fællesorganisationen i Randers). Jeg savner noget i Beretningen om Generalstrejken i Randers. Jeg ønsker en saglig Behandling af denne Sag for at vi kan drage Lære af den. Striden er ikke afsluttet men fortsættes paa en for Forbundene beskæmmende Maade. Det var Politiets Inddragen der var Skyld i at den opstod. En 3 Maaneders Kamp er ikke forsvarlig i vore Dage. Naar saa Skruebrækkerne kommer, mister Arbejderne Taalmodigheden. Det var for at modvirke Uroligheder, at Generalstrejken iværksattes. For saadanne Tilfælde kan Lovene ikke opretholdes. Paa de kommunale Værker arbejder nu Organiserede og Uorganiserede Haand i Haand, kan dette ikke ændres vil det avle Mistillid.

Em. Svendsen. Dette vedrører ikke De samvirkende Fagforbunds Beretning. De Randers Arbejdere lod sig bruge af Rytter.

Berendt (Dansk Typografforbund). Det er beklageligt at der ikke er opnaaet en Forandring af Septemberforliget. Hvad er Hensigten med de fremdragne Skrivelser. Arbejdsmændene har deres egen Taktik. Jeg slutter mig til Chr. Sørensen naar han siger, at De samvirkende Fagforbunds Taktik er

forkert. Dansk Arbejdsmandsforbund fortjener Anerkendelse for sin Virksomhed. Taleren kritiserede forskellige Punkter i Septemberforliget. Vi kan være stolt af den Kamp vi har ført.

N. C. Andersen (Fællesorganisationen i Odense). En Diskussion om Virksomheden er lovhjemlet men ret negativ. Jeg var enig med Dansk Arbejdsmands Forbund om Forslaget af 3. Februar. Der burde have været taget Forholdsregler da det forkastedes, men der skete intet udover, at Carl F. Madsen forhandlede med Langkjær, og Ledelsen gik imod Generalforsamlingens Beslutning. Man skulde have lyttet til Røsterne fra Fællesorganisationerne. Ledelsen var ynkelig og Systemet har overlevet sig selv og der er meget at rette. Var der vist Kampvilje fra Ledelsen kunde vi have gennemført Generalstrejken. Der burde være skredet ind mod Regeringens Administration af Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Ord er ikke nok. Den valne Taktik der er ført, har styrket Myndighederne i deres fjendtlige Optræden. Dansk Arbejdsmands Forbund og Forretningsudvalget ordner nok deres Medlemværende.

I. A. Hansen. Jeg kan ikke erkende, at Dansk Arbejdsmandsforbund saa rigtig ved at tage den lange Kamp. Der opnaaedes ikke meget mere, væsentlig er det, at Arbejdsgiverne har lært, at være forsigtig med sine Storlockouter. Vi kan ikke én Gang til føre en Kamp paa denne Maade. Arbejdsmændene kommer til at revidere deres Anskuelser. Typograf Berendt er i Modstrid med sin egen Organisation.

Hans Nielsen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Det er kedeligt, at Forretningsudvalget tog fejl, men det er menneskeligt, dog burde man have taget anderledes paa Tingene da vi først havde Konflikten. Man har ikke brugt alle de Midler, der staar til Raadighed, bl. a. burde vor Presse være stærkere anvendt. Jeg beklager, at Lyngsies Artikler er blevet beklippede i vor egen Presse.

Formanden, *Carl F. Madsen,* pegede bl. a. paa den Kendsgerning at Understøttelsen til de Arbejdsløse blev ordnet paa en anden og bedre Maade end man oprindelig havde tænkt sig. Den 1. April var der varslet Lockout for andre Tusinder, og der er ingen Tvivl om at Lockouten var bleven iværksat, saafremt der ikke var opnaaet Forlig. Mente at den Forskel, der var paa Forligsforslaget af 3. Februar og Forliget af 4. April var saa ringe, at den ikke var Kampens Ofre værd. Naar Arbejdsmændene nu siger at 4. April-Forliget var meget bedre end 3. Februar-Forslaget, forstod Taleren ikke hvorfor de saa ikke antog det sammen med de andre Organisationer. Forsvarede Social-Demokratens Holdning under Lockouten og polimiserede mod den af Dansk Arbejdsmandsforbund indtagne Holdning, der bl. a. var i Strid med Generalforsamlingens Beslutning i Marts. Overfor P. J. Pedersen i Randers vilde han gøre opmærksom paa, at De samvirkende Fagforbund absolut intet havde haft at gøre med den lokale Generalstrejke. Replicerede overfor Berendt og Hans Nielsen og hævdede overfor den sidste, at dennes Paastand i alt væsentligt hvilede paa urigtige Forudsætninger.

V. S. Petersen (Træindustriarbejderforbundet) var ikke helt enig med Formanden naar denne havde sagt, at Arbejderne var gaaet styrket ud af Foraarets Kampe. Dels var man svækket økonomisk, dels var man kommet ganske i Vildrede med De samvirkende Fagforbunds Myndighed. Kritiserede de Forbundsledelser, der gav De samvirkende Fagforbund Skylden for alt det Onde der overgik Organisationen. Kritiserede det Forhold at man lod generelle Overenskomstforslag gaa til Urafstemning. Polemicerede mod en Artikel i Social-Demokraten, hvori Dansk Arbejdsmandsforbund kritiserede De samvirkende Fagforbunds Ledelse. Hævdede at Forretningsudvalgets Stilling overfor Forligsforslaget af 3. Februar var rigtig og Tiden har vist, at dette var paa den rette Side. Sekretær Chr. Sørensen fra Dansk Arbejdsmandsforbund gjorde i Gaar god Fyldest for den fraværende Lyngsie. Forskellen paa 3. Februar-

Forliget og 9. Marts-Forliget ser jeg ikke. Arbejdsmændene har Ledere, der naar de selv vil, kan bevare Enigheden mellem Arbejderne her i Landet i faglig Organisationsretning. Er der noget i Vejen med Generalforsamlingens Sammensætning, kan det rettes. Arbejdsmændene møder i alle Tilfælde her saa stærke, at de ved samlet Optræden betyder en meget stor Del.

Sekretær *Christensen* (Dansk Tekstilarbejderforbund): Da Tekstilarbejderne og Skotøjsarbejderne i 1921 af denne Forsamling blev tvunget til at tage en Overenskomst, forudsagde vi, at Turen muligvis vilde komme til andre senere. Den Gang mødte vi ingen Protester fra Arbejdsmændene. I Arbejdsmændenes Fagblad fra 21. Marts d. A. søger Lyngsie at forklare, at han den Gang bøjede sig for et Tryk fra det øvrige Forretningsudvalg, men dette har ikke været Tilfældet denne Gang. Siden Loven om statsanerkendte Arbejdsløshedskasser i 1907 blev til har det været saa, at Understøttelsen standsedes under Konflikter. Saaledes kunde det ikke være i Aar, og det Arbejde, der i saa Henseende er gjort i Nævnet, specielt fra A. Johansens Side, kan ikke underkendes. Forslaget fra Forligsinstitutionen af 3. Februar om 8 Timers-Dagen, bortforklarede ikke 8 Timers-Dagen. Forretningsudvalgets Stilling har været forsvarlig under den forløbne Kampagne.

Typograf *Berendt*: Chr. Sørensen fra Arbejdsmandsforbundet har sagt, at vi i April-Forliget har faaet Paataleret overfor Misbrug af Overarbejde. Bruger man saadan Paataleret permanent vil man hurtig opdage dens negative Betydning. V. S. Petersen er paa den forkerte Side naar han paastaar at han kan føre Sager for egen Regning for eget Forbund. I faglige Sager skal Arbejdsgivernes Hovedorganisation nok melde sig. I. A. Hansens Overfald paa Typograferne her svarer til hans Meddelelser til »Politiken« da Bladsætter-Strejken afblæstes. Det var ikke loyal Handling af I. A. Hansen. Hvad det kommer an paa, er, at hver Organisation for sig underbygger sig selv med Fremtiden for Øje. Vi kan ikke fremtidig anerkende Statistisk Bureaus Berettigelse til at fastsætte vore Lønvilkaar gennem dets Dyrtidstal.

I. A. Hansen: Min Stilling til Typograf-Sagen ses bedst af, at jeg i Den faste Voldgiftsret hjalp dem til at vinde Sagen.

G. Schou (Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet): De i Dag fremsatte Udtalelser nede fra Salen er tilfredsstillende for mig, men de gavner ikke Sammenholdet. Forretningsudvalget bedømte Situationen forkert i Foraaret, hvilket Formanden har erkendt i Fællesorganisationen. Forretningsudvalget fulgte Beslutningen i Koncertpalæet, men Stillingen var vanskelig for dem, men dette kan Medlemmerne ikke se og har vanskelig ved at bevare Tilliden til Ledelsen. Jeg kan ikke fuldt anerkende Arbejdsmændenes Optræden, men den maa ses paa Baggrund af at de var imod Forretningsudvalgets Flertal. Selv om der kommer nye Folk i Ledelsen er det ingen Garanti for at der ikke sker Fejl i Fremtiden, men de har da ikke Fortiden imod sig. Lad os ikke godkende Beretningen, men nøjes med at tage den til Efterretning.

Carl Westergaard (Landarbejderforbundet): I Efteraaret 1919 viste Forretningsudvalget, at de ikke tiltroede Arbejderne Kamplyst og Kraft. Men Arbejderne selv reagerede heldigvis stærkt nok derimod. Det samme var Tilfældet i 1921, da Formanden tilbød Arbejdsgiverne de 13 Øres Reduktion. Forretningsudvalget maa ændre sit Syn paa Arbejdernes Kampevne. Da vi i 1921 sloges med vore Arbejdsgivere, fik vi ikke den Støtte vi kunde have ventet. Forretningsudvalgets Sanktion til vor Strejke fik vi først efter at den var sluttet. Arbejderne har flere Gange vist, ogsaa ved Bygningsarbejderstrejken, at de har Evne og Vilje til at kæmpe. En Del af de Penge, der er til Rest fra Kampen, maa fordeles til nogle af dem, der paa forskellig Maade var med i Kampen. Jeg indleverer en Resolution herom.

Sofus Mortensen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Jeg skal ikke tale om Striden mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Miseren i Foraaret skyldes ikke Ledelsens Personer men Konstruktionsfejl i Organisationen. Der er en betydelig Forskel paa Forslagene af 3. Februar og 4. April. Formandens Fremstilling af Mødet i Fællesorganisationen var fejlagtig. Landet over holdtes Møder i Fællesorganisationerne, men her afholdtes intet Møde, før 5 Foreninger krævede dette; paa Mødet fremsattes en Resolution med mig som Ordfører. Resolutionen gik imod Overarbejde og den blev næsten enstemmigt vedtaget. Stauning erklærede paa Mødet, at man intet Møde havde ønsket, fordi man ikke kunde overse, hvad der dèr kunde ske. Gør alt, hvad I kan for at modvirke Overarbejdet. — Paa Mødet i Fællesorganisationen erkendte Madsen, at han den 3. Februar havde taget Fejl af sin Bedømmelse af Styrkeforholdet.

Dirigenten: Madsen talte den Aften paa egne Vegne.

Sofus Mortensen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Har Madsen taget Fejl, har de alle taget Fejl.

Chr. Jensen (Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund): Jeg vil haabe, vi alle har lært noget af Lockouten. Sympatistrejkespørgsmaalet maa der tages anderledes paa fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Side. Der maa gives Tid til at varsle. Vore Medlemmer har overalt gjort deres Pligt.

Chr. Sørensen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Den Taktik, som vi ønskede i Foraaret, kan maaske ikke bruges i alle Tilfælde, men heri ligger ikke, at vi ikke havde Ret i Foraaret. Da det viste sig, at de Arbejdsløse ikke blev kastet over paa Strejkekasserne, kunde Forretningsudvalget have sadlet om. Arbejdsgivernes Sammenhold var ikke særligt stærkt. Havde vi fulgt Forretningsudvalget, havde vi ikke faaet det bedre Forslag af 4. April. Vi var dog ikke tilfredse med det og opnaaede ogsaa noget bedre paa forskellige Punkter. Kampen kostede store Ofre, men disse ere ikke bragte forgæves. Vore Medlemmer forkastede ikke Forslaget, fordi de ikke troede paa at vi fik Lockouten. Vor Udtræden af De samvirkende Fagforbund foreligger ikke her og der foreligger intet fra Ledelsen, der taler herfor. Taleren omtalte Arbejdstidsspørgsmaalet paa Teglværkerne og sluttede med Ønsket om, at den Tale, der førtes her, maatte virke stimulerende for Ledelsen.

Axel Olsen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Jeg er enig med Chr. Sørensen i hans Bedømmelse af Kampens Førelse og Resultater. Vi var ikke alene om ikke at ville tiltræde Forslaget af 3. Februar. Det virker ikke samlende at fremstille det, som om det kun var de Ufaglærte. Hvis vi altid viger tilbage for Kampen, er der ingen Ende paa Arbejdsgivernes Krav. Lyngsie har kun skrevet Sandhed i Pressen og som Svar paa mange Angreb. Kampen blev daarligt ledet fra Forretningsudvalget. Det var ogsaa en stor taktisk Fejl at anbefale Henstillingen af 9. Marts efter at man vidste, at Arbejdsgiverne havde forkastet den, og denne kunde ikke gennemføres i Organisationerne, selv om Arbejdstidsspørgsmaalet her var forbedret. Man kan ikke altid tage i Betragtning, hvad Kampen kan komme til at koste, især naar der er Principper paa Spil. Jeg haaber vi kan arbejde loyalt sammen og respektere hinandens Standpunkter.

V. S. Petersen (Træindustriarbejderforbundet) replicerede i en kort Bemærkning til Chr. Sørensen.

P. Hedebol: Pressens Stilling har været paa Tale og er kritiseret, hvorfor gjorde man det ikke paa Landskontrahentmødet. Naar vi en Periode ikke gik saa stærkt til Felts mod Skruebrækkerne var det efter Ønske af Lyngsie, og vi holder os altid saa vidt muligt i Kontakt med de paagældende Forbund. Naar Lyngsie gik til de andre Blade, mente vi ikke at skulle optage dette i Social-Demokraten. Det er ikke os, der sætter Splid mellem Fag- og Ufaglærte, dette har Dansk Arbejdsmandsforbunds ledende Mænd i højere Grad gjort, hvilket Taleren nævnte Eksempler paa. Lad os haabe, at det der er sket i Foraaret ikke vil skade Samarbejdet i Fremtiden. Hvorfor har Dansk Arbejdsmandsforbund ikke hævet den ekstra Uges Understøttelse. Vi kan

godt vente en Kamp med Arbejdsgiverne i en nær Fremtid. Jeg kan ikke tilraade Vedtagelsen af det af Carl Westergaard stillede Forslag. Det er altid let at faa et Forslag forkastet, naar Ledelsen ønsker det. Det er endnu for tidligt at gøre op med hvem der havde Ret eller Uret. Vi har ikke svigtet 8-Timersdagen, selv om 3. Februar-Forslaget var blevet gennemført; det staar fuldt paa Højde med, hvad man har mange Steder i Udlandet, hvor der er lovgivet herom. Jeg har aldrig tvivlet paa Arbejdernes Kampvilje og Kampevne, men vi maa tage Hensyn til, hvad der er at tabe eller vinde. Beretningen maa vedtages eller forkastes. Landarbejderforbundet har ikke klaget over De samvirkende Fagforbund, Westergaards Udtalelser staar for egen Regning. 8-Timersdagen blev gennemført af os og ikke af de københavnske Byggefag. Aarsagen til hele Konflikten skyldes indre Forhold i Dansk Arbejdsmandsforbund, men lad ikke os andre lide derunder.

Hans Nielsen (Dansk Arbejdsmandsforbund) replicerede til P. Hedebol angaaende Pressens Stilling. Der var kun Samfundshjælp i Randers og Ebeltoft, Resten var almindelige Skruebrækkere, den Slags Forhold maa De samvirkende Fagforbunds Formand vide Besked med. Naar der kunde protesteres imod Arbejdsløshedsloven i 1921, kunde der ligesaagodt protesteres imod dens Administration i 1922. Kampen i Foraaret gjaldt først og fremmest 8-Timersdagen. I Udlandet har man flere Steder Bedriftsraad; dette maa vi i højere Grad ind paa herhjemme. Dansk Arbejdsmandsforbund fortjener ikke den Kritik vi har været Genstand for, vi har kun hævdet vor Ret og ogsaa gjort vor Pligt.

Em. Svendsen: Hans Nielsen og andre har kritiseret De samvirkende Fagforbund og kan saa ikke beklage sig over selv at blive kritiseret. Taleren omtalte nærmere Mødet i Fællesorganisationen. Dansk Arbejdsmandsforbund søger ikke alene at gaa sine egne Vegne, men vil have os til at følge sig. Storlockouten er ikke slaaet ud af Hænderne paa Arbejdsgiverne som Vaaben, den kommer igen og da maa vi være mere enige. Vi ønsker fortsat Samarbejde med Dansk Arbejdsmandsforbund, det er fra store Kredse af Forbundet dette ønskes brudt. Vi var enige med Lyngsie i Generalstrejkespørgsmaalet. Der arbejdes stadig paa at faa Krags Cirkulære forandret. Dansk Arbejdsmandsforbund har intet betalt og intet faaet under Konflikten. De paalignede Bidrag gik i det hele taget langsomt ind. De Penge, der nu er til overs, bør blive i Forskudsfonden saaledes, at vi eventuelt kan sende et Beløb til Udlandet, hvis det paakræves.

Robert Nielsen (Dansk Arbejdsmandsforbund) replicerede til Em. Svendsen angaaende Mødet i Fællesorganisationen.

Dirigenten replicerede til Hans Nielsen og udtalte, at en af Grundene til, at han ikke vilde tage Kampen i Aar var, at Myndigheden til at kunne slutte Kampen, var frataget Generalforsamlingen. I store Situationer maa vi Alle staa sammen, baade om Principperne og det økonomiske. Tilstanden fra i Fjor kan ikke fortsættes saaledes, at enhver kan klare sig selv. Vi har Grund til at klage over den Tone Dansk Arbejdsmandsforbund har anlagt i Pressen og i deres Skrivelser. Vi har loyalt bøjet os for den Situation der skabtes. Vi maa nu have Besked, Beretningen maa godkendes; sker dette ikke, maa Forretningsudvalget gaa.

Formanden replicerede til Chr. Sørensen og hævdede, at vi havde fulgt Generalforsamlingens Beslutning af 7. Februar. Det er ikke mig, der har rejst Striden, men dem der har sendt os de oplæste Skrivelser. De samvirvirkende Fagforbunds Ledelse kan ikke flyttes til H. C. Andersensgade. Taleren omtalte nærmere Fællesbestyrelsesmødet den 11. April og sin der brugte Udtalelse. Lyngsie har hindret, at en Artikel imod Skuebrækkere i Københavns Havn kom i Social-Demokraten. Jeg forstaar heller ikke, at Dansk Arbejdsmandsforbund ikke lavede Sympatistrejke i de Havne, hvor der ikke var Lockout.

Talerrækken var hermed sluttet, hvorefter Beretningen godkendtes med alle Stemmer mod 63.

Punkt 2. Regnskaberne.

Kassereren *Em. Svendsen* forelagde Regnskaberne for Aarene 1919, 1920 og 1921 og knyttede hertil nogle Bemærkninger om de i disse Aar foretagne Indsamlinger til Nødlidende i Udlandet. Til Nødlidende i Østrig og Tyskland er der saaledes indsamlet ca. 374,000 Kr.

Hvad indeværende Aar angaar, for hvilket der ikke foreligger afsluttet Regnskab, gav Svendsen nogle Oplysninger om Ind- og Udbetalinger under Lockouten. Der er i paalignede Bidrag indbetalt Kr. 1,237,617.25. I frivillige Bidrag fra Forbundene under De samvirkende Fagforbund Kr. 302,449.31, Fra Landsorganisationerne i Sverrig Kr. 200,000.00. Norge Kr. 212,100.00. Belgien Kr. 7,780.00. I frivillige Bidrag fra Forbundene udenfor De samvirkende Fagforbund og forskellige Institutioner er indkommet Kr. 117,240.36. Ialt Kr. 2,100,320.35.

I Lockoutunderstøttelse er udbetalt Kr. 1,423,973.60. Til Organisationer udenfor De samvirkende Fagforbund kontant og i Naturalier Kr. 70,025.00.

Taleren manede Forbundene til at konsolidere deres Strejkefond og foreslog paa Forretningsudvalgets Vegne, at det overskydende Beløb — ca. ½ Million — henlægges til Forskudsfonden, saa at vi under en kommende Konflikt staar bedre rustet og ogsaa er i Stand til at række udenlandske Organisationer en hjælpende Haand uden først at være nødsaget til at gaa til Forbundene.

Chr. Sørensen (Dansk Arbejdsmandsforbund) protesteréde imod de under det foregaaende Punkt gentagne Gange fremsatte Udtalelser om at Dansk Arbejdsmandsforbund ikke havde indbetalt noget til De samvirkende Fagforbund under Lockouten. Stillingen er simpelt hen den, at naar vi vilde kræve hvad vi var berettiget til at erholde, saa vilde der sikkert ikke blive noget at indbetale.

Hagengaard (Funktionærforbundet) ønskede at Regnskaberne blev revideret af Arbejdernes Bogførings- og Revisionsinstitut.

Em. Svendsen mente ikke at der var Grund til at forandre Formen for Revisionen. Overfor Chr. Sørensen vilde han hævde, at der maa forelægges Opgørelse, hvadenten Forbundet er berettiget til at modtage mere eller mindre end de skal yde.

Hagengaard fastholdt sit Ønske, og bemærkede at der bør foretages uanmeldte Revisioner.

Berendt spurgte om, hvorfor Ejendommen ikke betaler sig. Sluttede sig til Forretningsudvalget om Henlæggelsen af den ½ Mill. Kr. til Forskudsfonden.

E. Svendsen replicerede til Berendt og Hagengaard og bemærkede til den sidste, at der foregaar uanmeldte Revisioner.

Regnskaberne godkendtes enstemmig.

En af *Carl Westergaard*, Odense, indbragt Resolution saalydende:

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling vedtager, at en Del af Restbeløbet ved Indsamlingen til de Lockoutede bruges til Understøttelse:

1) til de arbejdsløse, der under Lockouten blev nægtet Arbejdsløshedsunderstøttelse,
2) til de, der ikke under Lockouten fik fuld Understøttelse,
3) og til de Arbejdere, der som Følge af Lockouten er idømt Bøder eller har siddet arresterede.

N. C. Andersen, Odense. Carl Westergaard, Odense.
Carl Larsen, Odense.

sattes derefter under Afstemning.

Resolutionen forkastedes med alle Stemmer mod en.

Dernæst vedtoges Forretningsudvalgets Forslag om Henlæggelse til Forskudsfonden af de fra Lockouten tiloversblevne Midler.

Punkt 3. Beretning om den faste Voldgiftsrets Virksomhed.

Vilh. Nygaard. I den Periode jeg skal omtale, er der af den faste Voldgiftsret behandlet 271 Sager. Det er saaledes umuligt at omtale alle Sager. Bemærkede derefter, at han vilde omtale enkelte Sager, f. Eks. Sagen om den uvarslede Strejke paa Flydedokken. Strejken i Københavns Havn og af Sømændene, i hvilke Sager der blev idømt meget store Bøder. Kendelsen i Sag 472 (Transportarbejderforbundet) er interessant derved, at den siger, at Organisationer der staar udenfor De samvirkende Fagforbund ikke kan iværksætte Sympatistrejke.

Sag Nr. 564 er interessant derved, at det dermed er fastslaaet, at Arbejdsgiverne ikke kan diktere Lønnen, selv om Overenskomsten er udløbet. Man skal frigøre sig ved Lockout og oprette en ny Overenskomst eller forny den ved Forhandling paa sædvanlig Maade. Omtalte den for et Par Dage siden afsagte Kendelse i Sag Nr. 573, hvorved det er fastslaaet, at den Maade, hvorpaa Overenskomsten af 4. April blev forelagt paa Generalforsamlingen den 7. April, var rigtig.

Berendt kritiserede den Maade, hvorpaa Arbejdsgiverne havde Ret til at forme sine Varsler.

Nygaard repliserede til Berendt, og bemærkede dernæst, at Formandsspørgsmaalet laa godt, men der er naturligvis et Arbejde for Organisationen at gøre.

Hermed var Diskussionen afsluttet og Beretningen toges til Efterretning.

Punkt 4. Beretning fra Udvalget angaaende Stillingen til Lærlingeorganisationen.

Arn. Nielsen oplyste først, at der under denne Sags Behandling var 2 Repræsentanter for Lærlingenes Landsforbund til Stede.

Paa et Formandsmøde d. 17. Oktober 1921 diskuteredes Spørgsmaalet om Stillingen mellem De samvirkende Fagforbund og Lærlingenes Landsforbund. Paa Mødet nedsattes et Fællesudvalg, der har afholdt en Række Møder, uden at der dog er opnaaet Enighed. Her har man behandlet et opstille Arbejdsprogram. Taleren omtalte derefter Sagens Behandling og henviste iøvrigt til en trykt Beretning om Udvalgets Arbejde. Omtalte dernæst de af Lærlinge Organisationen tagne Forbehold, der navnlig udmunder i, at der ikke er stort at vente af Lovgivningen.

Der er fra Lærlingenes Side Ønske om, at der oprettes et Bureau, som skal ordne Lærlingeanvisningen.

Helge Petersen (Lærlingenes Landsforbund) betragtede Lærlingespørgsmaalet som værende af vital Interesse. Vor Kongres i Fjor besluttede at søge Forhandling med De samvirkende Fagforbund for at søge Spørgsmaalet løst. Omtalte derefter den af Lærlingene afgivne Betænkning, der har taget Hensyn til alle de Forhold, som Lærlingene har Interesse af. En fra Lærlingene tilfredsstillende Lovgivning kan vi sikkert ikke faa under de nuværende Partiforhold i Rigsdagen.

Omtalte indgaaende de Forhold der nødvendiggør en Organisering af Lærlingene, og at det er nødvendigt at Lærlingene faar Adgang til Medlemsskab i Arbejdsløshedskasserne. Det Spørgsmaal der har adskilt os mest i Udvalget, er Organiseringen af Lærlingene. Vi mener, at Lærlingenes Landsforbund fremdeles bør bestaa, ihvertfald indtil vi ser, om Fagforbundene organiserer Lærlingene.

Ønskede at faa Spørgsmaalet om den fortsatte Bestaaen af Lærlingeforbundet klaret. Udtaler Repræsentanterne sig for en Opløsning af Forbundet, vi vil naturligvis ikke opretholde dette, i Modstrid med de faglige Organisationers Ønske. Betragtede Anvisningen af Lærlingene som aldeles utilfredsstillende.

Arn. Nielsen. Omtalte nærmere Kontraktforholdet og var nærmest af den Opfattelse, at man ikke kan undvære Kontrakter. Selv om Taleren ikke var tilfreds med den offentlige Lærlingeanvisning, saa var den dog bedre end en ren Arbejdsanvisning.

Nærede ikke i Øjeblikket noget Ønske om Ophævelse af Lærlingenes Landsforbund. Dette maa afhænge af den Udstrækning hvormed Forbundene organiserer Lærlingene.

Leonard Hansen (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund). Det er min Opfattelse at Lærlingespørgsmaalet er langt vigtigere end man almindeligt antager. Under Konflikter er Lærlingenes Tilstedeværelse paa Arbejdspladserne uheldig. Vi maa have Indflydelse paa Lærlingenes Uddannelse. Fagforbundene maa i højere Grad end hidtil tage sig af Lærlingene. Var stemt for at Lærlingenes Organisering finder Sted fra Læretidens Begyndelse. Vi maa i alle Tilfælde tage Lærlingenes Sag op, og øve et Oplysningsarbejde.

H. M. Christensen (Soignerings-Toilet- og Sanitets-Arbejderforbundet) kritiserede den Stilling som Udvalget har udtrykt i sin Beretning. Haabede at Udvalget vilde fortsætte sit Arbejde. Forsamlingen gav derefter sin Tilslutning til den aflagde Beretning.

Dirigenten foreslog at man behandlede Punkterne 6 og 7 førend Punkt 5. Forslaget vedtoges.

Punkt 6. Fastsættelse af Lønninger til Formanden, Sekretærer og Kassereren.

Som Ordfører for det angaaende Fastsættelse af Lønninger for de valgte Tillidsmænd nedsatte Udvalg forelagde Arn. Nielsen Generalforsamlingen et Forslag om Lønningernes Størrelse.

Dette Forslag blev enstemmigt vedtaget.

Punkt 7. Valg af Formand, Næstformand, Sekretærer, Kasserer, faglig Medarbejder ved »Social-Demokraten« og øvrige Medlemmer til Forretningsudvalg, Revisionskomite og Grænseudvalg.

Til	Formand	genvalgtes	Carl F. Madsen.
-	Næstformand	—	Alf. Christiansen.
-	Kasserer	—	Em. Svendsen.
-	Sekretær	—	Vilh. Nygaard.
-	—	—	Alf. Christiansen.
-	—	—	Hans Jacobsen.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes Arbejdsmand M. C. Lyngsie med 383 Stemmer, Fru Sofie Rasmussen (Kvindeligt Arbejderforbund) med 351 St., Smed I. A. Hansen 316 St., Træindustriarbejder V. S. Petersen 273 St., Landarbejder O. Levinsen 266 St., Skræder Vill. P. Arup 264 St., Tobaksarbejder Chr. Jensen 213 St. og Snedker Martin Petersen med 210 Stemmer.

Suppleanter blev Former Arn. Nielsen med 199 Stemmer, Maler Rudolf Poulsen med 193 St., Tapetserer I. P. Jønsson 177 St., Guldarbejder G. Skou 109 St., Tekstilarbejder Chr. Nielsen 92 St., Gartner I. P. Jacobsen 63 St. og Barber H. M. Christensen med 38 Stemmer.

Til faglig Medarbejder genvalgtes Peder Hedebol.

Til Revisionskommite valgtes:

Tobaksarbejder Hans Hansen med 280 Stemmer, Smed Niels Lundbye med 287 St. og Typograf Karl Sørensen med 244 Stemmer.

Suppleanter blev Skræder Busted med 68 Stemmer, Forsikringsfunktionær Fr. Hagengaard med 41 St, og Drejer M. Arnsfeldt med 15 Stemmer.

Til Medlemmer af Grænseudvalget valgtes: Smed I. A. Hansen, Former Arn. Nielsen, Tobaksarbejder Vilh. Nygaard, Snedker Martin Petersen og Kedelpasser Chr. Jensen.

Suppleant blev Einar Jensen, Keramisk Forbund.

Punkt 5. De samvirkende Fagforbunds Stilling under Lønbevægelser. (Eventuelt Lovændringer.)

Em. Svendsen: En længere Udredning af Emnet er vist ikke nøvendigt. Der foreligger 2 Forslag, et fra Forretningsudvalget og et fra M. C. Lyngsie. Lyngsies Forslag vedrører nærmest de generelle Ordninger, Forretningsudvalgets Flertal gaar paa Myndigheden i det hele.

Vi har levet i 25 Aar med den obligatoriske Støtte som Grundlag og her vil vi blive. Spørgsmaalet om Myndigheden er af nyere Dato. Septemberforliget, Den faste Voldgiftsret og 8-Timers Overenskomsten er vedtaget af Generalforsamlingen, uden at Myndigheden er bestridt. I 1911 maatte vi i en Lønsituation bruge Myndigheden for at faa nogle Konflikter afsluttede. Herfor bøjede alle sig, ogsaa et Fag udenfor De samvirkende Fagforbund. Der var da nogen Utilfredshed, og der nedsattes et Reorganisationsudvalg, men dettes Arbejde resulterede ikke i væsentlige Ændringer. Nu er der en lignende Stemning oppe, mest i de udenforstaaende Organisationer. Fællesorganisationerne har mange Steder misforstaaet deres Opgaver ved at ville stille Forslag af taktisk Art, navnlig Generalstrejke, hvorom der ingen Divergens var i Forretningsudvalget. Vi maa have klaret, hvor Myndigheden skal ligge. I Fællesorganisationerne skal det ikke være, men skal den ligge i Forbundene eller i De samvirkende Fagforbund. De generelle Ordninger ere vi snart færdige med, og naar vi er det, har vi de gamle Forhold igen.

Vi kan ikke lave Lovændringer idag. Det Forslag, vi har stillet, er saalydende:

Generalforsamlingen fastslaar de enkelte Forbunds Ret til, paa hvilken Maade de ønsker, at tage Stilling til faglige Overenskomster i deres eget Fag, undtagen i Tilfælde, der afgøres i Henhold til De samvirkende Fagforbunds Loves §§ 10, 33, 37 og 38.

I disse Tilfælde kan Forbundene ikke træffe separate Beslutninger, men maa, af Hensyn til hele Arbejderklassens Vel, underordne sig Repræsentantskabsmødets eller Generalforsamlingens Beslutninger.

Nægtelse af at efterkomme saadanne Beslutninger har Borfald af al økonomisk og moralsk Støtte til Følge, og Spørgsmaalet om saadanne Organisationers Forbliven i De samvirkende Fagforbund skal tages op til Behandling paa førstkommende Repræsentantskabsmøde.

Der nedsættes et Udvalg til at gennemgaa De samvirkende Fagforbunds Love og eventuelt stille Ændringer til disse. Naar Generalforsamlingens øvrige Arbejde er tilendebragt, betragtes den som udsat, og skal fortsættes, naar det nedsatte Udvalgs Arbejde er afsluttet.

Lyngsies Forslag er saalydende:

Generalforsamlingen fastslaar de enkelte Forbunds Ret til selv at bestemme, hvilke Løn- og Arbejdsvilkaar, deres Fag skal være underkastet, og paalægges det derfor »De samvirkende Fagforbund«s Forretningsudvalg ved alle Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen udtrykkelig at forbeholde de vedkommende Fags Tiltrædelse af de eventuelle Forligsgrundlag.

Iøvrigt tiltrædes sidste Stykke i Forretningsudvalgets Forslag om Nedsættelse af Udvalg.

Efter den i Gaar afsagte Kendelse er Lyngsies Forslag overflødigt. Jeg henstiller, at vi ikke giver Udvalget Direktiver af nogen Art, men nøjes med at nedsætte Udvalget, som begge Forslag indeholder, og at dette Udvalg bliver Forretningsudvalget.

Chr. Jensen (Tobaksarbejderforbundet): Jeg synes, der er Grund til at drøfte Sagen. Jeg kan ikke godkende den Maade Forretningsudvalget har behandlet denne Sag. Vi kan ikke ignorere Urafstemninger i Forbundene. Forbundene har været suveræne i Lønsager og herpaa er Urafstemningerne byggede. Dette maa Udvalget tage med i Betragtning. Faar Generalforsamlingen Myndighe-

den bliver det senere en mindre Forsamling og dette er jeg ængstelig for. Arbejderne maa selv have Afgørelsen, faar de ikke denne, vil Rammen sprænges. Det er kedeligt, at vi har saa lidt Tid.

J. A. Hansen: I det Hele og Store er jeg enig med Em. Svendsen. Taleren oplæste derefter en skreven Afhandling om Emnet, der konkluderede i, at Myndigheden og den obligatoriske Understøttelse maa opretholdes og Nødvendigheden af at kunne fatte og respektere Fællesbeslutninger.

Axel Olsen (Dansk Arbejdsmandsforbund): Jeg troer det bedste er, at vi nøjes med at nedsætte det i begge Forslag foreslaaede Udvalg. Udvalget maa være færdig inden 2 Maaneder, da mange Forbund, bl. a. mit, skal have Kongres i Sommer, og inden den Tid maa vi have Klarhed. Striden om Myndigheden er opstaaet sammen med de generelle Lønordninger, og jeg tror ikke vi er færdige med disse, da Arbejdsgiverne er interesserede i disse. Vi maa modarbejde, at der i Fremtiden bliver Mulighed for saadanne generelle Ordninger, og derfor er vi imod, at De samvirkende Fagforbund faar Myndighed til at træffe Afgørelser i saadanne Tilfælde. Vi kan godt tage Lyngsies Forslag tilbage paa det nævnte Grundlag.

I. P. Jønsson: Siden De samvirkende Fagforbunds Stiftelse har vi haft obligatorisk Støtte og en dermed forbunden Indflydelse. Dette er Tilfældet i Forbundene og maa ogsaa være det her. I forskellige Lande er det dog ikke som her. Vi kan ikke forhindre Arbejdsgiverne i at fremskaffe generelle Ordninger. Urafstemninger kan være gode, men i store Situationer kan de ikke anvendes, da maa Afgørelsen træffes her. Lovéne er gode nok naar de blot respekteres.

Leonard Hansen foreslog Diskusionen sluttet, Udvalget nedsat og Tiden for Generalforsamlingens Fortsættelse fastsat til inden 6 Uger.

Em. Svendsen: Udvalget kan ikke blive færdigt paa 6 Uger og det er heller ikke muligt eller nødvendigt af Hensyn til Forbundskongresserne.

Efter Bemærkninger af Chr. Jensen, Dirigenten og Formanden vedtoges det at slutte Diskussionen. Som Udvalg valgtes Forretningsudvalget. Generalforsamlingen skal indkaldes igen inden 3 Maaneder.

Dirigenten oplyste derefter at Forretningsudvalget efter fornyet Overvejelse havde opretholdt sin Stilling som udtalt i Skrivelsen til Kommunalt Arbejderforbund, men ønsker Kommunalt Arbejderforbund nye Forhandlinger er man villig dertil.

Punkt 8. Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Alfr. Christiansen: Vi maa beskæftige os med Arbejdsløshedsspørgsmaalet. I Efteraaret protesterede vi imod den nye Lovs forringede Bestemmelser. Valget af Direktøren var ikke heldig, og der har derfor været Brydninger mellem ham og Nævnet, navnlig angaaende Ydelser af Laan til de konfliktberørte Kasser. Paa et Tidspunkt fik vi Ministeren til at udstede et Cirkulære, der bestemte, at dem der havde været arbejdsløse 60 Dage før Lockouten, fortsat kunde faa Arbejdsløshedsunderstøttelse. Senere er der udstedt et andet Cirkulære, der nedsætter Understøttelsen og indskrænkede Tidsrummet for den fortsatte Understøttelses Ydelse. Herimod har et Arbejdsløshedskassemøde protesteret. Ogsaa fra den socialdemokratiske Gruppe er der fra et nedsat Fællesudvalg arbejdet paa at faa dette Cirkulære ændret. Ogsaa gennem Købstadsforeningen gøres Forsøg herpaa af vore Partifæller.

C Nævnet er ogsaa krævet indkaldt, men der er ikke nogen Steder endnu opnaaet noget posetivt. Vi bør vedtage en Beslutning herom og jeg stiller derfor følgende

Resolution.

»De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling slutter sig til de Protester, der har lydt fra Arbejdsløshedskassernes Delegeretmøde og de soci-

aldemokratiske Folketingsmænd imod de af Indenrigsministeren, særlig ved Cirkulæret af 21. Marts, iværksatte Angreb paa Arbejdsløshedskasserne og Forringelsen af Understøttelsen som ydes af offentlige Midler.

Generalforsamlingen opfordrer Medlemmerne i de bestaaende Nævn og Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe til fortsat at gøre Indsigelse imod den nu bestaaende Ordning og til at søge hidført saadanne Ændringer,

at der sikres Statshjælp til Arbejdsløshedskassernes fortsatte Virksomhed,

at Grænsen — indtil 90 Dage — for fortsat Hjælp fra Hjælpekasserne ophæves,

at Tillægshjælp og fortsat Hjælp ydes med højere Beløb end den alt for lave Størrelse, som nu er dikteret.

Generalforsamlingen beklager, at Regeringen trods de frygtelige Arbejdsløshedsforhold og de fremdeles opretholdte høje Varepriser har kunnet gaa til de nævnte Reduktioner, og ser heri et nyt Vidnesbyrd for Nødvendigheden af Sammenhold og kraftigt Arbejde fra Underklassens Side paa det politiske Omraade.«

Resolutionen vedtoges enstemmig.

Eric Lange, Stockholm, takkede for de 3 Dages Samvær, og var glad for den Enighed og Saglighed der havde været paa Generalforsamlingen.

Dirigenten bad Lange tage en Tak med hjem for den store Hjælp, der var os ydet (Bifald), og sluttede derefter Generalforsamlingen med Ønsket om og et Leve for godt Sammenhold.

Hermed var Generalforsamlingen udsat.

Den internationale Fagforeningskongres i Rom

20.—26. April 1922.

III.

Dagsordenens Punkt II.

Valg af Medlemmer til Forretningsudvalg og Bestyrelse.

Paa Kongressen vedtoges det at udvide Forretningsudvalget med et Medlem, saaledes at dette kom til at bestaa af 6 i Stedet for som tidligere af 5 Medlemmer. Det skete for at give Plads for en Repræsentant for Tyskland. Forretningsudvalget bestaar derefter af følgende:

J. H. Thomas, England, Formand.

Leon Jouhaux, Frankrig, C. Mertens, Belgien, og Th. Leipart. Tyskland, Viceformænd.

Edo Fimmen og J. Oudegeest, Holland, Sekretærer.

Dette vil fylde alle gamle Fagforeningsfolk med Glæde. Ikke blot er det bl. a. rent talmæssigt en rimelig Ting, at Tyskerne med deres 8 Millioner Fagforeningsmedlemmer faar et Mandat i den øverste Ledelse, men det er tilllige en stor Gevinst for det internationale Forbund, at Tyskernes store Erfaring og deres bekendte Grundighed og Arbejdsevne kommer direkte med i Ledelsen. Og Valget er navnlig glædeligt som Udtryk for, at den sidste Rest af Krigstidens Mistro og Misstemning er bortvejret, og at de fagorganiserede Arbejdere Verden over nu atter marscherer i fuldstændig samme Takt, akkurat som før 1914, men i mere end fordoblet Antal og følgelig med tilsvarende forøget Magt.

Ved Siden af den øverste Ledelse, hvor Mandaterne i Følge Sagens Natur maa være faa i Antal, vælges en noget udvidet Bestyrelse med et Medlem fra hvert Land eller Landgruppe. Der fandt her en Omgruppering Sted, saa at Rækken nn ser saaledes ud:

Kanada, Nordamerikas forenede Stater, Central- og Sydamerika, Storbritannien, Frankrig, Belgien, Holland, Luxembourg, Spanien, Portugal, Italien, Østrig, Svejts, Tyskland, Rusland, Baltiske Stater, Czeko-Slovakiet,

Polen, skandinaviske Lande, Ungarn, Balkanlandene, Australien, Stillehavsøerne, Sydafrika, Indien, Japan, Kina og det fjerne Østen.

— Man vil se, at der i Grupperne er medtaget Lande, som ikke endnu er tilsluttet Forbundet. Det er saaledes Tilfældet med Nordamerikas forenede Stater og Rusland, for at nævne de 2 største. De amerikanske Arbejdere holdes ude ved den gamle Samuel Gompers konservative Førerskab, og de russiske Arbejdere, ja de har jo gode Grunde til at være fraværende. De lever jo under et Tyranni, som er endnu værre end i Zarismens Dage. Hvad de russiske Arbejdere mener, faar man sjældent at vide. Den lille Haandfuld Diktatorer i Moskva taler for dem og tillader ikke godvilligt nogen anden Røst at komme til Orde. Man ser atter her, hvorledes Konservatisme og Kommunisme arbejder Haand i Haand. De er skønt enige om at stille sig udenfor den stærke og sunde, verdensomfattende Arbejderbevægelse, den eneste, som med Virkning kan bekæmpe Reaktionen, hvad enten det drejer sig om at værne 8 Timers Dagen og andre sociale Goder, eller det gælder at hindre en ny forbryderisk Krig.

Men en Gang vil sikkert de amerikanske Arbejdere finde Vej til Arbejdernes Verdensforbund, med eller mod Gompers Vilje, en Gang vil vel ogsaa Socialismens Sol sprede Kommunismens og Zarismens Blodskyer over Rusland. Kongressen i Rom har ved sin Gruppering af Landene baade demonstreret sin Tro paa, at dertil vil det komme, og lagt Forholdene saaledes praktisk tilrette, at naar som helst det sker, da er Rammerne i Orden til at modtage ogsaa disse Arbejder-Masser. At Dagen ikke er alt for langt borte, derom vidnede mange Sympati-Telegrammer, som indløb til Kongressen fra Arbejdergrupper baade indenfor den russiske Stat og fra Orienten.

Samtidig med Landenes Omgruppering ordnedes Suppleringsforholdene vedrørende Bestyrelsens Medlemmer, valgte bleve for Italien, *d'Aragona*, med Reina som Stedfortræder, Tyskland: *Peter Grassmann*, Stedfortræder S. Aufhäuser Tscheko-Slovakiet og Polen: *Rudolf Tayerle*, Stedfortræder Zulawsky. Balkanlandene og Jugoslavien: *Samuel Jaszai*, Stedfortræder Buksieg. England: *I. B. Williams*, Stedfortræder endnu ikke valgt. Frankrig: *Dumoulin*, Stedfortræder Merrheim. Østrig og Schweiz: *Hueber*, Stedfortræder Dürr. Skandinavien: *Carl F. Madsen*, Stedfortræder Arvid Thorberg.

Endelig vedtog Kongressen en meget vigtig Beslutning vedrørende den organisatoriske Enhed, baade nationalt og internationalt. Denne har følgende Ordlyd:

»I Betragtning af Nødvendigheden af Arbejderklassens forenede Aktion anbefaler Kongressen paa det mest indtrængende Virkeliggørelsen af den fagorganisatoriske Enhed baade nationalt og internationalt. Ligesom enhver faglig Centralorganisation i det enkelte Land maa være tilsluttet Det internationale Fagforeningsforbund, maa det ogsaa betragtes som en Selvfølge, at Fag- og Industriforbundene i de enkelte Lande tilhører baade Centralorganisationerne i deres eget Land som deres internationale Fag- eller Industri-Sekretariat.

Kongressen udtrykker som sin Mening, at den organiserede Arbejdermagt kun da vil være i Stand til at udfolde hele sin Handlekraft, naar dette væsentlige Grundlag er tilvejebragt. For at virkeliggøre Enheden i Opfattelse og Aktion paalægges det Bureauet hver Aar at afholde en Konference med Sekretærerne for de internationale Fag- og Industrisekretariater.

Det Arbejde, som herved indledes, for metodisk og stadigt at arbejde hen imod Proletariatets fulde organisatoriske Enhed, vil sikkert blive af den allerstørste Betydning og kan paaregne udelt Interesse, ikke mindst fra de danske Arbejderes Side.

Det vedtoges til Slut at afholde den næste Kongres i Wien, hvorefter Kongressen sluttede med at alle de Delegerede, hver paa sit Sprog, staaende sang »Internationale«.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 575.

Træindustriarbejderne hos Snedkermestrene i Jylland og paa Fyn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Maj 1922 i Sag Nr. 575: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyns Vegne.

Medens Snedkermestre udenfor København, der i større Omfang beskæftiger Maskinsnedkere, hørende under Træindustriarbejderforbundet, plejer at være Medlemmer af Træindustriens Fabrikantforeninger og derfor omfattes af de mellem disse Fabrikantforeninger og Træindustriarbejderforbundet gældende Overenskomster, er der en Del Snedkermestre — navnlig i Smaavirksomheder — som beskæftiger Maskinsnedkere, uden at være Medlem af nogen Fabrikantforening, og da der hidtil ikke er oprettet nogen skriftlig Overenskomst mellem paa den ene Side Snedkermestrenes Centralforeninger, hvorunder disse Mestre hører, og paa den anden Side Træindustriarbejderforbundet, kan der let, som i nærværende Sag, fremkomme Tvivl om de hos disse Mestre beskæftigede Maskinsnedkeres organisationsretlige Stilling overfor Snedkermestrenes Centralforeninger.

Den foreliggende Sag, der er rejst af De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyns Vegne, har sin særlige Foranledning deri, at Træindustriarbejderforbundets Overenskomst med Træindustriens Fabrikantforeninger var opsagt og udløb den 1. Februar d. A. og blev afløst af en Overenskomst paa Grundlag af Forbundets Tiltræden af Forligsmandsforslaget af 3. Februar d. A., medens Snedkerfagets Overenskomster først udløb den 1. April d. A. og først er bragt i Orden ved Forliget af 4. April d. A. Det, Forbundet paaklager, er, at Centralforeningen for Jylland og Fyn — i Modsætning til Centralforeningen for Sjælland — har reduceret Maskinsnedkernes Løn med 15 pCt. fra samme Dato, som Reduktionen i Træindustrien fandt Sted, nemlig fra og med den første Lønningsuge efter 10. Februar. Forbundet hævder at dette er uberettiget, fordi der er en fast Kutyme for, at de heromhandlede Maskinsnedkere med Hensyn til deres Lønstilling i det Hele og i Særdeleshed ogsaa med Hensyn til Tidspunktet for Lønforandringers Indtræden følger Snedkerfaget og ikke Træindustrien, Klagerne har derfor paastaaaet Centralforeningen for Jylland og Fyn kendt pligtig at efterbetale, hvad der er fradraget, saaledes at Fradraget først sker fra det Tidspunkt, Forbundet og Centralforeningen enes om, eller dog først fra samme Dato, som i Snedkerfaget.

De Indklagede har principalt paastaaet Sagen afvist, fordi der ingen Overenskomst foreligger, og har subsidiært paastaaet Frifindelse.

Til at afvise Sagen finder Retten ikke Anledning, idet Parterne staar i et organisationsmæssigt Forhold til hinanden baade derigennem, at de hver for sig er Medlemmer af Hovedorganisationerne, og gennem dem herskende Kutyme, idet Tvivlen netop kun drejer sig om denne Kutymes nærmere Indhold.

I saa Henseende skal nu bemærkes, at det oplyste vel tyder paa, at en Praksis om Overensstemmelse med Snedkerfaget har været under Udvikling. Saaledes er det Snedkerfagets Lønforhold, der er fulgt to Gange i 1918 og igen er fulgt i Efteraaret 1919. Imidlertid tør Retten dog ikke anse det for bevist, at denne Praksis har naaet en saadan Fasthed, at det kan fastslaas som retstridigt, at Centralforeningen i dette Aars Foraar har fulgt Træindustrien. I saa Henseende maa særlig komme i Betragtning dels en Skrivelse af 17. Febr. 1919 fra Træindustriarbejderforbundet til Centralforeningen for Jylland og Fyn, dels at den af Forbnndet paaberaabte Praksis ikke i Løbet af de to sidste Aar bevislig har givet sig noget klart Udtryk.

Hvad Skrivelsen af 17. Februar 1919 angaar, da indeholdt denne en Anmodning til Centralforeningen om straks at lade en af Forbundet ved Forhandling med Træindustriens Fabrikantforening opnaaet Fordel (Arbejdstidsforkortelse plus et Tillæg til de personlige Timelønninger af mindst 18 Øre pr. Mand) komme alle de hos Centralforeningens Medlemmer arbejdende Maskinsnedkere tilgode, en Anmodning, der i hvert Fald i et ikke ringe Omfang blev efterkommet. Og hvad de to sidste Aar angaar, da er Forholdet dels det, at Lønreguleringerne har været af saadan generel Art, at der ingen Forskel har været mellem Træindustrien og Snedkerfaget, dels at Lønsatserne har været saadanne, at det er vanskeligt at overse, hvorvidt de heromhandlede Maskinsnedkere har været lønnet efter det ene eller det andet Fags Regler.

Herefter vil de Indklagede være at frifinde. Sagens Omkostninger findes at burde betales med Halvdelen af de Indklagede, særlig i Betragtning af, at Centralforeningen efter det Anførte ikke har haft tilstrækkelig Føje til i et den 25. Februar 1922 udsendt Cirkulære i al Almindelighed at betegne Træindustrifagets Overenskomst som den, »efter hvilken vi ogsaa plejer at aflønne vore Maskinsnedkere.«

Kendelse.

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund paa Træindustriarbejderforbundets Vegne med 150 Kr. og Dansk Arbejdsgiverforening paa Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Fyns Vegne med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kompagniskabsforhold i Bagerfaget.

Ved et Fællesmøde den 15. Maj 22 i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Københavns Bagerlaug og Bagerforbundet i Danmark angaaende 3 paaklagede Kompagniskabsforhold, indgaaet af 3 af Laugets Medlemmer, enedes man om følgende:

1) De samvirkende Fagforbund frafaldt efter at være bleven gjort bekendt med den mellem Bagermestrene Enghoff og Kastrup oprettede Kompagniskabs-Kontrakt videre Forfølgning af dette Spørgsmaal.

2) Angaaende Klagerne over Bagermestrene R. Christiansen og H. Wiedemann enedes man om at afholde et nyt Møde mellem Lauget og Forbundet, paa hvilket de paagældende Bagermestres Interessentskabs-Kontrakter vil være at fremlægge. Dette Møde vil være at afholde inden d. 10. Juni d. A.

De samvirkende Fagforbund forbeholder sig, for saa vidt Enighed paa dette Møde ikke opnaas, at indbringe Spørgsmaalet om Interessentskabs Kontrakternes Lovlighed for Den faste Voldgiftsret.

Organisationerne er enige om, at Sagen i saa Fald kan indbringes for Retten uden Afholdelse af nyt Møde.

Overenskomst mellem Bagerforbundets københavnske Afdeling og A/S Engelsk-Dansk Biscuitfabrik.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Maj 22, forhandledes om en ny Overenskomst, man enedes om, at det af Bagerforbundets københavnske Afdeling til A/S Engelsk-Dansk Biscuitsfabrik fremsendte Regulativ bliver gældende for §§ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 9's Vedkommende, medens § 2 kommer til at lyde saaledes: »Arbejdstiden er 48 Timer effektivt ugentlig, fordelt som hidtil. Arbejdstidens Begyndelse skal i Tidsrummet 1. April—30. September falde mellem 6—7 Morgen, i Tidsrummet 1. Oktober—31. Marts mellem 6—7 Morgen.

§ 10 udgaar og i Stedet for indføres Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Angaaende Akkordsatserne for Pakkerskerne er Firmaet villig til nøje at undersøge disses Betalinger og derefter fremsætte Forslag for et Udvalg, hvori Forbundet er repræsenteret. Fører Forhandlingerne ikke til en Afslutning inden 1. Juni, indbringes Spørgsmaalet for det i Forliget af 4. April d. A. under Pkt. 2 omtalte Nævn.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ✻ KØBENHAVN DEN 17. JUNI 1922 ✻ 18 AARGANG

Forligsinstitutionen og Lockouten.

Indberetning til Indenrigsministeren.

Indenrigsministeren har fra Forligsmændene modtaget følgende Beretning om deres Virksomhed under den nu afsluttede Arbejdskonflikt.

Da Fornyelsen af Overenskomsterne mellem Arbejdere og Arbejdsgivere nu i alt væsentligt kan betragtes som afsluttet for dette Aar, skal Forligsinstitutionen herved tillade sig i Overensstemmelse med § 2 i Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder foreløbig at afgive følgende Beretning om sin Virksomhed i den forløbne Del af Aaret.

Allerede ved vor Udnævnelse til Forligsmænd, den 13. Januar, var Konfliktsituationen saa vidt i Udvikling, at vi nogle faa Dage efter satte os i Forbindelse med de to Hovedorganisationer og aftalte Møder med dem til foreløbig Orientering; disse Møder fandt Sted den 24. med et Udvalg for De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg og den 26. med et Udvalg fra Arbejdsgiverforeningen.

Dagen før havde Arbejdsgiverforeningen udsendt 2. Varsel om Lockout fra den 3. Februar overfor alle de Fag, hvis Overenskomster udløb pr. 1. Februar, samt overfor Typograffaget i København, hvis Overenskomst var udløbet pr. 31. December, men hvor man ikke var blevet enig om en ny Overenskomst. Overhovedet havde de Forhandlinger, der var bleven førte i Fagene om Overenskomsternes Fornyelse, saa godt som ikke ført til noget som helst Resultat. I Hovedsagen skyldtes dette, at der for adskillige Fags Vedkommende blev stillet Krav fra Arbejdsgiverne om en Forlængelse af Arbejdstiden, hvorom det maatte forudses, at man her vilde møde en meget bestemt Modstand fra Arbejdernes Side; et Forsøg paa en almindelig Forhandling om dette Spørgsmaal var allerede strandet. Endvidere stilledes Krav om Nedsættelse af Tillægene for Over- og Natarbejde med ca. Halvdelen, om betydelige Nedsættelser af Lønningerne ved Overenskomsternes Fornyelse foruden en Februar- og en Augustregulering efter Pristallet samt om Ændringer og Omredigeringer af saadanne Punkter i Overenskomsterne, som man fra et Arbejdsgiversynspunkt kunde ønske anderledes affattede, end de, navnlig i Krigsaarene, var bleven det. Stillede overfor alle disse Krav indtog Arbejderne en meget passiv Holdning i Forhandlingerne og vilde kun gaa med til, naar Pristallet for Februar og for August forelaa, da at regulere Lønningerne i Forhold hertil. For Arbejdsgiverne maatte det derimod — som naturligt er under nedadgaaende Pris- og Lønforhold — være om at gøre at fremskynde Afslutningen af de nye Overenskomster.

Det Stof, der skulde behandles, var meget stort — Lockout-Varslet omfattede en halv Snes af vore største Industrier samt Havne- og Købmandsorganisationerne m. fl. — og Tiden til Forhandlingerne var i Forhold hertil meget knap, hvorfor vi allerede indkaldte Hovedorganisationerne til Forligsmøde Lørdag den 28. Januar, idet vi meddelte, at Mæglingen i den foreliggende Arbejdsstrid, der efter vort Skøn var af vidtrækkende samfundsmæssig Betydning, vilde blive udført af alle tre Forligsmænd i Forening. Den særlige Form, hvorunder det Offentliges Mægling i Arbejdsstridigheder efter Loven

af 21. December 1921 kan foregaa, kom saaledes allerede nu til Anvendelse og har været fulgt under hele den forløbne Stor-Konflikt, undtagen i de fleste af de med enkelte Fag førte Særforhandlinger, hvori kun en af Forligsmændene har deltaget.

Efter at der paa Mødet den 28. af Parterne var gjort udførlig Rede for hele Stillingen, og de havde begrundet deres Standpunkter, henstillede vi, at Forhandlingsstoffet tilrettelagdes saaledes, at man i de enkelte Fag uopholdelig genoptog Forhandlingerne om Fagenes Særspørgsmaal, men paa Møder i Forligsinstitutionen de følgende Dage behandlede følgende Hovedspørgsmaal: 1) Arbejdstiden, 2) Overarbejdsbetaling o. lign., 3) Lønningerne.

Dette Program blev fulgt, og i mange Fag kom man under de følgende Dages Forhandlinger til Rette om de saakaldte almindelige Bestemmelser, samtidig med at man paa Forligsmøder med Hovedorganisationernes Repræsentanter i Dagene 30. Januar—3. Februar behandlede de fornævnte Hovedspørgsmaal. Paa det sidste af disse Møder, hvor det desuden var lykkedes at bringe Særforhandlingerne i forskellige Fag til Afslutning, stillede vi et Mæglingsforslag, som der skulde afgives Svar paa den 11. Februar, og vi fik samtidig den varslede Lockout udsat. Til det sidste Møde forelaa Pristallet for Februar fra Statistisk Departement — det viste som bekendt en Nedgang fra 237 til 212 — og man kom derved udover Spørgsmaalet om en kommende Februarregulering, idet der allerede nu kunde tages Hensyn til Prisnedgangen.

Vort Mæglingsforslag gik i Korthed ud paa, at Overenskomsten om 8-Timers Arbejdsdagen skulde opretholdes, at Lønningerne skulde nedsættes med 15 pCt., at der for de første 2 Timers Overarbejde ikke skulde betales mere end 25 pCt.s Tillæg, og at Lønnigerne til August skulde reguleres efter Pristallet. Til disse Hovedbestemmelser var der i Forslaget knyttet visse Modifikationer med Hensyn til Arbejdstiden (for Sæsonfag og Vagttjeneste kunde der ved Nævnsafgørelse gives Særregler) og med Hensyn til Lønningerne (visse Minimallønninger skulde ikke nedsættes, og der kunde forhandles om Lønnedsættelsens Form, hvorved bl. a. særlig lave Kvindelønninger kunde faa en mindre Nedsættelse). De Forhandlinger ,der endnu stod tilbage i enkelte Fag (bl. a. Havneorganisationerne), henstillede vi til Parterne at søge afsluttede, inden Svaret skulde afgives paa Mæglingsforslaget.

Efter Fremsættelsen lod vi Forslaget offentliggøre, saaledes som Loven nu tillader det, og det tør bl. a. efter Pressens Udtalelser siges at have været den almindelige Forventning, at Forslaget vilde blive vedtaget af begge Parter.

Arbejdsgiverforeningens Svar gik imidlertid ud paa, at man, om end med store Betænkeligheder, vilde have tiltraadt Mæglingsforslaget, hvis Forhandlingerne i de enkelte Fag havde været bragt til Afslutning. Men der var forskellige Forhandlinger, som ikke kunde betragtes som afsluttede, og som Dansk Arbejdsmandsforbund vægrede sig ved at gaa med til, og først naar de var førte til en tilfredsstillende Afslutning, vilde man tiltræde Forslaget og hæve Lockouten.

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 6.—7. Februar blev der fra enkelte Sider rettet stærke Angreb mod Forslaget, der var tiltraadt af hele Forretningsudvalget med Undtagelse af Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund, og Resultatet blev, at man med 233 Stemmer mod 231 Stemmer vedtog ikke at anbefale Forslaget til Organisationernes Vedtagelse. Hvorledes de forskellige Fagforbund ellers vilde have stillet sig til Forslaget, er det naturligvis vanskeligt at udtale sig om, men nu var dets Skæbne afgjort; det blev saa godt som overalt nedstemt, og paa samme Maade gik det som Regel i Forbund og Foreninger udenfor De samvirkende Fagforbund, som vi havde opfordret til at optage Forhandlinger med Arbejdsgiverne paa Mæglingsforslagets Grundlag.

Lockouten traadte derefter i Kraft fra den 15. Februar, derunder ogsaa Typograffaget i København, hvorfra dog Bladtrykkerierne var undtagne.

Det maatte nu være vor Opgave at søge de Hindringer fjernede, der havde

vist sig at ligge i Vejen for Forliget. Paa den ene Side gjaldt det at faa de Forhandlinger i visse Arbejdsmandsfag sat i Gang, der efter Arbejdsgivernes Formening ikke var afsluttede; herom blev der holdt et Møde den 16. Februar, hvor der blev nedsat to Udvalg til at behandle de forskellige Uoverensstemmelser. Paa den anden Side maatte vi søge at finde en Løsning, der dog laa indenfor Mæglingsforslagets Rammer, af et Punkt, der fra Arbejdernes Side særlig var kritiseret, nemlig Sæsonfagenes Arbejdstid. Hertil bød der sig en Lejlighed ved at optage Forhandlinger med de københavnske Byggefag, for hvem dette Spørgsmaal var af særlig Interesse. Begge disse Forsøg strandede, idet Udvalget om Havneoverenskomsterne kørte ganske fast, og Byggefagenes Fagforeninger forkastede det stillede Mæglingsforslag, til Trods for at Fagforeningsformændene overfor os var indgaaede paa at anbefale det.

Konflikten fortsattes saaledes og udvidedes ved Sympatistrejker og ved Lockouter i visse Fag, hvis Overenskomster udløb pr. 1. Marts. Vi holdt os stadig i Føling med de ledende paa begge Sider, fik et Møde bragt i Stand om Spørgsmaalet om Arbejdstiden, hvorved der indlededes nye Konferencer med Hovedorganisationernes Formænd, ligesom vi fik Forhandlingerne om Havneoverenskomsterne bragt i Gang igen og afsluttet med et af os udarbejdet Udkast til en Ordning. Derefter indkaldte vi Parterne til nyt Forligsmøde den 8. Marts, hvilket fortsattes den følgende Dag og afsluttedes med en Henstilling fra os om, »da en Fortsættelse og en mulig Udvidelse af Striden ikke bør kunne begrundes med de Uoverensstemmelser, som endnu er Parterne imellem, og da Hensynet til de store Samfundsinteresser, der staar paa Spil, gør en Afslutning af Striden paakrævet« at forny de udløbne Overenskomster paa Grundlag af Mæglingsforslaget af 3. Februar med visse Ændringer. I Forhold til Mæglingsforslagets Hovedbestemmelser var disse Ændringer ret periferiske. Bl. a. var Spørgsmaalet om Sæsonfagenes Arbejdstid gaaet ud, og der foresloges en vis Modifikation af Augustreguleringen, hvorefter Lønniveauet efter 15. August vilde komme til at ligge indtil 2,8 pCt. højere end efter Mæglingsforslagets oprindelige Affattelse. Procenttillægget for Overarbejde var derhos for den 2. Time forhøjet fra 25 til $33^1/_3$ pCt., og den endelige Afgørelse af, hvilke Lønninger der som »smaa« skulde undtages fra den almindelige Reduktion, blev overladt et Nævn. En Tanke, der under Forhandlingerne med Hovedorganisationernes Formænd var drøftet meget indgaaende: at gaa over til 2-aarige Overenskomster, blev afvist fra Arbejdernes Side, fordi man var ængstelig ved at følge Pristallet i nedadgaaende Retning og blev derfor opgivet.

Vor Henstilling blev af Arbejdsgiverforeningen forkastet paa en Generalforsamling den 10. Marts, men af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling, der afholdtes den 13.—14. s. M., vedtaget med 328 Stemmer mod 270. Umiddelbart efter Arbejdsgiverforeningens Forkastelse af Henstillingen udstedte den Lockoutvarsler for de Fag, hvis Overenskomster udløb til og med Udgangen af April. Storkonflikten vilde saaledes, jo længere den løb, trække stadig flere Fag med sig.

De samvirkende Fagforbund havde i en Meddelelse til Arbejdsgiverforeningen henstillet, at man skulde lade Organisationerne træde i Forhandling enkeltvis, og at Hovedorganisationerne skulde optage en Forhandling om Arbejdstiden. Der udvekledes forskellige Skrivelser herom, der bar Præg af, at Konflikten var ved at antage en skarpere Karakter, men som dog resulterede i Fællesmøder mellem Hovedorganisationerne den 27. og 28. Marts. Vi havde gjort vort til, at disse Møder kom i Stand, og da de blev afbrudt, uden at noget Resultat blev naaet, søgte vi straks at faa nye Forhandlinger i Gang gennem Konferencer med Hovedorganisationernes Formænd. Efterhaanden var der ogsaa forskellige Fag, i hvilke Parterne kom til Rette indbyrdes, men i Forhold til Konfliktens hele Omfang betød disse partielle Udløsninger fra Konflikten ikke stort.

Den 30. Marts holdt vi et Møde med Hovedorganisationernes Formænd, sammen med hvem vi udarbejdede et Ud-

kast til en Overenskomst; da dette forelaa, blev de til den 1. April varslede Lockouter udsat. Paa et nyt Møde den 4. April blev dette Udkast indgaaende behandlet med Forhandlingsudvalg for de to Parter og derefter med nogle enkelte Ændringer tiltraadt og underskrevet af Hovedorganisationernes Formænd. Paa Generalforsamlinger, der afholdtes den 7. April samtidig af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, blev Overenskomsten vedtaget af de to Hovedorganisationer. Flere Fagforbund, og særlig Dansk Arbejdsmandsforbund, betragtede dog ikke denne Vedtagelse som bindende for sig, men fortsatte Arbejdsstandsningen. Dansk Arbejdsmandsforbund fortsatte Konflikten i 14 Dage, men tiltraadte derefter ved en Overenskomst af 24. April Hovedoverenskomsten. Med forskellige andre Fag indenfor og med Forbund udenfor De samvirkende Fagforbund sluttedes nu Overenskomster, svarende til Hovedoverenskomsten, og der er ligeledes sluttet med saa godt som alle Fag, hvis Overenskomster udløber pr. 1. Maj.

En Sammenligning mellem den nu vedtagne Overenskomst og Mæglingsforslaget af 3. Februar eller vor Henstilling af 9. Marts vil vise, at Forskellen ligger i den nærmere Udformning af Hovedbestemmelserne. Disse er i sig selv de samme. Lønningerne reduceres med 15 pCt., men i Særbestemmelserne om en mindre Reduktion af lave Lønninger er der foretaget en Del Ændringer. Tillægene for Overarbejde nedsættes. De bliver 25 pCt. for den første, $33^1/_3$ pCt. for den anden Time, medmindre Parterne enes om en anden Beregningsmaade, hvad der er sket i visse Tilfælde, hvor en Forskel i Tillægene for de enkelte Timer vilde være mindre praktisk.

Overenskomsten af 17. Maj 1919 om 8-Timers Arbejdsdagen fornyes, kun at Vagt- og Opsynstjeneste undtages. Muligheden for en Omlægning af Arbejdstiden i Sæsonfagene, saaledes at disse i en vis Periode kunde faa over 8 Timers Arbejdstid, er dog udgaaet. I Bestemmelserne om en Augustregulering er der sket en mere betydningsfuld Ændring, hvortil Forslag blev stillet af Arbejdsgiverforeningens Formand; der er her foretaget en Kombination af Reglerne om Regulering rent efter Pristallet og af Reglerne om en modificeret Regulering samt en Kombination med Bestemmelser, der muliggør, at Overenskomsten kan løbe videre. Parterne kan inden 1. August give Afkald paa en Augustregulering, men fornyer dermed Overenskomsten for et Aar med de Ændringer, man kan enes om, samt med en Februarregulering. Kræver Arbejdsgiverne Overenskomsten opsagt, indtræder den i vor Henstilling af 9. Marts foreslaaede modificerede Augustregulering, og hvis Arbejderne gør det, indtræder Augustreguleringen fuldt ud. Det er i høj Grad at ønske, at der hos begge Parter maa være Forstaaelse af den Betydning, det vil have, at Arbejdsfreden ikke skal udsættes for Forstyrrelser til næste Aar, og at man derfor vil undgaa at opsige Overenskomsterne.

Der staar i indeværende Aar kun et Faatal af Overenskomster tilbage til Fornyelse, men Forligsinstitutionen har derimod givet sin Tilslutning til at deltage i et Udvalg, som Hovedorganisationerne nedsætter til Gennemgang af foreliggende faktiske Oplysninger med Hensyn til Arbejdstiden her og i andre Lande, samt til at fungere som Opmænd i Nævn, der skal træffe Afgørelse i Spørgsmaalene 1) om Nedsættelse af Lønninger, der maa betragtes som særlig lave, 2) om tilbagestaaende Uoverensstemmelser om almindelige Bestemmelser m. v. og 3) om Vilkaar for Etablering af Arbejde i 2- og 3-Holds Drift.

København, den 3. Maj 1922.

J. Dalhoff. Michael Koefoed.
Adolph Jensen.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 573.

Overenskomsten af 4. April 1922.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. Maj 1922 i Sag Nr. 573: Dansk Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund.

Den 14. Februar 1922 traadte en af

Dansk Arbejdsgiverforening lovlig varslet Lockout af stort Omfang i Kraft.

Forligsmandsinstitutionen, der under 3. Februar forgæves havde søgt at afværge Lockoutens Ikrafttræden ved et Mæglingsforslag, som blev vedtaget af Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling, medens De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling nægtede at anbefale det, rettede den 9. Marts en Henstilling til de to Hovedorganisationer om at afslutte Konflikten ved Tiltrædelse af Forslaget af 3. Februar med visse Modifikationer.

Denne Henstilling blev tiltraadt af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i den Form, at man anbefalede Organisationerne at slutte Overenskomst med deres Arbejdsgivere paa de deri indeholdte Vilkaar; men Henstillingen forkastedes af Arbejdsgiverforeningen, og den 11. Marts varslede denne en Udvidelse af Lockouten.

Paa Foranledning af en Skrivelse af 15. Marts fra De samvirkende Fagforbund til Arbejdsgiverforeningen begyndtes der imidlertid den 27. Marts paa et dertil berammet Møde fornyede Forhandlinger mellem de to Hovedorganisationer. Før Realitetsforhandlingerne tog deres Begyndelse, ønskede Arbejdsgiverforeningen dog at faa fastslaaet, at hvad der maatte opnaas Enighed om, skulde forelægges Parternes Generalforsamlinger til Vedtagelse eller Forkastelse. Under disse Vilkaar vilde Arbejdsgiverforeningen hæve Lockouten, saafremt begge Hovedorganisationerne tiltraadte det eventuelle Forlig. Og med Tilslutning fra De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg fortsattes Forhandlingerne paa denne Basis.

Disse Forhandlinger i Arbejdsgiverforeningen førte ikke direkte til noget Resultat; men ved Forligsinstitutionens Indgriben førtes Forhandlingerne videre ved Møder hos Forligsmændene, først mellem en enkelt Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne og senere under Medvirkning af Medlemmer af Forretningsudvalgene.

Den 31. Marts tilskrev Forligsinstitutionen Hovedorganisationerne saaledes:

»Da Forligsmændene maa mene, at der under de Forhandlinger, der er ført de sidste Dage, er tilvejebragt et Grundlag for en Afslutning af Konflikten, men da det vil være nødvendigt, at dette Grundlag bliver nærmere drøftet indenfor Hovedorganisationernes Forretningsudvalg, før det forelægges paa Generalforsamlingerne, henstiller Forligsmændene, at de varslede Lockouter og Strejker udsættes, dog saaledes, at de kan iværksættes med 24 Timers Varsel, og henstiller, at Forretningsudvalgene tager Stilling til det foreliggende Grundlag senest i Løbet af Tirsdag den 4. April, og at Generalforsamlingerne eventuelt afholdes Fredag den 7. April.«

I Henhold hertil udsattes de varslede Lockouter og Strejker, og Forhandlingerne i Forligsinstitutionen førtes videre, indtil man den 4. April naaede saa vidt, at De samvirkende Fagforbunds og Arbejdsgiverforeningens Formænd underskrev saalydende Overenskomst. (Her gengives Overenskomsten af 4. April d. A.)

Den 7. April afholdt de to Hovedorganisationer Generalforsamling, og paa begge disse Generalforsamlinger vedtoges den af de to Formænd undertegnede Overenskomst af 4. April med stort Flertal.

I Overensstemmelse med Overenskomstens Indhold og en i Henhold dertil af Forligsinstitutionen fremsat Opfordring til at forberede Arbejdets Genoptagelse til Mandag den 10. April for de under De samvirkende Fagforbund hørende Fag, tilskrev Arbejdsgiverforeningen den 8. April Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, at man hævede de løbende Lockouter og aflyste de til 1. April varslede Lockouter, altsaa fra Mandag den 10. April, og samtidig udsendte Arbejdsgiverforeningen til samtlige Organisationer og Enkeltvirksomheder en Rundskrivelse, hvori man meddelte, at de løbende Lockouter og Strejker overfor Fag, der stod under De samvirkende Fagforbund, var hævet, og at Arbejdet Mandag den 10. April genoptoges i Overensstemmelse med Overenskomsten af 4. April.

Imidlertid viste det sig, at en Række Forbund og deriblandt Dansk Arbejdsmandsforbund i Stedet for at træffe Forberedelser til Arbejdets Genopta-

gelse, hvor der havde været Lockout eller Strejke, traf Foranstaltninger til at sende Overenskomsten ud til Urafstemning, og Følgen heraf blev, at Arbejdet ikke nogetsteds blev genoptaget af Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund Mandag den 10. April. Paa de Steder, hvor Arbejdsgiverforeningens Medlemmer efter den fra Arbejdsgiverforeningen modtagne Instruktion havde reduceret Arbejdernes Lønninger, medførte dette yderligere, at samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund nægtede at modtage de reducerede Lønninger og forlod deres Arbejde efter Ordre fra Forbundet.

Mod dette protesterede Arbejdsgiverforeningen i en Skrivelse af 12. April til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

Under 15. April svarede imidlertid De samvirkende Fagforbund med en Skrivelse, hvori det hedder:

»Vi maa paa det bestemteste protestere imod og bestride Rigtigheden af den Paastand, hvorpaa hele Skrivelsen er opbygget, nemlig at vort Forretningsudvalg eller dettes Repræsentanter er indgaaet paa, at den vedtagne Overenskomst skulde være absolut forbindende for alle Overenskomster, der var udløbne til og med den 1. April d. A., forsaavidt de ikke alt var fornyede. Det er Gang paa Gang foreholdt Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter, saavel ved Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen som ved de senest førte i Forligsinstitutionen, at De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling nu som tidligere ikke kunde binde de enkelte Organisationer til at underkaste sig en Overenskomst, hvis Grundlag og Indhold de ikke selv vilde eller kunde akceptere. Dette er sagt saa tidt og saa tydeligt, at det ikke var til at misforstaa, og naar man nu alligevel taler om Brud paa eller Bortforklaring af givne Løfter, maa vi tilbagevise denne Paastand som aldeles ubegrundet, og efter vor Opfattelse kun fremsat for at forvanske det virkelige Forhold.

Det, som er krævet af os, for at Arbejdsgiverforeningen skulde ophæve Lockouten, er, at vi skulde søge Overenskomsten vedtaget paa vor Generalforsamling, og saafremt Vedtagelsen fandt Sted paa begge Generalforsamlinger, skulde vi betragte Konflikten sluttet som samlet Konflikt, og for vort Vedkommende inddrage den økonomiske Understøttelse, der hidtil blev ydet de konfliktberørte Forbund. Denne Forpligtelse har vi loyalt opfyldt, og vi agter ej heller at understøtte de Fag økonomisk, for hvilke der var givet Lockoutvarsel, men som mulig nu kommer i Konflikt som Følge af, at de ikke vil akceptere Overenskomsten af 4. April.

Paa flere af disse Forbunds Vegne maa vi imidlertid protestere imod, at Arbejdsgiverforeningen fortolker Overenskomsten af 4. April derhen, at de paagældende Arbejdsgivere er berettiget til at nedsætte Lønningerne fra den 10. April, selv om Forbundene, med hvem disse kontraherer om Overenskomstforholdene, ikke har akcepteret Overenskomsten. Vi maa kræve, at Arbejdsgiverne betaler de hidtidige Lønninger, indtil der er iværksat Arbejdsstandsning til Frigørelse for den nuværende Overenskomst, eller der er opnaaet Enighed om Betingelserne for Fornyelse af Overenskomsten — jfr. Den faste Voldgiftsrets Kendelse Nr. 564.«

Arbejdsgiverforeningen har derefter ved Klage af 19. April rejst nærværende Sag, under hvilken den har fastholdt, at Overenskomsten af 4. April, efter at den er vedtaget af De samvirkende Fagforbunds og Arbejdsgiverforeningens Generalforsamlinger, danner en endelig Overenskomst mellem de to Hovedorganisationer og alle dertil sluttede Underorganisationer. Arbejdsgiverforeningen har derhos i den skriftlige Klage nedlagt Paastand om, at der idømmes De samvirkende Fagforbund paa egne og Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne en klækkelig Bod, der kan tjene som Erstatning for det Foreningens Medlemmer ved Konfliktens Fortsættelse foraarsagede Tab.

Den 24. April gav De samvirkende Fagforbund skriftligt Tilsvar i Sagen, hvori de paastod Frifindelse for Hovedklagen og samtidig rejste en Kontraklage i Anledning af den af Arbejdsgiverforeningen fra den 10. April iværksatte Reduktion af Lønninger overfor Medlemmer af Forbund, hvis Medlemer ikke omfattedes af den lø-

bende Lockout, men omfattedes af Overenskomster, der udløb til og med den 1. April og ikke var fornyede ved særskilt Overenskomst. Idet Kontraklagerne nærmere har anført, at saadanne Medlemmer fandtes indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund, Bogbinderforbundet i Danmark, Dansk Glasarbejderforbund, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Dansk litografisk Forbund, hvilke Forbund ikke havde tiltraadt Overenskomsten af 4. April, har de paastaaet disse Forbund kendt berettigede til at kræve de hidtidige Overenskomster respekterede, indtil Arbejdsgiverne har frigjort sig ved en Lockout eller Afslutning af en ny Overenskomst, og Arbejdsgiverforeningen paa de paagældende Medlemmers Vegne tilpligtet at efterbetale den med Urette fradragne Løn.

Efter Parternes Ønske blev den mundtlige Procedure af nærværende Sag udsat i nogen Tid, og imidlertid var der under 24. April afsluttet Overenskomst mellem Arbejdsgiverforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund, hvorved Overenskomsten af 4. April tiltraadtes med nogle Tilføjelser, hvoriblandt den, at Arbejdsgiverforeningen forpligtede sig til under nærværende Sag at frafalde Tiltale mod Dansk Arbejdsmandsforbund. I Overensstemmelse hermed frafaldt Arbejdsgiverforeningen, da nærværende Sag blev mundtlig procederet den 18. Maj, sin Klage, forsaavidt Dansk Arbejdsmandsforbund angaar.

De Indklagede paa deres Side har frafaldet deres Kontraklage, forsaavidt Dansk Glasarbejderforbund og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund angaar.

Hvis denne Sag kunde bedømmes alene paa Grundlag af selve Indholdet af Forliget af 4. April d. A. i Forbindelse med den i Septemberforligets Pkt. 3 indeholdte Regel, hvorefter »Overenskomster, der maatte blive afsluttede imellem de to Hovedorganisationer, skulle respekteres og efterkommes af alle under dem hørende Organisationer under vedkommende Hovedorganisations Ansvar,« maatte Retten give Arbejdsgiverforeningen Medhold i det af den hævdede Standpunkt. Imidlertid er det under Sagen oplyst, at der under de umidelbart forud for Underskriften paa Forligsforslaget gaaende Forhandlinger er taget Forbehold, som Retten ved Sagens Paadømmelse ikke kan se bort fra, selv om Rækkevidden af disse Forbehold til en vis Grad kan være tvivlsom.

Saa meget maa nu i hvert Fald anses givet, at man inden Underskriften fra begge Sider har regnet med den Mulighed, at der af nogle Organisationer, og da særlig af Dansk Arbejdsmandsforbund, vilde blive rejst Modstand mod at anerkende og efterkomme Forliget, og De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter findes efter de i den Anledning saavel fra deres egen Side som fra Arbejdsgiversiden faldne Udtalelser at have haft Føje til at gaa ud fra, at der, naar Forliget anbefaledes til Vedtagelse paa Generalforsamlingen, og der efter dets Vedtagelse nægtedes de Organisationer, som til Trods for Vedtagelsen fortsatte Kampen, Understøttelse, ikke af Arbejdsgiverforeningen vilde blive gjort retsligt Ansvar gældende mod De samvirkende Fagforbund i Anledning af de paagældende Organisationers Særstilling. Arbejdsgiverforeningen maa derfor for saa vidt antages at have frafaldet Retten til at gøre Ansvar gældende mod De samvirkende Fagforbund, og disse vil derfor være at frifinde for den under denne Sag rejste Hovedklage.

Noget mere tvivlsomt er det, hvorvidt de af De samvirkende Fagforbund tagne Forbehold ogsaa udelukker Arbejdsgiverforeningen fra at drage selve de Organisationer, der ikke efterkom Forliget, til Ansvar for Overenskomstbrud. Ogsaa dette findes imidlertid at maatte antages, idet det øjensynligt under Forhandlingerne har været ment og hævdet af De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter, at ogsaa saadan Forfølgning skulde være udelukket, medens Arbejdsgiverforeningen paa sin Side ikke synes at have taget udtrykkelig Afstand derfra, hvortil kommer, at Arbejdsgiverforeningen ved senere at træffe den ovennævnte mindelige Ordning af 24. April med Dansk Arbejdsmandsforbund fremfor at søge den paabegyndte Aktion mod dette Forbund gennemført, faktisk har givet denne Opfattelse af Forligets Forud-

sætninger en vis efterfølgende Sanktion.

Tilbage bliver saa kun det for Kontraklagen afgørende Spørgsmaal ,hvorvidt Arbejdsgiverforeningen har været berettiget til uden yderligere Lockout-Varsel fra den 10. April at fradrage 15 pCt. i Lønningerne til de arbejdende Medlemmer af Organisationerne, der vægrede sig ved at respektere Forliget.

I saa Henseende bemærkes, at der vel foreligger Omstændigheder, der tyder i Retning af, at det tillige har været en Forudsætning for Forliget, at Arbejdsgiverforeningen først efter et nyt 24 Timers Varsel, der sluttede sig til de alt givne Varsler for den paa Forligsmændenes Foranledning udsatte Lockout-Udvidelse, kunde sætte Lønreduktionen i Kraft overfor de heromhandlede Organisationer. Imidlertid er det, der i saa Henseende foreligger, ikke af en saadan Bestemthed, at Retten tør statuere, at Arbejdsgiverforeningen ogsaa skulde have fraskrevet sig Retten til at gennemføre Forliget i Overensstemmelse med dets Ordlyd sammenholdt med Septemberforligets Pkt. 3 i det Omfang, hvor saadant kunde ske direkte ved Foranstaltninger fra Arbejdsgiverforeningen selv. Som Følge heraf vil Arbejdsgiverforeningen være at frifinde i Kontrasagen.

Sagens Omkostninger findes at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 200 Kr.

Sag Nr. 571.

Jord- og Betonarbejdere hos Terrazzo- og Linotolfabrikant Munck-Christensen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. 5, Side 107.

Aar 1922 den 28. April Kl. 3. Em. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 571:

De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Jord- og Betonarbejder Afdelings Vegne mod Dansk Arbejdsgiverforening paa Foreningen af Fabrikanter i fugefri Gulves Vegne og denne igen paa Hr. Terrazzo- og Linotolfabrikant Munck-Christensens Vegne.

Næstformand Dr. jur. K. Sindballe beklædte Retten.

For Klagerne mødte: For de samvirkende Fagforbund Sekretær Vilh. Nygaard, for Dansk Arbejdsmandsforbund Forretningsfører Axel Olsen, for Terrazzo- og Linotolarbejdernes Klub Formanden R. Wittusen.

For Indklagede mødte: For Dansk Arbejdsgiverforening Sekretær W. Elmquist, for Foreningen af Fabrikanter af fugefri Gulve Formand Fabrikant Drescher.

Der fremlagdes Klage af 5. April 1922 og Tilsvar af 25. April 22.

Efter nogen Forhandling forligtes Sagen saaledes, at Fabrikant Munch-Christensen fra D. D. indgik paa at betale Henry Henriksen efter Overenskomsten. Iøvrigt fastholdt Parterne fra begge Sider deres principielle Standpunkt.

Retten hævet Kl. 4,10 Em.

K. Sindballe.

/ Johs. Marcussen, kst.

Rettelse til Nr. 50.

I Overenskomsten mellem Bagerforbundet og Engelsk-Dansk Bisquitfabrik 15. L. skal »mellem 6—7 Morgen« være »7—8 Morgen«.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 * KØBENHAVN DEN 24. JUNI 1922 * 18 AARGANG

Arbejdslønnen i Industrien.

Oktober Kvartal 1921.

Efter det for Oktober Kvartal 1921 foreliggende lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening er stillet til Raadighed for Det statistiske Departement, er udarbejdet omstaaende Tabel over Arbejdslønnen i en Række Fag, der tilsammen kan siges at repræsentere Industriens, Haandværkets og Handelens Arbejdere, som Helhed. I Tabellen findes anført Antallet af de i enkelte Fag beskæftigede Arbejdere i København og Provinsen ved Kvartalets Slutning og den gennemsnitlige Timefortjeneste i Oktober Kvartal sammenstillet med September Maaned.

For Tabellens Gruppering af Fagene er den Industrigruppe og det Fag, som Arbejdsgiveren tilhører, lagt til Grund, og indenfor denne Gruppering har der dernæst fundet en Deling Sted efter Arbejdernes Fag eller Uddannelse, og en Deling mellem mandlige og kvindelige Arbejdere. De i Tabellen anførte Beløb for Gennemsnitsfortjenesten pr. Time er beregnede efter den samlede Udbetaling i Kvartalet, fordelt paa det Antal Timer, der er arbejdet, uanset om der er arbejdet i Timeløn, eller i Akkord.

Lønstatistikken omfatter denne Gang 85500 Arbejdere, betkæftigede hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen; i Januar Kvartal omfattede Statistikken 85300, i April Kvartal 87300 Arbejdere og i Juli Kvartal 88800. Disse Tal er adskilligt lavere end Tallene for de nærmest foregaaende Kvartaler. For Oktober Kvartal 1920 omfattede Statistikken saaledes 107000 Arbejdere, for Juli Kvartal 1920 113800. Nedgangen, der gør sig gældende i næsten alle Fag og Arbejdergrupper, skyldes hovedsalig den med den økonomiske Depression fulgte Nedgang i Beskæftigelsesgraden for Industriens Arbejdere.

Fra September til December Maaned har Forandringen i det samlede Arbejdertal kun været ringe, men der har fundet en Del Forskydninger Sted. I Entrepenør- og Byggefagene, Teglværksindustrien og Jernindustrien er Arbejdertallet saaledes gaaet tilbage, medens paa den anden Side f. Eks. Tekstilindustrien viser Fremgang.

En samlet Oversigt over Lønningerne for faglærte og ufaglærte mandlige og for kvindelige Arbejdere henholdsvis i København, Provinsen og hele Landet meddeles omstaaende (S. 391). Ved Sammenligning mellem de for de forskellige Tidspunkter anførte Lønninger maa det dog haves i Erindring, at det ikke er et lige stort Antal Arbejdere og ikke ganske den samme Fordeling af Arbejderne mellem Fagene indbyrdes, der ligger til Grund for de beregnede Gennemsnitstal. Der bliver derved nogen Ulighed mellem disse Gennemsnitstal, men den vil sikkert kun være af forholdsvis ringe Betydning, da hvert enkelt af Oversigtens Tal er fremgaaet af store Arbejdertal fra mange forskellige Fag. Det skal tilføjes, at for 1920 og 1921 er Gruppen »Formænd« udskilt af de anførte Arbejdertal, og deres Løn indgaar saaledes ikke i de beregnede Gennemsnitstal. For dem var den gennemsnitlige Timefortjeneste i Oktober Kvartal 1921 i Hovedstaden 257 Øre, i Provinsen 200 Øre, og i hele Landet 228 Øre. Deres Antal er imidlertid saa forholdsvis lille, at Udeladelse af deres Lønninger i de samlede Gen-

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 31/12 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. 1921	Ant. Arb. pr. 31/12 1912	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Næringsmiddelindustrien:						
Bagerier, Svende	969	216	219	497	191	192
Møllere, —	103	203	210	189	152	151
Chokoladefabr., fagl. Arb.	71	220	199	32	180	178
— ufagl. Arb.	102	182	156	28	154	152
— Kvinder	644	106	102	98	92	88
Margarinefabr., ufagl. Arb.	65	155	157	459	147	147
— Kvinder	—	—	—	179	81	81
Slagterier, ufagl. Arb.	292	159	159	1003	152	150
— Kvinder	16	85	84	88	81	80
Bryggerier, ufagl. Arb.	1683	198	192	486	181	182
— Kvinder	904	150	149	412	131	131
Spritfabrikker, ufagl. Arb.	41	187	188	301	187	187
— Kvinder	34	152	151	11	156	143
Sukkerfabr., ufagl. Arb.	460	186	180	1835	195	170
— Kvinder	163	102	101	86	110	102
Div. Fag, ufagl. Arb.	184	168	194	259	144	138
— Kvinder	149	110	106	391	106	98
Tobaksindustrien:						
Cigarfabr., Cigarmagere	627	169	174	590	168	175
— ufagl. Arb.	70	163	168	149	144	142
— Kvinder	1329	108	111	1047	91	94
Tekstilindustrien:						
Tekstilfabr., Mænd	494	158	159	1613	153	152
— Kvinder	1403	113	111	2471	101	100
Rebslagerier, Svende	8	149	144	28	147	146
— ufagl. Arb.	16	146	141	45	133	131
— Kvinder	88	92	88	53	74	74
Possementfaget, Svende	18	190	214	—	—	—
— Kvinder	22	94	96	—	—	—
Sejlmagersvende	9	267	264	14	171	181
Beklædningsindustrien:						
Skræddersvende	321	190	190	48	172	182
Syersker	1110	100	99	355	80	82
Skomagersvende	81	170	177	21	136	149
Skotøjsarbejdere, Mænd	902	193	196	131	157	157
— Kvinder	778	109	110	63	83	87
Læderindustrien:						
Garverier, Svende	138	219	213	108	194	195
— ufagl. Arb.	139	182	177	215	173	170
Bygningsindustrien:						
Blikkenslagersvende	278	247	236	229	169	166
Bygningssnedkersvende*)	665	235	228	962	166	164
Glarmestersvende	120	182	180	66	145	144
Malersvende	801	233	207	311	173	163
Murersvende	946	306	300	1475	172	169
Murarbejdsmænd	658	236	235	1169	149	145
Møllebyggere	6	231	232	7	176	163
Stukkatørsvende	60	235	222	—	—	—
Tømrersvende	517	307	293	1151	174	169
Arbmd. hos Tømrere	29	180	175	50	149	151
Linoleumspaalæggere	45	213	187	—	—	—
Isoleringsmontører	62	266	256	17	214	229

*) Herunder for Provinsen tillige andre Snedkersvende.

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 31/12 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. 1921	Ant. Arb. pr. 31/12 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Gennemsn. Timefortj. Septbr. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Træ- og Møbelindustrien:						
Bødkersvende	124	213	212	371	180	179
Børstenbindersvende	28	198	199	26	180	185
Billedskærersvende	5	210	203	7	175	176
Drejersvende	18	183	198	51	161	166
Forgyldere	26	226	235	16	186	186
Karetmagersvende	41	217	211	—	—	156
Kurvemagersvende	22	163	162	—	—	—
Møbelsnedkersvende	445	202	210	71	158	159
Maskinsnedkere	280	199	196	876	153	154
Træindustriarbejdere, ufagl.	225	157	151	356	133	133
Træindustri, Kvinder	98	106	109	65	89	92
Pianoarbejdere	81	219	226	13	184	182
Piskearbejdere	—	—	—	25	159	158
Sadelmager- og Tapetserersvende	229	211	220	146	164	158
Ler-, Sten- & Glasindustrien:						
Jord- og Betonarbejdere	1058	230	237	1696	147	153
Andre Arbmd. ved Jordarb.	113	241	235	103	140	142
Brolæggersvende	49	382	307	37	220	215
Stenhuggerier, Svende	104	231	236	235	144	155
— ufagl. Arb.	37	164	177	79	142	138
Grus- og Skærvefabr., Arbmd.	—	—	—	279	142	146
Teglværker —	—	—	—	1683	147	154
Cementfabrikker —	—	—	—	955	150	153
Keram. Industri, fagl. Arb	170	201	209	52	151	158
— ufagl. -	214	164	168	53	130	128
— Kvinder	469	128	130	32	82	97
Terrazzoarbejdere	30	202	204	10	166	183
Jern- o. a. Metalindustri:						
Blikkenslagersvende	152	209	217	72	181	191
Elektrikere	564	204	200	563	189	186
Formere	167	267	258	305	195	200
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	221	191	198	58	172	187
Gørtlere	80	209	214	32	183	183
Kobbersmede	50	233	233	65	214	222
Malersvende	132	249	246	160	187	187
Metalslibere	89	204	209	50	162	172
Metaltrykkere	56	227	234	15	186	199
Skibstømrere	104	264	265	217	201	195
Smede- og Maskinarbejdere	4144	229	230	3732	192	193
Træarbejdere	263	231	225	570	188	182
Div. fagl. Arbejdere	44	235	233	50	192	188
Arbejdsmænd	2676	173	176	2595	154	155
Kvinder	1048	94	95	287	84	87
Kemisk Industri:						
Farversvende	36	182	176	11	180	174
Oliemøller, Arbmd.	324	154	156	378	154	179
Svovlsyrefabr.	59	170	184	200	151	159
Tændstikfabr., Arbmd.	83	199	190	—	—	—
— Kvinder	185	100	99	—	—	—
Forsk. Industrier, Arbm.	600	165	161	264	155	160
— Kvinder	755	91	91	297	79	83

Arbejdslønnen i de forskellige Industrier.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Septrb. 1921	Ant. Arb. pr. 24/9 1921	Gennemsn. Timefortj. Oktbr. Kvt. 1921	Septbr. 1921
		Øre	Øre		Øre	Øre
Grafisk Industri:						
Papirfabrikker, Arbmd.	143	156	156	640	145	145
— Kvinder	25	98	98	209	88	94
Bogtrykkerier m. v.:						
Typografer	1433	262	260	1113	210	211
Stentrykkere	117	210	216	72	178	184
Kemigrafer	90	219	226	—	—	—
Ufagl. Arb.	139	201	201	44	169	168
Kvinder	317	141	139	117	101	102
Litografiske Etabl., ufagl. Arb.	30	160	166	10	136	141
— Kvinder	51	134	136	32	90	93
Bogbinderier, Svende	313	227	227	132	165	165
— Kvinder	413	111	113	56	82	84
Papirvareindustri, ufagl. Arb.	36	158	154	—	—	—
— Kvinder	220	96	99	68	86	84
Æskefabrikker, Kvinder	142	96	98	103	91	91
Handel og Transport:						
Lager- og Pakhusarbeidere	994	148	149	1715	142	150
Havnearbejdere	318	259	267	518	246	266
Kvinder	62	88	87	55	84	83
Forskelligt:		Kr. pr. Uge.			Kr. pr. Uge.	
Formænd	697	119.28	123.63	698	93.18	95.53
Fyrbødere	356	87.25	87.27	773	80.30	80.61
Chauffører	563	81.29	81.85	280	72.00	72.68
Kuske	1410	78.38	78.91	1092	68.88	69.92

nemsnit kun betyder en Ændring paa Brødkdele af en Øre.

Af Tabellen fremgaar det, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere under eet i Oktober Kvartal 1921 var 169 Øre. For faglærte Arbejdere var Timefortjenesten 205 Øre, for Arbejdsmænd 169 Øre og for Kvinder 104 Øre. For de i København beskæftigede 41700 Arbejdere udgjorde Timefortjenesten 182 Øre; for faglærte Arbejdere var den her 229 Øre, for Arbejdsmænd 183 Øre, og for Kvinder 110 Øre. For Provinsens Vedkommende omfatter Statistikken 43800 Arbejdere, hvis Timefortjeneste var gennemsnitlig 158 Øre; for faglærte Arbejdere var Timefortjenesten i Provinsen 179 Øre, for Arbejdsmænd 162 Øre og for Kvinder 95 Øre. Forskellen i Arbejdslønnen i København og Provinsen er saaledes gennemsnitlig 50 Øre pr. Time for faglærte Arbejdere, 21 Øre pr. Time for Arbsjdsmænd og 15 Øre pr. Time for Kvinder, men det maa dog fremhæves, at disse sidste Tal paavirkes af Forskellen med Hensyn til Arbejdertallets Fordeling paa de enkelte Grupper og Fag indenfor de to Omraader, Hovedstaden og Provinsen.

Sammenlignet med Lønningerne i Juli Kvartal (September) viser Lønningerne for Oktober Kvartal 1921 kun smaa Forandringer. For alle faglærte Arbejdere under eet er Lønnen paa det nærmeste uforandret. For ufaglærte Arbejdere er Lønnen gaaet ned med 2 Øre i Hovedstaden og op med 4 Øre i Provinsen, for kvindelige Arbejdere er Lønnen gaaet ned med 1 à 2 Øre.

Lønniveauet naaede sit Højdepunkt i Oktober Kvartal 1920. Januar Kvartal 1921 viste allerede en lille Nedgang, der fortsatte sig i et stærkere Tempo

i April Kvartal, efterhaanden som de mange nye Overenskomster, der traadte i Kraft i dette Kvartal, medførte Nedsættelser af de tarifmæssige Betalinger. I adskillige Fag var denne Nedsættelse 13 Øre pr. Time, i nogle Fag mere i andre mindre, og Nedsættelserne indtraadte til forskellige Tidspunkter indenfor Kvartalet; men det samlede Resultat blev 14 Øre pr. Time i Nedgang. Ved den i August 1921 indtraadte Regulering af Lønningerne i de fleste Fag fortsattes Nedgangen, saaledes at den gennemsnitlige Timefortjeneste laa 16 Øre lavere i September Maaned end i April Kvartal.

I Oktober Kvartal har der saa godt som ingen Ændringer fundet Sted i Lønoverenskomsterne, hvorfor Gennemsnitsfortjenesten i de forskellige Fag fra September Maaned (Juli Kvartal) til Oktober Kvartal kun er undergaaet smaa Forandringer, saaledes som det fremgaar af foranstaaende Tabel, der udviser Arbejdertallet ved Udgangen af Kvartalet og den gennemsnitlige Timefortjeneste for de enkelte Fag og Grupper af Arbejdere i Oktober Kvartal og i September Maaned.

Det vil bemærkes, at Fortjenesten enkelte Steder viser Opgang og altsaa er gaaet i modsat Retning af Lønniveauets almindelige Tendens. Det gælder saaledes i forskellige af Bygningsfagene, der i Oktober Kvartal har haft større Udbetalinger af Akkordoverskud. I Chokoladeindustrien er Fortjensten steget baade for faglærte og ufaglærte

	Ant. Arb. 31. Decb. 1921	Gennemsn. Timefort. Oktbr. Kvartal 1921	September 1921	April Kvartal 1921	Aaret 1914
København		Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arbejdere	16815	229	229	239	67,1
Ufagl. »	13992	183	185	202	47,5
Ialt Mænd..	30807	208	209	222	61,0
Kv. Arbejdere.	10930	110	111	127	32,3
Samtl. Arbejdr.	41737	182	184	200	54,4
Provinsen					
Fagl. Arbejdere	15308	179	180	196	54,8
Ufagl. »	21705	162	158	170	40,8
Ialt Mænd.	37013	169	167	182	48,2
Kv. Arbejdere.	6787	95	97	113	25,7
Samtl. Arbejdr.	43800	158	157	172	44,9
Hele Landet					
Fagl. Arbejdere	32123	205	205	218	61,3
Ufagl. »	35697	169	168	184	45,5
Ialt Mænd.	67820	186	185	200	55,0
Kv. Arbejdere.	17717	104	106	122	29,6
Samtl. Arbejdr.	85537	169	170	186	50,2

Arbejdere som Følge af, at der i Oktober Kvartal er arbejdet i større Udstrækning i Akkord end i de foregaaende Kvartaler. Paa Sukkerfabrikkerne medfører Efteraarskampagnen en regelmæssig Stigning i Lønningerne.

I Tabellen over de enkelte Fag er udeladt forskellige Smaagrupper af Arbejdere, der er medregnede i Hovedtabellens Arbejdertal og beregnede Tal for Gennemsnitsfortjenesten.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejderne i Beklædningsindustrien.

Den 11. Januar forhandledes der i Arbejdsgiverforeningen om en Række Overenskomster indenfor Beklædningsindustrien, der udløb dels den 1. Februar og dels den 1. Marts.

Overenskomsterne var med følgende: Foreningen af danske Fabrikanter af Herreklæder, Foreningen af danske Linnedfabrikanter, Foreningen af Firmaer for Tilvirkning af Kjoler og Bluser, Firmaerne Hansen og Schlier, Kastrup, O. Foss' Fabrikker, Odense, Georg Dam, Aalborg, Strøjer & Mørck og Crome & Goldschmidt, København (Priskurant for Strygning), alle pr. 1. Februar, samt for Dameskræddermestrenes Forening for København og Omegn og Foreningen af Skræddermestre og Herrekonfektionister, udløbende 1. Marts.

Overenskomsterne gaar ud paa, at alle Lønninger i Februar og August 1922 nedsættes i Henhold til Pristallet: *for Mænd* 2 Øre for hver 3 Points indtil 18, derefter 1 Øre for hver 2 Points, *for Kvinder* 1 Øre for hver 2 Points indtil 12, derefter 1 Øre for hver 3 Points.

Betalingen for Overarbejde skulde senere fastsættes i Overensstemmelse

med, hvad der blev almindeligt gældende.

Overenskomsterne, der ialt omfattede ca. 5000 Arbejdere, mest Kvinder, vedtoges ved en Urafstemning med stor Majoritet, hvorefter der den 9. Februar afholdtes et nyt Fællesmøde, hvor de endelige Overenskomster for hver Branche udarbejdedes i Henhold til ovenstaaende og med de Ændringer i Almindelige Bestemmelser, Parterne var enedes om.

*

For Overenskomster, der udløb den 1. April, nemlig med:

Skrædderlauget i København, Centralforeningen af Skræddermestre i Provinsen, Foreningen af danske Herrelingerifabrikanter, Mesterforeningen for Farveri- og Vaskeriejere, Firmaerne A/S Anton Christensen, Aarhus, og Andr. Eriksen & Co., Kolding, A/S V. Wegener, Vejle, M. J. Madsen, Vejle, A/S Th. Wessel & Vett og I. Chr. Møller & Co., Aarhus, førtes flere resultatløse Forhandlinger, men paa et Fællesmøde den 27.—28. Marts opnaaedes under Forbehold af Sanktion Enighed om nye Overenskomster. Reduktionerne kom til at ligge omkring ca. 12 pCt. og Augustregulering i Henhold til Pristallet, ikke Procent for Procent, men Ører pr. Point, afpasset efter de forskellige Forhold i de forskellige Brancher.

Ved Urafstemningen vedtoges Overenskomsterne med 1871 St. imod 496. Priskuranterne for Syerskerne af Drenge- og Pigekonfektion i Aarhus og Kolding blev dog forkastede, men her opnaaedes senere Enighed ved Forhandling mellem Forbundet og Fabrikantforeningen.

Arbejdsmænd i forskellige Provinsbyer.

Efter Afslutningen af Konflikten klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer havde vanskeliggjort Arbejdets Genoptagelse, medens Arbejdsmandsforbundet hævdede, at Arbejdsgiverne ikke havde opfyldt Forligets Bestemmelse om, at »Frivillig Arbejdskraft« skulde være fjernet, før Arbejdet genoptoges.

Nogle af disse Stridsspørgsmaal indankede Arbejdsgiverforeningen for Den faste Voldgiftsret, der afsagde Kendelse i Sagerne. Om de resterende Stridsspørgsmaal af denne Art afholdtes et Fællesmøde den 20. Maj, som resulterede i følgende:

Aabenraa Transportarbejdsgiverforening.

Dansk Arbejdsmandsforbund erkender, at Arbejdsvægringen efter den nylig afsagte Voldgiftskendelse er stridende mod Kendelsen, og erklærer sig villig til at paalægge sin Afdeling at rette sig efter denne.

Arbejdsgiverforeningen paa sin Side henstiller til Vognmand Brinck at fjerne den umiddelbart før Konflikten antagne Kusk, forsaavidt denne er antaget med Henblik paa den forestaaende Lockout og de ved denne skabte Forhold.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne.

Herom opnaaedes ikke Enighed, og Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig at forfølge Sagen videre.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Haderslev Havn.

Efter de paa Mødet faldne Udtalelser maa denne Sag betragtes som bortfaldet.

Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing Mors.

Forudsat at de paa Mødet fremsatte Udtalelser fra Arbejdernes Side er rigtige, er Spørgsmaalet hos Bangs Eftf. bortfaldet.

Der opnaaedes Enighed om, at den omtalte Tømrer hos Grosserer Møgelvang skal kunne varetage sit Arbejde i samme Omfang som før Konflikten.

Forsaavidt den efter Arbejdsgiverens Opgivelse som Kusk og Avlskarl antagne Arbejder udfører Arbejde, som tidligere har været udført af lockoutede eller strejkende Arbejdere, vil han være at fjerne fra dette Arbejde.

Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn (Tømmerhdl. Chr. Ørum).

Der opnaaedes ikke Enighed, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at forfølge Sagen videre.

Litograferne paa Reproduktionsanstalterne.

Overenskomsten mellem Litografisk Forbund og Reproduktionsanstalternes Principalforening udløb den 1. April, og da de lokale Forhandlinger forløb,

uden at der opnaaedes Enighed, blev der varslet Lockout til den 31. Marts.

Den 30. Marts afholdtes med Bistand af Hovedorganisationerne et Fællesmøde, og her opnaaedes under Forbehold af Arbejdernes Sanktion Enighed om en ny Overenskomst, og Lockouten udsattes til den 3. April.

Overenskomsten hørte til dem, der ikke var opsagt i 1921, og man enedes derfor om et Fradrag af 24 Kr. pr. Uge.

Ved Urafstemningen forkastede Arbejderne imidlertid Forslaget, men Arbejdsgiverne iværksatte ikke Lockouten, men fradrog Lønningerne 15 pCt. og vilde saa i Henhold til Hovedorganisationernes Overenskomst af 4. April indbringe Spørgsmaalet om det yderligere Fradrags Størrelse for Nævnet herom.

Den 26. April kom der dog et nyt Fællesmøde i Stand, og paa dette opnaaedes Enighed om nogle Ændringer i Forslaget af 30. Marts, og det saaledes forbedrede Forslag godkendtes ved en ny Urafstemning blandt Kemigraferne.

Lønreduktionen blev de 24 Kr. pr. Uge, og den i Overenskomsten af 4. April fastsatte Augustregulering indførtes.

Snedkerne hele Landet.

Under Hovedorganisationernes Medvirken afholdtes Fællesmøder den 20. og 27. Marts, der begge endte, uden at der opnaaedes Enighed. Først ved nye Forhandlinger den 5. og 6. April lykkedes det at opnaa Enighed om et Forslag til Fornyelse af Overenskomsterne, hvilket dog skulde sanktioneres af Medlemmerne, hvorfor den varslede Lockout udsattes til den 18. April.

Hovedaarsagerne til, at Forhandlingerne forløb saa besværlige og trak saa længe ud, var, at Arbejdsgiverne stædigt fastholdt et Krav om en Forandring af de københavnske Møbelsnedkersvendes garanterede Timefortjeneste, der hidtil var deres Gennemsnitsfortjeneste paa saavel faste som løse (frie) Akkorder, og som Arbejdsgiverne krævede skulde fastsættes til at være 10 pCt. lavere. Resultatet blev, at de frie Akkorders Fortjeneste ikke fremtidig skal medregnes, og for Arbejde udført paa Timeløn kan denne ligge indtil 5 pCt. under Akkordfortjenesten. For denne Indrømmelse til Arbejdsgiverne opnaaedes meget betydelige Fordele paa andre Punkter. Forhandlingerne førtes jo paa Grundlag af 15 pCt.s Reduktion, men samtlige Akkordprislister fik et betydeligt mindre Fradrag, og selve Minimallønnen i Faget, der med 15 pCt.s Reduktion vilde være blevet 1,08, fastsattes til 1,15 eller ca. 9 pCt.

Augustreguleringen blev som i Overenskomsten af 4. April mellem Hovedorganisationerne, og det samme blev Tilfældet med Overarbejdsbetalingen. Ved Urafstemningen vedtoges Overenskomsten, og Lockouten bortfaldt.

De her omhandlede Overenskomster udløb 1. April. Snedkerforbundets Overenskomst med Jernindustrien, der udløb 1. Februar, fornyedes paa Grundlag af Overenskomsten af 4. April 1922.

Arbejdstiden.

Konstituerende Møde i Udvalget angaaende Arbejdstiden.

I den mellem Hovedorganisationerne sluttede Overenskomst af 4. April d. A., hvorved Arbejdskonflikten blev afsluttet, blev det bl. a. bestemt, at der skulde nedsættes et Udvalg, hvortil Arbejdsgiverforeningen skulde vælge 5 Medlemmer, De samvirkende Fagforbund 5 Medlemmer, og hvis Møder skulde ledes af en af Forligsmændene. Det blev paalagt dette Udvalg at gennemgaa de Oplysninger, der under de forinden Konfliktens Afslutning førte Forhandlinger var fremført om de faktiske Forhold med Hensyn til Arbejdstiden her i Landet og i andre Lande, og det blev bestemt, at Udvalget skulde afgive Betænkning senest den 1. Juli d. A.

Udvalget, der for Arbejdsgivernes Vedkommende er kommen til at bestaa af Bogtrykker Langkjær, Ingeniør Ejnar Jørgensen, Ingeniør Otto Meyer, Revisor Petersen og Tømrermester Silius Johansen, og for De samvirkende Fagforbund af Formanden, Carl F. Madsen, og Forretningsførerne J. A. Hansen, M. C. Lyngsie, Martin Petersen og V. S. Petersen, var den 15. Juni indkaldt til konstituerende Møde, der lededes af Forligsmand, Departementschef Adolph Jensen, og som Sekretær

for Udvalget fungerer Fuldmægtig Dreyer fra Indenrigsministeriet.

Paa Mødet blev man ret hurtigt enig om, at det vilde være umuligt at overholde den for Udvalgets Betænkning fastsatte Termin af 1. Juli d. A.

Man vedtog paa Mødet, at alle de Oplysninger, som Hovedorganisationerne ligger inde med angaaende Arbejdstiden, skal tilstilles Forligsinstitutionen, og der skal derhos gennem Udenrigsministeriet søges Oplysninger om Arbejdstiden i Udlandet, og naar disse Oplysninger foreligger, skal disse bearbejdes af Udvalgets Sekretær og derefter tilstilles Hovedorganisationerne, hvorefter Forhandlingerne vil blive genoptaget i Udvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Sag Nr. 572.

Landarbejdere hos Proprietær Lind, Gersdorffslund.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. Maj 1922 i Sag Nr. 572:

De samvirkende Fagforbund mod Proprietær Lind, Gersdoffslund.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmark's Vegne indklaget Proprietær Lind, Gersdoffslund pr. Hou, for Overenskomstbrud. Efter Klagernes Anbringende har Lind nemlig — efter først at have søgt og antaget Folk paa overenskomstmæssige Vilkaar — overfor en Henvendelse fra Forbundets lokale Afdeling den 17. Maj 1920 vel nægtet at underskrive den sædvanlig brugte Blanket om Anerkendelse af de til enhver Tid mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug og Landarbejderforbundet gældende Overenskomster, men dog samtidig givet Afdelingens Repræsentanter mundtligt Løfte om at respektere den organisationsmæssige Overenkomst. Ikke desto mindre har Lind i Tiden efter 1. Maj 1921 uden Opsigelse af Overenskomsten paa forskellige Punkter handlet i Strid med denne. Klagerne paastaar ham derfor paalagt Erstatning og Bod.

Indklagede, Proprietær Lind, har i første Række paastaaet Sagen afvist fra Den faste Voldgiftsret, idet han gør gældende, *at* hans Nægtelse af at underskrive den ham forelagte Blanket netop var Udtryk for, at han ikke vilde træde i noget Retsforhold til Organisationerne, men vilde staa frit i Forhold til disse, samt *at* det, han har udtalt under Samtalen den 17. Maj 1920, ikke gik ud paa Andet og Mere end, at han indtil videre var villig til at betale de samme Lønninger, som var fastsat i den dagældende organisationsmæssige Overenskomst, idet disse efter de dagældende Forhold forekom ham rimelige.

Efter Loven om Den faste Voldgiftsret, Nr. 536 af 4. Oktober 1919 Prg. 4 er Rettens Kompetence begrænset til Spørgsmaal om Overtrædelse af Overenskomster mellem paa den ene Side en Arbejdsgiverorganisation eller en Enkeltvirksomhed og paa den anden Side en Arbejderorganisation, og da det ved det Foreliggende ikke er godtgjort, at der er sluttet nogen Overenskomst mellem Indklagede og en Arbejderorganisation, vil Klagen være at afvise. Sagens Omkostninger findes at burde paalægges Klagerne, efter Omstændighederne med 200 Kr.

Kendelse.

Denne Sag afvises.

Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund paa Landarbejderforbundet i Danmark's Vegne med 200 Kr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørre Farimagsgade 49,1.S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.